

Załącznik do chwały Zarządu Województwa Śląskiego Nr 993/166/VII/2026 z dnia 20.05.2026 r.

RAPORT O STANIE WOJEWÓDZTWA ZA 2025 ROK

Katowice, 2026

Województwo
Śląskie

OPRACOWANO

Departament Rozwoju i Transformacji Regionu (RT)

Referat Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego (RCAS)

Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego (UMWSL)

Raport został opracowany z wykorzystaniem m.in. materiałów przekazanych przez Departamenty Urzędu Marszałkowego Województwa Śląskiego i jednostki podległe oraz opracowań i analiz referatu Regionalne Centrum Analiz i Planowania Strategicznego.

SPIS TREŚCI

1. NAJWAŻNIEJSZE SKRÓTY UŻYWANE W DOKUMENCIE	9
2. WSTĘP	11
3. CZĘŚĆ PIERWSZA – SYTUACJA SPOŁECZNO-GOSPODARCZA WOJEWÓDZTWA.....	14
3.1. DEMOGRAFIA	14
3.1.1. Sytuacja ludnościowa regionu	14
3.1.2. Ruch naturalny.....	25
3.1.3. Migracje	28
3.1.4. Typologia demograficzna regionu według metody Webba.....	34
3.1.5. Prognozy demograficzne	37
3.1.6. PODSUMOWANIE.....	39
3.2. ROZWÓJ GOSPODARCZY REGIONU	41
3.2.1. Produkt Krajowy Brutto	41
PKB w podregionach	42
3.2.2. Wartość Dodana Brutto.....	45
WDB w podregionach.....	46
3.2.3. Handel zagraniczny	48
Eksport	48
Import	58
3.2.4. PODSUMOWANIE.....	67
3.3. FINANSE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....	72
3.3.1. PODSUMOWANIE.....	78
3.4. OPIS STATYSTYCZNY W OBSZARZE: GOSPODARKA.....	79
3.4.1. Podmioty gospodarcze	79
3.4.2. Przemysł	81

3.4.3. Usługi	83
3.4.4. Rolnictwo	67
3.4.5. Usługi turystyczne	84
3.4.6. Badania i rozwój, innowacje.....	88
3.4.7. Instytucje Otoczenia Biznesu	91
Akredytacja Śląskich Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości (ŚOlIP)	91
Śląski Fundusz Rozwoju (ŚFR).....	92
Fundusz Górnośląski S.A. (FG).....	93
3.4.8. PODSUMOWANIE.....	95
3.5. OPIS STATYSTYCZNY W OBSZARZE: MIESZKANIEC	98
3.5.1. Rynek pracy	98
3.5.2. Oświata i wychowanie	101
3.5.3. Szkolnictwo wyższe	109
3.5.4. Kultura i sport.....	110
3.5.5. Ochrona zdrowia.....	116
3.5.6. Polityka społeczna	123
3.5.7. Społeczeństwo obywatelskie	127
Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Katowicach	128
Rada Działalności Pożytku Publicznego w Katowicach.....	129
Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych	130
Zespół ds. Realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS	130
Młodzieżowy Sejmik Województwa Śląskiego.....	131
Sejmik Osób z Niepełnosprawnością	132
Śląskie dla Kobiety	133
Śląskie dla Seniora.....	134

Śląska Rada Seniorów	135
3.5.8. PODSUMOWANIE.....	136
3.6. OPIS STATYSTYCZNY W OBSZARZE: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO	
139	
3.6.1. Zasoby i ochrona środowiska	139
3.6.2. Spójność transportowa regionu	151
3.6.3. Infrastruktura komunalna	160
3.6.4. Energetyka.....	164
3.6.5. Rewitalizacja i tereny przemysłowe	167
3.6.6. PODSUMOWANIE.....	171
3.7. OPIS STATYSTYCZNY W OBSZARZE: ZARZĄDZANIE I WSPÓŁPRACA	
173	
3.7.1. Współpraca ponadregionalna	173
Członkostwo w organizacjach międzynarodowych	173
Biuro Regionalne Województwa Śląskiego w Brukseli	182
Regionalne Biuro Województwa Śląskiego: Przedstawicielstwo Funduszu Górnośląskiego S.A. w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (Abu Dhabi)	183
Regionalne Biuro Województwa Śląskiego: Przedstawicielstwo Funduszu Górnośląskiego S.A. w Ukrainie (Kijów)	185
Platforma Transformacji Regionów Górniczych.....	187
Regionalne obserwatorium procesu transformacji (ROPT) 2.0	187
Regionalna Rada ds. Sprawiedliwej Transformacji (RRST)	188
3.7.2. Współpraca regionalna	188
3.7.3. Promocja regionu, w tym markowe produkty i wydarzenia	190
3.7.4. Bezpieczeństwo publiczne	201
3.7.5. E-usługi.....	203
3.7.6. PODSUMOWANIE.....	205

3.8. ANALIZA PROCESÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH W UKŁADZIE TERYTORIALNYM.....	207
3.8.1. Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego	207
3.8.2. Indeks niedostosowania społecznego.....	210
3.8.3. Indeks aktywności społecznej.....	213
3.8.4. PODSUMOWANIE.....	216
3.9. PODSUMOWANIE CZĘŚCI I	218
3.9.1. Uwarunkowania demograficzne i ludnościowe	218
3.9.2. Rozwój gospodarczy i struktura gospodarki.....	218
3.9.3. Finanse Jednostek Samorządu Terytorialnego.....	219
3.9.4. Jakość życia mieszkańców i usługi publiczne	219
3.9.5. Przestrzeń, środowisko i infrastruktura	220
3.9.6. Zarządzanie i współpraca	220
3.9.7. Zróżnicowanie terytorialne	220
3.9.8. PODSUMOWANIE I CZĘŚCI RAPORTU	221
4. CZĘŚĆ DRUGA – SYNTETYCZNY OPIS REALIZACJI POLITYK, PROGRAMÓW I STRATEGII.....	222
4.1. REALIZACJA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA	222
4.2. ZADANIA I WYDATKI BUDŻETU SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO WRAZ Z JEDNOSTKAMI PODLEGŁYMI W UJĘCIU CELÓW STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	235
4.3. WYDATKOWANIE ŚRODKÓW Z FE SL 2021-2027	246
4.3.1. Inne programy finansowane ze środków europejskich.....	261
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020	261
Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich	262
Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Regionalnej na lata 2023-2027	262

Krajowy Plan odbudowy i Zwiększania Odporności	262
Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej/Interreg 2021-2027.....	263
4.4. OBSZAR: GOSPODARKA.....	267
4.4.1. Wykaz dokumentów strategicznych realizowanych w obszarze Gospodarka.....	267
1.4.2. Projekty realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych	271
1.4.3. Zadania realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych 275	
1.5. OBSZAR: MIESZKANIEC	278
1.5.1. Wykaz dokumentów strategicznych realizowanych w obszarze Mieszkaniec.....	278
1.5.2. Projekty realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych	294
1.5.3. Zadania realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych 321	
1.6. OBSZAR: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO.....	383
4.6.1. Wykaz dokumentów strategicznych realizowanych w obszarze Przestrzeń i Środowisko	383
4.6.2. Projekty realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych	393
4.6.3. Zadania realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych 403	
4.7. OBSZAR: ZARZĄDZANIE I WSPÓŁPRACA	414

4.7.1. Wykaz dokumentów strategicznych realizowanych w obszarze Zarządzanie i Współpraca	414
4.7.2. Projekty realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych	416
4.7.3. Zadania realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych	420
4.8. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DRUGIEJ	441
4.8.1. Ramy strategiczne i spójność interwencji	442
4.8.2. Dokumenty strategiczne i programowe	442
4.8.3. Realizacja projektów i zadań rozwojowych	442
4.8.4. Fundusze Europejskie i inne środki zewnętrzne	443
4.8.5. Podsumowanie II części Raportu	443
5. ZAŁĄCZNIKI	444
5.1. INFORMACJA O PRZYJĘTYCH UCHWAŁACH SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	444
5.2. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI MARSZAŁKOWSKIEGO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	460
5.3. WYBRANE DANE STATYSTYCZNE DOTYCZĄCE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO NA TLE INNYCH REGIONÓW	462

1. NAJWAŻNIEJSZE SKRÓTY UŻYWANE W DOKUMENCIE

AOS – Ambulatoryjna Opieka Specjalistyczna

B plus R – badania i rozwój (działalność badawczo-rozwojowa)

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

EFS – Europejski Fundusz Społeczny

FE SL 2021-2027 / FE SL – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027

FST – Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji

GUS – Główny Urząd Statystyczny

Lp. – liczba porządkowa

LSI – Lokalny System Informatyczny

MBO – Marszałkowski Budżet Obywatelski

MKiDN – Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

MPL Katowice – Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” w Pyrzowicach

MŚP – sektor małych i średnich przedsiębiorstw

PKB – Produkt Krajowy Brutto

PKD – Polska Klasyfikacja Działalności

pp – punkt procentowy

PM2,5 – pyły zawieszone, których średnica nie przekracza 2,5 mikrometra

PM10 – pyły zawieszone o średnicy nie większej niż 10 mikrometrów

REGON – Rejestr Gospodarki Narodowej

spzoz – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej

UE – Unia Europejska

UMWSL – Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego

WDB – Wartość Dodana Brutto

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

WNT – wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów

WOM – Wojewódzki Ośrodek Metodyczny

WRT – Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego

ZIT – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

2. WSTĘP

Obecny Raport o stanie województwa jest ósmą edycją dokumentu o charakterze sprawozdawczo-monitorującym, który prezentowany jest Sejmikowi Województwa Śląskiego. Podstawą prawną opracowania Raportu jest art. 34a ustawy o samorządzie województwa (tekst jednolity: Dz.U. z 2022 r. poz. 2094 z późn. zm.). Zgodnie z zapisami ustawy Raport obejmuje podsumowanie działalności Zarządu Województwa Śląskiego w roku poprzednim, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał sejmiku województwa i budżetu obywatelskiego.

W myśl tej ustawy Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą Nr V/55/6/2018 z dnia 25 czerwca 2018 r. określił szczegółowe wymogi dotyczące opracowania Raportu o stanie województwa. Natomiast 24 stycznia 2022 roku Uchwałą Nr VI/40/2/2022 Sejmiku Województwa Śląskiego dokonano zmiany szczegółowych wymogów dotyczących opracowania Raportu uwzględniając przyjęcie w październiku 2020 roku Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

W Raporcie o stanie województwa wskazano na 4 obszary analizy związane z celami Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, tj.:

1. **Gospodarkę,**
2. **Mieszkańca,**
3. **Przestrzeń i środowisko,**
4. **Zarządzanie i współpracę.**

Dokument Raportu składa się z dwóch zasadniczych części oraz załączników:

1. **Część I:** informacja ogólna związana z sytuacją społeczno-gospodarczą województwa wraz z opisem statystycznym obszarów wskazanych w strategii rozwoju województwa;
2. **Część II:** syntetyczny opis realizacji polityk, programów i strategii;
3. **Załączniki:** informacja o stanie realizacji uchwał Sejmiku Województwa oraz sprawozdanie z realizacji budżetu obywatelskiego (Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VII/19/11/2025 z dnia 20 października 2025 r. podjął decyzję o zakończeniu realizacji Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego w dotychczasowej formule).

Raport o stanie województwa w warstwie statystycznej odnosi się do najważniejszych obszarów społeczno-gospodarczych istotnych dla rozwoju i funkcjonowania regionu. Podstawowym źródłem informacji w zakresie opisów sytuacji społeczno-gospodarczej są oficjalne publikacje Głównego Urzędu Statystycznego. Dane statystyczne prezentowane w dokumencie odnoszą się do 2024 roku, zgodnie ze stanem dostępności na czwarty kwartał 2025 roku. Zgodnie z Uchwałą Sejmiku, roczne opóźnienie (a w niektórych wypadkach jak np. Produkt Krajowy Brutto – jeszcze większe, najczęściej dwuletnie) wynika ze sposobu gromadzenia i udostępniania danych przez Główny Urząd Statystyczny. Prezentowane informacje statystyczne stanowią zarys problematyki społeczno-gospodarczej.

Informacje dotyczące realizacji zadań Zarządu Województwa Śląskiego przygotowane zostały w oparciu o dane gromadzone przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego i jednostki podległe, zgodnie ze stanem na koniec 2025 roku. Ujęte zestawienia tabelaryczne obejmują syntetyczne podsumowanie działalności Zarządu Województwa Śląskiego w roku 2025, w szczególności realizację polityk, programów i strategii, uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego.

Wśród najważniejszych dokumentów strategicznych i wdrożeniowych o charakterze horyzontalnym wskazać należy przede wszystkim:

1. Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”,
2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+,
3. Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2014-2020 oraz Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, w tym Terytorialny Plan Sprawiedliwej Transformacji Województwa Śląskiego 2030.

Podstawowym dokumentem, w oparciu o który realizowana jest polityka rozwoju województwa jest Strategia Rozwoju Województwa, z tego też względu Raport przygotowany jest w układzie obszarów korelujących z celami strategicznymi dokumentu.

W sierpniu 2024 roku przystąpiono do aktualizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” (uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/4/9/2024 z

dnia 27 sierpnia 2024 roku w sprawie określenia zasad, trybu i harmonogramu prac nad aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”).
Przyjęcie zaktualizowanej strategii będzie warunkowało kształt przyszłego Raportu o stanie województwa.

3. CZĘŚĆ PIERWSZA – Sytuacja społeczno-gospodarcza województwa

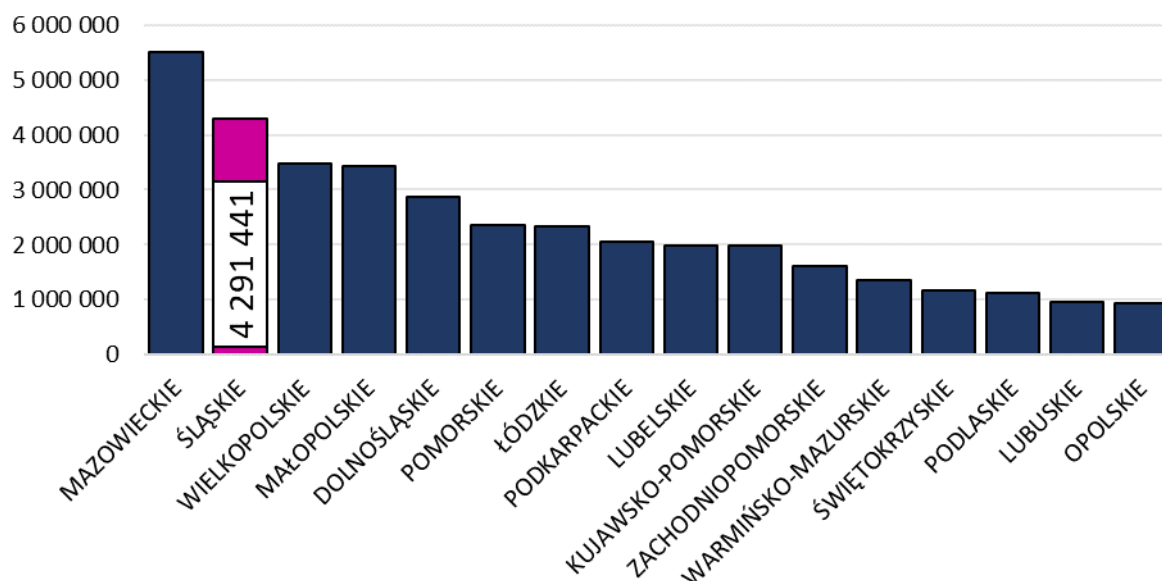
Pierwsza część Raportu zawiera opis statystyczny sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie śląskim. Analizy obejmują zagadnienia horyzontalne związane z demografią, rozwojem gospodarczym, finansami jednostek terytorialnych oraz syntetyczne opisy przygotowane w ramach obszarów zgodnych z celami strategicznymi Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”. Prezentowane dane odnoszą się do 2024 roku (jeżeli dane odnoszą się innego okresu zostało to wskazane w tekście.).

3.1. DEMOGRAFIA

3.1.1. Sytuacja ludnościowa regionu

Region zajmuje obszar 12 334 km², tj. 3,9% powierzchni kraju, co daje 14. miejsce wśród wszystkich regionów Polski, przed województwami świętokrzyskim i opolskim. Pod względem zagospodarowania terenu, 49,8% powierzchni województwa stanowiły użytki rolne, następnie 32,8% lasy. Tereny mieszkaniowe stanowiły 4,8%, a przemysłowe 1,9%. W porównaniu z ubiegłym rokiem zaobserwowano wzrost udziału terenów mieszkaniowych o 753 ha (1,3%). Województwo śląskie w 2024 r. posiadało największy udział w kraju terenów mieszkaniowych, przemysłowych a także terenów rekreacji i wypoczynku.

Wykres 1. Liczba ludności według województw w 2024 r.

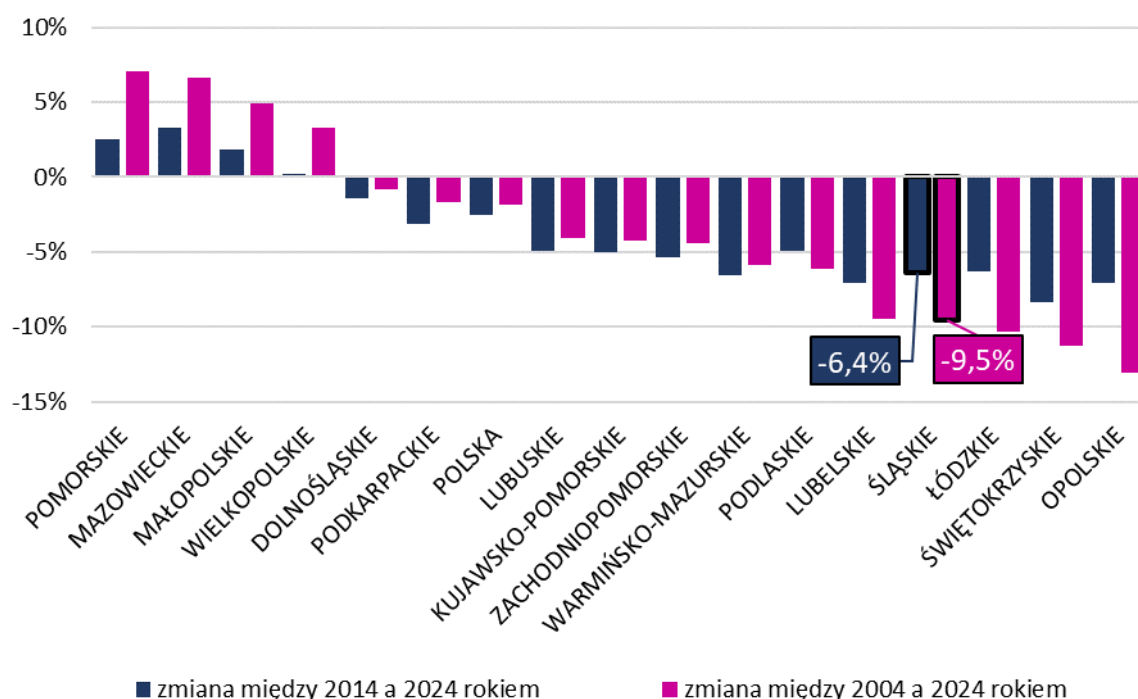

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Według danych GUS województwo śląskie zamieszkuje ponad 4,29 mln osób, co stanowi 11,4% ludności Polski. Pod względem liczby ludności województwo znajduje się na drugim miejscu w kraju po województwie mazowieckim (5,5 mln osób).

Zauważalny jest spadek ludności w województwie śląskim, natomiast jest to zjawisko o charakterze ogólnokrajowym. Województwo śląskie po województwie świętokrzyskim, lubelskim, łódzkim oraz opolskim odnotowało najwyższą dynamikę spadku ludności. Dynamika ta w porównaniu do poprzedniego roku jest większa niż w roku poprzednim wynosi -0,66% (w latach 2022/2023: -0,61%).

Wykres 2. Procentowe zmiany liczby ludności według województw w poszczególnych okresach czasu.

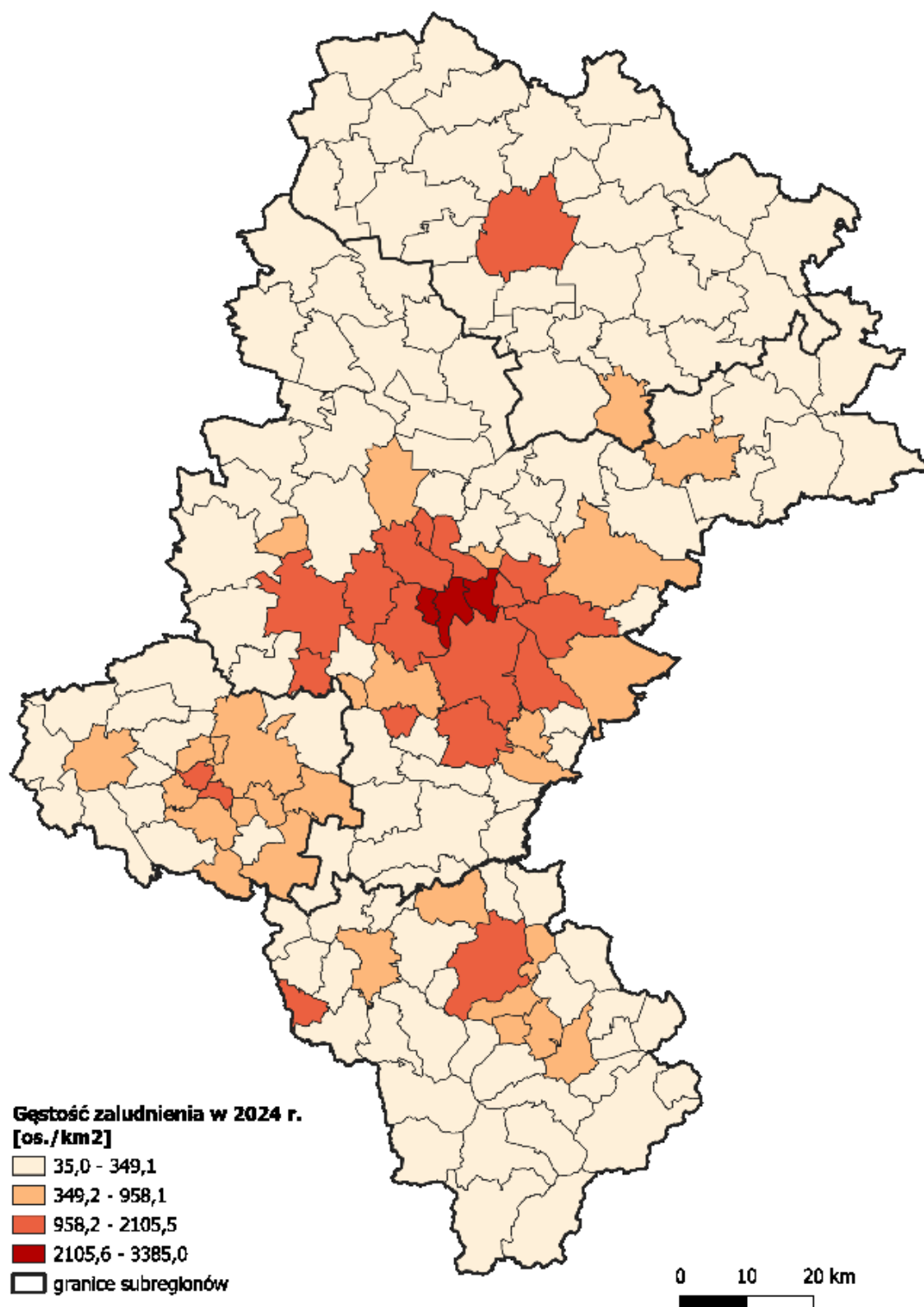

Źródło: opracowanie własne na podstawie Narodowego Spisu Powszechnego, Banku Danych Lokalnych GUS.

Województwo śląskie jest najbardziej zurbanizowanym regionem Polski (75,69% ludności miejskiej – spadek o 0,10 pp. w porównaniu do roku 2023) oraz o najwyższej w kraju gęstości zaludnienia (347,9 osób/km², przy średniej krajowej 119,4 osoby/km²). W 2024 roku w 11 miastach powyżej 100 tys. osób mieszkało 41,7% populacji województwa śląskiego. W 2024 r. Chorzów utracił status miasta liczącego powyżej 100 tys. mieszkańców, wypadając z grupy największych ośrodków miejskich w tej kategorii demograficznej. Zmiana ta odzwierciedla postępujący proces depopulacji, charakterystyczny dla części miast średnich i dużych, wynikający m.in. z ujemnego przyrostu naturalnego oraz migracji mieszkańców do mniejszych ośrodków i stref podmiejskich.

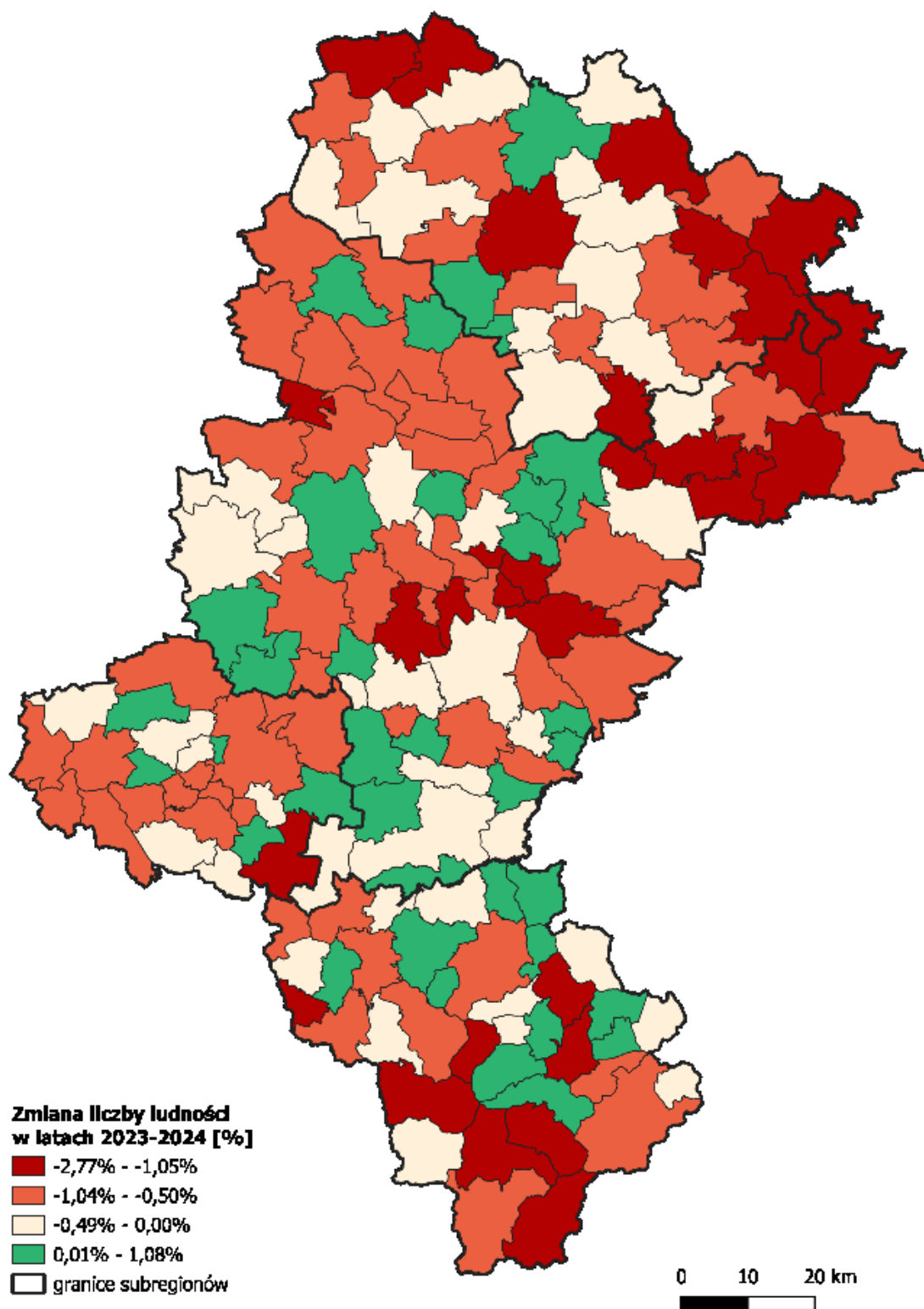
Tereny wiejskie województwa stanowiące 68,4% powierzchni regionu były zamieszkiwane przez niecałe 1,04 mln osób (spadek w porównaniu do roku 2023). Zdecydowanie największa powierzchnia obszarów wiejskich zlokalizowana jest w subregionie północnym i południowym.

Mapa 1. Gęstość zaludnienia w gminach województwa śląskiego w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Mapa 2. Zmiana liczby ludności w latach 2023-2024 w gminach województwa śląskiego.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W województwie śląskim, tak jak i w całym kraju, udział kobiet w ogólnej liczbie mieszkańców był większy aniżeli mężczyzn i wyniósł w 2024 r. 51,9%, podobnie jak w roku poprzednim. Współczynnik feminizacji informuje, iż w województwie śląskim na 100 mężczyzn przypadało 108 kobiet, a wielkość ta kształtowała się podobnie jak w kraju (107).

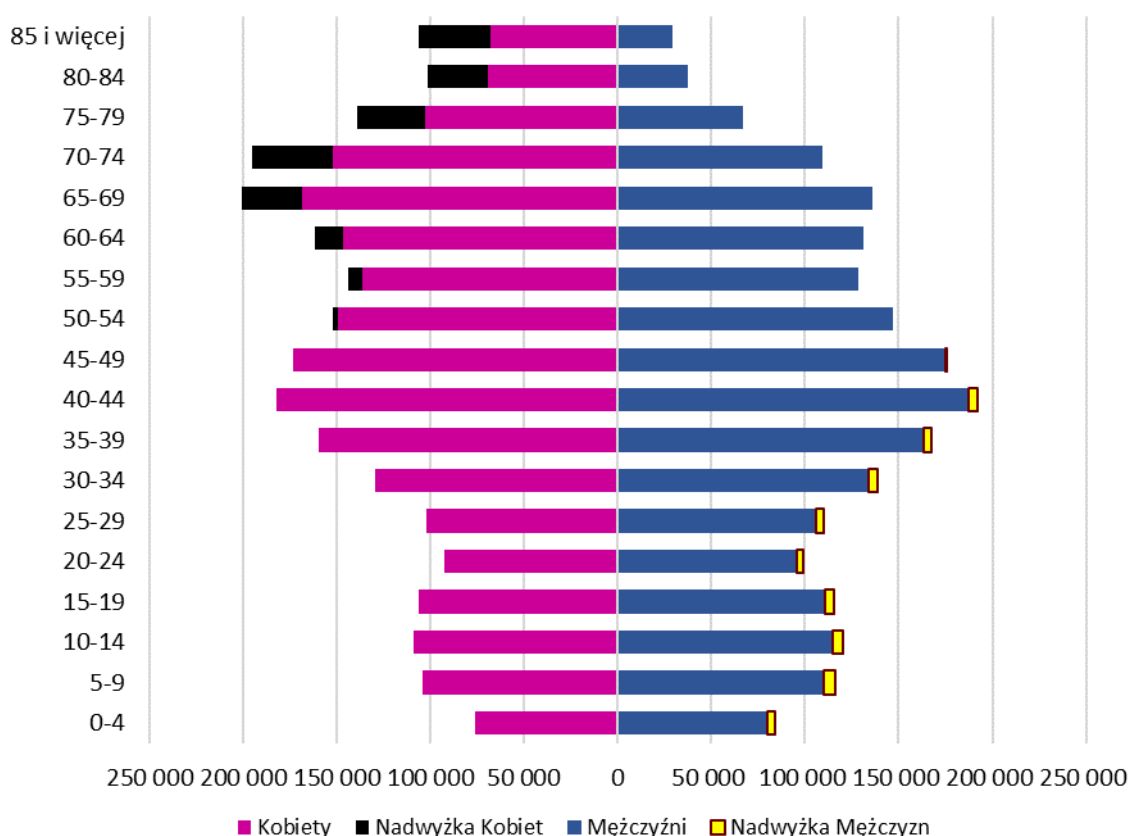
W województwie śląskim zjawisko depopulacji, czyli spadku liczby ludności, widoczne jest od dłuższego czasu. Z roku na rok liczba mieszkańców województwa maleje, w okresie od 2014 do 2024 roku spadek wyniósł 6,4%. Region zajmuje piątą pozycję w kraju pod względem skali ujemnej procentowej zmiany liczby ludności w analizowanym okresie. Wyższy spadek zanotowały tylko województwa: warmińsko-mazurskie (-6,6%), lubelskie (-7,0%), opolskie (-7,1%) oraz świętokrzyskie (-8,3%). W tym okresie tylko cztery województwa odnotowały przyrost ludności: mazowieckie (3,3%), pomorskie (2,5%), małopolskie (1,8%) i wielkopolskie (0,2%).

Niepokojące tendencje depopulacyjne w województwie śląskim w 2024 r. w największym stopniu dotyczą miast. Wynika to zarówno z silnie ujemnego przyrostu naturalnego w miastach (-6,64 na 1 000 ludności), który jest wyraźnie niższy niż na obszarach wiejskich (-4,22 na 1 000 ludności), jak i z utrzymującego się ujemnego salda migracji miejskiej. W związku z tym, że województwo śląskie pozostaje najbardziej zurbanizowanym regionem w kraju, zjawisko to nabiera szczególnego znaczenia i może w dłuższej perspektywie prowadzić do pogłębiania się problemów społeczno-gospodarczych w ośrodkach miejskich. Jednocześnie liczba mieszkańców obszarów wiejskich utrzymuje tendencję wzrostową, co należy wiązać z postępującym procesem suburbanizacji, polegającym na przenoszeniu się ludności z miast do stref podmiejskich i gmin ościennych. Oznacza to stopniową zmianę struktury osadniczej regionu, nie tyle ogólny odpływ ludności, co jej przestrzenne przemieszczanie się z rdzeni miejskich do obszarów podmiejskich.

Najliczniejszą grupę wiekową stanowiła ludność w wieku produkcyjnym, tj. wieku zdolności do pracy (Dane według podziału administracyjnego na dzień 31 XII. Przez ludność w wieku produkcyjnym rozumie się ludność w wieku zdolności do pracy. Dla mężczyzn przyjęto wiek 18-64 lata, dla kobiet 18-59 lat. Wiek mobilny – grupa wieku produkcyjnego obejmująca ludność w wieku 18-44 lata, wiek niemobilny – grupa wieku produkcyjnego obejmująca ludność w wieku: mężczyźni 45-64 lata, kobiety 45-

59 lat. Przez ludność w wieku nieprodukcyjnym rozumie się ludność w wieku przedprodukcyjnym, tj. do 17 lat oraz w wieku poprodukcyjnym, tj. mężczyźni 65 lat i więcej, kobiety 60 lat i więcej.). Analiza piramidy wieku wskazuje, że najwyższy udział w strukturze ludności mają kobiety i mężczyźni w wieku 40-44 lata (podczas gdy w 2021 roku dominowała grupa 35-39 lat). Są to roczniki urodzone w okresie tzw. wyżu demograficznego. Kształt piramidy wieku nie wskazuje na występowanie kolejnego, wyraźnie zarysowanego wyżu demograficznego w młodszych rocznikach. Widoczna jest natomiast przewaga osób w wieku produkcyjnym oraz stopniowe przesuwanie się najliczniejszych roczników do starszych grup wiekowych, co w perspektywie kolejnych lat będzie skutkować wzrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym i pogłębianiem procesu starzenia się społeczeństwa.

Wykres 3. Piramida wieku ludności województwa śląskiego według stanu na 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

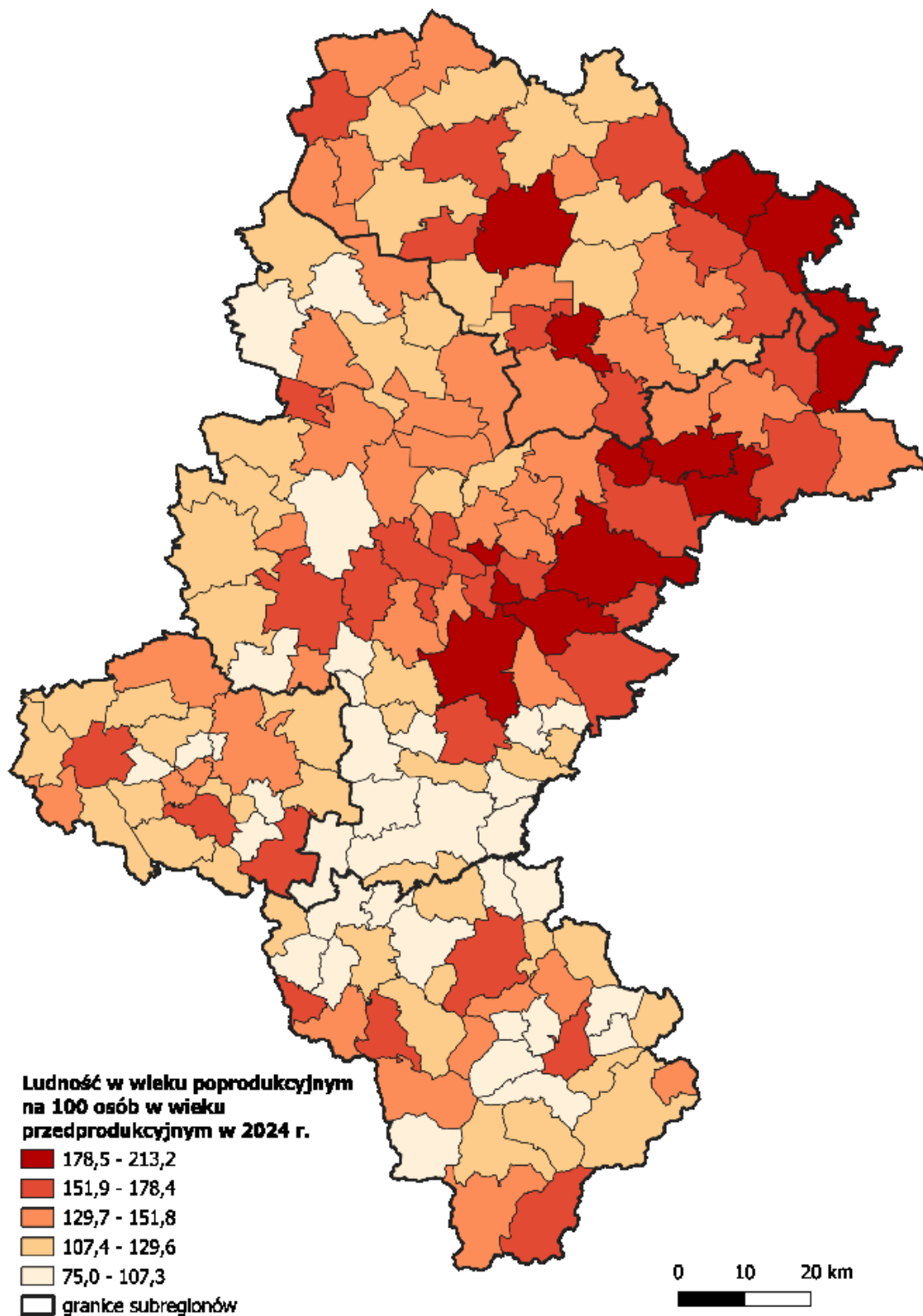
W ostatnich latach obserwuje się wyraźny wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. W województwie śląskim liczba osób w wieku

przedprodukcyjnym maleje szybciej niż średnio w kraju (województwo śląskie -2,08% w porównaniu do 2023 r., średnia krajowa -1,75%), co dodatkowo pogłębia niekorzystne tendencje demograficzne w regionie.

Niekorzystnym odzwierciedleniem powyższych tendencji są wskaźniki obciążenia demograficznego. Wartość wskaźnika ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w 2024 r. wyniosła 44,0 (3. najwyższy wynik w kraju przy średniej krajowej 40,8) i w porównaniu z rokiem poprzednim wzrosła o 1,0 pp. Zjawisko to w układzie przestrzennym rozkłada się stosunkowo równomiernie, przy czym można wskazać obszary o większym natężeniu, tj. północno-wschodnia część województwa śląskiego oraz wschodnia część subregionu centralnego. Wyższe wskaźniki obciążenia demograficznego w 2024 r. w każdym z subregionów osiągają gminy miejskie, w szczególności gminy Sosnowiec (54,1), Czeladź (53,4) oraz Zawiercie (53,5) w subregionie centralnym, Ustroń (53,3) w subregionie południowym, a także Częstochowa (54,2) w subregionie północnym. Wartości te są wyższe w porównaniu do roku poprzedniego.

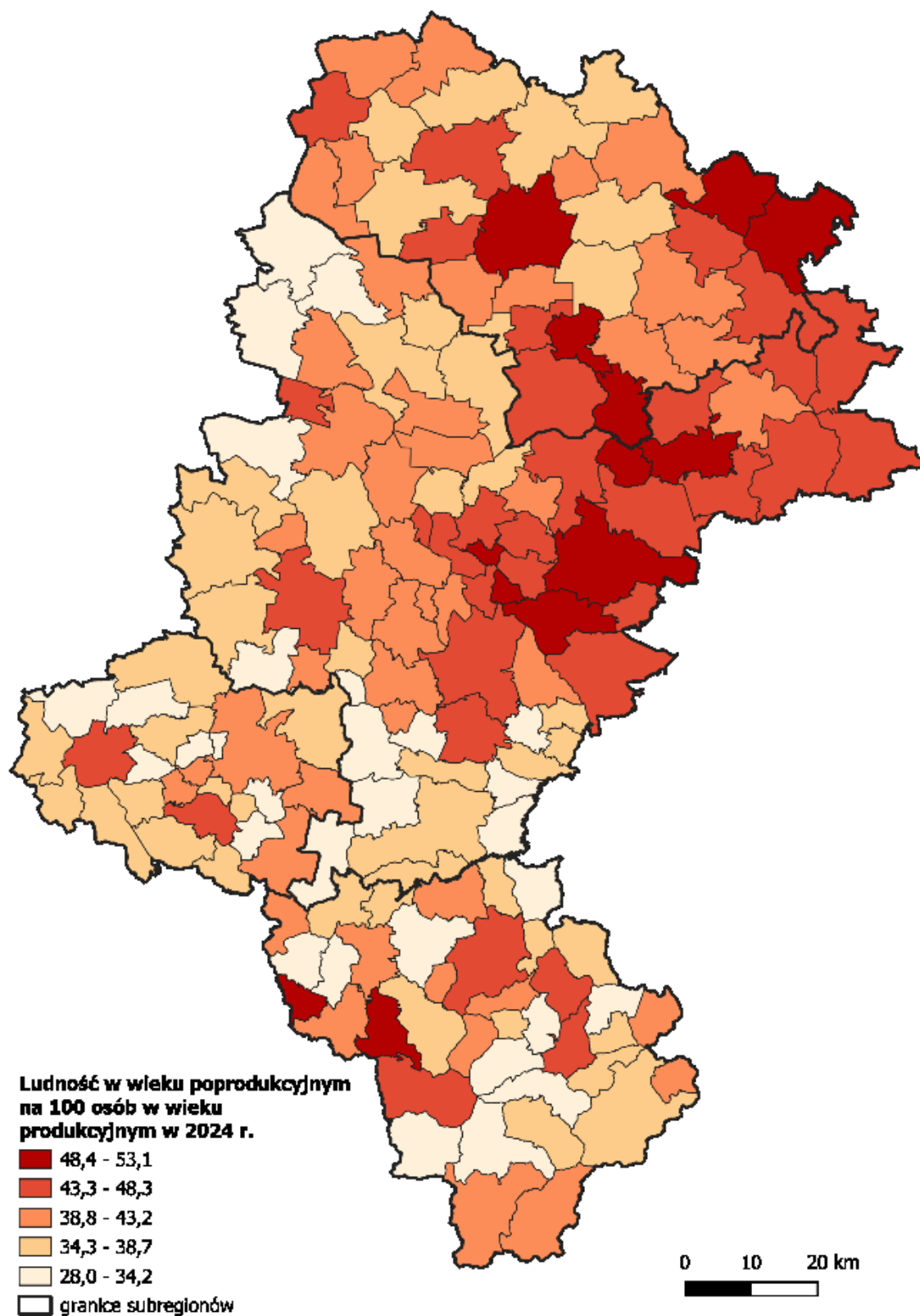
Niekorzystną sytuację demograficzną jeszcze bardziej podkreśla wskaźnik obciążenia demograficznego określający liczbę ludności w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym. Wskaźnik ten dla województwa śląskiego w 2024 r. osiągnął wartość 148,7 (tendencja wzrostowa z latami poprzednimi), co oznacza większy przyrost osób w wieku poprodukcyjnym niż osób w wieku do 18 lat. Wyższy wskaźnik ukazują zarówno gminy miejskie, w szczególności: Sosnowiec (213,2), Częstochowa (202,7) oraz Czeladź (200,5) oraz wiejskie: Poraj (206,4) i Dąbrowa Zielona (202,3). Największy wzrost wskaźnika w porównaniu do roku poprzedniego (2023 r.) odnotowano w gminie Pawłowice (wzrost o 8,4%) oraz Miedźna (7,9%).

Mapa 3. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku przedprodukcyjnym w województwie śląskim w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

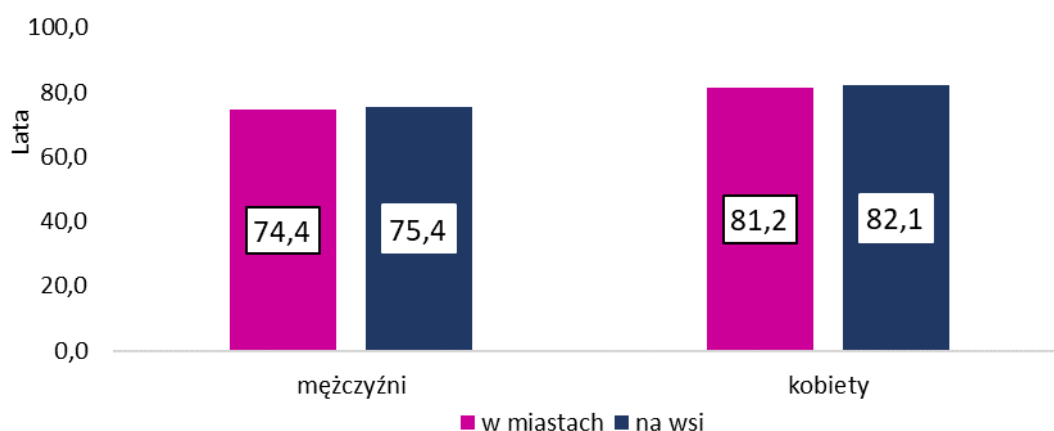
Mapa 4. Ludność w wieku poprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym w województwie śląskim w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Utrzymujący się wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, przy jednoczesnym spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, będzie w dłuższej perspektywie generował istotne konsekwencje gospodarcze i społeczne, w tym zwiększoną presję na system zabezpieczenia społecznego, ochronę zdrowia oraz rynek pracy. Proces ten dodatkowo wzmacnia systematyczne wydłużanie się przeciętnego trwania życia, co przyspiesza tempo starzenia się społeczeństwa i pogłębia zmiany w strukturze demograficznej regionu.

Wykres 4. Przeciętna długość życia w województwie śląskim w 2024 r.

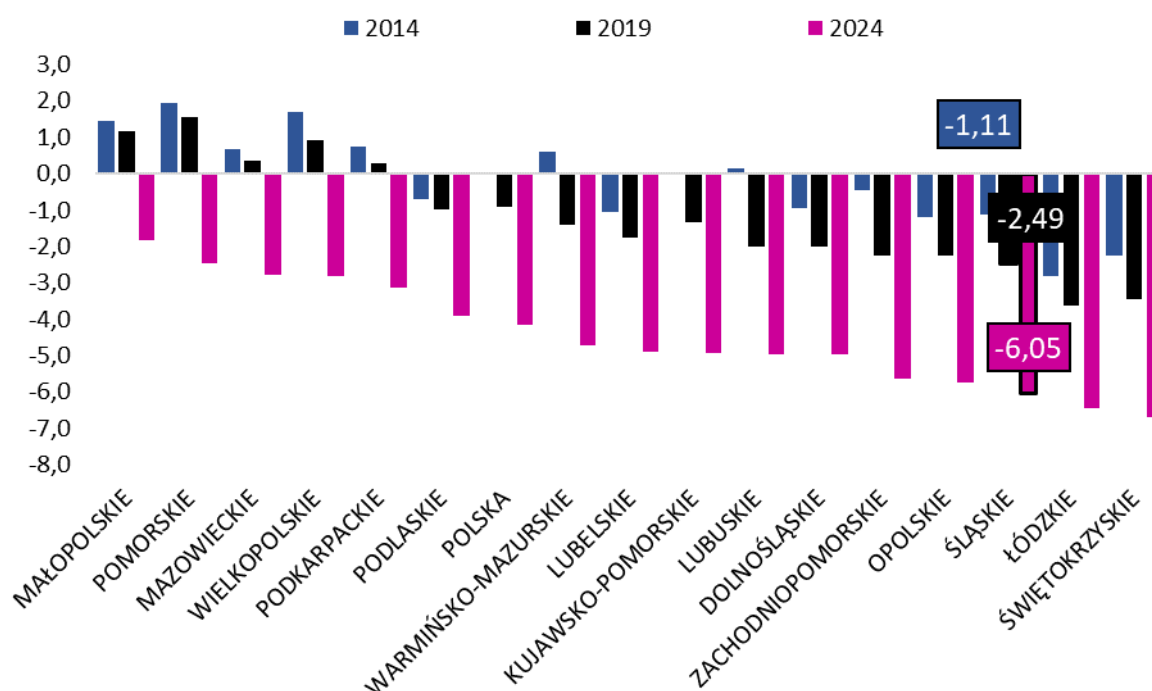
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W regionie przeciętna długość trwania życia zarówno dla kobiet, jak i mężczyzn, jest niższa aniżeli liczona dla całego kraju. Przeciętna długość życia w województwie śląskim w roku 2024 dla kobiet wynosiła 81,4 lat (Polska 82,3 lat) a dla mężczyzn 74,7 lat (Polska 74,9 lat). Utrzymująca się różnica względem średniej krajowej wskazuje na potrzebę wzmacniania działań w zakresie profilaktyki zdrowotnej, poprawy dostępności do świadczeń medycznych oraz ograniczania czynników ryzyka zdrowotnego.

3.1.2. Ruch naturalny

W regionie od ponad 20 lat utrzymuje się tendencja wyższej liczby zgonów od liczby urodzeń żywych dla całego województwa.

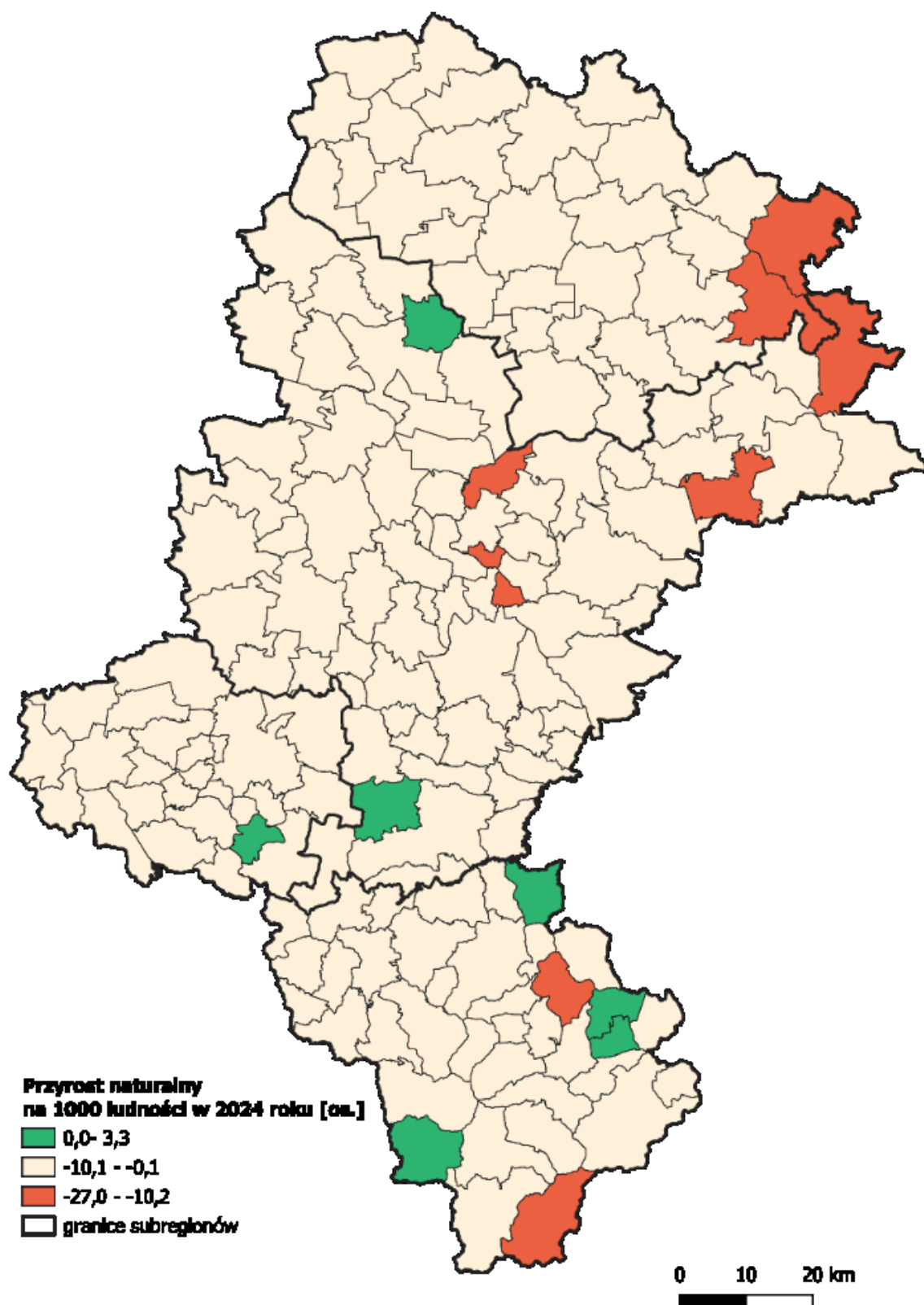
Wykres 5. Przyrost naturalny na 1 000 ludności według województw w latach 2014, 2019 i 2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W województwie śląskim w 2024 r. wartość przyrostu naturalnego na 1 000 ludności wyniosła -6,05. Oznacza to pogorszenie sytuacji w porównaniu z rokiem 2023 (-5,56), co było związane przede wszystkim ze spadkiem liczby urodzeń. W 2024 r. region zajął trzecie miejsce w kraju pod względem najniższej wartości tego wskaźnika, za województwami świętokrzyskim (-6,45) oraz łódzkim (-6,69). Taka pozycja województwa śląskiego na tle kraju wskazuje na konieczność wzmacniania polityk prorodzinnych oraz działań zwiększających atrakcyjność osiedleńczą regionu, szczególnie dla osób w wieku prokreacyjnym.

Mapa 5. Przyrost naturalny w gminach województwa śląskiego w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Analizując zjawisko w układzie przestrzennym wskazać należy, iż północno-wschodnia część województwa (subregion północny, oraz wschodnia część subregionu centralnego) wykazują niekorzystne wartości wskaźnika przyrostu naturalnego w odniesieniu do liczby mieszkańców. Są to w szczególności gminy wiejskie: Lelów, Ujsoły, Czernichów, Ożarówce oraz miejsko-wiejskie: Ogrodzieniec, Szczekociny, Koniecpol i Blachownia, a także miejskie: Czeladź, Wojkowice. Dodatni przyrost naturalny w województwie wykazuje tylko sześć gmin wiejskich (najwyższy gmina Suszec) oraz jedna miejsko-wiejska (Wilamowice).

Omawiając zjawiska demograficzne, istotnym zagadnieniem jest wiek kobiet rodzących dzieci. W 2024 r. w województwie śląskim najwyższa liczba urodzeń przypadała na wiek 30 lat, analogicznie jak w skali całego kraju. Odsetek dzieci urodzonych przez kobiety młodsze (do 29. roku życia) w województwie śląskim wyniósł 42,4% ogółu urodzeń i był nieznacznie wyższy niż średnio w Polsce (41,7%). Jednocześnie wskaźnik ten był niższy niż w 2023 r., kiedy wynosił 43,2%. Ponadto należy zwrócić uwagę na fakt przesunięcia wieku, w którym kobiety rodzą dzieci – w 2006 r. najwięcej dzieci w województwie śląskim rodziły kobiety w wieku 27 lat, w 2011 r. natomiast w wieku 28 lat. Decyzja o posiadaniu dzieci często odkładana jest na później. Wpływ na to mogą mieć różne czynniki, zarówno ekonomiczne, jak i zmiana uwarunkowań społecznych (świadomość macierzyństwa, budowanie pozycji zawodowej itp.).

Wyniki analizy współczynnika dzietności wskazują na postępujący ubytek ludności w Polsce. Wartość wskaźnika w 2024 r. dla Polski wynosiła 1,099 i odbiegała od wartości 2,10, która to zapewnia prostą zastępowalność pokoleń (co nie oznacza demograficznego rozwoju, jedynie stagnację). Dla województwa śląskiego wartość ta jest niższa niż średnia dla kraju i wynosi 1,043 (spadek o 4,9% w porównaniu do 2023 r.).

W województwie śląskim w 2024 r. odnotowano spadek współczynnika urodzeń żywych na 1 000 ludności o 7,7%, do poziomu 5,89, co oznacza wartość niższą niż średnia krajowa wynosząca 6,70. Jednocześnie wskaźnik zgonów niemowląt na 1 000 urodzeń żywych w regionie wyniósł 3,35 (wobec 4,34 w 2023 r.), kształtując się poniżej średniej krajowej na poziomie 3,57. Utrzymujący się niski poziom urodzeń wskazuje na pogłębiający się problem niskiej dzietności i będzie w kolejnych latach wpływać na dalsze kurczenie się populacji regionu. Pozytywnym zjawiskiem jest

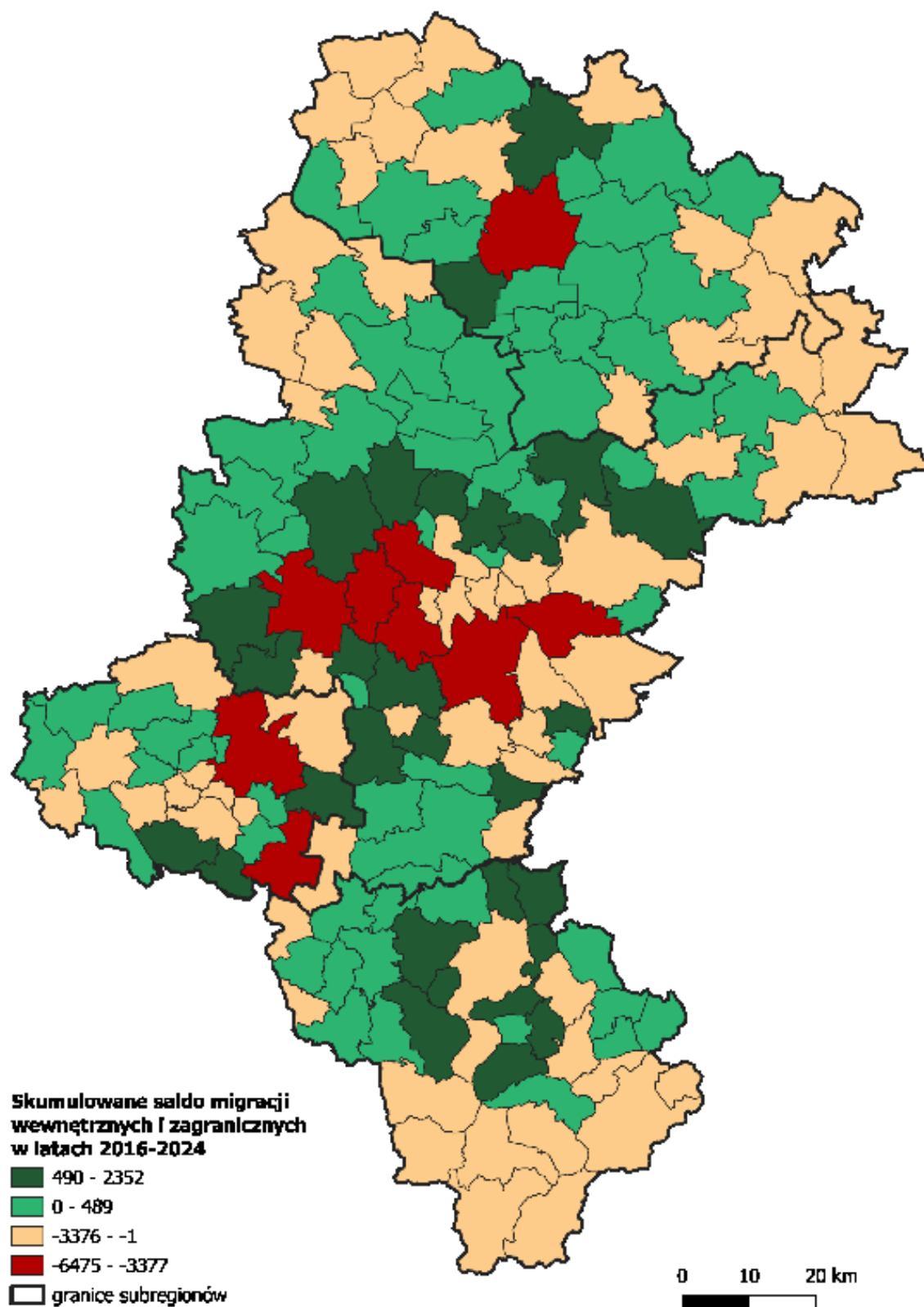
natomiast spadek umieralności niemowląt, co świadczy o poprawie jakości opieki okołoporodowej i zdrowotnej, jednak nie kompensuje to negatywnych trendów związanych z malejącą liczbą urodzeń.

3.1.3. Migracje

Problem ujemnego salda migracji jest powszechną tendencją w kraju, gdyż w 2024 roku tylko pięć województw charakteryzowało się dodatnim wskaźnikiem migracji. W przypadku województwa śląskiego saldo migracji wyniosło –2 934 osoby, co było drugim najgorszym wynikiem w kraju. Oznacza to, że liczba osób opuszczających region znacząco przewyższyła liczbę nowych mieszkańców. Wskazuje to na konieczność podejmowania działań wzmacniających jego atrakcyjność osiedleńczą i gospodarczą. Saldo migracji ogółem w przeliczeniu na 1 000 osób w 2024 r. osiągnęło w województwie śląskim wartość -0,68, co potwierdza utrzymującą się tendencję odpływu ludności i negatywnie wpływa na potencjał demograficzny oraz rozwojowy regionu.

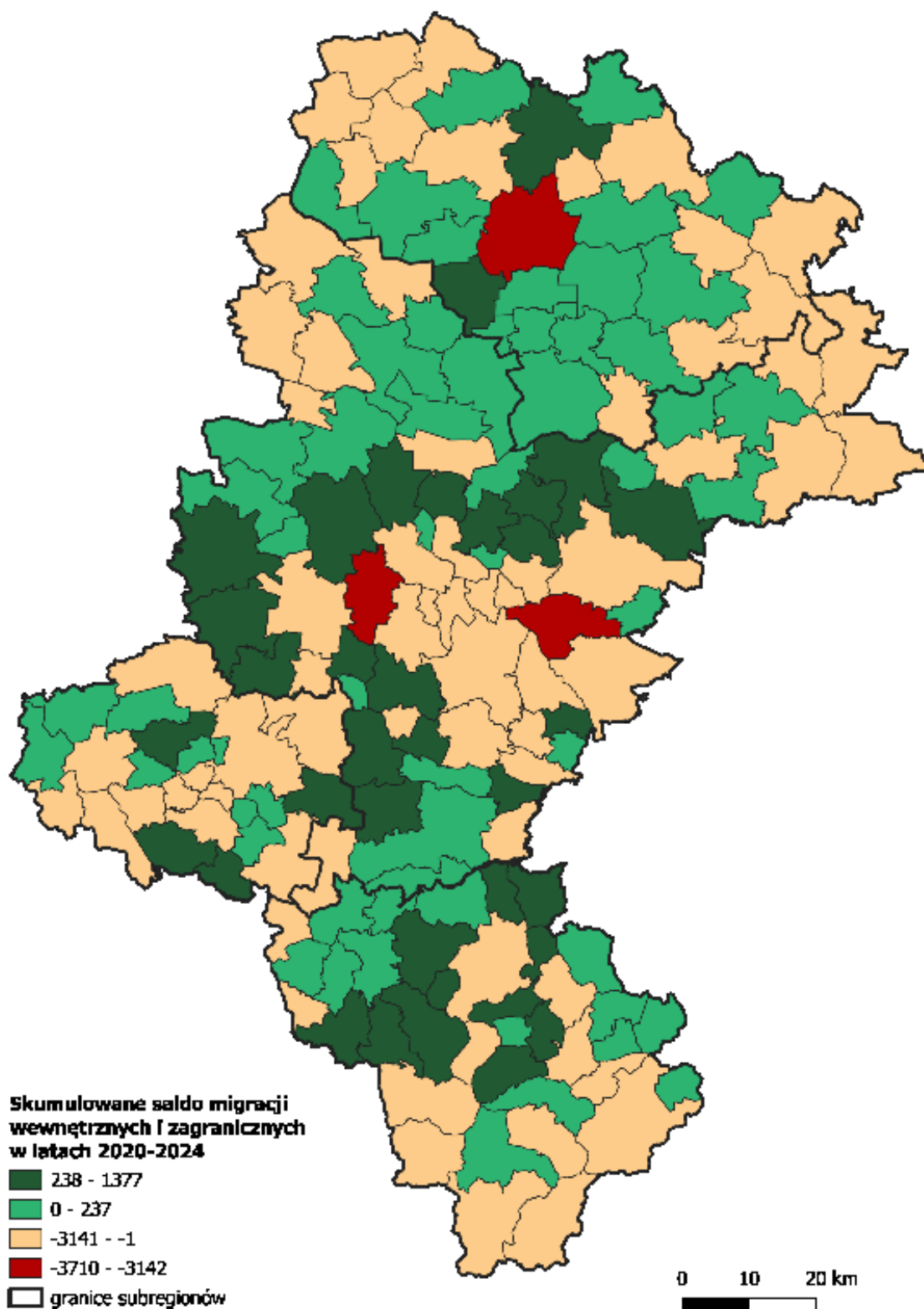
Skumulowane saldo migracji województwa śląskiego w ostatnich latach (2016-2024) wyniosło niecałe -36,5 tys. mieszkańców i jest to drugi najniższy wynik w kraju, po województwie lubelskim (-43,1 tys. osób).

Mapa 6. Skumulowane saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminach województwa śląskiego w latach 2016-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

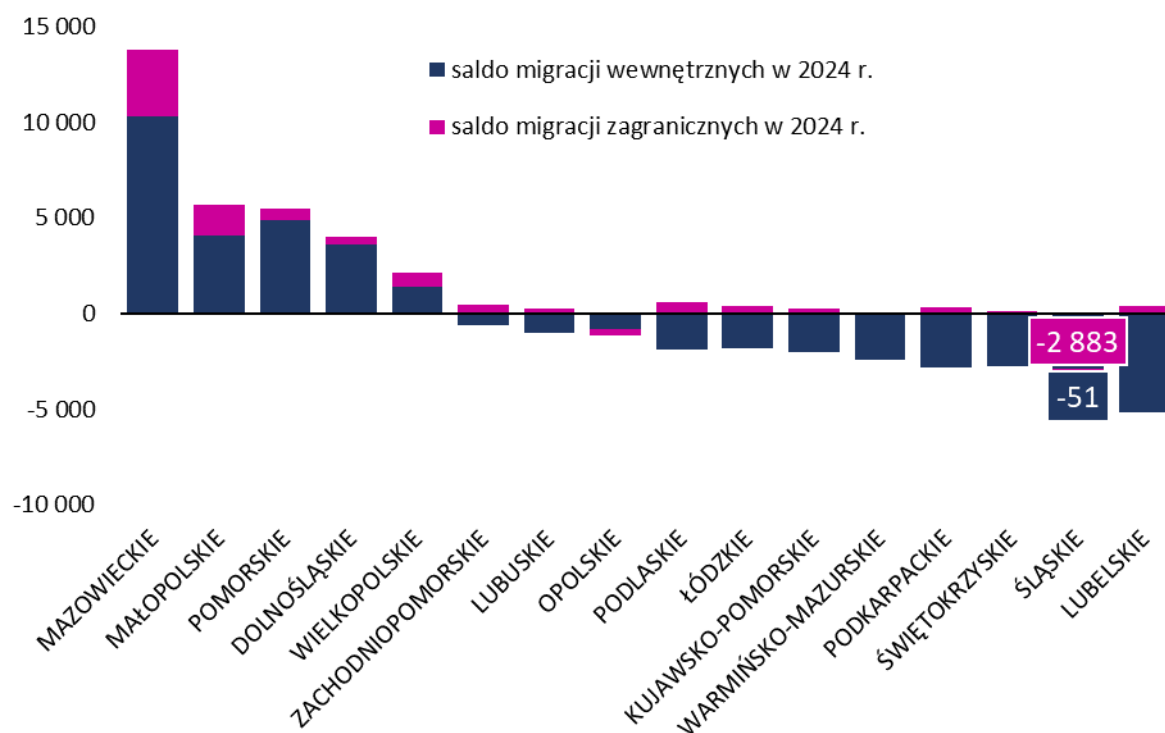
Mapa 7. Skumulowane saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych w gminach województwa śląskiego w latach 2020-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W latach 2015-2024 największy dodatni wskaźnik skumulowanego salda migracji w województwie śląskim odnotowano w Tarnowskich Górach (2,4 tys. osób) oraz w Mikołowie (1,9 tys. osób), z kolei największy odpływ ludności przypadł na miasta Częstochowa (-6,5 tys.) i Sosnowiec (-6,3 tys. osób).

Wykres 6. Saldo migracji wewnętrznych i zagranicznych według województw w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Pod względem migracji międzywojewódzkich w 2024 roku, województwo śląskie najwięcej powiązań posiadało z województwem małopolskim (29,2% wszystkich odpływów oraz 27,9% napływów). W przypadku odpływów udział ten był wyższy niż w 2023 r., co potwierdza rosnącą skalę przepływu mieszkańców w tym kierunku. Najmniejsze natężenie migracji międzywojewódzkich województwo śląskie notowało natomiast z województwami lubuskim i podlaskim. Saldo migracji międzywojewódzkich w 2023 r. wyniosło dla województwa śląskiego -2,9 tys. osób i było gorsze w porównaniu z rokiem 2022 (-2,6 tys. osób), co wskazuje na pogłębiającą się przewagę odpływu nad napływem ludności w relacjach z innymi regionami kraju.

Mapa 8. Napływ migrantów do województwa śląskiego w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie śląskim w 2024 r. Urząd Statystyczny w Katowicach, 2024.

Mapa 9. Odpływ migrantów z województwa śląskiego w 2024 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Ludność, ruch naturalny i migracje w województwie śląskim w 2024 r. Urząd Statystyczny w Katowicach, 2024.

Największy odpływ migracyjny z województwa śląskiego następuje w kierunku województw: małopolskiego, mazowieckiego oraz dolnośląskiego. W 2024 r. większy odpływ ludności w porównaniu do roku 2023 odnotowano do województw: kujawsko-pomorskiego, lubelskiego, małopolskiego, mazowieckiego, opolskiego, podlaskiego, pomorskiego, warmińsko-mazurskiego, wielkopolskiego oraz zachodniopomorskiego. W większości przypadków wzrost ten nie miał jednak znaczącej skali, największą różnicę odnotowano w przypadku województwa małopolskiego, gdzie liczba osób wyjeżdżających z województwa śląskiego była wyższa niż rok wcześniej o 232 osoby. Wskazuje to na utrzymującą się atrakcyjność największych i dynamicznie rozwijających się regionów kraju jako kierunków migracji wewnętrznych mieszkańców województwa śląskiego, przy jednoczesnym braku gwałtownego przyspieszenia tego procesu. Największy napływ migracyjny następuje z województw: małopolskiego i opolskiego. Wzrost napływu osób w porównaniu do roku 2023 odnotowano z dziewięciu województw w kraju, (kujawsko-pomorskie, lubuskie, łódzkie, podkarpackie, podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie). Największy przyrost napływu ludności w porównaniu do 2022 r. był z województwa podkarpackiego (wzrost o 90 osób) oraz pomorskiego (wzrost o 69 osób).

Województwo śląskie w 2024 było jednym z dwóch regionów, które odnotowało ujemne saldo migracji zagranicznych, obok województwa opolskiego. W 2024 r. saldo migracji zagranicznych wyniosło -51 osób. Województwo śląskie opuściło 1 524 mieszkańców, którzy obrali kierunek zagraniczny i był to wynik porównywalny do poprzedniego roku (w 2023 r.: 1 547).

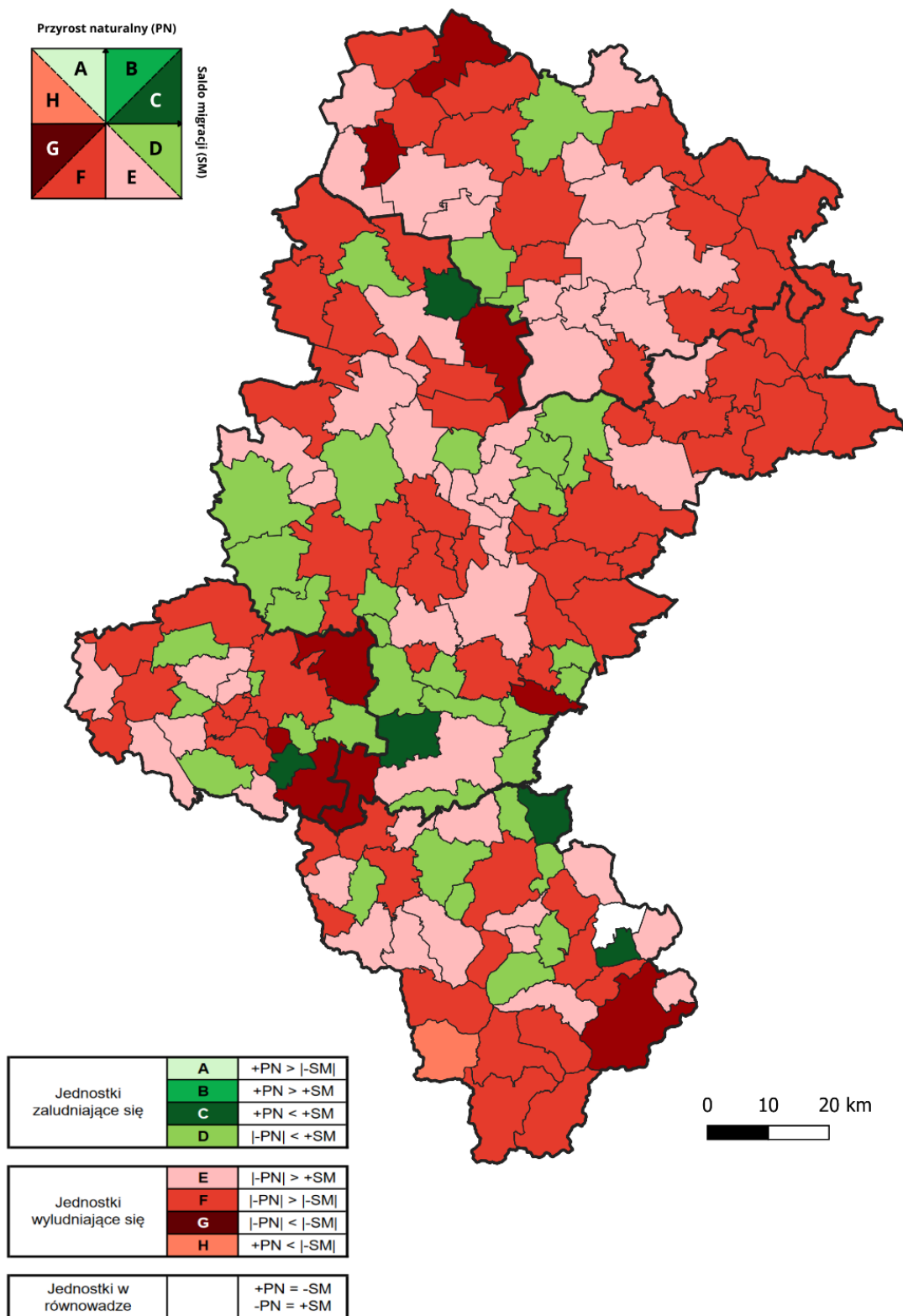
Wśród migrantów opuszczających województwo w 2024 r. dominowały osoby w wieku produkcyjnym (odpowiednio dla osób w wieku produkcyjnym: saldo migracji międzywojewódzkich: -1 985; saldo migracji zagranicznych: -398).

3.1.4. Typologia demograficzna regionu według metody Webba

Podstawę typologii demograficznej według J.W. Webba stanowią przyrost naturalny i saldo migracji stałej przeliczone na 1 000 ludności. W zależności od znaku i wartości bezwzględnej obu współczynników klasyfikacja Webba wyróżnia osiem typów demograficznych (oznaczonych literami od A do H). Pierwsze cztery typy odnoszą się do jednostek aktywnych demograficznie, czyli zaludniających się w wyniku: przewagi przyrostu naturalnego nad ubytkiem migracyjnym (A), przyrostu migracyjnego i jeszcze większego przyrostu naturalnego (B), przyrostu naturalnego i jeszcze większego przyrostu migracyjnego (C) oraz przewagi przyrostu migracyjnego nad ubytkiem naturalnym (D). Cztery pozostałe typy oznaczają jednostki nieaktywne czyli wyludniające się wskutek: przewagi ubytku naturalnego nad przyrostem migracyjnym (E), ubytku migracyjnego i jeszcze większego ubytku naturalnego (F), ubytku naturalnego i jeszcze większego ubytku migracyjnego (G) oraz przewagi ubytku migracyjnego nad przyrostem naturalnym (H). W przypadku, gdy wartości bezwzględne współczynnika przyrostu naturalnego i współczynnika salda migracji stałej są równe lub gdy wartość jednego ze współczynników wynosi zero wprowadza się dodatkowe typy (przejściowe).

Zestawienie wskaźników opisujących zjawiska demograficzne takie jak urodzenia i zgony oraz migracje wewnętrzne i zagraniczne, które decydują o stanie i zmianach liczby ludności, czyli o przyroście rzeczywistym, pozwala określić stopień aktywności demograficznej jednostek terytorialnych.

Mapa 10. Typologia demograficzna gmin województwa śląskiego według metody Webba w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W 2024 roku do grupy gmin aktywnych demograficznie (tj. charakteryzujących się wzrostem liczby ludności) należało 40 gmin województwa śląskiego, co stanowiło 24,0% ogółu gmin w regionie. Jedynie w pięciu przypadkach wzrost liczby mieszkańców był wynikiem jednocześnie dodatniego przyrostu naturalnego oraz dodatniego salda migracji (typ C). Były to: gmina wiejska Suszec (subregion centralny), gmina miejsko-wiejska Wilamowice (subregion południowy), gmina wiejska Gilowice (subregion południowy), gmina wiejska Mszana (subregion zachodni), gmina wiejska Boronów (subregion północny). Warty uwagi jest, że wiele gmin odnotowało wysoki ubytek naturalny, który był rekompensowany wysokim napływem migracyjnym w gminach (m.in. Bojszowy, Pilchowice, Starcza, Łodygowice, Wiry, Orzesze, Chelm, Mierzęcice). Sytuacja ta potwierdza rosnącą rolę migracji wewnętrznych jako czynnika stabilizującego sytuację demograficzną wybranych gmin, szczególnie tych położonych w strefach podmiejskich i atrakcyjnych osiedleńczo. Ponadto w 2024 r. jedna gmina - Łękawica znalazła się w równowadze (przyrost naturalny 0,44; saldo migracji -0,44).

W aż 125 gminach (74,9%) zmiany miały charakter regresywny, przy czym w 78 (46,7% wszystkich gmin województwa) zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji były ujemne (typ F lub G). Gminy o najbardziej niekorzystnej sytuacji demograficznej, cechującej się zarówno wysokim odpływem ludności, jak i ubytkiem naturalnym to gminy subregionu centralnego: Szczekociny, Ogrodzieniec; subregionu północnego: Koniecpol, Lełów oraz subregionu południowego: Czernichów, Ujszoły. Koncentracja gmin o podwójnie negatywnym bilansie demograficznym wskazuje na utrwalanie się obszarów peryferyjnych o ograniczonej atrakcyjności osiedleńczej i rosnących wyzwaniach rozwojowych.

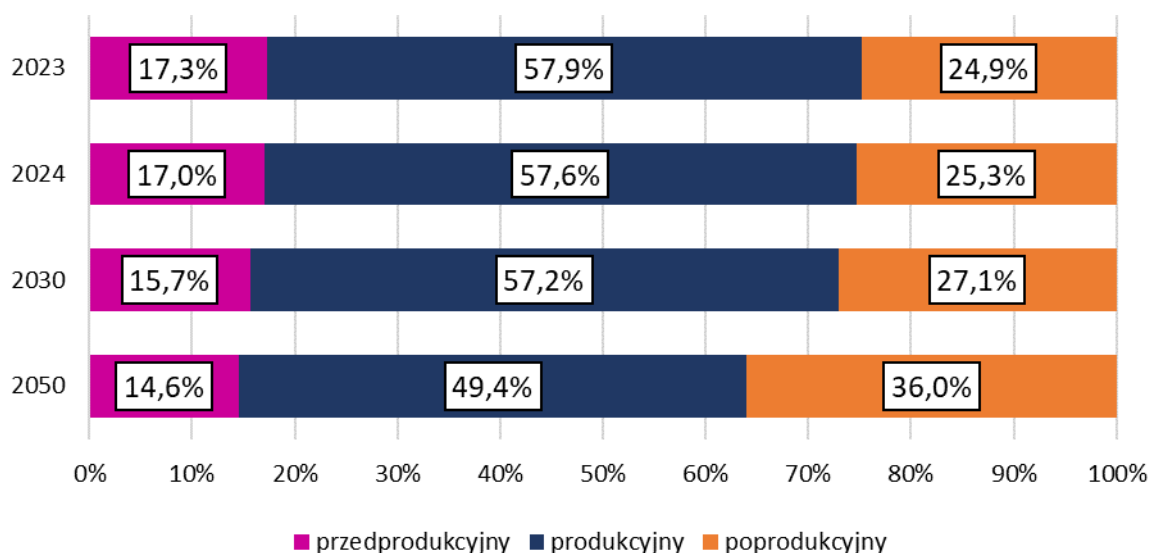
W porównaniu do roku poprzedniego (2023 r.) typ demograficzny zmienił się w ponad 47,3% gminach. W 12 przypadkach (7,2%) zmiany te miały pozytywny charakter. Gminy, które przywróciły status aktywnych demograficznie to przede wszystkim gminy wiejskie, które odnotowały wysoki dodatni wskaźnik migracji, m.in. Gilowice, Kochanowice, Psary, a także jedna gmina miejska – Żory. W 14 przypadkach (8,4%) zmiany miały charakter regresywny ze względu na znaczne spadki wskaźnika przyrostu naturalnego, ale także i migracji, m.in. Świnna, Strumień, Rudnik.

3.1.5. Prognozy demograficzne

Zgodnie z prognozami Głównego Urzędu Statystycznego do 2050 roku, liczba ludności w województwie śląskim względem roku 2024 zmniejszy się o 16,7%, czyli o niecałe 715 tys. osób, zaś do roku 2060 aż o 24,1%. Prognozowany ubytek ludności w wartościach względnych jest wyższy tylko w województwach: świętokrzyskim, lubelskim, opolskim, łódzkim i warmińsko-mazurskim.

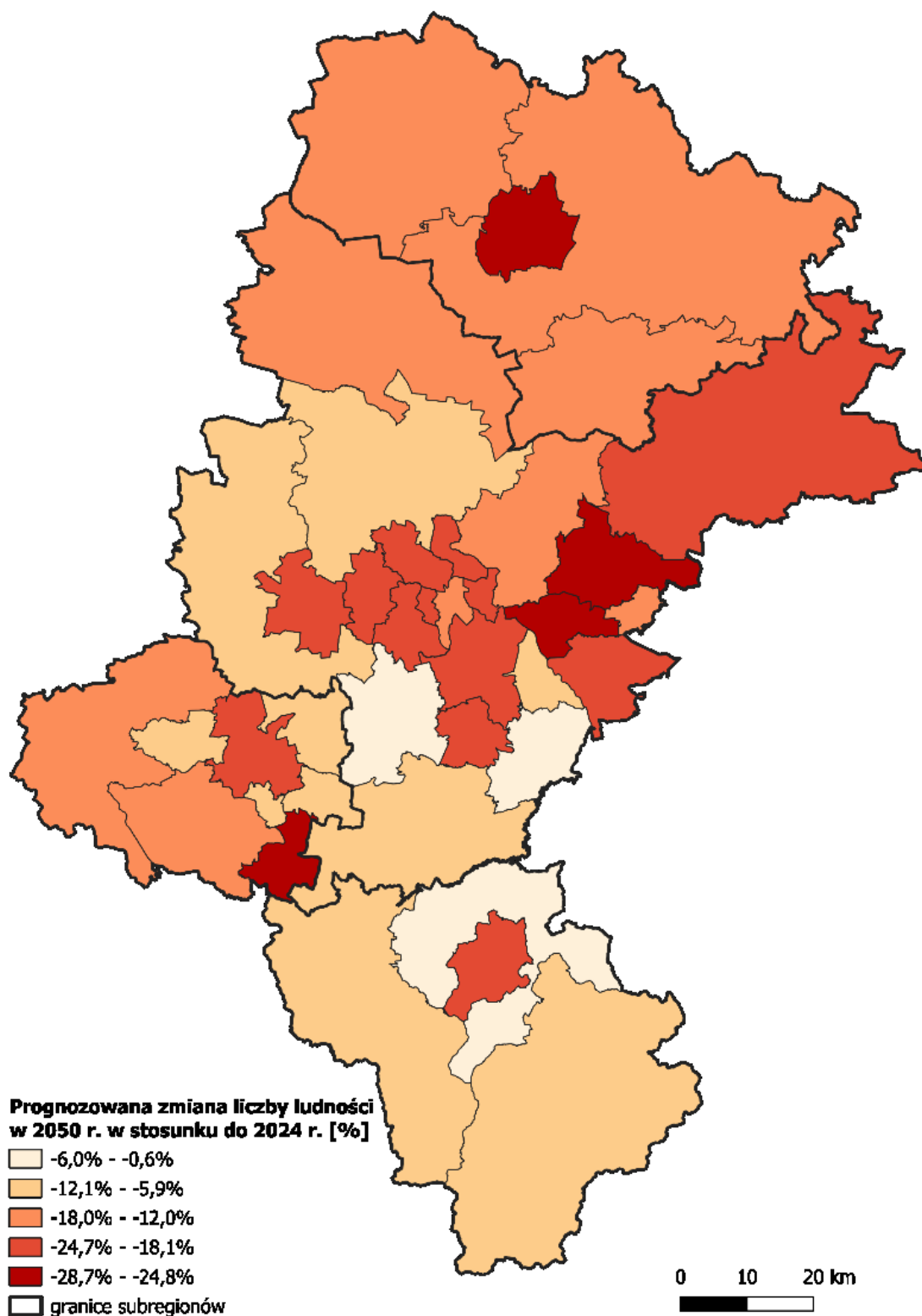
W sposób niekorzystny zmieni się również struktura grup wiekowych. Zmniejszy się udział osób w wieku produkcyjnym oraz przedprodukcyjnym, natomiast wyraźnie wzrośnie udział grupy poprodukcyjnej – z 25,3% w 2024 r. do 36,0% w 2050 r. Zmiana ta będzie wymagała dostosowania polityk publicznych do rosnących potrzeb seniorów, w tym rozwoju infrastruktury opiekuńczej, zdrowotnej i społecznej oraz usług wspierających samodzielność osób starszych. Jednocześnie zmniejszająca się liczba osób w wieku produkcyjnym może prowadzić do niedoborów na rynku pracy, wzrostu obciążeń systemu zabezpieczenia społecznego oraz spowolnienia dynamiki gospodarczej regionu.

Wykres 7. Prognozowane zmiany ludności według funkcjonalnych grup wiekowych (udział w %) w województwie śląskim do roku 2050.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS na bazie NSP 2021.

Mapa 11. Prognozowana zmiana liczby ludności w powiatach województwa śląskiego w 2050 roku w stosunku do 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS – na bazie NSP 2021.

Analizując zróżnicowanie wewnętrzne województwa największy prognozowany spadek liczby ludności do roku 2050 dotyczy miast na prawach powiatu Sosnowiec (28,7%), Jastrzębie Zdrój (28,2%) oraz Częstochowy (27,5%). Należy jednak podkreślić, iż w wartościach bezwzględnych największy spadek liczby ludności dotyczyć będzie Częstochowy (ponad 56,1 tys. mieszkańców), Katowic (niecałe 54,4 tys. mieszkańców) oraz Sosnowca (53,0 tys. mieszkańców). W żadnym z powiatów nie prognozuje się wzrostu liczby ludności do roku 2050.

3.1.6. PODSUMOWANIE

SYTUACJA LUDNOŚCIOWA REGIONU:

- Województwo śląskie pozostaje 2. regionem w kraju pod względem liczby ludności, lecz należy do regionów o najwyższej ujemnej dynamice depopulacji.
- Depopulacja koncentruje się w miastach, szczególnie średnich i dużych.
- Obserwowany wzrost liczby ludności w części gmin wiejskich wynika głównie z suburbanizacji, a nie wzrostu naturalnego.
- Depopulacji towarzyszy rozproszenie struktury osadniczej, zwiększające koszty infrastruktury i usług publicznych.

RUCH NATURALNY:

- Ujemny przyrost naturalny ma charakter trwały i strukturalny.
- Współczynnik dzietności pozostaje poniżej poziomu zastępowalności pokoleń i poniżej średniej krajowej.
- Przesuwanie wieku rodzenia dzieci ogranicza potencjał przyszłych urodzeń.
- Poprawa wskaźników dotyczących zgonów niemowląt nie wpływa istotnie na ogólną sytuację demograficzną.

MIGRACJE:

- Saldo migracji województwa jest ujemne i należy do jednych z najniższych w kraju (drugie najniższe w kraju).

- Odpływ migracyjny dotyczy głównie osób w wieku produkcyjnym, co osłabia rynek pracy i bazę finansową JST.
- Dodatnie saldo migracji występuje głównie w gminach podmiejskich, wzmacniając suburbanizację („rozlewanie miast”).
- Migracje stały się głównym czynnikiem zmian liczby ludności, ważniejszym niż ruch naturalny.

TYPOLOGIA WEBBA:

- Zdecydowana większość gmin ma ujemny zarówno przyrost naturalny, jak i saldo migracji.
- Gminy demograficznie aktywne stanowią mniejszość i ich aktywność opiera się głównie na migracjach.
- Najtrudniejsza sytuacja demograficzna dotyczy obszarów miejskich i peryferyjnych.
- Nierówności demograficzne pogłębiają różnice rozwojowe pomiędzy gminami.

PROGNOZY DEMOGRAFICZNE:

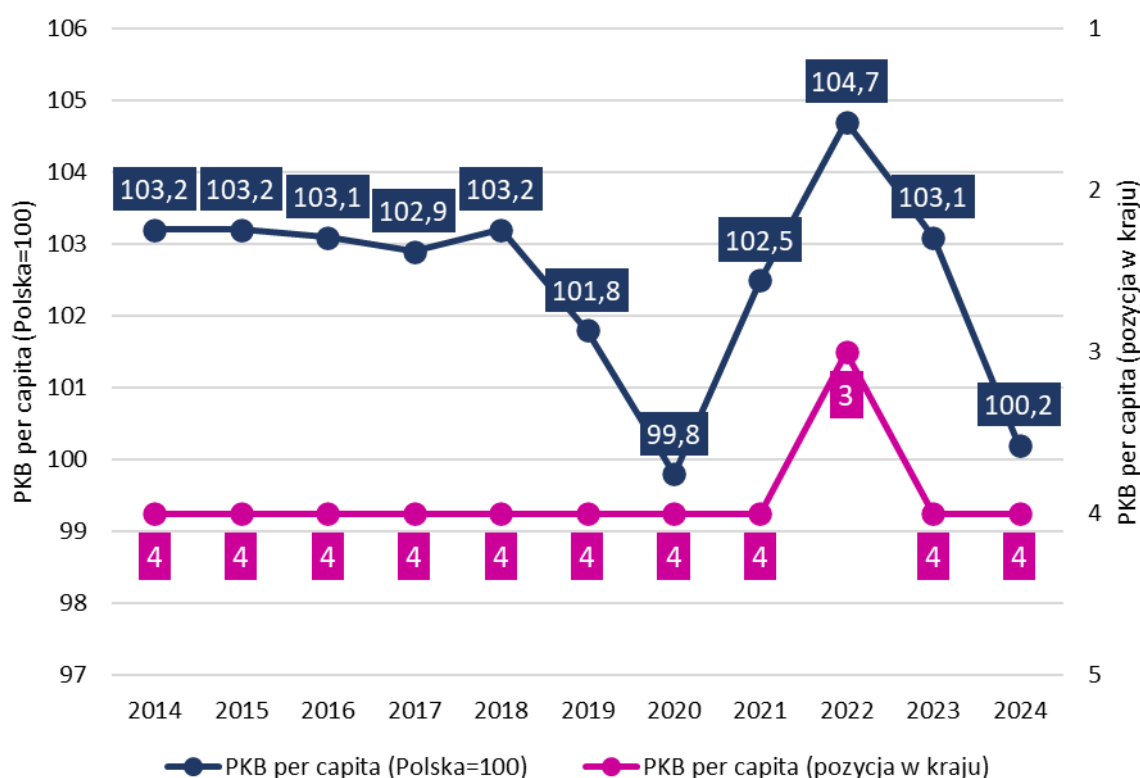
- Prognozowany jest dalszy znaczący spadek liczby ludności do 2050 r.
- Nastąpi gwałtowny wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym przy spadku liczby osób w wieku produkcyjnym.
- Najsilniej skutki demografii odczują miasta na prawach powiatu.
- Zjawiska demograficzne będą generować rosnącą presję na system ochrony zdrowia, opieki i finanse JST.

3.2. ROZWÓJ GOSPODARCZY REGIONU

3.2.1. Produkt Krajowy Brutto

Wysoki potencjał gospodarczy województwa śląskiego ulega w ostatnich latach stopniowemu osłabieniu. Wartość PKB w okresie 2014-2024 wzrastała w regionie wolniej niż w przypadku średniej dla kraju (wzrost o 110% względem średniej dla kraju wynoszącej 116,4%).

Wykres 8. PKB per capita województwa śląskiego w latach 2014-2023 oraz szacunek na 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Województwo śląskie zajmuje pod względem PKB per capita jedną z wyższych pozycji w kraju (od 2014 roku jest stale na 4. pozycji, za wyjątkiem roku 2022, kiedy zajęło 3. pozycję w kraju), stopniowo traci jednak przewagę w odniesieniu do średniej dla kraju. Jeszcze w 2004 roku PKB per capita było w regionie o 11,4 pp. wyższe niż średnia w kraju, by w 2020 roku osiągnąć wartość zaledwie 99,8% średniej (po raz pierwszy wartość ta była niższa niż w kraju). W roku 2022 ponownie wybiło się o 4,7

pp. powyżej średniej krajowej, niemniej szacunki wskazują, iż w 2024 r. wartość PKB na 1 mieszkańca w województwie śląskim względem średniej krajowej ponownie się obniży do poziomu tylko nieznacznie wyższego niż średnia. Utrzymanie tej tendencji w kolejnych latach może skutkować trwałym obniżeniem PKB per capita w regionie poniżej średniej krajowej.

Dystans województwa śląskiego do najsilniejszego w kraju województwa mazowieckiego od 2014 roku powoli się zwiększa (w okresie 2014-2024 województwo śląskie osiągało PKB per capita na poziomie 63,3-68,0% wartości województwa mazowieckiego). W roku 2024 szacunkowe dane wskazują na PKB per capita w regionie na poziomie 63,6% najsilniejszego województwa. PKB na 1 mieszkańca w województwie śląskim było od kilkunastu lat niższe także względem województwa dolnośląskiego oraz wielkopolskiego, a najsłabsze dla województwa śląskiego były pod tym względem lata 2019-2020. W kolejnych latach (szczególnie 2022-2023) straty województwa śląskiego częściowo zostały odrobione, niemniej najnowsze szacunkowe dane (dot. roku 2024) wskazują na dalsze osłabienie województwa śląskiego względem najmocniejszych regionów.

PKB w podregionach

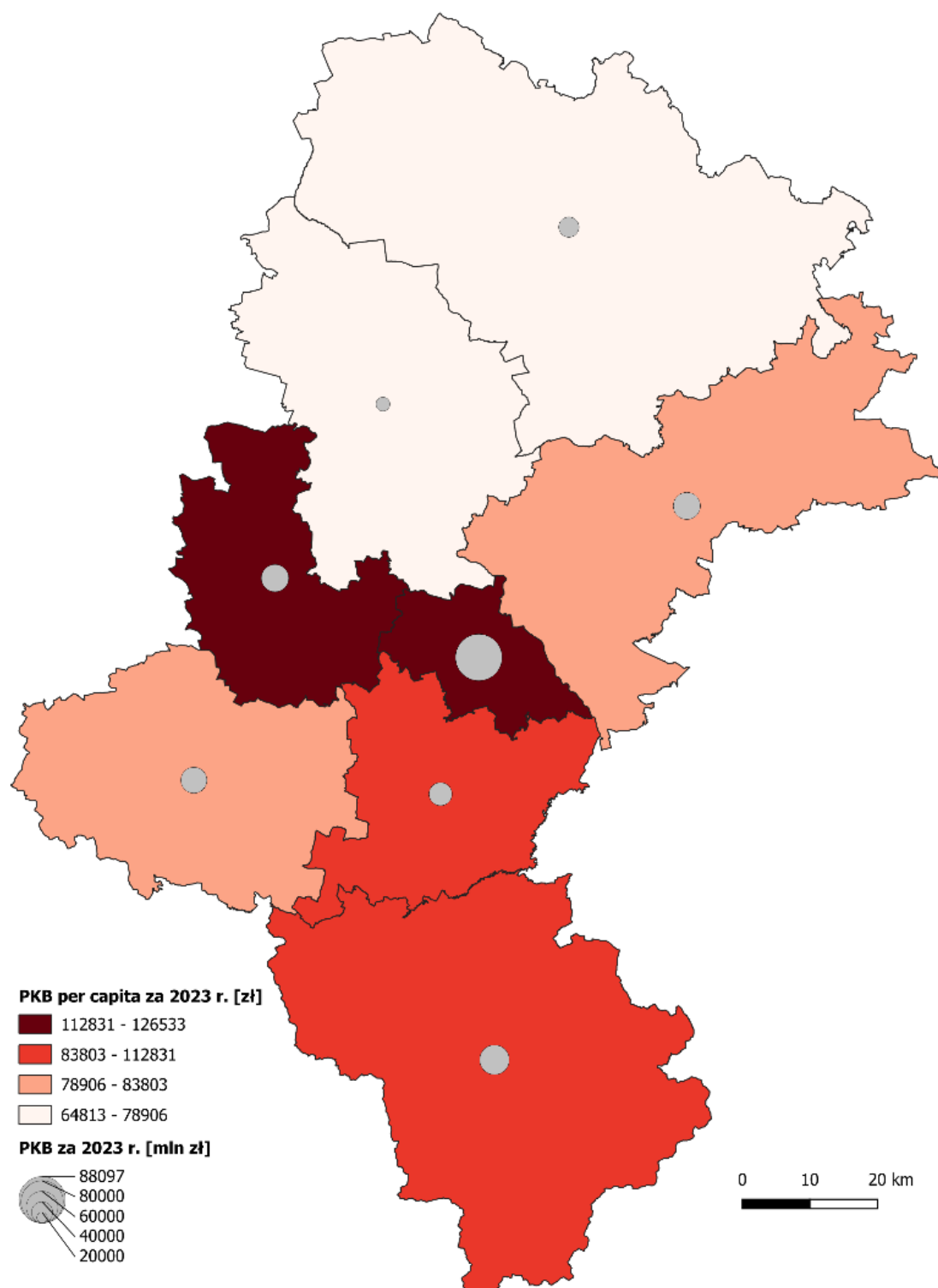
Województwo śląskie charakteryzuje się znacznym wewnętrznym zróżnicowaniem, o czym świadczą wskaźniki w zakresie kształtowania PKB w ujęciu podregionalnym. Szczególnie widoczne jest to w centralnej części regionu obejmującej m.in. obszar Metropolii Górnośląskiej, której części wchodzi w skład pięciu podregionów (PKB per capita w podregionie katowickim jest blisko dwukrotnie wyższy niż w podregionie bytomskim – przy czym różnica w 2023 roku nieco się zmniejszyła względem roku wcześniejszego).

Najsilniejszą pozycję w regionie ma podregion katowicki (według danych za 2023 rok), w którym powstaje ponad 20% PKB regionu (udział ten stopniowo wzrasta, a od 2016 roku zwiększył się o 1,5 pp.). W odniesieniu do PKB per capita podregion katowicki również wykazuje stabilny przyrost (PKB na 1 mieszkańca stanowi 135,2% średniej dla województwa). O pozycji podregionu decyduje fakt, że Katowice są stolicą największej w kraju Metropolii, a co za tym idzie, są siedzibą wielu firm, oferując liczne miejsca pracy dla mieszkańców regionu.

Drugim podregionem pod względem PKB per capita jest podregion gliwicki (126,8% średniej dla województwa). Jego udział w wytwarzaniu PKB województwa wyniósł w 2023 roku 12,8%. Podregion gliwicki to siedziba podstrefy gliwickiej KSSE, gdzie dominującą rolę ma przemysł motoryzacyjny.

Podregionem, który generuje drugie największe PKB w regionie jest podregion bielski (56,1 mld zł i udział w PKB regionu na poziomie 13,9%), a ustępują mu podregiony: gliwicki (ponad 51,9 mld zł) i sosnowiecki (51,1 mld zł).

Mapa 12. PKB i PKB per capita w podregionach województwa śląskiego w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

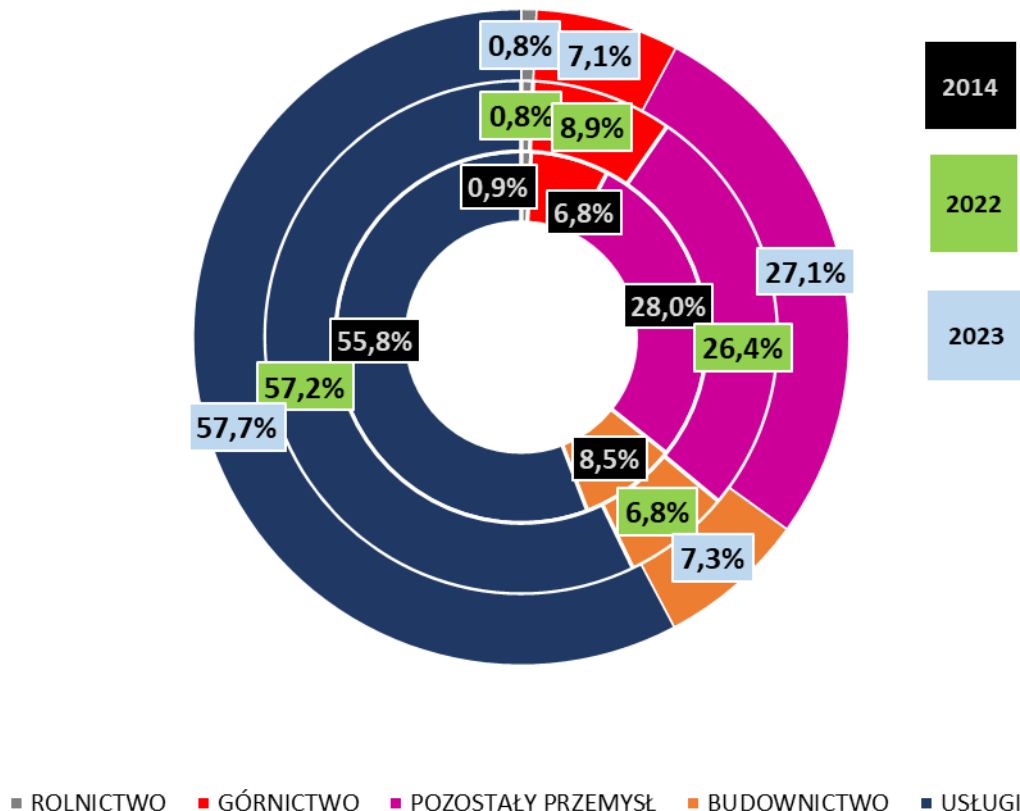
Najgorsza sytuacja w zakresie PKB per capita występowała w podregionie bytomskim – najniższa wartość PKB per capita (zaledwie 69,3% w relacji do średniej dla regionu i prawie dwukrotnie niższy PKB per capita niż w podregionie katowickim). Relatywnie niski był również przyrost wartości PKB ogółem w porównaniu z rokiem 2014 (wolniej PKB w tym okresie przyrastał tylko w podregionie sosnowieckim). Głównym problemem podregionu bytomskiego są niekorzystne skutki procesów restrukturyzacji przemysłu węglowego na tym obszarze. Wieloletnia dominacja branży górniczej spowodowała znaczącą degradację przestrzeni, wymagającą kompleksowej rewitalizacji i rekultywacji, a likwidacja zakładów w sektorze wymaga wsparcia rozwoju sektora gospodarki podregionu.

3.2.2. Wartość Dodana Brutto

Województwo śląskie jest drugim po województwie mazowieckim regionem w kraju w zakresie tworzenia Wartości Dodanej Brutto (WDB). WDB w 2023 roku wyniosła 365,8 mld zł, natomiast w 2024 roku (według szacunków) 372,9 mld zł. Udział regionu w tworzeniu WDB wyniósł w 2024 roku 11,5% i w porównaniu do 2014 roku zmniejszył się o 0,8 pp.

Wartość Dodana Brutto zarówno w przeliczeniu na 1 mieszkańca jak i w przeliczeniu na 1 pracującego przekraczała w 2023 r. średnią dla Polski (odpowiednio o 2 560 zł oraz o 11 900 zł.). W porównaniu do roku 2014 województwo śląskie w 2023 roku odnotowało przyrost wzrost WDB na 1 mieszkańca (o 105,5%) oraz WDB w przeliczeniu na 1 pracującego (o 89,4%). Był to przyrost na przeciętnym poziomie, zbliżonym do średniej dla kraju.

Wykres 9. WDB województwa śląskiego w podziale na sektory gospodarki w latach 2014, 2022 oraz 2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

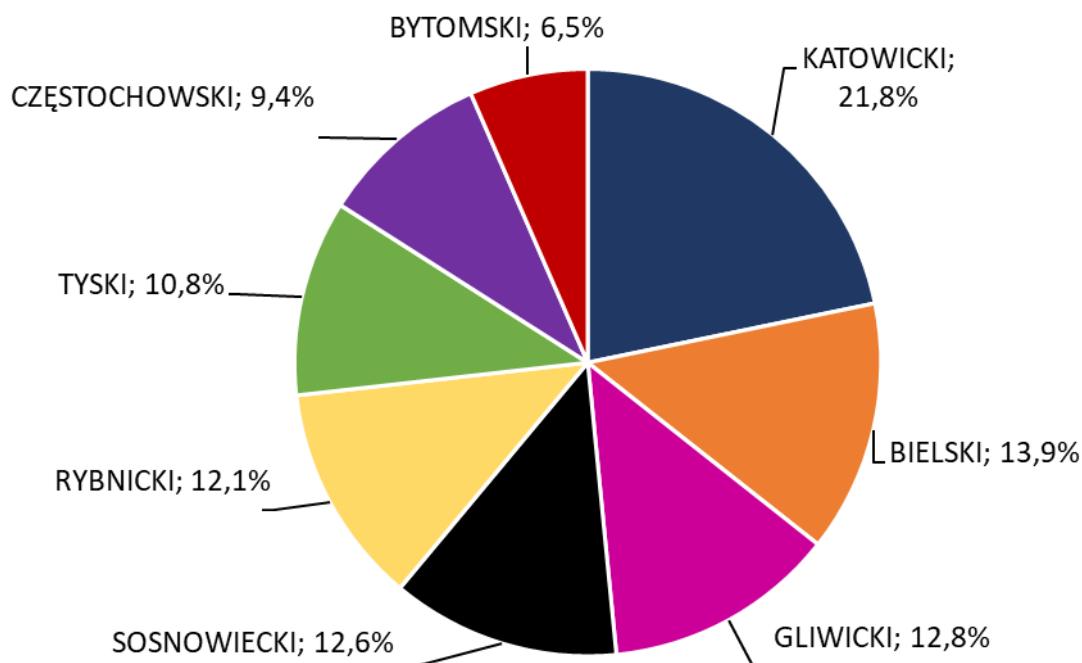
Główne znaczenie w wytwarzaniu WDB w regionie (podobnie jak w całym kraju) ma sektor usług, przy czym w kraju ogółem usługi mają większe znaczenie niż w regionie (średnio w kraju większy udział usług o 5,3 pp.). Województwo śląskie w 2023 r. odnotowało 3 najniższy poziom udziału usług w WDB spośród wszystkich województw. Około 34,2% WDB wytworzonej w województwie śląskim pochodzi natomiast z sektora przemysłu (najwyższy wynik w kraju). Wartość ta w porównaniu z rokiem 2014 spadła o około 0,7 pp.

WDB w podregionach

Największa część wartości dodanej brutto wytwarzanej w województwie śląskim pochodzi z podregionu katowickiego (21,8%) i w porównaniu do roku wcześniejszego (2022 r.) wartość ta była większa o 0,3 pp. Podregion sosnowiecki zanotował największy spadek udziału w porównaniu do roku poprzedniego (2022 r.), o 0,9 pp.

Podregionami, których udział zwiększył się w największym stopniu w przeciągu roku były podregiony gliwicki i bielski (odpowiednie o 0,4 i 0,3 pp.).

Wykres 10. Udział podregionów województwa śląskiego w tworzeniu WDB województwa w 2023 r.

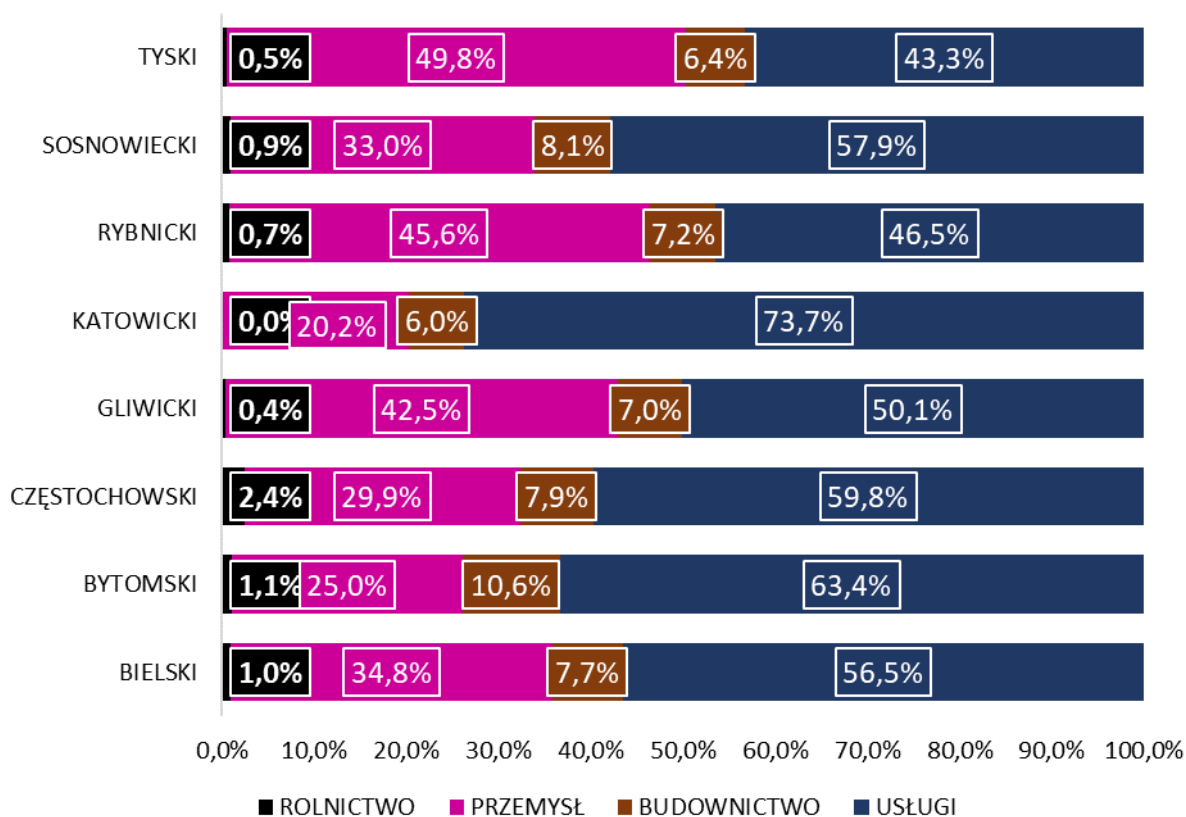

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W 2023 r. w większości podregionów dominującym sektorem był sektor usług. Największy jego udział odnotowano w podregionie katowickim (73,7% wartości dodanej brutto podregionu) i udział ten spadł w porównaniu do roku poprzedniego (2022 r.) o 0,2 pp. Największy udział przemysłu w strukturze całego podregionu odnotowano natomiast w podregionie tyskim (49,8%) oraz rybnickim (45,6%), budownictwa w podregionie bytomskim (10,6%), zaś rolnictwa w podregionie częstochowskim (2,4%).

Największą roczną zmianę struktury WDB w 2023 r. w porównaniu do roku poprzedniego (2022 r.) odnotowano w podregionie tyskim, w którym udział przemysłu spadł o 4,8 pp., przy jednoczesnym wzroście znaczenia usług o 3,6 pp. Pomimo tego podregion tyski był nadal jedynym podregionem, gdzie największa część WDB pochodziła z sektora przemysłu. W pozostałych podregionach zmiany struktury sektorowej wytwarzania WDB nie były tak znaczące.

Wykres 11. WDB według grup sekcji PKD w podregionach województwa śląskiego w 2023 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

3.2.3. Handel zagraniczny

Eksport

Województwo śląskie jest jednym z czołowych regionów w sprzedaży zagranicznej. W 2024 r. udział województwa śląskiego w ogólnej wartości towarów sprzedawanych z Polski za granicę wyniósł 10,97%, co pozwoliło regionowi zająć drugą pozycję w kraju, za województwem mazowieckim. Pozycja regionu w handlu zagranicznym jest stabilna, choć zauważalny jest spadek udziału w sprzedaży zagranicznej w ostatnich latach.

Wartość sprzedaży zagranicznej, zgodnie z obecnie systemem klasyfikacji składa się z dwóch komponentów: eksportu (sprzedaż do krajów spoza UE) oraz dostaw wewnątrzwspólnotowych (sprzedaż do krajów UE).

Pod względem eksportu, województwo śląskie w 2024 r. uplasowało się na piątej pozycji w kraju, z udziałem 6,86%, po województwie: mazowieckim, dolnośląskim, podkarpackim i wielkopolskim. W porównaniu do roku poprzedniego (2023 r.) udział województwa spadł o 0,41 pp., co spowodowało spadek regionu z trzeciej pozycji w kraju, za województwo wielkopolskie i podkarpackie. Korzystnie przedstawia się sytuacja w odniesieniu do dostaw wewnątrzwspólnotowych. Województwo śląskie mając udział na poziomie 12,42% uzyskało pierwszą pozycję w kraju. Sam udział województwa w wartości towarów sprzedanych w ramach dostaw wewnątrzwspólnotowych spadł o 0,44 pp. W porównaniu do roku poprzedniego (2023 r.).

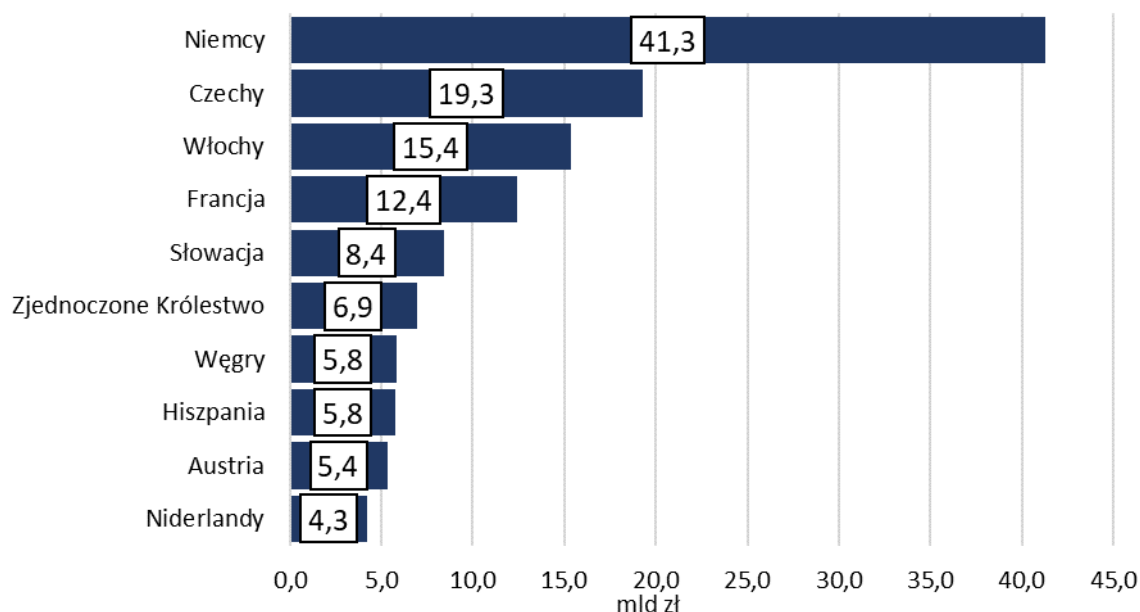
Analizując wskaźniki wartości sprzedaży zagranicznej należy wziąć pod uwagę wysoki poziom niedoszacowania zgromadzonych danych. Do kategorii „województwo nieznane” w przypadku komponentu eksportu w 2024 r. zaliczono 26,12% całkowitej wartości, zaś w przypadku dostaw wewnątrzwspólnotowych 27,69% całkowitej wartości. Wpływa to na obniżenie wartości procentowych udziałów poszczególnych regionów.

Zgodnie z danymi Centrum Analitycznego Izby Administracji Skarbowej, dziesięć państw – największych odbiorców produktów z województwa śląskiego w 2024 r. (według łącznej wartości towarów sprzedanych), to:

- a) Niemcy (41,30 mld zł, udział województwa śląskiego w wartości towarów sprzedanych z Polski: 10,20%);
- b) Czechy (19,26 mld zł, udział województwa śląskiego: 21,02%);
- c) Włochy (15,40 mld zł, udział województwa śląskiego: 22,35%);
- d) Francja (12,43 mld zł, udział województwa śląskiego: 13,66%);
- e) Słowacja (8,43 mld zł, udział województwa śląskiego: 21,12%);
- f) Zjednoczone Królestwo (6,95 mld zł, udział województwa śląskiego: 8,70%);
- g) Węgry (5,85 mld zł, udział województwa śląskiego: 15,50%);
- h) Hiszpania (5,79 mld zł, udział województwa śląskiego: 13,33%);
- i) Austria (5,36 mld zł, udział województwa śląskiego: 17,51%);

j) Niemcy (4,25 mld zł, udział województwa śląskiego: 6,18%).

Wykres 12. Najwięksi odbiorcy produktów z województwa śląskiego w 2024 r. (według łącznej wartości towarów sprzedanych).

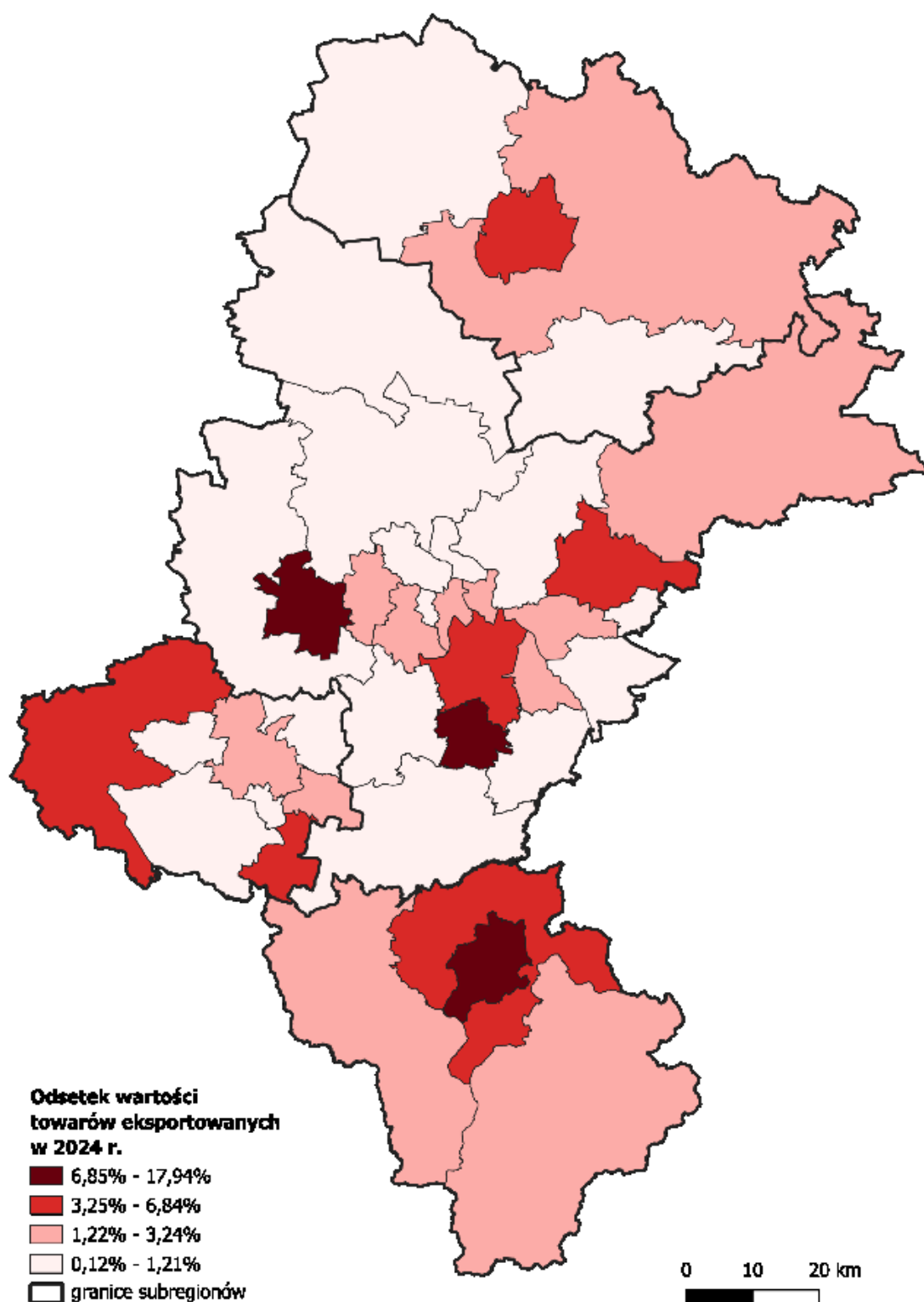
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Analitycznego Izby Administracji Skarbowej.

W ogólnej strukturze dostaw wewnątrzwspólnotowych, województwo śląskie w 2024 r. miało najwyższy wśród wszystkich regionów udział w wartości towarów sprzedanych do: Austrii, Belgii, Czech, Francji, Słowacji, Węgier i Włoch.

Zdecydowanymi liderami wśród powiatów województwa śląskiego pod względem wartości eksportu w 2024 r. były: Bielsko-Biała (17,94% wartości produktów sprzedanych województwa) oraz Gliwice (16,68% wartości produktów sprzedanych województwa). Udział miasta Bielsko-Biała w całości eksportu województwa w porównaniu do roku poprzedniego wzrósł o 3,28 pp. Dominującym towarem eksportowym w obu powiatach były z dziedziny pojazdów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów (Gliwice 50,13% wartości produktów sprzedanych w powiecie, Bielsko-Biała 54,73% wartości produktów sprzedanych w powiecie). Za ww. powiatami wysokim udziałem wśród powiatów cechują się miasta na prawach powiatu: Tychy (6,85%), Jastrzębie-Zdrój (6,27%) oraz Częstochowa (4,83%).

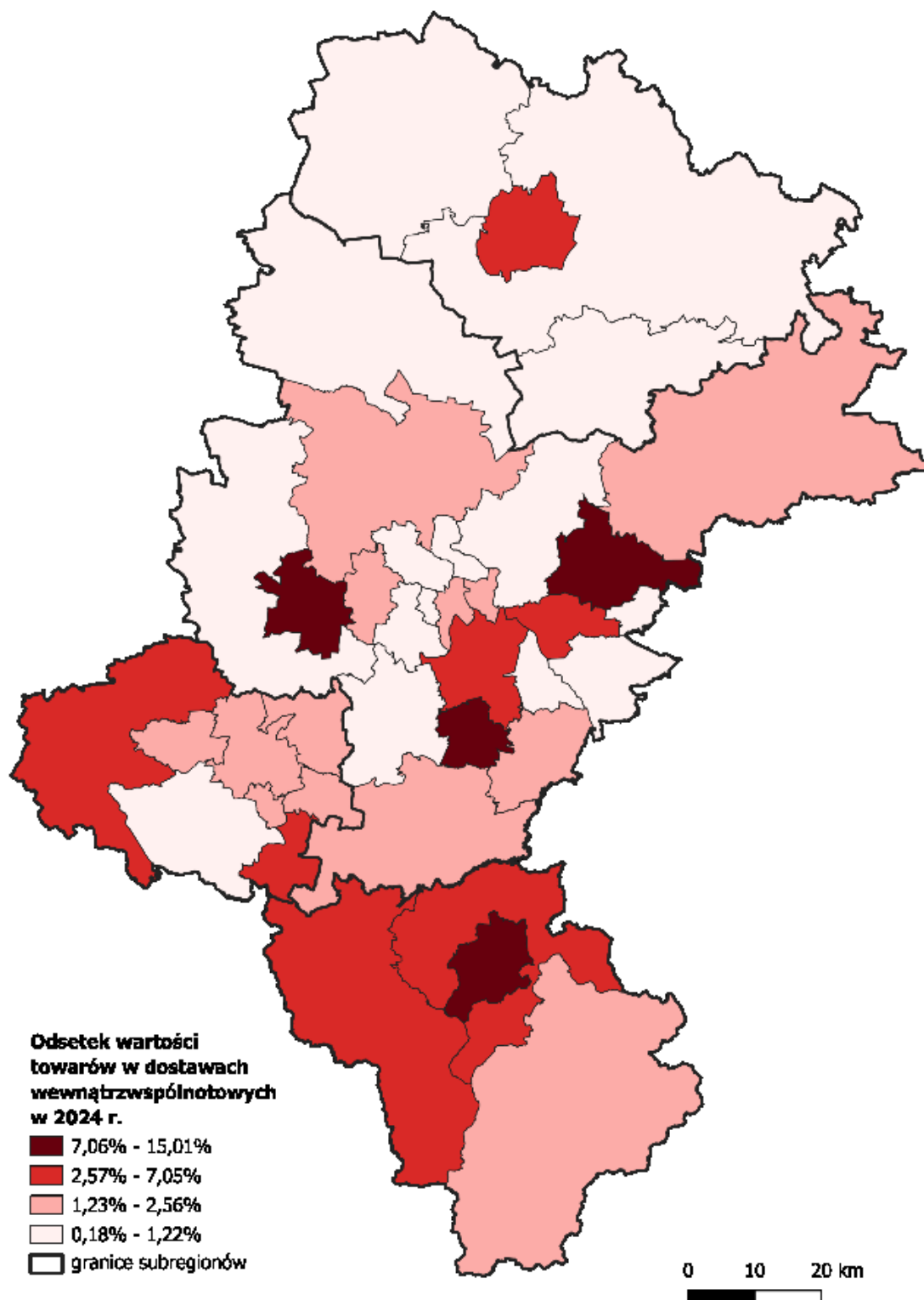
W przypadku dostaw wewnątrzwspólnotowych w 2024 r. liderami były miasta na prawach powiatu: Bielsko-Biała (15,01%), Gliwice (12,39%) oraz Dąbrowa Górnicza (10,43%). Podobnie jak w przypadku eksportu, udział miasta Bielsko-Biała w całej wartości dostaw wewnątrzwspólnotowych województwa w porównaniu do roku poprzedniego wzrósł o 1,09 pp. Dominującymi towarami dostaw w Dąbrowie Górniczej były towary z zakresu żeliwa i stali (33,15% wartości produktów sprzedanych w powiecie), zaś dla Bielska-Białej (66,17%) oraz Gliwic (45,57%) z dziedziny pojazdów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów.

Mapa 13. Odsetek wartości eksportowanych towarów województwa śląskiego w układzie powiatów w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Analitycznego Izby Administracji Skarbowej.

Mapa 14. Odsetek wartości towarów w dostawach wewnątrzwspólnotowych województwa śląskiego w układzie powiatów w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Analitycznego Izby Administracji Skarbowej.

Poza identyfikacją liderów sprzedaży zagranicznej w regionie oraz głównych rynków zbytu, analizie poddano również strukturę towarową sprzedaży zagranicznej, obejmującą zarówno eksport poza Unię Europejską, jak i dostawy wewnątrzwspólnotowe. Pozwala to określić, w jakich segmentach produkcji województwo śląskie posiada największą przewagę konkurencyjną w skali kraju oraz jakie branże w największym stopniu uczestniczą w międzynarodowych łańcuchach dostaw.

Województwo śląskie w 2024 r. zajmowało pierwsze miejsce w Polsce pod względem wartości eksportu w kilku grupach towarowych, co potwierdza jego silną pozycję w krajowej strukturze sprzedaży zagranicznej oraz znaczący potencjał przemysłowy regionu. Liderem w skali kraju region był w szczególności w eksporcie następujących kategorii produktów:

- a) artykułów z kamieni, gipsu, cementu, azbestu, miki lub podobnych materiałów, (udział 21,38%);
- b) artykułów z żeliwa lub stali (udział 16,90%);
- c) nakrycia głowy i ich części (udział 41,75%);
- d) pojazdów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów (udział 20,77%);
- e) pozostałych metali nieszlachetnych; cermetali i artykułów z tych materiałów (udział 47,34%);
- f) szkła i wyrobów ze szkła (udział 32,59%);
- g) tłuszczu i olejów pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego oraz produktów ich rozkładu; gotowych tłuszczu jadalnych; wosków pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego (udział 52,20%);
- h) waty, filcu i włókniny; przędzy specjalnej; szpagatu, powrozów, linek i lin oraz artykułów z nich (udział 14,20%);
- i) wyrobów ceramicznych (udział 44,70%).

Struktura ta wskazuje na silną specjalizację województwa śląskiego w sektorach przemysłu przetwórczego, w szczególności w branżach metalowej, motoryzacyjnej, materiałów budowlanych oraz wyrobów ceramicznych i szklarskich. Wynika to z długotrwałej industrializacji regionu oraz koncentracji zakładów produkcyjnych i

przetwórczych, które stanowią ważne ogniwo krajowych i międzynarodowych łańcuchów dostaw. Jednocześnie wysoki udział w eksporcie niektórych niszowych kategorii, takich jak nakrycia głowy czy tłuszcze i oleje, może wskazywać na obecność wyspecjalizowanych producentów o znaczącej pozycji na rynku krajowym.

W zakresie dostaw wewnątrzwspólnotowych województwo śląskie w 2024 r. również zajmowało pierwsze miejsce w kraju pod względem wartości sprzedaży w wybranych grupach towarowych. Region był krajowym liderem w dostawach następujących kategorii produktów:

- a) aluminium i artykułów z aluminium (udział 20,56%);
- b) artykułów różnych z metali nieszlachetnych (udział 18,13%);
- c) artykułów z żeliwa lub stali (udział 20,71%);
- d) kauczuku i artykułów z kauczuku (udział 17,84%);
- e) materiałów wybuchowych; wyrobów pirotechnicznych; zapalek; stop piroforycznych; niektórych materiałów łatwopalnych (udział 40,00%);
- f) ołowiu i artykułów z ołowiu (udział 60,99%);
- g) paliw mineralnych, olejów mineralnych i produktów ich destylacji; substancji bitumicznych; wosków mineralnych (udział 31,16%);
- h) pojazdów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów (udział 31,19%);
- i) pozostałych metali nieszlachetnych, cermetali i artykułów z tych materiałów (udział 47,27%);
- j) przyrządów i aparatury optycznych, fotograficznych, kinematograficznych, pomiarowych, kontrolnych, precyzyjnych, medycznych lub chirurgicznych oraz ich części i akcesoriów (udział 13,84%);
- k) rud metali, żużlu i popiołu (udział 46,41%);
- l) szkła i wyrobów ze szkła (udział 44,90%);
- m) tekstyliów impregnowanych, powleczonych, pokrytych lub laminowanych; artykuły włókienniczych w rodzaju nadających się do użytku przemysłowego (udział 21,58%);

- n) tkanin specjalnych; materiałów włókienniczych igłowych, koronek; tkanin obiciowych; pasmanterii; haftów (udział 23,83%);
- o) tłuszczy i olejów pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego oraz produktów ich rozkładu; gotowych tłuszczy jadalnych; wosków pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego (udział 23,06%);
- p) tworzyw sztucznych i artykułów z nich (udział 17,42%);
- q) waty, filcu i włókniny; przędzy specjalnej; szpagatu, powrozów, linek i lin oraz artykułów z nich (udział 13,37%);
- r) wyrobów ceramicznych (udział 25,31%);
- s) żeliwa i stali (48,29%).

Tym samym, województwo śląskie jest krajowym liderem w zakresie eksportu w dwóch sekcjach oraz dostaw wewnątrzwspólnotowych w siedmiu sekcjach (spośród 21 sekcji). Tak szeroki zakres kategorii towarowych, w których województwo śląskie generuje najwyższy udział w sprzedaży krajowej na rynki Unii Europejskiej, wskazuje na jego silną pozycję jako jednego z głównych ośrodków przemysłowych Polski. Szczególnie istotną rolę odgrywają branże metalurgiczna, motoryzacyjna, chemiczna oraz przetwórstwa tworzyw sztucznych, które są silnie powiązane z europejskimi łańcuchami produkcyjnymi. Wysokie udziały w dostawach wewnątrzwspólnotowych mogą być również efektem rozwiniętej infrastruktury transportowej regionu, sprzyjającej intensywnej wymianie handlowej.

Ponadto informacji na temat funkcjonowania gospodarki regionu w handlu zagranicznym dostarcza analiza jego wewnętrznej struktury w podziale na eksport poza Unię Europejską oraz dostawy wewnątrzwspólnotowe. Pozwala ona określić, które branże mają kluczowe znaczenie dla umiędzynarodowienia gospodarki województwa śląskiego oraz w jakich sektorach następują największe zmiany strukturalne. Głównymi towarami eksportowymi w województwie śląskim w 2024 r., pod względem udziału w strukturze eksportu regionu, były towary związane z:

- a) pojazdami nieszynowymi oraz ich częściami i akcesoriami (25,48% wartości produktów eksportowanych);

- b) reaktorami jądrowymi, kotłami, maszynami i urządzeniami mechanicznymi i ich częściami (11,77%);
- c) maszynami i urządzeniami elektrycznymi oraz ich częściami; rejestratorami i odtwarzaczami dźwięku, rejestratorami i odtwarzaczami obrazu i dźwięku oraz ich częściami i akcesoriami (9,61%);
- d) paliwami mineralnymi, olejami mineralnymi i produktami ich destylacji; substancjami bitumicznymi; woskami mineralnymi (7,35%).

W porównaniu z rokiem poprzednim (2023 r.) udział czterech największych grup towarów eksportowych wzrósł. Wskazuje to na dalsze wzmocnianie specjalizacji eksportowej regionu w sektorach przemysłowych, w szczególności w branży motoryzacyjnej oraz w produkcji maszyn i urządzeń. Zjawisko to może być konsekwencją zarówno utrzymującego się wysokiego popytu na produkty przemysłu motoryzacyjnego na rynkach zagranicznych, jak i rosnącej roli przedsiębiorstw zlokalizowanych w województwie śląskim w europejskich i globalnych łańcuchach dostaw.

W przypadku dostaw wewnątrzspółnotowych dominującymi towarami w województwie w 2024 r. były towary z zakresu:

- a) pojazdów nieszynowych oraz ich części i akcesoriów (29,54% wartości produktów eksportowanych);
- b) maszyn i urządzeń elektrycznych oraz ich części; rejestratorów i odtwarzaczy dźwięku, rejestratorów i odtwarzaczy obrazu i dźwięku oraz ich części i akcesoriów (9,00%);
- c) tworzyw sztucznych i artykułów z nich (7,19%);
- d) reaktorów jądrowych, kotłów, maszyn i urządzeń mechanicznych i ich części (6,75%).

W porównaniu z rokiem poprzednim (2023 r.) udział trzech pierwszych kategorii wzrósł, co może świadczyć o rosnącym znaczeniu województwa śląskiego jako zaplecza produkcyjnego dla gospodarki Unii Europejskiej. Szczególnie widoczna jest silna pozycja branży motoryzacyjnej, której produkty stanowią istotny element wewnątrzunijnych łańcuchów dostaw.

Wartym podkreślenia jest natomiast znaczący spadek udziału towarów związanych z paliwami mineralnymi, olejami mineralnymi i produktami ich destylacji, substancjami bitumicznymi oraz woskami mineralnymi (spadek o 2,39 pp., do poziomu 5,76%).

Może to być efektem zarówno zmian strukturalnych w gospodarce regionu, związanych z procesem transformacji energetycznej, jak i zmniejszającej się roli tradycyjnych surowców energetycznych w handlu wewnątrz Unii Europejskiej.

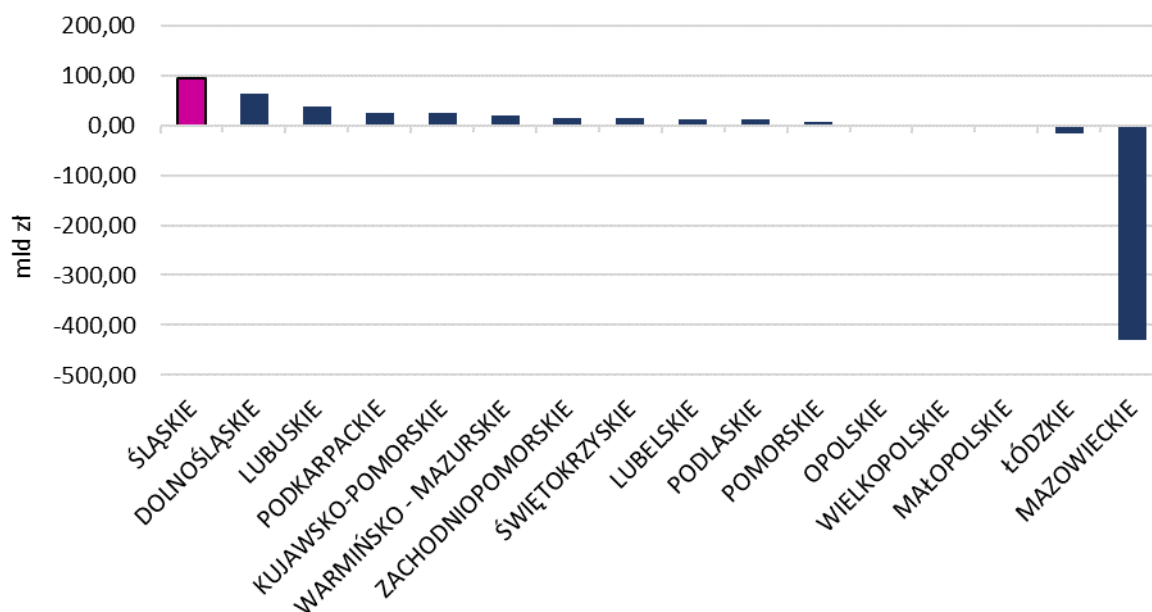
Import

Województwo śląskie jest jednym z czołowych regionów w nabyciu towarów z zagranicy. W 2024 r. udział województwa śląskiego w ogólnej wartości towarów nabytych do Polski zza granicy wyniósł 8,05%, co pozwoliło regionowi zająć trzecią pozycję w kraju, za województwami mazowieckim i wielkopolskim.

Wartość nabycia towarów zagranicznych, zgodnie z obecnie systemem klasyfikacji składa się z dwóch komponentów: importu (przywóz towarów z terytorium państwa trzeciego – spoza terytorium Unii Europejskiej) oraz wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów (WNT).

Województwo śląskie odnotowało najwyższe saldo dodatnie obrotów handlu zagranicznego w kraju w latach 2023-2024, a całkowity eksport w regionie był większy blisko o 93,74 mld zł (wyższy o 37,0% w stosunku do całkowitego importu).

Wykres 13. Saldo obrotów towarowych handlu zagranicznego w województwie śląskim w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Analitycznego Izby Administracji Skarbowej.

Pod względem importu, województwo śląskie w 2024 r. uplasowało się na czwartej pozycji w kraju, z udziałem 6,26%, po województwie: mazowieckim, dolnośląskim oraz pomorskim. W porównaniu do roku poprzedniego (2023 r.) udział województwa spadł o 0,95 pp. Pod względem wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów województwo śląskie mając udział na poziomie 8,94% zostało sklasyfikowane na trzeciej pozycji w kraju, po województwie mazowieckim i wielkopolskim. Sam udział województwa w wartości towarów nabytych w ramach WNT zmniejszył się o 0,55 pp. w porównaniu do roku poprzedniego (2023 r.).

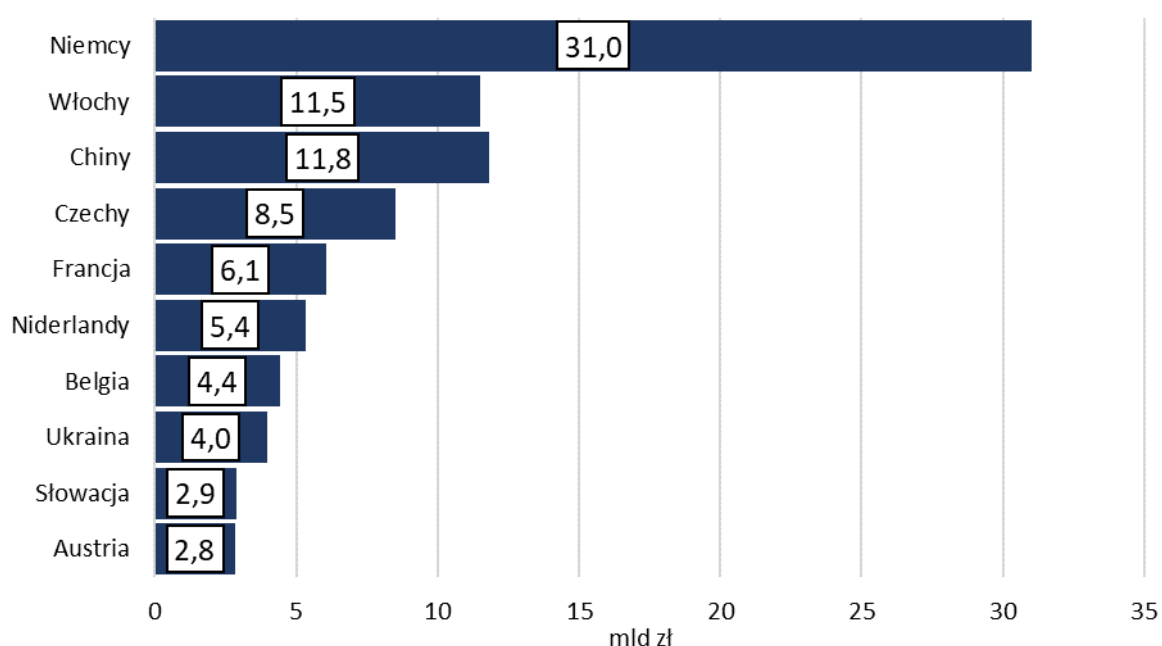
Podobnie jak w przypadku eksportu analizując wskaźniki wartości nabycia towarów należy wziąć pod uwagę wysoki poziom niedoszacowania zgromadzonych danych.

Zgodnie z danymi Centrum Analitycznego Izby Administracji Skarbowej, dziesięć państw – największych dostawców produktów do województwa śląskiego w 2024 r. (według łącznej wartości towarów sprzedanych), to:

- a) Niemcy (30,99 mld zł, udział województwa śląskiego w wartości towarów nabytych do Polski: 8,42%);

- b) Chiny (11,84 mld zł, udział województwa śląskiego: 8,58%);
- c) Włochy (11,50 mld zł, udział województwa śląskiego: 17,23%);
- d) Czechy (8,49 mld zł, udział województwa śląskiego: 13,36%);
- e) Francja (6,08 mld zł, udział województwa śląskiego: 10,15%);
- f) Niderlandy (5,35 mld zł, udział województwa śląskiego: 5,63%);
- g) Belgia (4,41 mld zł, udział województwa śląskiego: 7,31%);
- h) Ukraina (3,99 mld zł, udział województwa śląskiego: 19,14%);
- i) Słowacja (2,88 mld zł, udział województwa śląskiego: 12,31%);
- j) Austria (2,83 mld zł, udział województwa śląskiego: 9,30%).

Wykres 14. Najwięksi dostawcy produktów dla województwa śląskiego w 2024 r. (według łącznej wartości towarów nabytych).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Analitycznego Izby Administracji Skarbowej.

Analiza przestrzennego zróżnicowania importu wskazuje, że handel zagraniczny województwa śląskiego koncentruje się przede wszystkim w największych ośrodkach przemysłowych regionu, w których zlokalizowane są zakłady produkcyjne o znaczeniu krajowym i międzynarodowym. Struktura importu w dużej mierze

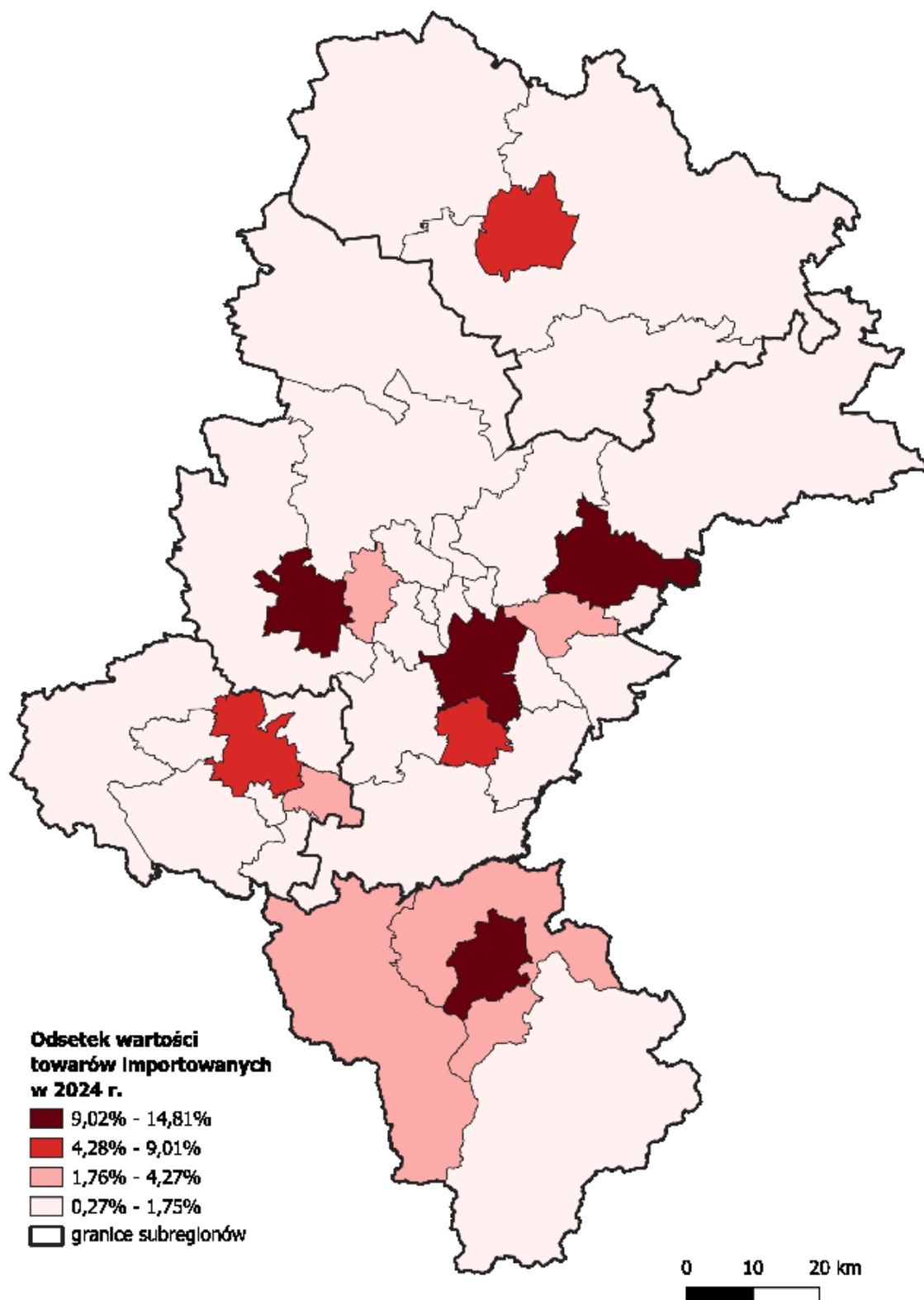
odzwierciedla zapotrzebowanie lokalnego przemysłu na komponenty produkcyjne, surowce oraz półprodukty wykorzystywane w dalszych procesach wytwórczych.

Liderami wśród powiatów województwa śląskiego pod względem wartości towarów importowanych w 2024 r. były: Bielsko-Biała (14,81% wartości produktów nabytych w województwie), Gliwice (udział na poziomie 12,35%) oraz Dąbrowa Górnicza (udział na poziomie 11,28%). W porównaniu z rokiem poprzednim (2023 r.) udział Gliwic w wartości importu spadł o 3,19 p.p., natomiast udział Bielska-Białej wzrósł o 2,79 p.p., co może świadczyć o rosnącej aktywności produkcyjnej przedsiębiorstw zlokalizowanych w tym mieście oraz zwiększonym zapotrzebowaniu na komponenty wykorzystywane w procesach przemysłowych.

Dominującym importowanym towarem w miastach na prawach powiatu Bielsku-Białej i Gliwicach były maszyny i urządzenia elektryczne oraz ich części, a także rejestratory i odtwarzacze dźwięku oraz obrazu wraz z częściami i akcesoriami (odpowiednio 33,36% oraz 22,18% importu). Struktura ta wskazuje na silne powiązanie lokalnych przedsiębiorstw z sektorem nowoczesnego przemysłu oraz produkcji urządzeń elektronicznych i komponentów technicznych. Z kolei w Dąbrowie Górniczej dominującą kategorią importu były rudy metali, żużel i popiół (50,69%), co jest bezpośrednio związane z obecnością dużych zakładów hutniczych i metalurgicznych w tym ośrodku.

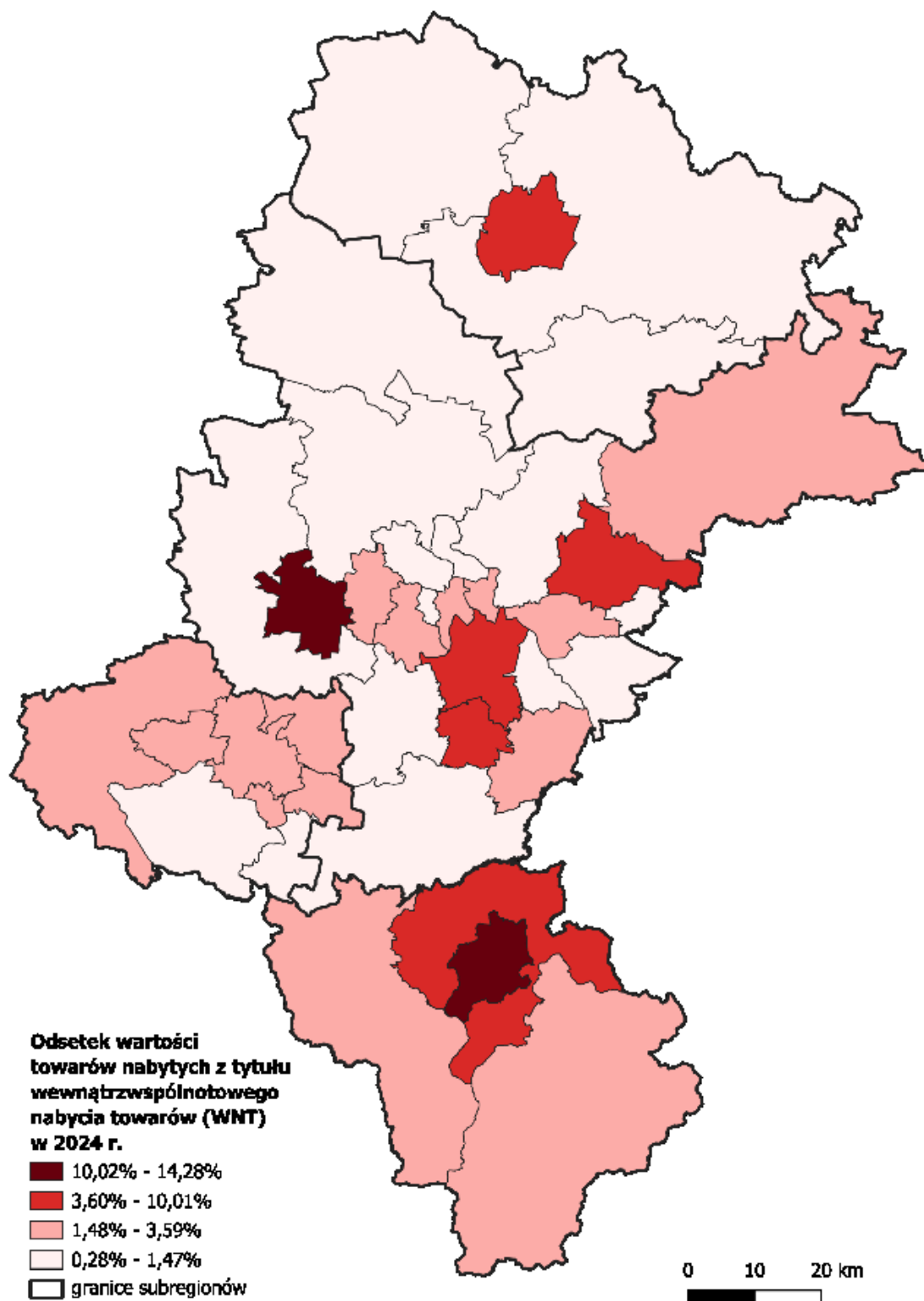
W przypadku wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów w 2024 r. liderami były: Bielsko-Biała (14,28%), Gliwice (10,02%) oraz Katowice (9,67%). Dominującymi towarami nabywanymi w Bielsku-Białej i Gliwicach były pojazdy nieszynowe oraz ich części i akcesoria (odpowiednio 28,96% oraz 21,21%), co potwierdza silną specjalizację regionu w sektorze motoryzacyjnym oraz jego znaczącą rolę w europejskich łańcuchach dostaw tej branży. W przypadku Katowic największy udział w strukturze nabycia wewnątrzwspólnotowego stanowiły produkty farmaceutyczne (20,44%), co może wynikać z obecności w mieście podmiotów zajmujących się dystrybucją oraz handlem hurtowym wyrobami medycznymi i farmaceutycznymi.

Mapa 15. Odsetek wartości importowanych towarów województwa śląskiego w układzie powiatów w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Analitycznego Izby Administracji Skarbowej.

Mapa 16. Odsetek wartości nabytych towarów z tytułu wewnątrzwspólnotowego nabycia towarów (WNT) województwa śląskiego w układzie powiatów w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Centrum Analitycznego Izby Administracji Skarbowej.

W strukturze importu województwo śląskie odgrywa również istotną rolę w skali kraju w odniesieniu do wybranych surowców i materiałów wykorzystywanych w przemyśle ciężkim oraz przetwórczym. Wynika to przede wszystkim z silnie uprzemysłowionego charakteru regionu oraz koncentracji przedsiębiorstw działających w branżach metalurgicznej, hutniczej i produkcyjnej. Województwo śląskie w 2024 r. było największym w Polsce importerem: cynku i artykułów z cynku (udział 24,31%); żeliwa i stali (udział 27,64%).

Tak wysoki udział regionu w krajowym imporcie tych grup towarowych wskazuje na znaczące zapotrzebowanie lokalnej gospodarki na surowce i półprodukty metalurgiczne. Jest to bezpośrednio związane z obecnością w województwie licznych zakładów hutniczych, metalurgicznych oraz przedsiębiorstw przetwórstwa metali, które wykorzystują importowane materiały w dalszych procesach produkcyjnych. Jednocześnie wysoki poziom importu tych surowców może świadczyć o silnym powiązaniu regionalnego przemysłu z międzynarodowymi łańcuchami dostaw oraz o rosnącym znaczeniu importu jako źródła zaopatrzenia dla krajowej produkcji przemysłowej.

W zakresie nabycia towarów z tytułu WNT województwo śląskie w 2024 r. generowało najwyższe wartości w Polsce w odniesieniu do następujących grup towarowych:

- a) artykułów z żeliwa lub stali (udział 20,42%);
- b) cynku i artykułów z cynku (udział 23,35%);
- c) korka i artykułów z korka (udział 46,45%);
- d) materiałów roślinnych do wyplatania; produktów pochodzenia roślinnego, gdzie indziej niewymienionych ani niewłączonych (udział 16,22%);
- e) materiałów wybuchowych; wyrobów pirotechnicznych; zapalek; stopów piroforycznych; niektórych materiałów łatwopalnych (udział 53,22%);
- f) pozostałych metali nieszlachetnych; cermetali; artykułów z tych materiałów (udział 38,79%);
- g) produktów pochodzenia zwierzęcego, gdzie indziej niewymienionych ani niewłączonych (udział 16,40%);

- h) rud metali, żużlu i popiołów (udział 35,47%);
- i) szkła i wyrobów ze szkła (udział 18,24%);
- j) tekstyliów impregnowanych, powleczonych, pokrytych lub laminowanych; artykułów włókienniczych w rodzaju nadających się do użytku przemysłowego (udział 17,89%);
- k) tkanin specjalnych; materiałów włókienniczych igłowych, koronek; tkanin obiciowych; pasmanterii; haftów (udział 17,25%);
- l) tłuszczy i olejów pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego oraz produktów ich rozkładu; gotowych tłuszczy jadalnych; wosków pochodzenia zwierzęcego lub roślinnego (udział 18,16%);
- m) wyrobów ceramicznych (udział 21,52%);
- n) żeliwa i stali (udział 38,14%).

Struktura ta wskazuje na silne powiązanie gospodarki województwa śląskiego z europejskimi łańcuchami dostaw, szczególnie w sektorach przemysłowych wykorzystujących surowce i półprodukty metalurgiczne, materiały budowlane oraz komponenty przemysłowe. Wysoki udział regionu w krajowym nabyciu takich produktów jak rudy metali, żużel, metale nieszlachetne czy wyroby stalowe potwierdza znaczenie przetwórstwa metali w strukturze gospodarczej województwa.

Jednocześnie należy zauważyć, że pomimo wysokich udziałów w wielu grupach towarowych województwo śląskie nie było w 2024 r. liderem w skali kraju pod względem wartości nabyć wewnątrzwspólnotowych w żadnej z 21 sekcji klasyfikacji towarowej. Oznacza to, że choć region odgrywa istotną rolę w imporcie wybranych produktów, to jego przewaga konkurencyjna w zakresie WNT koncentruje się głównie na poziomie poszczególnych grup towarowych, a nie całych sekcji klasyfikacyjnych. Jednocześnie województwo pozostaje krajowym liderem importu w jednej sekcji - metali nieszlachetnych i wyrobów z metali nieszlachetnych, co potwierdza kluczowe znaczenie branży metalurgicznej i przetwórstwa metali dla gospodarki regionu.

Pod względem analizy wewnętrznej struktury towarów importowanych głównymi kategoriami produktów nabywanych z rynków zagranicznych przez przedsiębiorstwa z województwa śląskiego w 2024 r. były towary związane z:

- a) maszynami i urządzeniami elektrycznymi oraz ich częściami; rejestratorami i odtwarzaczami dźwięku, rejestratorami i odtwarzaczami obrazu i dźwięku oraz ich częściami i akcesoriami (19,63% wartości produktów importowanych);
- b) reaktorami jądrowymi, kotłami, maszynami i urządzeniami mechanicznymi oraz ich częściami (11,36%);
- c) żeliwem i stalą (8,99%).

Wysoki udział maszyn i urządzeń elektrycznych oraz mechanicznych świadczy o istotnej roli regionu jako zaplecza produkcyjnego dla wielu branż przemysłowych, w tym motoryzacyjnej, elektromaszynowej i elektronicznej. Z kolei znaczący udział żeliwa i stali w strukturze importu jest bezpośrednio związany z obecnością rozwiniętego sektora metalurgicznego oraz przetwórstwa metali.

W przypadku nabycia z tytułu WNT dominującymi towarami w województwie śląskim w 2024 r., pod względem udziału w wewnętrznej strukturze nabyć wewnątrzwspólnotowych regionu, były towary z zakresu:

- a) żeliwem i stalą (16,55%);
- b) pojazdami nieszynowymi oraz ich częściami i akcesoriami (13,61%);
- c) maszyn i urządzeń elektrycznych oraz ich części; rejestratorów i odtwarzaczy dźwięku, rejestratorów i odtwarzaczy obrazu i dźwięku oraz ich części i akcesoriów (13,20%).

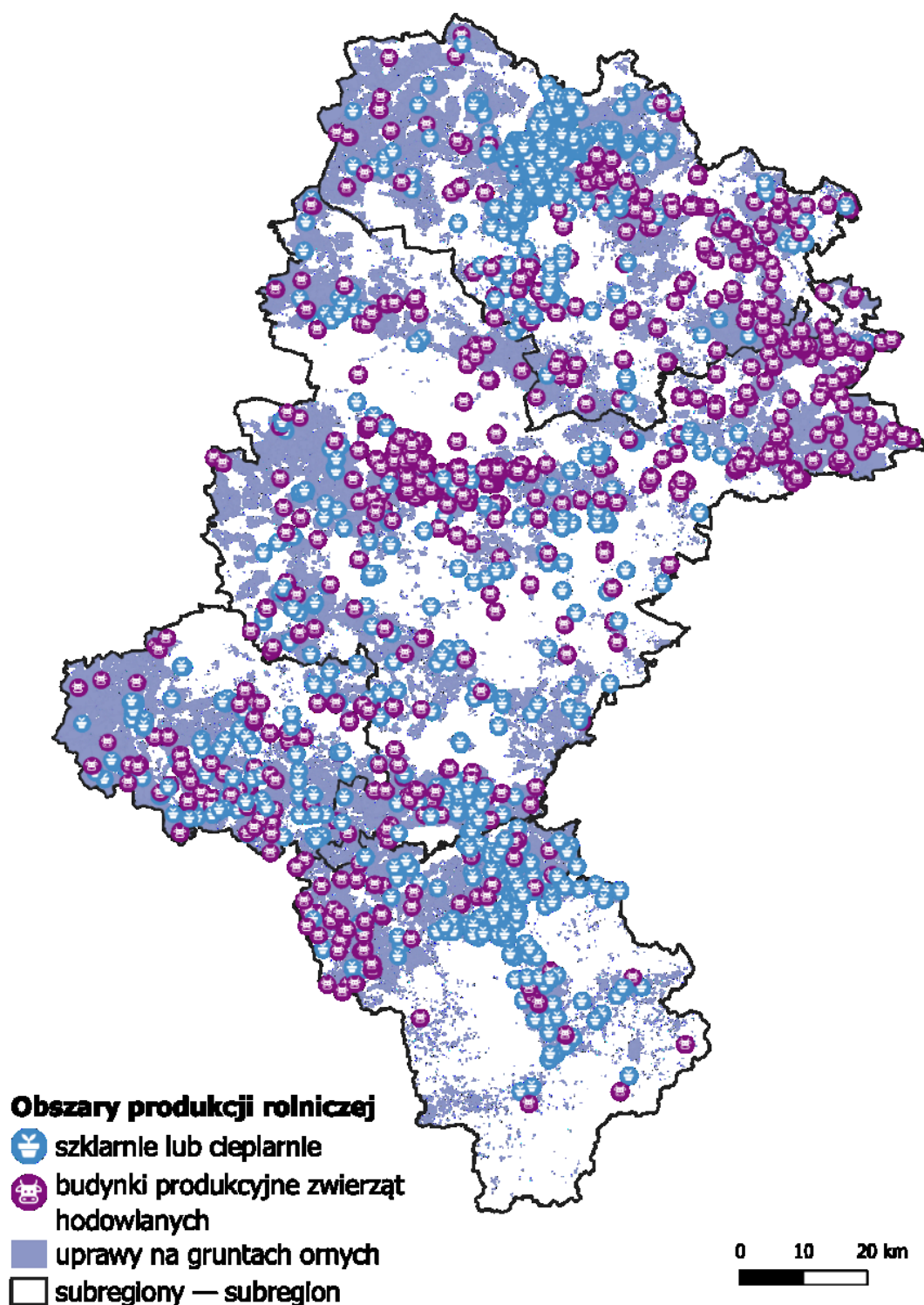
Taka struktura nabycia wewnątrzwspólnotowego potwierdza silne powiązanie gospodarki regionu z europejskimi łańcuchami produkcyjnymi, zwłaszcza w sektorze motoryzacyjnym oraz przemyśle elektromaszynowym. Import komponentów i półproduktów z krajów Unii Europejskiej stanowi istotny element funkcjonowania przedsiębiorstw produkcyjnych zlokalizowanych w województwie śląskim, umożliwiając dalsze przetwarzanie i wytwarzanie wyrobów przeznaczonych zarówno na rynek krajowy, jak i na eksport.

3.4.4. Rolnictwo

Począwszy od 2010 roku zastosowano nową definicję gospodarstwa rolnego. Różnice w powierzchni ogólnej gospodarstw rolnych i powierzchni użytków rolnych w 2010 roku wynikają ze zmiany definicji gospodarstwa rolnego, zgodnie z którą, gospodarstwa rolne nie obejmują posiadaczy użytków rolnych nie prowadzących działalności rolniczej oraz posiadaczy do 1 ha użytków rolnych prowadzących działalność rolniczą o małej skali.

Mimo że województwo śląskie jest postrzegane przede wszystkim jako region przemysłowy, użytki rolne nadal zajmują znaczną część jego powierzchni – w 2023 roku stanowiły 49,6% co było wynikiem niższym niż średnia krajowa (59,3%). Znaczenie sektora rolniczego w gospodarce regionu pozostaje jednak niewielkie: w 2023 roku rolnictwo wytworzyło jedynie 0,8% wartości dodanej brutto, co stanowiło najniższy udział w Polsce (przy wartości krajowej wynoszącej 3,0%). Region niezmiennie utrzymuje się wśród regionów o najmniejszej powierzchni użytków rolnych oraz powierzchni użytków w dobrej kulturze rolnej – w 2023 roku wynosiła ona odpowiednio 371 049 ha i 365 243 ha. Rozkład gruntów ornych w regionie jest zróżnicowany przestrzennie: zajmują one 25,3% powierzchni województwa, przy czym największy ich udział odnotowano w subregionie zachodnim (34,8%), a najmniejszy w południowym (15%). W subregionach północnym i centralnym udział gruntów ornych wyniósł odpowiednio 27,9% i 25,9%.

Mapa 17. Obszary produkcji rolniczej w województwie śląskim w 2024 r.

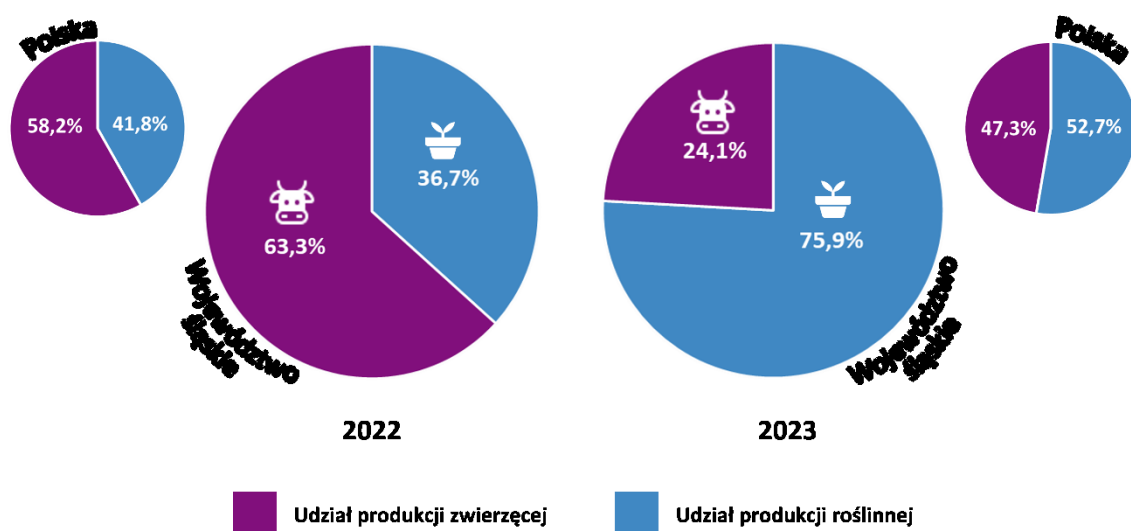

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bazy Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k).

W 2023 roku w województwie śląskim funkcjonowało 42,9 tysięcy gospodarstw rolnych. Ich struktura obszarowa była silnie zdominowana przez gospodarstwa małe i

średnie. Łącznie aż 92,1% gospodarstw to jednostki o powierzchni nie przekraczającej 20 ha, podczas gdy gospodarstwa duże o powierzchni powyżej 50 ha stanowią zaledwie 2,8% ogółu. Największą grupę stanowią jednostki o powierzchni od 2 do 5 ha (25,6%) oraz 5-10 ha (18%). Natomiast struktura towarowa produkcji rolniczej wskazuje na dominację produkcji roślinnej, która w 2024 roku odpowiadała za 75,9% wartości produkcji, podczas gdy produkcja zwierzęca stanowiła 24,1%. Oznacza to odwrócenie relacji w stosunku do roku 2023, kiedy dominowała produkcja zwierzęca.

Rysunek 1. Udział produkcji roślinnej i zwierzęcej w strukturze produkcji rolniczej województwa śląskiego w latach 2022 i 2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

3.2.4. PODSUMOWANIE

PRODUKT KRAJOWY BRUTTO:

- Województwo śląskie pozostaje jednym z najsilniejszych gospodarczo regionów kraju, jednak jego przewaga nad średnią krajową systematycznie maleje.
- PKB per capita utrzymuje się nieznacznie powyżej średniej krajowej, ale dynamika wzrostu jest niższa niż w Polsce ogółem.

- Dystans rozwojowy do najsilniejszych regionów (w szczególności mazowieckiego) powoli się zwiększa.
- Występuje silne zróżnicowanie wewnętrzne regionu pod względem poziomu PKB i PKB per capita.
- Podregion katowicki i gliwicki generują najwyższe wartości PKB i pozostają głównymi biegunami wzrostu.
- Podregion bytomski charakteryzuje się najslabszą pozycją gospodarczą, związaną z konsekwencjami restrukturyzacji przemysłu.

WARTOŚĆ DODANA BRUTTO:

- Województwo śląskie jest 2. regionem w kraju pod względem wartości tworzonej WDB, jednak jego udział w krajowej WDB stopniowo maleje.
- Gospodarka regionu charakteryzuje się najwyższym w kraju udziałem przemysłu w strukturze WDB.
- Rola sektora usług systematycznie rośnie, lecz jego udział pozostaje niższy niż średnia krajowa, co ogranicza odporność gospodarki na zmiany koniunktury.
- Przemysłowy charakter gospodarki pozostaje jednocześnie źródłem siły eksportowej i czynnikiem ryzyka strukturalnego.
- Największy udział w tworzeniu WDB posiada podregion katowicki, który wzmacnia swoją pozycję w strukturze regionu.
- Zmiany struktury WDB wskazują na powolne przesuwanie się części podregionów w kierunku usług, jednak proces ten jest nierównomierny.
- Podregiony słabsze gospodarczo wykazują mniejszą zdolność do adaptacji strukturalnej.

HANDEL ZAGRANICZNY:

- Województwo śląskie pozostaje jednym z liderów krajowego handlu zagranicznego, w szczególności w eksporcie i dostawach wewnątrzwspólnotowych.

- Region osiąga najwyższe dodatnie saldo handlowe w kraju, co potwierdza wysoką konkurencyjność przemysłu.
- Eksport charakteryzuje się wysoką koncentracją branżową, głównie w przemyśle motoryzacyjnym, metalurgicznym i maszynowym.
- Uzależnienie pozycji eksportowej od wąskiej grupy branż zwiększa wrażliwość regionu na wstrząsy gospodarcze.
- Handel zagraniczny koncentruje się przestrzennie w największych ośrodkach miejskich, co pogłębia zróżnicowanie regionalne.

3.3. FINANSE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

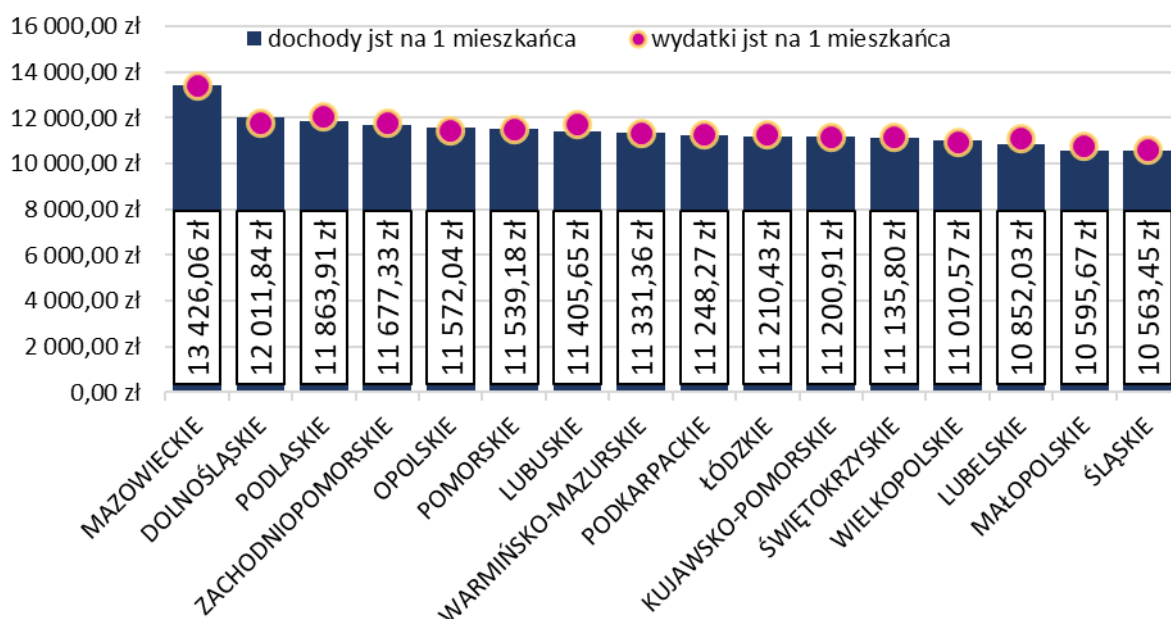
Analiza kondycji finansowej jednostek samorządu terytorialnego dostarcza informacji o aktualnej sytuacji regionu, pozwala także określić ich perspektywy rozwojowe. Sprawozdania budżetowe samorządu województwa, powiatów i gmin województwa śląskiego za rok 2024 wskazują, że tak jak w latach poprzednich zarówno pod względem dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego region plasował się na drugim miejscu wśród wszystkich województw. Jednak uwzględniając poziom dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego w przeliczeniu na 1 mieszkańca, województwo śląskie zajmowało najniższą pozycję w kraju (odpowiednio 10 563,45 zł i 10 616,99 zł).

Tabela 1. Dochody i wydatki ogółem jednostek samorządu terytorialnego według województw w 2024 r.

Województwo	Dochody (zł)	Wydatki (zł)
Mazowieckie	73 955 069 206,72	73 868 797 567,43
Śląskie	45 332 421 353,23	45 562 172 822,92
Wielkopolskie	38 316 615 548,22	37 983 271 159,47
Małopolskie	36 333 459 495,07	36 933 200 546,48
Dolnośląskie	34 452 852 092,02	33 828 382 412,89
Pomorskie	27 226 623 073,55	27 080 450 416,10
Łódzkie	26 298 819 647,50	26 446 206 395,14
Podkarpackie	23 205 156 485,39	23 297 580 625,01
Kujawsko-pomorskie	22 227 964 902,63	22 149 442 668,18
Lubelskie	21 665 427 328,64	22 172 217 655,92
Zachodniopomorskie	18 949 501 298,68	19 083 071 092,43
Warmińsko-mazurskie	15 287 948 879,28	15 255 472 403,26
Podlaskie	13 437 550 738,55	13 626 829 204,32
Świętokrzyskie	12 895 155 244,29	12 935 862 900,03
Lubuskie	11 061 417 050,68	11 360 760 954,00
Opolskie	10 765 420 710,35	10 646 974 340,08

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 15. Dochody i wydatki jednostek samorządu terytorialnego na 1 mieszkańca według województw w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Analizując poziom dochodów i wydatków poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego w skali województwa, w 2024 r. najmniejsze zróżnicowanie dotyczyło powiatów ziemskich. Dochody na 1 mieszkańca osiągnęły najwyższą wartość w powiecie raciborskim (2 553,61 zł) natomiast najwyższy poziom wydatków na 1 mieszkańca odnotowano w powiecie myszkowskim (2 639,40 zł). Jednocześnie najniższy poziom dochodów i wydatków na 1 mieszkańca wśród powiatów ziemskich charakteryzował powiat rybnicki (odpowiednio 1 304,99 zł, 1 166,42 zł). W grupie miast na prawach powiatu dochody i wydatki na 1 mieszkańca były mniej jednorodne i osiągały najwyższą wartość się w Katowicach (11 971,95 zł, 12 434,36 zł) a najniższą w Mysłowicach (7 920,35 zł, 8 159,77 zł). W przypadku najliczniejszej grupy, tj. gmin rozpiętość dochodów na 1 mieszkańca była największa, tj. od 5 909,18 zł w Łazach do 13 821,40 zł w Ożarowicach. Największe wydatki na 1 mieszkańca wśród gmin województwa śląskiego w 2024 r. kształtowały się w gminie Ślemień (12 541,83 zł), a najniższe w gminie Pawonków (5 833,68 zł).

Znaczący udział dochodów własnych w dochodach ogółem daje podstawę do kształtowania lokalnej polityki rozwoju, wspomagając podejmowanie decyzji długoterminowych dotyczących między innymi poziomu inwestycji. Udział dochodów

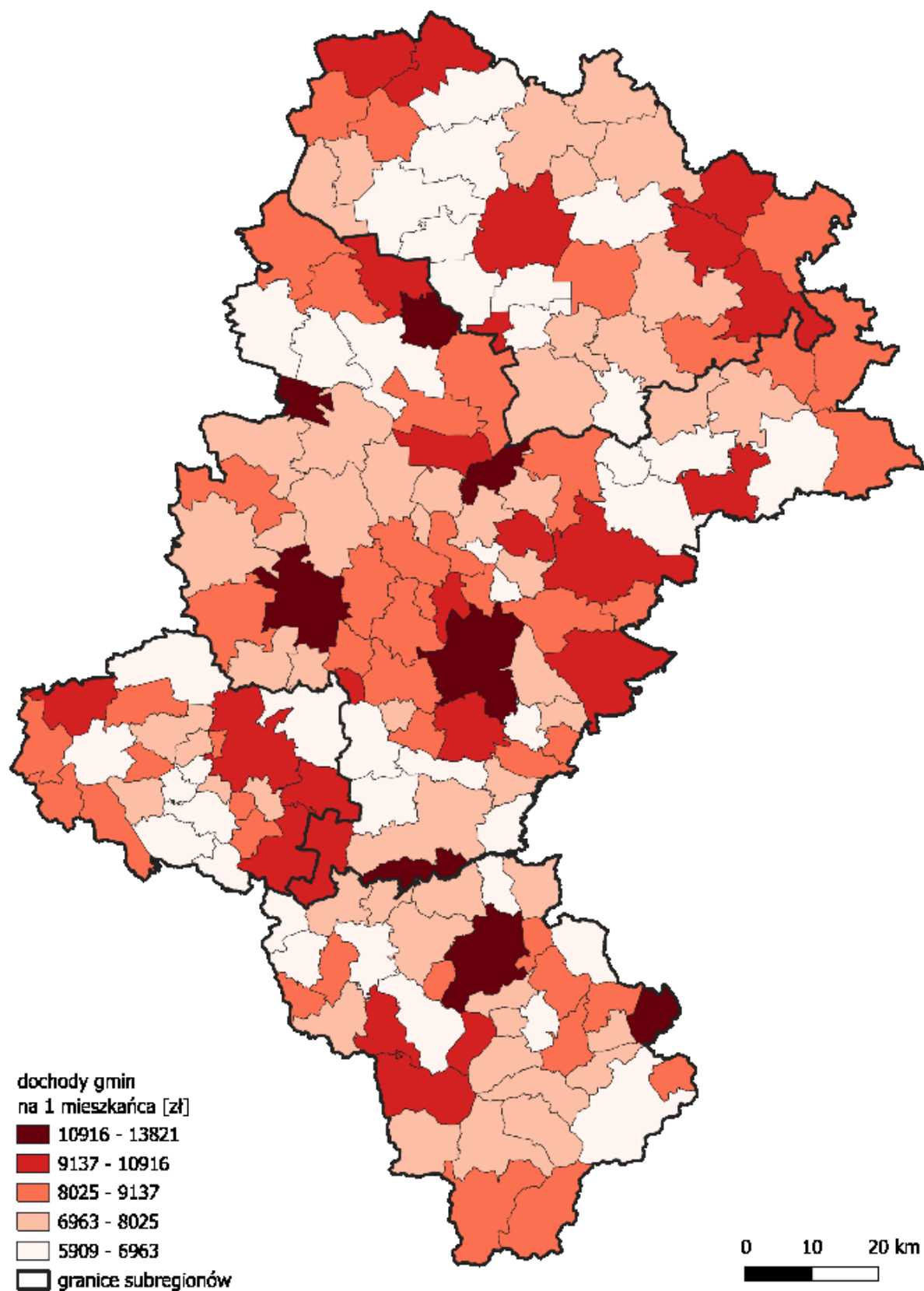
własnych w dochodach ogółem gmin województwa śląskiego w 2024 r. był najwyższy w Czeladzi (70,2%), podczas gdy najniższy udział dochodów własnych wśród dochodów ogółem wyniósł 24,0% w gminie Żarnowiec. Udział dochodów własnych w dochodach poniżej średniego poziomu dla województwa śląskiego (54,9%) dotyczył zdecydowanej większości gmin wiejskich i miejsko-wiejskich regionu oraz 18 gmin miejskich, w tym 8 miast na prawach powiatu (Częstochowa, Ruda Śląska, Jastrzębie-Zdrój, Chorzów, Piekary Śląskie, Bytom, Żory, Świętochłowice). Wśród powiatów ziemskich udział dochodów własnych w stosunku do dochodów ogółem w 2024 roku był na zdecydowanie niższym poziomie (średnio 38,2%), z czego największy udział dotyczył powiatu bielskiego (52,4%), natomiast najniższy powiatu żywieckiego (27,1%).

Wydatki ponoszone przez gminy województwa śląskiego według klasyfikacji budżetowej wskazują na największy udział działów: Oświata i wychowanie, Transport i łączność oraz Gospodarka komunalna i ochrona środowiska. W 2024 r. wskazane działy 801, 600 i 900 odpowiadały łącznie za ponad połowę wydatków budżetów gmin w regionie. Średnia trzyletnia wydatków na oświatę za okres 2022-2024 na 1 mieszkańca była najwyższa w gminie Koszarawa (3 981,06 zł), a najniższa w gminie Poręba (1 413,15 zł). Natomiast wśród miast na prawach powiatu trzyletnia średnia wydatków na oświatę na 1 mieszkańca osiągnęła maksymalny poziom w Bielsku-Białej (4 010,48 zł), a minimum w Świętochłowicach (2 420,42 zł). W przypadku 3-letniej średniej wydatków na 1 mieszkańca w dziale Transport i łączność największa wartość przypadała na gminę Irządze (2 289,78 zł) a najmniejsza na gminę Brenna (166,56 zł). Miastem na prawach powiatu o najwyższej średniej wydatków na transport na 1 mieszkańca była Częstochowa (1 822,55 zł) podczas gdy najmniejsza wartość wskaźnika dotyczyła Siemianowic Śląskich (389,91 zł). Średnia trzyletnia wydatków w dziale Gospodarka komunalna i ochrona środowiska za lata 2022-2024 na 1 mieszkańca była najwyższa w gminie Sośnicowice (2 537,77 zł) a spośród miast na prawach powiatu w Dąbrowie Górniczej (1 450,79 zł). Najniższy średnio trzyletni poziom wydatków w dziale 900 odnotowano w gminie Dębowiec (413,51 zł) a wśród miast na prawach powiatu w Żorach (597,27 zł).

Wskaźnik udziału wydatków inwestycyjnych jednostek samorządu terytorialnego (samorządu województwa, powiatów i gmin) w wydatkach ogółem w województwie śląskim w 2024 r. wynosił 15,6% i był najniższym wynikiem wśród wszystkich

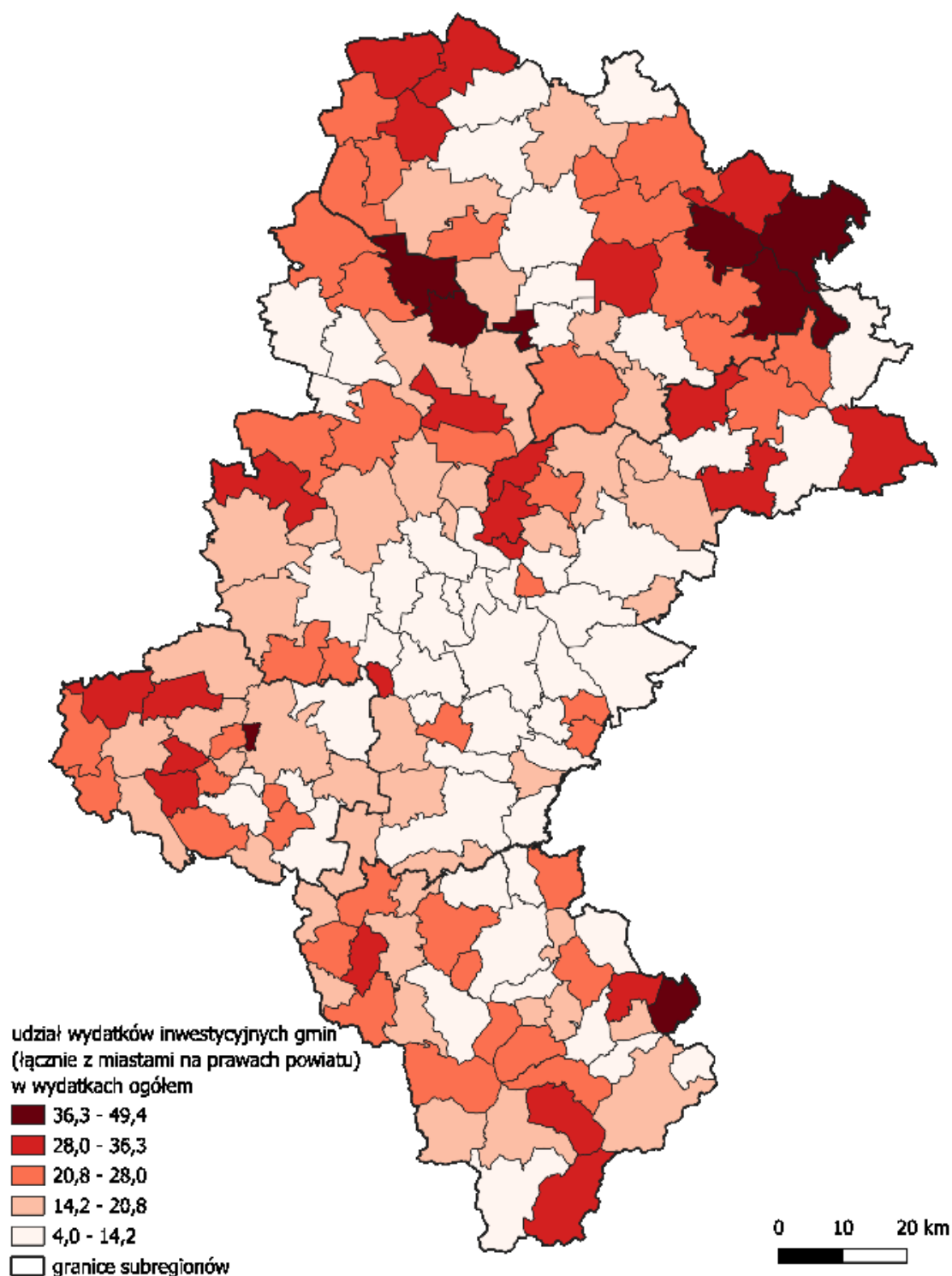
regionów (wartość dla kraju: 18,9%). Wartość wydatków inwestycyjnych to jedna z istotniejszych kategorii wydatków, ponieważ o ich poniesieniu gminy decydują samodzielnie. Analizując udział wydatków inwestycyjnych gmin w wydatkach ogółem można wskazać, że ich najwyższy poziom dotyczył następujących jednostek samorządu gminnego: Ślemień (49,4%), Lelów (42,1%), Boronów (41,1%), Koniecpol (41,0%), Starcza (40,07%), Herby (40,2%), Jejkowice (39,8%) i Przysów (38,1%). Najniższy poziom udział wydatków inwestycyjnych gmin w wydatkach ogółem charakteryzował: Bytom (4,0%), Wodzisław Śląski (5,4%), Zabrze (5,9%), Kruszyń (6,1%) i Siemianowice Śląskie (6,8%).

Mapa 18. Dochody gmin województwa śląskiego na 1 mieszkańca w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

Mapa 19. Udział wydatków inwestycyjnych gmin (łącznie z miastami na prawach powiatu) województwa śląskiego w wydatkach ogółem w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

3.3.1. PODSUMOWANIE

DOCHODY I WYDATKI:

- Województwo śląskie ma 2. najwyższe łączne dochody JST w kraju, ale jednocześnie najniższe dochody per capita, co oznacza ograniczoną realną zdolność finansową jednostek.
- Wydatki JST są zdominowane przez wydatki bieżące, głównie na zadania obligatoryjne, co znacząco ogranicza elastyczność budżetową.
- Udział wydatków inwestycyjnych (15,6%) jest najniższy w Polsce, co stanowi jedną z kluczowych barier rozwojowych regionu.
- Niski poziom inwestycji JST jest niewspółmierny do skali wyzwań demograficznych, środowiskowych i infrastrukturalnych województwa.
- Występuje bardzo silne zróżnicowanie sytuacji finansowej JST, szczególnie pomiędzy dużymi miastami, gminami podmiejskimi.
- Dysproporcje finansowe JST przekładają się bezpośrednio na nierówny dostęp do usług publicznych i inwestycji w skali regionu.
- Wzmocnienie potencjału finansowego i inwestycyjnego JST jest warunkiem koniecznym realizacji celów strategicznych województwa, w tym skutecznej odpowiedzi na wyzwania demograficzne i transformacyjne.

3.4. OPIS STATYSTYCZNY W OBSZARZE: GOSPODARKA

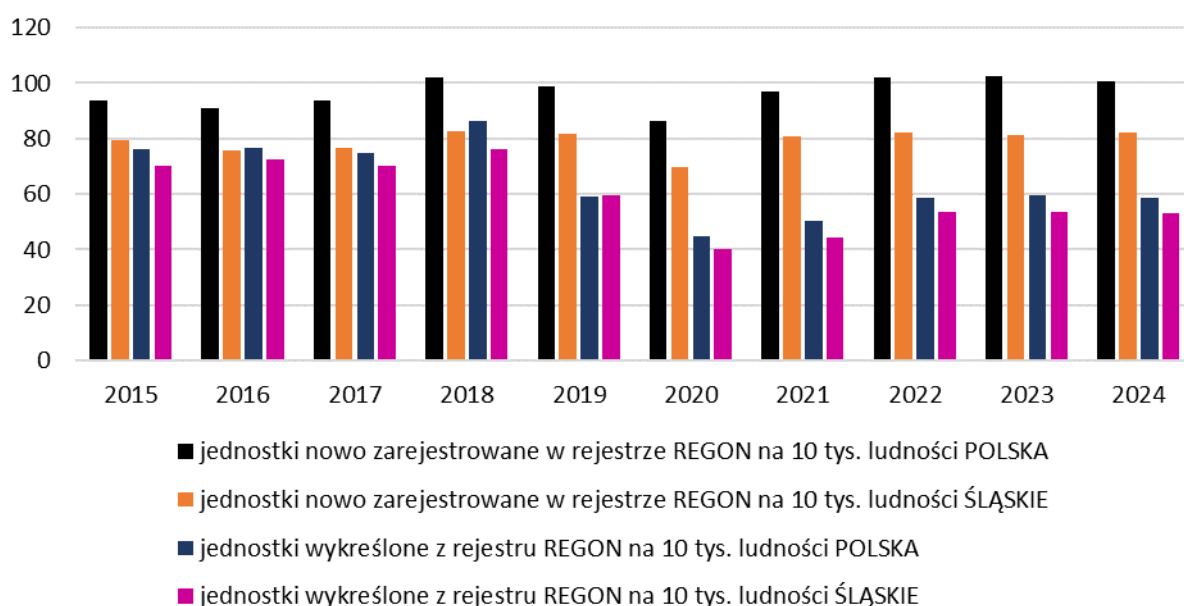
3.4.1. Podmioty gospodarcze

W 2024 r. liczba pracowników zarejestrowanych w systemie REGON wyniosła 545 230, co stanowiło ponad 10% podmiotów działających w kraju (wzrost względem roku poprzedniego wyniósł ponad 12 tys. podmiotów). Liczba podmiotów gospodarczych w województwie śląskim zwiększyła się w okresie 2015-2024 o 17%, niemniej jednak udział podmiotów z regionu w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych w Polsce zmniejszył się o 0,8 pp. Podobnie jak w przypadku tendencji na poziomie kraju, przyrost liczby przedsiębiorstw w regionie wynikał przede wszystkim ze zwiększenia liczebności najmniejszych firm. Może to świadczyć o zwiększającej się przedsiębiorczości mieszkańców regionu. Liczba mikroprzedsiębiorstw (czyli podmiotów zatrudniających do 9 osób) zwiększyła się w 2024 r. względem 2015 r. o 83 tys., co stanowiło przyrost o 18,8%, podczas gdy w tym samym okresie łączna liczba firm małych (10-49 osób), średnich (50-249 osób) i dużych (250 i więcej zatrudnionych osób) spadła o 3,5 tys. (spadek o 15%). Udział podmiotów gospodarczych z województwa w ogólnej liczbie przedsiębiorstw w Polsce w okresie 2015-2023 uległ zmniejszeniu w każdej z prezentowanych grup przedsiębiorstw.

Pomimo, że poziom przedsiębiorczości mierzony liczbą podmiotów na 10 tys. mieszkańców w województwie śląskim rośnie, to jest on stale na poziomie niższym od średniej krajowej. Ponadto dystans do średniej krajowej się pogłębia. W 2024 r. liczba podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców wyniosła w regionie 1271, co oznaczało przyrost względem roku 2015 o 24,7% (w kraju przyrost ten wyniósł w tym czasie 30%). W województwie śląskim mniej jest również nowo zarejestrowanych podmiotów w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców – liczba ta była niższa niż w przypadku statystyk krajowych. Wartość ta wyniosła w 2024 r. 82 podmioty na 10 tys. mieszkańców i była niższa o 18 od średniej krajowej. Pozytywnie należy natomiast odczytywać sytuację w zakresie liczby podmiotów wykreślanych z rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. osób,

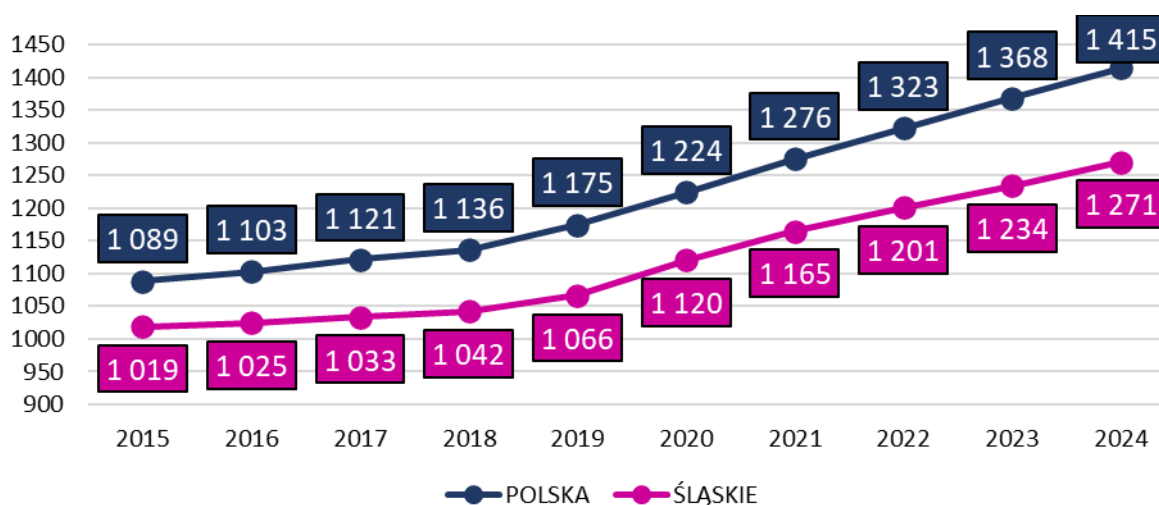
która w ostatnich latach była niższa niż wartość dla kraju. W 2024 r. wyniosła 53 podmioty na 10 tys. mieszkańców (przy średniej krajowej wynoszącej 59).

Wykres 16. Podmioty nowo zarejestrowane i wyrejestrowane z rejestru REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w województwie śląskim i Polsce w latach 2015-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wykres 17. Podmioty w rejestrze REGON w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w województwie śląskim i w Polsce w latach 2015-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wśród podmiotów gospodarki narodowej najliczniej reprezentowaną grupą są osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W województwie śląskim w 2024 r. stanowiły one 71,6% wszystkich podmiotów gospodarczych. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w 2024 r. wyniosła w regionie 910 osób w przeliczeniu na 10 tys. ludności. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność na poziomie kraju była wyższa i wyniosła w 2024 r. 1 003 na 10 tys. mieszkańców. Podobnie jak w przypadku ogólnej liczby podmiotów, dystans do średniej krajowej i w tym przypadku się pogłębia.

W strukturze własnościowej podmiotów gospodarczych dominują podmioty sektora prywatnego, które w 2024 r. stanowiły w województwie śląskim 95,5% ogółu przedsiębiorstw. Sektor publiczny obejmował natomiast 2,7% ogółu firm, podczas gdy na poziomie kraju proporcje w tym zakresie były przesunięte nieco w stronę sektora prywatnego (sektor publiczny – 2,1%, sektor prywatny – 95,3%, niniejsze wartości mogą nie sumować się do 100% ze względu na fakt zmian jakie zaszły od 1 grudnia 2014 roku regulujących sposób zasilania rejestru REGON informacjami o podmiotach podlegających wpisowi do Krajowego Rejestru Sądowego. Istnieje możliwość wystąpienia w rejestrze REGON niewypełnionych pozycji dotyczących m.in. formy własności przedsiębiorstwa.).

Województwo śląskie w porównaniu z innymi regionami charakteryzowało się najniższym udziałem mikroprzedsiębiorstw w strukturze podmiotów gospodarczych (96,3% przy średniej krajowej równej 97%), jednak osiągnięto najwyższe wartości w kraju pod względem udziału firm małych (zatrudniających od 10 do 49 osób) który wynosił 3%, przy średnim poziomie wynoszącym 2,4%. Udział średnich i dużych firm (tj. zatrudniających 50-999 pracowników) w strukturze przedsiębiorstw w województwie śląskim był również wyższy od średniej krajowej (śląskie 0,7%, kraj 0,6%).

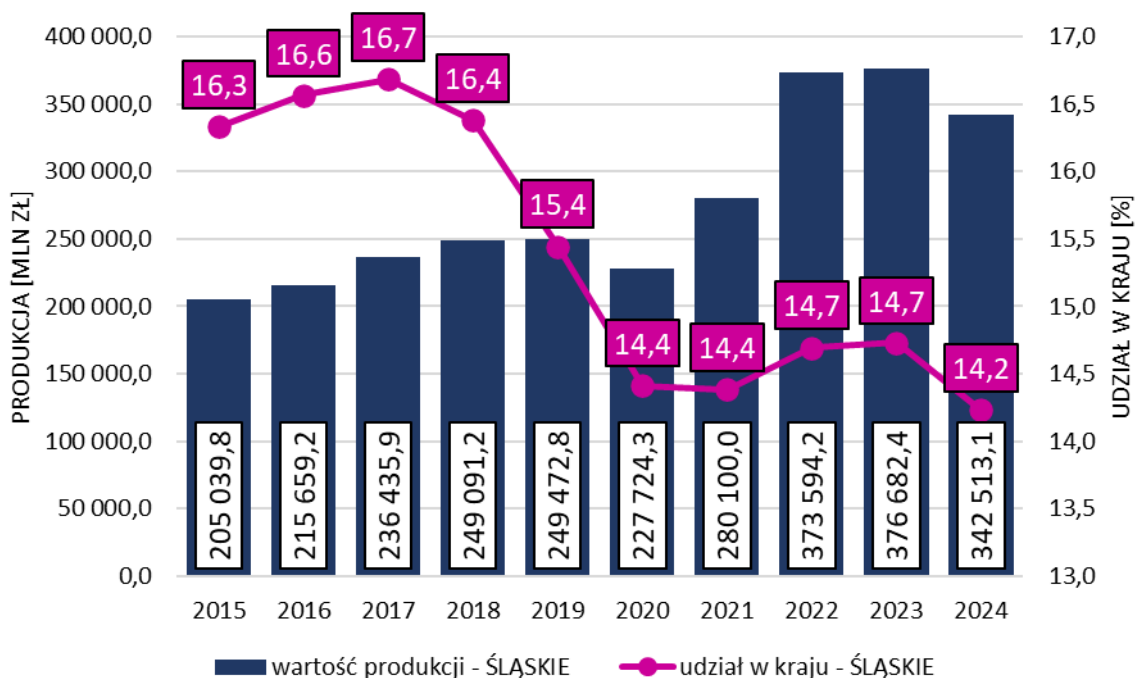
3.4.2. Przemysł

Województwo śląskie charakteryzuje się wysokim udziałem przemysłu (przemysł rozumiany jako przemysł i budownictwo, tj. sekcje PKD: B, C, D, E, F.) w strukturze wytwarzanej WBD, który utrzymuje się na poziomie 41,5% całości WBD. Największa część wartości dodanej wytwarzanej w województwie śląskim w sektorze

przemysłowym w 2023 r. pochodziła z sekcji C (tj. przetwórstwo przemysłowe) – 53,5%.

Jednocześnie zwiększa się wartość produkcji sprzedanej przemysłu w województwie śląskim, która w okresie 2015-2024 zanotowała przyrost o 129,4 mld zł, tj. o 67% (przyrost dla Polski ogółem wyniósł w tym czasie 93,3%). Udział województwa śląskiego w produkcji sprzedanej przemysłu w Polsce był na poziomie niższym jedynie od województwa mazowieckiego. Wartość produkcji sprzedanej w przeliczeniu na 1 mieszkańca kształtowała się w 2024 r. na poziomie 79,6 tys. zł i była wyższa od średniej krajowej o 15,5 tys. zł. Przyrost tej wartości był na niższym poziomie niż średnio w Polsce, w porównaniu do roku 2015 zwiększyła się 77,6%, przy średnim przyroście krajowym równym 96,3%. Zarówno wartość produkcji sprzedanej przemysłu, jak i udział województwa śląskiego w wartości krajowej, spadł względem roku poprzedniego (2023) o 7,4 tys. zł w przeliczeniu na mieszkańca w województwie śląskim i 3,8 tys. zł średnio w kraju.

Wykres 18. Produkcja sprzedana przemysłu w województwie śląskim w latach 2015-2024.

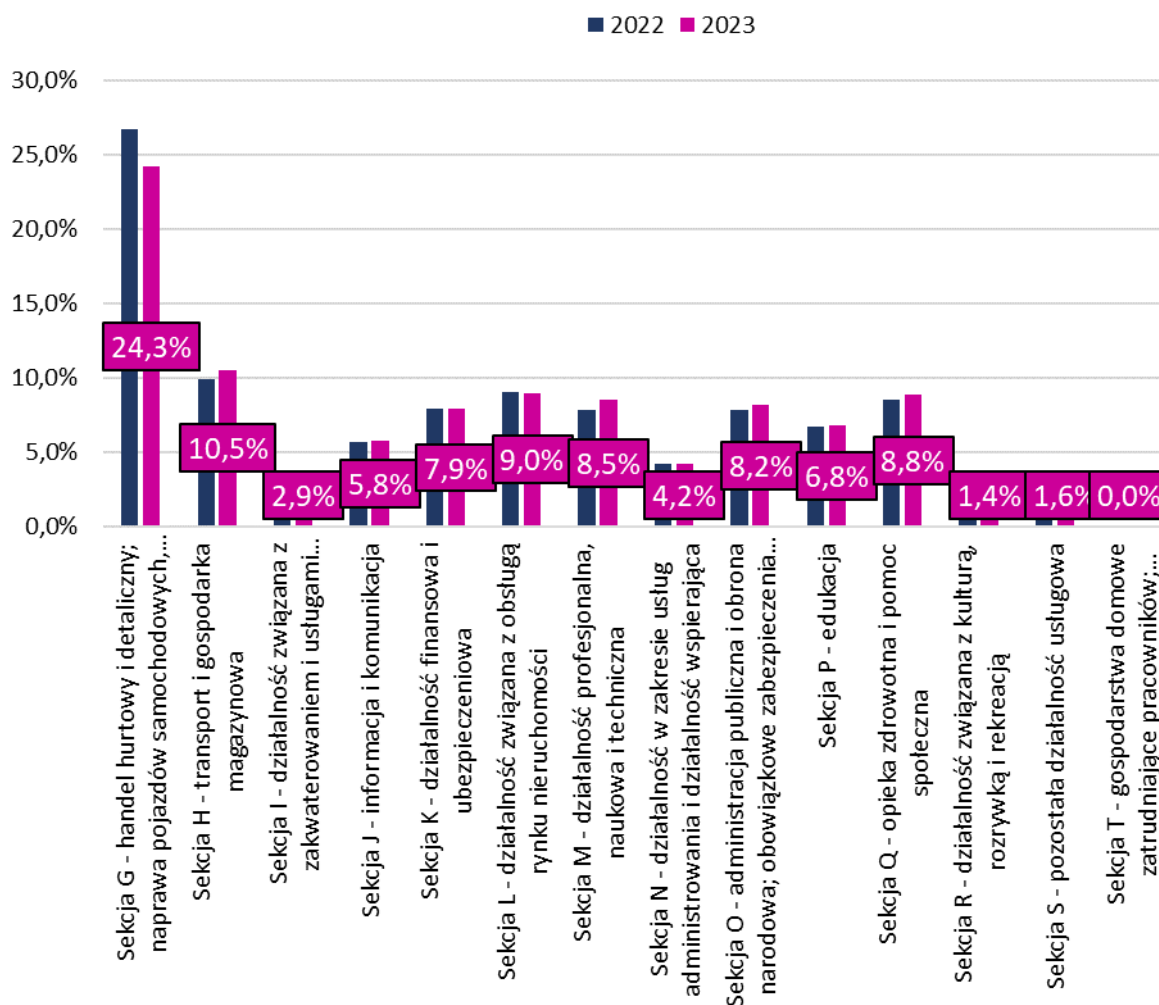

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

3.4.3. Usługi

Sektor usług obejmuje największą część polskiej gospodarki, a w 2023 r. w województwie śląskim usługi odpowiadały za 57,7% wartości dodanej brutto. Udział usług w gospodarce krajowej jest wyższy o 5,3 pp., co wynika z faktu, że region ma silnie przemysłowy charakter, zatem większa część WBD w porównaniu do kraju pochodzi z tego właśnie sektora. Udział wartości dodanej brutto wytwarzanej w ramach sektora usług w całym okresie 2014-2023 był w województwie śląskim niższy od wartości dla kraju średnio o ok 5,6 pp. W kraju udział usług we wskazanym okresie wahał się pomiędzy 61,3%, a 63,7% WBD, podczas gdy w województwie śląskim kształtował się w przedziale 55,3% do 59,8%.

Wykres 19. Udział poszczególnych grup sekcji PKD w wartości dodanej brutto sektora usług w województwie śląskim w latach 2022-2023.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Największa część wartości dodanej wytwarzanej w województwie śląskim w sektorze usługowym w 2023 r. pochodziła z sekcji G (tj. handel hurtowy i detaliczny; napawa pojazdów samochodowych włączając motocykle) – 24,3% WBD sektora usług województwa śląskiego. Kolejnymi sekcjami mającymi największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto regionu miały usługi klasyfikowane w ramach sekcji H (transport i gospodarka magazynowa) – 10,5%, L (działalność związana z obsługą rynku nieruchomości) – 9,0%, Q (opieka zdrowotna i pomoc społeczna) – 8,8%. Powyższe cztery sekcje PKD obejmowały ponad połowę (52,6%) wartości dodanej brutto województwa śląskiego wytwarzanej w sektorze usługowym.

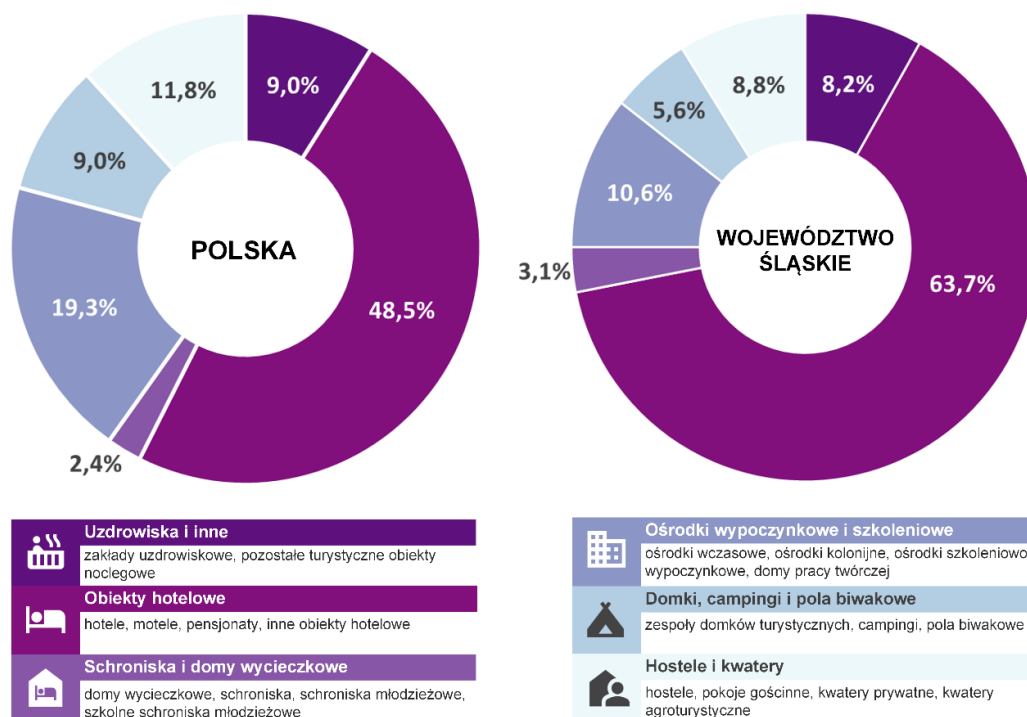
W 2024 r. ponad połowa pracujących w województwie była zatrudniona w przedsiębiorstwach sektora usług (63,3%), dalej w sektorze przemysłowym (34,6%) oraz rolnictwie (2,2%). Struktura ta utrzymuje się od lat, a transfery pomiędzy sektorami są niewielkie.

3.4.5. Usługi turystyczne

Województwo śląskie, pomimo relatywnie niewielkiej powierzchni, dysponuje zróżnicowaną ofertą turystyczną, umożliwiającą indywidualnym turystom korzystanie z wielu form wypoczynku. W 2024 roku baza noclegowa regionu liczyła 49 828 miejsc noclegowych w 645 obiektach, co oznacza wzrost w porównaniu z rokiem poprzednim. Miejsca te stanowiły 5,8% krajowych zasobów, jednak ich dostępność w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców (11,24) była znacznie niższa od średniej krajowej (22,35), co uplasowało województwo na 14. miejscu w kraju.

Struktura bazy noclegowej w województwie jest wyraźnie zdominowana przez obiekty hotelowe (hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe), które oferują 63,7% miejsc noclegowych w 316 obiektach. W kraju struktura ta jest bardziej zróżnicowana, obiekty hotelowe odpowiadają za 48,5% miejsc noclegowych. Ponadto w 2024 r. wskaźnik przedstawiający liczbę udzielonych noclegów na 1 000 mieszkańców (1 430,5) był niemal dwukrotnie niższy od średniej krajowej (2 599,6) – co dało 11. pozycję w kraju, spadek o 1 miejsce względem roku 2023. Przekłada się to na wskaźnik mówiący o stopniu wykorzystania miejsc noclegowych, który w regionie wynosił 36,5% (7. miejsce wśród regionów) i był niższy od średniej krajowej o 3,6 pp. (różnica się zwiększyła, w 2023 roku wynosiła 2,6 pp.).

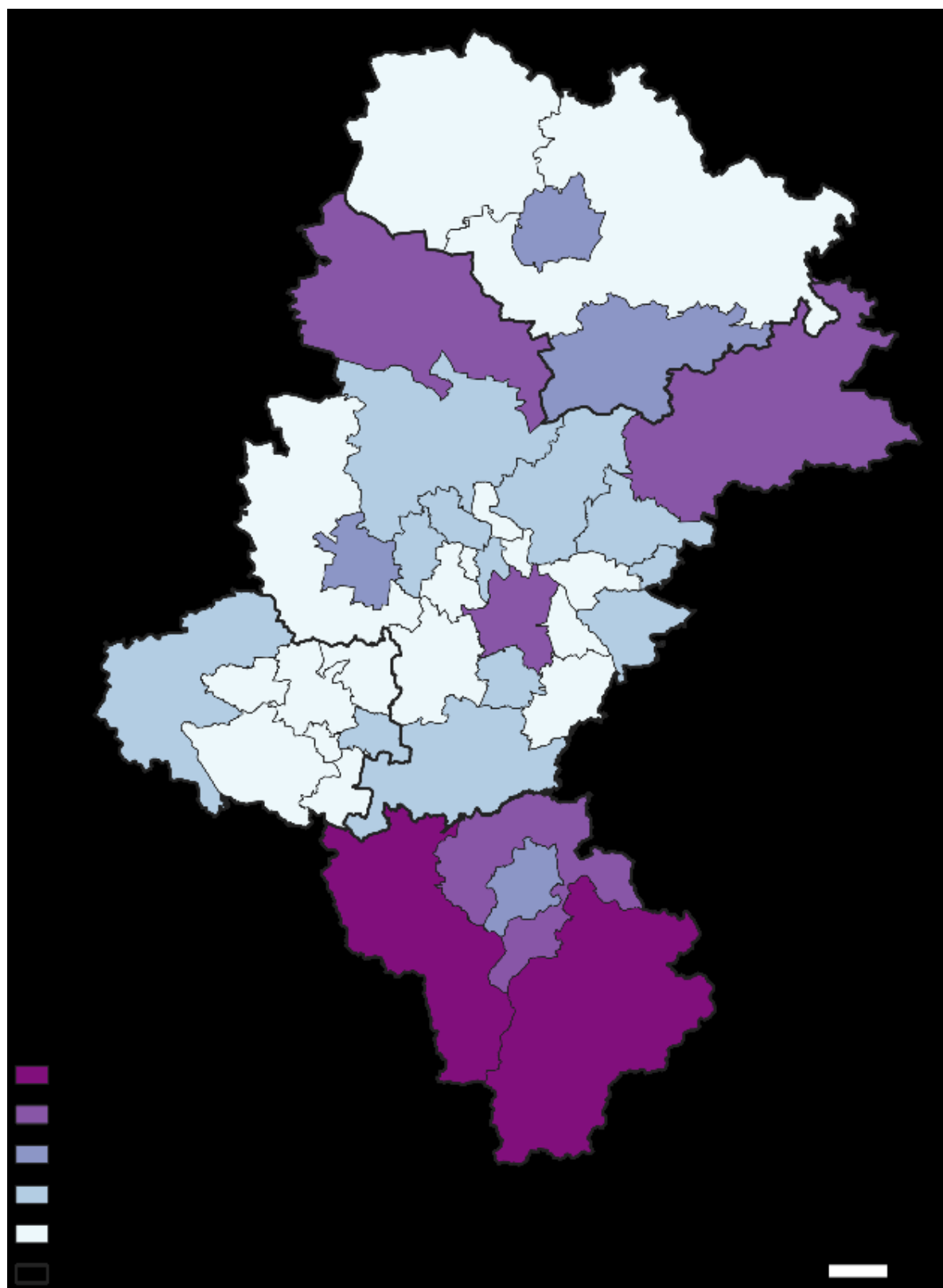
Rysunek 2. Struktura bazy noclegowej w Polsce i w województwie śląskim (stan w dniu 31.07.2025).

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

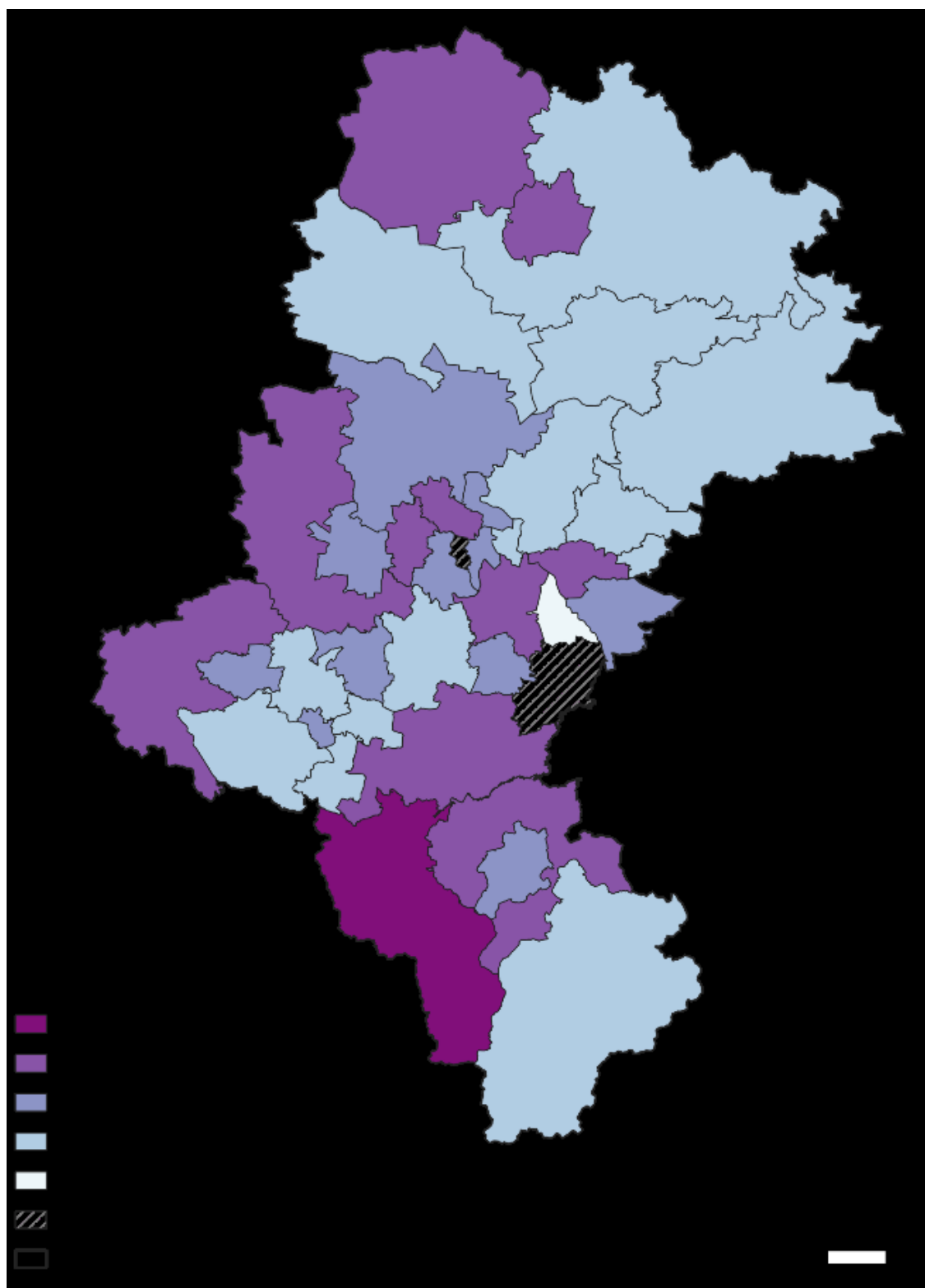
Dostępność miejsc noclegowych w województwie śląskim cechuje się dużym zróżnicowaniem przestrzennym, ze szczególną koncentracją w południowej części regionu. W 2024 roku podregion bielski wyróżniał się największą koncentracją infrastruktury turystycznej, skupiając 44,2% miejsc noclegowych i 47,3% wszystkich obiektów w regionie. W obrębie tego podregionu szczególnie wyróżnia się powiat cieszyński, w którym zlokalizowane jest 23% miejsc noclegowych dostępnych w województwie (19,7% obiektów i 11 466 miejsc noclegowych). Znaczącym zapleczem dysponują również powiat żywiecki (9,3%) oraz powiat bielski (8,4%), oraz powiat zawierciański którego udział – 5,1% obiektów i 4,8% miejsc noclegowych – jest najwyższy poza obszarem podregionu bielskiego. Wśród miast największą liczbą miejsc noclegowych wyróżniają się Katowice, które skupiają 11,8% regionalnej bazy. Kolejnymi ważnymi ośrodkami turystycznymi są Częstochowa (5,8%), Gliwice (4,2%) oraz Bielsko-Biała (3,5%).

Mapa 20. Liczba miejsc noclegowych na 1 000 ludności w województwie śląskim w roku 2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Mapa 21. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w województwie śląskim w roku 2024.

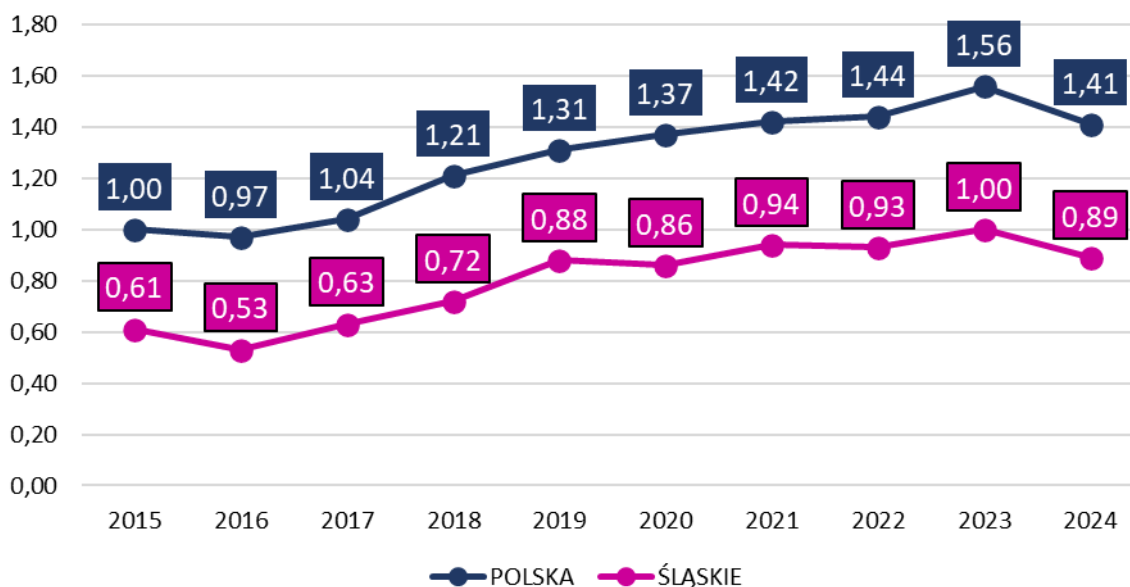
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

3.4.6. Badania i rozwój, innowacje

Istotnym elementem potencjału rozwojowego regionu jest zaangażowanie w działalność badawczo-rozwojową. Prężnie funkcjonujący sektor B plus R daje podstawy do opracowania i wdrażania innowacji. Według danych za 2024 r. w województwie śląskim funkcjonowały 842 jednostki aktywne badawczo, co stanowiło 11,6% jednostek kraju i było drugim wynikiem po województwie mazowieckim (1 718 jednostek). Natomiast w przeliczeniu na 100 tys. mieszkańców w regionie przypadło 19,6 jednostek, a więc niewiele więcej od średniej krajowej wynoszącej 19,4 jednostek. W regionie udział jednostek badawczych działających w sektorze przedsiębiorstw kształtował się na poziomie 94,2%.

Istotnym czynnikiem dla rozwoju sektora B plus R jest wysokość nakładów wewnętrznych. W województwie śląskim w 2024 r. wyniosły one 3 721,1 mln zł (jedynie 7,2% nakładów krajowych). Nakłady w przeliczeniu na 1 mieszkańca w regionie osiągnęły 864,3 zł (6. miejsce wśród województw), co jest wartością o 506,1 zł niższą od średniej dla kraju (1 370,4 zł). Podobnie sytuacja przedstawia się w przypadku nakładów wewnętrznych przypadających na 1 pracującego w B plus R, które w województwie śląskim wynosiły 176,0 tys. złotych, a w kraju 195,4 tys. złotych (również 6. pozycja w kraju). Na cele związane z działalnością badawczo-rozwojową w 2024 r. w kraju przeznaczono 1,41% PKB (według szacunków). Niestety w województwie śląskim na badania przeznacza się mniejsze kwoty – we wspomnianym roku było to jedynie 0,89% PKB regionalnego, co oznaczało dopiero 8. pozycję wśród wszystkich województw.

Wykres 20. Relacja nakładów wewnętrznych na działalność B plus R do wielkości PKB według kraju i województwa w latach 2015-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Według dziedzin nauki i techniki największą część wśród nakładów wewnętrznych ogółem na B plus R w regionie w 2024 r. stanowiły nakłady na nauki inżynieryjne i techniczne – 63,5% (2 362,3 mln zł). Należy przy tym zaznaczyć, iż udział nakładów na nauki inżynieryjne i techniczne jest znacznie większy niż na poziomie krajowym, wynoszącym odpowiednio 44,1% nakładów ogółem. Na kolejnych miejscach znalazły się nakłady na nauki: przyrodnicze (15,0%), nauki medyczne i nauki o zdrowiu (8,9%), nauki humanistyczne (6,2%) oraz nauki społeczne (także 6,2%). Należy także dodać, że jedna z największych uczelni wyższych w regionie – Politechnika Śląska – legitymuje się, jako jedna z 10 uczelni w Polsce, statusem uczelni badawczej. W związku z tym w latach 2020-2026 otrzymywać będzie zwiększoną o 10% subwencję, aby wzmocnić potencjał infrastruktury w celu realizacji prac B plus R.

W województwie śląskim w 2024 r. przedsiębiorstwa innowacyjne z sektora usług stanowiły 27% ogółu przedsiębiorstw (o 0,4 pp. wyższy wynik od krajowego), co plasuje województwo śląskie na 5. miejscu. W przypadku sektora przemysłowego udział przedsiębiorstw innowacyjnych w stosunku do ogółu przedsiębiorstw wynosi 31,8% (1,0 pp. niższy wynik od krajowego). Pomimo lepszego stosunku

innowacyjności wśród przedsiębiorstw przemysłowych, województwo śląskie zajmuje dopiero 9. lokatę wśród polskich województw. W obu sektorach wśród przedsiębiorstw innowacyjnych najwięcej było firm stosujących nowe lub ulepszone procesy biznesowe.

4 klastry z województwa śląskiego, tj.: MedSilesia – Śląska Sieć Wytwarzania Medycznych, Silesia Automotive & Advanced Manufacturing, Śląski Klaster Lotniczy oraz Śląski Klaster NANO posiadają status Krajowego Klastra Kluczowego (KKK). Status KKK oznacza, że podmiot jest uznawany za klaster o istotnym znaczeniu dla gospodarki kraju i wysokiej konkurencyjności międzynarodowej. Status otrzymują najprężniej działające klastry w Polsce, charakteryzujące się największym potencjałem rozwojowym.

Na terenie województwa śląskiego działa szereg uczelni wyższych oraz instytutów badawczych, w tym także włączonych do Sieci Badawczej Łukasiewicz, która jest trzecią największą siecią badawczą w Europie. Instytuty te współpracują ze sobą w ramach Sieci w czterech obszarach technologicznych. Są nimi: inteligentna mobilność, transformacja cyfrowa, zdrowie oraz zrównoważona gospodarka i energia. Poza prowadzeniem badań naukowych instytuty oferują swoje usługi jako akredytowane laboratoria badawcze oraz jednostki certyfikujące. Województwo śląskie jest drugim w kraju regionem posiadającym największą liczbę akredytowanych i aktywnych laboratoriów badawczych, ustępując w tym rankingu województwie mazowieckiemu.

Dokumentem, który obecnie wskazuje kierunki rozwoju innowacyjnego oraz definiuje niezbędne działania w zakresie wsparcia inteligentnych specjalizacji regionu jest Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2030 – Inteligentne Śląskie. Zgodnie z zapisami dokumentu oraz zaleceniami Komisji Europejskiej i Ministerstwa Rozwoju i Technologii, podstawą aktualizacji inteligentnych specjalizacji jest proces przedsiębiorczego odkrywania (PPO), rozumiany jako integrujący różnych interesariuszy w celu identyfikowania priorytetów w zakresie badań, rozwoju i innowacji. PPO realizowany jest w województwie śląskim w ramach trzech filarów: statystyki publicznej, prac technologicznych działającej od 2013 roku „Sieci Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych (SO RIS)” oraz prac analitycznych i koordynacyjnych Referatu RIS Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu

UMWSL (Obserwatorium Innowacji). Aktualnie inteligentnymi specjalizacjami województwa śląskiego są: energetyka, medycyna, technologie informacyjne i komunikacyjne, zielona gospodarka oraz przemysły wschodzące.

W ramach projektu PPO WSL 2030. Utworzenie Regionalnego Obserwatorium Innowacji realizowany jest proces „Foresight technologiczny województwa śląskiego 2050”, który weryfikuje obszary technologiczne zawarte w „Programie Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2019-2030”, stanowiące specjalizacje regionalne. Działanie to będzie stanowiło podstawę do wprowadzania ewentualnych zmian w zakresie polityki innowacyjnej regionu.

3.4.7. Instytucje Otoczenia Biznesu

Akredytacja Śląskich Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości (ŚOLIIP)

Od 2024 r. prowadzony jest nabór ośrodków innowacji zainteresowanych uzyskaniem akredytacji regionalnego znaku jakości Ośrodka Innowacji i Przedsiębiorczości (OLIIP), nadawanego przez Zarząd Województwa Śląskiego. Status akredytowanego OLIIP, przyznawany na okres 3 lat, potwierdza wysoką jakość usług świadczonych na rzecz MŚP i umożliwia współfinansowanie usług doradczych ze środków zewnętrznych, w tym w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027. Akredytację mogą uzyskać podmioty posiadające odpowiednie zaplecze materialne, techniczne i kadrowe, działające na rzecz rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności.

Na liście akredytowanych instytucji od 1 stycznia 2025 roku znalazły się na dzień 02.02.2026 roku:

- a) Politechnika Śląska,
- b) Akademia Śląska,
- c) Śląski Park Technologii Medycznych Kardio-Med. Silesia Sp. z o.o.,
- d) SPIN-US Sp. z o.o.,
- e) Fundacja Instytut Rozwoju Przedsiębiorczości Kobiet,

- f) Park Naukowo-Techniczny EURO-CENTRUM Sp. z o.o.,
- g) Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach,
- h) Uniwersytet Śląski w Katowicach,
- i) Sieć Badawcza Łukasiewicz – Górnośląski Instytut Technologiczny,
- j) Górnośląski Akcelerator Przedsiębiorczości Rynkowej Sp. z o.o.,
- k) Agencja Rozwoju Regionalnego w Częstochowie S.A.,
- l) Główny Instytut Górnictwa – Państwowy Instytut Badawczy,
- m) Instytut Technologii Paliw i Energii.

Śląski Fundusz Rozwoju (ŚFR)

Śląski Fundusz Rozwoju (ŚFR) jest wyspecjalizowaną regionalną instytucją finansową, której celem jest tworzenie i rozwijanie trwałego, wieloletniego systemu finansowania rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw oraz jednostek samorządu terytorialnego w województwie śląskim. Fundusz działa jako podmiot wdrażający zwrotne instrumenty finansowe, wspierające rozwój gospodarczy regionu w sposób długofalowy i odnawialny.

ŚFR organizuje programy wsparcia oparte na instrumentach zwrotnych, takich jak pożyczki inwestycyjne i rozwojowe, poręczenia i gwarancje, instrumenty kapitałowe oraz poręczenia kredytów, leasingu, transakcji faktoringowych i wadialnych. Oferta Funduszu kierowana jest do przedsiębiorców sektora MŚP prowadzących działalność na terenie województwa śląskiego oraz do jednostek samorządu terytorialnego, a jej konstrukcja uwzględnia potrzeby wynikające z inteligentnych specjalizacji regionu.

Istotnym elementem działalności ŚFR jest realizacja instrumentów wspierających finansowanie inwestycji współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej. Fundusz oferuje m.in. produkty umożliwiające zapewnienie wkładu własnego do projektów realizowanych w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021–2027, w szczególności w obszarach efektywności energetycznej, odnawialnych źródeł energii oraz zrównoważonej mobilności miejskiej.

Równolegle Śląski Fundusz Rozwoju realizuje projekty ukierunkowane na rozwój przedsiębiorczości oraz kompetencji firm, takie jak Śląska Sieć Rozwoju Przedsiębiorczości, oferująca wsparcie w postaci dofinansowania usług doradczych i rozwojowych dla przedsiębiorców. Działania te mają na celu wzmacnianie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw i poprawę ich konkurencyjności na rynku. Przekazywane przedsiębiorcom środki powracają do funduszu i są ponownie inwestowane w rozwój gospodarki województwa śląskiego.

Dodatkowo w 2025 roku ŚFR był współorganizatorem lub partnerem następujących wydarzeń: Business Meet Up w Dąbrowie Górniczej, Jesienne Forum Przedsiębiorców w Pszczynie, Śniadanie Biznesowe w Tarnowskich Górach, Jaworznickie Dni Biznesu, Premiera Raportu „Startupy i Firmy IT z podregionu Podbeskidzia 2025” w Bielsku-Białej, Śniadanie Biznesowe w Rybniku.

Fundusz Górnośląski S.A. (FG)

Fundusz Górnośląski S.A. realizuje działania wspierające internacjonalizację mikro, małych i średnich przedsiębiorstw z województwa śląskiego, oferując kompleksowe instrumenty rozwoju kompetencji eksportowych, dostępu do wiedzy rynkowej, finansowania oraz kontaktów międzynarodowych, w szczególności w ramach realizowanego w partnerstwie z Województwem Śląskim projektu „InterGlobal – internacjonalizacja przedsiębiorstw sektora MŚP z województwa śląskiego”.

W ramach realizowanych działań zorganizowano siedem edycji warsztatów eksportowych skierowanych do przedsiębiorców sektora MŚP z województwa śląskiego, obejmujących zagadnienia związane m.in. z ochroną własności intelektualnej na rynkach zagranicznych, skutecznym wchodzeniem na rynki globalne, analizą potencjału rozwojowego kierunków eksportowych, ograniczaniem ryzyka walutowego i stopy procentowej, budowaniem międzynarodowych relacji biznesowych, wykorzystaniem narzędzi networkingowych i LinkedIn w eksporcie, tworzeniem strategii eksportowych oraz praktycznymi aspektami e-eksportu i sprzedaży za pośrednictwem platform e-commerce i marketplace'ów. Uzupełnieniem oferty szkoleniowej były trzy edycje Akademii Internacjonalizacji, poświęcone ekspansji na rynki japoński, rumuński oraz portugalski, umożliwiające

przedsiębiorcom pogłębienie wiedzy rynkowej i sektorowej w odniesieniu do wybranych kierunków internacjonalizacji.

Równolegle Fundusz Górnośląski S.A. świadczył specjalistyczne usługi consultingowe dla przedsiębiorców sektora MŚP zainteresowanych rozpoczęciem lub rozwojem działalności eksportowej, obejmujące doradztwo strategiczne, rynkowe oraz operacyjne. Istotnym instrumentem wsparcia były również bony eksportowe, które przyznano przedsiębiorcom na łączną kwotę blisko 9 mln zł, umożliwiając finansowanie indywidualnego udziału w targach branżowych. W celu upowszechnienia informacji o dostępnych formach wsparcia, a także samej idei internacjonalizacji, zorganizowano pięć spotkań informacyjnych w Gliwicach, Wodzisławiu Śląskim, Bielsku-Białej, Siemianowicach Śląskich oraz Tychach, a także przeprowadzono jedną dużą kampanię informacyjną promującą projekt InterGlobal.

Działania Funduszu Górnośląskiego S.A. były dodatkowo wzmacniane poprzez funkcjonowanie sieci doradców zagranicznych działających na rynkach Stanów Zjednoczonych, Indii, Ukrainy, Zjednoczonych Emiratów Arabskich, krajów bałkańskich oraz państw Grupy Wyszehradzkiej, którzy wspierali przedsiębiorców w nawiązywaniu kontaktów międzynarodowych, analizie uwarunkowań rynkowych oraz przygotowaniu do ekspansji. Ważnym elementem wsparcia były również zagraniczne misje gospodarcze – łącznie pięć misji, w ramach których przedsiębiorcy uczestniczyli w prestiżowych wydarzeniach międzynarodowych, takich jak CES w Las Vegas, EXPO w Osace, IMPACT w Bukareszcie, Web Summit w Lizbonie oraz Elec Expo w Casablance, co umożliwiło im bezpośredni kontakt z potencjalnymi partnerami handlowymi i instytucjonalnymi. Misje gospodarcze umożliwiały przedsiębiorcom bezpośredni udział w spotkaniach B2B z lokalnymi przedsiębiorcami i potencjalnymi partnerami handlowymi, realizację wizyt studyjnych oraz spotkań w instytucjach otoczenia biznesu, co sprzyjało poznaniu lokalnych uwarunkowań rynkowych i budowaniu trwałych relacji gospodarczych. Każda z misji była organizowana w oparciu o przygotowaną agendę merytoryczną, zapewniającą wysoki poziom merytoryczny i biznesowy wyjazdu oraz dostosowanie programu do specyfiki rynku i potrzeb uczestniczących przedsiębiorców.

Integralną częścią działań na rzecz internacjonalizacji było także funkcjonowanie Śląskiego Klubu Eksportera, stanowiącego platformę networkingu i wymiany

doświadczeń pomiędzy przedsiębiorcami z województwa śląskiego. Ponadto Fundusz Górnośląski S.A. zorganizował trzy międzynarodowe fora biznesowe: Forum współpracy Polska–Zjednoczone Emiraty Arabskie, Polsko-Japońskie Forum Biznesowe oraz Polsko-Marokańskie Forum Biznesowe, które stanowiły platformę bezpośrednich spotkań B2B oraz sprzyjały nawiązywaniu i pogłębianiu relacji gospodarczych z partnerami zagranicznymi.

3.4.8. PODSUMOWANIE

PODMIOTY GOSPODARCZE:

- Województwo śląskie pozostaje jednym z regionów o najwyższej liczbie podmiotów gospodarczych w kraju, co potwierdza wysoką aktywność ekonomiczną.
- Struktura podmiotów jest zdominowana przez mikroprzedsiębiorstwa, co ogranicza skalę wzrostu.
- Występuje silne zróżnicowanie przestrzenne, z koncentracją firm w największych ośrodkach miejskich i strefach podmiejskich.
- Dynamika przyrostu nowych podmiotów jest niższa niż w regionach najszybciej rozwijających się.

PRZEMYSŁ:

- Przemysł pozostaje kluczowym filarem gospodarki regionu i głównym źródłem wysokiej wartości dodanej.
- Województwo charakteryzuje się najwyższym udziałem przemysłu w strukturze WDB w kraju, co jednocześnie wzmacnia i ogranicza jego odporność gospodarczą.
- Struktura przemysłu jest silnie skoncentrowana branżowo, w tym w sektorach energo- i kapitałochłonnych., co może sprzyjać utrwalaniu monokultur przemysłowych.
- Procesy transformacyjne w przemyśle przebiegają nierównomiernie terytorialnie.

USŁUGI:

- Udział sektora usług w gospodarce regionu rośnie, jednak pozostaje niższy niż średnia krajowa.
- Najszybciej rozwijają się usługi skoncentrowane w dużych miastach, co pogłębia różnice subregionalne.
- Największy udział mają handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych i motocykli, następnie transport i gospodarka magazynowa, działalność związana z obsługą rynku nieruchomości, opieka zdrowotna i pomoc społeczna (52,6% WDB).
- Sektor usług wciąż w ograniczonym stopniu kompensuje zmniejszające się znaczenie tradycyjnych gałęzi przemysłu.
- Rozwój usług zaawansowanych pozostaje poniżej potencjału regionu.

ROLNICTWO:

- Rolnictwo odgrywa marginalną rolę w strukturze gospodarczej województwa, mimo znacznego udziału użytków rolnych w powierzchni regionu.
- Działalność rolnicza ma wysoki stopień zróżnicowania przestrzennego, największy udział użytków ornych występuje w subregionie zachodnim.
- Struktura obszarowa gospodarstw rolnych jest silnie rozdrobniona, z dominacją gospodarstw małych i średnich.
- Znaczenie rolnictwa w rozwoju regionu pozostaje ograniczone.

USŁUGI TURYSTYCZNE:

- Potencjał turystyczny województwa śląskiego opiera się głównie na turystyce biznesowej, kulturowej i górskiej.
- Duże zróżnicowanie przestrzenne w dostępności miejsc noclegowych, ze szczególną koncentracją w południowej części regionu.
- Aktywność turystyczna koncentruje się w wybranych obszarach (Metropolia i aglomeracje, Beskidy, Jura), nie wpływając istotnie na całą strukturę gospodarki regionu.

- Turystyka pełni funkcję uzupełniającą, a nie wiodącą w rozwoju gospodarczym województwa.
- Wrażliwość sektora na czynniki zewnętrzne ogranicza jego stabilność rozwojową.

BADANIA I ROZWÓJ, INNOWACJE:

- Nakłady na B plus R w województwie śląskim pozostają poniżej średniej krajowej i europejskiej w relacji do PKB.
- Potencjał akademicki i badawczy regionu jest relatywnie wysoki, lecz słabo przekłada się na innowacyjność gospodarki.
- Występuje ograniczona współpraca między sektorem nauki a przedsiębiorstwami.
- Niski poziom innowacyjności ogranicza długoterminową konkurencyjność regionu.

INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU:

- Województwo dysponuje rozbudowaną siecią instytucji otoczenia biznesu, skoncentrowaną w największych miastach.
- Oferta IOB jest zróżnicowana jakościowo i przestrzennie, co wpływa na nierówny dostęp przedsiębiorstw do wsparcia.
- Rola instytucji otoczenia biznesu w procesach transformacji gospodarczej regionu wymaga wzmocnienia i lepszej koordynacji.

3.5. OPIS STATYSTYCZNY W OBSZARZE: MIESZKANIEC

3.5.1. Rynek pracy

W województwie śląskim w 2024 r. 1 556 tys. osób w wieku 15-89 lat pozostawało w kategorii biernych zawodowych, co stanowiło 12,3% wszystkich osób w tej kategorii w Polsce. Liczba ta spadła od 2015 r. o 6,7%. Większość osób biernych zawodowo w przedziale wiekowym 15-74 lat znajdowała się w tej kategorii z powodu emerytury (665 tys.). Istotnymi przyczynami były także nauka i uzupełnianie kwalifikacji (265 tys.), w mniejszym stopniu związane były z chorobą i niepełnosprawnością (113 tys.) oraz obowiązkami rodzinnymi i prowadzeniem domu (104 tys.). Struktura biernych zawodowo pod względem płci wykazywała w regionie przewagę kobiet (60%) i na podobną strukturę można wskazać również w Polsce (60,3% biernych zawodowo stanowią kobiety). Województwo śląskie miało czwarty najniższy współczynnik aktywności zawodowej wśród polskich regionów i był on niższy od ogólnokrajowego o 2,6 pp. W przypadku wskaźnika zatrudnienia województwo śląskie notuje 12. wartość wśród polskich regionów. W ciągu badanego dziesięciolecia wskaźnik zatrudnienia wzrósł o 5,3 pp., z kolei współczynnik aktywności zawodowej w tym czasie wzrósł o 2,8 pp.

Tabela 2. Aktywność ekonomiczna ludności w wieku 15-89 lat i więcej w województwie śląskim i Polsce w 2024 r. dane średnioroczne).

Wyszczególnienie	Województwo śląskie	Polska
Bierni zawodowo (tys.)	1 556	12 607
Współczynnik aktywności zawodowej (%)	55,9	58,5
Wskaźnik zatrudnienia (%)	54,6	56,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Rynek pracy w województwie śląskim był w 2024 r. mocno związany z sektorem przemysłowym i budownictwa (34,6% pracujących) oraz usługowym (63,2% pracujących), jedynie 2,2% pracujących pracowało w sektorze rolniczym. Na tle kraju widoczny jest silniejszy związek regionu z przemysłem (w województwie udział

pracujących w sektorze przemysłowym i budownictwa był o 6,6 pp. większy), a znikomy z sektorem rolniczym (w kraju 7,8% pracujących pracowało w tym sektorze).

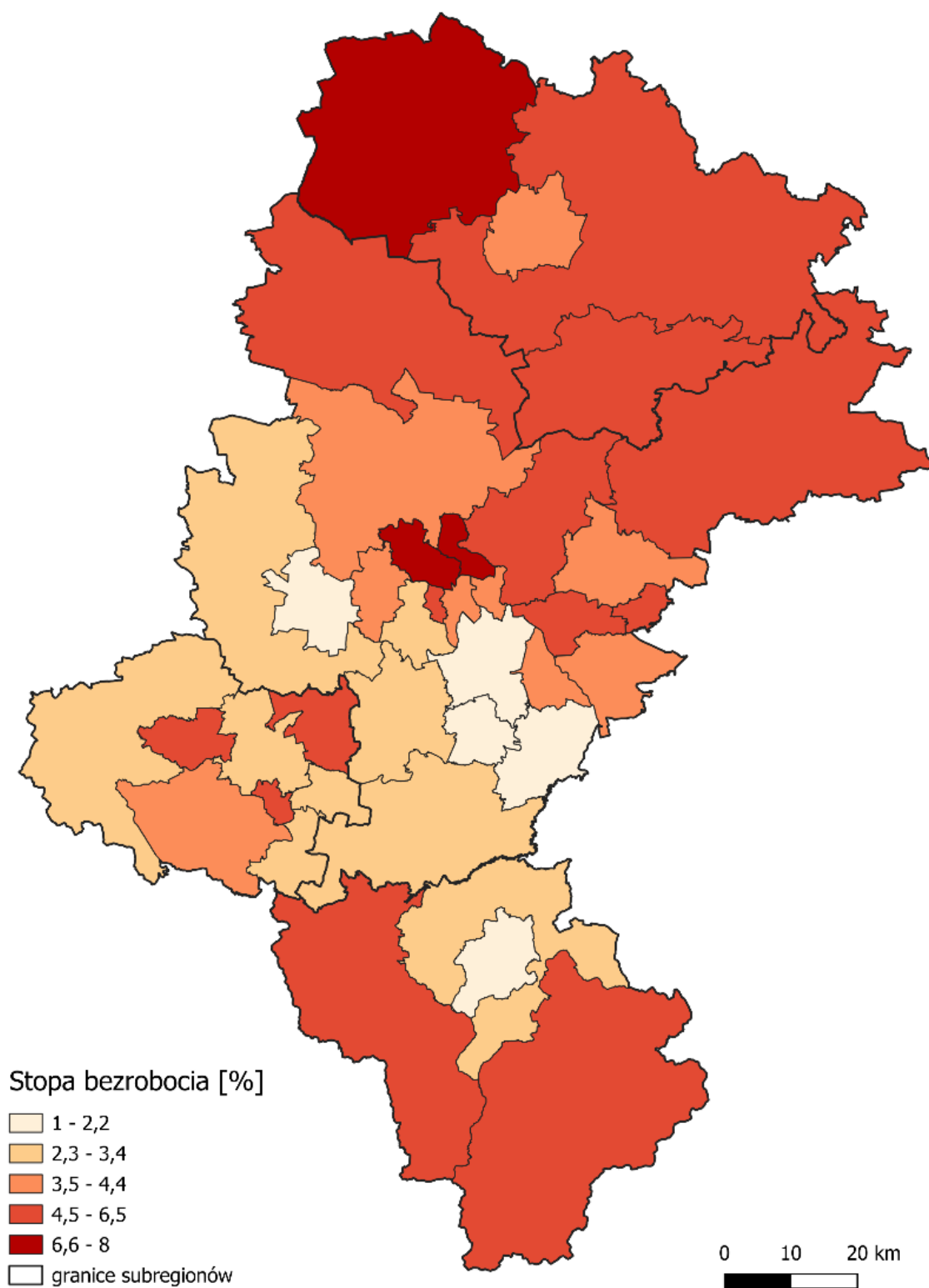
Stopa bezrobocia rejestrowanego na koniec roku w województwie śląskim w 2024 r. była jedną z najniższych w kraju i wyniosła 3,6% (niższa była tylko w województwie wielkopolskim – 2,9%). W ciągu badanych 10 lat spadła o 4,6 pp. z poziomu 8,2% w 2015 r.

W regionie pod tym względem występuje pewne zróżnicowanie przestrzenne. Wartości stopy bezrobocia w 2024 r. rozkładały się od 8,0% dla Bytomia do 1% dla Katowic. Struktura bezrobotnych pod względem miejsca zamieszkania w regionie znacząco się różniła od ogólnopolskiej ze względu na wysoki stopień zurbanizowania województwa śląskiego. W województwie 75,6% bezrobotnych zamieszkiwało miasta podczas gdy w Polsce było to ponad 54,3% tej populacji.

W kategorii płci region nie wyróżniał się na tle kraju (w województwie blisko 52,2% bezrobotnych stanowiły kobiety, w kraju blisko 51,6%). 21,4% bezrobotnych to osoby w przedziale wiekowym między 25 a 34 lat, a 26,5% stanowiły osoby między 35 a 44 rokiem życia, tymczasem 40,4% stanowiła grupa bezrobotnych w wieku 45 lat i więcej. Najmniejszą kategorię stanowili zarejestrowani bezrobotni poniżej 25 roku życia (11,6%). Z kolei w zakresie wykształcenia 25,4% bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, 23,6% stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym/branżowym, a 23,2% stanowiły osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym. Najniższe udziały w populacji bezrobotnych notowały kategorie osób z wyższym wykształceniem (16,2%) oraz z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (11,5%).

Struktura bezrobotnych w województwie śląskim w 2024 r. wyróżniała się także niższą aniżeli w całym kraju wartością udziału osób pozostających bez pracy powyżej 1 roku (30,1% w regionie wobec 37,9% w Polsce), jednakże nadal ich udział w populacji bezrobotnych jest znaczący.

Mapa 22. Stopa bezrobocia w powiatach województwa śląskiego w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W województwie śląskim w 2024 r. współczynnik aktywności zawodowej wśród osób z niepełnosprawnością w wieku 16-89 lat wyniósł 20,6% i był to 4. wynik w kraju. Wartość ta wzrosła w ciągu badanych dziesięciu lat o 3,8 pp. a od wyniku dla Polski był wyższy o 2 pp. Wskaźnik zatrudnienia wśród tych osób był niewiele niższy i wynosił w regionie 19,9% i jego wartość była wyższa od ogólnopolskiej o 2,2 pp., a jego wartość wzrosła w ciągu dekady o 5,1 pp.

3.5..2. Oświata i wychowanie

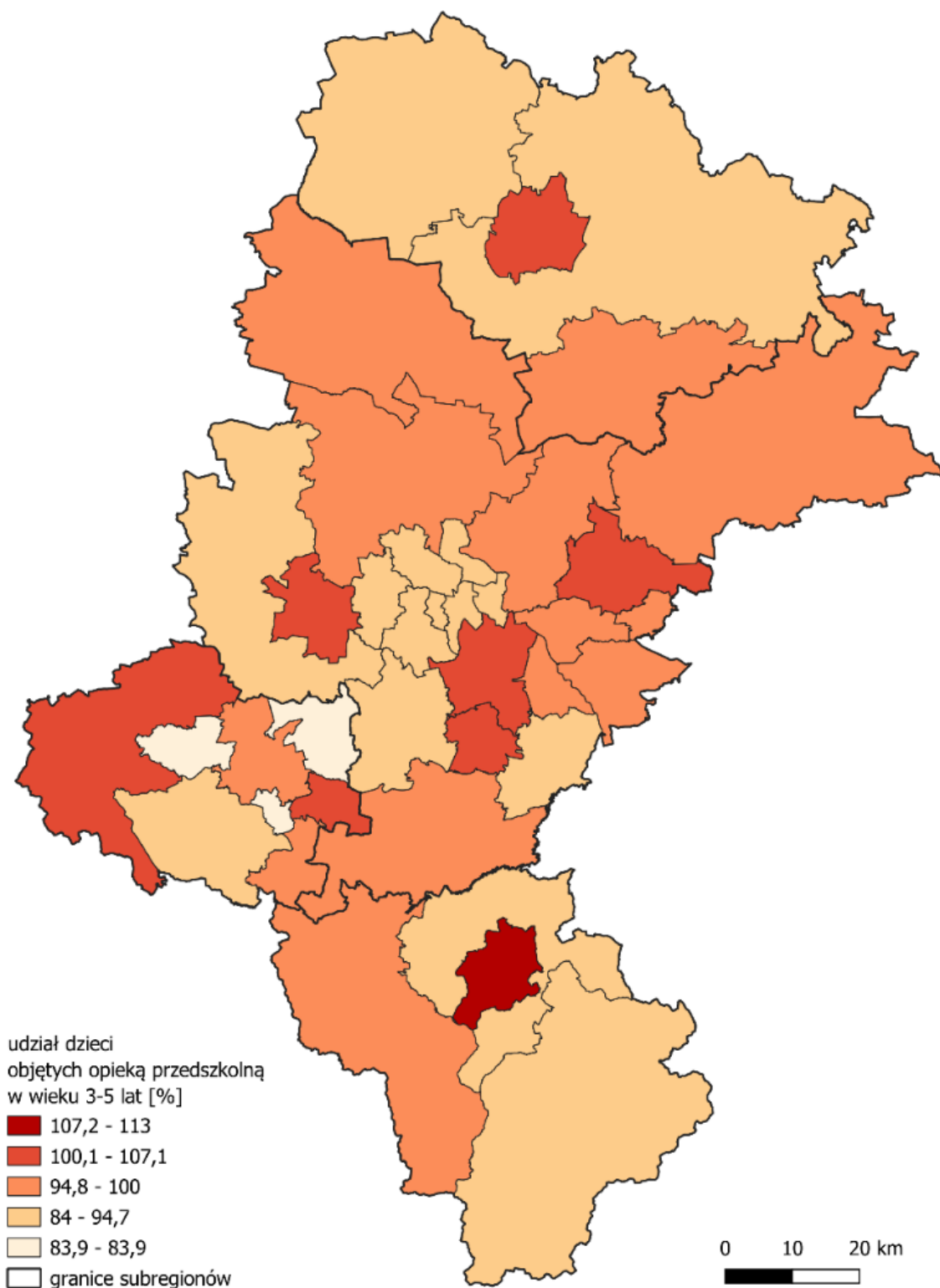
W 2024 r. w Polsce dostępnych było 223 754 miejsc w żłobkach ogółem (łącznie z klubami dziecięcymi), z czego 10,7%, znajdowało się w województwie śląskim. W latach 2015-2024 województwo śląskie było niezmiennie jednym z trzech województw o największej liczbie miejsc w jednostkach organizacyjnych sprawujących opiekę nad dziećmi do lat 3. Województwo śląskie z liczbą 23 897 miejsc zajmowało drugą pozycję w kraju. Najwięcej miejsc w żłobkach ogółem nieustająco posiadały Katowice (2 806 miejsc), a zaraz po nich wyróżniał się Sosnowiec (1 499 miejsc), Gliwice (1 183 miejsc) i Zabrze (1 112 miejsc). Najmniejszą liczbą miejsc w 2024 r. dysponowały powiaty kłobucki (104 miejsca) i rybnicki (169 miejsc). Odsetek dzieci objętych różnymi formami opieki instytucjonalnej w 2024 r. w województwie śląskim wynosił 29,8% i tym samym w porównaniu do pozostałych województw, region zajął 6. miejsce w kraju. Zarówno w Polsce jak i w województwie śląskim wskaźnik z roku na rok wskazywał tendencje wzrostowe. W regionie wzrósł z poziomu 7,5% w 2015 r. do 29,8% w 2024 r., a dla Polski z poziomu 8,3% do 29,3%.

W 2024 r. w województwie śląskim było 1 987 placówek ogółem zajmujących się wychowaniem przedszkolnym (przedszkola, przedszkola specjalne, oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych, zespoły wychowania przedszkolnego oraz punkty przedszkolne.), czyli o 18 obiektów mniej niż w roku poprzednim. Region w tym zakresie od 2015 r. zajmuje w kraju 4. miejsce. W 2024 r. liczba placówek w regionie stanowiła 8,9% placówek w Polsce. W ramach placówek do dyspozycji rodziców było 7 963 oddziałów (2023 r.: 8 166). W powyższych placówkach przebywało łącznie w 2024 r. 157 054 dzieci (2023 r.: 165 503). Województwo śląskie w latach 2015-2024 zajmowało niezmiennie 2. miejsce w kraju w zakresie

największej liczby oddziałów i dzieci. Województwo śląskie charakteryzowało się w 2024 r. wysokim odsetkiem dzieci w wieku 3-5 lat objętych opieką przedszkolną, wyniósł on 97,4% dzieci w tym wieku i był to 3. wynik wśród polskich regionów. W ciągu 10 lat wskaźnik wzrósł o blisko 9,5 pp. z poziomu 87,9%. Rozkład przestrzenny wartości wskaźnika oscyluje między wartością 113% dla Bielska-Białej a 83,9% cechującą powiat rybnicki. Wartość wskaźnika 100% i więcej cechuje 9 powiatów (Bielsko-Biała, Tychy, Częstochowa, Żory, Katowice, Gliwice, Dąbrowa Górnicza i Sosnowiec oraz powiat raciborski), w przedziale między 90 a 100% sytuuje się 26 powiatów, z kolei wartość poniżej 90% dotyczy tylko powiatu rybnickiego.

Rozpatrując przedszkola w podziale na przedszkola bez specjalnych i przedszkola specjalne, województwo śląskie na tle pozostałych województw w kraju w 2023 r. zajmowało 2. miejsce w kraju pod względem ilości przedszkoli bez specjalnych oraz 3. miejsce w zakresie liczby przedszkoli specjalnych.

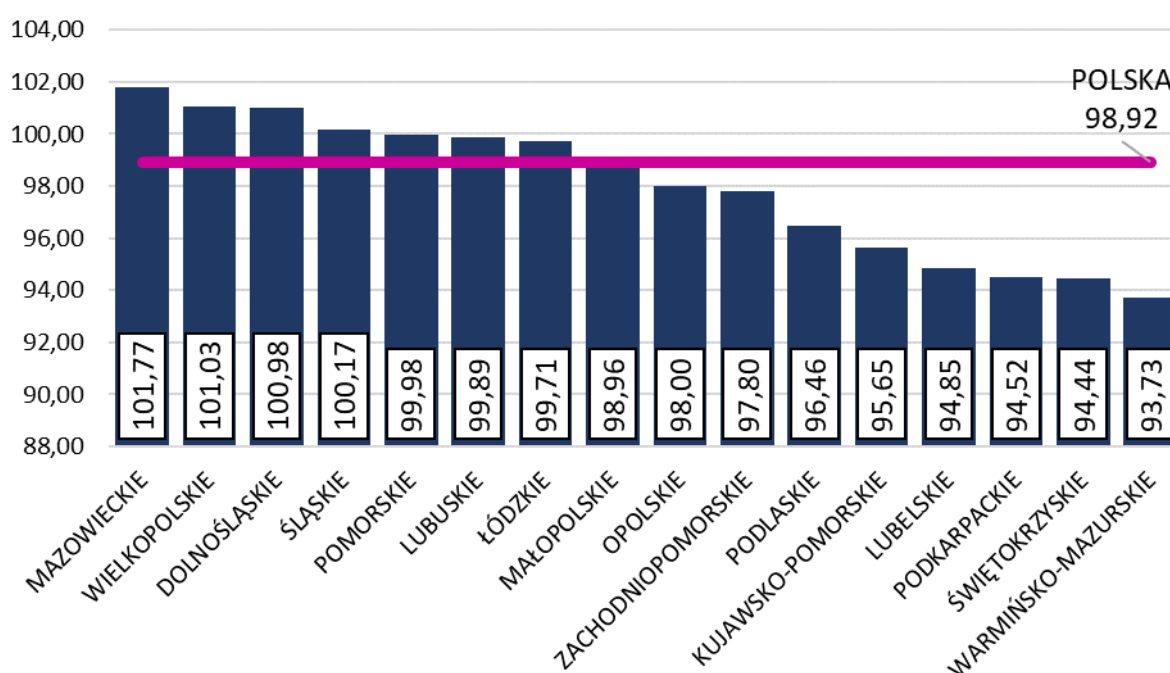
Mapa 23. Odsetek dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w powiatach województwa śląskiego w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W 2024 r. w województwie śląskim działało 1 431 szkół podstawowych ogółem (szkoły podstawowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych), ich liczba spadła o 5 w porównaniu z rokiem poprzednim. Wśród ogółu szkół podstawowych szkoły specjalne w województwie śląskim to 106 jednostek, a szkół dla dorosłych było 9. W szkołach podstawowych w województwie śląskim w 2024 r. uczyło się 360 224 uczniów, co uplasowało region na 2. miejscu w porównaniu do pozostałych województw. Współczynnik skolaryzacji netto w 2024 r. dla szkół podstawowych wynosił 100,17%. (Współczynnik skolaryzacji netto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (w danej grupie wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.). W porównaniu do roku poprzedniego odnotowano w regionie wzrost współczynnika o 8,17 pp. Wśród polskich regionów wynik województwa śląskiego był czwarty.

Wykres 21. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w Polsce i jej regionach w 2024 r.

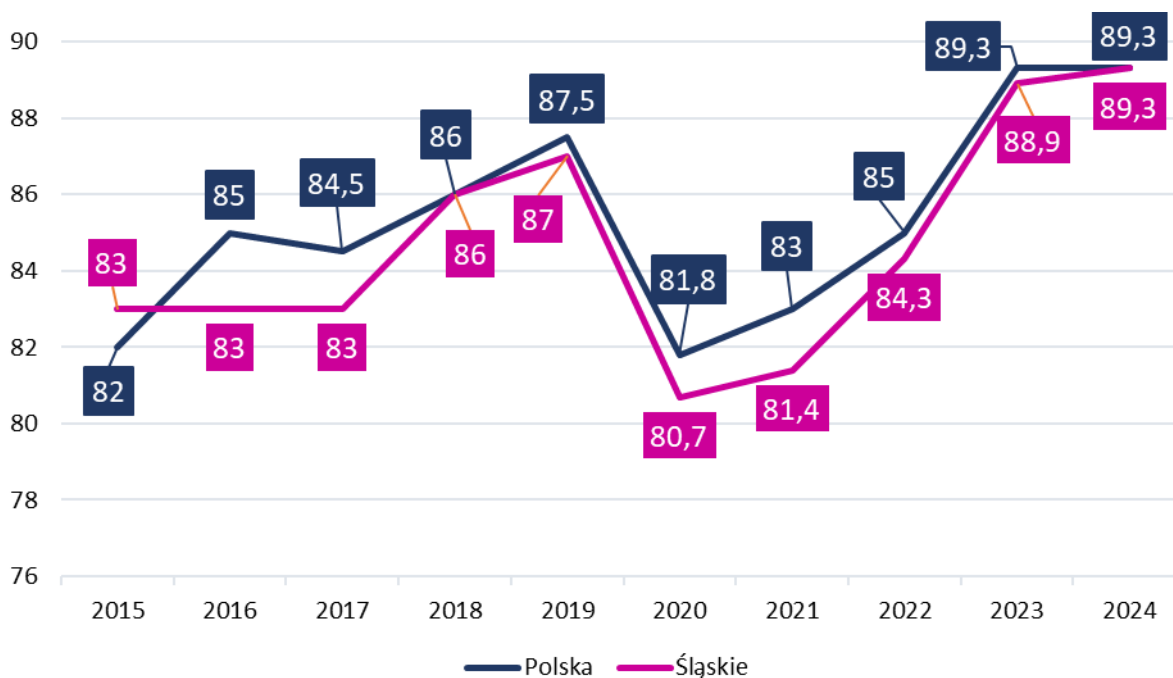
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W 2024 r. w województwie śląskim ogólnie działało 335 placówek szkolnictwa ogólnokształcącego. Obiekty te stanowiły 10,5% obiektów szkolnictwa ogólnokształcącego w Polsce. Województwo śląskie na tle pozostałych województw

w kraju w zakresie liczby szkół ogólnokształcących ogółem, liczby uczniów oraz liczby absolwentów zajmowało niezmiennie od 2015 r. 2. miejsce w kraju. Lepsze wyniki od województwa śląskiego uzyskiwało jedynie województwo mazowieckie. W województwie śląskim w latach 2014-2023 zdawalność egzaminów maturalnych ogółem kształtowała się nierównomiernie. Najniższy wynik odnotowano zarówno w Polsce, jak i w regionie w latach 2020 i 2021. W początkowym okresie zdawalność w regionie była wyższa aniżeli w całym kraju, trend ten odwrócił się jednakże w 2016 roku.

W maju 2024 r. do egzaminu maturalnego z wszystkich przedmiotów obowiązkowych przystąpiło 26 202 uczniów szkół ponadgimnazjalnych oraz 20 absolwentów – obywateli Ukrainy. Do egzaminu maturalnego w terminie poprawkowym w sierpniu 2024 r. przystąpiło 2340 tegorocznych absolwentów. Spośród wszystkich zdających tegorocznych absolwentów 89,3% zdało egzamin (tj. 23 486).

Wykres 22. Poziom zdawalności egzaminu maturalnego w Polsce i w województwie śląskim w latach 2015-2024 (łącznie terminy główny, dodatkowy, poprawkowy).

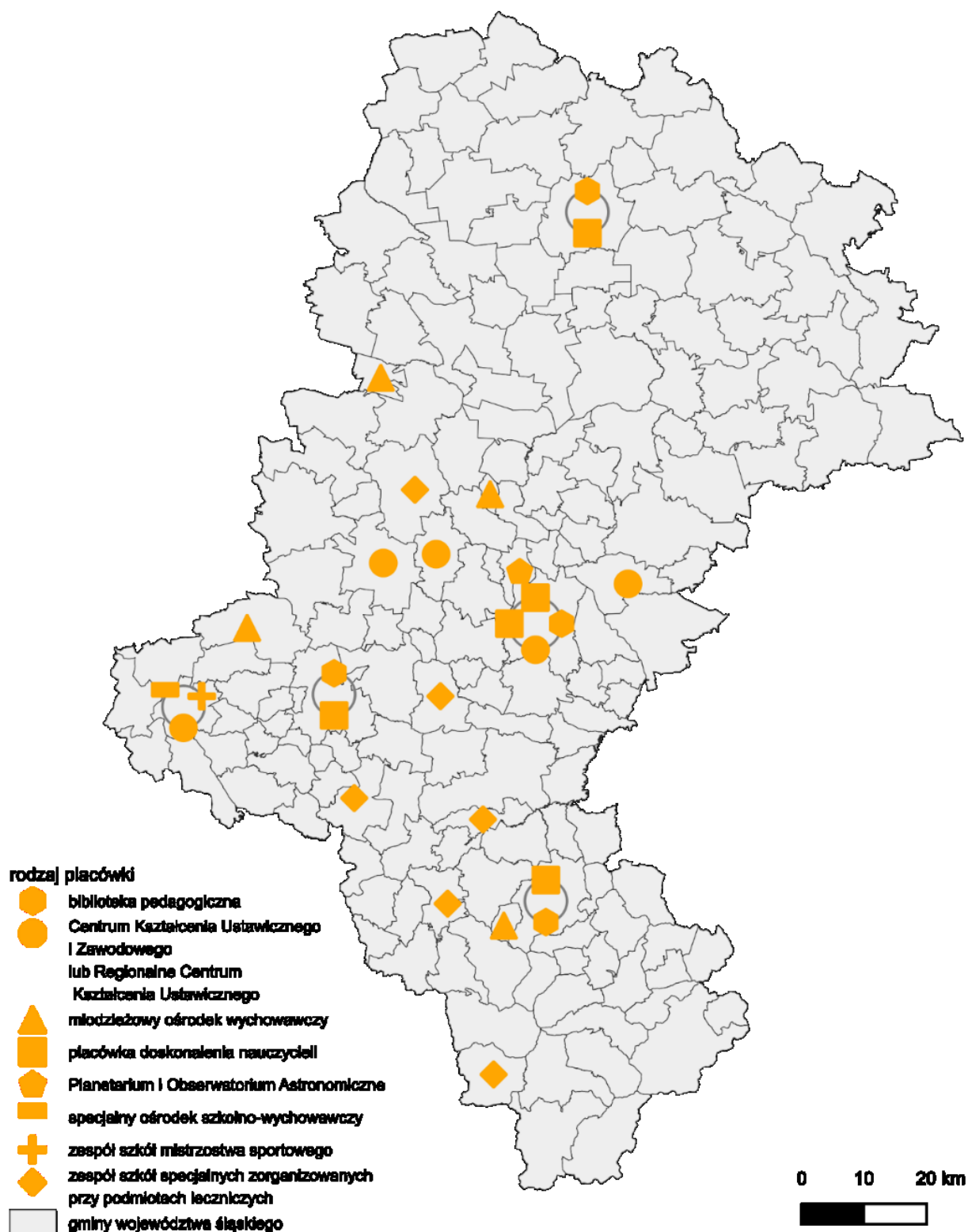
Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentów Centralnej Komisji Egzaminacyjnej i Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Jaworznie.

Szkoły i placówki oświatowe, których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie:

1. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Gliwicach.
2. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Katowicach.
3. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Raciborzu.
4. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Zabrze.
5. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Jaworzu.
6. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Ottona Lipkowskiego w Krupskim Młynie.
7. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kuźni Raciborskiej.
8. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Radzionkowie.
9. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bielsku-Białej.
10. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach.
11. Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne im. Mikołaja Kopernika w Chorzowie.
12. Regionalne Centrum Kształcenia Ustawicznego w Sosnowcu.
13. Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej „WOM” w Rybniku.
14. Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Bielsku-Białej.
15. Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie.
16. Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach.
17. Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis” w Katowicach.
18. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Nieśłyszących i Słabosłyszących im. Marii Grzegorzewskiej w Raciborzu.

19. Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego im. Janusza Kusocińskiego w Raciborzu.
20. Zespół Szkół Specjalnych im. dr. Stanisława Kopczyńskiego przy Wojewódzkim Centrum Pediatrii „Kubalonka” w Istebnej.
21. Zespół Szkół Specjalnych przy Śląskim Centrum Rehabilitacyjno-Uzdrowiskowym im. dr. Adama Szebesty w Rabce-Zdroju sp. z o.o.
22. Zespół Szkół Specjalnych przy Ośrodku Leczniczo-Rehabilitacyjnym „Pałac Kamieniec” sp. z o.o. w Kamieńcu.
23. Zespół Szkół Specjalnych przy Ośrodku Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży w Orzeszu.
24. Zespół Szkół Specjalnych przy Uzdrowisku Goczałkowice-Zdrój spółka z o. o.
25. Zespół Szkół Specjalnych przy Wojewódzkim Szpitalu Rehabilitacyjnym dla Dzieci w Jastrzębiu-Zdroju.
26. Zespół Szkół Specjalnych w Skoczowie.

Mapa 24. Placówki edukacyjne, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie.

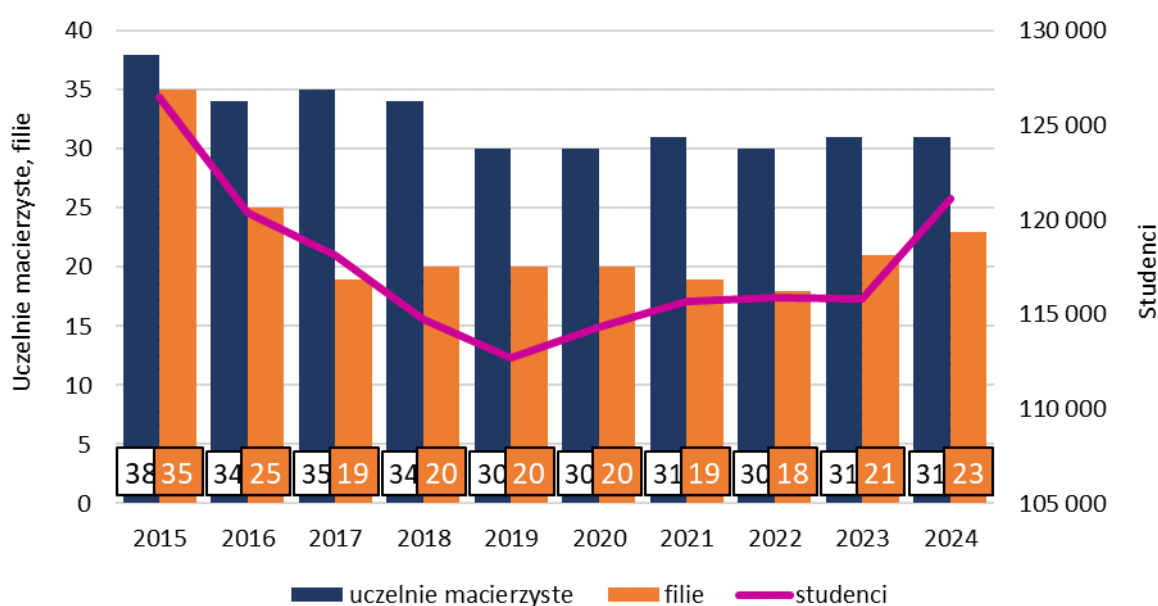

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Edukacji Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego (stan na koniec 2025 roku).

3.5.3. Szkolnictwo wyższe

Według GUS w województwie śląskim w 2024 r. funkcjonowało 31 uczelni macierzystych oraz 23 filie. Stanowiło to 11% wszystkich szkół wyższych w Polsce. W 2024 r. liczba studentów w województwie śląskim wyniosła 121,1 tys. osób, co stanowiło 9,5% wszystkich studentów w kraju, dając regionowi 4. lokatę w kraju. W ciągu ostatnich dziesięciu lat liczba studentów zmieniała się w sposób niejednostajny, obejmując zarówno okresy wzrostu, jak i spadków. W porównaniu z rokiem 2015 odnotowano jednak ogólny spadek o 5 tys. studentów, co stanowiło 4,2%. Na poziomie kraju ubytek ten był nieco większy i w stosunku do 2015 r. wyniósł 9,1% studiujących. Analizując liczbę studentów województwa śląskiego w odniesieniu do liczby mieszkańców województwa śląskiego, wartość ta nie przekracza średniej dla Polski, stawiając województwo dopiero na 9. pozycji. W latach 2015-2024 obserwowano wzrost odsetka cudzoziemców studiujących w województwie śląskim. Jedynym wyjątkiem był rok 2023, kiedy udział ten nieznacznie zmalał względem 2022 roku. W 2015 roku wynosił on 2,5%, natomiast w 2024 roku osiągnął poziom 6,7%. Pomimo wzrostu wartości te nadal pozostają niższe od średniej krajowej, wynoszącej 8,2% w 2024 r.

Wykres 23. Uczelnie macierzyste, filie oraz liczba studentów w województwie śląskim w latach 2015-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Najliczniejszą grupę stanowią studenci podejmujący kierunki medyczne – stanowili oni w województwie śląskim 19% ogółu (przy średniej krajowej 13,3%). Drugą grupę stanowiły kierunki biznesu i administracji – 15,9% studiujących w województwie (średnia dla Polski 17,7%), natomiast na trzecim miejscu znalazły się kierunki społeczne – 10,3% (przy średniej dla kraju – 12,7%), a zaraz za nimi kierunki inżynierjno-techniczne – 8,8% studentów w regionie (przy 7,3% udziale w Polsce). Liczba absolwentów studiów realizowanych w ramach szkolnictwa wyższego wyniosła w 2024 r. 29 tys. osób, co stanowiło 10,1% wszystkich absolwentów w kraju, dając regionowi trzecią pozycję w kraju.

W województwie śląskim liczba nauczycieli akademickich wyniosła w 2024 r. ponad 8,5 tys. osób, co stanowiło 8,9% wszystkich nauczycieli akademickich w kraju. Dało to regionowi 5. lokatę, za województwami: mazowieckim, małopolskim, wielkopolskim i dolnośląskim. Największa grupa nauczycieli akademickich w województwie śląskim związana była z uczelniami nadzorowanymi przez ministra właściwego ds. szkolnictwa wyższego. Stanowili oni 78,1% wszystkich nauczycieli z uczelni regionu. Następną grupą byli nauczyciele uczelni nadzorowanych przez ministra właściwego ds. zdrowia (18,2%), na trzecim miejscu wskazać można nauczycieli uczelni nadzorowanych przez ministra właściwego ds. kultury i dziedzictwa narodowego (3,7%). W Polsce układ ten kształtował się w podobnej kolejności.

Liczba studentów studiów podyplomowych w 2024 r. wyniosła w województwie śląskim 11,9 tys. osób, co stanowiło 6,6% wszystkich słuchaczy w kraju i dało trzeci wynik w Polsce. Uzupełnieniem kształcenia poza studiami podyplomowymi są również studia doktoranckie. W tym zakresie do roku 2018 wyraźnie był widoczny wzrost liczby doktorantów zarówno w skali województwa śląskiego jak i całego kraju. Jednak od 2019 r. liczba doktorantów maleje i w 2024 r. wyniosła 39 osób, dając 4. lokatę w kraju (należy mieć na uwadze, że od 2019 roku wprowadzono nową typologię instytucji systemu szkolnictwa wyższego i nauki.).

3.5.4. Kultura i sport

W 2024 r. w województwie śląskim działało 12 teatrów, w tym: 6 teatrów dramatycznych, 2 teatry muzyczne, 1 opera oraz 3 teatry lalkowe, które stanowiły 9,2% wszystkich teatrów w kraju. Odbiór zrealizowanych przedstawień kształtował

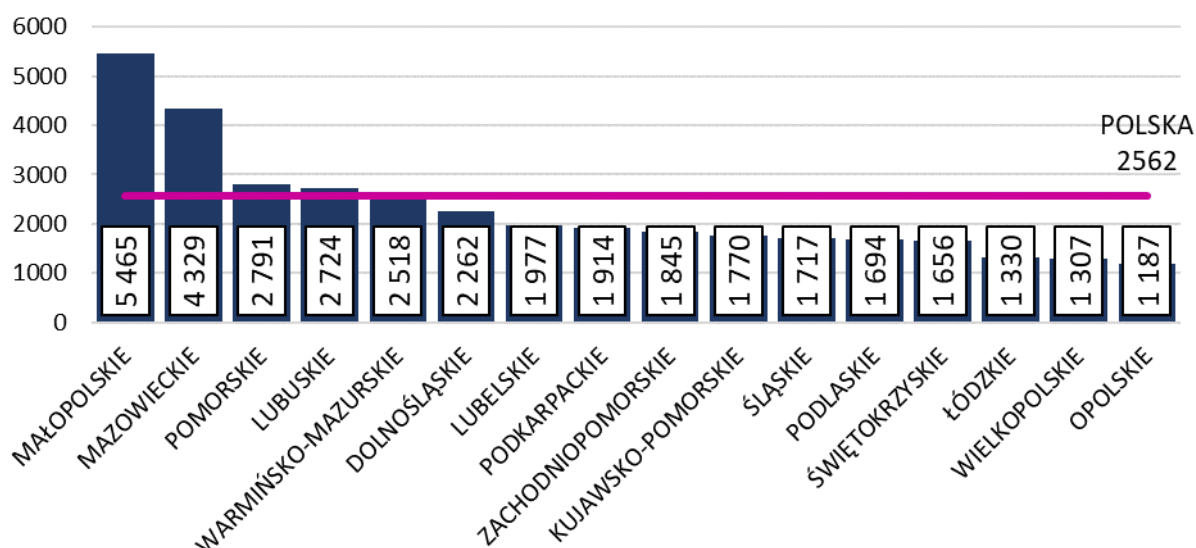
się na poziomie 646,8 tys. widzów (co stanowiło 9,6% wszystkich widzów w kraju). 59,7% widzów wybierało spektakle teatrów dramatycznych, 17,3% wybrało teatry lalkowe, 17,1% widzów skorzystało z repertuaru teatrów muzycznych, a blisko 6% operę. Najwyższą aktywnością pod względem wystawianych spektakli charakteryzowały się teatry dramatyczne – na jeden teatr przypadało 274 widowisk oraz teatry lalkowe (w tym przypadku na jeden teatr 260,3 widowiska). Teatr operowy i teatry muzyczne charakteryzowały się niższą aktywnością (opera: 131 widowisk, teatr muzyczny: 165,5 widowisk).

W województwie śląskim w 2024 r. funkcjonowały 3 filharmonie: Filharmonia Śląska w Katowicach, Filharmonia Zabrzeńska i Filharmonia Częstochowska oraz 4 orkiestry i chóry. Istotną rolę w regionie pełni Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia oraz Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. Stanisława Hadyny. W 2024 r. Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” dał 138 koncerty, z czego 33 koncerty odbyły się za granicą. Największą liczbę miejsc na widowni miał do dyspozycji NOSPR, z salą koncertową na 1 800 miejsc oraz salą kameralną obejmującą 283 miejsc, a wszystkie filharmonie, chóry i orkiestry w regionie łącznie posiadały ponad 4,8 tys. miejsc. We wszystkich tych instytucjach muzycznych odbyło się 1 718 koncertów (7,6% koncertów tego typu instytucji w kraju), spośród których w filharmoniach odegrano 1 393 koncertów. W 2024 r. w województwie śląskim w koncertach filharmonii brało udział blisko 150,5 tys. słuchaczy, w koncertach orkiestr i chórów blisko 167,4 tys. słuchaczy, a w koncertach Zespołu Pieśni i Tańca „Śląsk” blisko 189,9 tys. widzów.

W województwie śląskim w 2024 r. działało 75 muzeów łącznie z oddziałami (7,6% tego typu instytucji w Polsce). W instytucjach muzealnych można było odwiedzić 231 wystaw stałych (8,2% ogółu wystaw stałych w Polsce). Muzea w województwie śląskim odwiedziło prawie 1 671,1 tys. osób, co stanowi zaledwie 3,8% wszystkich zwiedzających w Polsce. Analiza zmian w ciągu badanej dekady wskazuje wyraźny wzrost aktywności muzealnej w jej pierwszych latach, przejawiający się zwiększeniem liczby instytucji i rozwojem ich działalności. Tempo tego wzrostu było wyższe niż w skali kraju. W ostatnich czterech latach odnotowano jednak niewielki spadek w regionie. Liczba zwiedzających w 2024 r. była o 3,8% większa niż liczba zwiedzających 10 lat wcześniej. Liczba zwiedzających muzea przypadających na 1 000 mieszkańców jest znacząco mniejsza w regionie (388,2 osoby) aniżeli w Polsce (1 181,5 osoby).

Natężenie ruchu w obiektach kultury było w województwie śląskim poniżej wskazania charakteryzującego Polskę. Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych, zwiedzających muzea i oddziały muzealne, uczestników imprez w domach, ośrodkach kultury, świetlicach oraz zwiedzających obiekty działalności wystawienniczej na 1 000 mieszkańców wyniosła w 2024 r. 1 717 osób i był to 11. wynik wśród regionów.

Wykres 24. Liczba widzów i słuchaczy w teatrach i instytucjach muzycznych, zwiedzających muzea i oddziały muzealne, uczestników imprez w domach, ośrodkach kultury, świetlicach oraz zwiedzających obiekty działalności wystawienniczej na 1 000 mieszkańców w Polsce i jej regionach w 2024 r.

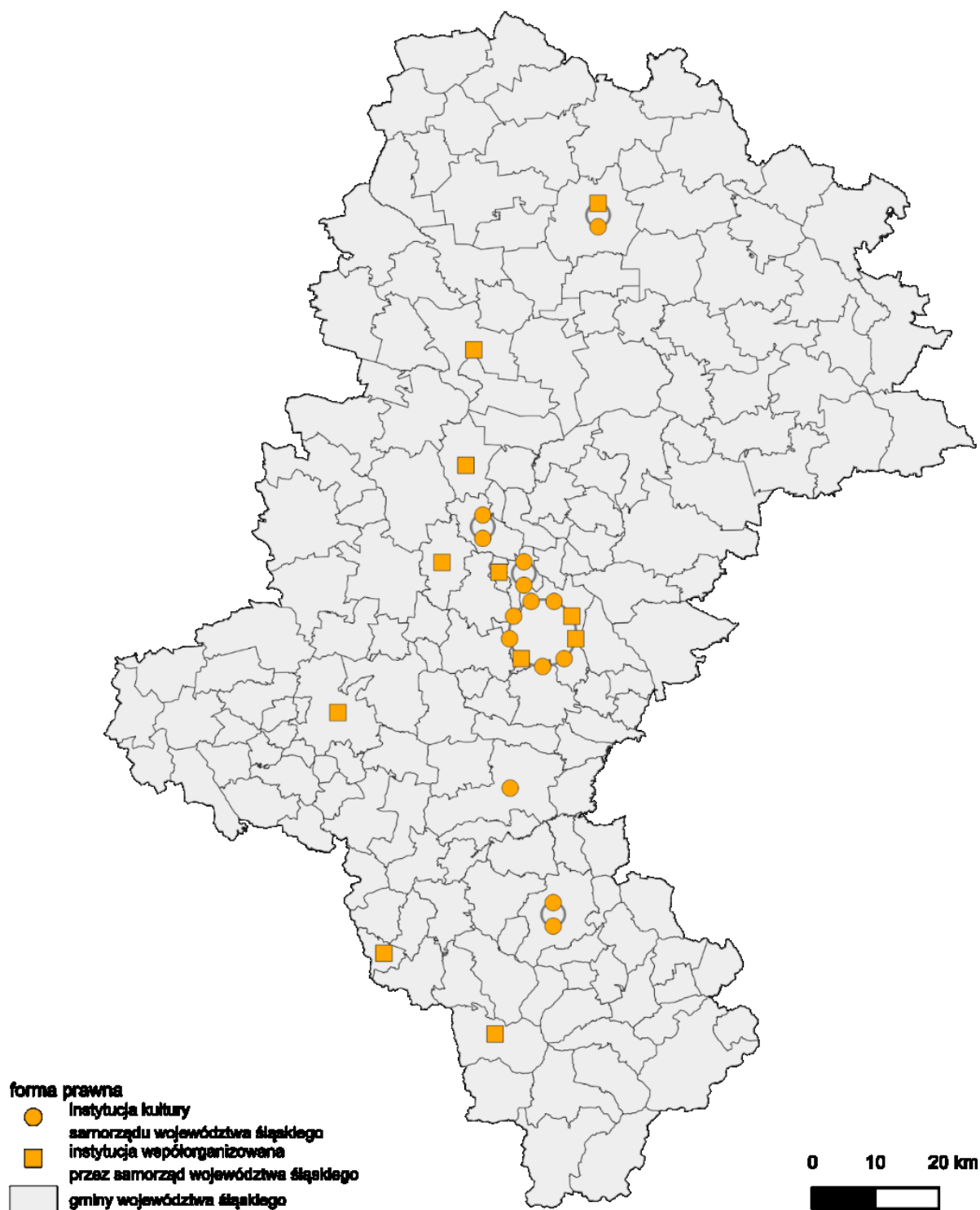
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W województwie śląskim w 2025 roku funkcjonowało 25 instytucji kultury, dla których organizatorem lub współorganizatorem jest samorząd Województwa Śląskiego:

1. Biblioteka Śląska w Katowicach.
2. Filharmonia Śląska im. H.M. Góreckiego w Katowicach.
3. Instytucja Filmowa „Silesia-Film” w Katowicach.
4. Instytucja Kultury Ars Cameralis Silesiae Superioris – Górnos Śląski Festiwal Sztuki Kameralnej w Katowicach.
5. Regionalny Instytut Kultury im. Wojciecha Korfa.

6. Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”.
7. Muzeum Górnośląskie w Bytomiu.
8. Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej.
9. Muzeum Śląskie w Katowicach.
10. Muzeum Zamkowe w Pszczynie.
11. Opera Śląska w Bytomiu.
12. „Panteon Górnośląski w Katowicach”.
13. Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej.
14. Regionalny Ośrodek Kultury w Częstochowie.
15. Śląskie Centrum Wolności i Solidarności im. Dziewięciu Górników z „Wujka”.
16. Teatr Rozrywki w Chorzowie.
17. Teatr Śląski im. St. Wyspiańskiego w Katowicach.
18. Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. St. Hadyny w Koszęcinie.
19. „Dom Pracy Twórczej im. Jerzego Pilcha w Wiśle”.
20. Filharmonia Częstochowska im. Bronisława Hubermana.
21. Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze.
22. Muzeum Powstań Śląskich.
23. „Szyb Staszic w Tarnowskich Górach”.
24. Zabytkowa Kopalnia Ignacy w Rybniku.
25. Zamek Cieszyn.

Mapa 25. Instytucje kultury organizowane bądź współorganizowane przez Samorząd Województwa Śląskiego.

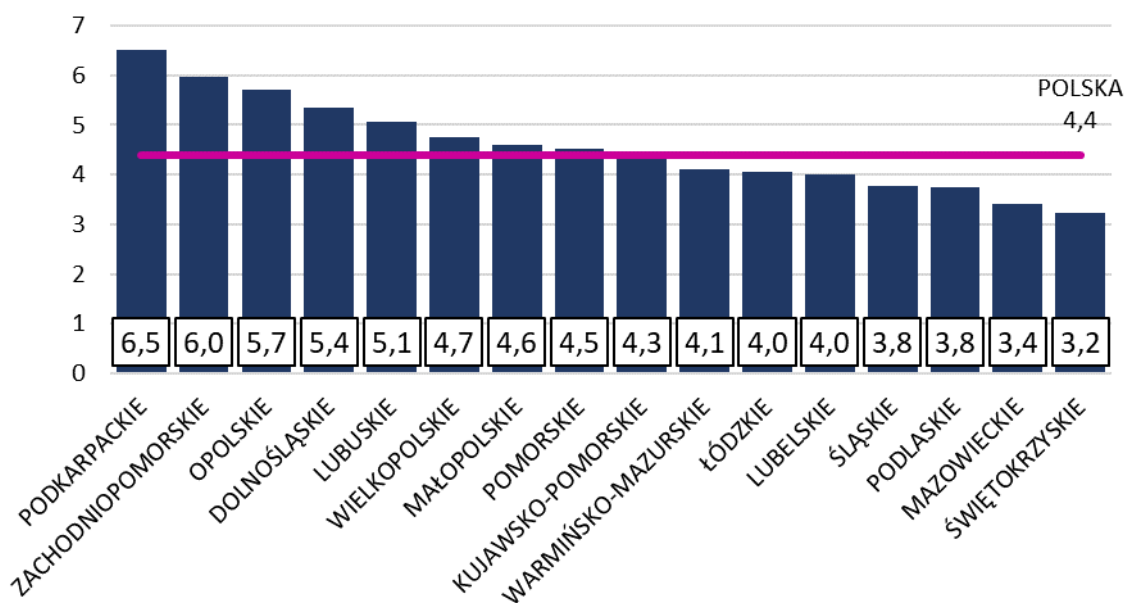

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Departamentu Kultury i Dziedzictwa Kulturowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego (stan na koniec 2025 roku).

W województwie śląskim w 2024 r. funkcjonowało 1 614 klubów sportowych, co stanowiło 9,7% wszystkich klubów w Polsce. Członkostwo w klubach regionu deklarowało 158 025 osób, a ćwiczyło w nich 156 803 osób (około 11% właściwych kategorii w Polsce). Wśród ćwiczących w regionie widoczna jest przewaga mężczyzn oraz osób do 18 roku życia.

W latach 2014-2024 nastąpiła kontynuacja pozytywnych zmian w rozwoju życia sportowego w województwie śląskim. W badanym okresie w regionie rosła liczba klubów sportowych (17,1%), jednakże wolniej niż w całym kraju (18,6%). Liczba członków klubów sportowych wzrosła w podobnym wymiarze zarówno w Polsce (48,2%) jak i w regionie (50,4%), liczba ćwiczących w nich osób wzrosła w mniejszym wymiarze niż w Polsce (województwo śląskie – 50,1% oraz Polska – 57,4%). Również liczba ćwiczących kobiet wzrosła o 69%, przyrost ten był jednak niższy niż w kraju (przyrost na poziomie 76,6%). Wzrost liczby ćwiczących do lat 18 w regionie był także niższy (65%) niż w Polsce (62,9%). Liczba klubów przypadających na 10 tys. mieszkańców w regionie, mimo wzrostu w ostatniej dekadzie, nadal pozostaje niższa niż w Polsce.

Wykres 25. Liczba klubów sportowych przypadających na 10 tys. mieszkańców w Polsce i jej regionach w 2024 r.

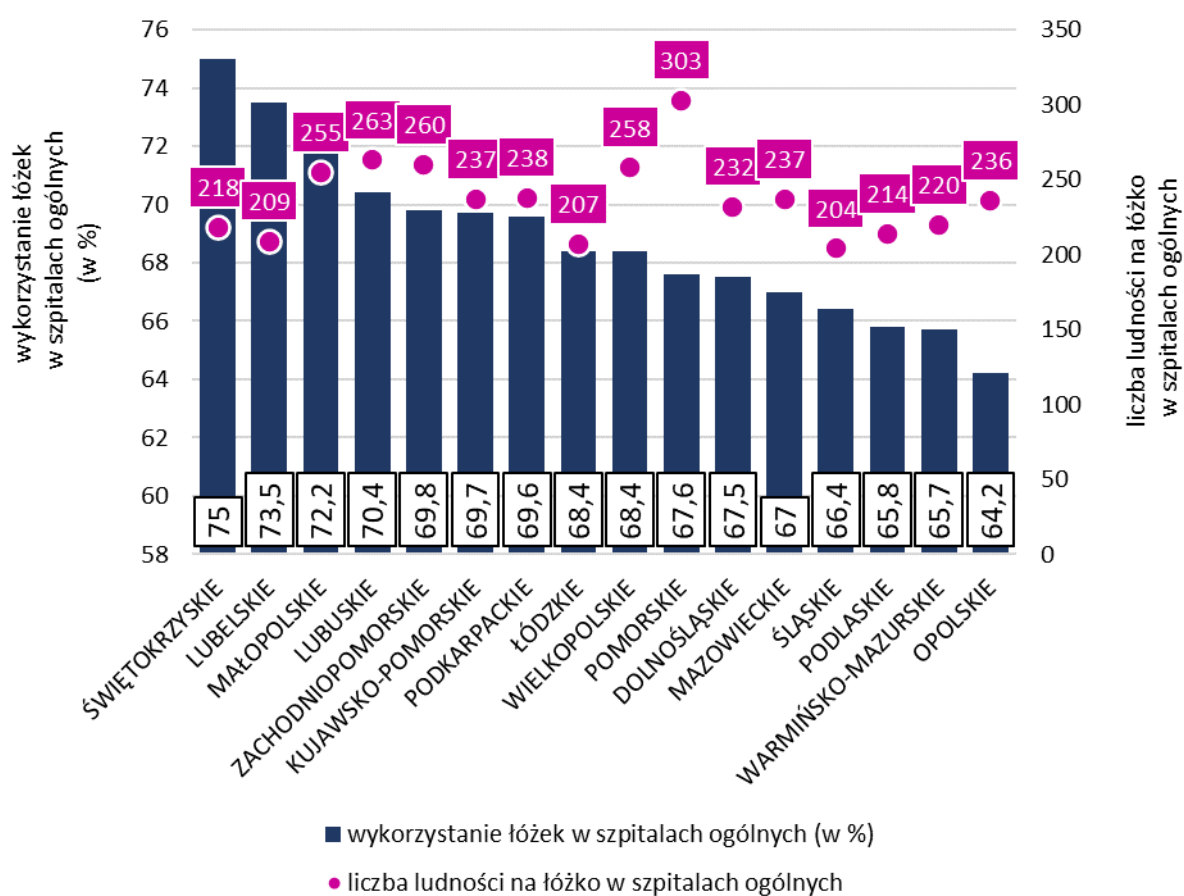
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W województwie śląskim w 2024 r. zorganizowano 758 sportowych imprez masowych (20,3% wszystkich sportowych imprez masowych w Polsce), z czego 81,9% było zorganizowanych w obiekcie zamkniętym. Liczba imprez sportowych wzrosła o ponad 30% w ciągu dekady, notując mocniejszą tendencję od ogólnopolskiej (w Polsce w tym czasie zanotowano wzrost o ledwie 8,7%). Liczba uczestników imprez sportowych wzrosła w tym czasie o 11,7% do poziomu 2 541 627 osób. 11,9% wzrost uczestników dotyczył płatnych imprez sportowych, natomiast w przypadku imprez bezpłatnych odnotowano spadek o 13,6% w stosunku do 2015 r.

3.5.5. Ochrona zdrowia

Według danych GUS w 2024 r. województwo śląskie dysponowało największą liczbą szpitali ogólnych w Polsce (143). Oferowały one w sumie 21 tys. łóżek, co było liczbą mniejszą tylko od wykazywanej dla województwa mazowieckiego (23,2 tys.). W tym samym okresie z usług szpitali w regionie skorzystało blisko 861 tys. pacjentów (druga wartość w kraju po województwie mazowieckim – ponad 1 125,5 tys. osób). Porównując wskaźnik liczby ludności przypadającej na 1 łóżko w szpitalach ogólnych na poziomie regionów, w województwie śląskim przybierał on najniższą wartość w kraju (204 osób/łożko). Tymczasem wskaźnik wykorzystania łóżek w szpitalach ogólnych wynosił dla województwa śląskiego 66,4% i był to czwarty najniższy wynik wśród wszystkich regionów w kraju. Zauważa się, że w dłuższym okresie liczba utrzymywanych w regionie łóżek w szpitalach spada, tak samo jak i liczba pacjentów.

Wykres 26. Wskaźnik wykorzystania łóżek oraz liczba ludności na łóżko w szpitalach ogólnych w województwach Polski w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Wśród oddziałów funkcjonujących w ramach szpitali dominowały oddziały chirurgiczne, rehabilitacyjne i chorób wewnętrznych. Są to też oddziały, które dysponowały największą liczbą łóżek. W stosunku do kraju, region charakteryzował się szczególnie dużym odsetkiem oddziałów: transplantologicznych (21,9% oddziałów w kraju) i geriatrycznych (21,2%), a udział w wysokości 15% przekraczały oddziały: okulistyczne (19,3%), nefrologiczne (18,1%), oraz opieki hospicyjnej i paliatywnej (17,9%). Niski odsetek oddziałów funkcjonujących w województwie w stosunku do kraju dotyczył natomiast oddziałów: chirurgii szczękowo-twarzowej oraz terapii uzależnień (poniżej 6%). Oprócz szpitali ogólnych w województwie w 2024 roku funkcjonowało 8 szpitali psychiatrycznych, w których znajdowały się 1 823 łóżka. W analizowanym roku z ich usług skorzystało ponad 15 tys. osób.

W 2024 r. w województwie śląskim funkcjonowało 2 851 przychodni, co stanowiło 11,8% wszystkich przychodni w kraju. Regionem, w którym funkcjonowało więcej tego typu jednostek było województwo mazowieckie. W przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców liczba przychodni w regionie wynosiła 7, co stanowiło drugi wynik w kraju po województwie podlaskim (8), przy czym ta sama wartość wskaźnika dotyczyła jednocześnie 7 innych województw.

W województwie śląskim w 2024 r. funkcjonowało 37 poradni geriatrycznych. Był to najwyższy wynik wśród województw Polski (ponad 19% wszystkich poradni geriatrycznych w kraju). W poradniach geriatrycznych województwa śląskiego udzielono 17,4 tys. porad lekarskich (ponad 17% wszystkich porad w tym zakresie w Polsce). Stacjonarną opiekę zdrowotną w regionie w 2024 r. zapewniało 14 szpitalnych oddziałów geriatrycznych (21,2% oddziałów tego typu w kraju) wyposażonych w 320 łóżek (ok. 1/4 łóżek na oddziałach geriatrycznych w kraju), w których leczono 8 058 osób (łącznie z ruchem międzyoddziałowym.) (ok. 1/4 pacjentów oddziałów geriatrycznych w kraju). Kadra lekarska o specjalizacji geriatrycznej w województwie śląskim w 2024 r. ograniczała się do 46 lekarzy.

Województwo Śląskie jest podmiotem tworzącym dla 36 podmiotów leczniczych funkcjonujących jako samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej, w tym dla 28 jednostek leczenia stacjonarnego i 8 jednostek leczenia ambulatoryjnego:

1. Podmioty lecznicze pod nadzorem Województwa Śląskiego – szpitale trzeciego poziomu Publicznych Służb Zdrowia (stan na 31.12.2025 r.):
 - a) Szpital Wojewódzki w Bielsku-Białej: 498 łóżek, 50 miejsc pobytu dziennego.
 - b) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu: 308 łóżek, 62 miejsc pobytu dziennego.
 - c) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny z siedzibą w Częstochowie: 817 łóżek, 33 miejsc pobytu dziennego.
 - d) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu: 557 łóżek, 17 miejsc pobytu dziennego.

2. Podmioty lecznicze pod nadzorem Województwa Śląskiego – szpitale drugiego poziomu Publicznych Służb Zdrowia (stan na 31.12.2025 r.):
 - a) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 3 w Rybniku: 570 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - b) Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju: 522 łóżek, 10 miejsc pobytu dziennego.
 - c) Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich: 295 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - d) Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich: 72 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
3. Podmioty lecznicze pod nadzorem Województwa Śląskiego – szpitale pierwszego poziomu Publicznych Służb Zdrowia (stan na 31.12.2025 r.):
 - a) Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu: 284 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - b) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Kolejowy w Wilkowicach-Bystrej: 162 łóżek, 20 miejsc pobytu dziennego.
 - c) Okręgowy Szpital Kolejowy w Katowicach – spzoz: 79 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
4. Podmioty lecznicze pod nadzorem Województwa Śląskiego – szpitale onkologiczne (stan na 31.12.2025 r.):
 - a) Katowickie Centrum Onkologii: 365 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
5. Podmioty lecznicze pod nadzorem Województwa Śląskiego – szpitale pulmonologiczne poziomu Publicznych Służb Zdrowia (stan na 31.12.2025 r.):
 - a) Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej: 191 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - b) Wojewódzki Szpital Chorób Płuc im. dr. Alojzego Pawelca z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim: 100 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.

- c) Szpital Chorób Płuc w Orzeszu: 65 łóżek, 2 miejsca pobytu dziennego.
 - d) Szpital Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach: 95 łóżek, 0 miejsc dziennego pobytu.
 - e) Wojewódzkie Centrum Pediatrii „Kubalonka” w Istebnej: 132 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - f) Szpital Specjalistyczny w Chorzowie: 130 łóżek, 27 miejsc pobytu dziennego.
6. Podmioty lecznicze pod nadzorem Województwa Śląskiego – podmioty leczenia psychiatrycznego (stan na 31.12.2025 r.):
- a) Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr. Krzysztofa Czumy : 238 łóżek, 50 miejsc pobytu dziennego.
 - b) Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. dr. Emila Cyrana z siedzibą w Lublińcu: 518 łóżek, 48 miejsc pobytu dziennego.
 - c) Ośrodek Terapii Nerwic dla Dzieci i Młodzieży z siedzibą w Orzeszu: 40 łóżek, 35 miejsc pobytu dziennego.
 - d) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Państwowy Szpital dla Nerwowo i Psychicznie Chorych w Rybniku: 709 łóżek, 85 miejsc pobytu dziennego.
 - e) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Szpital Psychiatryczny z siedzibą w Toszku: 554 łóżek, 60 miejsc pobytu dziennego.
 - f) Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Gorzycach: 361 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
7. Podmioty lecznicze pod nadzorem Województwa Śląskiego – podmioty leczenia rehabilitacyjnego (stan na 31.12.2025 r.):
- a) Wojewódzki Szpital Rehabilitacyjny dla Dzieci w Jastrzębiu-Zdroju: 70 łóżek, 55 miejsc pobytu dziennego.
 - b) Beskidzki Zespół Leczniczo-Rehabilitacyjny Szpital Opieki Długoterminowej w Jaworzu: 211 łóżek, 90 miejsc pobytu dziennego.

- c) „REPTY” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach: 531 łóżek, 90 miejsc pobytu dziennego.
 - d) Śląskie Centrum Rehabilitacji i Prewencji z siedzibą w Ustroniu: 230 łóżek, 45 miejsc pobytu dziennego.
8. Podmioty lecznicze pod nadzorem Województwa Śląskiego – podmioty leczenia ambulatoryjnego (stan na 31.12.2025 r.).
- a) Obwód Lecznictwa Kolejowego – szpital w Bielsku-Białej: 0 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - b) Wojewódzki Zakład Opieki Zdrowotnej nad Matką, Dzieckiem i Młodzieżą z siedzibą w Częstochowie: 0 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - c) Obwód Lecznictwa Kolejowego w Gliwicach – szpital: 0 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - d) Zespół Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach: 0 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - e) Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy w Katowicach: 0 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - f) Wojewódzkie Pogotowie Ratunkowe w Katowicach: 0 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - g) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Rejonowe Pogotowie Ratunkowe w Sosnowcu: 0 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.
 - h) Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Zakład Diagnostyki Obrazowej z siedzibą w Sosnowcu: 0 łóżek, 0 miejsc pobytu dziennego.

Na koniec 2024 r. działalność uzdrowiskową w województwie śląskim prowadziło 16 zakładów, w tym 2 szpitale uzdrowiskowe i 14 sanatoriów. Ośrodki te zlokalizowane były w Goczałkowicach-Zdroju oraz Ustroniu. Zakłady prowadzące działalność uzdrowiskową w ciągu roku przyjęły 36,8 tys. kuracjuszy leczonych stacjonarnie, w tym 1,4% stanowiły dzieci i młodzież do 18 roku życia (505 os.), a większość stanowiły osoby 65 lat i więcej (60,3%). Wśród wszystkich kuracjuszy 27,4%

stanowili pacjenci pełnopłatni, a ok. 0,7% cudzoziemcy (269 os.). Liczba kuracjuszy wzrosła o 0,3% w stosunku do 2015 r. Na koniec 2024 r. szpitale i uzdrowiska w regionie dysponowały 2 673 łózkami.

W 2024 r. w województwie funkcjonowało 12 hospicjów, 26 zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze oraz 47 zakładów opiekuńczo-leczniczych. Jednostki te oferowały 4 318 miejsc, a z ich usług w analizowanym okresie skorzystało przeszło 9 tys. osób. W odniesieniu do innych regionów w województwie śląskim zauważa się szczególnie dużo zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych (16 % zakładów tego typu w kraju) i żadnego oddziału opieki paliatywnej. Podobne tendencje wykazuje analiza liczby łóżek oraz pacjentów – 17,9% łóżek i 16,5% pacjentów zakładów pielęgnacyjno-opiekuńczych przypada na województwo śląskie. Wskaźnik liczby łóżek w hospicjach, zakładach opiekuńczo-wychowawczych oraz pielęgnacyjno-opiekuńczych w przeliczeniu na 100 tys. ludności w 2024 r. dla województwa śląskiego wyniósł 122,5 i była to siódma wartość w kraju.

Blisko 12% wszystkich lekarzy, dentystów, pielęgniarek i położnych pracujących w kraju, świadczyło swoje usługi w województwie śląskim. Ich liczba wynosiła odpowiednio 17 tys. lekarzy (12,1% pracujących w kraju), 4 tys. dentystów (10,9%), 27 tys. pielęgniarek (12,3%) oraz 3,2 tys. położnych (11,1%). Porównując wskaźnik liczby pracowników ochrony zdrowia do liczby mieszkańców należy podkreślić, że sytuacja w województwie śląskim w tym zakresie kształtowała się powyżej średniej. W 2024 r. w regionie pracowało 39,7 lekarzy oraz 70,2 pielęgniarek i położnych w przeliczeniu na 10 tys. ludności, co stanowiło w obu przypadkach szóstą pozycję wśród wszystkich województw.

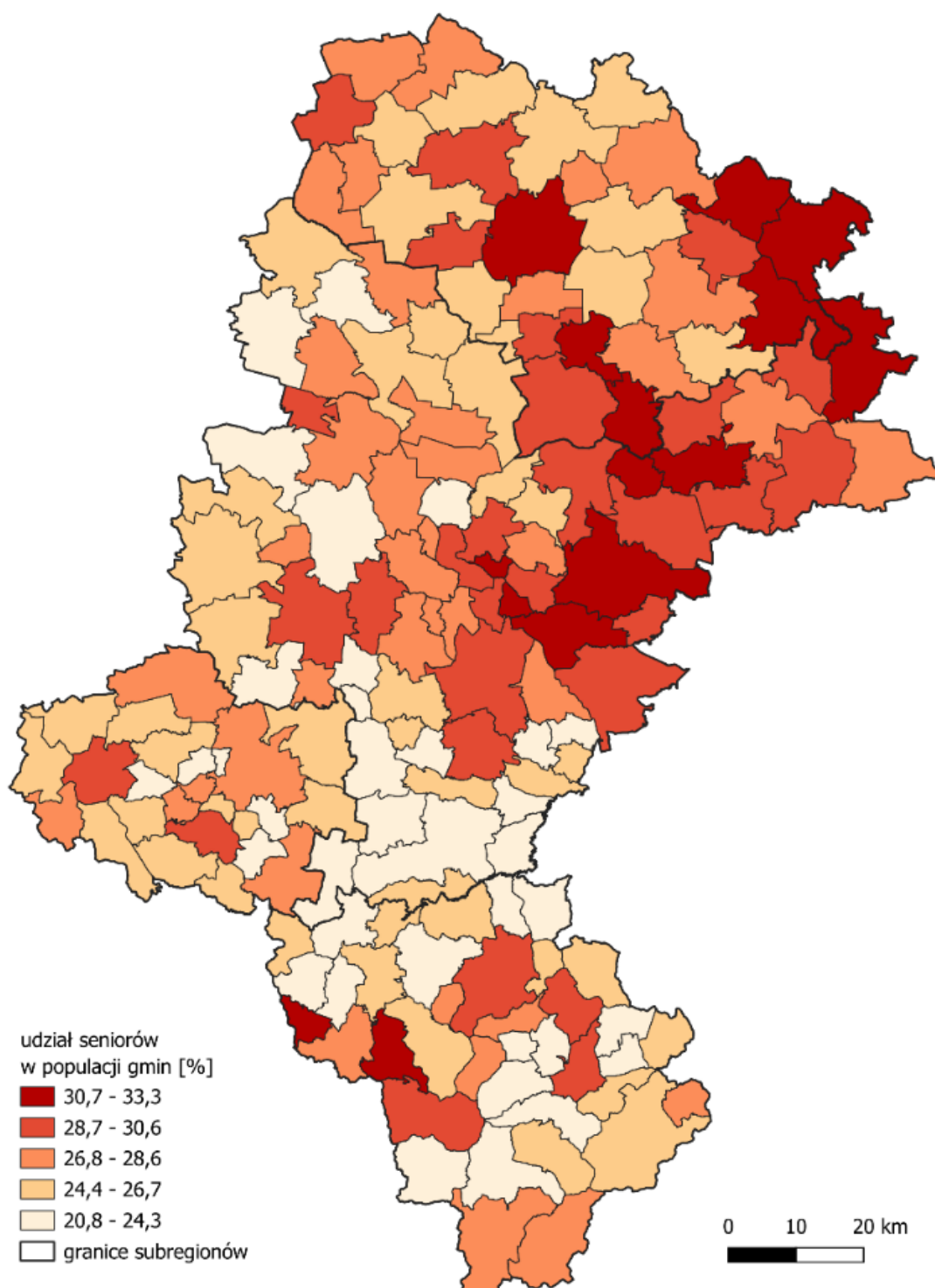
Struktura zgonów w województwie śląskim według przyczyn powodujących śmierć jest podobna do tej, która charakteryzuje Polskę. W regionie najczęstszymi przyczynami śmierci były choroby układu krążenia (37,2% zgonów) oraz nowotwory (27,6% zgonów). Na poziomie kraju te dwie kategorie również stanowiły najważniejsze przyczyny śmierci. Trzecią w kolejności przyczyną zgonów w 2024 r. były objawy, cechy chorobowe oraz nieprawidłowe wyniki badań klinicznych, laboratoryjnych gdzie indziej niesklasyfikowane (10,3%).

3.5.6. Polityka społeczna

W województwie śląskim w 2024 r. w wieku senioralnym było 1 218 551 osób (zgodnie z publikacjami GUS seniorzy definiowani są jako osoby w wieku 60 lat i więcej). Informacja o sytuacji osób starszych na podstawie badań Głównego Urzędu Statystycznego, GUS, Warszawa, wrzesień 2018 r.). Stanowiły one ponad 28% ludności regionu. Seniorzy zamieszkujący województwo śląskie stanowili znaczną grupę wśród polskich seniorów (12,2%). Populacja ta jest silnie sfeminizowana – w województwie śląskim wskaźnik feminizacji w kategorii seniorów wyniósł 138,5 kobiet na 100 mężczyzn, niewiele powyżej poziomu dla Polski (138).

Udział seniorów w całej populacji w gminach województwa śląskiego wahał się od 20,8% w gminie Wyry do wartości 33,2% w Dąbrowie Zielonej. Gminy z największym udziałem seniorów w populacji sytuują się najczęściej w północnej i wschodniej części subregionu centralnego oraz w subregionie północnym, a także w gminie Cieszyn i Ustroń. Z kolei gminy z najniższymi wynikami (najczęściej wiejskie) zlokalizowane są w subregionach: centralnym, południowym i zachodnim.

Mapa 26. Udział seniorów (60+) w ogólnej populacji gmin województwa śląskiego w 2024 r.

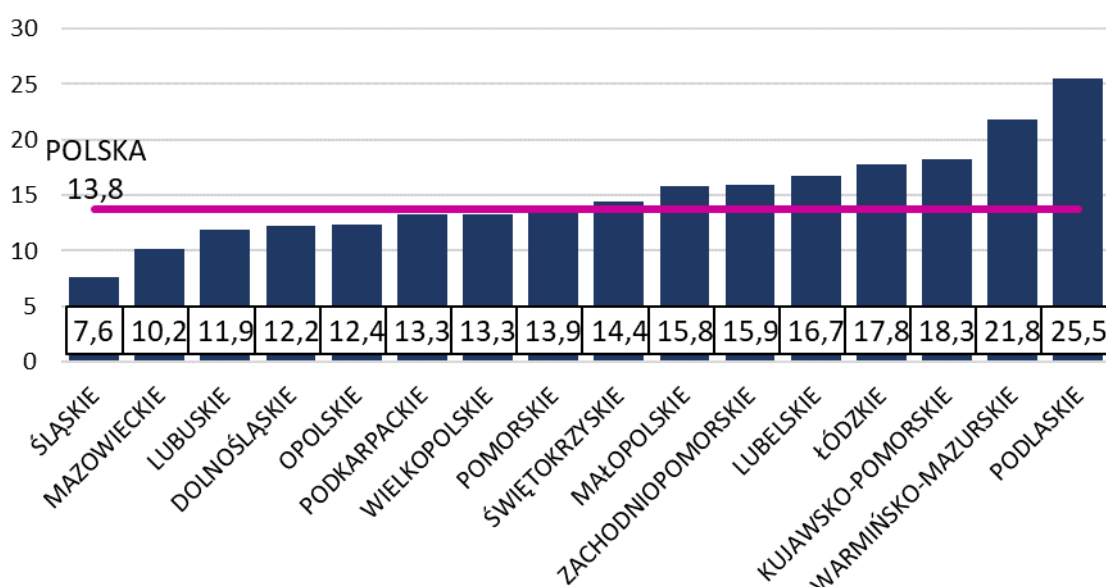
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Osoby w wieku senioralnym są jednymi z głównych odbiorców usług opiekuńczych. W 2024 r. 9 713 osób skorzystało z tego rodzaju usług, stanowiąc 11,5% wszystkich seniorów w Polsce korzystających z usług opiekuńczych. W województwie śląskim istniało 289 stacjonarnych zakładów pomocy społecznej (nomenklatura stosowana przez GUS.), które dysponowały 16 347 miejscami. Mieszkańcami tych zakładów często pozostawali seniorzy – 10 576 osób w wieku 60 lat i więcej, co oznacza, że w 2024 r. 64,7% miejsc było zajętych przez seniorów.

Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 60-89 lat wyniósł w województwie śląskim w 2024 r. 12,4% i był to najniższy wskaźnik wśród regionów Polski. Przeciętna wysokość świadczeń z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych wyniosła 4 466,86 zł, a przeciętna emerytura brutto wyniosła 4 492,93 zł, co stanowiło 55% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto. Wartości te były najwyższe wśród polskich regionów.

W 2024 r. województwo śląskie charakteryzowało się najniższym wskaźnikiem zagrożenia ubóstwem wśród polskich regionów (po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych) i wynosił on 7,6% gospodarstw domowych (od wartości charakteryzującej Polskę był on niższy o 6,2 pp.).

Wykres 27. Wskaźnik zagrożenia ubóstwem po uwzględnieniu w dochodach transferów społecznych w Polsce i jej regionach w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Równolegle przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na 1 osobę w regionie systematycznie wzrastał i w 2024 r. w województwie wyniósł 3 242,75 zł. Jest to 5. wynik w kraju. Średnia wartość wskaźnika dla kraju w ww. roku wyniosła 3 167,17 zł.

W województwie śląskim w 2024 r. 51 937 rodzin otrzymało decyzją świadczenia pomocy społecznej (łącznie 90 908 osób). Najczęstszą przyczyną otrzymania świadczenia z pomocy społecznej wśród rodzin województwa śląskiego była długotrwała choroba (53,1% rodzin). Wartości powyżej 40% osiągały takie przyczyny jak ubóstwo oraz niepełnosprawność, a 25,4% bezrobocie. 18,2% rodzin korzystało z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a wartości między 5% a 10% uzyskiwały kategorie bezdomności, alkoholizmu i potrzeby ochrony macierzyństwa. Wszystkie pozostałe kategorie nie osiągały udziału na poziomie 3% wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej.

Istotną dziedziną polityki społecznej jest ekonomia społeczna. Ważną jej część stanowią spółdzielnie socjalne stanowiące szczególną grupę przedsiębiorstw społecznych. W 2026 r. w województwie śląskim funkcjonowało 252 przedsiębiorstw społecznych ([strona internetowa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dotycząca Rejestru Jednostek Polityki Społecznej](#), stan na 19.02.2026 r.).

W regionie funkcjonowały także 146 jednostek reintegracji społeczno-zawodowej, tj.

- 34 Centrów Integracji Społecznej (CIS) – na podstawie [strony internetowej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego](#) dotyczącej rejestru Centrów Integracji Społecznej na 19.02.2026 r.
- 36 Klubów Integracji Społecznej (KIS) – na podstawie [strony internetowej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego](#) dotyczącego rejestru Klubów Integracji Społecznej (KIS) w województwie śląskim prowadzonych na podstawie art. 18a Ustawy o Zatrudnieniu Socjalnym (Dz.U.2022 r. poz. 2241), stan na 19.02.2026 r.
- 16 Zakładów Aktywności Zawodowej (ZAZ) – na podstawie, [strony internetowej Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego](#) dotyczącego wykazu Zakładów Aktywności Zawodowej funkcjonujących na terenie województwa śląskiego, stan na 31.12.2025 r.

- 60 Warsztatów Terapii Zajęciowej (WTZ) – na podstawie „Centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej w 2024 r.”, GUS, 21.11.2025 r.

Narodowy Spis Powszechny przeprowadzony w 2021 r. wykazał, że 13,9% populacji w województwie śląskim charakteryzowało się niepełnosprawnością (był to wynik niższy niż w całym kraju – 14,3%). 4,9% ludności wykazywało ograniczenia w wykonywaniu codziennych czynności (niepełnosprawność biologiczna według definicji GUS) i jednocześnie dysponowało prawnym orzeczeniem o niepełnosprawności. 3,6% ludności dysponowało orzeczeniem o niepełnosprawności, ale nie uznawało się za niepełnosprawnych, a 5,4% nie posiadało prawnego tytułu do określenia jako osoby z niepełnosprawnością, ale za takie się uważało. Z kolei badanie BAEL GUS określiło liczebność osób z niepełnosprawnością w wieku 16-89 lat w 2024 r. na poziomie 277 tys. osób (co stanowiło 10,4% tej populacji w Polsce). Współczynnik aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnością w wieku 16-89 lat wyniósł w 2024 r. w województwie śląskim 20,6% (4. wynik wśród regionów) i był wyższy od ogólnopolskiego. Wskaźnik zatrudnienia dla tej populacji wyniósł w regionie 19,9% (4. wynik w kraju) i był wyższy od ogólnopolskiego.

3.5.7. Społeczeństwo obywatelskie

W Polsce w 2024 r. funkcjonowało 177 802 organizacji pozarządowych, w tym 39 863 fundacji oraz 137 939 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych. W województwie śląskim działało 8,9% tych organizacji, tj. 15 827 instytucji, co stanowiło czwarty wynik wśród województw (w tym: 3 275 fundacji oraz 12 552 stowarzyszeń i podobnych organizacji społecznych).

Zupełnie inaczej sytuacja przedstawiała się w przypadku ilości organizacji w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców, tj. wynik 36,9 organizacji na 10 tys. ludności plasował region na najniższej pozycji wśród województw. Także wskaźnik liczby nowozarejestrowanych organizacji sytuował województwo na niskiej, bo 12. pozycji (1,9 organizacji). Ostatni z analizowanych wskaźników badających udział tego typu organizacji w ogólnej liczbie podmiotów gospodarki narodowej umiejscawiał region na ostatniej pozycji (wraz z województwem pomorskim) z wynikiem 2,9%.

Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Katowicach

Wojewódzkie Rady Dialogu Społecznego (WRDS) są regionalnymi instytucjami dialogu społecznego w Polsce. Tworzenie i zapewnienie funkcjonowania WRDS jest zadaniem z zakresu administracji rządowej, zleconym marszałkowi województwa. Podstawą funkcjonowania WRDS jest ustawa o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego. Realizując postanowienia ustawy Marszałek Województwa Śląskiego powołał Wojewódzką Radę Dialogu Społecznego w Katowicach w 2015 r.

W 2025 r. w ramach WRDS w Katowicach odbyło się 29 posiedzeń: 6 posiedzeń plenarnych Rady, 6 posiedzeń Prezydium WRDS, 17 posiedzeń Zespołów WRDS.

Zgodnie z ustawową zasadą rotacyjnego przewodnictwa w wojewódzkich radach dialogu społecznego oraz ustaloną przez WRDS w Katowicach regułą kolejności przewodniczenia pracom Rady w 2025 r. przewodziła strona pracodawców.

W 2025 r. w ramach WRDS w Katowicach funkcjonowały dwa Zespoły problemowe: Zespół problemowy do spraw ochrony zdrowia oraz Zespół problemowy do spraw związanych z odpadami.

W analizowanym okresie Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego w Katowicach podejmowała zagadnienia związane m.in. z sytuacją przemysłu energochłonnego i sektora energetycznego, kosztami energii oraz wyzwaniem transformacji gospodarczej województwa śląskiego. Przedmiotem obrad była także sytuacja i przyszłość wybranych kluczowych podmiotów gospodarczych, w tym RAFAKO S.A., Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. oraz elektrociepłowni EC Zagłębie Dąbrowskie sp. z o.o. Istotną część agendy stanowiły kwestie ochrony zdrowia, w szczególności sytuacja Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Raciborzu, stan kadrowy personelu medycznego, finansowanie podmiotów leczniczych oraz zapewnienie dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych. WRDS zajmowała się również zagadnieniami z zakresu wynagrodzeń w sektorze publicznym, sytuacji w służbach mundurowych, a także problematyką gospodarki odpadami, w tym konsekwencjami zmian regulacyjnych oraz planowanymi nowelizacjami przepisów prawa.

Na forum WRDS w Katowicach podjęto 13 uchwał. Uchwały podejmowano w sprawach organizacyjnych Rady, jak również stosownymi uchwałami przyjęto 8 stanowisk związanych z problematyką podejmowaną przez Radę: 7 stanowisk WRDS oraz 1 stanowisko stron pracowników i pracodawców WRDS w Katowicach. Podjęte w ramach WRDS w Katowicach uchwały i stanowiska dostępne są na stronie internetowej dialog.slaskie.pl.

Rada Działalności Pożytku Publicznego w Katowicach

Rada Działalności Pożytku Publicznego (RDPP) jest organem opiniodawczo-doradczym Marszałka Województwa. W 2025 roku odbyły się 2 posiedzenia Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Śląskiego III kadencji.

Zarządzeniem Nr 36/25 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 18 kwietnia 2025 roku powołano IV kadencję.

W trakcie trwania IV kadencji Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Śląskiego w 2025 roku odbyło się 11 posiedzeń RDPP w tym: 6 w trybie obiegowym oraz 5 w trybie stacjonarnym. W trakcie posiedzeń prowadzonych w trybie stacjonarnym poruszano zagadnienia odnoszące się do funkcjonowania systemu bezpieczeństwa oraz roli organizacji pozarządowych w strukturach ochrony ludności i obrony cywilnej. Omawiano również kwestie związane z realizacją regionalnych projektów rozwojowych, w tym działań ukierunkowanych na wzmacnianie rozwoju społeczno-gospodarczego województwa. Istotną część obrad stanowiła problematyka zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami w administracji samorządowej. W programie prac uwzględniono także zagadnienia dotyczące rozwoju społecznego oraz ekonomii społecznej, obejmujące m.in. integrację społeczną i rozwój lokalny, wzmacnianie potencjału instytucjonalnego organizacji pozarządowych, rozwój kompetencji przywódczych liderów społecznych, budowanie partnerstw międzysektorowych oraz zarządzanie projektami społecznymi i finansowanie inicjatyw obywatelskich.

W trybie obiegowym Rada Działalności Pożytku Publicznego Województwa Śląskiego w 2025 roku opiniowała projekty uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego dotyczące m.in. ustanawiania oraz zmian granic obszarów chronionego krajobrazu, w tym Lasu Grodzieckiego, Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd oraz wybranych

obszarów przyrodniczych regionu. Przedmiotem konsultacji były również projekty aktów prawa miejscowego w zakresie nadawania i zmiany statutów jednostek organizacyjnych województwa, a także projekt „Programu współpracy Samorządu Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi na rok 2026”.

Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych

Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych jest ciałem doradczym Marszałka Województwa, do której w szczególności należy: inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych, a także opiniowanie projektów wojewódzkich programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, oraz opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez sejmik województwa pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W 2025 roku Wojewódzka Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych realizowała swoje zadania poprzez posiedzenia i spotkania poświęcone m.in. opiniowaniu projektów uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego dotyczących wykorzystania środków PFRON oraz zasad funkcjonowania Zakładów Aktywności Zawodowej. W ramach prac Rady podejmowano także działania organizacyjne i koordynacyjne, obejmujące współpracę z Biurem Spraw Społecznych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego, opracowanie planu pracy na 2025 rok oraz przygotowanie kierunków działań na rok 2026. Istotnym elementem aktywności Rady była współpraca z powiatowymi społecznymi radami do spraw osób niepełnosprawnych oraz udział Przewodniczącego Rady w spotkaniach o charakterze ogólnopolskim.

Zespół ds. Realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS

Zespół ds. Realizacji Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS, zwany dalej Zespołem, powołany zostaje w celu koordynowania na terenie województwa śląskiego działań wynikających z harmonogramów rocznych Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS.

W 2025 roku zrealizowano kampanię informacyjno-edukacyjną z zakresu HIV/AIDS. Działania obejmowały emisję audycji radiowych oraz spotów telewizyjnych z udziałem ekspertów. Celem kampanii było podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat HIV/AIDS, promowanie odpowiedzialnych postaw prozdrowotnych oraz przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się zakażeń. Realizacja kampanii przyczyniła się do zwiększenia świadomości społecznej oraz wzmocnienia działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze HIV/AIDS. Na posiedzeniu zespołu dnia 8.10.2025 r. omówiono realizację Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS w 2025 roku oraz zaplanowano działania na rok 2026.

Młodzieżowy Sejmik Województwa Śląskiego

Młodzieżowy Sejmik Województwa Śląskiego to organ doradczy i inicjatywny, który integruje środowiska młodzieżowe, wspierając ich aktywność w życiu publicznym regionu. Jego głównym zadaniem jest aktywizacja młodzieży, opiniowanie uchwał, promowanie idei samorządności oraz inicjowania i promowania działań w obszarach kultury, edukacji i sportu.

W 2025 roku z inicjatywy Młodzieżowego Sejmiku Województwa Śląskiego został zorganizowany:

- a) Wojewódzki Konkurs Wiedzy o Pierwszej Pomocy,
- b) II Posiedzenie Parlamentarnego Zespołu ds. Młodzieży „ Aktywizacja Młodego Pokolenia”.
- c) III Kongres Rozwojowy Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych Województwa Śląskiego zorganizowany na Stadionie Śląskim w którym udział wzięło 500 osób związanych z Młodzieżowymi Drużynami Pożarniczymi z całego województwa śląskiego,
- d) „SPILNO-RAZEM Młodzi Ukraińcy na Śląsku w Polsce i w Europie”.

W 2025 odbyło się 6 sesji Młodzieżowego Sejmiku Województwa Śląskiego. Jego członkowie inicjowali, współorganizowali i czynnie uczestniczyli w wielu tematycznych spotkaniach, konferencjach oraz wydarzeniach. Do najważniejszych zaliczyć należy: Śląski Festiwal Nauki, Śląski Konwent Klimatyczny CLIMATE-CON

2025, XVII Turnieju Piłki Siatkowej Medycznych Szkół Policealnych Województwa Śląskiego.

Członkowie Sejmiku brali udział w pracach Parlamentu Młodych Rzeczypospolitej Polskiej oraz wydarzeniach: „Suwerenność zaczyna się na Śląsku: energia, bezpieczeństwo, przemysł”, Strefa Młodzieży 2025 w Dąbrowie Górniczej, Muzeum Hutnictwa w Chorzowie – Targi Pracy i Edukacji Młodzieży pn. „Rozpalamy nowy ogień”, XX Posiedzenie Parlamentu Młodych Rzeczypospolitej Polskiej, - Konkurs Ortograficzny Eurodyktando 2025, Samorządowy Kongres Finansowy 2025, „Bezpieczeństwo dzieci w sieci – wyzwania i odpowiedzialność”. W ubiegłym roku członkowie Sejmiku odbyli szereg spotkań z samorządowcami w sprawie inicjowania powoływania młodzieżowych rad gmin i powiatów w województwie śląskim, a także współpracowali ze Śląską Radą Seniorów.

Młodzieżowy Sejmik Województwa Śląskiego podjął między innymi uchwały: w sprawie wyrażenia poparcia i chęci współpracy z Młodzieżowymi Drużynami Pożarniczymi, w sprawie upamiętnia 45. rocznicy powstania Niezależnego Zrzeszenia Studentów (NZS), w sprawie nawiązania współpracy z Radą Młodzieżową działającą przy Parlamentarnym Zespole ds. Młodzieży, w sprawie poparcia inicjatywy utworzenia Konwentu Młodzieżowych Sejmików Województw jako statutowego organu opiniodawczo-doradczego Związku Województw Rzeczypospolitej Polskiej.

Sejmik Osób z Niepełnosprawnością

Sejmik Osób z Niepełnosprawnością Województwa Śląskiego jest ciałem kolegialnym składającym się z przedstawicieli organizacji pozarządowych, które działają na rzecz osób z niepełnosprawnościami z terenu całego województwa śląskiego. Sejmik ma charakter inicjatywny, wnioskodawczy i konsultacyjno-doradczy dla organów Samorządu Województwa Śląskiego. W 2025 roku Sejmik Osób z Niepełnosprawnością Województwa Śląskiego zrealizował szeroki program działań, obejmujący sesje tematyczne, konferencje specjalistyczne oraz inicjatywy wspierające rozwój polityki dostępności. Wydarzenia dotyczyły kluczowych obszarów zdrowotnych, społecznych i organizacyjnych, a także wzmacniały współpracę między instytucjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami.

W 2025 roku Sejmik Osób z Niepełnosprawnością był organizatorem i współorganizatorem wydarzeń poświęconych zagadnieniom społecznym, zdrowotnym i dostępności. Podejmowano tematykę wsparcia osób z niepełnosprawnościami, wdrażania europejskich standardów dostępności, potrzeb osób w spektrum autyzmu oraz wyzwań związanych z chorobami przewlekłymi, w tym stwardnieniem rozsianym i cukrzycą. W ramach działań poruszano również kwestie profilaktyki zdrowotnej, w tym w zakresie raka piersi oraz skutków płodowego zespołu alkoholowego (FAS).

W 2025 roku Sejmik prowadził również stałe działania wspierające rozwój polityki dostępności oraz współpracę między instytucjami regionu. Obejmowały one m.in.: organizowanie regularnych spotkań koordynatorów ds. dostępności w województwie śląskim, konsultowanie rozwiązań dostępnościowych dla jednostek samorządu województwa śląskiego, inspirowanie wdrażania nowych inicjatyw wspierających osoby z niepełnosprawnościami – m.in. wprowadzenie nagród dla sportowców Głuchych.

Śląskie dla Kobiety

„Śląskie dla Kobiety” to zadanie realizowane przez Zarząd Województwa Śląskiego od 2018 r. Obejmuje działania skierowane do środowisk kobiecych. Zadanie ma na celu przede wszystkim promocję debaty społecznej na temat równych szans kobiet, wspieranie solidarności kobiet, a także budowanie świadomości i wzmacnianie ich pozycji w społeczeństwie. Ponadto w ramach zadania realizowane są działania na rzecz zwiększania aktywności kobiet, promowania zdrowego trybu życia, w tym w szczególności propagowania profilaktyki raka piersi.

Zadania zrealizowane w ramach Śląskie. Dla Kobiety w 2025 roku:

- a) „Australia w Powiecie Żywieckim i Cieszyńskim z Profilaktyką w Walce z Rakiem Szyjki Macicy” – zadanie wybrane w głosowaniu mieszkańców w ramach MBO Województwa Śląskiego, zrealizowane w trybie Otwartego konkursu ofert na zadanie publiczne Województwa Śląskiego. Celem zadania było podniesienie świadomości lokalnej społeczności nt. raka szyjki macicy

oraz profilaktyki w walce nowotworem, a w szczególności szczepień przeciw HPV.

- b) Kina plenerowe – cykl bezpłatnych projekcji filmowych oferujących humor, emocje i wielkie kino w jednym. Projekt realizowany we współpracy z wybranymi miastami w regionie.
- c) „OdNowa” – cykl spotkań dedykowanych kobietom, promujących zdrowy styl życia. Celem każdego z wydarzeń było stworzenie przestrzeni do otwartej rozmowy o menopauzie, łączącej edukację medyczną, wsparcie emocjonalne oraz elementy rozwoju osobistego. Gościem specjalnym spotkania finałowego, które odbyło się w Katowicach była Dorota Wellman – dziennikarka, która od lat inspiruje kobiety.

W ramach inicjatywy „Śląskie. Dla Kobiety” w 2025 roku Samorząd Województwa Śląskiego uczestniczył oraz udzielał wsparcia, w tym finansowego, wybranym wydarzeniom zewnętrznym o charakterze społecznym, zdrowotnym, edukacyjnym i rozwojowym. Wsparcie obejmowało m.in. inicjatywy z zakresu profilaktyki zdrowotnej kobiet i chorób nowotworowych (np. kampanię „Sprawdź, czy jesteś HER2 low” oraz Śląską Konferencję Onkologiczną dla Kobiet „Oko w oko z Rakiem”), działania wzmacniające aktywność społeczną i obywatelską kobiet (m.in. XVII Kongres Kobiet w Katowicach), a także przedsięwzięcia promujące integrację oraz rozwój środowisk kobiecych i liderek regionu (np. plebiscyt „Kobieca Twarz Regionu”).

Śląskie dla Seniora

Śląskie. Dla Seniora to zadanie realizowane przez Zarząd Województwa we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Katowicach w obszarze polityki senioralnej Województwa Śląskiego. Obejmuje działania skierowane do osób starszych, w tym przede wszystkim tworzenie warunków do aktywnego spędzania czasu, uczestnictwa w życiu kulturalnym, społecznym, a także promowanie zdrowego trybu życia oraz zwiększenia dostępu do badań profilaktycznych.

W ramach inicjatywy „Śląskie. Dla Seniora” realizowano działania na rzecz bezpieczeństwa, aktywizacji oraz integracji osób starszych i środowisk seniorskich. Obejmowały one m.in. dystrybucję Kopert Życia, cykl spotkań i szkoleń z zakresu

bezpieczeństwa i pierwszej pomocy, wydarzenia edukacyjne oraz integracyjne dla seniorów i kombatanów, a także konkurs „Ambasador Srebrnego Pokolenia Województwa Śląskiego”. Ważnym elementem programu były również wydarzenia o charakterze regionalnym, w tym Fora Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Targi Silver Silesia oraz jubileuszowe obchody 50-lecia UTW w Polsce, realizowane we współpracy z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej oraz partnerami instytucjonalnymi.

W ramach zadania „Śląskie. Dla Seniora” w 2025 roku Samorząd Województwa Śląskiego uczestniczył oraz udzielał wsparcia, w tym finansowego, wybranym wydarzeniom zewnętrznym ukierunkowanym na aktywizację społeczną, promocję zdrowia oraz poprawę jakości życia osób starszych. Działania obejmowały m.in. inicjatywy promujące aktywność i integrację środowisk senioralnych (np. IV Festiwal Aktywności Senioralnej i Powiatowe Targi Senioralne w Ornontowicach), przedsięwzięcia edukacyjne i prozdrowotne (m.in. XVI Forum Seniora w Ustroniu oraz III edycję Centralnego Klubu Pacjenta w Chorzowie), a także działania medialne upowszechniające ideę aktywnego i zdrowego starzenia się (np. cykl materiałów „DługoWIECZNI”).

Śląska Rada Seniorów

W 2025 roku Śląska Rada Seniorów realizowała zadania o charakterze konsultacyjnym, doradczym i inicjatywnym na rzecz wzmocnienia regionalnej polityki senioralnej. Działalność Rady koncentrowała się na identyfikowaniu potrzeb osób starszych, integrowaniu środowisk senioralnych oraz wspieraniu wymiany doświadczeń i dobrych praktyk w skali regionu.

Członkowie Rady uczestniczyli w posiedzeniach, forach i konferencjach poświęconych wyzwaniom demograficznym, zdrowiu, długowieczności oraz aktywności społecznej seniorów, w tym m.in. w wydarzeniach związanych z Uniwersytetami Trzeciego Wieku, regionalnymi targami i konferencjami senioralnymi. Rada była również zaangażowana w działania opiniotwórcze oraz konsultacje dokumentów i kierunków działań istotnych z punktu widzenia osób starszych. Istotnym elementem aktywności Rady była współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego, organizacjami pozarządowymi i instytucjami działającymi na rzecz

seniorów, a także udział przedstawicieli Rady w wydarzeniach lokalnych i regionalnych, sprzyjających budowaniu przestrzeni przyjaznej seniorom oraz promujących aktywne i zdrowe starzenie się.

3.5.8. PODSUMOWANIE

RYNEK PRACY:

- Województwo śląskie utrzymuje relatywnie stabilną sytuację na rynku pracy (stopa bezrobocia 3,6%), lecz widoczne są strukturalne napięcia wynikające z demografii.
- Spadek liczby osób w wieku produkcyjnym ogranicza zasoby pracy i będzie narastał w perspektywie średnioterminowej.
- Występuje zróżnicowanie subregionalne sytuacji na rynku pracy, szczególnie w obszarach poprzemysłowych.

OŚWIATA I WYCHOWANIE:

- Województwo śląskie należy do krajowych liderów pod względem liczby miejsc opieki instytucjonalnej nad dziećmi do lat 3, jednak ich rozmieszczenie pozostaje silnie zróżnicowane przestrzennie.
- Dostępność wychowania przedszkolnego pozostaje relatywnie wysoka, lecz nierównomierna przestrzennie.
- Spadek liczby uczniów wpływa na konieczność racjonalizacji sieci szkół i placówek oświatowych.

SZKOLNICTWO WYŻSZE:

- Województwo śląskie pozostaje jednym z najważniejszych ośrodków akademickich w kraju pod względem liczby uczelni.
- Liczba studentów wykazuje tendencję spadkową, co jest pochodną procesów demograficznych.
- Wzrost udziału studentów zagranicznych częściowo kompensuje spadek liczby studentów krajowych.

- Dominacja kierunków medycznych w strukturze studentów.

KULTURA I SPORT:

- Województwo śląskie dysponuje rozwiniętą siecią instytucji kultury, skoncentrowaną głównie w dużych miastach.
- Aktywność kulturalna i sportowa ma nierównomierny charakter przestrzenny, z mniejszą dostępnością w obszarach peryferyjnych.
- Uczestnictwo w kulturze i sporcie pełni istotną rolę w podnoszeniu jakości życia mieszkańców.

OCHRONA ZDROWIA:

- Województwo śląskie charakteryzuje się wysoką koncentracją placówek medycznych, głównie w aglomeracjach.
- System ochrony zdrowia stoi wobec rosnącego zapotrzebowania na świadczenia, wynikającego ze starzenia się ludności.
- Występują niedobory kadrowe, szczególnie w zawodach medycznych i opiekuńczych.
- Najczęstszymi przyczynami śmierci były choroby układu krążenia oraz nowotwory.

POLITYKA SPOŁECZNA:

- Najniższy wskaźnik zagrożenia ubóstwem.
- Ponad 28% mieszkańców stanowią seniorzy. Wzrost liczby osób starszych i zależnych powoduje rosnące zapotrzebowanie na wsparcie społeczne i opiekę długoterminową.
- Zróżnicowanie dostępności usług społecznych pogłębia nierówności terytorialne.

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE:

- Województwo śląskie cechuje się wysoką liczbą organizacji pozarządowych, skoncentrowanych głównie w miastach, nie mniej w przeliczeniu na 1 mieszkańca region spada na ostatnie miejsce w kraju.
- Aktywność społeczeństwa obywatelskiego jest zróżnicowana przestrzennie i tematycznie.
- Duża aktywność organów doradczych działających przy Marszałku Województwa.

3.6. OPIS STATYSTYCZNY W OBSZARZE: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

3.6.1. Zasoby i ochrona środowiska

Województwo śląskie jest regionem stosunkowo bogatym w surowce naturalne w skali kraju. Na jego terenie znajdują się strategiczne, z punktu widzenia państwa, zasoby energetyczne, w tym pokłady węgla kamiennego i gazu ziemnego pochodzącego z pokładów węgla.

Złoże węgla kamiennego występujące na terenie województwa śląskiego stanowią około 80% udokumentowanych zasobów bilansowych kraju. Prawie wszystkie czynne kopalnie węgla kamiennego w Polsce zlokalizowane są w województwie śląskim. Powierzchnia Górnośląskiego Zagłębia Węglowego w Polsce szacowana jest w przybliżeniu na około 5 600 km². Na obszarze Górnośląskiego Zagłębia Węglowego zlokalizowanych jest 146 złóż węgla kamiennego, których łączna zasobność wynosi ponad 51 742 mln ton. W pokładach węgla kamiennego znajdują się także udokumentowane złoża metanu (65 złóż o zasobności 105 446,88 mln m³, Stan na dzień 31.12.2024 roku).

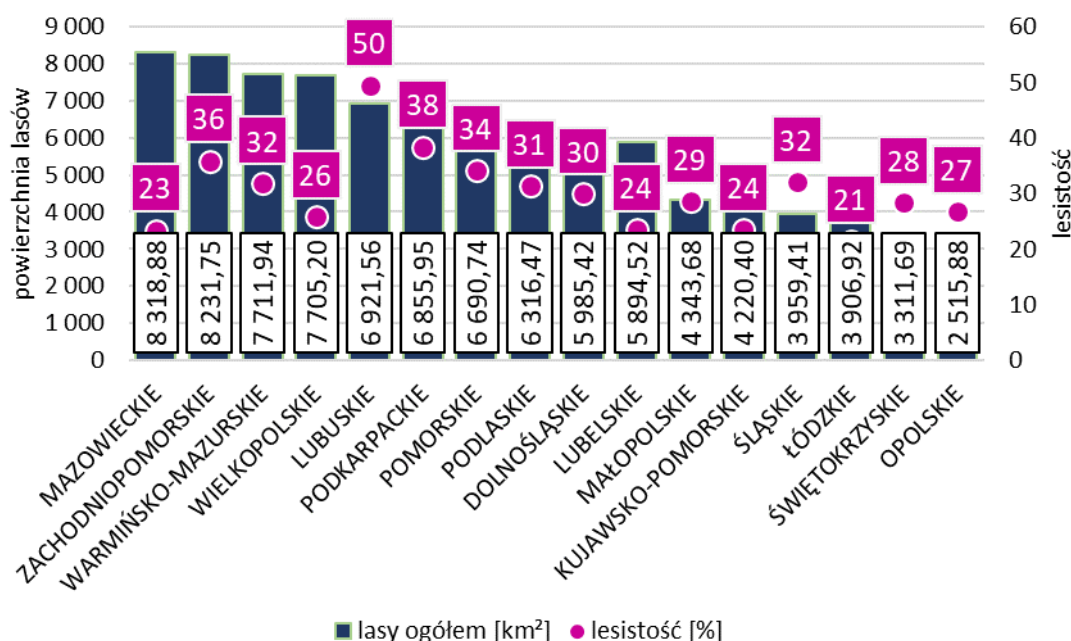
Północna i północno-wschodnia część województwa śląskiego zlokalizowana jest na terenie śląsko-krakowskiego regionu występowania złóż rud cynkowo-ołowiowych. Na terenie województwa, w regionie zawierciańskim, występują największe w kraju udokumentowane zasoby rud cynku i ołowiu. Na północno-wschodnim obszarze województwa, w Myszkowie, znajduje się natomiast złożo molibdenowo-wolframowo-miedziowe, którego zasoby bilansowe wynoszą 551 mln t rud molibdenowo-wolframowych z miedzią. Ponadto, oprócz złoża Myszków, molibden obecny jest w złożach węgla kamiennego, jednakże nie jest on odzyskiwany (na podstawie Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce według stanu na 31 grudnia 2024 r., Państwowa Służba Geologiczna, Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa 2025 r.).

W regionie występuje 10 z 11 krajowych złóż dolomitów przemysłowych o łącznych zasobach 457,76 mln t. Występują także złoża innych skał osadowych, glin ceramicznych, skał ilastych, piasków i żwirów, soli oraz torfów.

W południowej części województwa znajduje się 9 złóż wód leczniczych zlokalizowanych na terenie: Dębowca, Drogomyśla, Goczałkowic-Zdroju, Jaworza, Rajczy, Soli, Ustronia oraz Zabłocia. Oprócz wód leczniczych w regionie występuje także 1 źródło wód termalnych (Jasienica). Do bogactw naturalnych wpływających na atrakcyjność turystyczną należą też złoża także torfu leczniczego, czyli borowiny (Goczałkowice Zdrój, Bronów, Zabłocie).

Województwo śląskie, w porównaniu do pozostałych województw w kraju, charakteryzuje się wysokim stopniem pokrycia terenu lasami. Łączna powierzchnia lasów w 2024 r. wynosiła 3 959,41 km², stanowiąc ponad 32% powierzchni województwa. W strukturze własności wyraźnie dominowały lasy publiczne (ponad 80%), wśród których przeważały lasy Skarbu Państwa. Udział powierzchni gminnych lasów ochronnych w łącznej powierzchni gminnych gruntów leśnych wyniósł 39,31%, a więc o 2,12 pp. mniej niż rok wcześniej. Lasy w województwie śląskim rozmieszczone są głównie w południowej i północnej części regionu.

Wykres 28. Powierzchnia lasów i lesistość według województw w 2024 r.

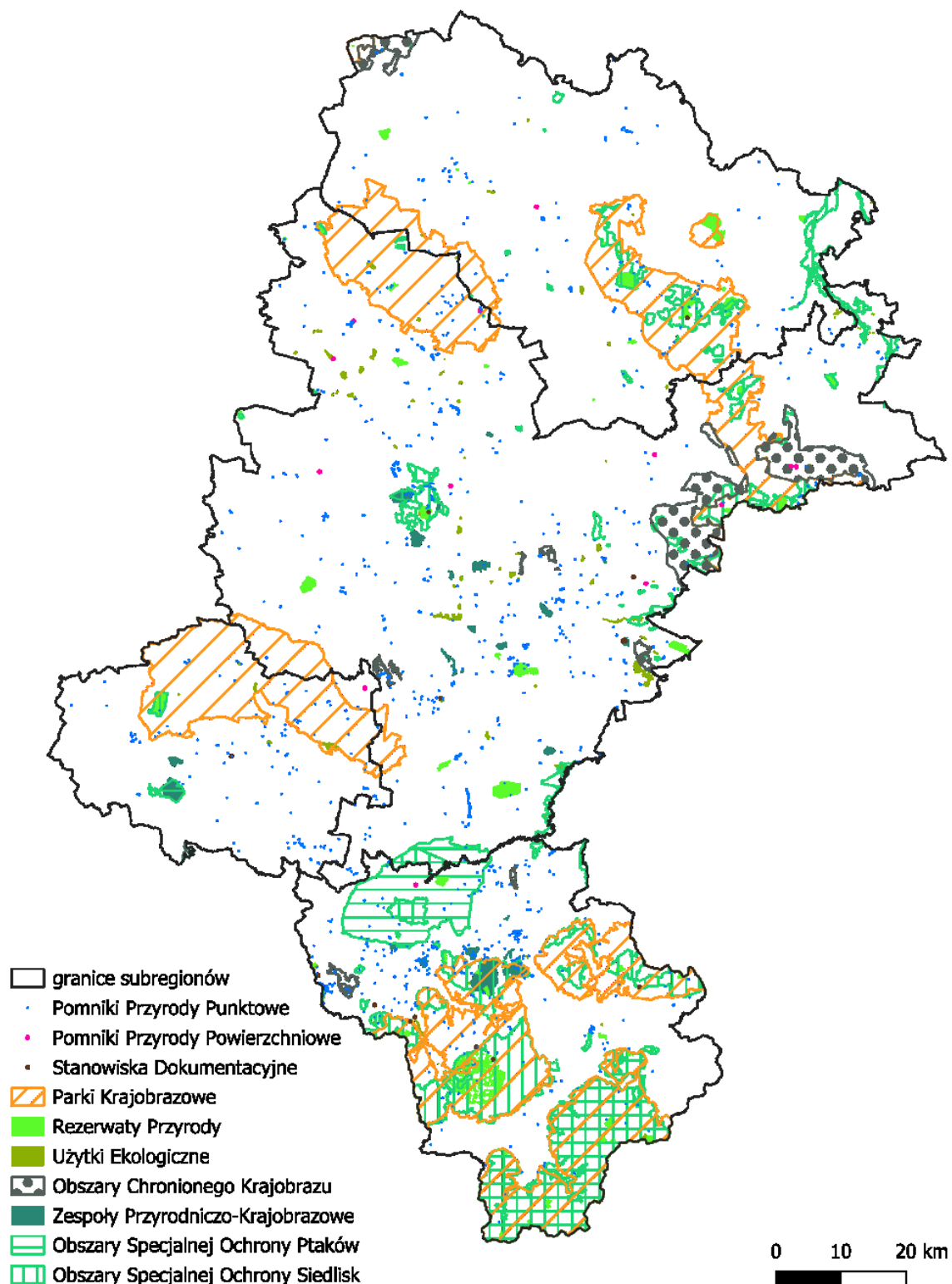
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

W województwie śląskim występuje niewiele obszarów prawnie chronionych (niecałe 3% zasobów kraju). Obszary objęte ochroną prawną, według stanu na 2024 r., zajmowały powierzchnię 2 607,37 km², co stanowiło nieco ponad 21% powierzchni regionu. Jednocześnie powierzchnia obszarów prawnie chronionych w przeliczeniu na 1 mieszkańca (607,6 m²/os) była najniższa wśród województw. Na terenie województwa śląskiego wśród obszarów chronionych przeważają parki krajobrazowe, które zajmowały powierzchnię 2 297,25 km² (niecałe 19% powierzchni województwa i ponad 88% obszarów chronionych w regionie). Są to: Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, Załęczański Park Krajobrazowy, Park Krajobrazowy Lasy Nad Górną Liswartą, Park Krajobrazowy Orlich Gniazd, Park Krajobrazowy Stawki, Park Krajobrazowy Beskidu Małego, Żywiecki Park Krajobrazowy oraz Park Krajobrazowy Beskidu Śląskiego.

W województwie śląskim znajdują się również obszary Natura 2000, w tym na tle całego kraju niewiele ponad 1% powierzchni obszarów specjalnej ochrony ptaków i niecałe 3% powierzchni specjalnych obszarów ochrony siedlisk. Powierzchnia obszarów specjalnej ochrony ptaków w regionie wynosi 623,6 km² (5,1% powierzchni województwa), natomiast specjalnych obszarów ochrony siedlisk 933 km² (7,6% powierzchni województwa).

W 2025 r. w województwie śląskim ustanowiono 38 nowych form ochrony przyrody, w tym: 33 pomniki przyrody, 3 użytki ekologiczne oraz 2 rezerваты przyrody.

Mapa 27. Obszary ochrony przyrody w województwie śląskim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (stan na dzień 10.03.2026 r.).

Z punktu widzenia turystyki najważniejszymi terenami są góry w obrębie Beskidu Śląskiego, Żywieckiego i Beskidu Małego. Walory krajobrazowe oraz rozwinięta infrastruktura turystyczna powodują, że sezon turystyczny trwa tam cały rok. Najbardziej znanym górskim szlakiem województwa śląskiego jest Główny Szlak Beskidzki zaczynający się w Ustroniu i prowadzący aż w Bieszczady, lecz szlaki występują praktycznie w całym województwie – m.in. na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej (Szlak Orlich Gniazd) oraz w miejscowościach aglomeracji (Szlak Zabytków Techniki).

W regionie wyznaczone są liczne szlaki turystyki pieszej, których łączna długość wynosi 2 928,4 km, co stanowi nieco ponad 6% długości tego rodzaju szlaków w kraju. W górskiej części regionu panują dobre warunki naturalne dla narciarstwa, zwłaszcza zjazdowego.

Miejscem wykorzystywanym do uprawiania wspinaczki skałkowej oraz penetracji jaskiń jest, zbudowana ze skał węglanowych, Wyżyna Krakowsko-Częstochowska. Na terenie województwa śląskiego występują liczne rzeki oraz zbiorniki wodne, użytkowane w celach rekreacyjnych oraz liczne parki rozrywki, które działają głównie w obszarze turystyki weekendowej i rekreacyjnej.

Według danych Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego zasoby eksploatacyjne zwykłych wód podziemnych w województwie śląskim wynoszą 110 123,53 m³/h, co stanowi 5,08% zasobów Polski (na podstawie Źródło: M. Regulski, A. Paszkiewicz, S. Pergół, M. Przybycin, , Bilans Zasobów Eksploatacyjnych Wód Podziemnych w Polsce, według stanu na 31 grudnia 2024 r., Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, 2025.).

W regionie niewiele jest naturalnych zbiorników wodnych, natomiast charakterystyczna jest duża liczba zbiorników antropogenicznych. Pod względem powierzchni i pojemności największym z nich jest Zbiornik Goczałkowice na Małej Wiśle o powierzchni 32 km² i pojemności 165,6 hm³ przy maksymalnym piętrzeniu. W granicach województwa śląskiego przepływają górne odcinki Wisły i Odry oraz ich dopływów Warty i Pilicy, jak również rzeki Liswarta, Mała Panew, Soła i Kłodnica.

Pozostałymi głównymi rzekami województwa są m.in. Przemsza, Brynica, Pszczyńska, Olza, Ruda czy Bierawka.

Województwo śląskie w 2024 r., tak jak w ostatnich latach, zajęło piątą pozycję wśród województw pod względem ilości odprowadzonych ścieków przemysłowych. W regionie ilość ta wyniosła 276 071 dam³. Niepokojący jest fakt, że region był liderem pod względem ilości ścieków przemysłowych wymagających oczyszczania, które odprowadzano bezpośrednio do wód lub ziemi (w 2024 r.: 264 644 dam³). Należy przy tym zwrócić uwagę na istotny wskaźnik, jakim jest udział ścieków oczyszczonych w ściekach wymagających oczyszczenia. W województwie śląskim wyniósł on zaledwie 64,8% (przy 81,4% na poziomie kraju), stawiając region na przedostatniej pozycji wśród województw. Przedsiębiorstwa z województwa śląskiego wytworzyły przy tym najwięcej w kraju ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe dla środowiska wodnego – 45 698 dam³ (ponad 22%).

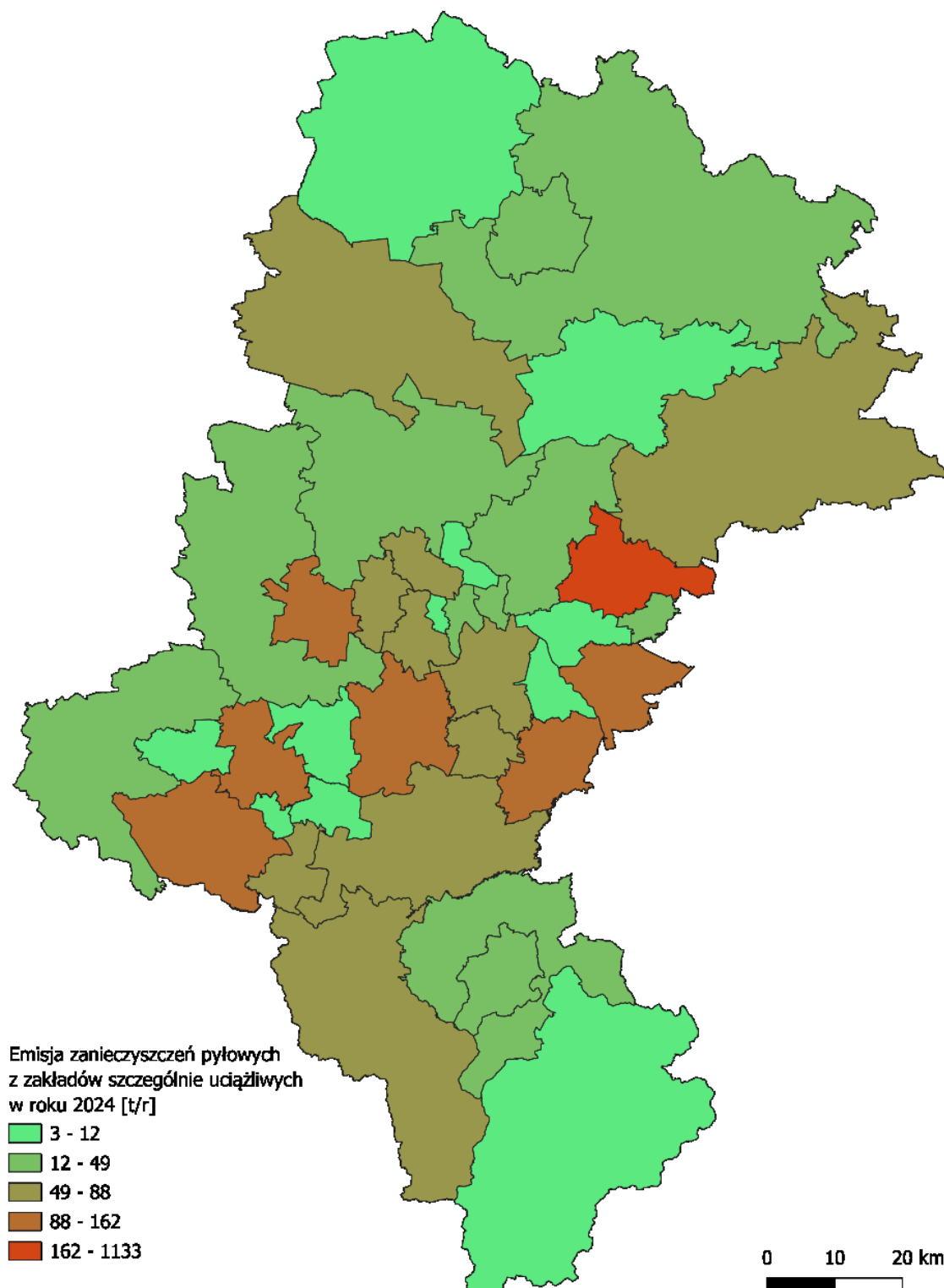
W 2024 r. ilość odprowadzonych ścieków komunalnych wyniosła w województwie śląskim 162 568,5 dam³, co stanowiło drugi najwyższy wynik w kraju po województwie mazowieckim. Udział ścieków oczyszczonych wyniósł 99,1% (161 174 dam³).

Województwo śląskie boryka się z dużym zanieczyszczeniem powietrza. Związane jest to zarówno z rozwiniętym sektorem przemysłu jak również tzw. niską emisją. Ze względu na dużą koncentrację przemysłu region emituje duże ilości pyłów oraz zanieczyszczeń gazowych z zakładów szczególnie uciążliwych. W 2024 r. zakłady szczególnie uciążliwe wyemitowały na poziomie kraju 168 201 440 t/r zanieczyszczeń gazowych. Województwo śląskie było jednym z trzech województw (obok łódzkiego i mazowieckiego), które w ostatnich latach emitowały do atmosfery najwięcej omawianych zanieczyszczeń. W regionie emisja ta osiągnęła wartość 26 807 816 t/r, co stanowiło niecałe 16% na tle kraju. Niepokojący jest fakt, że jedynie 22,3% wytworzonych zanieczyszczeń gazowych zostało zatrzymane lub zneutralizowane w urządzeniach do ich redukcji, co stanowiło drugi najniższy wynik w kraju po województwie warmińsko-mazurskim. Dla porównania na poziomie kraju wartość ta wyniosła 74%.

W województwie śląskim wśród zanieczyszczeń gazowych zdecydowanie dominował dwutlenek węgla, którego udział wyniósł 98,1%. Na miejscu drugim uplasował się metan z udziałem w zanieczyszczeniach gazowych stanowiącym 1,3%. Porównując wyniki uzyskane przez województwa należy wskazać, że region zajmował pierwsze miejsce pod względem ilości emitowanego metanu (92% emisji krajowej) i trzecie miejsce (za województwem łódzkim i mazowieckim) pod względem ilości emitowanego dwutlenku węgla (15,7% emisji krajowej). Wskazana powyżej tendencja utrzymywała się w ostatnich dziesięciu latach.

Zakłady szczególnie uciążliwe były również emitarami pyłów. Najwięcej pyłów wytworzonych przez zakłady szczególnie uciążliwe pochodziło właśnie z województwa śląskiego. Poziom osiągnięty przez region w 2024 r. (3 101 t/r) był znacznie wyższy od następnego pod względem skali problemu województwa kujawsko-pomorskiego – 1 399 t/r oraz mazowieckiego – 1 257 t/r. Wartość tego wskaźnika w województwie śląskim zwiększyła się o 1,6% w stosunku do poprzedniego roku. Za 96,8% emisji pyłów odpowiadały jednostki przemysłowe, w szczególności zakłady zajmujące się przetwórstwem przemysłowym (54,8%), wytwarzaniem i zaopatrywaniem w energię elektryczną, gaz, gorącą wodę i parę wodną (22,6%), a także górnictwem i wydobywaniem (19,4%) – na podstawie Stan i ochrona środowiska w województwie śląskim w 2024 r., Urząd Statystyczny w Katowicach, Katowice 4 listopada 2025 r., str. 1 i 3. Urządzenia do redukcji zanieczyszczeń zatrzymały lub zneutralizowały 99,8% zanieczyszczeń pyłowych.

Mapa 28. Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych w powiatach województwa śląskiego w roku 2024 [t/r].

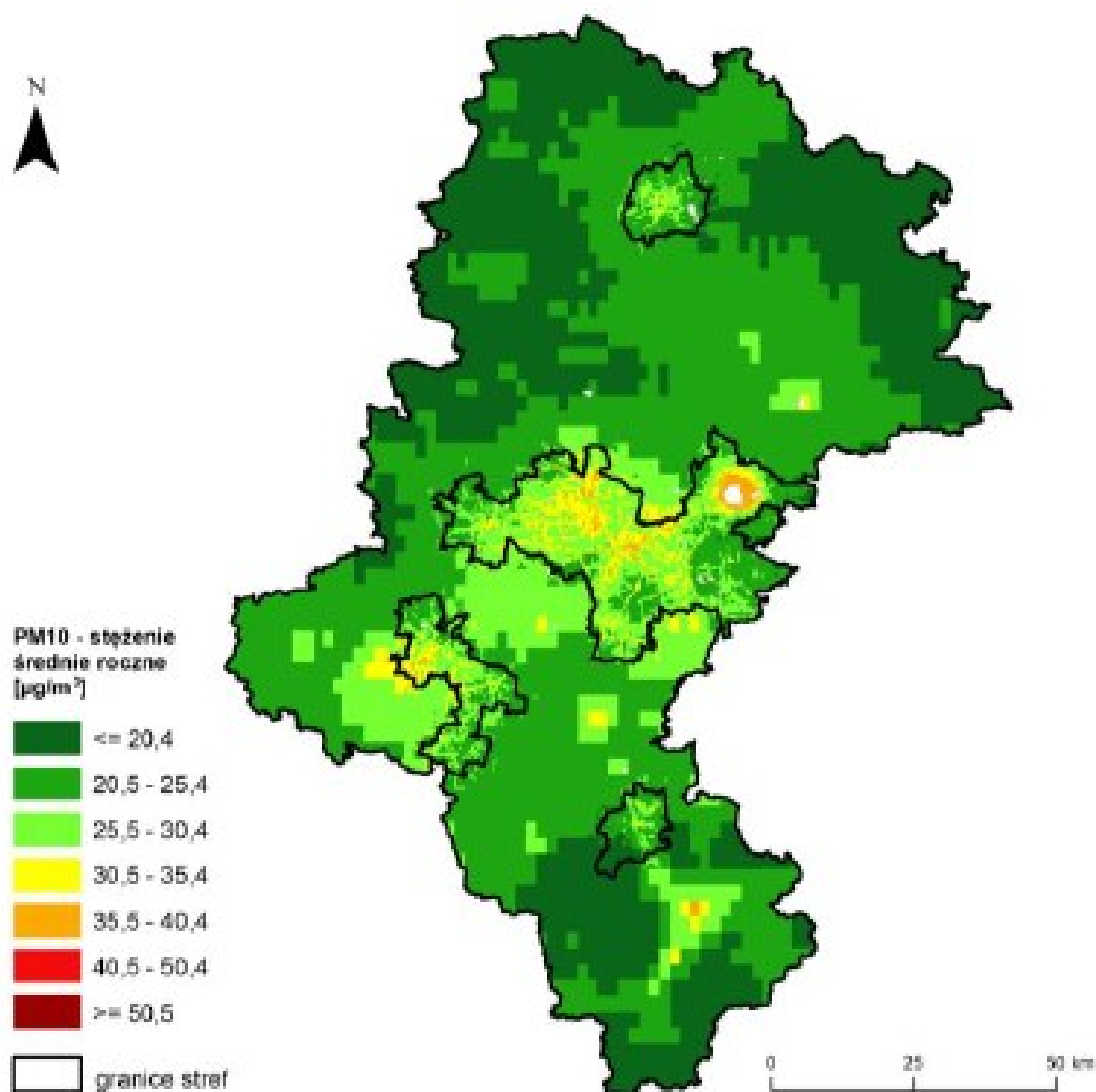
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Jak wynika z danych opublikowanych przez GIOŚ, główną przyczyną zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim była emisja z indywidualnego ogrzewania budynków. Wśród innych czynników znalazła się bliskość głównej drogi z intensywnym ruchem, emisja wtórna zanieczyszczeń pyłowych z powierzchni odkrytych (np. dróg, chodników, boisk) oraz emisja punktowa z zakładów przemysłowych, a także napływ pyłu naturalnego z regionów pustynnych. Stężenie zanieczyszczeń w powietrzu warunkowały także niekorzystne warunki meteorologiczne.

W 2024 r. stężenia średnioroczne PM₁₀ na wszystkich stacjach mieściły się w dopuszczalnym poziomie, ale w przypadku większości stacji uległy one zwiększeniu w porównaniu z rokiem ubiegłym.

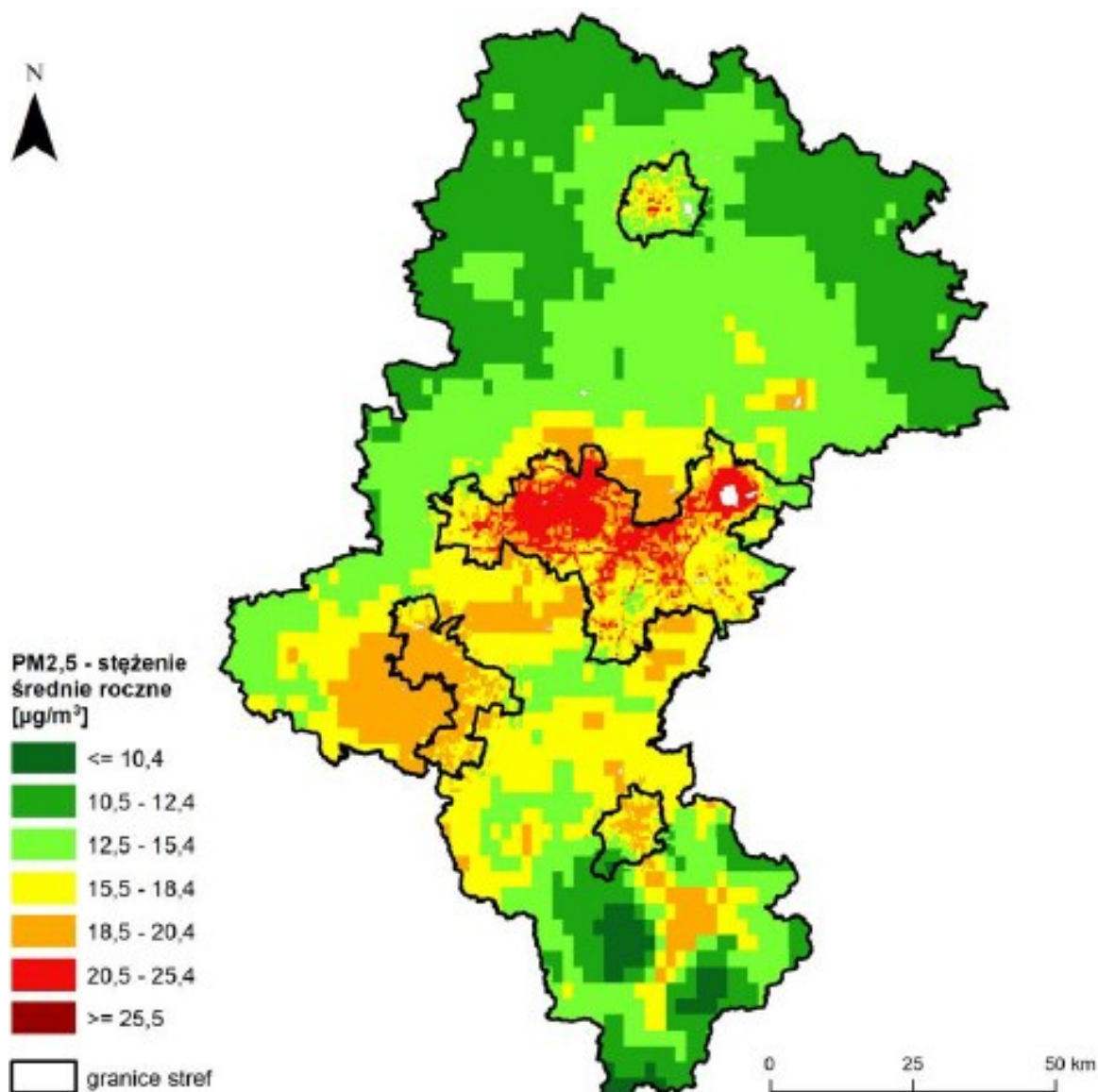
W przypadku pyłu PM_{2,5} średnioroczne wartości jego stężenia przekroczyły poziom dopuszczalny, który wynosi 20 µg/m³, na dwóch stacjach. Najwyższe wyniki średnioroczne odnotowano w Katowicach (23 µg/m³) oraz Gliwicach (21 µg/m³), natomiast najniższy wynik w Złotym Potoku (14 µg/m³).

Mapa 29. Rozkład przestrzenny średniorocznego stężenia pyłu PM10 na obszarze województwa śląskiego w 2024 r.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim w 2024 roku, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, Katowice 2025, str. 80.

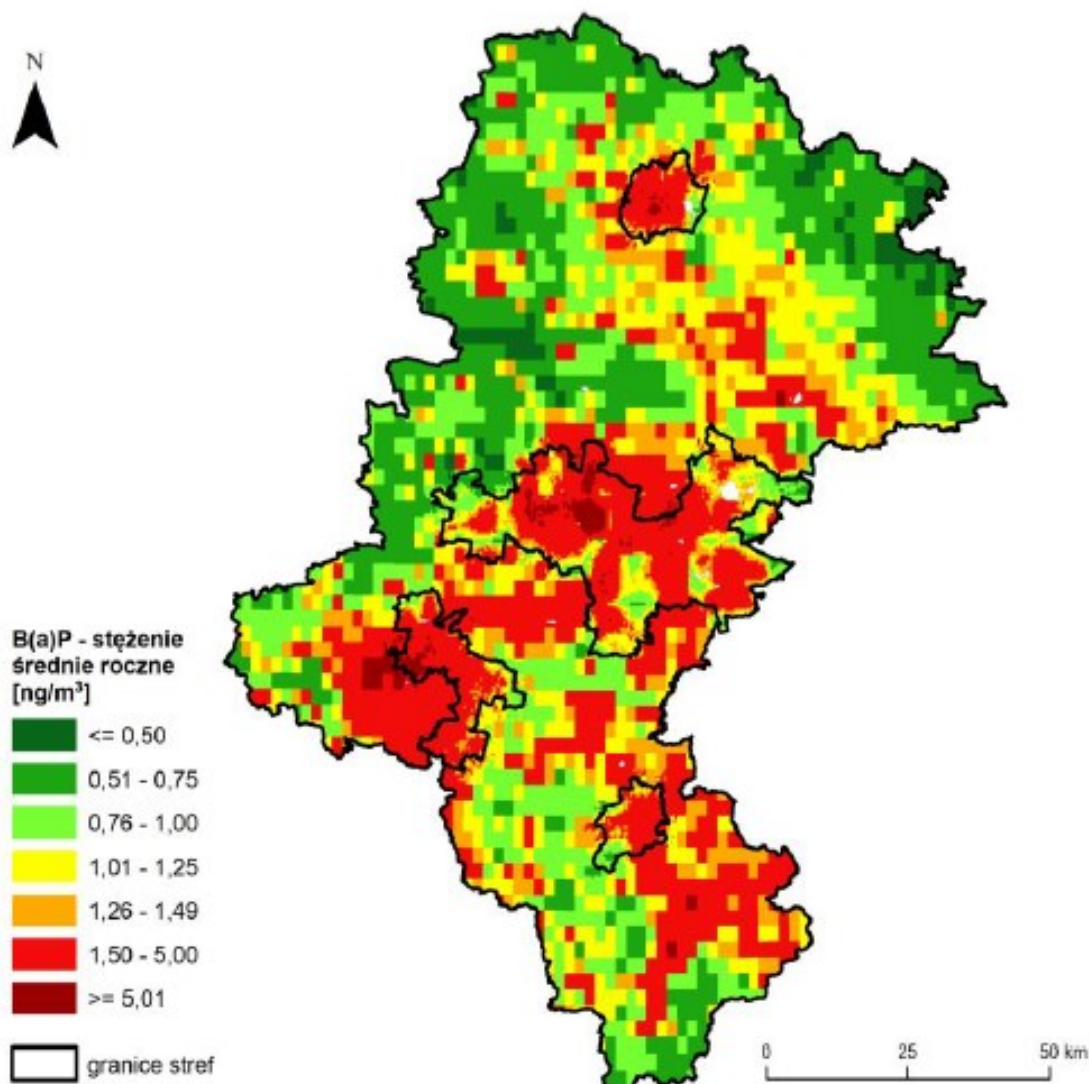
Mapa 30. Rozkład przestrzenny średniorocznego stężenia pyłu PM_{2,5} na obszarze województwa śląskiego w 2024 r.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim w 2024 roku, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, Katowice 2025, str. 87.

W 2024 r. stężenia średnie roczne benzo(a)pirenu w pyle PM₁₀ na wszystkich oprócz jednego spośród 12 stanowisk przekroczyły wartość 1 ng/m³. Najwyższe średnie przekroczenia odnotowano w Myszkowie i Żywcu. W porównaniu do 2023 roku najwyższe wartości stężeń średniorocznych w większości zmniejszyły się (na podstawie: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim w 2024 roku, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, Katowice 2025).

Mapa 31. Rozkład przestrzenny średniorocznego stężenia benzo(a)pirenu na obszarze województwa śląskiego w 2024 r.

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim w 2024 roku, Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Katowicach, Katowice 2025, str. 101.

W porównaniu do roku 2023 w regionie zaobserwowano pogorszenie jakości powietrza. Źródłem zanieczyszczeń powietrza było przede wszystkim spalanie niskiej jakości paliw stałych, wykorzystywanych do ogrzewania budynków, ale również inne gałęzie gospodarki takie jak przemysł ciężki i wydobywczy, energetyka i transport (najwyższe w kraju natężenie ruchu w transporcie kołowym, szczególnie na odcinkach przebiegających przez centralną część województwa).

W celu zapobieżenia negatywnemu oddziaływaniu na zdrowie ludzi i na środowisko województwo podejmuje intensywne działania w zakresie poprawy jakości środowiska, w tym w szczególności powietrza. Należy tu wspomnieć o przyjętej przez władze regionu uchwale antysmogowej (Uchwała Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw), która wprowadza ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, czy też o aktualizacji w 2023 r. Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego.

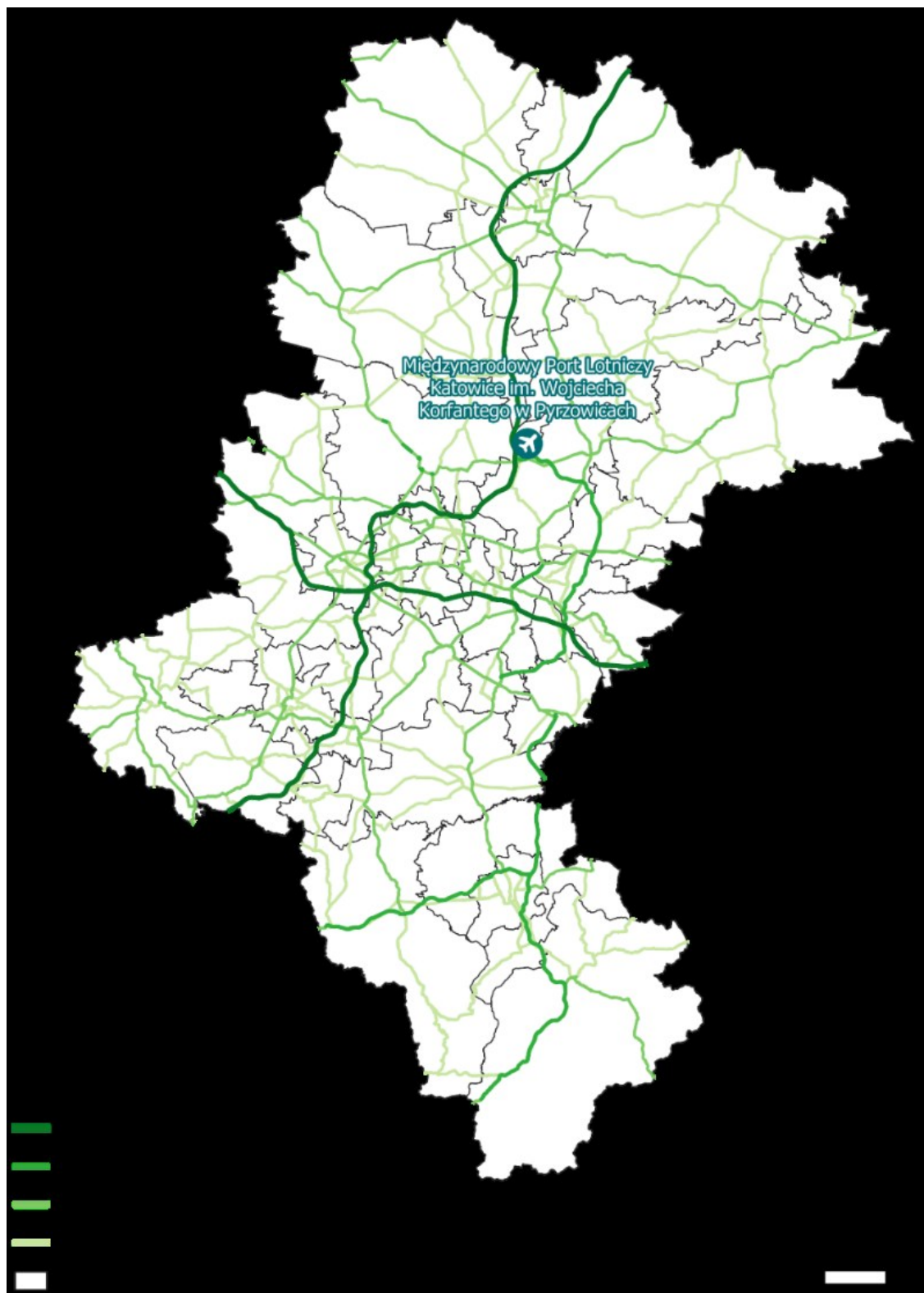
Głównym źródłem hałasu przemysłowego w województwie śląskim były przedsiębiorstwa związane z przemysłem górniczym, energetycznym czy metalurgicznym. Wskazane branże charakteryzują się bowiem dużą koncentracją urządzeń i instalacji stanowiących źródło hałasu.

Dane GUS uwzględniają przekroczenia poziomu dopuszczalnego hałasu w pięciu skalach: 0, 1-5 dB, 5-10 dB, 110-15 dB, 5-20 dB oraz ponad 20 dB. Województwo śląskie należało do czołówki województw z największą ilością przedsiębiorstw w dwóch pierwszych grupach przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu. Poziomy dopuszczalne w nocy przekraczało łącznie 25 skontrolowanych zakładów. Jedno ze skontrolowanych przedsiębiorstw w regionie osiągnęło przy tym wartości przekroczeń ponad 20 dB w dzień.

3.6.2. Spójność transportowa regionu

System transportowy województwa śląskiego pełni kluczową rolę w przestrzeni europejskiej dzięki swojemu strategicznemu położeniu obejmującemu zarówno paneuropejskie korytarze transportowe, jak i sieć TEN-T. Silne powiązania szlaków drogowych, kolejowych i lotniczych o znaczeniu międzynarodowym sprawiają, że województwo pełni funkcję ważnego węzła komunikacyjnego w wymiarze krajowym i europejskim zarówno w kontekście ruchu towarowego, ale również stanowi centrum podróży pasażerskich, obsługujące intensywny ruch zarówno regionalny, krajowy, jak i międzynarodowy.

Mapa 32. Sieć drogowa województwa śląskiego w roku 2025.

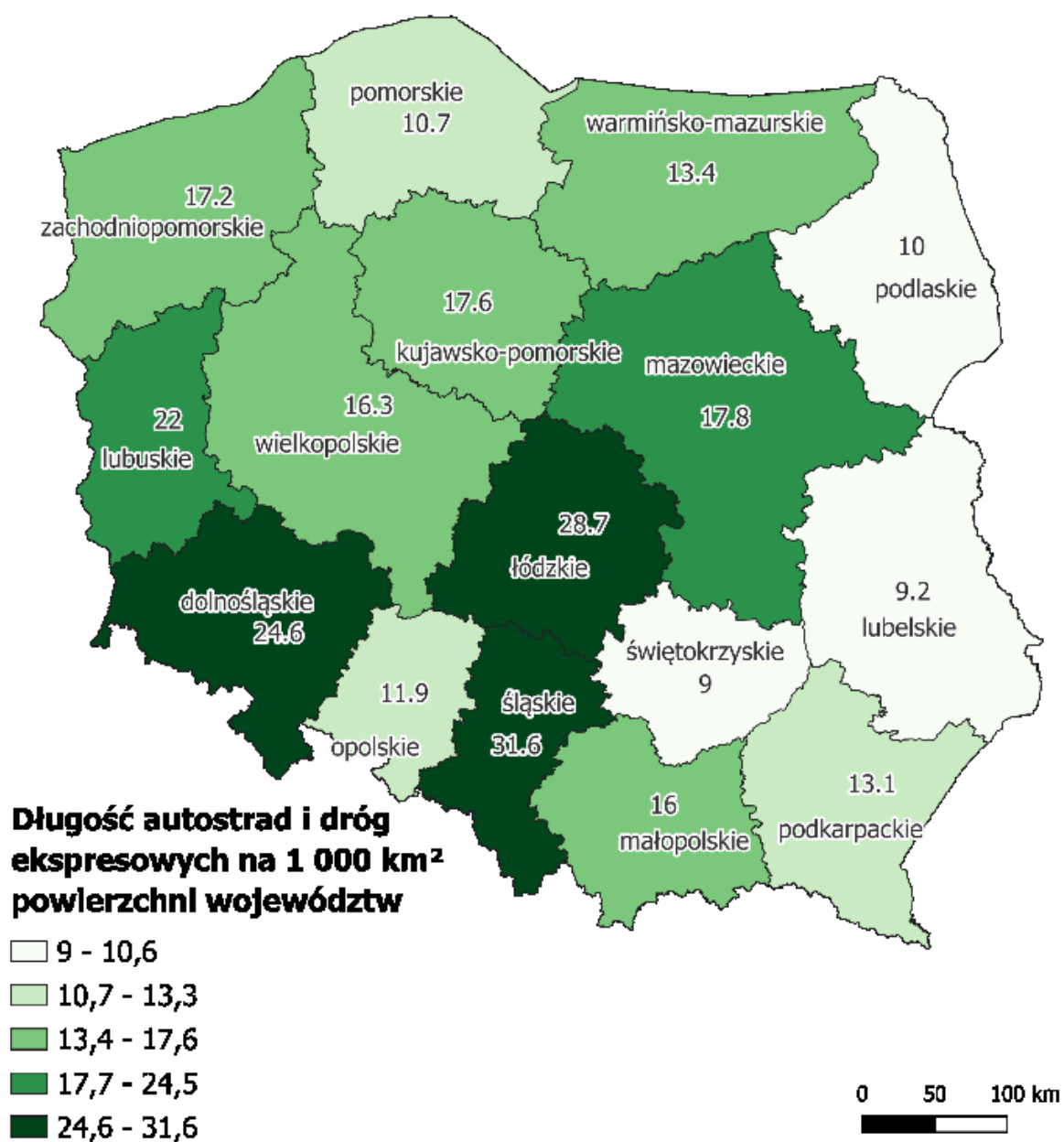
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OpenStreetMap.

W 2024 roku polska sieć dróg publicznych mierzyła 421,2 tys. km, z czego 24,5 tys. przebiegało przez województwo śląskie. Niemal całość sieci drogowej województwa

– blisko 22 tys. km – stanowiły drogi o nawierzchni twardej. W podziale na główne kategorie administracyjne drogi te obejmowały kilka grup zróżnicowanych pod względem funkcji i znaczenia w systemie transportowym. Drogi krajowe o nawierzchni twardej, w tym autostrady i drogi ekspresowe miały łączną długość 1 283,2 km, drogi wojewódzkie 1 509,8 km, a powiatowe 6 031,7 km. Największą część infrastruktury drogowej o nawierzchni twardej województwa stanowiły jednak drogi gminne, których długość wyniosła nieco ponad 13 tys. km.

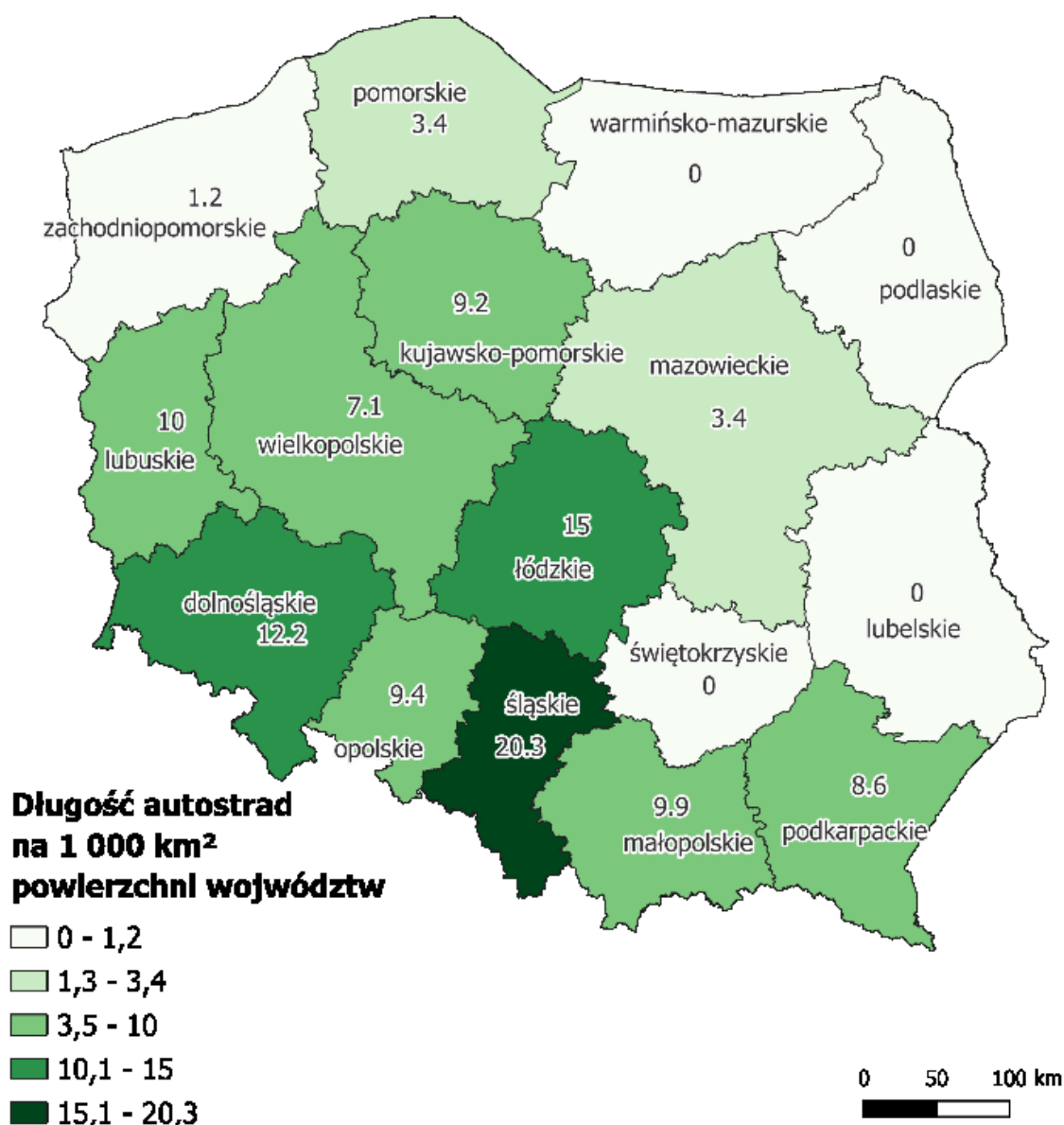
Uwzględniając wskaźnik długości dróg w przeliczeniu na 100 km² powierzchni województwo śląskie należy do regionów o najbardziej rozbudowanej infrastrukturze transportowej w kraju. W 2024 roku wartość tego wskaźnika wyniosła 199 km, co stanowiło drugi najwyższy wynik w Polsce (po województwie małopolskim) i wyraźnie przewyższało średnią krajową (134,2 km). Region wyróżnia się także największą w kraju intensywnością infrastruktury szybkiego ruchu. Gęstość autostrad i dróg ekspresowych osiągnęła 31,6 km na 1 000 km² powierzchni, natomiast w przypadku samych autostrad – 20,3 km.

Mapa 33. Długość autostrad i dróg ekspresowych na 1 000 km² powierzchni województw w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Mapa 34. Długość autostrad na 1 000 km² powierzchni województw w 2024 r.

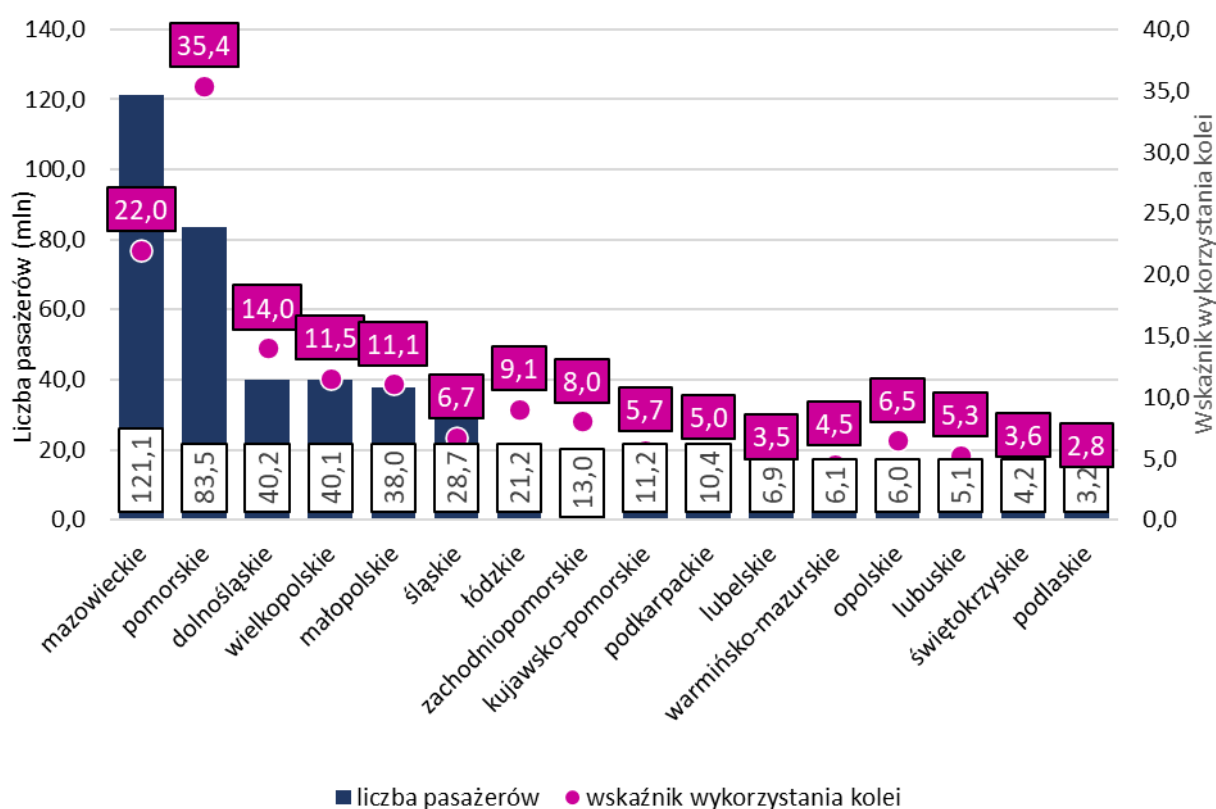
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Województwo śląskie dysponuje jedną z najdłuższych i najbardziej rozwiniętych sieci kolejowych w kraju. W 2024 rok długość eksploatowanych linii kolejowych wyniosła 1 892 km, co odpowiadało 9,6% całej krajowej sieci i plasowało region na drugim miejscu w Polsce, tuż po województwie wielkopolskim. Szczególną cechą infrastruktury kolejowej jest bardzo wysoki stopień elektryfikacji, który osiągnął poziom 93,1%, wyraźnie przewyższając średnią krajową wynoszącą 62,3%.

Na 100 km² powierzchni regionu, w 2024 roku przypadało 15,3 km linii kolejowej. Wartość ta była najwyższa w kraju, niemal dwukrotnie przewyższała wynik zajmującego drugie miejsce województwa dolnośląskiego i ponad dwukrotnie

przekraczała średnią krajową (6,2 km linii kolejowej na 100 km² powierzchni). Mimo tak gęstej sieci kolejowej poziom jej wykorzystania pozostaje umiarkowany. W 2024 roku na terenie województwa koleją podróżowało 28,8 mln pasażerów, co stanowiło 6,5% ruchu krajowego. Wskaźnik wykorzystania kolei wyniósł 6,7 podróży na mieszkańca, podczas gdy średnia krajowa osiągnęła poziom 11,7.

Wykres 29. Liczba odprawionych pasażerów kolei i wskaźnik wykorzystania kolei według województw w 2024 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Transportu Kolejowego.

System kolejowy województwa śląskiego obsługiwany jest przez kilku przewoźników realizujących połączenia o zróżnicowanym zasięgu przestrzennym. Przewozy międzynarodowe prowadzi PKP Intercity S.A., POLREGIO S.A. oraz Koleje Śląskie Sp. z o.o., które jednocześnie pełnią rolę podstawowego operatora w zakresie regionalnych przewozów pasażerskich. Znaczenie województwa w europejskim systemie kolejowym wzrosło dodatkowo wraz z uruchomieniem w grudniu 2025 roku połączenia Warszawa-Ostrawa-Praga, przebiegającego przez Zawiercie, Pyrzowice, Tarnowskie Góry, Gliwice i Racibórz, obsługiwanego przez czeskiego przewoźnika RegioJet a.s.

W 2025 roku Koleje Śląskie przewiozły 20,5 mln pasażerów, podczas gdy w roku poprzednim liczba ta wznosiła 21,9 mln pasażerów. Największe potoki pasażerskie koncentrowały się na kluczowych relacjach o znaczeniu regionalnym, obejmujących trasy: Gliwice – Częstochowa, Katowice – Zwardoń, Katowice – Bohumín oraz Katowice – Racibórz. Według stanu na 31.12.2025 r. tabor eksploatowany przez przewoźnika liczył 73 jednostki, w tym 45 pojazdów stanowiących własność spółki oraz 28 jednostek dzierżawionych. W porównaniu z rokiem 2024, kiedy tabor obejmował 66 jednostek (29 własnych i 37 dzierżawionych), odnotowano wzrost zarówno liczby pojazdów, jak i udziału taboru stanowiącego własność spółki.

Województwo śląskie dysponuje najdłuższą w kraju siecią linii komunikacji miejskiej, która w 2024 roku liczyła 13,7 tys. km, co odpowiadało 22,6% całkowitej długości linii w Polsce. Długość linii w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosła 3,2 km, czyli dwukrotnie więcej niż średnia krajowa. Sieć zdominowana była przez linie autobusowe, liczące ponad 13 tys. km, natomiast sieć tramwajowa obejmowała 399,5 km, notując znaczący wzrost w skali roku (+74 km). Wzrost długości sieci tramwajowej wynika ze specyfiki wskaźnika Banku Danych Lokalnych GUS, w którym długość linii stanowi sumę długości wszystkich linii komunikacyjnych, a nie długość infrastruktury torowej. W związku z tym uruchomienie nowych linii lub zmian ich przebiegu może powodować istotne wahania wartości wskaźnika, bez rzeczywistej rozbudowy sieci torowisk. Transport zbiorowy w regionie dysponował w 2024 roku taborzem obejmującym 2 108 autobusów, z czego aż 98,7% było przystosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Tabor tramwajowy liczył 142 tramwaje, z których niemal połowa spełniała standardy dostępności (44,4%).

W 2024 roku w Polsce komunikacją miejską podróżowało łącznie 3 401,6 mln pasażerów, z czego 343 mln w województwie śląskim. Wynik ten uplasował region na trzecim miejscu w kraju po województwie mazowieckim (846,9 mln) oraz małopolskim (404,8 mln), a jego udział w krajowym wolumenie przewozów wyniósł 10,1%. Od 2019 roku organizacją transportu publicznego na terenie Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii zajmuje się Zarząd Transportu Metropolitalnego (ZTM), który organizuje sieć 484 linii komunikacji miejskiej, w tym linii autobusowych, tramwajowych oraz linii obsługiwanych przez trolejbusy – stan na 26.02.2026 r., W zestawieniu nie ujęto autobusów z kategorii bezpłatne, funkcjonujących m.in. w

ramach wydarzeń masowych, oraz linii autobusowych uruchamianych w ramach autobusowej komunikacji zastępczej.

Tabela 3. Zestawienie linii komunikacji miejskiej organizowanych przez ZTM.

Wyszczególnienie	LINIA NORMALNA	LINIA NOCNA	LINIA METROPOLITALNA	SUMA
Autobus	383	21	32	436
Tramwaj	30	0	0	30
Trolejbus	8	0	0	8
RAZEM	nie dotyczy	nie dotyczy	nie dotyczy	474

Źródło: opracowanie własne na podstawie rozkładu jazdy Zarządu Transportu Metropolitalnego, stan na 26.02.2026 r. [strona internetowa GZM](#)

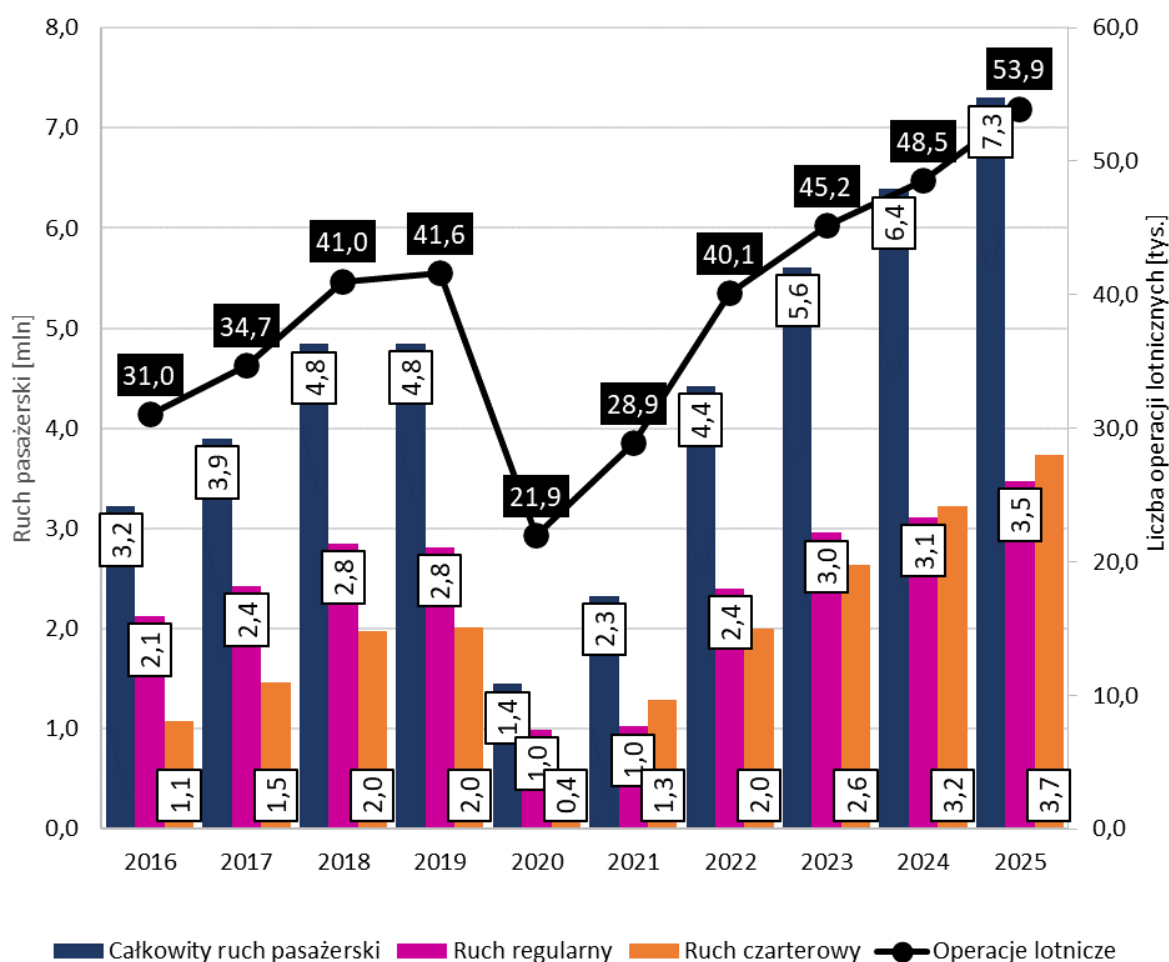
W województwie śląskim zlokalizowany jest Międzynarodowy Port Lotniczy „Katowice” im. Wojciecha Korfatego w Pyrzowicach, położony bezpośrednio przy autostradzie A1 oraz drodze ekspresowej S1. Pod względem liczby obsługiwanych pasażerów w 2025 r. zajmował on 4. miejsce w Polsce, osiągając wynik 7,3 mln obsługiwanych pasażerów, czyli niemal o milion więcej niż w 2024 roku (6,4 mln) – na podstawie: Rynek Lotniczy, Pasażer i linie lotnicze: Lotnictwo. 66,3 mln pasażerów w Polsce w 2025 r. Rekord!, [strona internetowa Rynek Lotniczy](#) stan na 26.02.2026 r.). Lotnisko oferowało 135 destynacji, w tym dziewięć nowych kierunków oraz ofertę połączeń czarterowych. Port obsługiwany był przez 28 przewoźników, w tym 4 nowych.

Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice im. Wojciecha Korfatego w Pyrzowicach w liczbach w 2025 r.:

- Liczba destynacji: 135;
- Nowe destynacje: 9, tj. Kiszyniów (Mołdawia), Piza (Włochy), Madryt (Hiszpania), Porto (Portugalia), Billund (Dania), Agadir (Maroko), Dubrownik (Chorwacja), Bruksela-Charleroi (Belgia), Budapeszt (Węgry);
- Nowe połączenia czarterowe Lato 2025: 6, tj. El Alamein (Egipt), Marsa Matruh (Egipt), Sitia (Grecja), Kutaisi (Gruzja), Wadżda (Maroko), Tabarka (Tunezja);

- Nowe połączenia czarterowe Zima 2025: 3, tj. Akaba (Jordania), Cartagena (Kolumbia), Kayseri (Turcja);
- Liczba przewoźników: 28;
- Liczba nowych przewoźników w 2025 roku: 4;
- Liczba pasażerów w 2025 roku: 7,29 mln pasażerów (+14,3% r/r)'
- Liczba operacji cargo w 2025 roku: 3 093;
- Łączny tonaż operacji cargo w 2025 roku: 46,4 tys. ton.

Wykres 30. Liczba pasażerów obsługiwana przez MPL „Katowice” w Pyrzowicach oraz operacje lotnicze w latach 2016-2025.

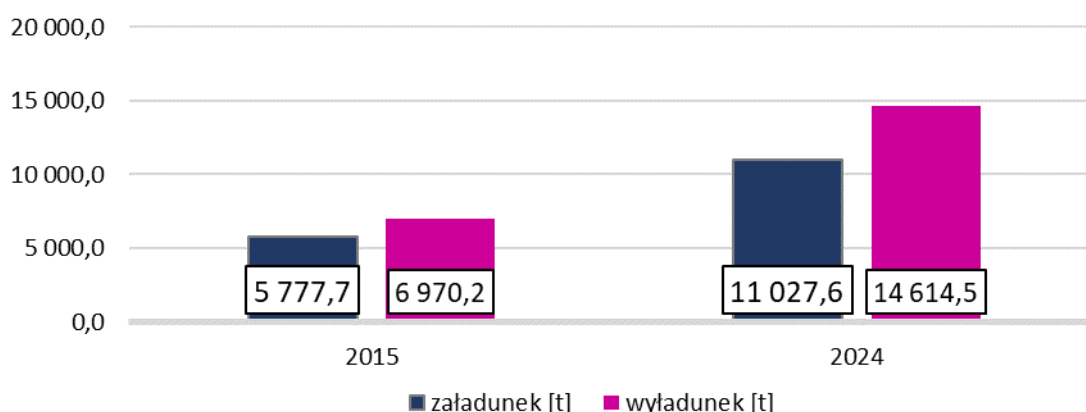

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MPL „Katowice” w Pyrzowicach.

Port Lotniczy „Katowice” pełni również ważną funkcję w obsłudze lotniczego ruchu towarowego. W 2025 roku zrealizowano 3 093 operacje cargo, w ramach których przeładowano 46,4 tys. ton towarów. Natomiast w 2024 roku na katowickim lotnisku przeładowano 25,6 tys. ton, co zapewniło lotnisku trzecią pozycję w kraju – za

Lotniskiem Chopina w Warszawie (126,5 tys. ton) oraz Portem Lotniczym Rzeszów-Jasionka (33,8 tys. ton). Infrastruktura portu obejmuje cztery terminale pasażerskie oraz jeden terminal cargo, co umożliwia efektywną obsługę zarówno ruchu pasażerskiego, jak i towarowego.

Wykres 31. Operacje przeładunkowe w MPL Katowice-Pyrzowice w latach 2015 i 2024.

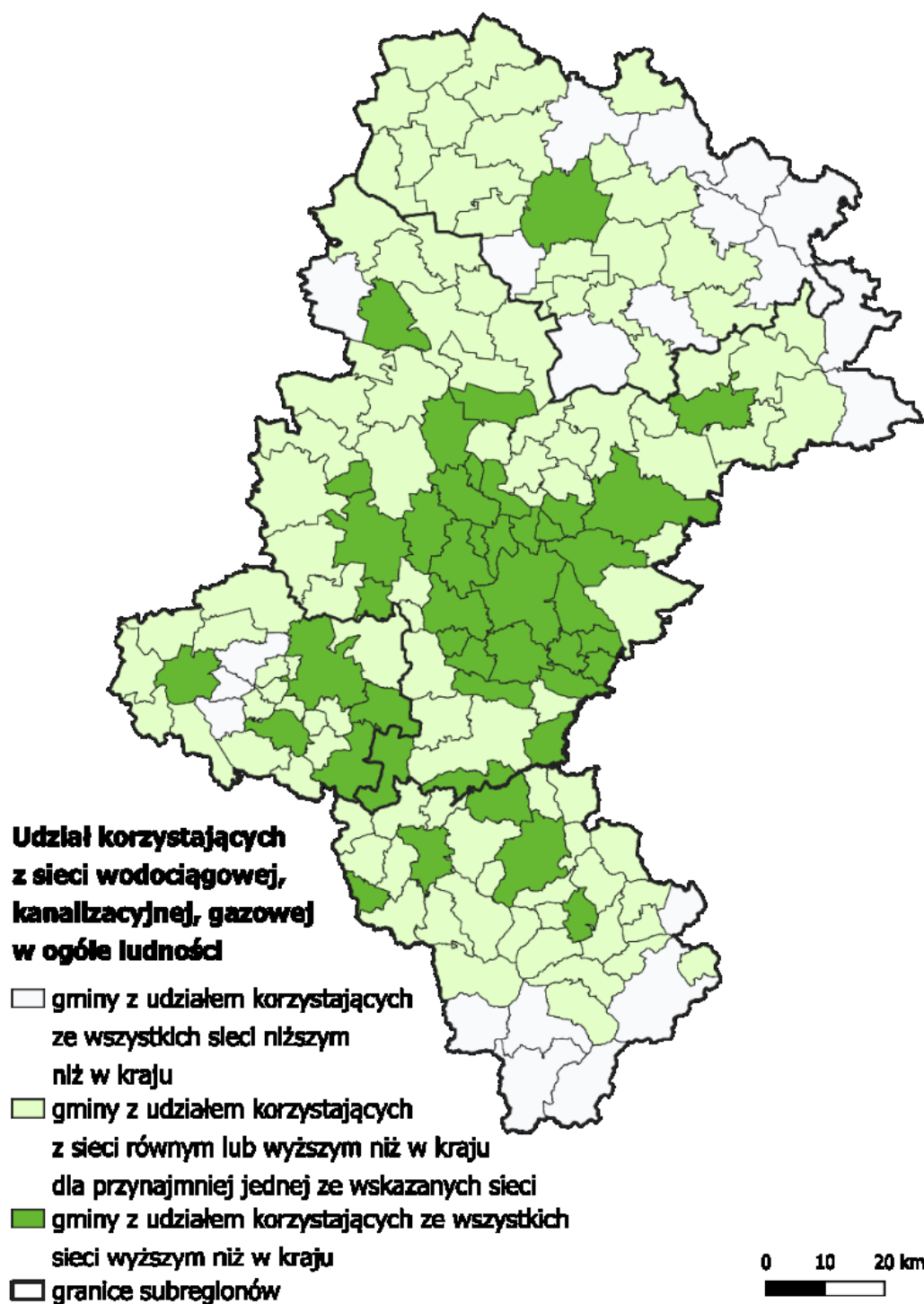
Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

3.6.3. Infrastruktura komunalna

Województwo śląskie charakteryzuje się wysokim udziałem mieszkańców korzystających z podstawowej infrastruktury komunalnej. Z sieci wodociągowej korzysta 96,0% mieszkańców regionu, co przewyższa średnią krajową (92,7%) i plasuje województwo na 5. miejscu w kraju. Dostęp do sieci kanalizacyjnej posiada 80% mieszkańców (powyżej poziomu krajowego – 74,5%), co daje 3. pozycję po województwach pomorskim i zachodniopomorskim. Z sieci gazowej natomiast korzysta 67% mieszkańców, co również stanowi wynik wyższy niż ogólnopolski (52,0%) i zapewnia regionowi 3. miejsce tuż po województwach podkarpackim i małopolskim. Jednocześnie zidentyfikowano gminy borykające się z utrudnionym dostępem do infrastruktury komunalnej – czyli takie, które dla wszystkich trzech sieci osiągają wartości niższe niż średnia krajowa. Koncentrują się one głównie w subregionie północnym (9 gmin) i południowym (6 gmin), ale także w subregionie centralnym (3 gminy) i zachodnim (3 gminy). Najczęściej są to obszary wiejskie,

peryferyjne, szczególnie licznie występujące w powiatach częstochowskim (7 gmin) oraz żywieckim (5 gmin).

Mapa 35. Udział korzystających z sieci wodociągowej, kanalizacyjnej i gazowej w ogóle ludności w województwie śląskim w roku 2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Długość sieci wodociągowej rozdzielczej w województwie śląskim wynosi 25 tys. km, co oznacza wzrost o około 130 km względem roku poprzedniego. Stanowi to 7,3% całej sieci krajowej i plasuje region na 4. miejscu w kraju. Sieć kanalizacyjna liczy 18,7 tys. km i również odnotowała wzrost – o 337 km, co przekłada się na 10,1% długości sieci w Polsce i również 4. miejsce wśród województw. W przypadku długości czynnej sieci gazowej województwo zajmuje 3. pozycję – przy długości sieci wynoszącej 20,7 tys. km. W 2024 r. przybyło także 55,9 tys. czynnych przyłączy gazowych, osiągając łączną liczbę 472 057, z czego 96% (453 104) stanowią przyłącza do budynków mieszkalnych. Gaz odbiera w regionie 1,2 mln gospodarstw domowych, co daje 2. miejsce w kraju po województwie mazowieckim.

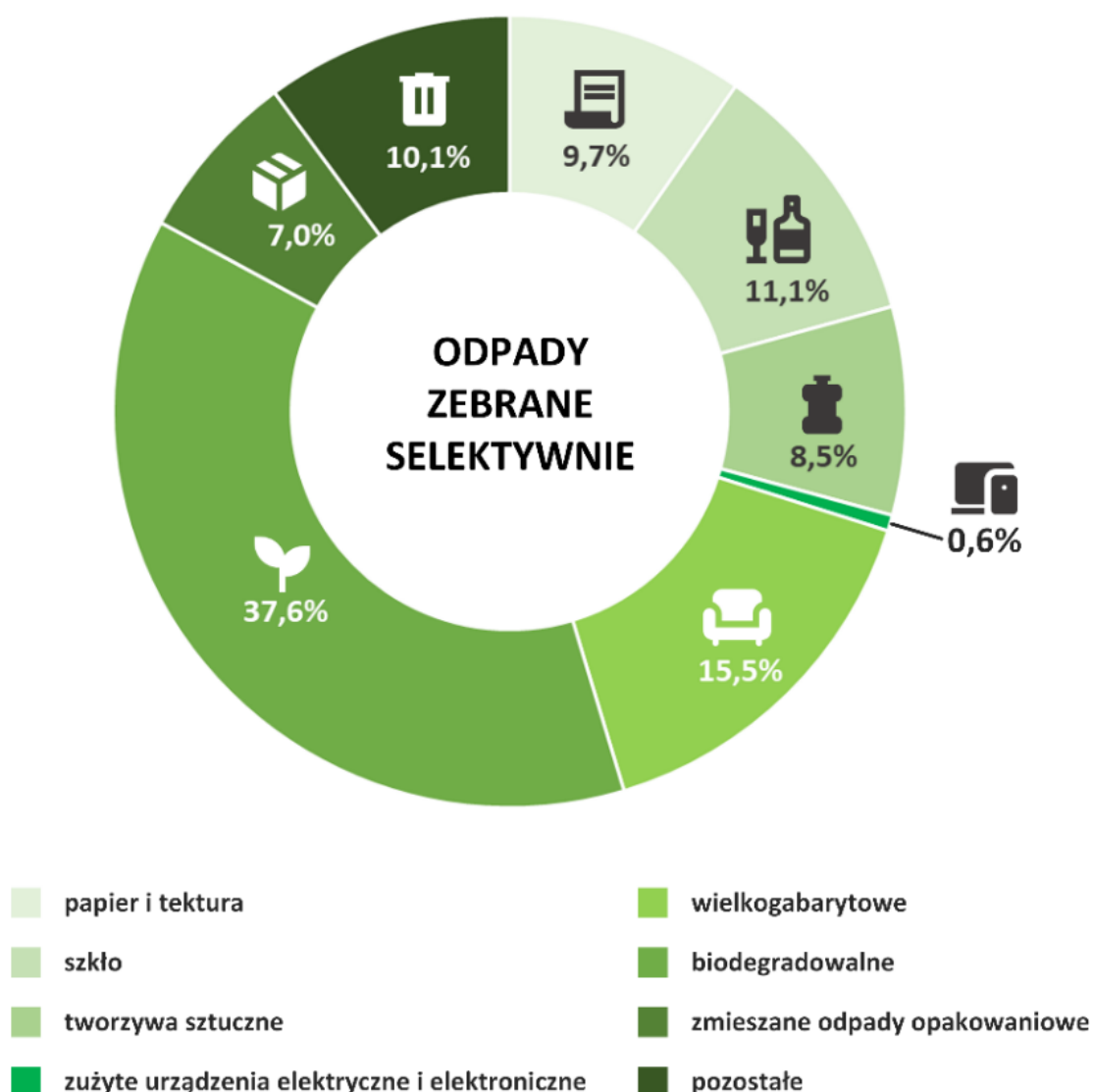
Gęstość sieci wodociągowej wynosi w województwie 202,9 km/100 km², kanalizacyjnej 151,5 km/100 km², a gazowej 162,1 km/100 km². Wartości te są o 2-3 razy wyższe niż przeciętne w kraju, co potwierdza wysoki stopień nasycenia infrastrukturą techniczną. W zakresie gęstości sieci wodociągowej i kanalizacyjnej region zajmuje 1. miejsce w kraju, a w przypadku sieci gazowej – 2., po województwie małopolskim. W 2024 r. do sieci wodociągowej dostarczano średnio 511,8 dm³ wody na dobę, co stanowi wzrost względem 2023 r. (495,5 dm³) i pozwala regionowi uplasować się na 2. pozycji w kraju, po województwie mazowieckim (787,3 dm³). Istotnym elementem infrastruktury jest również sieć ciepłownicza o długości 3 493,9 km, odpowiadająca za 15,2% krajowej sieci – na podstawie: Urząd Regulacji energetyki, Energetyka ciepła w liczbach 2024, (2025).

W 2024 roku dostęp do oczyszczalni ścieków posiadało 83,4% mieszkańców województwa, co przewyższa średnią ogólnopolską (76,2%) i daje regionowi 3. miejsce w kraju za województwami zachodniopomorskim i pomorskim. Wyraźne różnice występują między miastami a obszarami wiejskimi: w miastach z oczyszczalni korzysta 92,4% ludności, natomiast na wsi 55,6% (wzrost o 0,8 p. p. w stosunku do roku poprzedniego). Udział mieszkańców miast korzystających z oczyszczalni ścieków plasuje województwo śląskie na 14. miejscu w kraju, co oznacza awans o jedną pozycję względem roku 2023. W przypadku obszarów wiejskich region osiąga znacznie lepszą pozycję, zajmując 5. miejsce w kraju. Najniższy poziom korzystania z oczyszczalni odnotowano w powiatach myszkowskim (46,2%), częstochowskim (54,9%) i rybnickim (57,4%).

Masa odpadów komunalnych wytworzonych w województwie śląskim w przeliczeniu na mieszkańca wyniosła w 2024 r. 409 kg, co stanowi wartość wyższą od średniej krajowej (377 kg). Natomiast masa odpadów zmieszanych w przeliczeniu na mieszkańca wyniosła 219 kg – wartość ta była równa średniej krajowej. Łącznie w regionie wytworzono 944 726 ton odpadów zmieszanych, z czego 82,6% pochodziło z gospodarstw domowych, a 17,4% z pozostałych źródeł takich jak usługi komunalne, handel, mały biznes, biura i instytucje. Łączna masa odpadów komunalnych wyniosła 1 758 691,6 ton, co stanowi 12,4% odpadów wytworzonych w Polsce w 2024 roku, przy czym 87,4% pochodziło z gospodarstw domowych.

W województwie zebrano prawie 814 tys. ton odpadów selektywnych, co odpowiada 13,7% selektywnej zbiórki krajowej i daje regionowi 2. pozycję po województwie mazowieckim (14,5%). Z ogółu odpadów komunalnych wytworzonych w regionie aż 46,3% zebrano w sposób selektywny. Wśród odpadów segregowanych największy udział stanowiły odpady biodegradowalne (37,6%) oraz wielkogabarytowe (15,5%) — wysoki udział tej drugiej kategorii może wynikać z oparcia wyliczeń na tonażu. Do recyklingu skierowano 22% odpadów komunalnych, co stanowi wynik wyższy od krajowego (18%) i plasuje województwo na 3. miejscu po województwie warmińsko-mazurskim i dolnośląskim. Jednocześnie jedynie 10,6% odpadów poddano przekształcaniu termicznemu, co jest jednym z najniższych wyników w kraju — niższy udział odnotowano jedynie w województwie dolnośląskim (7,9%).

Rysunek 3. Udział odpadów zebranych selektywnie według rodzajów w województwie śląskim w 2024 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

3.6.4. Energetyka

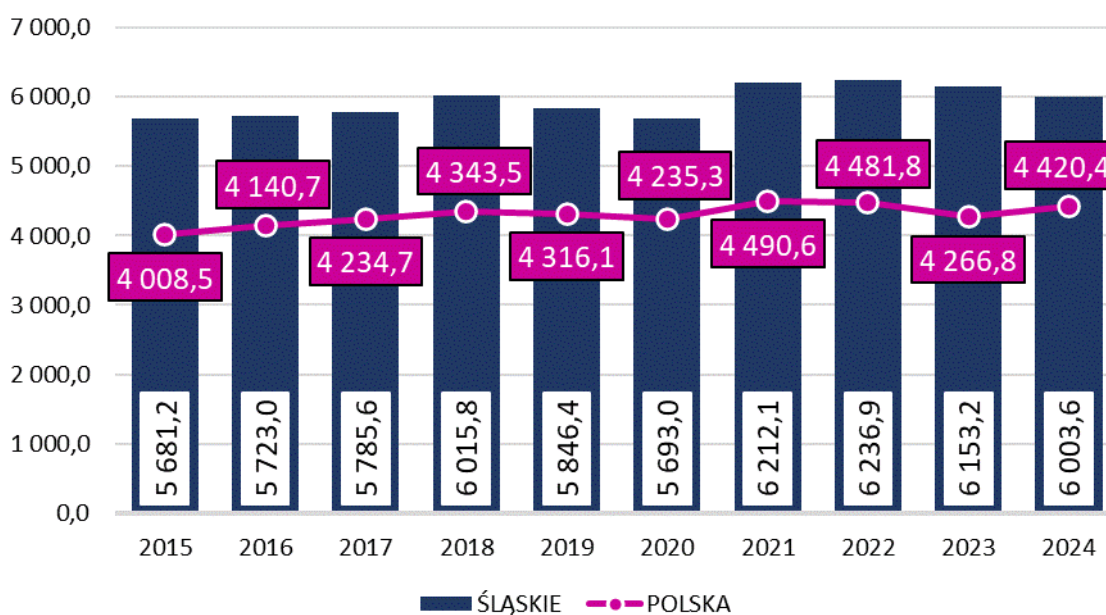
W 2024 roku w Polsce produkcja energii elektrycznej łącznie (suma energii wyprodukowanej w elektrowniach ciepłych, wodnych i odnawialnych) osiągnęła poziom 175 358,1 GWh, z czego 19 098,7 GWh zostało wytworzonych w województwie śląskim. Oznacza to, że region odpowiadał za 11,1% całkowitej produkcji energii w kraju, zajmując 3. miejsce w Polsce – po województwach łódzkim i mazowieckim. Udział energii odnawialnej w produkcji wynosi 12,3%, co oznacza

niewielki wzrost względem roku 2023 (11,8%). Mimo poprawy, poziom ten nadal należy do najniższych w kraju, wyprzedzając jedynie województwa opolskie, mazowieckie i łódzkie. Jednocześnie należy zauważyć, że województwo śląskie nie należy do regionów energetycznie samowystarczalnych – stosunek produkcji energii do jej zużycia wyniósł 74,1%, co oznacza konieczność pokrywania pozostałego zapotrzebowania dostawami z innych części kraju.

Moce osiągalne (maksymalna trwała moc, z jaką elektrownia może pracować w sposób ciągły w czasie co najmniej 15 godzin, przy dobrym stanie urządzeń i w warunkach normalnych) wszystkich elektrowni w Polsce w 2024 r. wyniosły 31 396,2 MV. Udział województwa śląskiego stanowił 12,5% tej wartości, czyli 8 959,9 MV, co daje regionowi drugą pozycję w kraju – zaraz po województwie mazowieckim. Rozwinięta infrastruktura ciepłownicza stanowi kluczowy komponent systemu energetycznego regionu, którego efektem jest produkcja 38 293 TJ ciepła w 2024 roku, czyli 11,4% wolumenu krajowego (335 486,9 TJ) – na podstawie: Urząd Regulacji energetyki, Energetyka ciepła w liczbach 2024, (2025).

Zużycie energii elektrycznej w województwie śląskim w 2024 r. wyniosło 25 764 GWh, co stanowiło 15,5% energii zużytej w Polsce i uplasowało region na 2. miejscu w kraju, tuż po województwie mazowieckim (28 268 GWh). W przeliczeniu na mieszkańca zużycie wyniosło 6 003,6 kWh — znacząco powyżej średniej krajowej (4 420,4 kWh). Wskaźnik ten plasował region na drugim miejscu w kraju, ustępując jedynie województwu łódzkiemu, w którym zużycie na mieszkańca osiągnęło poziom 6 148,1 kWh. Zużycie energii było silnie zróżnicowane sektorowo: największy udział miał sektor przemysłowy (8 378 GWh, 32,5% całości), który jednocześnie odnotował drugi najwyższy poziom w kraju. Sektor energetyczny odpowiadał za 23,9% zużycia i osiągnął najwyższy wynik spośród województw, natomiast gospodarstwa domowe zużyły 14,7% energii, co daje regionowi 2. miejsce w skali kraju po województwie mazowieckim.

Wykres 32. Zużycie energii elektrycznej w przeliczeniu na 1 mieszkańca w województwie śląskim i w Polsce w latach 2015-2024.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

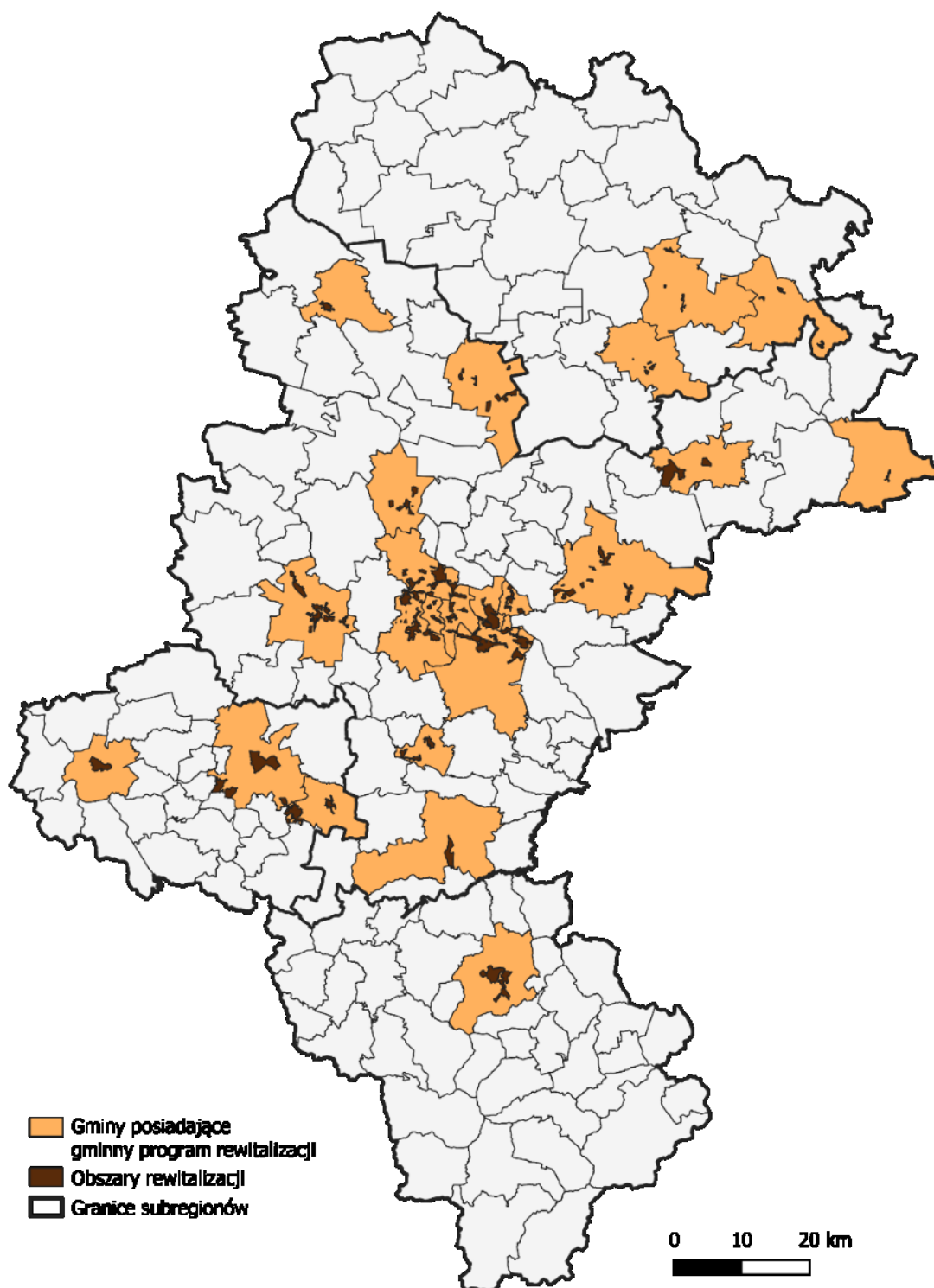
Według stanu na 30 września 2025 r. w Polsce funkcjonowało 9 848 instalacji OZE (dane nie uwzględniają mikroinstalacji, w tym instalacji prosumenckich), z czego jedynie 441 znajdowało się w województwie śląskim, co stanowi 4,5% krajowych zasobów. W przypadku instalacji słonecznych na 7 339 działających w Polsce, 324 zlokalizowane były w województwie śląskim – czyli jedynie 4,4% - na podstawie: Urząd Regulacji Energetyki, Instalacje odnawialnych źródeł energii – stan na 30 września 2025, [strona internetowa Urzędu Regulacji Energetyki](#). Teoretyczny potencjał OZE w województwie jest ściśle związany z jego warunkami geograficznymi i klimatycznymi. W regionie poziom nasłonecznienia oraz potencjał geotermalny, wodny i wiatrowy plasują się w pobliżu średnich krajowych. Wyjątek stanowią obszary górskie, takie jak Beskid Śląski i Beskid Żywiecki, gdzie warunki wiatrowe są korzystniejsze, a ukształtowanie terenu sprzyja wykorzystaniu energii płynących wód – na podstawie: Rynek odnawialnych źródeł energii w województwie śląskim, Euro-Centrum Park Naukowo-Technologiczny, Katowice. Mimo to rozwój OZE w regionie pozostaje względnie słaby na tle kraju, co zauważalnie wpływa na niską procentową strukturę udziału źródeł odnawialnych w produkcji energii elektrycznej.

3.6.5. Rewitalizacja i tereny przemysłowe

Zgodnie z danymi GUS województwo śląskie charakteryzowało się w 2024 r. powolnym tempem rekultywacji i zagospodarowania terenów zdegradowanych (61 ha/rok), zajmując przy tym czwartą pozycję od końca na tle całego kraju, ale jednocześnie awansując o jedno miejsce w porównaniu z rokiem ubiegłym. Gorszej pod tym względem sytuacja przedstawiała się w województwach: lubuskim (52 ha/rok), opolskim (52 ha/rok) oraz świętokrzyskim (55 ha/rok). Powierzchnia terenów zdewastowanych i zdegradowanych nadal wymagających rekultywacji wyniosła 5 225 ha co oznacza spadek o 22 ha w odniesieniu do 2023 r.

Z końcem 2023 r. większość posiadanych przez gminy programów rewitalizacji (lokalnych programów rewitalizacji) przestało obowiązywać a gminy rozpoczęły prace nad przygotowaniem gminnych programów rewitalizacji. Według stanu na 20 sierpnia 2025 r. w wykazie programów rewitalizacji w województwie śląskim, zawierającym programy obowiązujące w okresie perspektywy finansowej UE 2021-2027, wpisane były 23 gminy, które posiadały gminny program rewitalizacji, co stanowiło 13,77% gmin województwa. Oprócz nich obowiązuje także część wcześniej przygotowanych gminnych programów rewitalizacji, w tym w ramach poprzedniej perspektywy. Łączna powierzchnia obszarów rewitalizacji określonych w dokumentach, które są umieszczone w wykazie wynosiła 11 110,39 ha. Obszary te cechuje szczególna koncentracja negatywnych zjawisk i są wyznaczone do działań rewitalizacyjnych.

Mapa 36. Gminne programy rewitalizacji i wyznaczone w nich obszary rewitalizacji.

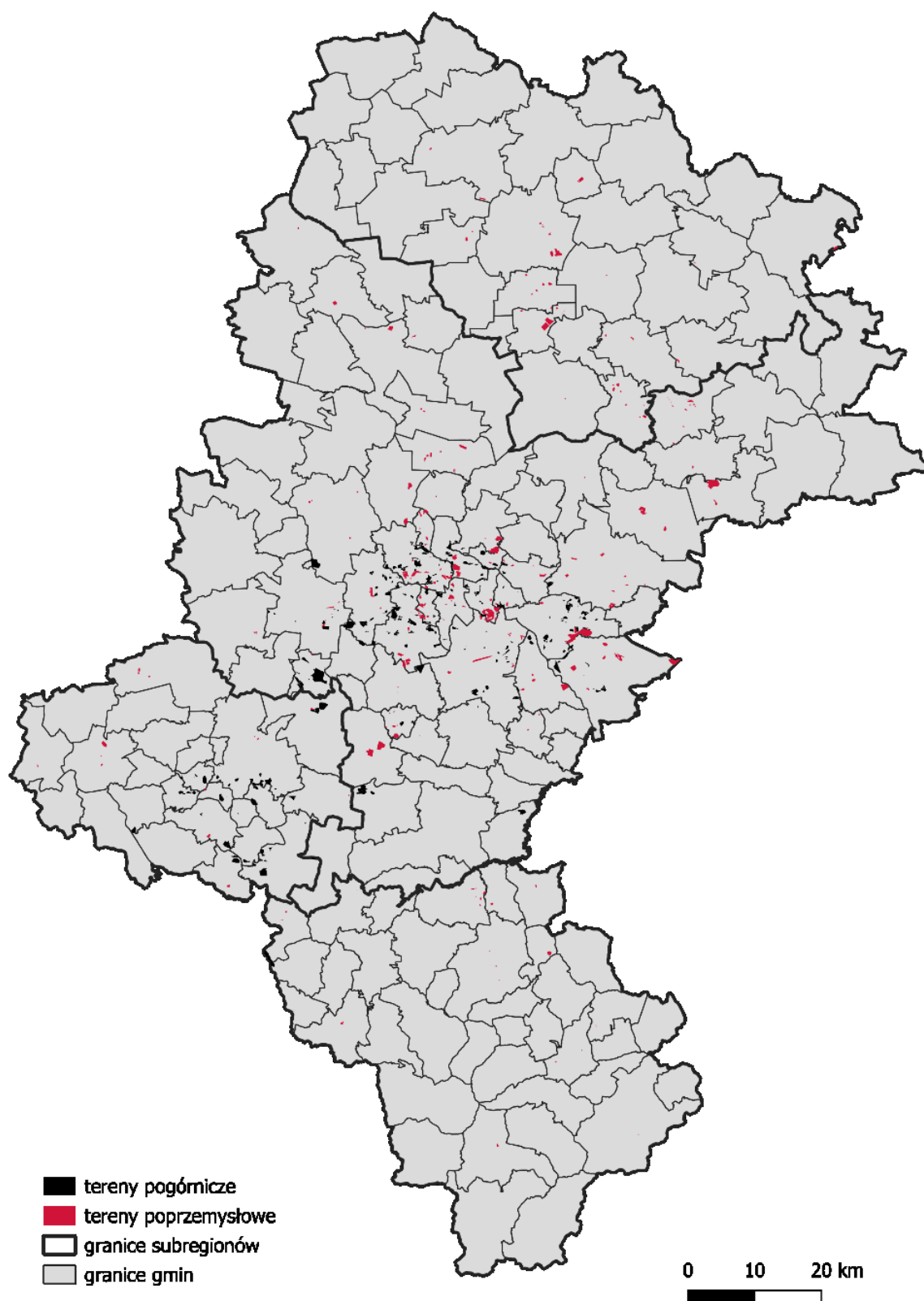

Źródło: opracowanie własne na podstawie Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Śląskiego [strona internetowa Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Śląskiego](#) (stan na 20 sierpnia 2026 r.).

Mając na uwadze konieczność bieżącego monitorowania ilości terenów pogórnich i przemysłowych Samorząd Województwa Śląskiego wraz z Głównym Instytutem Górniczym przystąpił do realizacji projektu pn. *Rozbudowa systemu zarządzania terenami pogórnymi na terenie województwa śląskiego (akronim OPI-TPP 2.0)*. Po ponad 3 latach prac udostępniono nową cyfrową e-usługę w postaci systemu informatycznego publikującego dane oraz informacje o terenach pogórnich i przemysłowych znajdujących się na terenie województwa śląskiego. Niniejsza platforma składa się z kilku sekcji, do których zaliczają się: wyszukiwarka terenów, porównywarka terenów, mapa terenów pogórnich i przemysłowych jak również cyfrowe repozytorium – na podstawie [strony internetowej projektu Rozbudowa systemu zarządzania terenami pogórnymi na terenie województwa śląskiego](#).

Dzięki działaniom realizowanym w ramach projektu wygenerowano mapę obrazującą lokalizację tych terenów. Wyniki wykazały, że na terenie województwa śląskiego znajduje się 277 terenów przemysłowych obejmujących powierzchnię ponad 4 019 ha oraz 318 terenów pogórnich o powierzchni przekraczającej 5 354 ha – na podstawie [strony internetowej projektu Rozbudowa systemu zarządzania terenami pogórnymi na terenie województwa śląskiego](#) stan na luty 2026 r. Tereny zdegradowane koncentrują się głównie w centralnej i zachodniej części regionu, co wiąże się z dużym nasyceniem działalności górniczej i wydobywania surowców.

Mapa 37. Tereny pogórniczne i przemysłowe w województwie śląskim.

Źródło: opracowanie własne na podstawie OPI TPP 2.0 (według stanu na luty 2026 r).

3.6.6. PODSUMOWANIE

ZASOBY NATURALNE I OCHRONA ŚRODOWISKA:

- Województwo śląskie dysponuje istotnymi zasobami przyrodniczymi, jednak funkcjonuje pod silną presją środowiskową wynikającą z wysokiego stopnia urbanizacji i uprzemysłowienia.
- Udział terenów leśnych w województwie (ok. 32% powierzchni) pozostaje powyżej średniej krajowej, mimo wysokiego stopnia urbanizacji.
- Ponad 21% powierzchni regionu objęte jest różnymi formami ochrony przyrody, co wskazuje na istotny potencjał środowiskowy.
- Województwo śląskie należy do województw notujących najwyższe w kraju poziomy emisji zanieczyszczeń powietrza, szczególnie pyłów oraz gazów cieplarnianych.
- Dane potwierdzają silne zróżnicowanie przestrzenne presji środowiskowej, z koncentracją problemów w obszarach zurbanizowanych i przemysłowych.

SPÓJNOŚĆ TRANSPORTOWA REGIONU:

- Województwo posiada jedną z najgęstszych sieci drogowych w kraju i najwyższą intensywność autostrad i dróg ekspresowych, co sprzyja wysokiej dostępności transportowej.
- Sieć kolejowa liczy ok. 1 892 km, z czego ponad 90% jest zelektryfikowane, co wyróżnia region na tle kraju ale cechuje niski wskaźnik wykorzystania kolei.
- Port Lotniczy Katowice obsłużył 7,3 mln pasażerów oraz 46 tys. ton cargo, plasując się w czołówce krajowej.
- Dane wskazują na nierówną dostępność transportową, z wyraźnie lepszym skomunikowaniem rdzenia metropolitalnego.

INFRASTRUKTURA KOMUNALNA:

- Bardzo wysokie nasycenie infrastrukturą wodociągową (96%), kanalizacyjną (80%) i gazową (67%). Sieci należą do najgęstszych w Polsce.

- Poziom wyposażenia w infrastrukturę komunalną jest wysoki w miastach, natomiast niższy i bardziej zróżnicowany w gminach wiejskich.
- Wytworzono więcej niż średnia krajowa odpadów komunalnych.
- Przekształceniu termicznemu poddano 10,6% odpadów — jeden z najniższych wyników w Polsce.

ENERGETYKA:

- Województwo śląskie pozostaje jednym z kluczowych regionów w krajowym systemie energetycznym, z wysokim udziałem energetyki konwencjonalnej. Region wytwarza 11,1% energii krajowej.
- Struktura wytwarzania energii wskazuje na dominację źródeł konwencjonalnych, co wiąże się relatywnie wysoką emisyjnością systemu.
- Region nie jest samowystarczalny energetycznie (pokrycie zużycia: 74%), równocześnie zużycie energii elektrycznej na mieszkańca jest większe od średniej krajowej.
- Udział odnawialnych źródeł energii w regionie rośnie, lecz pozostaje niższy od średniej w najbardziej zaawansowanych regionach kraju.
- Wskazuje się na wysokie zapotrzebowanie inwestycyjne w zakresie modernizacji i transformacji energetycznej.

REWITALIZACJA I TERENY POPRZEMYSŁOWE:

- Województwo śląskie charakteryzuje się największą w kraju liczbą i powierzchnią terenów przemysłowych i zdegradowanych.
- W województwie śląskim zidentyfikowano 277 terenów przemysłowych i 318 pogórnich — w sumie ponad 9,3 tys. ha.
- Analiza rozmieszczenia gmin posiadających gminne programy rewitalizacji wskazuje, że działania rewitalizacyjne realizowane są przede wszystkim w miastach na prawach powiatu.
- Skala rewitalizacji jest ściśle uzależniona od dostępu do środków zewnętrznych, w szczególności funduszy UE.

3.7. OPIS STATYSTYCZNY W OBSZARZE: ZARZĄDZANIE I WSPÓŁPRACA

3.7.1. Współpraca ponadregionalna

Członkostwo w organizacjach międzynarodowych

Samorząd Województwa Śląskiego prowadził aktywne działania oparte o współpracę z partnerami zagranicznymi. Województwo Śląskie w 2025 r. było członkiem m.in. następujących organizacji międzynarodowych, tj.:

- a) Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego ERIH,
- b) Europejskiego Ugrupowaniu Współpracy Terytorialnej TRITIA (do momentu podjęcia decyzji o jego rozwiązaniu) – Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego VII/13/9/2025 z dnia 14 kwietnia 2025 roku w sprawie rozwiązania Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej TRITIA z ograniczoną odpowiedzialnością i otwarcia jego likwidacji,
- c) European Social Network ESN.

ERIH (język angielski European Route of Industrial Heritage) to największa w Europie sieć informacji turystycznej o dziedzictwie przemysłowym. Wirtualny Szlak ERIH obejmuje ponad 100 tzw. „punktów kotwicznych”, oraz kilkanaście tras tematycznych. Wszystko razem tworzy wyjątkową w skali świata mozaikę europejskiego dziedzictwa przemysłowego, w której poszczególne obiekty są ze sobą powiązane wspólną historią. Województwo Śląskie jako zarządca Szlaku Zabytków Techniki jest członkiem ERIH od 2010 r. Szlak Zabytków Techniki to pierwszy szlak z Europy Środkowo-Wschodniej, który został w całości wpisany do Europejskiego Szlaku Dziedzictwa Przemysłowego. W ramach Szlaku Zabytków Techniki wybrano pięć Gwiazd Techniki, które są jednocześnie punktami kotwicznymi europejskiego szlaku, są to: Kopalnia Guido w Zabrze, Sztolnia Królowa Luiza, Zabytkowa Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach, Muzeum Tyskich Browarów Książęcych w Tychach oraz Muzeum Browaru Żywiec.

Jedną z inicjatyw w obszarze współpracy transgranicznej realizowanej przez Województwo Śląskie razem z innymi regionami było utworzenie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej TRITIA z ograniczoną odpowiedzialnością (EUWT TRITIA), które oficjalnie zostało zarejestrowane w dniu 25 lutego 2013 r. decyzją Ministra Spraw Zagranicznych. EUWT TRITIA zostało założone w celu usprawnienia i promowania współpracy transgranicznej, ponadnarodowej i międzyregionalnej między jej członkami, głównie dla wzmocnienia spójności ekonomicznej i społecznej, w szczególności poprzez realizację projektów i programów współpracy terytorialnej o następujących celach: ułatwienie codziennego życia mieszkańców polsko-czesko-słowackiego pogranicza, zapewnienie transgranicznej spójności na poziomie całego obszaru, realizacja projektów strategicznych w celu wspólnego rozwoju obszaru członków. Po dwunastu latach wspólnych działań na rzecz rozwoju współpracy transgranicznej podjęto decyzję o rozwiązaniu EUWT TRITIA i 29 września 2025 r. rozpoczęto procedurę.

European Social Network (ESN) to sieć, która rozciąga swoją działalność na 34 państwa i 170 organizacji, współpracujących w kilku obszarach strategicznych dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Stowarzyszenie zrzesza organizacje, które planują, finansują, badają, zarządzają, regulują, dostarczają i monitorują lokalne publiczne usługi społeczne, w tym usługi zdrowotne, socjalne, związane z zatrudnieniem, edukacją i mieszkalnictwem. Do jej głównych zadań należy wspieranie rozwoju skutecznej polityki społecznej i wysokiej jakości usług społecznych poprzez wymianę doświadczeń i wiedzy w szczególności skupiając się na takich grupach jak osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, dzieci w trudnej sytuacji i młodzież.

Samorząd Województwa Śląskiego realizuje współpracę zagraniczną w oparciu o liczne umowy partnerskie. W 2025 roku region formalnie współpracował z 18 regionami partnerskimi:

1. Region Hauts-de-France (Francja).
2. Kraj Związkowy Nadrenia Północna -Westfalia (Niemcy).
3. Samorządowy Kraj Žyľiňski (Słowacja).
4. Kraj Morawsko-Śląski (Czechy).

5. Komitat Borsod-Abauj-Zemplen (Węgry).
6. Region Walii (Wielka Brytania).
7. Autonomiczny Region Asturii (Hiszpania).
8. Obwód Lwowski (Ukraina).
9. Obwód Czerniowiecki (Ukraina).
10. Obwód Doniecki (Ukraina).
11. Obwód Żytomierski (Ukraina).
12. Adżarska Republika Autonomiczna (Gruzja).
13. Prowincja Liaoning (Chiny).
14. Stan Nevada (USA).
15. Stan Bengal Zachodni (Indie).
16. Stan Parana (Brazylia).
17. Prefektura Gifu (Japonia).
18. Emirat Abu Dhabi (ZEA).

W 2025 roku podpisano 2 nowe porozumienia o współpracy:

1. 13 czerwca 2025 r. w Shenyang: Porozumienie między Województwem Śląskim (Rzeczpospolita Polska) i Prowincją Liaoning (Chińska Republika Ludowa) o ustanowieniu stosunków opartych na partnerstwie i przyjaźni.
2. 1 grudnia 2025 r. w Katowicach: Porozumienie o współpracy między Województwem Śląskim i regionem Hauts-de-France.

Ponadto przedłużono (korespondencyjnie) na kolejne 5 lat okres obowiązywania Wspólnego Oświadczenia o współpracy i dalszym rozwoju przyjaznych stosunków pomiędzy Województwem Śląskim a krajem związkowym Nadrenia Północną-Westfalia. W efekcie, licząc 5 lat od czerwca 2026 r., okres obowiązywania Wspólnego Oświadczenia został przedłużony do czerwca 2031 r. Treść Wspólnego Oświadczenia z 2021 roku nie uległ zmianie.

W ramach współpracy międzynarodowej organizowane były liczne wizyty przedstawicieli regionów partnerskich i różnych organizacji międzynarodowych oraz przedstawicieli województwa śląskiego w regionach partnerskich. Poniżej wykaz wizyt i spotkań, które miały miejsce w 2025 r.

Organizacja oficjalnych wizyt przedstawicieli regionów partnerskich i organizacji międzynarodowych i innych w województwie śląskim w 2025 r.:

1. 21 stycznia 2025 r.: Spotkanie Wicemarszałka Województwa Śląskiego z dyrektorem NRW Global Business Poland.
2. 30 stycznia 2025 r.: Spotkanie w UMWSL dotyczące współpracy trójstronnej z udziałem Przewodniczącej Samorządowego Kraju Żylińskiego, Hejtmana Kraju Morawsko-Śląskiego oraz Wicemarszałka Woj. Śląskiego.
3. 17-19 marca 2025 r.: Zagraniczna przyjazdowa misja gospodarcza firm z partnerskich obwodów na Ukrainie – winnickiego i żytomierskiego, reprezentujących branżę medyczną w zakresie rehabilitacji ortopedycznej i kardiologicznej. Wydarzenie odbyło się w ramach projektu „InterGlobal” . Projekt „InterGlobal” – internacjonalizacja przedsiębiorstw sektora MŚP z województwa śląskiego” FE SL 2021-2027, Priorytet FESL.01 Fundusze Europejskie na inteligentny rozwój, Działanie FESL.01.10 Promocja eksportu i internacjonalizacja MŚP.
4. 19-21 marca 2025 r.: Zagraniczna przyjazdowa misja gospodarcza firm z partnerskich obwodów na Ukrainie – lwowskiego i czerniowieckiego, reprezentujących branżę zarządzanie odpadami. Wydarzenie odbyło się w ramach projektu „InterGlobal”.
5. 23-25 kwietnia 2025 r.: Udział delegacji z regionów partnerskich w Europejskim Kongresie Gospodarczym: regionu Hauts-de-France oraz Nadrenii Północnej-Westfalii. Spotkanie w ramach Regionalnego Trójkąta Weimarskiego na zaproszenie Wicemarszałka Woj. Śląskiego oraz w panelu organizowanym przez Ministerstwo Przemysłu nt. transformacji. Udział przedstawicielki Lwowskiej Obwodowej Administracji Wojskowej (Ukraina). Udział przedstawiciela Rządu Walii (Wielka Brytania). Ponadto zagraniczna przyjazdowa misja gospodarcza klastrów z regionu Hauts-de-France,

reprezentujących branże: zielona gospodarka oraz tech i cyberbezpieczeństwo. Wydarzenie odbyło się w ramach projektu „InterGlobal”.

6. 19 maja 2025 r.: Spotkanie z niemieckimi firmami z obszaru produkcji, przetwórstwa i recyklingu tworzyw sztucznych, organizowane przez UMWSL, NRW Global Business Poland oraz Fundusz Górnośląski S.A. w Centrum Internacjonalizacji Funduszu Górnośląskiego S.A. w Katowicach. Celem spotkania było umożliwienie nawiązania relacji biznesowych oraz współpracy pomiędzy podmiotami z ww. sektora, a także z przedstawicielami organizacji wsparcia biznesu ze strony niemieckiej i regionalnej.
7. 25 czerwca 2025 r.: Wizyta w Województwie Śląskim przedstawicieli chińskiej prowincji Henan. Wizyta w Euroterminalu Sławków, a następnie prezentacja potencjału obu regionów w Muzeum Śląskim.
8. 30 lipca – 1 sierpnia 2025 r.: Zagraniczna przyjazdowa misja gospodarcza firm z partnerskich regionów na Ukrainie (Iwowskiego i winnickiego) reprezentujących branżę druk 3D. Wydarzenie odbyło się w ramach projektu „InterGlobal”.
9. 2-9 września 2025 r.: Zagraniczna przyjazdowa misja gospodarcza z Wielkiej Brytanii firm reprezentujących branżę cyberbezpieczeństwo. Wydarzenie odbyło się w ramach projektu „InterGlobal”.
10. 10-11 września 2025 r.: Wizyta delegacji z prowincji Henan na czele z sekretarzem partii prowincji, wicesekretarzem, dyrektorem generalnym biura spraw zagranicznych, prezesem Zhongyu Port Group (ZIH). Odbyło się spotkanie z Wicemarszałkiem Woj. Śl. z udziałem KSSE, GTL i Euroterminala Sławków. Równolegle delegacja biznesowa odwiedziła Euroterminal Sławków.
11. 12-14 września 2025 r.: Zagraniczna przyjazdowa misja gospodarcza firm z Arabii Saudyjskiej, reprezentujących branże wschodzące. Wydarzenie odbyło się w ramach projektu „InterGlobal”.
12. 16-18 września 2025 r.: Zagraniczna przyjazdowa misja gospodarcza firm z Maroka sektora energetycznego, elektrycznego i technologicznego z Maroka. Wydarzenie odbyło się w ramach projektu „InterGlobal”.

13. 19-20 września 2025 r.: Rezydencja w Województwie Śląskim artystów z regionu Hauts-de-France, Nadrenii Północnej-Westfalii i Województwa Śląskiego w ramach projektu KULTURATRIUM (Regionalny Trójkąt Weimarski). Pokaz finałowy efektu współpracy artystów – spektaklu pt. „Ile węgla w nas” 19.09.2025 r. w Teatrze Rozrywki w Chorzowie.
14. 7-9 października 2025 r.: Zagraniczna przyjazdowa misja gospodarcza z Wielkiej Brytanii „AI w biznesie” firm skupionych wokół klastra CyberLondon. Wydarzenie odbyło się w ramach projektu „InterGlobal”.
15. 16-17 października 2025 r.: Wizyta w Województwie Śląskim przedstawicieli Biura Spraw Zagranicznych w rządzie prowincji Liaoning (Chiny). Odbyło się spotkanie w UMWSL z udziałem Członka Zarządu Województwa, a także przedstawicieli miasta Katowice oraz Uniwersytetu Śląskiego.
16. 12-13 listopada 2025 r.: Wizyta delegacji z Prefektury Gifu na czele z dyrektorem Wydziału Spraw Międzynarodowych w Prefekturze Gifu. Delegację przyjął Wicemarszałek Woj. Śląskiego. Dyskusja dot. kierunków współpracy dwustronnej, w tym zaproszenia na Europejski Kongres Gospodarczy w 2026 r.
17. 27 listopada 2025 r.: Wizyta delegacji z Nadrenii Północnej-Westfalii na czele z sekretarzem stanu ds. europejskich i międzynarodowych i jednocześnie rzecznikiem rządu kraju związkowego Nadrenia Północna-Westfalia. W spotkaniu uczestniczył także Konsul Generalny RFN we Wrocławiu. Delegację przyjął Wicemarszałek Woj. Śląskiego. Dyskusja dot. kierunków współpracy dwustronnej.
18. 1 grudnia 2025 r.: Podpisanie Porozumienia o współpracy dwustronnej połączone z wizytą delegacji regionu Hauts-de-France na czele z Wiceprzewodniczącym regionu. Spotkanie z udziałem Członkini Zarządu Woj. Śląskiego, Przewodniczącego Komisji Współpracy Zagranicznej i Integracji Europejskiej Sejmiku, konsula generalnego Francji w Krakowie oraz konsul honorowej Francji w Katowicach.

Organizacja oficjalnych wizyt zagranicznych przedstawicieli województwa, w tym w regionach partnerskich i udziału w spotkaniach organizacji międzynarodowych w 2025 r.:

1. 23-26 lutego 2025 r.: Wyjazd studyjny przedstawicieli Województwa Śląskiego na czele z Wicemarszałkiem Woj. Śląskiego do Nadrenii Północnej Westfalii. Tematem wiodącym wizyty była transformacja gospodarcza i społeczna. Celem wyjazdu było poznanie doświadczeń związanych z transformacją sektora górniczego Nadrenii Północnej-Westfalii.
2. 17-20 marca 2025 r.: Wyjazd studyjny przedstawicieli Województwa Śląskiego na czele z Wicemarszałkiem Woj. Śląskiego do Asturii – hiszpańskiego regionu partnerskiego Województwa Śląskiego. Tematem wiodącym wizyty była transformacja gospodarcza i społeczna. Celem wyjazdu było poznanie doświadczeń związanych z transformacją sektora górniczego Asturii.
3. 4-10 maja 2025 r.: Tydzień Regionalny Województwa Śląskiego w ramach udziału Polski na Expo 2025 w Osace, Kansai. Województwo Śląskie było reprezentowane przez Wicemarszałka Województwa. Za udział Polski w Wystawie Światowej Expo 2025 Osaka, Kansai odpowiedzialna była Polska Agencja Inwestycji i Handlu (PAIH). Hasło przewodnie obecności Polskiego Pawilonu na Expo to: „Polska. Dziedzictwo, które napędza przyszłość”. Motywem przewodnim Tygodnia Regionalnego Województwa Śląskiego były trzy postacie reprezentujące główne filary Śląska, tj.: gospodarkę, medycynę oraz kulturę, a hasłem przewodnim: „Rytm przyszłości”, które stanowiło odniesienie do procesu przenikania się tradycji z nowoczesnością, symbolizując proces transformacji. Głównym celem było zaprezentowanie regionu w kreatywnej formie, łączącej wątki gospodarcze, medyczne oraz kulturalne.
4. 11-14 czerwca 2025 r.: Wizyta w prowincji Liaoning w Chinach (miasta Shenyang, Fushun) delegacji Woj. Śląskiego na czele z Członkiem Zarządu Województwa Śląskiego i Przewodniczącym Sejmiku Województwa Śląskiego. 13 czerwca w Shenyang podczas Konferencji Miast Siostrzanych podpisano Porozumienie o ustanowieniu stosunków opartych na partnerstwie i przyjaźni.
5. 24-27 czerwca 2025 r.: Udział 5 radnych z KWZiE Sejmiku w Polish Day w Brukseli, wizyta w biurze regionalnym oraz w spotkania w PE i KE.
6. 17-23 sierpnia 2025 r.: Szczyt Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego nt. gamingu w Nadrenii Północnej-Westfalii. Udział

Wicemarszałka Województwa Śląskiego w dyskusji finałowej z młodzieżą. W programie wizyty delegacji – rozmowy trójstronne nt. kolejnych projektów współpracy.

7. 22-24 września 2025 r.: Spotkanie ekspertów z branży rowerowej w ramach Regionalnego Trójkąta Weimarskiego w regionie Hauts de France. Konferencja była okazją do wymiany wiedzy i doświadczeń w realizacji projektów rowerowych we Francji, Niemczech i Polsce. Panele dotyczyły obszaru infrastruktury rowerowej, przemysłu rowerowego i promocji mobilności rowerowej.
8. 24-27 września 2025 r.: Wizyta przedstawicieli Województwa Śląskiego (UMWSL, KSSE, GTL, „Euroterminal Sławków”) w prowincji Henan (Chiny), udział w Targach Inwestycji i Handlu, Forum Polska-Henan.
9. 23 października 2025 r.: Udział przedstawicieli UMWSL w konferencji w Ostrawie, poświęconej rozwojowi turystyki w Kraju Morawsko-Śląskim.
10. 24-26 listopada 2025 r.: Wizyta delegacji Województwa Śląskiego na czele z Wicemarszałkiem Woj. Śl. w Ukrainie (Kijów, Lwów). Celem wizyty było spotkanie z przedstawicielami służb, realizujących zadania w zakresie obrony cywilnej, ochrony ludności i mienia w sytuacjach kryzysowych oraz zapobiegania im, reagowania kryzysowego, ratownictwa, działań pożarniczych, prowadzenia profilaktyki społecznej, a także działań hydrometeorologicznych.
11. 23-26 listopada 2025 r.: Wizyta studyjna przedstawicieli UMWSL w Walii w związku z konferencją Wales Tech Week.

W 2025 r. Zarząd Województwa Śląskiego spotkał się również z dyplomatami: noworoczne spotkanie z korpusem konsularnym (15.01.2025 r.), spotkanie z konsulem generalnym RFN (03.02.2025 r.), spotkanie z ambasadorem Republiki Korei (20.02.2025 r.), spotkanie z konsulem generalnym Francji i konsulem honorową Francji w Katowicach (27.02.2025 r.), spotkanie z ambasadorem Kazachstanu oraz konsulem honorowym Kazachstanu w Katowicach (25.07.2025 r.), 26.08.2025 r. spotkanie z ambasadorem RPA (26.08.2025 r.), spotkanie z ambasadorem Luksemburga (26.09.2025 r.).

W 2025 roku odbyły się również liczne targi, misje gospodarcze krajowe oraz międzynarodowe o charakterze promocji gospodarczej, w których udział brali przedstawiciele Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego:

1. Misje gospodarcze: z Ukrainy (7-19.03.2025 r., 19-21.03.2025 r. oraz 30.07.-1.08.2025 r.); z Francji (23-25.04.2025 r.); z Wielkiej Brytanii (02-04.09.2025 r. oraz 07-09.10.2025 r.); z Arabii Saudyjskiej (12-14.09 2025 r.).
2. Targi, misje gospodarcze itp. o charakterze promocji gospodarczej w 2025 r.:
W 2025 roku realizowano liczne działania z zakresu promocji gospodarczej województwa śląskiego, obejmujące udział w krajowych targach, konferencjach, forach i wydarzeniach networkingowych. Aktywności te koncentrowały się na wspieraniu przedsiębiorczości, innowacji oraz rozwoju sektora MŚP, a także na zagadnieniach transformacji gospodarczej, energetycznej i cyfrowej regionu. Wśród podejmowanych inicjatyw znalazły się m.in. wydarzenia dedykowane startupom i nowym technologiom, takie jak cykle spotkań organizowane przez Silesian Startup Foundation, inicjatywy Business in Silesia czy wydarzenia współorganizowane z instytucjami otoczenia biznesu, a także konferencje tematyczne poświęcone energetyce, sztucznej inteligencji, sektorowi medycznemu i przemysłowi motoryzacyjnemu. Ważnym elementem działań były również wydarzenia o charakterze regionalnym, sprzyjające integracji środowisk gospodarczych, w tym m.in. Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw, Regionalne Fora Energetyczne, Targi ENERGETAB czy konkursy i fora promujące regionalne produkty i przedsiębiorców.
3. Targi i międzynarodowe wydarzenia gospodarcze: Równolegle województwo śląskie uczestniczyło w międzynarodowych targach i konferencjach gospodarczych, stanowiących platformę promocji potencjału gospodarczego regionu oraz umiędzynarodowienia przedsiębiorstw. Udział w wydarzeniach o zasięgu międzynarodowym umożliwił przedsiębiorcom z województwa śląskiego prezentację oferty, nawiązywanie kontaktów handlowych oraz wymianę doświadczeń z partnerami zagranicznymi. W 2025 roku wsparciem objęto m.in. udział firm w takich wydarzeniach jak Arab Health w Dubaju, GITEX Europe w Berlinie, Expo Real w Monachium, MEDICA w Düsseldorfie, MSV Brno czy Europejski Kongres Gospodarczy w Katowicach.

Przedsięwzięcia te realizowane były z udziałem wyłonionych w naborach przedsiębiorstw, co sprzyjało wzmocnieniu ich obecności na rynkach międzynarodowych oraz promocji marki gospodarczej województwa śląskiego. (Wydarzenia realizowane przez Departament PS w ramach projektu „InterGlobal – internacjonalizacja przedsiębiorstw sektora MŚP z województwa śląskiego” FE SL 2021-2027, Priorytet FESL.01 Fundusze Europejskie na inteligentny rozwój, Działanie FESL.01.10 Promocja eksportu i internacjonalizacja MŚP.).

Biuro Regionalne Województwa Śląskiego w Brukseli

1. Reprezentacja i współpraca z instytucjami Unii Europejskiej.

Biuro Regionalne Województwa Śląskiego w Brukseli prowadziło stałą współpracę z instytucjami Unii Europejskiej oraz zagranicznymi i krajowymi biurami regionalnymi, wspierając reprezentowanie interesów województwa w procesach decyzyjnych UE. Biuro prowadziło m.in. kontakty robocze z Komisją Europejską oraz Stałym Przedstawicielstwem RP przy UE, a także współpracowało z regionami partnerskimi w Brukseli (m.in. Walonią, Turyngią czy Brukselą).

2. Wsparcie aktywności Województwa Śląskiego w Europejskim Komitecie Regionów.

Biuro zapewniało zaplecze organizacyjne i merytoryczne dla aktywności Województwa Śląskiego w Europejskim Komitecie Regionów, w tym udziału przedstawiciela regionu w sesjach plenarnych oraz pracach komisji tematycznych, zwłaszcza COTER i ECON. Wsparcie obejmowało m.in. przygotowanie udziału w posiedzeniach Delegacji Polskiej w KR oraz współpracę przy inicjatywach międzyregionalnych, takich jak grupy ds. współpracy transgranicznej.

3. Monitorowanie polityk unijnych i procesów legislacyjnych.

W 2025 roku Biuro monitorowało kluczowe polityki i inicjatywy UE istotne dla województwa, w szczególności w obszarze polityki spójności, wieloletnich ram finansowych po 2027 r., sprawiedliwej transformacji i transformacji energetycznej. Przykładem działań był udział w konsultacjach opinii Europejskiego Komitetu

Regionów dotyczących przyszłości polityki spójności, transformacji klimatycznej oraz rozwoju kompetencji i rynku pracy.

4. Organizacja i współorganizacja wydarzeń oraz inicjatyw współpracy.

Biuro uczestniczyło w organizacji i współorganizacji wydarzeń, warsztatów i wizyt studyjnych służących wzmocnieniu pozycji Województwa Śląskiego w UE. Do kluczowych inicjatyw należał udział w międzynarodowym projekcie realizowanym wspólnie z regionami Brukseli, Walonii i Turyngii, ukierunkowanym na poprawę dostępu regionalnych podmiotów do funduszy UE, a także działania w ramach koalicji EuRegions4Cohesion na rzecz silnej polityki spójności po 2027 roku.

5. Udział w inicjatywach, wydarzeniach i spotkaniach międzynarodowych.

Przedstawiciele Biura uczestniczyli w licznych wydarzeniach organizowanych przez instytucje UE oraz sieci regionalne, w tym w inicjatywach towarzyszących Polskiej Prezydencji w Radzie UE. Przykładami były konferencje i debaty dotyczące polityki spójności, badań i innowacji, bioekonomii, bezpieczeństwa badań oraz sprawiedliwej transformacji regionów przemysłowych.

6. Działalność promocyjna Województwa Śląskiego.

Biuro realizowało działania promocyjne Województwa Śląskiego na forum europejskim, m.in. poprzez udział w wydarzeniach kulturalnych i informacyjnych w Brukseli i innych miastach europejskich. Przykładami były działania promujące region w ramach wydarzeń towarzyszących Polskiej Prezydencji w Radzie UE, udział w inicjatywach takich jak Dzień Europy czy Dzień Polski w Brukseli oraz współpraca z innymi polskimi biurami regionalnymi w zakresie promocji dziedzictwa kulturowego i potencjału regionu.

Regionalne Biuro Województwa Śląskiego: Przedstawicielstwo Funduszu Górnośląskiego S.A. w Zjednoczonych Emiratach Arabskich (Abu Dhabi)

1. Wsparcie wizyt oficjalnych i udział w międzynarodowych targach branżowych.

Biuro Przedstawicielskie wspierało wizyty przedstawicieli władz województwa oraz kierownictwa Funduszu Górnośląskiego w Zjednoczonych Emiratach Arabskich, w

tym udział delegacji w prestiżowych międzynarodowych targach branżowych. Przykładem były targi Arab Health w Dubaju oraz IDEX w Abu Zabi, podczas których Biuro koordynowało udział firm z województwa śląskiego, organizowało spotkania B2B oraz wspierało dialog z instytucjami rządowymi i gospodarczymi ZEA.

2. Wspieranie internacjonalizacji przedsiębiorstw z województwa śląskiego.

Istotnym obszarem działalności Biura było doradcze i organizacyjne wsparcie przedsiębiorców z regionu zainteresowanych rynkami Bliskiego Wschodu. Działania obejmowały konsultacje podczas wydarzeń targowych, organizację spotkań z partnerami emirackimi oraz współpracę z instytucjami otoczenia biznesu, takimi jak Polska Agencja Inwestycji i Handlu czy Polish Business Group w Dubaju.

3. Działania edukacyjne i eksperckie na rzecz przedsiębiorców.

Przedstawiciele Biura uczestniczyli w inicjatywach szkoleniowych i informacyjnych, mających na celu podnoszenie wiedzy przedsiębiorców na temat prowadzenia działalności gospodarczej w krajach Bliskiego Wschodu. Przykładem był udział w warsztatach i webinarach poświęconych uwarunkowaniom prawnym, kulturowym i biznesowym funkcjonowania na rynku ZEA oraz prowadzenie indywidualnych konsultacji dla firm z województwa śląskiego.

4. Wsparcie współpracy gospodarczej i instytucjonalnej podczas Europejskiego Kongresu Gospodarczego.

Biuro Przedstawicielskie odegrało kluczową rolę w koordynacji udziału licznej delegacji z Abu Zabi w Europejskim Kongresie Gospodarczym w Katowicach. W ramach Kongresu współorganizowano m.in. Forum Biznesu Polska–Abu Zabi, Forum Inwestycyjne Funduszu Górnośląskiego, panele dyskusyjne oraz spotkania B2B. Biuro uczestniczyło również w przygotowaniu porozumień instytucjonalnych oraz wspierało nawiązywanie współpracy pomiędzy uczelniami wyższymi ze Śląska i ZEA.

5. Rozwój współpracy w obszarze turystyki i promocji regionu.

Biuro współorganizowało wizyty branżowe delegacji województwa śląskiego w ZEA, w tym wizytę poświęconą współpracy w obszarze turystyki. Działania obejmowały spotkania z instytucjami odpowiedzialnymi za promocję turystyki w Abu Zabi i

Dubaju, liniami lotniczymi, touroperatorami oraz przedstawicielami polskich instytucji dyplomatycznych i handlowych.

6. Udział w międzynarodowych wydarzeniach technologicznych oraz działania doradcze.

W 2025 roku Biuro uczestniczyło również w międzynarodowych wydarzeniach poświęconych nowym technologiom i innowacjom, takich jak targi GITEX Africa w Marrakeszu, wspierając kontakty śląskich firm z partnerami z Afryki Północnej i Bliskiego Wschodu. Równolegle prowadzono szerokie działania doradcze, obejmujące indywidualne konsultacje dla przedsiębiorców z województwa śląskiego zainteresowanych ekspansją zagraniczną.

Regionalne Biuro Województwa Śląskiego: Przedstawicielstwo Funduszu Górnośląskiego S.A. w Ukrainie (Kijów)

Regionalne Biuro Województwa Śląskiego w Kijowie stanowi istotny element działań Funduszu Górnośląskiego S.A. w obszarze internacjonalizacji przedsiębiorstw. Pełni rolę centralnego punktu kontaktowego dla przedsiębiorców, oferując wsparcie w zakresie rozwoju biznesu, analiz rynkowych, konsultacji oraz ekspansji na rynek ukraiński. Działania Biura wpisują się w priorytety Unii Europejskiej związane z odbudową Ukrainy jako państwa nowoczesnego, ekologicznego, zaawansowanego technologicznie i zintegrowanego z Europą. Jednocześnie stanowią realną szansę rozwoju działalności eksportowej dla przedsiębiorców MŚP z województwa śląskiego.

1. Wsparcie internacjonalizacji przedsiębiorstw i ekspansji eksportowej.

Regionalne Biuro Województwa Śląskiego w Kijowie pełniło funkcję stałego punktu kontaktowego dla przedsiębiorców z województwa śląskiego, zainteresowanych wejściem lub powrotem na rynek ukraiński. Działania Biura koncentrowały się na wsparciu mikro, małych i średnich przedsiębiorstw w zakresie rozwoju działalności eksportowej, nawiązywania relacji handlowych oraz identyfikacji możliwości udziału w projektach realizowanych w Ukrainie, w szczególności w kontekście procesów odbudowy i modernizacji kraju.

2. Działania operacyjne i udział w kluczowych wydarzeniach międzynarodowych.

W 2025 roku Biuro wspierało zaangażowanie Funduszu Górnośląskiego S.A. w najważniejsze wydarzenia poświęcone odbudowie Ukrainy i współpracy gospodarczej, m.in. udział w Ukraine Recovery Conference w Rzymie oraz w IV Forum Odbudowy Ukrainy PAIH „Integracja – Gospodarka – Partnerstwo” we Lwowie. Biuro współorganizowało także wizytę Delegacji Województwa Śląskiego w Kijowie i Lwowie pod przewodnictwem Wicemarszałka Województwa Śląskiego, służącą wzmocnieniu relacji instytucjonalnych i gospodarczych.

3. Działania konsultacyjno-doradcze dla przedsiębiorców.

Istotnym obszarem aktywności Biura było świadczenie indywidualnych konsultacji dla przedsiębiorców z województwa śląskiego, obejmujących analizę rynku ukraińskiego, ocenę ryzyk regulacyjnych oraz doradztwo w zakresie udziału w procesach odbudowy Ukrainy. Biuro wspierało firmy z różnych branż, w tym m.in. sektora budownictwa, infrastruktury, energetyki, przemysłu i ochrony zdrowia, a także uczestniczyło w konsultacjach dla kilkudziesięciu firm budowlanych realizowanych we współpracy z ukraińskimi instytucjami rządowymi.

4. Rozwój współpracy instytucjonalnej.

W 2025 roku Biuro aktywnie rozwijało współpracę z kluczowymi instytucjami po stronie polskiej i ukraińskiej, w tym z przedstawicielstwami Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu, izbami gospodarczymi oraz administracją regionalną i centralną Ukrainy. Współpraca ta sprzyjała lepszej koordynacji działań wspierających przedsiębiorców oraz skuteczniejszemu wprowadzaniu firm z województwa śląskiego na rynek ukraiński.

5. Działania analityczne i eksperckie.

Biuro realizowało zadania analityczne, obejmujące przygotowanie raportów sektorowych dotyczących m.in. rynku urządzeń energetycznych i materiałów budowlanych w Ukrainie. Ważnym rezultatem działalności eksperckiej było opracowanie Przewodnika Inwestycyjnego, prezentującego priorytetowe sektory gospodarki Ukrainy oraz projekty inwestycyjne o wysokim potencjale współpracy międzynarodowej, który został wykorzystany podczas Ukraine Recovery Conference w Rzymie.

6. Upowszechnianie wiedzy i promocja możliwości współpracy gospodarczej.

Przedstawiciele Biura, w tym doradca zagraniczny Funduszu Górnośląskiego S.A., uczestniczyli jako prelegenci w wydarzeniach eksperckich i międzynarodowych forach gospodarczych, m.in. w IV Międzynarodowym Forum Eksportowym „Ukraine Goes Global” w Kijowie. Działania te służyły promocji potencjału przedsiębiorstw z województwa śląskiego oraz prezentacji możliwości ich udziału w projektach związanych z odbudową i modernizacją gospodarki Ukrainy.

Platforma Transformacji Regionów Górniczych

Województwo śląskie aktywnie uczestniczy w inicjatywie Regiony węglowe w transformacji (Coal Regions in Transition – CRiT), której celem jest łagodzenie społecznych skutków transformacji regionów górniczych w kierunku gospodarki niskoemisyjnej. Region angażuje się również w działania Platformy sprawiedliwej transformacji (Just Transition Platform – JTP), wspierającej regiony węglowe w osiąganiu celów sprawiedliwej transformacji.

W 2025 roku województwo śląskie wzięło udział w dwóch turach wymiany międzynarodowej w ramach formatu JTPeers (części JTP) z udziałem czeskiego Ministerstwa Środowiska, szwedzkiego regionu Västerbotten oraz organizacji partnerskiej MSPakt z Ostrawy. Kontakty z partnerami zagranicznymi umożliwiły wymianę doświadczeń i prezentację strategii transformacyjnych, obejmujących m.in. rozwój innowacji w zielonej i cyfrowej gospodarce, działania na rzecz rynku pracy (ze szczególnym uwzględnieniem zielonych kompetencji) oraz transfer technologii z instytucji badawczych do przemysłu.

Ponadto przedstawiciele regionu na bieżąco uczestniczą w seminariach, webinarach, warsztatach i konferencjach organizowanych w ramach CRiT i JTP, co sprzyja wymianie doświadczeń oraz nawiązywaniu kontaktów z partnerami z innych europejskich regionów górniczych.

Regionalne obserwatorium procesu transformacji (ROPT) 2.0

W 2025 roku województwo śląskie kontynuowało realizację projektu „Regionalne Obserwatorium Procesu Transformacji (ROPT) 2.0”. Celem drugiej edycji projektu

było wsparcie i usprawnienie zarządzania procesem sprawiedliwej transformacji w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem rynku pracy, dywersyfikacji działalności gospodarczej oraz potencjału terenów przemysłowych, w tym pogórnich.

W ramach ROPT 2.0 prowadzono działania edukacyjne i konsultacyjne, m.in. warsztaty, webinaria, spotkania konsultacyjno-doradcze (tzw. kawiarenki), badania ankietowe, laboratoria dialogu, spotkania sieciujące oraz wizyty studyjne do Północnej Anglii i Dolnych Łużyc. W gronie partnerów projektu znalazły się instytuty badawcze, uczelnie wyższe, związki zawodowe, instytucje otoczenia biznesu oraz organizacje pozarządowe. W listopadzie 2025 roku, w ramach upowszechnienia rezultatów projektu zorganizowano drugą edycję konferencji „Śląskie Forum Sprawiedliwej Transformacji”. Uczestnicy wydarzenia podsumowali dotychczasowy przebieg procesu transformacji i omówili kluczowe wyzwania dla przyszłości regionu.

Regionalna Rada ds. Sprawiedliwej Transformacji (RRST)

Regionalna Rada ds. Sprawiedliwej Transformacji (RRST) pełni w województwie śląskim funkcję doradczą i koordynacyjną. Wspiera Zarząd Województwa oraz Komitet Monitorujący w sprawnym wdrażaniu Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST). W 2025 roku odbyły się cztery posiedzenia RRST, podczas których prezentowano postępy wdrażania środków na transformację oraz omawiano działania transformacyjne realizowane w regionie. RRST monitoruje również bieżące dane finansowe programu i analizuje kluczowe uwarunkowania transformacji – w tym uwarunkowania prawne (np. planowane zmiany legislacyjne) oraz kontekst przyszłego finansowania po 2027 r.

3.7.2. Współpraca regionalna

Podział Województwa Śląskiego na subregiony został wprowadzony w pierwszej Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego na lata 2000–2015, uchwalonej 25 września 2000 r., jako odpowiedź na zróżnicowanie przestrzenne, funkcjonalne i społeczno-gospodarcze regionu. Celem tego rozwiązania było lepsze organizowanie procesów rozwojowych w oparciu o istniejące powiązania funkcjonalne, gospodarcze oraz uwarunkowania historyczne, a także stworzenie spójnej płaszczyzny do monitorowania rozwoju i wdrażania polityki regionalnej.

W układzie przestrzenno-funkcjonalnym województwo śląskie tworzą cztery subregiony, z których każdy koncentruje się wokół silnego ośrodka miejskiego o znaczeniu krajowym lub europejskim, pełniącego funkcję centrum rozwoju dla otaczającego go obszaru funkcjonalnego. Szczególną rolę pełni subregion centralny, w którym zlokalizowana jest Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia oraz miasto wojewódzkie Katowice.

Subregion centralny stanowi największy obszar funkcjonalny województwa – zarówno pod względem powierzchni (5 579 km²), jak i liczby ludności, która wynosi 2 558 974 osoby. Subregion południowy zajmuje powierzchnię 2 352 km² i jest zamieszkały przez 651 810 mieszkańców. Drugim co do wielkości obszarem funkcjonalnym jest subregion północny (3 050 km²), przy czym charakteryzuje się on najmniejszą liczbą ludności – 483 201 osób. Subregion zachodni, najmniejszy powierzchniowo (1 353 km²), zamieszkuje 597 456 mieszkańców.

W perspektywie finansowej Unii Europejskiej 2021-2027 subregiony odpowiadają miejskim obszarom funkcjonalnym (MOF), dla których przewidziano wsparcie w ramach instrumentu ZIT na podstawie opracowanych Strategii ZIT. Istotą instrumentu w nowym okresie programowania jest realizacja projektów zintegrowanych, odpowiadających na wspólne potrzeby i problemy obszarów funkcjonalnych, co wzmocniło rolę subregionów jako animatorów i koordynatorów współpracy pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Na realizację działań ZIT w latach 2021–2027 zarezerwowano środki w wysokości około 4,44 mld zł.

W 2025 roku w województwie śląskim podjęto łącznie trzynaście uchwał opiniujących zmiany w Strategiach ZIT wszystkich subregionów, w tym: trzy w Subregionie Centralnym, trzy w Subregionie Zachodnim, dwie w Subregionie Południowym oraz pięć w Subregionie Północnym.

Szczególnym elementem systemu rozwoju terytorialnego województwa śląskiego jest Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia. Metropolia, z siedzibą w Katowicach, obejmuje 41 gmin i realizuje zadania o charakterze ponadlokalnym, w szczególności w zakresie kształtowania ładu przestrzennego, rozwoju społeczno-gospodarczego, planowania i integracji publicznego transportu zbiorowego, realizacji przewozów

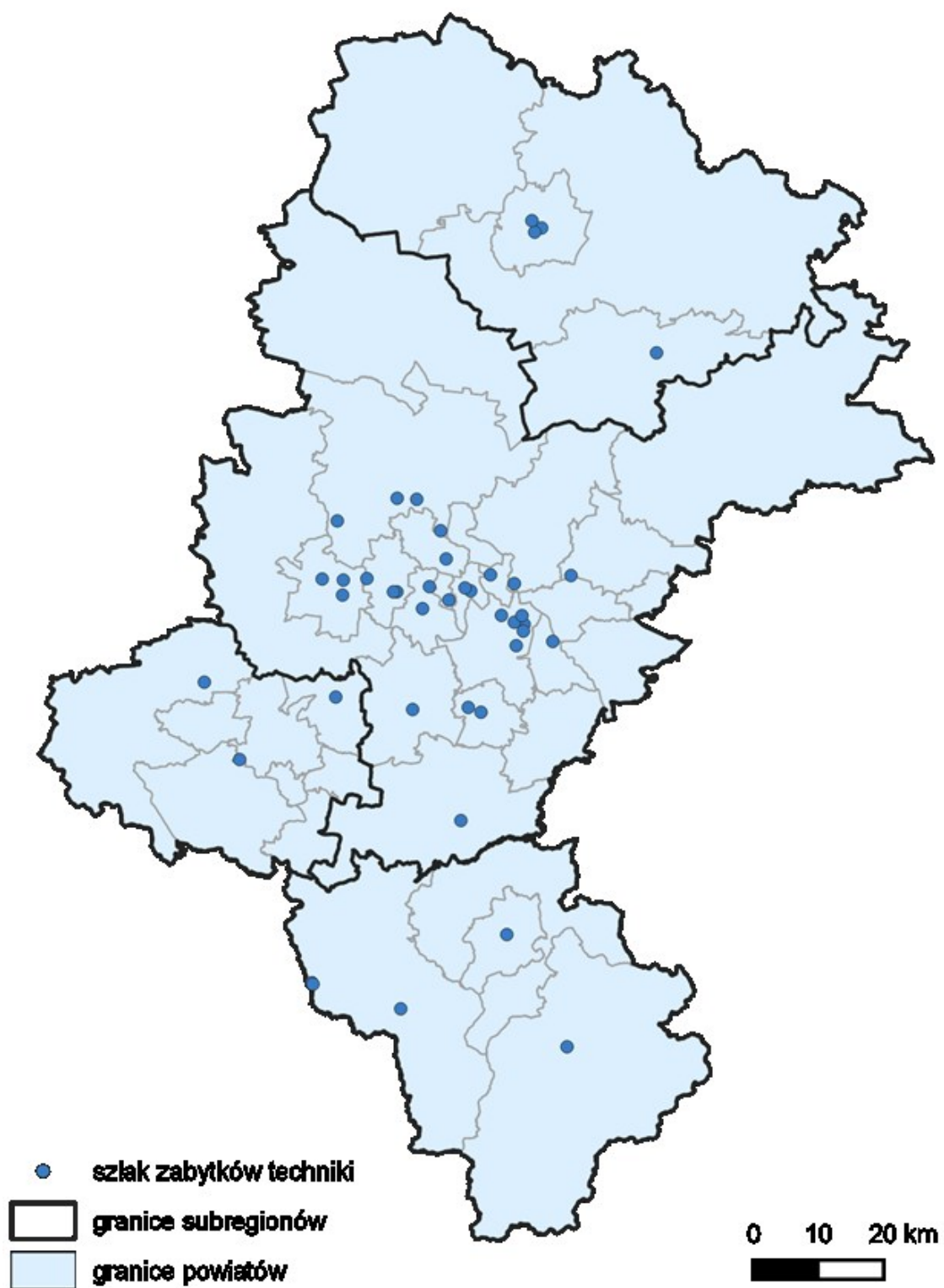
metropolitalnych, opiniowania przebiegu dróg wojewódzkich i krajowych oraz promocji obszaru metropolitalnego.

3.7.3. Promocja regionu, w tym markowe produkty i wydarzenia

Jednym z najbardziej znanych szlaków kulturowo-turystycznych w województwie śląskim jest **Szlak Zabytków Techniki (SZT)** obejmujący obiekty dziedzictwa przemysłowego. Stanowi on markowy produkt turystyczny prezentujący najważniejsze, ze względu na walory turystyczne, historyczne i architektoniczne, różnego rodzaju obiekty industrialne województwa. Zabytki Szlaku są związane z historią regionu oraz przemysłem, w szczególności z tradycją górnictwem i hutnictwem, kolejnictwem, energetyką, łącznością, produkcją wody, a także z przemysłem spożywczym. Szlak odgrywa nie tylko znaczącą rolę turystyczną, ale i promocyjną dla poszczególnych atrakcji oraz całego regionu, ukazując część jego tożsamości i charakter.

Na koniec roku 2025 w skład Szlaku wchodziło 42 obiekty, z których najwięcej zlokalizowanych jest w centralnej części województwa. Do najbardziej znanych z nich można zaliczyć: Kopalnię Guido i Sztolnię Królowa Luiza w Zabrze, osiedle górnicze na Nikiszowcu oraz Muzeum Śląskie w Katowicach. Na szczególną uwagę zasługuje Zabytkowa Kopalnia Srebra i Sztolnia Czarnego Pstrąga w Tarnowskich Górach – zabytki wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Unikatowa jest też kultura związana z browarnictwem, w ramach której udostępniono takie obiekty muzealne jak: Muzeum Tyskich Browarów Książęcych, Muzeum Browaru Żywiec oraz Browar Zamkowy w Cieszynie.

Mapa 38. Mapa szlaku zabytków techniki w województwie śląskim w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie [strony internetowej Szlaku Zabytków Techniki Województwa Śląskiego](#).

INDUSTRIADA organizowana corocznie od 2010 roku jako święto Szlaku Zabytków Techniki, jest największym w Polsce festiwalem promującym dziedzictwo przemysłowe. Szesnasta edycja wydarzenia odbyła się w dniach 6–7 czerwca 2025 r. i objęła łącznie 50 obiektów, w tym 10 obiektów zaprzyjaźnionych, zlokalizowanych w 32 miejscowościach województwa śląskiego. Motywem przewodnim edycji 2025 były „Skarby Ziemi”, nawiązujące do zasobów naturalnych i ich roli w rozwoju przemysłu oraz przemian technologicznych. Program wydarzenia koncentrował się na popularyzacji wiedzy z zakresu dziedzictwa przemysłowego, geologii oraz nauk o Ziemi, ukazując znaczenie surowców naturalnych dla rozwoju gospodarczego regionu. INDUSTRIADA była realizowana w rozszerzonej formule, obejmującej piątkowy „Rozruch maszyn” oraz główny dzień festiwalu w sobotę. Oficjalne otwarcie odbyło się w Fabryce Porcelany w Katowicach, natomiast finał wydarzenia miał miejsce w Zabytkowej Kopalni Ignacy w Rybniku. Festiwal współorganizowały Regionalny Instytut Kultury im. Wojciecha Korfańskiego oraz Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu.

Na terenie regionu istnieje również **Szlak Architektury Drewnianej**, skupiający 97 zabytkowych obiektów i zespołów architektonicznych. Szlak liczy około 1 060 km i składa się z pięciu pętli. Na trasie szlaku znajdują się zarówno liczne obiekty sakralne (drewniane kościoły), jak i karczmy, chałupy, leśniczówki, młyny itp. Szlak prowadzi także do skansenów (na podstawie: [strony internetowej Szlaku Architektury Drewnianej Województwa Śląskiego](#)).

Kolejnym szlakiem jest **Szlak Orlich Gniazd** skupiający zamki i ruiny warowni, które położone są na wzgórzach Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Nazwa wynika z położenia atrakcji pośród skał wapiennych na szczytach wzniesień. Szlak wyróżnia się szczególną malowniczością, znajdują się na nim nie tylko zamki, ale i zabytkowe budowle sakralne oraz wytwory przyrody. Aktualnie szlak rozciąga się na większości obszaru Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej i dzięki rozwiniętej infrastrukturze oferuje szeroki wachlarz form spędzania czasu (np. jazda na rowerze, wspinaczka, zwiedzanie jaskiń, spacer, narty). Szlakiem opiekuje się Związek Gmin Jurajskich.

Cykliczną imprezą przypisaną do szlaku jest **JUROMANIA**. Wydarzenie zorganizowane zostało w obiektach położonych na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej w dniach 19-21 września 2025 roku. Tematem przewodnim tej

edycji były „Filmowe oblicza Jury”. Dla miłośników turystyki aktywnej i ekoturystyki czekały wspinaczki pod okiem instruktorów, rajdy i wycieczki z przewodnikiem oraz liczne warsztaty i zajęcia edukacyjne. Nie zabrakło też pokazów historycznych i rekonstrukcji w średniowiecznych warowniach na Szlaku Orlich Gniazd, warsztatów oraz zwiedzania miejsc na co dzień niedostępnych. Podobnie jak w poprzednich edycjach tak i w tej w działania na rzecz realizacji całego święta włączyły się samorządy województw śląskiego i małopolskiego, jurajskie gminy i miasta oraz liczne instytucje kultury i stowarzyszenia. Podczas trzech dni wydarzeń na terenie województwa śląskiego przygotowano 266 atrakcji w 26 lokalizacjach, w których wzięło udział 34 557 uczestników.

Festiwal Beskidów i Śląska Cieszyńskiego „Dziewięćsił” zorganizowane zostało w dniach 6-9 czerwca 2025 roku w obiektach położonych na terenie marki Beskidy i marki Śląsk Cieszyński (powiaty cieszyński, bielski, żywiecki). Projekt ma na celu rozwój ww. marek z wszystkimi walorami: kulturowymi, przyrodniczymi, historycznymi, kulinarnymi. Program trzydniowego festiwalu wypełniało wiele wydarzeń o charakterze turystycznym, muzycznym czy warsztatowym. Festiwal obfitował w wydarzenia skierowane nie tylko do osób aktywnych i całych rodzin, ale również do tych, którzy cenią sobie spokój na łonie natury. Podczas trzech dni festiwalu przygotowano 135 atrakcji w 13 lokalizacjach, w których udział wzięło 29 321 uczestników.

Festiwal Górnej Odry jest corocznym świętem najmłodszej marki turystycznej w województwie śląskim – Krainy Górnej Odry. Piąta edycja Festiwalu Górnej Odry zorganizowana została w dniach 27-29 czerwca 2025 roku w obiektach położonych w Krainie Górnej Odry (powiat rybnicki, raciborski, wodzisławski). Projekt ma na celu rozwój Krainy Górnej Odry, z wszystkimi jej walorami: kulturowymi, przyrodniczymi, historycznymi, kulinarnymi. Program trzydniowego festiwalu wypełniało wiele wydarzeń o charakterze turystycznym, muzycznym czy warsztatowym. Festiwal obfitował w wydarzenia skierowane nie tylko do osób aktywnych i całych rodzin, ale również do tych, którzy cenią sobie spokój na łonie natury. Na trzy dni festiwalu przygotowano 130 atrakcji w 31 lokalizacji, w których udział wzięło 200 000 uczestników.

W województwie funkcjonuje też **Szlak Kulinarny „Śląskie Smaki”**, który powstał w 2012 roku z inicjatywy Śląskiej Organizacji Turystycznej. Szlak tworzy 25 restauracji i lokali gastronomicznych. Serwują one tradycyjne potrawy kuchni regionalnej: śląskiej, jurajskiej, zagłębiowskiej oraz beskidzkiej. Członkiem Szlaku może być tylko ten, kto uzyskał certyfikat „Śląskie Smaki”, potwierdzający jakość dań i ich regionalną autentyczność (na podstawie [strony internetowej Śląskie Smaki](#)). O jego znaczeniu świadczy wpisanie na Listę Produktów Tradycyjnych Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi 146 produktów.

Od 2006 roku w ramach szlaku „Śląskie Smaki” organizowane są imprezy kulinarne np. **Festiwal „Śląskie Smaki”**. Taka forma promocji kuchni regionalnej zapewnia dbałość o dziedzictwo kulinarne i kulturowe regionu. Festiwal organizowany jest za każdym razem w innej części województwa, co daje możliwość poznania lokalnych przysmaków. Każdemu festiwalowi towarzyszy konkurs kulinarny, w którym uczestnicy, podzieleni na kategorie, ubiegają się o tytuł Eksperta Śląskich Smaków i statuetkę złotego, srebrnego lub brązowego durszlaka. W 2025 roku XIX Festiwal Śląskie Smaki odbył się 15 czerwca w Koszęcinie. Marka „Śląskie Smaki” oraz „Festiwal Śląskie Smaki [www.slaskiesmaki.pl](#)” są zastrzeżonymi znakami towarowym zgłoszonymi w Urzędzie Patentowym Rzeczypospolitej Polskiej – na podstawie [strony internetowej Śląskie Smaki](#)).

Przez województwo śląskie przebiegają także **szlaki religijne** (np. Droga św. Jakuba, Szlak Papieski, Szlak Pauliński). W regionie znajduje się wiele znanych miejsc kultu religijnego oraz miejsc pielgrzymkowych, z których najważniejsze jest Sanktuarium na Jasnej Górze w Częstochowie, nazywane „duchową stolicą Polski” oraz Sanktuarium Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej w Piekarach Śląskich wraz ze Wzgórzem Kalwaryjskim.

Szlak Przyrody Województwa Śląskiego tworzą miejsca o wyjątkowych walorach przyrodniczych, obszary stanowiące dziedzictwo przyrody ożywionej i nieożywionej regionu. Nie ma on charakteru trasy wyznakowanej w terenie – jest to zbiór obiektów rozrzuconych na terenie całego województwa śląskiego, pomiędzy którymi turysta przemieszcza się w wybrany przez siebie sposób, samodzielnie dokonując selekcji interesujących go atrakcji. Szlak Przyrody liczy ponad 50 obiektów, zlokalizowanych

zarówno na obszarach naturalnych, jak i przekształconych przez człowieka. Wszystkie zaproponowane miejsca dostępne są przez cały rok.

W centralnej części województwa zlokalizowany jest jeden z największych w Europie zespołów wypoczynkowo-rekreacyjno-rozrywkowych – **Park Śląski**, który jako dynamiczny ośrodek rekreacyjny, kulturalny i edukacyjny, stale pielęgnuje różnorodność oferty, starając się dostarczać niezapomnianych doświadczeń dla mieszkańców i odwiedzających. Przez różnorodne wydarzenia, Park Śląski staje się sercem społeczności, oferując rozrywkę, kulturę, aktywności rodzinne oraz angażując się w działania społecznie odpowiedzialne.

Wykaz imprez zorganizowanych w Parku Śląskim w 2025 r. według siedmiu kategorii:

1. Aktywność dla dzieci i rodzin: Warsztaty dla dzieci „Warsztaty Wielkanocne”, gry terenowe „Kompas Gier Terenowych w Parku Śląskim”: Walentynkowa Gra Terenowa, Wieczorna Gra Terenowa „Poszukiwanie Wiewiórki Basi”, „Detektywistyczna Gra Terenowa”, „Poszukiwanie Pisanek w Parku Śląskim”, „Wiosenna Gra Terenowa”, „Wielka Przygoda w Parku Śląskim”, „Mikołajkowa Gra Terenowa”, warsztaty kreatywne w ramach „Ekodzień z Pomysłem”, wycieczki dla dzieci „Z Parkiem Śląskim na TY”, Festiwal „Parkowe Miasteczko Dmuchańców”, „Bajkowe spektakle na trawie”, Śniadania na Trawie, „Zwierzynalia” dla miłośników zwierząt, spektakle dla dzieci w Rosarium, warsztaty „Gady w Parku Śląskim”, „Przytul się do Alpaki w Parku Śląskim”, Akademia Kreatywnego Dzieciaka, warsztaty na terenie Miasteczka Ruchu Drogowego – Skate Safe, konkurs „Dyniowe Inspiracje”, Domek Świętego Mikołaja, Marsz Małych Mikołajów, Marzannowy Pokaz Mody, Zajęcia muzyczne dla najmłodszych, Warsztaty pszczelarskie dla dzieci, Disco na Fali – dyskoteki na kąpielisku Fala, Piana Party & Bumper Ball.
2. Kultura, sztuka i muzyka: Wernisaż pokonkursowej wystawy fotografii „Cztery Pory w Parku Śląskim”, Festiwal ING Silesia Beats, koncerty w Ogrodzie Japońskim „Ogród Dźwięków”, potańcówki na Kręgach Tanecznych, warsztaty i koncert pn. Indyjskie Opowieści, Fajer Festiwal, wystawa plenerowa fotografii pn. „Niepark”, koncert jubileuszowy z okazji 75-lecia Parku Śląskiego.

3. Sport i rekreacja: Bieg Cyborga, Bieg z Sercem WOŚP, Bieg Wiosenny, Biegam z Czystą Przyjemnością, Bieg dla Flagi, Bieg Krwiodawców, Silesia Marathon, TAURON Bieg Nowej Energii, Śląskie Święto Rowerzysty – zawody rowerowe, dzień otwarty – Skate Safe, pokazy szermierki historycznej „Krąg Szermierczy”, Rajd Śląska – przejazd terenem Parku Śląskiego, Puchar Polski w dogtrekkingu, bieg charytatywny w ramach 5. urodzin Fundacji „Gramy do Końca”.
4. Wydarzenia kulinarne i targi: Targi turystyczne Atrakcje Regionów, Kulinaryny Ogień & Świąteczna Choinka.
5. Wydarzenia sezonowe i tematyczne: Parkowy Kiermasz Kwiatowy, LovElka – walentynkowy przejazd Koleją Linową Elka, Otwarcie sezonu w Ogrodzie Społeczności Parkowej, Śniadania na Trawie, urodziny Kolei Linowej Elka, Domek Świętego Mikołaja.
6. Wydarzenia CSR: Piknik charytatywny w ramach 5. urodzin Fundacji „Gramy do Końca”, spotkanie stowarzyszenia „Mopsy w Potrzebie”, piknik pn. Dzień Nowej Energii z Firmą TAURON, Śląski Piknik Rodzinny z Dziennikiem Zachodnim, zbiórka rzeczy na potrzeby Schroniska PsiKot, przekazanie prezentów dla dzieci w ramach akcji „Spełnij marzenie dziecka z Hospicjum Cordis”.
7. Patronaty Honorowe Marszałka Województwa: 2 patronaty: XII Bieg Wiosenny, Kulinaryny Ogień w Świetle Parkowej Choinki.

Stadion Śląski jest obiektem wielofunkcyjnym, na którym organizowane są imprezy sportowe, kulturalne, rekreacyjne oraz inne możliwe do realizacji na obiekcie, w tym wiele o charakterze międzynarodowym. Obiekt posiada 54 378 miejsc siedzących, ok 85 000 miejsc podczas koncertów muzycznych, 25 łóż VIP z miejscami do siedzenia dla 384 osób, 1 777 miejsc biznesowych, 106 miejsc dla osób z niepełnosprawnościami, do 842 stanowisk dla mediów. 7 500 m², murawy oraz 9-torową bieżnię lekkoatletyczną.

Wykaz imprez zorganizowanych na Stadionie Śląskim w 2025 r.:

1. 23 maja 2025 r. 71 ORLEN Memoriał Janusza Kusocińskiego: Mityng lekkoatletyczny z udziałem polskich oraz światowych gwiazd lekkoatletyki.

2. 6 czerwca 2025 r. Mecz Polska – Mołdawia: Mecz towarzyski reprezentacji Polski w piłce nożnej. Spotkanie to służyło jako element przygotowań reprezentacji Polski do kolejnych spotkań eliminacyjnych do Mistrzostw Świata 2026, które odbywały się w 2025 roku. Polska wygrała mecz 2:0.
3. 21 czerwca 2025 r. Ronaldinho Show – mecz pokazowy: Ronaldinho Show 2025 było wyjątkowym widowiskiem sportowo-rozrywkowym. Głównym punktem imprezy był mecz piłkarskich legend: "Pojedynek Legend" Polska kontra Brazylia.
4. 19 lipca 2025 r. Lato z Radiem i Telewizją Polską: Koncert na esplanadzie Superauto.pl Stadionu Śląskiego. Występ gwiazd polskiej muzyki.
5. 16 sierpnia 2025 r. Diamentowa Liga – Silesia Memoriał Kamili Skolimowskiej: Mityng lekkoatletyczny z udziałem polskich oraz światowych gwiazd lekkoatletyki.
6. 29-30 sierpnia 2025 r. Cykl koncertów letnich: Cykl koncertów letnich. Koncerty gwiazd polskiej sceny muzycznej połączone z różnymi atrakcjami dla uczestników.
7. 7 września 2025 r. Mecz Polska – Finlandia: Mecz reprezentacji Polski z Finlandią na Stadionie Śląskim. Był spotkaniem w ramach eliminacji do Mistrzostw Świata 2026. Polska pokonała Finlandię 3:1.
8. 19-21 września 2025 r. Rajd Śląska: Rajd Śląska 2025 był częścią kilku prestiżowych cykli rajdowych o randze międzynarodowej, ogólnopolskiej i regionalnej: FIA European Rally Trophy (FIA ERT) – rajd stanowił 10. rundę tego międzynarodowego cyklu. Rajdowe Samochodowe Mistrzostwa Polski (RSMP) – była to 6. runda najważniejszego cyklu rajdowego w kraju. Millers Oils HRSMP – runda Mistrzostw Polski w Rajdach Historycznych. Rajdowe Mistrzostwa Południa (RMP) – runda cyklu regionalnego (tzw. „okręgówki”).
9. 5 października 2025 r. Silesia Marathon: Największe wydarzenie biegowe na Śląsku.
10. 9 października 2025 r. Mecz Polska – Nowa Zelandia: Mecz towarzyski reprezentacji Polski z Nową Zelandią.

11. 11 listopada 2025 r. Święto Niepodległości na Stadionie Śląskim: Święto Niepodległości na Stadionie Śląskim – piknik rodzinny, koncerty, pokazy militariów i służb mundurowych, atrakcje dla dzieci.

W 2025 r. odbyło się wiele prestiżowych wydarzeń, podczas których promowano województwo śląskie. Wśród nich znalazły się: Przystanek Zdrowia, Regionalne Mistrzostwa w Ratownictwie Medycznym, 26. Bieg po Nowe Życie, Kongres Nowej Mobilności, Górnośląska Barbórka, Spotkanie Gwarków w ramach obchodów święta górniczego Barbórka, wydarzenie pn. Podaruj innym częśćkę siebie.

Wśród innych świadczeń promocyjnych realizowanych w 2025 roku na terenie regionu oraz poza jego obszarem znalazły się:

- **Działania w zakresie promocji województwa śląskiego jako Regionu Partnera Mistrzostw Świata 2025 w Piłce Ręcznej Mężczyzn do lat 21:**
Samorząd województwa inwestuje w sport i buduje rozpoznawalność poprzez promocję sportu. Spora część polskiej populacji żyje sportem, w szczególności coraz bardziej popularną dyscypliną, jaką jest piłka ręczna. Jest to szansa dla województwa śląskiego, które objęło tytuł Regionu Gospodarza Mistrzostw Świata 2025 w Piłce Ręcznej Mężczyzn do lat 21, co zwiększyło możliwości promocyjne regionu na arenie międzynarodowej. Przekłada się to bezpośrednio na osiągnięcie światowych zasięgów informacyjnych, które niemożliwe są do zrealizowania bez zaangażowania w wydarzenie o takiej randze. Dodatkowo istotnym zakresem działań była również promocja dyscypliny jaką jest piłka ręczna.
- **Aplikacja „Śląskie.”** W 2025 roku kontynuowano rozwój i promocję aplikacji mobilnej „Śląskie.” prezentującej aktualne wydarzenia oraz ofertę jednostek kultury i spółek Województwa Śląskiego. Zrealizowano kampanię promocyjną obejmującą reklamę zewnętrzną oraz działania w mediach masowych (reklamy w Google Ads, Meta Ads oraz w serwisie YouTube). Dodatkowo w świadczeniach promocyjnych realizowanych w ramach pakietów sponsorskich i materiałach drukowanych projektowanych przez Departament Promocji, Gospodarki i Sportu uwzględniano działania związane z promocją „Śląskie.”.

- **Projekt Zima 2025:** Zimowy cykl wydarzeń plenerowych organizowany przez telewizję TVN, który promuje aktywny wypoczynek, zimowe atrakcje i dobrą zabawę w górach. W ramach cyklu powstały specjalne zimowe miasteczka i strefy z atrakcjami sportowymi, konkursami, muzyką na żywo oraz spotkaniami z gwiazdami telewizji i influencerami. Wydarzenia były transmitowane i relacjonowane także w programach TVN oraz w mediach społecznościowych. W 2025 roku Projekt Zima odbył się w następujących lokalizacjach województwa śląskiego: Istebnej, Szczyrku, Wiśle oraz w Bielsku-Białej. W każdy z weekendów w zimowym miasteczku TVN, w ww. lokalizacjach przeprowadzono rozmowę na żywo ze wskazanym Przedstawicielem Województwa Śląskiego. Ponadto w ramach umowy nagrano 4 audycje (felietony) do programu „Dzień Dobry TVN” oraz 4 audycje (felietony) do programu „Co za Tydzień”. W materiałach podkreślano walory krajobrazowe, a także możliwości aktywności zimowych oraz ofertę regionu. Ukazano również działalność takich jednostek jak Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu, Planetarium Śląskiego, Superauto.pl Stadionu Śląskiego czy Instytucji Filmowej Silesia Film. Udział w projekcie pokazał Śląskie jako region całoroczny, oferujący zróżnicowane doświadczenia – od sportu i rekreacji po kulturę i rodzinne formy wypoczynku.
- **Produkcja filmu** w języku polskim i w wersjach językowych: angielskiej i niemieckiej, promującego walory turystyczne, gospodarcze, naukowe, sportowe i kulturalne województwa śląskiego wraz z jego skróconymi wersjami: gospodarczymi, turystyczno-kulturalnymi oraz prezentującymi sportowy potencjał regionu.
- **Udzielenie dotacji** celowej dla Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na bieżącą działalność w zakresie upowszechniania i pomnażania osiągnięć nauki i kultury, w tym przez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, informacyjnych i archiwalnych oraz działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych, w szczególności poprzez organizację w dniach 28-31 maja 2025 roku w Katowicach XXXI Kongresu Międzynarodowej Federacji Prawa Europejskiego (FIDE).
- **Udzielenie dotacji** w ramach otwartego konkursu ofert na zadanie publiczne „Gra planszowa o Parku Śląskim” w obszarze działalności wspomagającej

rozwój wspólnot i społeczności lokalnych, z zakresu realizacji projektu wybranego przez mieszkańców Województwa Śląskiego w ramach VI edycji Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego Województwa Śląskiego realizowanego w terminie od 15 czerwca do 15 listopada. W ramach zadania został wykonany projekt gry planszowej wyprodukowany w nakładzie 100 sztuk oraz zostało zorganizowanych 10 wydarzeń promujących grę planszową połączonych z rozgrywkami.

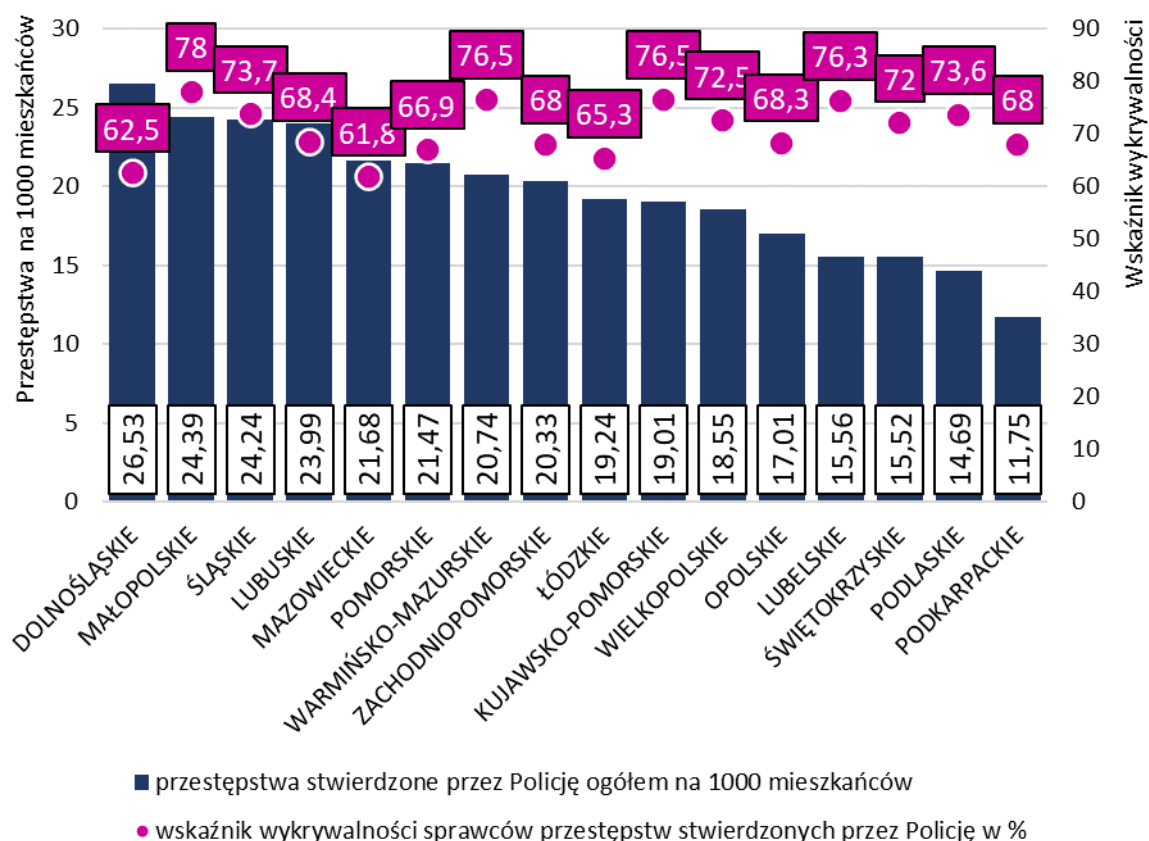
- **ING SILESIA BEATS** (19-21 czerwca 2025 r. Park Śląski w Chorzowie, pakiet sponsorski na rzecz Województwa Śląskiego).
- **Festiwal Tauron Nowa Muzyka Katowice** (19-22 czerwca 2025 roku Katowice, pakiet sponsorski na rzecz Województwa Śląskiego).
- **Air Show Rudniki** (1-2 sierpnia 2025 r. Lotnisko Rudniki w Kościelcu, pakiet sponsorski na rzecz Województwa Śląskiego).
- **Fajer Festiwal** (21-22 sierpnia 2025 r. Park Śląski w Chorzowie, pakiet sponsorski na rzecz Województwa Śląskiego).
- **Puchar Polski w Dogtrekkingu 2025** (12.04.2025 r. Lubliniec, 10.05.2025 r. Bielsko-Biała, 7.06.2025 r. Chorzów, 20.09.2025 r. Wisła, pakiet sponsorski na rzecz Województwa Śląskiego).
- **XXX Wielka Gala Izby Rzemieślniczej oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości** (6 kwietnia 2025 r. Katowice, pakiet sponsorski na rzecz Województwa Śląskiego).
- **Sylwester z Dwójką 2025:** w ramach umowy dotyczącej kampanii informacyjnej oraz kampanii promocyjnej przez TVP SA w likwidacji Wykonawca zrealizował pakiet świadczeń na rzecz Województwa Śląskiego jako Gospodarza wydarzenia.
- **zakup pakietu świadczeń promocyjnych w ramach XVII Europejskiego Kongresu Gospodarczego** (23-25 kwietnia 2025 r. w Katowicach): wydarzenie pn. „European Liquid Gas Congress (Europejski Kongres Gazu Płynnego) organizowanego w dniach 20-22 maja 2025 r. w Katowicach”; wydarzenia pn. Business Meet U; wydarzeń PRECOP oraz Energy Days,
- reklama i promocja w magazynach specjalistycznych.

3.7.4. Bezpieczeństwo publiczne

W 2024 r. w województwie śląskim zostało stwierdzonych przez policję w zakończonych postępowaniach przygotowawczych ponad 104 tys. przestępstw, co stanowiło 13,5% (z 772 tys. przestępstw w kraju) i było jednym z wyższych wyników wśród regionów zaraz po województwie mazowieckim (119,5 tys.). Podobnie dla regionu sytuacja przedstawia się pod względem ilości odnotowanych przestępstw w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. W województwie śląskim wyniosła ona 24, co stanowiło jeden z wyższych wyników zaraz po województwach dolnośląskim (26,5) oraz małopolskim (24,4), podczas gdy na poziomie kraju odnotowano 20,6 przestępstw na 1 000 mieszkańców. Bezpośrednio za województwem śląskim znalazły się województwa lubuskie (24), mazowieckie (21,7) i pomorskie (21,5). Najniższe wartości tego wskaźnika wystąpiły natomiast w województwach podkarpackim (11,8), podlaskim (14,7) i świętokrzyskim (15,5).

Zarówno w regionie, jak i w kraju wśród stwierdzonych przez policję przestępstw przeważały przestępstwa o charakterze kryminalnym, odpowiednio 51,2 tys. i 422 tys. przestępstw. Ilość przestępstw gospodarczych w województwie śląskim wyniosła 40,6 tys., co stanowiło 16,9% tego typu przestępstw w Polsce. Pozytywnym zjawiskiem jest bardzo wysoki wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw w ostatnich latach. W 2024 r. wyniósł on 74% i był to piąty wynik po województwie małopolskim (78%), kujawsko-pomorskim (76,5), warmińsko-mazurskim (76,5) oraz lubelskim (76,3%). Wartość wskaźnika dla Polski była niższa niż w wymienionych województwach i wyniosła 69,8%.

Wykres 33. Przestępstwa według województw w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Na terenie regionu funkcjonowało: 173 zespołów ratownictwa medycznego (ZRM), 15 szpitalnych oddziałów ratunkowych (SOR) oraz 1 lotniczy zespół ratownictwa medycznego (śmigłowiec). Z systemem współpracowało także 9 izb przyjęć. W ramach ZRM działało 18 jednostek specjalistycznych oraz 155 podstawowych. W porównaniu z innymi regionami województwo śląskie charakteryzowało się stosunkowo dużą liczbą ZRM (druga pozycja po województwie mazowieckim), ale małą liczbą SOR-ów (piąta pozycja ex aequo z województwami dolnośląskim i podkarpackim). Sytuacja w tym zakresie przedstawia się jednak bardziej niekorzystnie przy uwzględnieniu liczby ludności. W województwie śląskim na 1 ZRM przypada 24 806 mieszkańców, co stanowi trzeci najgorszy wynik po województwach wielkopolskim (26 565 osób) i mazowieckim (25 620) przy czym na poziomie kraju odnotowano wynik 22 530 osoby. Pod względem dostępności szpitalnych oddziałów ratunkowych województwo śląskie zajmuje ostatnie miejsce – 1 SOR na 286 096

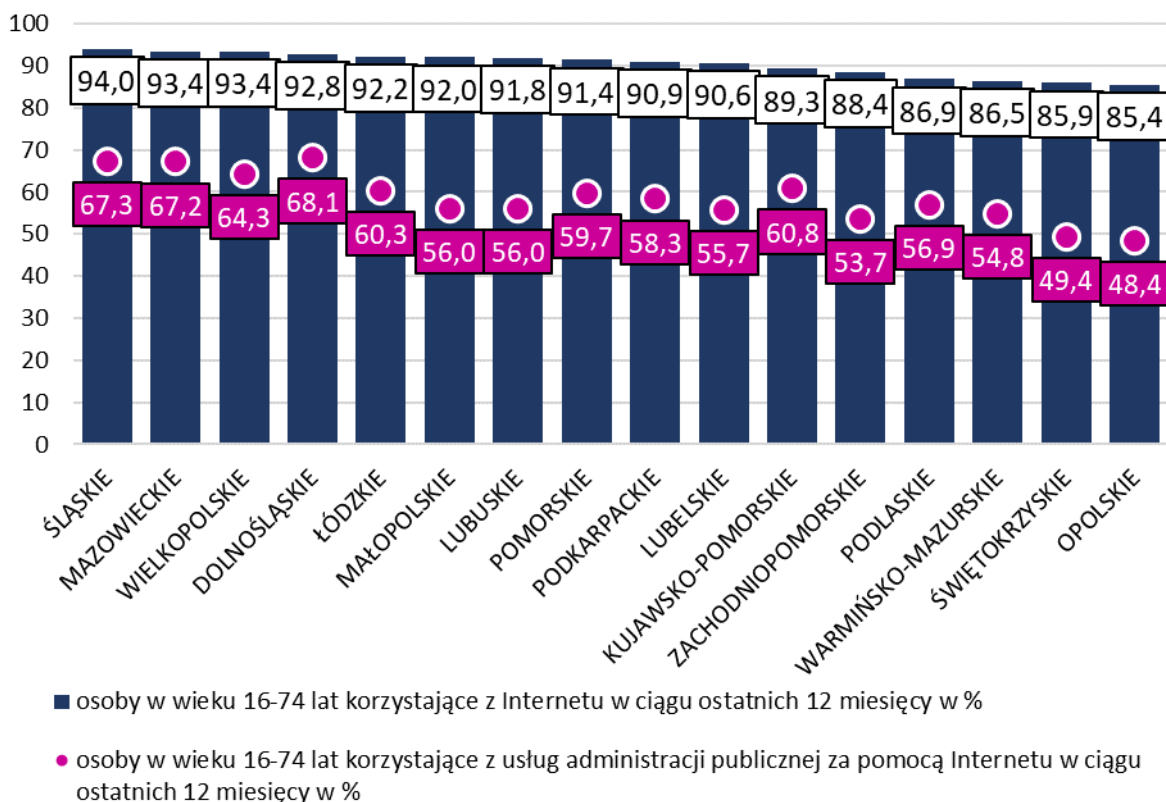
osób. Należy przy tym zaznaczyć, że wartość ta jest prawie dwukrotnie większa od wartości dla Polski.

3.7.5. E-usługi

W województwie śląskim w 2024 r. 96,3% gospodarstw domowych posiadało dostęp do Internetu (szósty wynik wśród województw) przy wartości na poziomie kraju wynoszącej 95,9%. W 2024 r. 91,5% populacji Polski w wieku 16-74 lat wykorzystywało Internet w ciągu 12 miesięcy, co stanowi kontynuację rosnącego trendu w ostatnich latach. Województwo śląskie zajęło pod tym względem pierwszą pozycję wśród województw z wynikiem 94% (2 953 123 osób) – na podstawie: Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w jednostkach administracji publicznej, przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych w 2024 roku”, GUS.

W zakresie odsetka mieszkańców w wieku od 16 do 74 lat korzystających z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy województwo śląskie uplasowało się na drugim miejscu w Polsce osiągając wartość 67,3%. Najwięcej osób (48,5%) wykorzystywało Internet w celu wysyłania, edytowania, zweryfikowania lub zaakceptowania deklaracji podatkowych, 39,6% korzystało z wyszukiwania informacji na stronach administracji publicznej, natomiast 35,9% pobierało lub drukowało formularze urzędowe.

Wykres 34. Korzystanie z Internetu przez osoby w wieku 16-74 lat w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wyniki badań GUS z 2025 r. wskazują, że odsetek jednostek administracji publicznej posiadających politykę lub strategię udostępniania otwartych danych publicznych wynosił w 2024 r. średnio dla Polski 25,4% (na podstawie: Społeczeństwo informacyjne w Polsce w 2025 r., GUS). Najwyższy wynik odnotowano w województwie lubuskim (35,4%), natomiast najniższy w województwie wielkopolskim (18,5%). W porównaniu z poprzednim rokiem wartość wskaźnika dla województwa śląskiego wzrosła i mieściła się w przedziale 23,0% – 26,9%.

W 2024 r. 99,9% jednostek administracji publicznej udostępniało użytkownikom usługi przez Internet. Należy przy tym podkreślić, że w administracji samorządowej usługi te były wdrożone we wszystkich urzędach marszałkowskich i powiatowych oraz urzędach gmin. W przypadku administracji rządowej osiągnięto wynik 97,3%.

3.7.6. PODSUMOWANIE

WSPÓŁPRACA PONADREGIONALNA:

- Województwo śląskie prowadzi stałą współpracę z regionami zagranicznymi i ponadregionalnymi, potwierdzoną liczbą 18 obowiązujących porozumień partnerskich.
- Aktywność ponadregionalna koncentruje się na regionach o podobnych wyzwaniach rozwojowych, w szczególności związanych z transformacją gospodarczą i energetyczną.
- Statystyki działań wskazują na ciągłość i stabilność współpracy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych.
- Zakres współpracy obejmuje głównie projekty partnerskie, wymianę doświadczeń oraz działania o charakterze promocyjno-informacyjnym.

WSPÓŁPRACA REGIONALNA:

- Województwo śląskie realizuje liczne formy współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego, obejmujące 4 subregiony.
- Współpraca ma charakter zadaniowy i koordynacyjny, szczególnie w realizacji programów rozwojowych i projektów finansowanych z funduszy zewnętrznych.
- W ramach FE SL zarezerwowano ok. 4,44 mld PLN na wsparcie subregionów w latach 2021-2027.
- W 2025 roku zostało podjętych trzynaście uchwał opiniujących zmiany w ramach wszystkich Strategii ZIT w województwie.

PROMOCJA REGIONU, W TYM MARKOWE PRODUKTY I WYDARZENIA:

- Województwo śląskie prowadzi systematyczne działania promocyjne, realizowane zarówno na szczeblu krajowym, jak i międzynarodowym.
- Promocja regionu opiera się m.in. na markowych produktach, wydarzeniach oraz inicjatywach tematycznych, rozpoznawalnych w skali kraju, takich jak Szlak Zabytków Techniki, Szlak Orlich Gniazd, Szlak Architektury Drewnianej

oraz „Śląskich Smaków” czy też obiektów takich jak Park Śląski czy Stadion Śląski.

- Wskazuje się na wysoką intensywność działań promocyjnych, realizowanych w cyklu rocznym: takie jak INDUSTRIADA, JUROMANIA, Festiwal Górnej Odry, Festiwal „Śląskie Smaki”.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE:

- Statystyki wskazują na stabilny poziom bezpieczeństwa publicznego w województwie śląskim.
- Wysoka liczba przestępstw, głównie o charakterze kryminalnym, rekompensowana jest wysokim wskaźnikiem wykrywalności (74%).
- Aktywność w obszarze bezpieczeństwa ma charakter systemowy i ciągły, a nie incydentalny.

E-USŁUGI:

- Województwo śląskie systematycznie rozwija cyfrowe formy obsługi mieszkańców i beneficjentów, co znajduje odzwierciedlenie w statystykach e usług. 1. miejscu w kraju pod względem wykorzystania Internetu.
- Występuje wzrost liczby spraw realizowanych drogą elektroniczną, szczególnie w obszarze administracji regionalnej. 67,3% mieszkańców korzysta z e administracji (2. miejsce w Polsce).
- Dane wskazują na postępującą cyfryzację procesów administracyjnych, choć jej poziom jest zróżnicowany pomiędzy obszarami.

3.8. ANALIZA PROCESÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH W UKŁADZIE TERYTORIALNYM

3.8.1. Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego

Koncepcja WRT została pierwotnie opracowana w latach 2013-2015 w ramach badania prowadzonego przez RCAS UMWSL w związku z realizacją projektu pn. „Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim”. Pierwotnie przyjęto koncepcję odniesienia wskaźnika do czterech obszarów priorytetowych, zidentyfikowanych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+”: Nowoczesna gospodarka (NG), Szanse rozwojowe mieszkańców (SR), Przestrzeń (P), Relacje z otoczeniem (RO). W październiku 2020 roku przyjęta została nowa Strategia (Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”), co wpłynęło na potrzebę zrewidowania koncepcji WRT. Od edycji przygotowanej na początku 2023 roku przyjęto bardziej uniwersalną koncepcję prezentacji WRT w trzech obszarach: gospodarka (WRT-G), mieszkaniac (WRT-M), przestrzeń (WRT-P). U podstaw sformułowania wskaźnika stała potrzeba monitorowania procesów rozwojowych zachodzących w regionie.

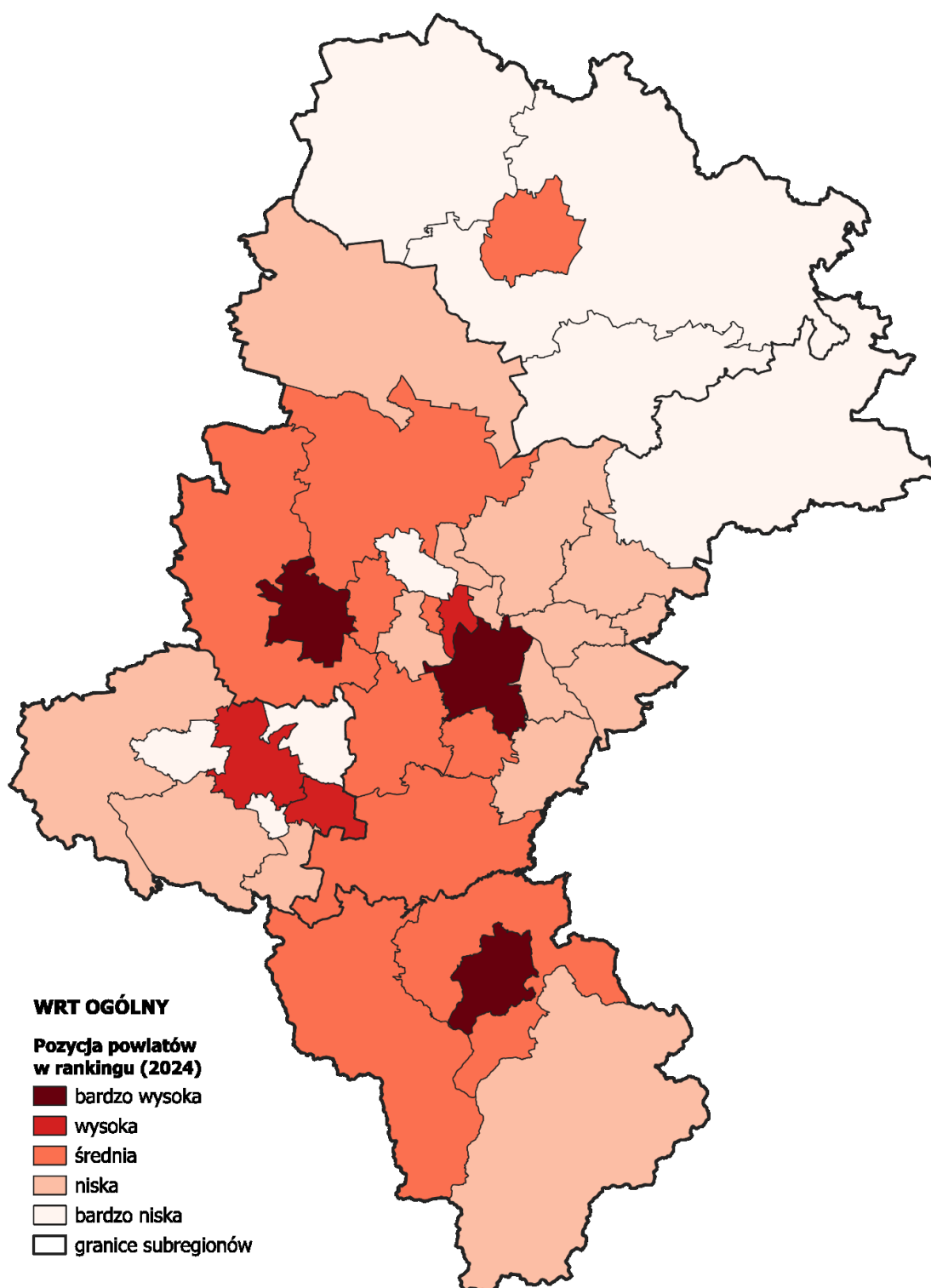
Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego (WRT) to syntetyczny miernik rozwoju regionu obrazujący zróżnicowania terytorialne w ramach określonych obszarów polityki rozwoju. Poniżej zaprezentowano wynik obliczeń wartości Wskaźnika Rozwoju Terytorialnego dla poszczególnych powiatów za rok 2024 (opracowanie na podstawie danych z lat 2020-2024). Zgodnie z przyjętą metodologią niższa wartość wskaźnika syntetycznego oznacza mniejszą odległość powiatu od obiektu idealnego (wzorcowego), a tym samym wyższą pozycję w rankingu i relatywnie lepszą sytuację społeczną, gospodarczą i przestrzenną niż w pozostałych powiatach.

Zróżnicowania w poziomie rozwoju powiatów w 2024 roku pod względem ogólnego WRT wskazują na najwyższe miejsce stolicy regionu. Oprócz Katowic w najwyższej kategorii powiatów sklasyfikowane zostały Bielsko-Biała oraz Gliwice. Katowice odznaczają się bardzo wysoką pozycją w zakresie wszystkich wskaźników

częstkowych – zajmują odpowiednio drugie miejsca w rankingu WRT-G (gospodarka) oraz WRT-M (mieszkaniec), a także szóstą pozycję w zakresie WRT-P (przestrzeń). Wysokie miejsce Gliwic było głównie efektem najwyższej pozycji w zakresie wskaźnika WRT-G, natomiast Bielsko-Biała swoją wysoką lokatę zawdzięcza najwyższej pozycji w zakresie wskaźników częstkowych WRT-M oraz WRT-P. Oznacza to, że Gliwice są miejscem o wysokim poziomie rozwoju gospodarki, podczas gdy Bielsko-Biała oferuje najlepsze warunki życiowe dla mieszkańców. Na wysokich pozycjach w rankingu WRT uplasowały się kolejne 3 miasta: Rybnik, Żory i Chorzów. Rybnik zajmuje bardzo wysoką pozycję w zakresie wskaźnika WRT-M, podczas gdy dwa pozostałe wskazane miasta są klasyfikowane na najwyższych pozycjach w zakresie wskaźnika dedykowanego przestrzeni. Na średnich pozycjach w rankingu WRT za 2024 rok uplasowało się 10 powiatów, wśród których było 6 powiatów ziemskich (tarnogórski, mikołowski, gliwicki, pszczyński oraz bielski i cieszyński), a także trzy miasta z Metropolii Górnośląskiej (Tychy, Zabrze i Świętochłowice) oraz stolica subregionu północnego (Częstochowa). Analizując wyniki dla wymienionych powiatów w zakresie określonych wskaźników częstkowych warto wskazać w szczególności na: bardzo wysokie pozycje powiatu pszczyńskiego w ramach wskaźnika WRT-M (trzecie miejsce w rankingu) oraz Świętochłowic pod względem WRT-P (piąta pozycja w rankingu).

Na przeciwnym biegunie w odniesieniu do uzyskanej wartości WRT znalazły się cztery powiaty leżące w północnej części regionu – częstochowski, kłobucki, myszkowski i zawierciański, tereny o relatywnie dużym udziale rolnictwa w strukturze gospodarki, a także powiat rybnicki oraz miasto Bytom, w których silnie odczuwalne są skutki działalności tradycyjnych dla regionu branż przemysłu. Relatywnie niskie pozycje w rankingu ogólnym WRT osiągnęło ponadto 14 powiatów, z których aż 10 znajduje się w subregionie środkowym województwa śląskiego. W gronie tym znalazło się 6 miast leżących na terenie Metropolii Górnośląskiej (Ruda Śląska, Piekary Śląskie, Siemianowice Śląskie, Sosnowiec, Jaworzno i Mysłowice).

Mapa 39. Wskaźnik Rozwoju Terytorialnego (ogólny) w 2024 r. dla powiatów województwa śląskiego (według pozycji powiatu).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS oraz OKE Jaworzno.

3.8.2. Indeks niedostosowania społecznego

Koncepcja indeksu została pierwotnie opracowana w latach 2013-2015 w ramach badania prowadzonego przez RCAS UMWSL w związku z realizacją projektu pn. „Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim.

Indeks niedostosowania społecznego ma na celu syntetyczne przedstawienie poziomu niedostosowania społecznego w rozkładzie terytorialnym. Indeks niedostosowania społecznego stanowi wskaźnik syntetyczny zbudowany z trzech wskaźników, w tym dwóch syntetycznych.

Podstawą wyliczenia wskaźnika są następujące dane (w stosunku do pierwotnie liczonych wskaźników nastąpiły pewne zmiany: kategorie przestępstw przeciwko zdrowiu i życiu oraz przestępstw przeciwko mieniu zastąpiły liczone osobno kategorie kradzieży, włamań, rozbojów, bójek i pobić oraz uszkodzeń mienia, kategoria samobójstw została zastąpiona przez kategorię zamachów samobójczych, a kategoria liczby osób objętych pomocą społeczną wyłącznie w postaci pracy socjalnej została rozszerzona na liczbę osób w rodzinach. Dodatkową zmianą jest sposób liczenia przedziałów, który obecnie jest liczony metodą Jenksa, więcej informacji na temat metodologii można zasięgnąć w: Moduł społeczny: Część II Niedostosowanie społeczne, [strona internetowa projektu Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim](#)):

1. składające się na wskaźnik przestępczości:

- a) przestępstwa stwierdzone ogółem na 10 tys. mieszkańców,
- b) przestępstwa stwierdzone kryminalne na 10 tys. mieszkańców,
- c) przestępstwa stwierdzone przeciwko życiu i zdrowiu na 10 tys. mieszkańców,
- d) przestępstwa stwierdzone przeciwko mieniu na 10 tys. mieszkańców,

2. składające się na wskaźnik ze wsparcia społecznego:

- a) liczba dzieci w pieczy zastępczej na 10 tys. mieszkańców,

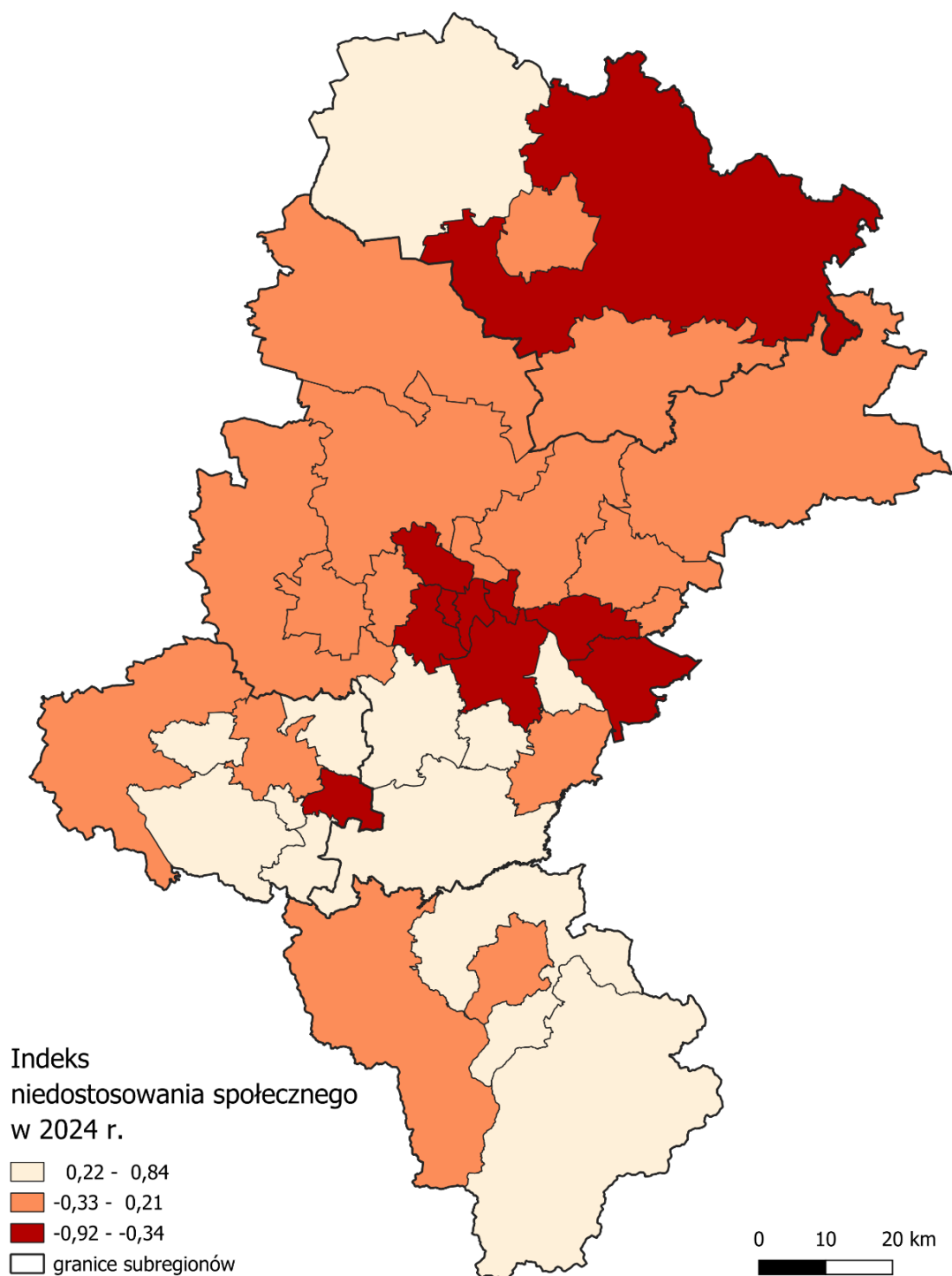
- b) liczba osób w rodzinach objętych wyłącznie pomocą społeczną w postaci pracy socjalnej na 10 tys. mieszkańców,
- c) liczba osób w rodzinach pobierających świadczenia z pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców,

3. liczba osób w zamachach samobójczych ogółem na 10 tys. mieszkańców.

W województwie śląskim w 2024 r. najgorsze wyniki w zakresie niedostosowania społecznego osiągnęło 10 powiatów. Są to: Siemianowice Śląskie (-0,92), Bytom (-0,8), Świętochłowice (-0,71), Katowice (-0,68), Sosnowiec (-0,53), powiat częstochowski (-0,52), Jaworzno (-0,49), Ruda Śląska (-0,49), Chorzów (-0,34) i Żory (-0,34). Wśród obszarów z największymi problemami w zakresie niedostosowania społecznego mocno reprezentowane są obszary silnie zurbanizowane zlokalizowane w Metropolii Górnośląskiej. W pozostałych subregionach tylko powiat częstochowski oraz miasto Żory cechują się na tyle wysokim natężeniem niedostosowania społecznego by znaleźć się w tej grupie. Z kolei najlepszą sytuację pod tym względem zaobserwowano w południowych powiatach subregionu centralnego i połowie powiatów subregionu zachodniego oraz południowego i jednym powiecie w subregionie północnym. Najlepsze wyniki osiągnęło 10 powiatów: mikołowski (0,84), Tychy (0,84), rybnicki (0,79), żywiecki (0,76), kłobucki (0,62), bielski (0,59), pszczyński (0,54), wodzisławski (0,53), Mysłowice (0,5) i Jastrzębie-Zdrój (0,42).

Porównanie indeksu z rokiem 2012 wykazuje pewną trwałość negatywnych zjawisk w pasie ciągnącym się od Rudy Śląskiej przez Świętochłowice, Chorzów, aż do Siemianowic Śląskich. Niskie natężenie niedostosowania społecznego utrzymuje się w południowej części subregionu centralnego oraz w części subregionu zachodniego i południowego.

Mapa 40. Indeks niedostosowania społecznego w powiatach województwa śląskiego w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Województwa Śląskiego.

3.8.3. Indeks aktywności społecznej

Koncepcja indeksu została pierwotnie opracowana w latach 2013-2015 w ramach badania prowadzonego przez RCAS UMWSL w związku z realizacją projektu pn. „Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim.

Indeks aktywności społecznej jest syntetycznym wskaźnikiem obrazującym zagadnienia społeczne w przestrzeni. Opracowany wskaźnik ujmuje elementy przedsiębiorczości mieszkańców, aktywności wyborczej oraz działalność NGO's. Indeks aktywności społecznej stanowi wskaźnik syntetyczny zbudowany z trzech wskaźników, w tym dwóch syntetycznych.

Podstawą wyliczenia wskaźnika są następujące dane (w stosunku do pierwotnie liczonych wskaźników nastąpiły pewne zmiany: kategorie kandydatów do rad powiatu i miasta zostały zastąpione przez kategorię kandydatów do rad gmin, miast i miejskich, ogólnie liczona frekwencja w pierwszym głosowaniu do wyborów samorządowych została zastąpiona frekwencją w wyborach do rad gmin, miast i miejskich, a liczba organizacji pozarządowych jest obecnie pobierana z Banku Danych Lokalnych GUS. Dodatkową zmianą jest sposób liczenia przedziałów, który obecnie jest liczony metodą Jenksa, więcej informacji na temat metodologii można zasięgnąć w: Moduł społeczny: Część I Aktywność społeczna, [strona internetowa projektu Rozwój efektywnego systemu monitoringu polityk publicznych w województwie śląskim](#)):

1. wskaźnik przedsiębiorczości:

- a) liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON na 10 tys. mieszkańców,
- b) liczba jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców,
- c) liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą na 100 osób w wieku produkcyjnym,

2. wskaźnik aktywności politycznej:

- a) liczba kandydatów do rad gmin, miast i miejskich na 10 tys. mieszkańców,

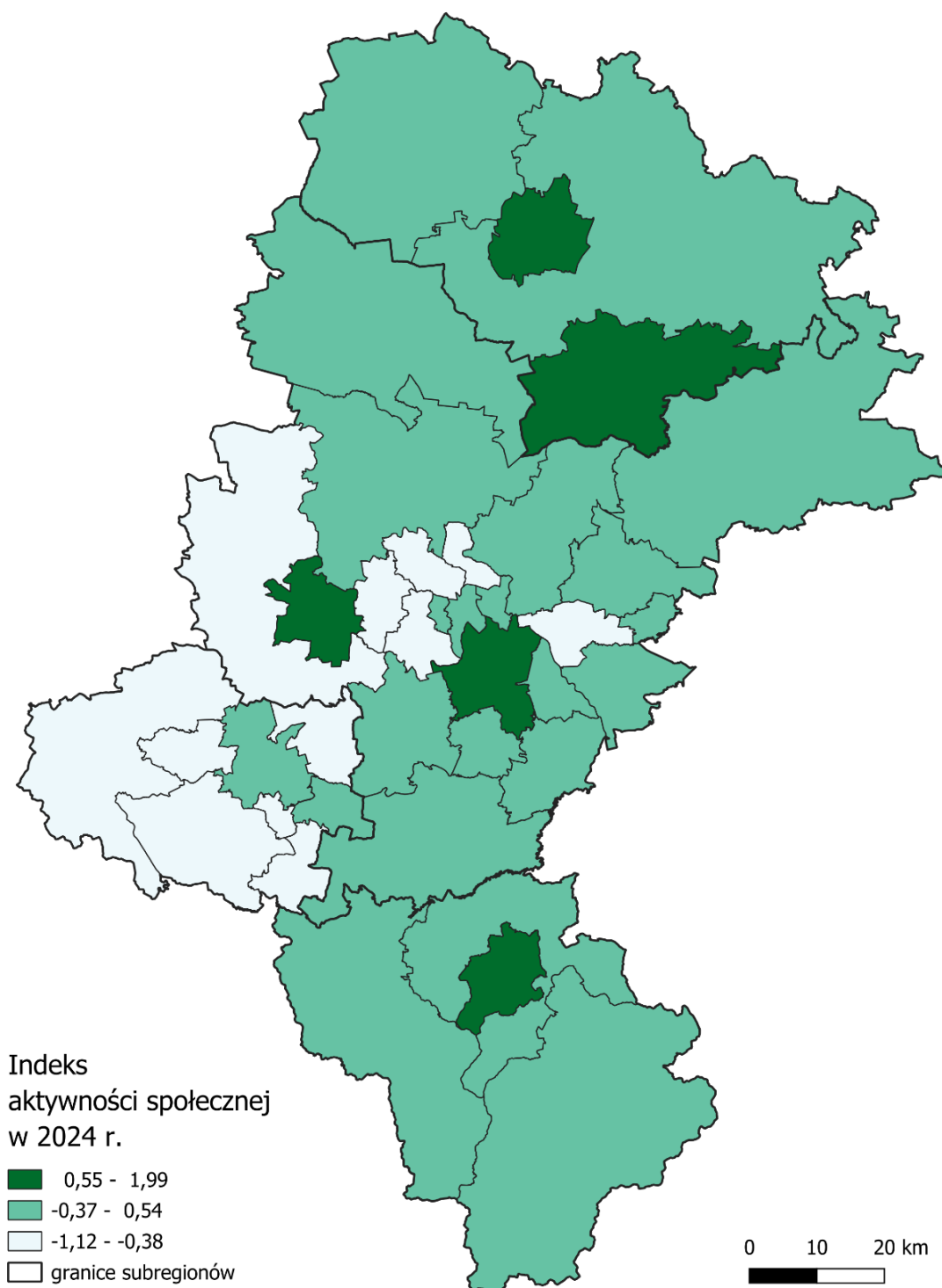
- b) frekwencja w głosowaniu w wyborach do rad gmin, miast i miejskich na 10 tys. mieszkańców,

3. liczba organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców.

Indeks aktywności społecznej w 2024 r. najwyższe wartości wskazywał dla pięciu powiatów, tj.: Katowice (1,99), Bielsko-Biała (1,34), Częstochowa (0,95), Gliwice (0,91), myszkowski (0,72). Do grupy powiatów z najwyższymi wynikami Indeksu Aktywności Społecznej należały więc trzy miasta, które pełnią funkcje stołeczne dla regionu bądź subregionów oraz Gliwice, a także jeden powiat ziemski. Na przeciwnym biegunie mieszczą się wyniki większości powiatów subregionu zachodniego oraz części miast Metropolii Górnośląskiej, a także powiatu gliwickiego. Najniższą aktywnością społeczną cechowały się takie powiaty jak: Ruda Śląska (-1,12), Piekary Śląskie (-1,04), wodzisławski (-0,86), rybnicki (-0,81), Jastrzębie-Zdrój (-0,81), Bytom (-0,7), raciborski (-0,63), Zabrze (-0,61), gliwicki (-0,39) oraz Sosnowiec (-0,38). Widoczne jest zjawisko koncentracji w części subregionu zachodniego oraz w części Metropolii Górnośląskiej powiatów z najniższą aktywnością społeczną.

Porównując indeks z rokiem 2012 widoczna jest trwałość pozytywnych postaw aktywności społecznej w Katowicach i Bielsku-Białej oraz w powiecie myszkowskim. Widoczna jest także trwałość niskich wartości indeksu dla wymienionych wyżej powiatów.

Mapa 41. Indeks aktywności społecznej w powiatach województwa śląskiego w 2024 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS.

3.8.4. PODSUMOWANIE

WSKAŹNIK ROZWOJU TERYTORIALNEGO:

- Wartości Wskaźnika Rozwoju Terytorialnego wskazują na znaczne zróżnicowanie poziomu rozwoju społeczno gospodarczego pomiędzy powiatami województwa śląskiego.
- Najwyższe wartości wskaźnika osiągają powiaty grodzkie oraz powiaty położone w centralnej części regionu, stanowiące główne bieguny rozwoju (najwyższe wartości: Katowice, Bielsko-Biała, Gliwice).
- Najniższe wartości wskaźnika występują w powiatach peryferyjnych oraz powiatach dotkniętych długotrwałymi skutkami restrukturyzacji przemysłu (bardzo niskie wartości: powiat częstochowski, kłobucki, myszkowski, zawierciański, rybnicki, Bytom).
- Rozkład przestrzenny wskaźnika potwierdza koncentrację rozwoju w wybranych obszarach oraz ograniczoną dyfuzję rozwoju w skali regionu.

INDEKS NIEDOSTOSOWANIA SPOŁECZNEGO:

- Indeks niedostosowania społecznego wykazuje wysokie zróżnicowanie między powiatami, wskazujące na nierównomierne natężenie problemów społecznych.
- Najgorsze wartości indeksu notowane są w powiatach silnie zurbanizowanych (zlokalizowanych w metropolii) oraz często mającymi niekorzystne trendy demograficzne (najgorsze wyniki: Siemianowice Śląskie, Bytom, Świętochłowice, Katowice, Sosnowiec, powiat częstochowski, Jaworzno, Ruda Śląska, Chorzów, Żory).
- Najlepsze wyniki osiągnęło 10 powiatów: mikołowski, Tychy, rybnicki, żywiecki, kłobucki, bielski, pszczyński, wodzisławski, Mysłowice, Jastrzębie-Zdrój.
- Dane analizowane w szeregach czasowych potwierdzają trwałość przestrzennego zróżnicowania problemów społecznych w województwie.

INDEKS AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ:

- Wartości Indeksu aktywności społecznej wskazują na zróżnicowany poziom zaangażowania społecznego mieszkańców pomiędzy powiatami.
- Najwyższą aktywnością społeczną charakteryzują się powiaty o wyższym poziomie rozwoju społeczno gospodarczego i lepszym dostępie do infrastruktury społecznej (najwyższe wartości: Katowice, Bielsko-Biała, Częstochowa, Gliwice, powiat myszkowski).
- Niższe wartości indeksu występują w powiatach peryferyjnych oraz o słabszym potencjale demograficznym i społecznym (najniższe wartości: Ruda Śląska, Piekary Śląskie, powiat wodzisławski, powiat rybnicki, Jastrzębie-Zdrój, Bytom, powiat raciborski, Zabrze, powiat gliwicki, Sosnowiec).
- Dane wskazują na zależność pomiędzy poziomem aktywności społecznej a ogólnym poziomem rozwoju terytorialnego powiatów.

3.9. PODSUMOWANIE CZĘŚCI I

3.9.1. Uwarunkowania demograficzne i ludnościowe

Województwo śląskie pozostaje jednym z najważniejszych regionów kraju pod względem liczby ludności oraz stopnia urbanizacji, jednak jego potencjał demograficzny ulega systematycznemu osłabieniu. Dane statystyczne wskazują na utrzymujący się spadek liczby mieszkańców, wynikający zarówno z ujemnego przyrostu naturalnego, jak i niekorzystnego salda migracji. Procesy depopulacyjne w największym stopniu dotyczą miast, w szczególności miast na prawach powiatu, podczas gdy część gmin podmiejskich notuje wzrost liczby ludności, co potwierdza postępujący proces suburbanizacji.

Struktura demograficzna województwa charakteryzuje się szybkim starzeniem się populacji, co znajduje odzwierciedlenie w rosnącym udziale osób w wieku poprodukcyjnym oraz kurczącym się zasobie ludności w wieku produkcyjnym. Zjawiska te mają istotny wpływ na rynek pracy, popyt na usługi publiczne oraz strukturę wydatków jednostek samorządu terytorialnego.

3.9.2. Rozwój gospodarczy i struktura gospodarki

Województwo śląskie pozostaje jednym z filarów gospodarki krajowej, generując znaczącą część krajowej wartości dodanej brutto oraz wyróżniając się wysoką aktywnością eksportową. PKB per capita regionu utrzymuje się na poziomie nieznacznie powyżej średniej krajowej, jednak dynamika wzrostu gospodarczego jest niższa niż w najszybciej rozwijających się regionach Polski.

Struktura gospodarki regionu cechuje się najwyższym w kraju udziałem przemysłu w tworzeniu wartości dodanej brutto. Jednocześnie udział sektora usług, choć rosnący, pozostaje niższy niż średnia krajowa. Dane potwierdzają również istotne zróżnicowanie wewnętrzne – najwyższy poziom rozwoju gospodarczego notowany jest w centralnej części województwa, natomiast powiaty peryferyjne oraz poprzemysłowe charakteryzują się słabszą pozycją ekonomiczną.

Handel zagraniczny pozostaje silną stroną regionu. Województwo śląskie osiąga najwyższe dodatnie saldo obrotów handlowych w kraju, co wskazuje na wysoką konkurencyjność przemysłu, szczególnie w branżach produkcyjnych. Jednocześnie struktura eksportu jest silnie skoncentrowana branżowo i przestrzennie.

3.9.3. Finanse Jednostek Samorządu Terytorialnego

Analiza finansów samorządowych wskazuje na dużą skalę nominalną dochodów i wydatków jednostek samorządu terytorialnego w województwie śląskim, przy jednoczesnym najniższym w kraju poziomie dochodów i wydatków w przeliczeniu na mieszkańca. Struktura budżetów JST jest silnie zdominowana przez wydatki bieżące, związane z realizacją zadań obligatoryjnych, co ogranicza elastyczność finansową samorządów.

Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem JST pozostaje najniższy w Polsce, co wpływa na zdolność jednostek do realizacji przedsięwzięć rozwojowych i infrastrukturalnych. Dane potwierdzają również silne zróżnicowanie sytuacji finansowej JST, zarówno pomiędzy gminami, jak i pomiędzy poszczególnymi typami jednostek.

3.9.4. Jakość życia mieszkańców i usługi publiczne

Województwo śląskie dysponuje rozbudowaną infrastrukturą usług publicznych, obejmującą edukację, szkolnictwo wyższe, kulturę oraz sport. Region należy do czołówki krajowej pod względem liczby uczelni wyższych i oferty edukacyjnej. Jednocześnie obserwowane zmiany demograficzne wpływają na funkcjonowanie systemu oświaty, w tym na konieczność dostosowywania sieci placówek do malejącej liczby uczniów.

Coraz większe znaczenie w strukturze usług publicznych zyskują ochrona zdrowia oraz polityka społeczna. Starzenie się populacji powoduje wzrost zapotrzebowania

na świadczenia zdrowotne, usługi opiekuńcze i długoterminowe, przy jednoczesnych wyzwaniach kadrowych i finansowych w tych obszarach.

3.9.5. Przestrzeń, środowisko i infrastruktura

Województwo śląskie charakteryzuje się wysokim stopniem urbanizacji oraz znaczną koncentracją infrastruktury technicznej i transportowej. Region dysponuje jedną z najlepiej rozwiniętych sieci drogowych i kolejowych w kraju oraz pełni istotną rolę w systemie transportowym Polski.

Jednocześnie dane środowiskowe wskazują na wysoką presję antropogeniczną i najwyższe w kraju emisje zanieczyszczeń powietrza. Mimo znacznego udziału terenów leśnych oraz obszarów objętych ochroną przyrody, jakość środowiska pozostaje istotnym wyzwaniem ograniczającym jakość życia mieszkańców. Szczególnym problemem przestrzennym pozostaje duża skala terenów przemysłowych wymagających rewitalizacji i ponownego zagospodarowania.

3.9.6. Zarządzanie i współpraca

Dane zawarte w Raporcie potwierdzają wysoką aktywność Województwa Śląskiego w obszarze współpracy ponadregionalnej i regionalnej, obejmującej zarówno inicjatywy partnerskie, jak i realizację projektów o charakterze rozwojowym. Współpraca w tym zakresie obejmowała działania z zakresu promocji regionu, w tym udział w wydarzeniach gospodarczych i branżowych oraz wspieranie markowych inicjatyw regionalnych. Równolegle administracja regionalna podejmowała działania na rzecz rozwoju e-usług oraz cyfrowych form obsługi, co przyczyniało się do usprawniania procesów administracyjnych oraz poprawy dostępności i jakości kontaktu z mieszkańcami, przedsiębiorcami i beneficjentami.

3.9.7. Zróżnicowanie terytorialne

Analiza wskaźników społeczno-gospodarczych, przeprowadzona na poziomie powiatów, potwierdza istotne zróżnicowanie terytorialne województwa śląskiego. Powiaty charakteryzujące się wyższym poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego cechują się jednocześnie niższym natężeniem problemów społecznych oraz

wyższym poziomem aktywności społecznej mieszkańców. Z kolei powiaty o niższym poziomie rozwoju częściej doświadczają kumulacji niekorzystnych zjawisk społecznych, którym towarzyszy słabsze zaangażowanie społeczne. Dane statystyczne wskazują, że obserwowane różnice społeczno-gospodarcze mają charakter trwały i wymagają dalszego, systematycznego monitorowania w układzie powiatowym.

3.9.8. PODSUMOWANIE I CZĘŚCI RAPORTU

I część Raportu prezentuje syntetyczny obraz sytuacji społeczno-gospodarczej województwa śląskiego w 2025 roku, uwzględniając uwarunkowania demograficzne, gospodarcze, finansowe, społeczne oraz przestrzenno-środowiskowe. Dane statystyczne wskazują na utrzymywanie się istotnej pozycji regionu w skali kraju, przy jednoczesnym nasileniu długookresowych negatywnych procesów demograficznych oraz wyraźnym zróżnicowaniu terytorialnym.

Analizy potwierdzają złożony i wzajemnie powiązany charakter zachodzących procesów, które stanowią punkt odniesienia dla dalszego monitorowania zmian społeczno-gospodarczych w województwie śląskim.

4. CZĘŚĆ DRUGA – Syntetyczny opis realizacji polityk, programów i strategii

Część druga raportu przedstawia syntetyczny opis realizacji polityk, programów, strategii prezentuje najważniejsze informacje: z realizacji strategii rozwoju województwa (w tym wydatkowania środków na poszczególne cele dokumentu), dotyczące toczących się prac planistycznych, a także z realizacji polityk i działań sektorowych w podziale na cztery obszary, odpowiadające obszarom wskazanym w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego, tj.: gospodarce, mieszkańcowi, przestrzeni i środowisku oraz zarządzaniu i współpracy.

4.1. REALIZACJA STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA – ANALIZA WSKAŹNIKOWA

W ramach oceny monitoringowej realizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” wskazuje się dwie grupy wskaźników: generalne oraz rezultatu. Wśród wskaźników generalnych tylko jeden charakteryzował się pozytywną zmianą, pozostałe dwa nie wpisały się w zamierzony trend.

Wskaźniki rezultatu określone w dokumencie Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” częściowo odzwierciedlają zakładany postęp w realizacji działań określonych w ramach celów operacyjnych. W ramach celu strategicznego A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej cele A.2 i A.3 wpisały się w oczekiwane wskazania, jednakże cel A.1 wykazał negatywny trend.

W przypadku celu strategicznego B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca, wszystkie cele cechowały się mieszanymi tendencjami. W celu B.1. zanotowano dwie negatywne tendencje, a w celach B.2. i B.3. pojawiło się po jednym negatywnym trendzie w każdym z celów.

W ramach realizacji celu strategicznego C: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości środowiska i przestrzeni w większości opisywane miary wpisują się w założone tendencje. Nieliczne wskaźniki obecne w celach C.1. i C.3. wykazywały się negatywnymi tendencjami.

Analiza wskaźników dla celu strategicznego D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym wskazuje na pozytywne tendencje wśród wskaźników (tylko 1 indeks charakteryzował się negatywnym trendem).

Tabela 40. Wskaźniki generalne realizacji Strategii Rozwoju Województwa.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 2023	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Wartość PKB per capita dla województwa w stosunku do średniej UE (27 państw), (%)	43 (2017)	54 (2023)	EUROSTAT	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały na 1 000 mieszkańców, (osoba)	-0,9	-0,8	GUS BDL	wartość dodatnia	wartość ujemna, zmiana negatywna
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały na 1 000 mieszkańców, (osoba)	-0,2	-0,01	GUS BDL	wartość dodatnia	wartość ujemna, zmiana negatywna

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 5. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa dla CELU STRATEGICZNEGO A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej, Cel operacyjny: A.1. Konkurencyjna gospodarka.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa rok 2018	Wartość rok 2024	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Wartość PKB per capita dla województwa w stosunku do średniej krajowej, (%)	103,6 (2017)	103,1 (2023)	GUS BDL	tendencja wzrostowa	spadek wartości wskaźnika, zmiana negatywna
Wydajność pracy (WDB/1 pracującego) – Polska = 100, (%)	107,9 (2017)	105,8 (2022)	GUS BDL	tendencja wzrostowa	spadek wartości wskaźnika, zmiana negatywna
Odsetek przedsiębiorstw prowadzących działalność eksportową, (%)	27,2	brak danych	GUS BDL	tendencja wzrostowa	brak oceny

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 6. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa dla CELU STRATEGICZNEGO A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej, Cel operacyjny: A.2. Innowacyjna gospodarka.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 2024	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Udział nakładów na B plus R w PKB województwa, (%)	0,63	0,89	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Średni udział przedsiębiorstw innowacyjnych w ogólnej liczbie przedsiębiorstw, (%)	20,6	29,4	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Pracujący w B plus R na 1 000 osób aktywnych zawodowo (ECP) - ECP ekwiwalenty pełnego czasu pracy – jednostki przeliczeniowe służące do ustalania faktycznego zatrudnienia w działalności badawczo-rozwojowej; jeden ekwiwalent pełnego czasu pracy (EPC) oznacza jeden osobo-rok poświęcony wyłącznie na działalność B plus R	5,4	6,7	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 7. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa dla CELU STRATEGICZNEGO A: Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej, Cel operacyjny: A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 2024	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na 100 tys. osób w wieku produkcyjnym, w tym na terenach wiejskich	12424/11635	15791/15268	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Liczba podmiotów gospodarczych na 1 000 mieszkańców w gminach do 50 tys. mieszkańców	91,7	112,6	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 8. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa dla CELU STRATEGICZNEGO B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca, Cel operacyjny: B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 2024	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Średnie dalsze trwanie życia (mężczyźni/kobiety), (lata)	73,5/80,9	74,7/81,4	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Zgony z powodu nowotworów ogółem na 100 tys. ludności	315,8	329,7	GUS BDL	tendencja spadkowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana negatywna
Zgony osób z powodu chorób układu krążenia na 100 tys. ludności	492,0	445	GUS BDL	tendencja spadkowa	spadek wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Liczba lekarzy przypadająca na 10 tys. mieszkańców	42,9 (2021) Dane porównano z rokiem 2021, ze względu na wprowadzenie w tym roku zmiany metodologii obliczeń.	52,2	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Migracje na pobyt stały zagraniczne według ekonomicznych grup wieku – zameldowania osób w wieku produkcyjny	641	771	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 2024	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w tej grupie wiekowej, (%)	89,0	97,4	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 9. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa dla CELU STRATEGICZNEGO B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca, Cel operacyjny: B.2. Aktywny mieszkaniec.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 2024	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Ćwiczący w klubach sportowych na 1 000 mieszkańców	28,2	36,5	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Widzowie i słuchacze w teatrach i instytucjach muzycznych na 1 000 ludności	399	267,1	GUS BDL	tendencja wzrostowa	spadek wartości wskaźnika, zmiana negatywna
Zwiedzający muzea i oddziały na 1 000 ludności	333,3	388,2	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Liczba aktywnych organizacji pozarządowych na 10 tys. mieszkańców	17,9	20 (2022)	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 10. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa dla CELU STRATEGICZNEGO B: Województwo śląskie regionem przyjaznym dla mieszkańca, Cel operacyjny: B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 2024	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Liczba studentów na 10 tys. mieszkańców	253	282	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Osoby dorosłe uczestniczące w kształceniu lub szkoleniu w wieku 25-64 lata, (%)	6,1	9,5	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Wskaźnik zatrudnienia mieszkańców w wieku 15-24 /55-64, (%)	29,7/ 40,3	26,5/51	GUS BDL	tendencja wzrostowa	spadek wartości wskaźnika, zmiana negatywna/wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 11. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa dla CELU STRATEGICZNEGO C: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości środowiska i przestrzeni, Cel operacyjny: C.1. Wysoka jakość środowiska.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 2024	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej liczbie zebranych odpadów, (%)	39,1	46,3	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem, (%)	22,0	21,1	GUS BDL	tendencja wzrostowa	spadek wartości wskaźnika, zmiana negatywna
Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM10 w aglomeracji górnośląskiej, ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) – wartość liczona jako średnia	29,1	27	GIOŚ	tendencja spadkowa	spadek wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Średnioroczne stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 w aglomeracji górnośląskiej, ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) – wartość liczona jako średnia	21,7	20	GIOŚ	tendencja spadkowa	spadek wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku, (dam^3)	375963,7	427212,5	GUS BDL	tendencja spadkowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana negatywna

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 12. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa dla CELU STRATEGICZNEGO C: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości środowiska i przestrzeni, Cel operacyjny: C.2. Efektywna infrastruktura.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 2024	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Wskaźnik wykorzystania kolei (liczba przejazdów rocznie przypadających na mieszkańca)	4,9	6,9	UTK	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Udział energii odnawialnej w produkcji energii elektrycznej ogółem, (%)	3,2	12,3	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej, w tym na terenach wiejskich, (%)	95,8/88	96/88,9	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Odsetek ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej, w tym na terenach wiejskich, (%)	78,3/47,6	80/51,9	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 13. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa dla CELU STRATEGICZNEGO C: Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości środowiska i przestrzeni, Cel operacyjny: C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 2024	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Udział terenów zdegradowanych i zdewastowanych wymagających rekultywacji w powierzchni ogółem, (%)	0,427	0,424	GUS BDL	tendencja spadkowa	spadek wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Liczba mieszkań w zasobach mieszkaniowych w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców	391,2	437,3	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Wielkość przewozu pasażerów komunikacją miejską, (mln)	403,8	343	GUS BDL	tendencja wzrostowa	spadek wartości wskaźnika, zmiana negatywna
Mała retencja wodna ogółem, (pojemność ogółem w dam ³)	13319,5	13502,2	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Udział terenów zieleni ogólnodostępnej i osiedlowej w miastach (do powierzchni miejskiej ogółem, %)	2,2	brak danych	GUS BDL	tendencja wzrostowa	brak oceny

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 14. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” dla CELU STRATEGICZNEGO D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym, Cel operacyjny: D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 2024	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Udział powierzchni gmin objętych obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni województwa ogółem, (%)	70,8	75,6	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna
Dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca, (zł)	2858,00	4892	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 15. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” dla CELU STRATEGICZNEGO D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym, Cel operacyjny: D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 202	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Liczba wystaw międzynarodowych w województwie – pozycja wśród województw	4	6	GUS BDL	tendencja wzrostowa	spadek wartości wskaźnika, zmiana negatywna
Liczba wystaw za granicą – pozycja wśród województw	5	5	GUS BDL	tendencja wzrostowa	bez zmian

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 16. Wskaźniki realizacji celów Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” dla CELU STRATEGICZNEGO D: Województwo śląskie regionem sprawnie zarządzanym, Cel operacyjny: D.3. Nowoczesna administracja publiczna.

Nazwa wskaźnika	Wartość bazowa, rok 2018	Wartość, rok 204	Źródło	Pożądany trend	Ocena
Osoby korzystające z usług administracji publicznej za pomocą Internetu w ciągu ostatnich 12 miesięcy (%)	39,4	67,3	GUS BDL	tendencja wzrostowa	wzrost wartości wskaźnika, zmiana pozytywna

Źródło: opracowanie własne.

4.2. ZADANIA I WYDATKI BUDŻETU SAMORZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO WRAZ Z JEDNOSTKAMI PODLEGŁYMI W UJĘCIU CELÓW STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

Informacje dotyczące realizowanych zadań zostały pogrupowane według obszarów zgodnych z celami strategicznymi określonymi w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”. W ramach prac nad przygotowaniem raportów monitoringowych strategii rozwoju województwa od 2015 roku realizowane jest badanie ankietowe skierowane do Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i ich jednostek podległych nt. realizacji budżetu. W ramach analizy projekty finansowane ze środków europejskich obejmują - m.in. projekty realizowane z FE SL jedynie przez Departamenty i jednostki podległe UMWSL, natomiast ocena realizacji całego FE SL 2021-2027 w ramach konkursów ogłaszanych przez Instytucję Zarządzającą stanowi odrębny przedmiot analizy.

Dodatkowo w ramach analizy wydatków w ramach projektów finansowanych ze środków zewnętrznych nastąpiła zmiana metodologiczna związana z ujęciem w analizach jedynie projektów, których wartość przekracza ponad 100 tys. złotych. Szacowana wysokość wydatków przeznaczona na realizację priorytetów Strategii w 2025 roku wyniosła 2 183,4 mln złotych. Wydatki obejmują zadania i projekty realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego oraz ich jednostki i spółki podległe w podziale na trzy źródła finansowania: środki własne, środki europejskie oraz inne źródła.

W badanym okresie najwięcej środków wskazano w Obszarze B: Mieszkaniec, na który wydatkowano środki w wysokości 1 176,9 mln złotych, co stanowiło prawie 54% środków w ramach realizacji Strategii. Drugie w kolejności były niewiele mniejsze wydatki w Obszarze C: Przestrzeń i środowisko, wynoszące 940,0 mln zł i stanowiły ponad 43,1% wszystkich środków.

Natomiast w Obszarach A: Gospodarka i D: Zarządzanie i współpraca wydatkowano odpowiednio 1% i 2% wszystkich środków. Zadania realizowane w obszarze gospodarczym, często są poza kompetencjami Zarządu Województwa i realizowane są w głównej mierze poprzez finansowania tych działań dla szerokiej grupy beneficjentów w ramach środków europejskich (osobna analiza realizacji FE SL.). Obszar D: Zarządzanie i współpraca ma natomiast charakter horyzontalny i zarządczy. Powyższe stanowi, że wydatki ponoszone przez departamenty i jednostki Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego skupiają się w Obszarach B i C.

Struktura wydatków budżetu Samorządu Województwa Śląskiego w 2025 roku jednoznacznie potwierdza dominującą rolę zadań społecznych oraz infrastrukturalno-środowiskowych w realizacji Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”. Koncentracja niemal 97% wszystkich środków w Obszarach B i C wskazuje na silne ukierunkowanie interwencji samorządu na potrzeby mieszkańców oraz na poprawę jakości i dostępności infrastruktury publicznej, w tym transportowej i środowiskowej. Relatywnie niski udział Obszarów A i D w strukturze wydatków nie oznacza ich marginalnego znaczenia strategicznego, lecz wynika przede wszystkim z ograniczonego zakresu kompetencji samorządu województwa w obszarze bezpośredniej polityki gospodarczej oraz horyzontalnego i wspierającego charakteru

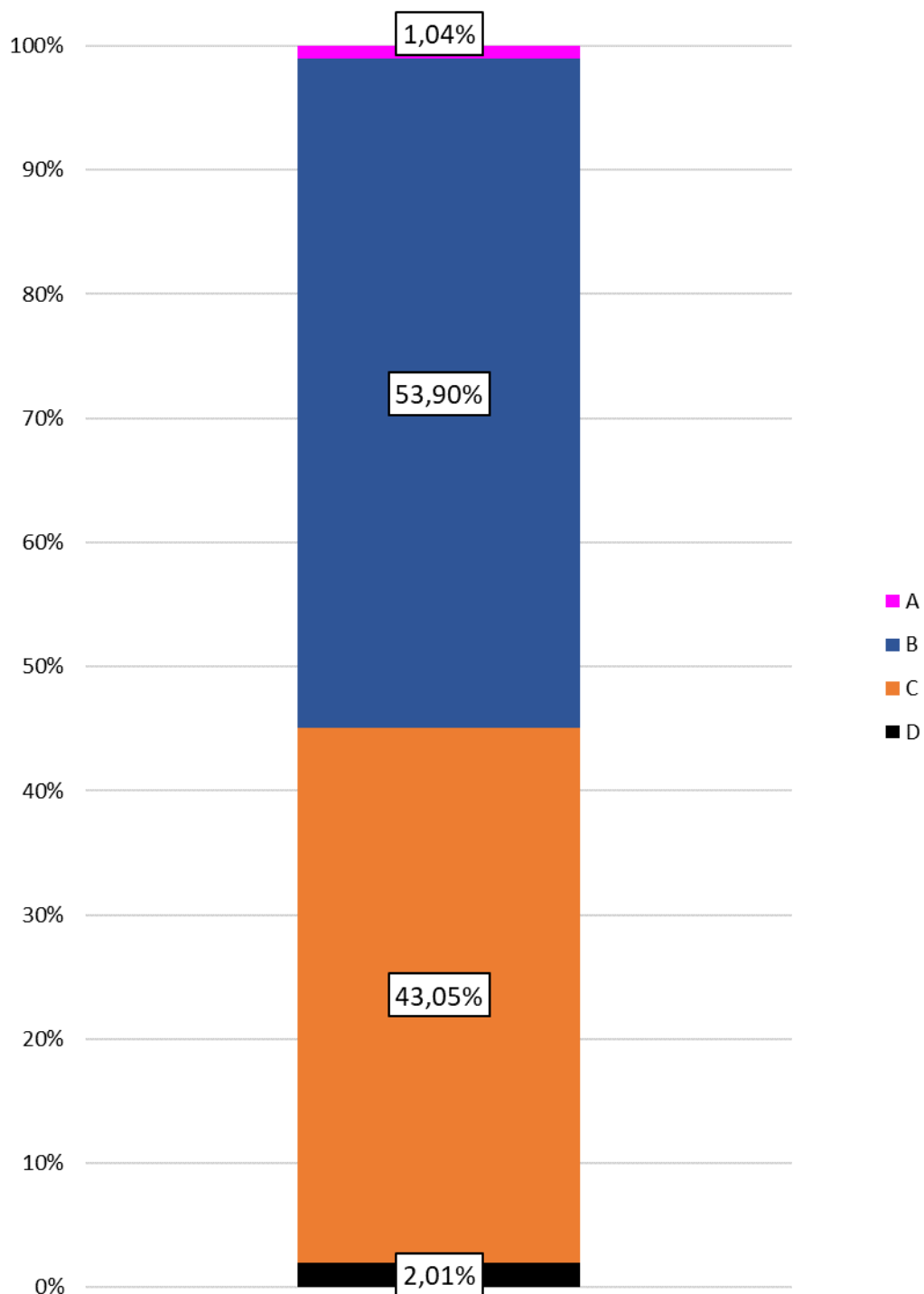
Obszaru D, którego cele realizowane są często pośrednio w ramach pozostałych obszarów.

Tabela 17. Wydatki budżetu Samorządu Województwa Śląskiego wraz z jednostkami podległymi w podziale na obszary (cele strategiczne) Strategii i źródła finansowania w 2025 roku (mln zł).

Obszary	Środki własne	Środki europejskie	Środki z innych źródeł	SUMA
A Gospodarka	9,1	13	0,8	22,8
B Mieszkaniec	1 001,6	99,6	75,8	1176,9
C Przestrzeń i Środowisko	457,8	252,8	229,5	940,0
D Zarządzanie i Współpraca	34,8	7,3	1,9	43,9
SUMA	1503,1	372,5	307,9	2183,4

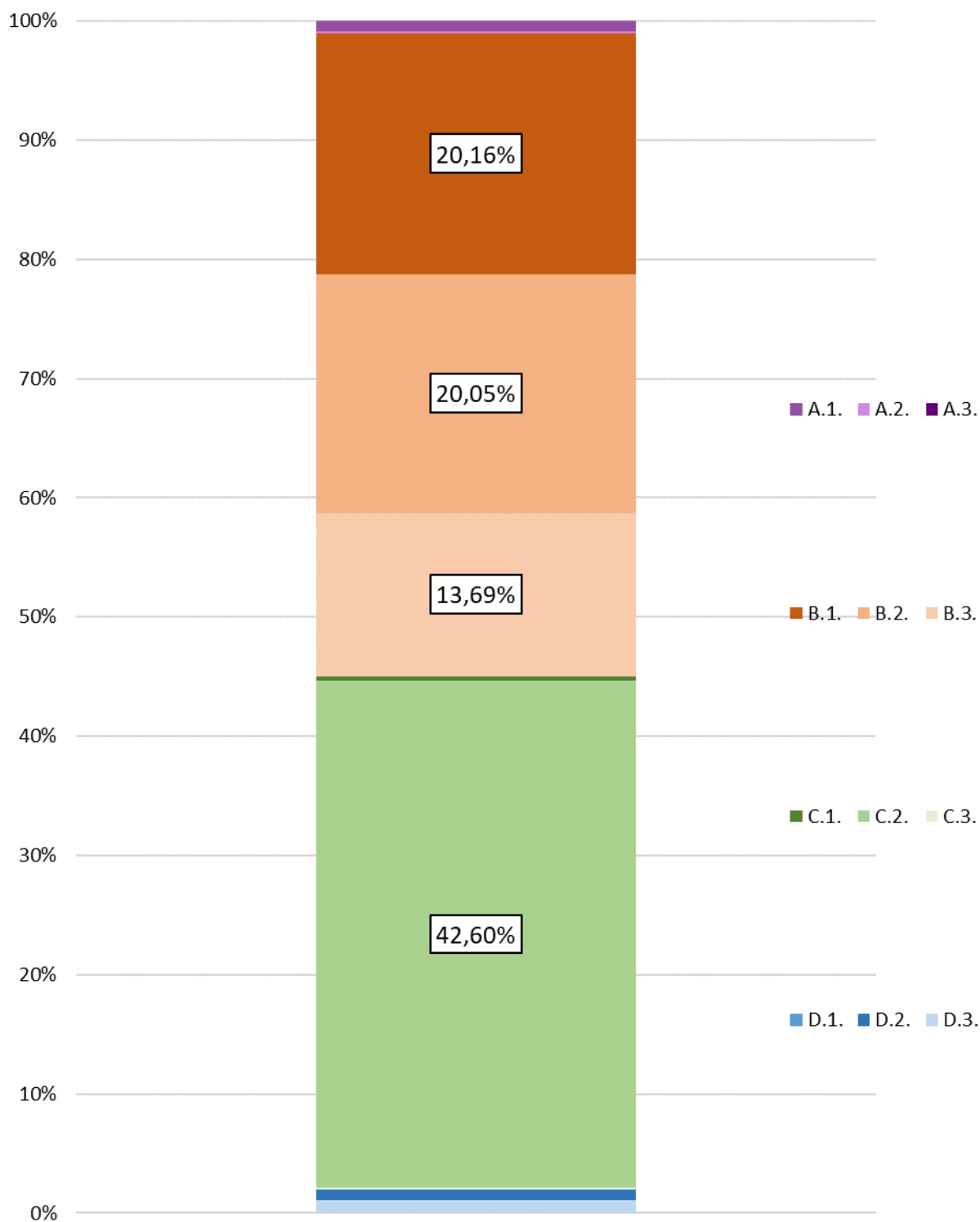
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety skierowanej do Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Wykres 35. Struktura wydatków według celów strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” w 2025 r.

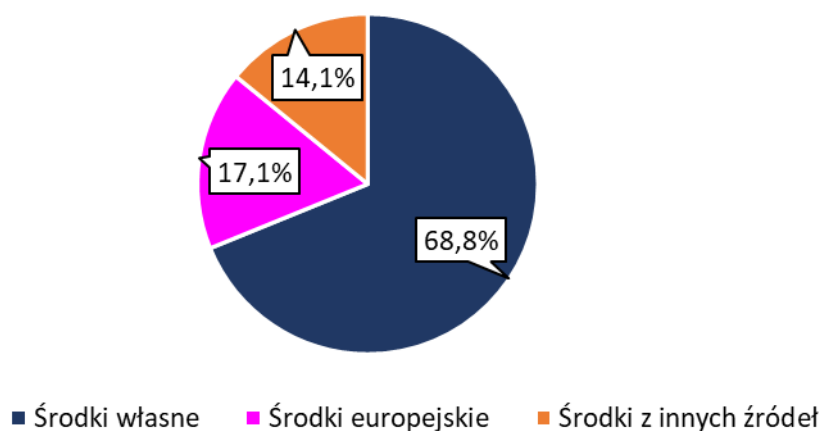
Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Wykres 36. Struktura wydatków według celów operacyjnych Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” w 2025 r. (niektóre cele nie są widoczne na wykresie ze względu na ich niewielki udział).

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Wykres 37. Źródła finansowania wydatków ponoszonych na realizację zadań Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Obszar A: Gospodarka

Łączne wydatki na realizację Obszaru A w 2025 r. wynosiły ok. 22,8 mln zł. Udział wydatków w realizacji zapisów Strategii był bardzo niewielki, bo jedynie 1%. W ramach tego priorytetu Strategia wskazuje na trzy cele operacyjne.

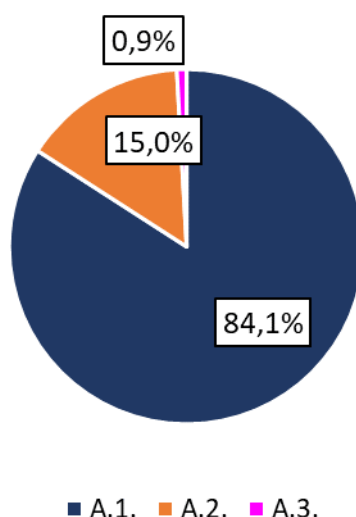
Na cel operacyjny: A.1. Konkurencyjna gospodarka wykorzystano najwięcej środków, bo 19,2 mln złotych, środki na realizację zadań pochodziły głównie z europejskich źródeł finansowania oraz środków własnych. Środki wydane w ramach celu A.1. stanowiły 84,1% środków wydanych w Obszarze A. Natomiast na potrzeby realizacji celu A.2 „Innowacyjna gospodarka” oraz celu A.3 „Silna lokalna przedsiębiorczość” wydatkowano odpowiednio: 15% i 0,9% środków przeznaczonych dla Obszaru A.

Niski udział wydatków przypisanych do Obszaru A (1% wszystkich środków) jest zjawiskiem systemowym i zgodnym z założeniami modelu wdrażania polityki rozwoju, w którym instrumenty wsparcia gospodarki realizowane są głównie: poprzez mechanizmy konkursowe funduszy europejskich, z udziałem szerokiego grona beneficjentów zewnętrznych (przedsiębiorstw, instytucji otoczenia biznesu, JST).

Dominacja celu operacyjnego A.1. Konkurencyjna gospodarka odzwierciedla koncentrację działań na: wzmacnianiu potencjału gospodarczego regionu, wsparciu internacjonalizacji, poprawie warunków prowadzenia działalności gospodarczej. Z

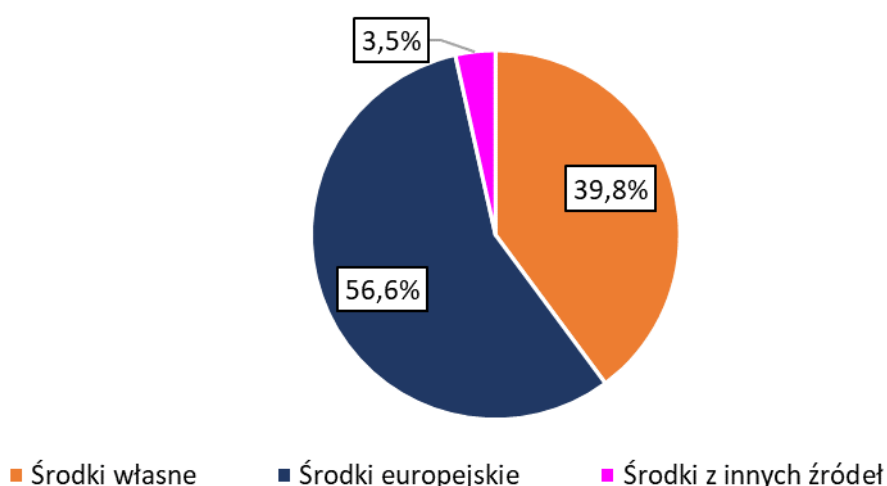
kolei relatywnie niewielki poziom wydatków w ramach celów A.2. Innowacyjna gospodarka oraz A.3. Silna lokalna przedsiębiorczość wynika z faktu, że wiele działań innowacyjnych oraz przedsiębiorczych realizowanych jest poza bezpośrednim budżetem województwa oraz w ramach programów operacyjnych finansowanych ze środków zewnętrznych oraz instrumentów krajowych.

Wykres 38. Wydatki według celów Obszaru A w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Wykres 39. Źródła finansowania wydatków ponoszonych na realizację zadań w ramach Obszaru A w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Obszar B: Mieszkaniec

Łączne wydatki na realizację Obszaru B w 2025 roku wyniosły 1 176,9 mln zł, co stanowiło 53,9% udziału wydatków w realizacji Strategii. W ramach tego obszaru Strategia wskazuje trzy cele operacyjne, przy czym wydatki skupiają się głównie w zadaniach przypisanych do celu B.1. i B.2. Obszar B: Mieszkaniec stanowił największy udział wydatkowanych środków na realizację strategii rozwoju województwa.

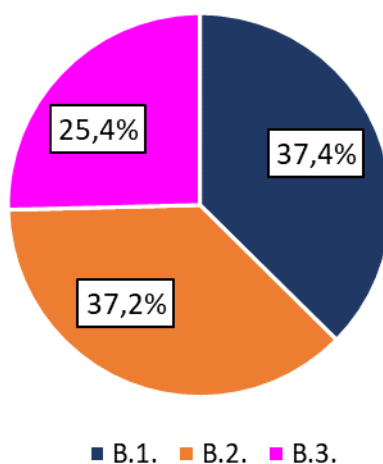
Wydatki na cel operacyjny B.1. Wysoka jakość usług społecznych, w tym zdrowotnych województwa wynosiły ponad 440,2 mln złotych, w większości były to środki własne. Realizacja celu B.1. stanowiła 37,4% środków wydatkowanych w ramach Obszaru B. Na wydatki w celu operacyjnym B.2. Aktywny mieszkaniec przeznaczono 437,7 mln złotych. Realizacja celu B.2. stanowiła niewiele mniejszy udział niż cel B.1. bo 37,2% wydatkowania środków w celu strategicznym B. Na cel operacyjny B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki wydano 298,9 mln złotych, co stanowiło 25,4% środków wydatkowanych w ramach Obszaru B, z czego większość wydatków finansowanych było ze środków własnych.

Obszar B stanowi kluczowy filar realizacji Strategii „Śląskie 2030”, zarówno pod względem wartości wydatkowanych środków, jak i ich znaczenia społecznego. Skala interwencji świadczy o konsekwentnym dążeniu samorządu do budowy wysokiej jakości usług publicznych, wzmacniania kapitału społecznego, poprawy dostępności edukacji, zdrowia oraz aktywizacji mieszkańców.

Zrównoważony rozkład wydatków pomiędzy cele B.1. i B.2. potwierdza równoległą realizację działań o charakterze ochronnym (usługi zdrowotne, społeczne) oraz rozwojowym (aktywność obywatelska, kultura, sport, partycypacja).

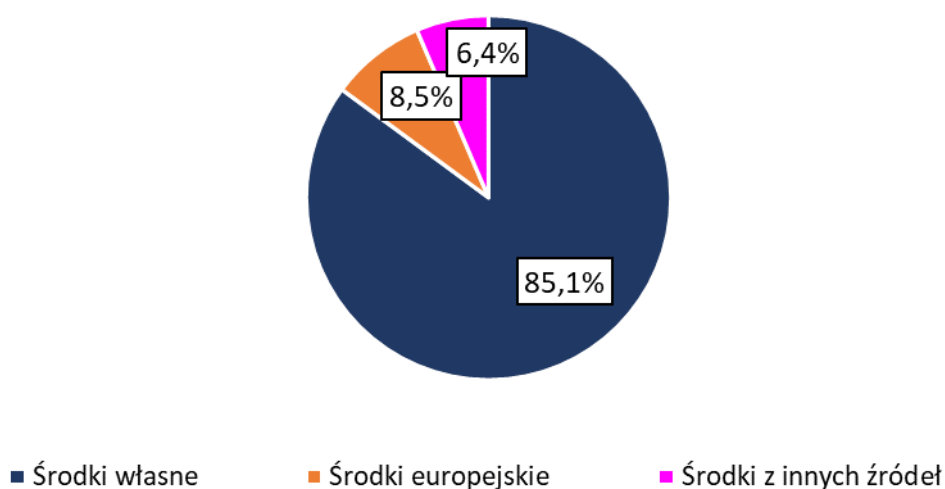
Znaczący udział celu B.3. Atrakcyjny i efektywny system edukacji i nauki wskazuje na uznanie edukacji i kompetencji jako fundamentu długofalowego rozwoju regionu oraz szczególną rolę samorządu województwa w obszarze szkolnictwa zawodowego, wyższego i kształcenia ustawicznego.

Wykres 40. Wydatki według celów Obszaru B w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Wykres 41. Źródła finansowania wydatków ponoszonych na realizację zadań w ramach Obszaru B w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

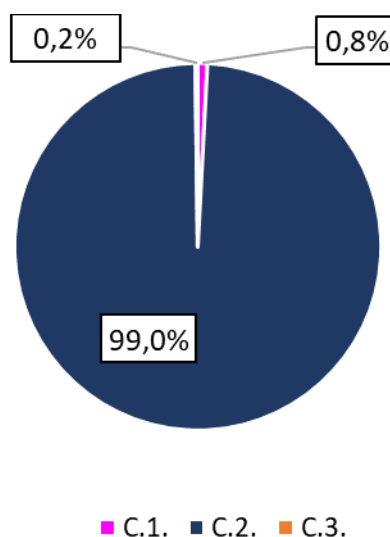
Obszar C: Przestrzeń i środowisko

Środki wydatkowane na zadania przypisane do realizacji Obszaru C w 2025 r. były drugą największą udziałowo grupą wydatków i stanowiły 43% wszystkich wydatków, co wyniosło ok. 940 mln zł.

Środki wykorzystane na cel C.1. Wysoka jakość środowiska wyniosły 7,8 mln złotych, gdzie źródło finansowania stanowiły przede wszystkim środki własne. W analizowanym okresie prawie wszystkie wydatki (bo 99%) w ramach Obszaru C przypadły na realizację celu operacyjnego C.2. Efektywna infrastruktura, obejmującego m.in. zadania inwestycyjne związane z infrastrukturą drogową i komunikacyjną – na ten cel przeznaczono 930,1 mln złotych. Dodatkowo wydatki zrealizowane w tym celu stanowiły ponad 42% wszystkich środków wydatkowanych w ramach realizacji wszystkich zadań Strategii. Głównym źródłem finansowania zadań w tym celu operacyjnym były środki własne stanowiły prawie połowę wydatkowanych środków, pozostała część finansowana była w podobnych częściach ze środków europejskich jak i innych źródeł zewnętrznych.

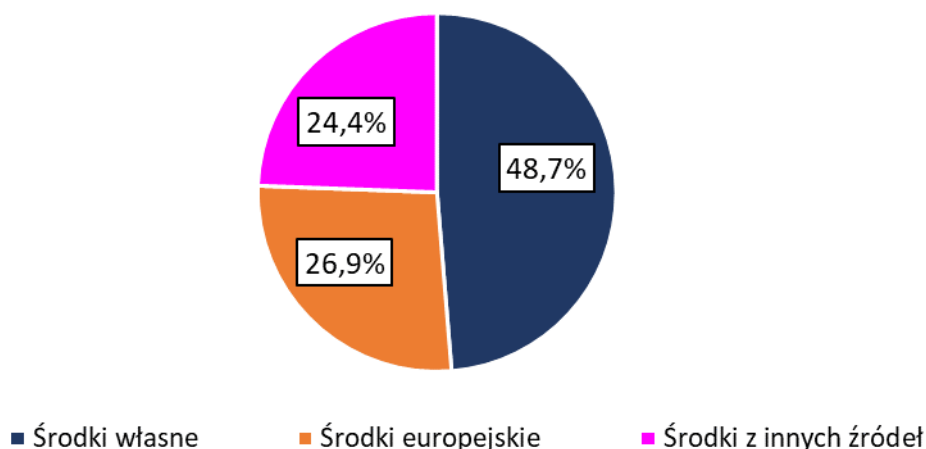
Wysoki poziom wydatków w Obszarze C potwierdza, że infrastruktura oraz zagospodarowanie przestrzenne pozostają jednymi z najważniejszych wyzwań rozwojowych województwa. Dominacja celu C.2. Efektywna infrastruktura wskazuje na kontynuację wieloletnich projektów inwestycyjnych, kluczową rolę transportu drogowego i kolejowego w spójności regionu oraz istotne znaczenie infrastruktury dla konkurencyjności i dostępności terytorialnej.

Wykres 42. Wydatki według celów Obszaru C w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Wykres 43. Źródła finansowania wydatków ponoszonych na realizację zadań w ramach Obszaru C w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

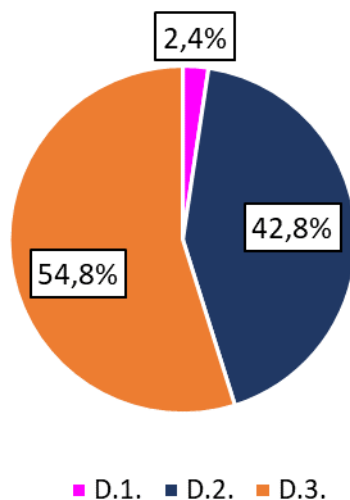
Obszar D: Zarządzanie i współpraca

Środki wydatkowane w ramach Obszaru D w 2025 r. stanowiły jedynie 2% wszystkich środków wydatkowanych na zadania realizowane w ramach Strategii. Wyniosły one 43,9 mln zł, a wydatki ponoszone były głównie w celu operacyjnym D.2. i D.3.

W celu D.1. Zrównoważony rozwój terytorialny wydatkowano ponad 1 mln złotych. Wydatki w ramach celu D.2. Aktywna współpraca z otoczeniem i kreowanie silnej marki regionu wynosiły 18,7 mln zł (42,8% wszystkich środków wydatkowanych w ramach Obszaru D), praktycznie finansowana ze środków własnych.

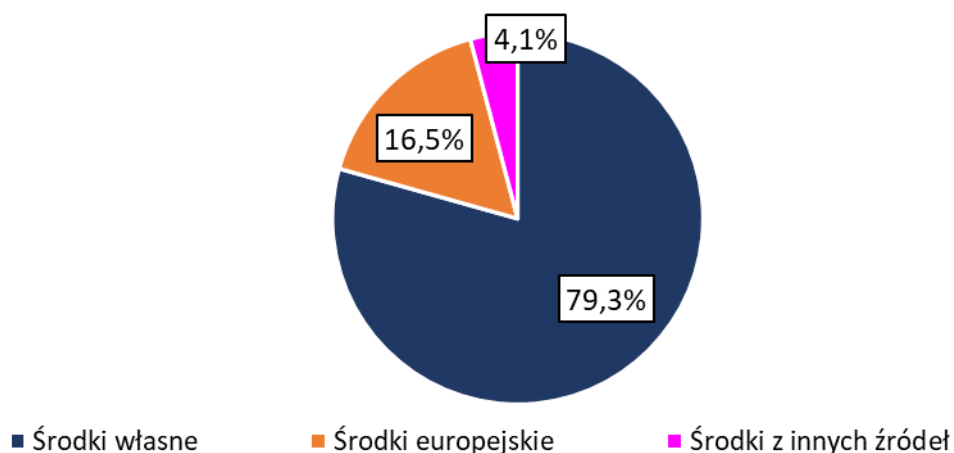
Największy udział, ponad połowę (54,8%), stanowiły wydatki w celu D.3. Nowoczesna administracja publiczna, gdzie wydatkowano 24 mln zł również finansowanych w przeważającej części ze środków własnych. Obszar D pełni funkcję zaplecza instytucjonalnego i organizacyjnego dla realizacji całej Strategii. Niewielki udział w strukturze wydatków jest typowy dla celów o charakterze koordynacyjnym, administracyjnym oraz wspierającym pozostałe obszary interwencji.

Wykres 44. Wydatki według celów Obszaru D w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

Wykres 45. Źródła finansowania wydatków ponoszonych na realizację zadań w ramach Obszaru D w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet.

4.3. WYDATKOWANIE ŚRODKÓW Z FE SL 2021-2027

Dnia 5 grudnia 2022 r. decyzją wykonawczą nr C (2022) 9041 Komisja Europejska zatwierdziła program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, który następnie został przyjęty przez Zarząd Województwa Śląskiego uchwałą nr

2267/382/VI/2022 z dnia 15 grudnia 2022 roku. W dniu 28 maja 2025 r. Komisja Europejska zatwierdziła zmiany programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 decyzją wykonawczą nr C (2025) 3544, który następnie został przyjęty przez Zarząd Województwa Śląskiego uchwałą nr 1319/88/VII/2025 z dnia 11 czerwca 2025 roku.

Polityka spójności na lata 2021-2027 w ramach województwa śląskiego obejmuje następujące fundusze:

- 1. Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR):** służy wzmocnieniu spójności gospodarczej i społecznej Unii Europejskiej. Ma łagodzić dysproporcje w rozwoju europejskich regionów i zmniejszać braki w zakresie rozwoju regionów znajdujących się w najmniej korzystnej sytuacji,
- 2. Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS Plus):** główne narzędzie Unii Europejskiej służące zwiększaniu spójności społecznej i gospodarczej, odpowiadaniu na wyzwania rynku pracy i wyzwania społeczne oraz stymulowaniu zrównoważonego rozwoju gospodarczego poprzez inwestowanie w kapitał ludzki. EFS Plus obejmuje: EFS, Inicjatywę na rzecz osób młodych (YEI), Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), Europejski Program na rzecz Zatrudnienia i Innowacji Społecznych (EaSI),
- 3. Fundusz Sprawiedliwej Transformacji (FST):** fundusz uzupełniający względem pozostałych funduszy polityki spójności. Jest on częścią Europejskiego Zielonego Ładu (European Green Deal) i elementem (I filarem) Mechanizmu Sprawiedliwej Transformacji. Celem FST jest łagodzenie skutków społecznych i ekonomicznych transformacji energetycznej.

W ramach FE SL 2021-2027 przewidziano dziesięć merytorycznych priorytetów (finansowanych z EFRR, EFS Plus i FST). Dodatkowo utworzono kolejny priorytet, na który asygnowano środki przeznaczone na działania związane z odbudową regionu po klęskach żywiołowych. Natomiast działania z zakresu pomocy technicznej na rzecz całego Programu są realizowane w ramach trzech kolejnych priorytetów (finansowanych z EFRR, EFS+, FST).

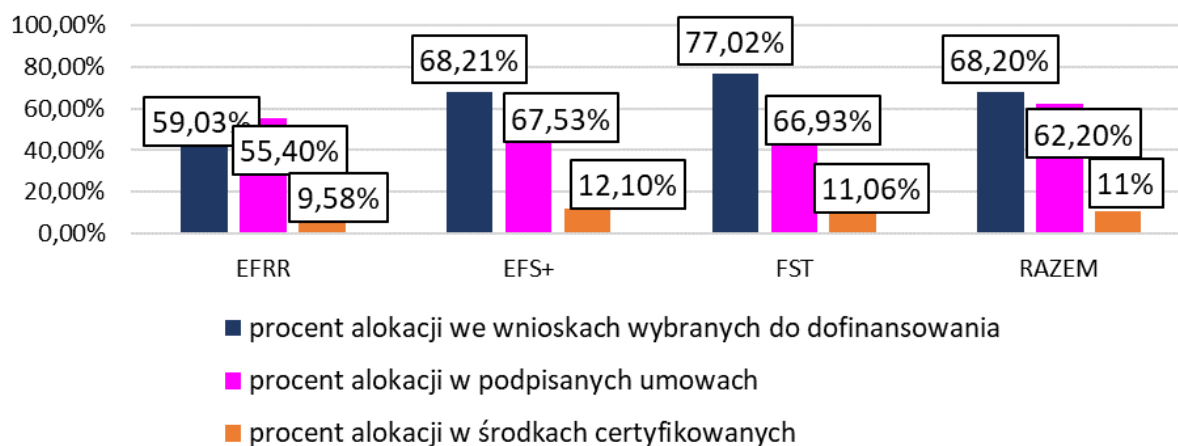
Tabela 18. Podział alokacji w ujęciu funduszowym w ramach Funduszu Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

Fundusz	Alokacja [EUR]	Procent alokacji
Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, w tym Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (Pomoc Techniczna)	2 133 882 996, w tym 84 938 315	42%
Europejski Fundusz Społeczny Plus, w tym Europejski Fundusz Społeczny (Pomoc Techniczna)	788 367 488, w tym 31 970 117	15%
Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, w tym Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (Pomoc Techniczna)	2 216 868 989, w tym 88 674 760	43%
CAŁKOWITA ALOKACJA	5 139 119 473	100%

Źródło: opracowanie Referatu zarządzania rzeczowo-finansowego Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

W ramach FE SL 2021-2027 realizowane są instrumenty rozwoju terytorialnego: Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT). Na realizację ZIT zostało przeznaczone 539,58 mln EUR w ramach EFRR i 382,42 mln EUR w ramach FST.

Wykres 46. Postęp realizacji programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z LSI 2021, FE SL 2021-2027 oraz danych z CST 2021 (stan na 5 stycznia 2026 r.).

Tabela 19. Stan wdrażania Funduszy Europejskich Województwa Śląskiego 2021-2027 (stan na 5 stycznia 2026 r.).

Wyszczególnienie	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Społeczny Plus	Fundusz Sprawiedliwej Transformacji	RAZEM
Alokacja EUR	2 133 882 996	788 367 488	2 216 868 989	5 139 119 473
Alokacja PLN (1 EUR=4,2263 PLN)	9 027 997 701	3 336 329 789	9 376 439 010	21 740 766 500
Liczba wniosków złożonych	1 404	2 209	3 105	6 718
Wartość wniosków złożonych PLN	9 992 926 558	3 546 259 554	14 007 076 418	27 546 262 530
Procent alokacji we wnioskach złożonych	110,69%	106,29%	149,39%	126,70%
Liczba wniosków wybranych do dofinansowania	502	1 194	1 229	2 925

Wyszczególnienie	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	Europejski Fundusz Społeczny Plus	Fundusz Sprawiedliwej Transformacji	RAZEM
Wartość wniosków wybranych do dofinansowania PLN	5 329 039 581	2 275 561 420	7 222 176 186	14 826 777 187
Procent alokacji we wnioskach wybranych do dofinansowania	59,03%	68,21%	77,02%	68,20%
Liczba podpisanych umów	414	1 181	858	2 453
Wartość podpisanych umów PLN	5 001 452 909	2 252 968 883	6 275 832 622	13 530 254 415
Procent alokacji w podpisanych umowach	55,40%	67,53%	66,93%	62,23%
Kwota środków zatwierdzonych wniosków o płatność PLN	935 016 238	452 308 539	1 004 155 942	2 391 480 719
Procent alokacji w zatwierdzonych wnioskach o płatność	10,36%	13,56%	10,71%	11,00%
Certyfikacja (środki wnioskowane do Komisji Europejskiej) PLN	864 519 832	403 731 987	1 036 845 325	2 305 097 144
Procent alokacji w środkach certyfikowanych	9,58%	12,10%	11,06%	10,60%

Źródło: opracowanie Referatu zarządzania rzeczowo-finansowego Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego na podstawie danych z LSI 2021, FE SL 2021-2027 oraz danych z CST 2021.

Do końca 2025 r. uruchomiono (z pominięciem naborów unieważnionych), 166 naborów konkurencyjnych na kwotę 14,2 mld PLN dofinansowania UE oraz 80 naborów niekonkurencyjnych na kwotę 5,78 mld PLN dofinansowania UE (razem z Pomocą Techniczną) w ramach których beneficjenci mogą składać wnioski o dofinansowanie. Do końca 2025 r. wartość zaangażowanych środków wynosiła 19,98 mld PLN, co stanowiło 91,91% alokacji Programu.

Tabela 20. Dofinansowanie Unii Europejskiej oraz liczba naborów konkurencyjnych i niekonkurencyjnych w ramach funduszu Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (wartość przeliczona na PLN po kursie obowiązującym w momencie ogłoszenia naboru. Zestawienie nie zawiera naborów anulowanych oraz tych, w których nie wybrano do żadnego projektu do dofinansowania).

Instytucja Organizująca Nabory	Dofinansowanie UE	Konkurencyjne, liczba naborów	Konkurencyjne, dofinansowanie UE	Niekonkurencyjne, liczba naborów	Niekonkurencyjne, dofinansowanie UE
Departament Europejskiego Funduszy Rozwoju Regionalnego	6 042 355 346	66	4 692 502 454	18	1 349 852 891
Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	32 822 566	2	32 822 566	0	0
Departament Rozwoju i Transformacji Regionu	1 124 511 766	0	0	5	1 124 511 766
Śląskie Centrum Przedsiębiorczości	516 426 696	2	424 626 698	1	91 799 998
Wojewódzki Urząd Pracy	60 537 892	0	0	3	60 537 892
OGÓŁEM	7 776 654 267	70	5 149 951 718	27	2 626 702 548

Źródło: opracowanie Referatu zarządzania rzeczowo-finansowego Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Tabela 21. Dofinansowanie UE oraz liczba naborów konkurencyjnych i niekonkurencyjnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (wartość przeliczona na PLN po kursie obowiązującym w momencie ogłoszenia naboru. Zestawienie nie zawiera naborów anulowanych oraz tych, w których nie wybrano do żadnego projektu do dofinansowania).

Instytucja Organizująca Nabory	Dofinansowanie UE	Konkurencyjne, liczba naborów	Konkurencyjne, dofinansowanie UE	Niekonkurencyjne, liczba naborów	Niekonkurencyjne, dofinansowanie UE
Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	1 677 846 993	22	1 457 897 978	10	219 949 015
Wojewódzki Urząd Pracy	1 061 989 513	19	739 496 368	11	322 493 145
OGÓŁEM	2 739 836 506	41	2 197 394 346	21	542 442 159

Źródło: opracowanie Referatu zarządzania rzeczowo-finansowego Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Tabela 22. Dofinansowanie UE oraz liczba naborów konkurencyjnych i niekonkurencyjnych w ramach Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (wartość przeliczona na PLN po kursie obowiązującym w momencie ogłoszenia naboru. Zestawienie nie zawiera naborów anulowanych oraz tych, w których nie wybrano do żadnego projektu do dofinansowania.).

Instytucja Organizująca Nabory	Dofinansowanie UE	Konkurencyjne, liczba naborów	Konkurencyjne, dofinansowanie UE	Niekonkurencyjne, liczba naborów	Niekonkurencyjne, dofinansowanie UE
Departament Europejskiego	4 885 824 006	38	3 048 772 846	22	1 837 051 159

Instytucja Organizująca Nabory	Dofinansowanie UE	Konkurencyjne, liczba naborów	Konkurencyjne, dofinansowanie UE	Niekonkurencyjne, liczba naborów	Niekonkurencyjne, dofinansowanie UE
Funduszy Rozwoju Regionalnego					
Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	528 588 085	4	488 913 960	2	39 674 125
Wojewódzki Urząd Pracy	2 702 217 680	8	2 702 217 680	0	0
OGÓŁEM	799 733 162	5	614 989 762	3	184 743 400

Źródło: opracowanie Referatu zarządzania rzeczowo-finansowego Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Tabela 23. Dofinansowanie UE oraz liczba naborów konkurencyjnych i niekonkurencyjnych w ramach Funduszu Pomocy Technicznej (wartość przeliczona na PLN po kursie obowiązującym w momencie ogłoszenia naboru. Zestawienie nie zawiera naborów anulowanych oraz tych, w których nie wybrano do żadnego projektu do dofinansowania.).

Instytucja Organizująca Nabory	Dofinansowanie UE	Konkurencyjne, liczba naborów	Konkurencyjne, dofinansowanie UE	Niekonkurencyjne, liczba naborów	Niekonkurencyjne, dofinansowanie UE
Departament Rozwoju i Transformacji Regionu	548 447 368	0	0	5	548 447 368
OGÓŁEM	548 447 368	0	0	5	548 447 368

Źródło: opracowanie Referatu zarządzania rzeczowo-finansowego Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

W 2025 roku zawarto łącznie 1002 umowy (nie uwzględnia się umów rozwiązanych) w tym:

- a) 339 umów na łączną kwotę 1 691 056 413 PLN w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- b) 411 umów na łączną kwotę 613 440 698 PLN w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus;
- c) 252 umowy na łączną kwotę 2 392 016 862 PLN w ramach Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (w tym 6 umów w ramach Pomocy Technicznej Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji na kwotę 152 790 872 PLN).

Tabela 24. Umowy w ramach Funduszy Europejskich dla Śląskiego zawarte w 2025 r.

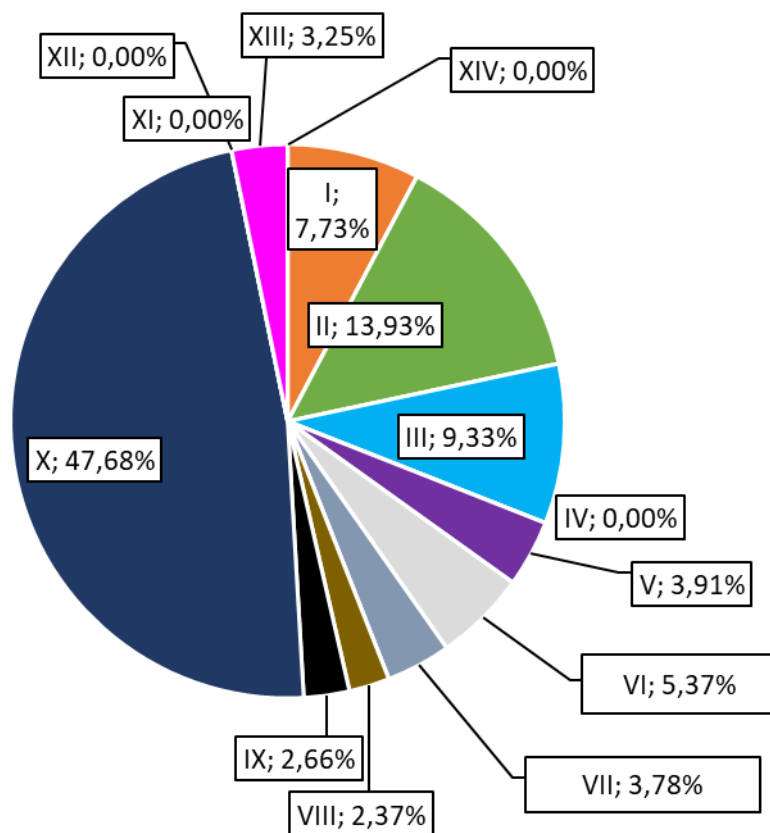
PRIORYTET	Alokacja ogółem w PLN	Fundusz	Liczba zawartych umów w 2024 roku	Dofinansowanie wkład Unii Europejskiej w zawartych umowach w 2024 roku
1. Fundusze Europejskie Na Inteligentny Rozwój	1 302 887 172	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	100	362 970 264
2. Fundusze Europejskie Na Zielony Rozwój	2 162 722 373	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	159	654 068 355
3. Fundusze Europejskie Dla Zrównoważonej Mobilności	822 222 645	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	48	437 968 413
4. Fundusze Europejskie Dla Sprawnego Transportu	1 275 590 291	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	0	0
5. Fundusze Europejskiej Dla Rynku Pracy	900 674 269	Europejski Fundusz Społeczny Plus	70	183 463 169

PRIORYTET	Alokacja ogółem w PLN	Fundusz	Liczba zawartych umów w 2024 roku	Dofinansowanie wkład Unii Europejskiej w zawartych umowach w 2024 roku
6.Fundusze Europejskie Dla Edukacji	991 039 153	Europejski Fundusz Społeczny Plus	241	252 289 392
7.Fundusze Europejskie Dla Społeczeństwa	1 020 844 771	Europejski Fundusz Społeczny Plus	100	177 688 137
8.Fundusze Europejskie Na Infrastrukturę Mieszkańca	472 297 344	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	4	111 175 415
9.Fundusze Europejskie Na Rozwój Terytorialny	839 238 725	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	28	124 873 965
10.Fundusze Europejskie Na Transformację	8 999 086 782	Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	246	2 239 225 990
11.Fundusze Europejskie Na Pomoc Techniczną Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	358 974 801	Pomoc Techniczna Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	0	0
12.Fundusze Europejskie Na Pomoc Techniczną Europejski Fundusz Społeczny Plus	135 115 305	Pomoc Techniczna Europejski Fundusz Społeczny Plus	0	0
13.Fundusze Europejskie Na Pomoc	377 352 229	Pomoc Techniczna Fundusz na	6	152 790 872

PRIORYTET	Alokacja ogółem w PLN	Fundusz	Liczba zawartych umów w 2024 roku	Dofinansowanie wkład Unii Europejskiej w zawartych umowach w 2024 roku
Techniczną Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji		rzecz Sprawiedliwej Transformacji		
14.Fundusze Europejskie na odbudowę regionu po klęskach żywiołowych	486 024 500	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	0	0
RAZEM Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	7 719 957 851	nie dotyczy	339	1 691 056 413
RAZEM Europejski Fundusz Społeczny Plus	3 047 673 499	nie dotyczy	411	613 440 698
RAZEM Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji	9 376 439 010	nie dotyczy	252	2 392 016 862
RAZEM Fundusze Europejskie dla Śląskiego	20 144 070 360	nie dotyczy	1002	4 696 513 974

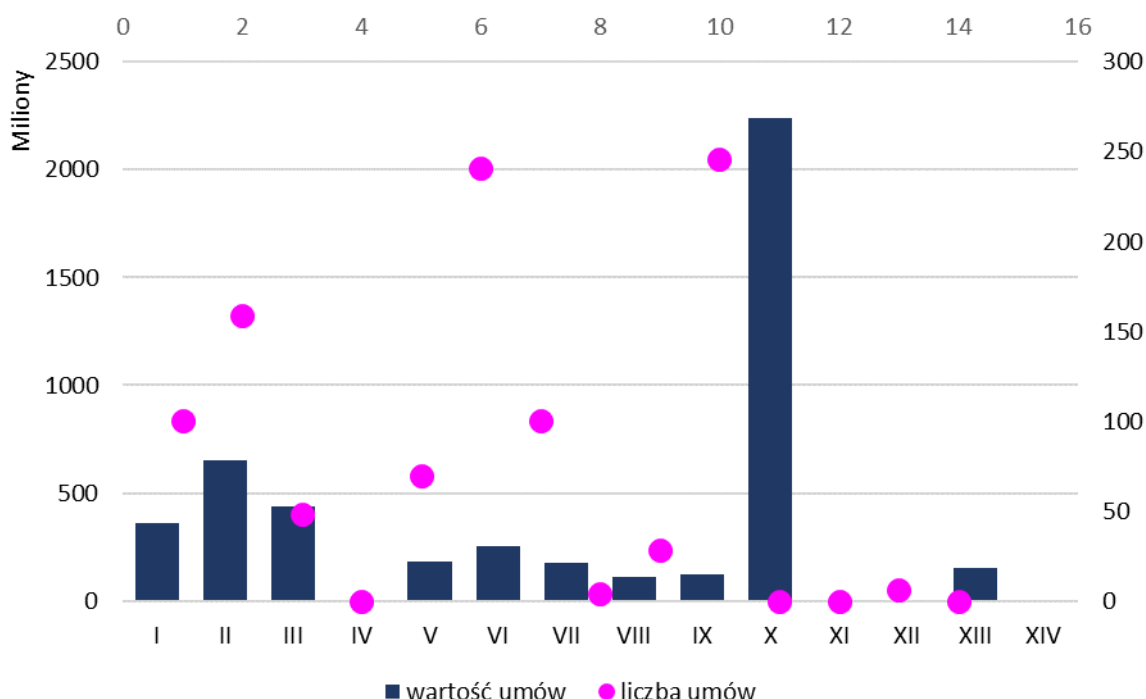
Źródło: opracowanie Referatu zarządzania rzeczowo-finansowego Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego na podstawie danych LSI 2021, FE SL 2021-2027.

Wykres 47. Udział wartości podpisanych umów w 2025 roku według osi priorytetowych Funduszy Europejskich dla Śląskiego.

Źródło: opracowanie na podstawie materiału Referatu zarządzania rzeczowo-finansowego Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego na podstawie danych LSI 2021, FE SL 2021-2027.

Wykres 48. Wartość i ilość podpisanych umów w 2025 r. w ramach Funduszy Europejskich dla Śląskiego.

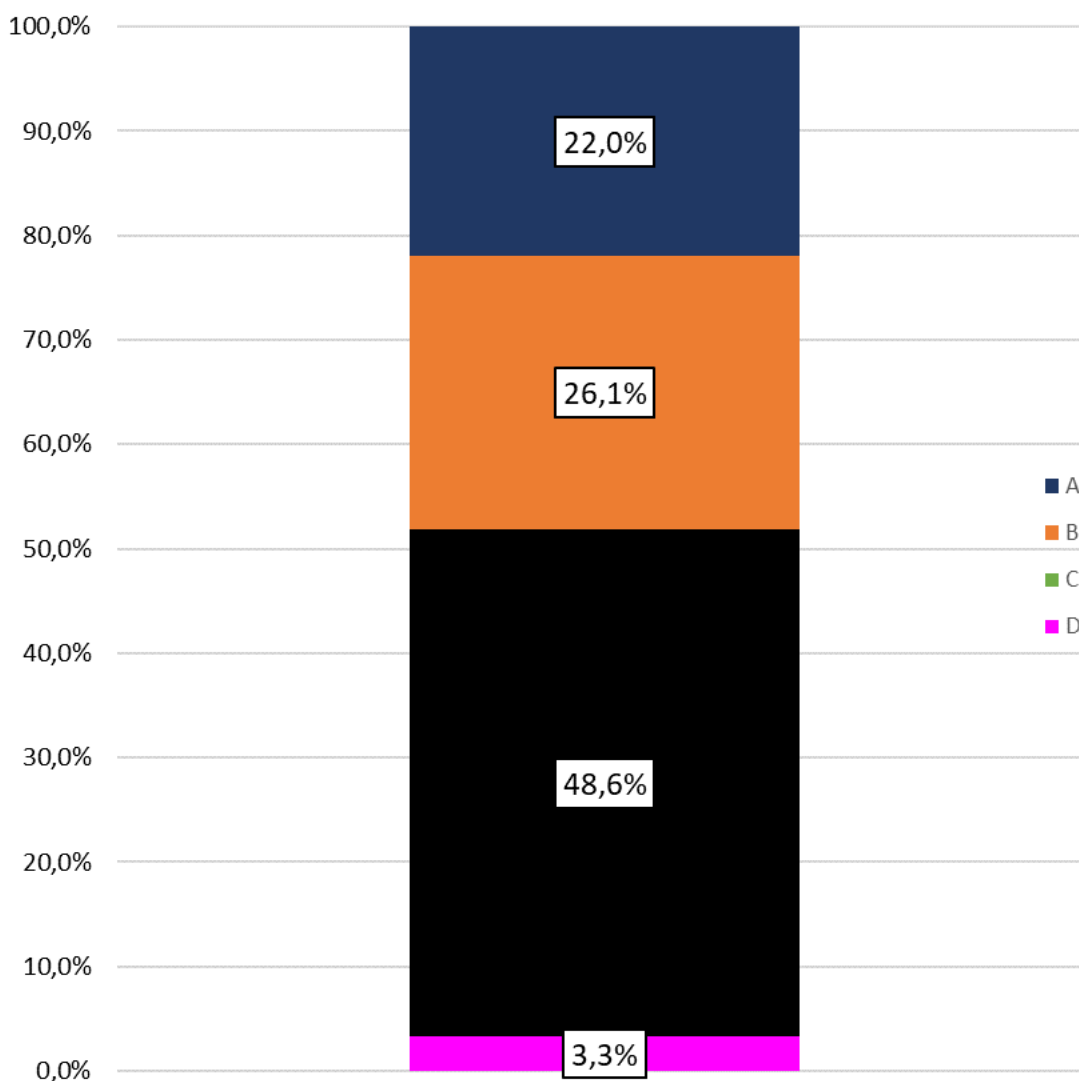
Źródło: opracowanie na podstawie materiału Referatu zarządzania rzeczowo-finansowego Departamentu Rozwoju i Transformacji Regionu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego na podstawie danych LSI 2021, FE SL 2021-2027.

Rok 2025 był trzecim rokiem wdrażania FE SL, gdzie zauważalny jest znaczący wzrost podpisanych umów względem roku poprzedniego. Chociaż można wskazać na większą liczbę umów podpisanych w ramach funduszy EFRR i EFS, to w ujęciu wartościowym FE SL ponad połowa środków przeznaczona była na realizację wspierane z Funduszu Sprawiedliwej Transformacji (FST).

Analizując całościowo umowy podpisane w ramach FE SL w 2025 roku należy wskazać, że największy wartościowy udział dotyczył realizacji celu strategicznego C. Województwo śląskie regionem o wysokiej jakości środowiska i przestrzeni, tj. 48,6%. Wskazać tutaj należy, że realizacja celu operacyjnego C.3. Atrakcyjne warunki zamieszkania, kompleksowa rewitalizacja, zapobieganie i dostosowanie do zmian klimatu, stanowiła wartościowo prawie 30% wszystkich podpisanych w 2025 roku umów. Realizacja celu strategicznego B. Województwo śląskie regionem

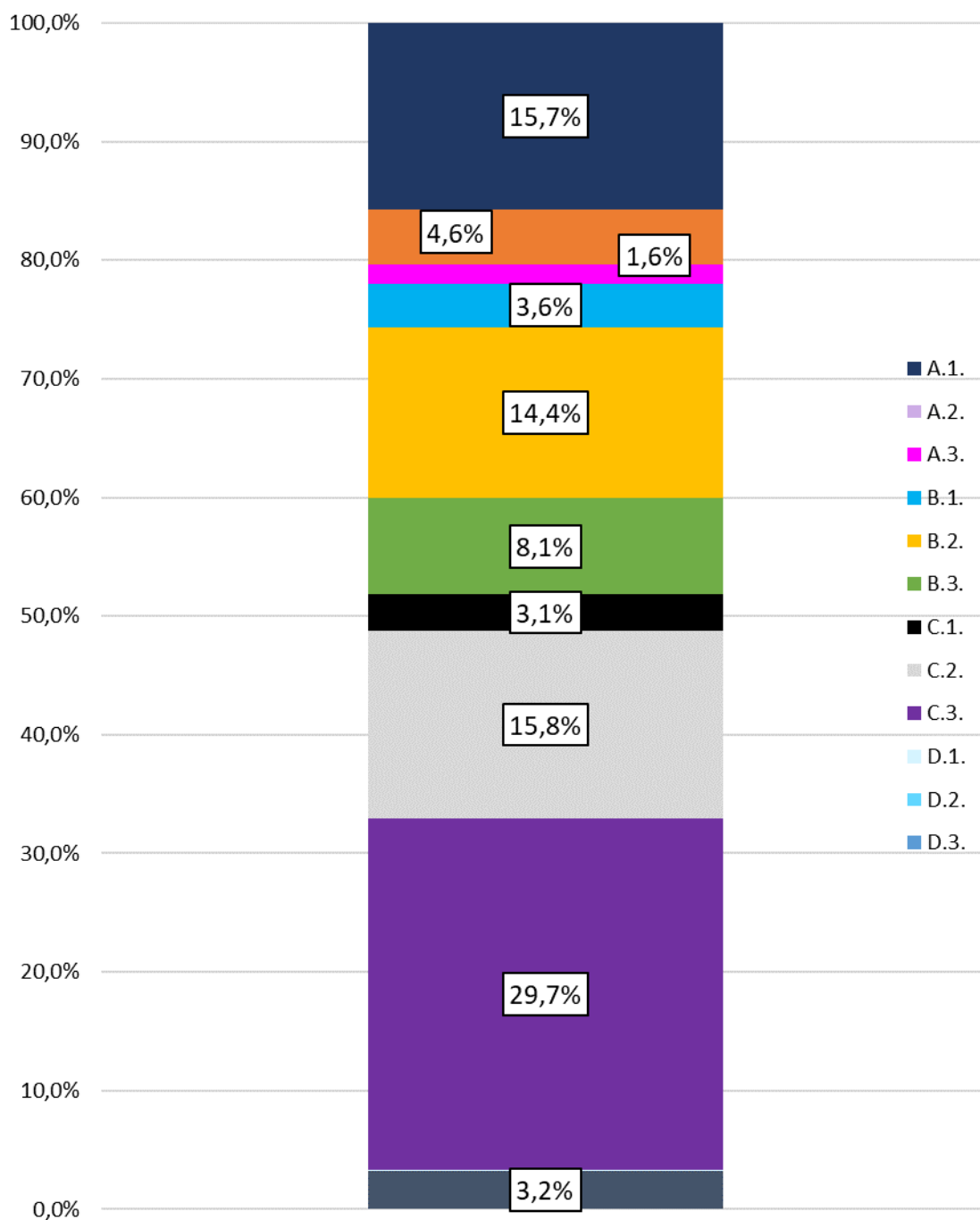
przyjaznym dla mieszkańca oraz w celu strategicznym A. Województwo śląskie regionem odpowiedzialnej transformacji gospodarczej były na dosyć podobnym poziomie i wynosiły odpowiedni 26,1% i 22%.

Wykres 49. Udział zawartych umów względem celów strategicznych Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LSI 2021, FE SL 2021-2027.

Wykres 50. Udział zawartych umów względem celów operacyjnych Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” w 2025 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LSI 2021, FE SL 2021-2027.

4.3.1. Inne programy finansowane ze środków europejskich

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2014-2020 w roku 2025 zrealizowano:

- a) Poddziałanie 19.2 Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność: nie podpisano nowych umów, zrealizowano 43 płatności na kwotę 3 693 578,14 zł.
- b) Poddziałanie 19.3 Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania: w 2025 r. nie podpisano nowych umów, zrealizowano 5 płatności na kwotę 2 444 945,27 zł.
- c) Poddziałanie 19.4 Wsparcie na rzecz kosztów bieżących i aktywizacji: nie podpisano nowych umów, zrealizowano 12 płatności na kwotę 30 356 093,32 zł.
- d) Poddziałanie 4.3 Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa „Scalanie gruntów” - zrealizowano 14 płatności końcowych na kwotę 108 618 544,37 zł.
- e) Poddziałanie 4.3 Wsparcie na inwestycje związane z rozwojem, modernizacją i dostosowywaniem rolnictwa i leśnictwa „Zarządzanie zasobami wodnymi” – nie podpisano nowych umów, zrealizowano w 2025 r. 26 płatności na kwotę 25 010 542,24 zł.
- f) Poddziałanie 7.2 „Inwestycje związane z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” – operacje typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych”: w 2025 r. nie podpisano nowych umów zrealizowano 27 płatności na kwotę 45 315 997,38 zł.
- g) „Gospodarka wodno-ściekowa”: podpisano w 2025 r. 8 nowych umów, zrealizowano 37 płatności na kwotę 99 908 723,27 zł (w ramach środków EIO 35 płatności na kwotę 95 508 973,13,00 zł).

Krajowa Sieć Obszarów Wiejskich

Jednostka Regionalna Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich (KSOW) w województwie śląskim w 2025 roku w ramach działań własnych zrealizowała:

- a) Działania zrealizowane z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 do czerwca 2025: zrealizowano 4 operacje na kwotę 272 668,22 zł. (dwa szkolenia, wyjazd studyjny, produkcja filmu).
- b) Działania zrealizowane z PS WPR 2023-2027 od lipca 2025 r.: zrealizowano 3 operacje na kwotę 190 210,00 zł (wyjazd studyjny, konferencja, audycja w radio).

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Regionalnej na lata 2023-2027

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Regionalnej na lata 2023-2027 w województwie śląskim w 2025 roku:

- a) Interwencja I.10.8 Scalanie gruntów wraz z zagospodarowaniem poscaleniowym – w ramach przeprowadzonego naboru zawarto 3 umowy na łączną kwotę 49 385 527,37 zł.
- b) Interwencja I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS); Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju – w związku z naborami ogłoszonymi przez Lokalne Grupy Działania zawarto 54 umowy na łączną kwotę 11 803 459,22 zł.

Krajowy Plan odbudowy i Zwiększania Odporności

Krajowy Plan odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) w województwie śląskim w 2025 roku:

- a) B3.1.1. Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich objętej wsparciem z Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) – w ramach przeprowadzonego naboru wniosków zawarto 9 umów na kwotę 36 895 466,93 zł.

Programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej/Interreg 2021-2027

Partnerzy z województwa śląskiego korzystają w perspektywie 2021-2027 z dwóch programów współpracy transgranicznej Interreg: Czechy – Polska i Polska – Słowacja, dwóch programów transnarodowych Interreg: Region Morza Bałtyckiego i Europa Środkowa oraz z programu współpracy międzyregionalnej Interreg Europa

Program Interreg Czechy – Polska 2021-2027 umożliwia polskim i czeskim partnerom realizację wspólnych działań w zakresie zintegrowanego systemu ratownictwa i środowiska, turystyki, transportu, współpracy instytucji i mieszkańców oraz przedsiębiorczości. W 2025 r. odbyły się 2 posiedzenia Komitetu Monitorującego (KM) Program, podczas których m.in. podjęte zostały decyzje o dofinansowaniu projektów złożonych w trwających w tym czasie naborach. Na posiedzeniu w kwietniu, w tematyce dotyczącej zagrożeń i katastrof na pograniczu czesko-polskim, zatwierdzono do dofinansowania 5 projektów – w 1 uczestniczą partnerzy z województwa śląskiego, a także zdecydowano, że 1 projekt będzie graniczny i 3 rezerwowe, w tym jeden z udziałem partnera z województwa śląskiego. Podczas posiedzenia zatwierdzono również 1 projekt dotyczący zwiększenia mobilności transgranicznej na pograniczu czesko-polskim (drogi) oraz 2 projekty rezerwowe, bez udziału partnerów z woj. śląskiego. W Prioryecie, którego celem jest poprawa warunków funkcjonowania i rozwoju współpracy transgranicznej w obszarze administracji publicznej zatwierdzono 4 projekty, w tym 1 z udziałem partnerów z woj. śląskiego. Na kolejnym posiedzeniu KM w listopadzie zatwierdzonych do dofinansowania zostało 14 projektów o charakterze inwestycyjnym w zakresie turystyki, w tym 5 z udziałem partnerów z województwa śląskiego oraz 4 w tematyce kształcenia pracowników branży turystycznej, w tym jeden z udziałem partnera z województwa śląskiego. W 2025 r. ogłoszone zostały kolejne nabory wniosków w zakresie pogłębiania więzi transgranicznych mieszkańców i instytucji pogranicza czesko-polskiego oraz przedsiębiorczości, tj. wzmocnienia zrównoważonego rozwoju transgranicznego małych i średnich przedsiębiorstw na pograniczu czesko-polskim. We wdrażaniu Programu ważnym elementem jest Fundusz Małych Projektów (FMP) administrowany przez Euroregiony, z siedzibą na obszarze wsparcia Interreg Czechy – Polska. W 2025 r. Euroregionalny Komitet Sterujący w Euroregionach: Śląsk

Cieszyński, Silesia i Beskidy po polskiej i czeskiej stronie, zatwierdził do dofinansowania kolejne tzw. małe projekty. Nabory w ramach FMP we wszystkich trzech Euroregionach ogłaszane i wdrażane są na bieżąco.

Program Interreg Polska – Słowacja odpowiada na wspólne wyzwania w tematach związanych z klimatem i bioróżnorodnością, zrównoważoną dostępnością komunikacyjną, turystyką i kulturą oraz współpracą instytucji i mieszkańców pogranicza. W 2025 r. rozstrzygnięto kilka naborów. W kwietniu 2025 r. na posiedzeniu Komitetu Monitorującego podjęto decyzje dotyczące dofinansowania projektów związanych z odpornością na zmiany klimatyczne i utrzymaniem zróżnicowanego środowiska na polsko-słowackim pograniczu. Zatwierdzono 8 projektów w obszarze Klimat, wśród nich 2 projekty z udziałem partnerów z województwa śląskiego. Zatwierdzono również 2 projekty w obszarze Bioróżnorodność – bez udziału partnerów z woj. śl. W czerwcu 2025 r. Komitet Monitorujący wybrał do dofinansowania 7 projektów złożonych w ramach naborów zakończonych 28 lutego 2025 r., tj. 5 z zakresu Współpracy instytucjonalnej i 2 z zakresu Elektromobilności. W dwóch zatwierdzonych projektach dotyczących współpracy instytucji uczestniczą partnerzy z województwa śląskiego. W październiku 2025 r. Komitet Monitorujący zatwierdził do dofinansowania projekty złożone w naborze zakończonym 10 stycznia 2025 r. w zakresie Turystyki. Wybrano 6 najwyżej ocenionych projektów. Kolejne projekty turystyczne będą zatwierdzane po rozpatrzeniu złożonych odwołań – do końca stycznia 2026 r. Od 1 października do 28 listopada 2025 r. trwał nabór wniosków w zakresie Bioróżnorodności. Rozstrzygnięcie konkursu ma nastąpić pod koniec marca 2026 r. Poza projektami standardowymi Program wspiera także tzw. małe projekty, które mogą być realizowane w dziedzinach związanych z kulturą i turystyką oraz współpracą. Wnioski o dofinansowanie małych projektów partnerzy z naszego województwa składają do Stowarzyszenia „Region Beskidy”, które zarządza Funduszem Małych Projektów w priorytecie Twórcze i atrakcyjne turystycznie Pogranicze oraz do Samorządowego Kraju Żylińskiego w ramach priorytetu Współpraca instytucji i mieszkańców Pogranicza. W listopadzie 2025 r. zatwierdzono do dofinansowania 23 małe projekty z zakresu Turystyki, w tym 15 projektów z udziałem partnerów z województwa śląskiego oraz 30 małych projektów dot. Współpracy, w tym 19 z udziałem partnerów z województwa śląskiego. Zatwierdzono m.in. projekt z udziałem Zespołu Parków

Krajobrazowych Województwa Śląskiego pn. Wspólnie dla natury: transgraniczna współpraca na rzecz ochrony przyrody. Kolejne nabory małych projektów z zakresu turystyki i kultury oraz współpracy mieszkańców zaplanowano na luty 2026 roku.

Program Interreg Region Morza Bałtyckiego wspiera realizację Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego. Celem programu jest transformacja w kierunku bardziej zielonych i odpornych społeczności i gospodarek. Realizowane są 2 typy projektów: małe (small projects) i główne (core projects), które dokonują transferu praktycznych rozwiązań. W marcu 2025 r. został uruchomiony trzeci nabór wniosków na małe projekty. Wnioski o dofinansowanie można było składać we wszystkich celach szczegółowych: Społeczeństwa innowacyjne, Społeczeństwa rozważnie korzystające z wody, Społeczeństwa neutralne dla klimatu. Program poszukiwał w szczególności projektów wspierających rozwój małych miejscowości, obszarów wiejskich oraz terenów, w których lokalna społeczność mierzy się z istotnymi wyzwaniami społecznymi i gospodarczymi. Nabór trwał do 8 października 2025 r. i zakończył się złożeniem 100 wniosków – jego rozstrzygnięcie ma nastąpić w marcu 2026 r. W marcu 2025 r. zatwierdzono 8 platform projektowych z 1. naboru – bez udziału partnerów z województwa śląskiego. Ich celem jest kapitalizacja efektów projektów pochodzących z różnych programów np. Interreg, Horyzont Europa, LIFE i in. W maju 2025 r. został ogłoszony drugi nabór na platformy projektów – trwał do 20 listopada. Platforma ma za zadanie promować co najmniej 2 projekty z programu Interreg Region Morza Bałtyckiego oraz co najmniej 1 z innego programu. Rozstrzygnięcie naboru również ma nastąpić w marcu 2026 r.

Program Interreg Europa Środkowa ma na celu nawiązanie współpracy ponad granicami na rzecz bardziej inteligentnej, ekologicznej i lepiej połączonej Europy Środkowej. Wspiera regiony w realizacji wspólnych wyzwań, takich jak: procesy transformacji gospodarczej, zmiany klimatu czy społeczno-gospodarcze skutki pandemii. We wrześniu 2025 r. Komitet Monitorujący rozstrzygnął nabór na małe projekty, ukierunkowany na wsparcie obszarów peryferyjnych i znajdujących się w trudnej sytuacji społeczno-gospodarczej i tym samym zatwierdził do dofinansowania 25 projektów. Również we wrześniu 2025 rozpoczął się czwarty – ostatni – nabór, tym razem na projekty kapitalizacyjne. Założeniem naboru było, aby istniejące efekty współpracy transnarodowej i transgranicznej Interreg kapitalizować w celu dalszego ich rozwijania i dostosowywania do potrzeb nowych regionów i grup docelowych.

Konkurs był kierowany przede wszystkim do partnerów z projektów Interreg Europa Środkowa oraz z projektów transgranicznych na wewnętrznych granicach obszaru Europy Środkowej. Nabór trwał do 27 listopada 2025 r.; złożono 73 wnioski, a jego rozstrzygnięcie ma nastąpić latem 2026 r.

Program Interreg Europa wspiera wymianę doświadczeń, nowatorskie rozwiązania i budowę potencjału instytucji uczestniczących w przygotowaniu i realizacji polityk rozwoju regionalnego, w tym programów celu Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu. Zakres tematyczny obejmuje wszystkie zagadnienia polityki spójności. W ramach trzech otwartych naborów wniosków rozdysponowano budżet programu przeznaczony na projekty, tj. 347,6 mln euro. W programie nie będzie już kolejnych otwartych naborów. Natomiast wiosną 2026 r. ma być przeprowadzony nabór na akcje pilotażowe dla projektów Interreg Europa zatwierdzonych w drugim naborze.

4.4. OBSZAR: GOSPODARKA

4.4.1. Wykaz dokumentów strategicznych realizowanych w obszarze Gospodarka

Kategoria INNOWACYJNOŚĆ: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Gospodarka:

1. **Regionalna Strategia Innowacji Województwa Śląskiego 2030** (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 1554/246/VI/2021 z dnia 30 czerwca 2021 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:
 - a) Realizacja projektu „RPO WSL 2030. Utworzenie Regionalnego Obserwatorium Innowacji” (Działanie: FESL.01.03-Ekosystem RIS). Głównym celem projektu jest wsparcie i usprawnienie zarządzania rozwojem regionu w zakresie regionalnego potencjału innowacyjnego i naukowo-technologicznego oraz budowę aliansów strategicznych w inteligentnych specjalizacjach regionu w ramach prowadzonego „Procesu Przedsiębiorczego Odkrywania” w województwie śląskim (PPO WSL).
 - b) Opracowano Raport Monitoringowy za lata 2023-2024 z realizacji „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego 2030” oraz „Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2019-2030” – wraz z załączonymi Raportami Sieci SO RIS.
 - c) Zrealizowano badanie ewaluacyjne pt. „Metaewaluacja. Ekosystem innowacji województwa śląskiego w latach 2003-2024”.
 - d) Realizacja następujących projektów w ramach Programu Interreg Europa 2021-2027:
 - Projekt DIGI CONTENT (2025-2029): Wzmocnienie europejskiego przemysłu kreatywnego poprzez wykorzystanie rozszerzonej rzeczywistości (XR) i sztucznej inteligencji (AI).

- Projekt EUMINDA (2025-2029): Projekt How to recognise, balance and repair Mining Damage on societies and the environment in the EU – Jak rozpoznać, zrównoważyć i naprawić szkody górnicze mające wpływ na mieszkańców i środowisko regionów europejskich?
- Projekt SOCORE (2025-2029): Projekt Social Competences for Research and Innovation Infrastructure – Kompetencje społeczne w zakresie infrastruktury badań i innowacji.
- Projekt Piloting COllaborative ways to BEtter Living LOcally PICOBELLO (2024-2028): Inicjowanie wspólnych działań w kierunku poprawy jakości życia mieszkańców.
- Projekt „Lokalna tożsamość motorem transformacji tradycyjnego przemysłu” LOTTI (2023-2027).
- Projekt „Wiodąca współpraca na rzecz polityk społeczności energetycznych walczących z ubóstwem energetycznym” LEEWAY (2023-2027).

2. Program Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2019-2030

wraz z Prognozą Oddziaływania na środowisko (Uchwała Zarządu

Województwa Śląskiego nr 1902/63/VI/2019 z dnia 21 sierpnia 2019 r.).

Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Opracowano Raport Monitoringowy za lata 2023-2024 z realizacji „Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego 2030” oraz „Programu Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego na lata 2019-2030” – wraz z załączonymi Raportami Sieci SO RIS.
- b) Zrealizowano badanie ewaluacyjne pt. „Technologie krytyczne województwa śląskiego. Inteligentna transformacja. Rozwój technologiczny województwa śląskiego w perspektywie do 2050 r.”.
- c) Od 2013 roku Województwo Śląskie koordynuje i zarządza Siecią Regionalnych Obserwatoriów Specjalistycznych (SO RIS) złożoną obecnie z 9 Obserwatoriów branżowych (18 współpracujących

kluczowych dla regionu instytucji) wskazanych w Programie Rozwoju Technologii Województwa Śląskiego (PRT).

d) Prowadzenie regionalnych procesów badawczych w ramach projektu „PPO WSL 2030. Utworzenie Regionalnego Obserwatorium Innowacji”, w tym:

- „Foresightu Technologii Województwa Śląskiego 2050” – dla budowy nowej wizji innowacyjnego rozwoju technologii w regionie w perspektywie 2050,
- „Foresightu w zakresie rynku pracy i edukacji w Województwie Śląskim 2050” – badanie w zakresie kompetencji, zawodów przyszłości i zdefiniowania kierunków kształcenia zgodnych z RIS.

Kategoria szeroko rozumiana PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Gospodarka:

1. Polityka rozwoju gospodarczego Województwa Śląskiego 2030 (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 1902/63/VI/2019 z dnia 21 sierpnia 2019 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Realizacja projektu InterGlobal i organizacja wsparcia firm z sektora MŚP w internacjonalizacji ich działalności poprzez organizację: wyjazdów na targi branżowe, stoisk na wydarzeniach krajowych o charakterze międzynarodowym, misji przyjazdowych.
- b) Wsparcie rozwoju społeczno-ekonomicznego regionu poprzez wsparcie finansowe i organizacyjne przedsięwzięć organizowanych przez regionalne instytucje otoczenia biznesu, w tym organizacje wspierające start-upy.
- c) Obsługa inwestorów polskich oraz zagranicznych, poprzez organizowanie spotkań z inwestorami, dostarczanie informacji oraz danych o regionie, przekazywanie ofert inwestycyjnych.

- d) Udział w targach branżowych, forach, misjach gospodarczych promujących atrakcyjność inwestycyjną regionu.
- e) Realizacja otwartych konkursów ofert na zadania publiczne w dziedzinie działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości m.in.: organizacja warsztatów, konferencji, seminariów, forów, szkoleń, konkursów, misji oraz innych imprez o tematyce gospodarczej, promowanie atrakcyjności inwestycyjnej i możliwości eksportowych Województwa Śląskiego.

2. Polityka Rozwoju Turystyki Województwa Śląskiego 2030 (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 1261/429/VI/2023 z dnia 7 czerwca 2023 r.). Dokument wymaga aktualizacji. W roku 2026 planowane jest przeprowadzenie monitoringu i aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Rozwój marek terytorialnych województwa śląskiego – podniesienie atrakcyjności obiektów i miejsc tworzących marki poprzez organizację festiwali: Festiwal Górnej Odry, Festiwal Beskidów i Śląska Cieszyńskiego „Dziewięćsił” oraz Święto Jury Krakowsko-Częstochowskiej „Juromania”.
- b) Wsparcie turystyki dostępnej poprzez realizację projektu pn. „Śląskie. Turystyka bez Barrier” – podniesienie kwalifikacji kadr turystycznych obsługujących osoby z niepełnosprawnością.
- c) Opracowanie Programu Enoturystyki w województwie śląskim mającego na celu wytyczenie celów i zadań związanych z rozwojem produktu turystycznego – enoturystyki w województwie śląskim.
- d) Realizacja wydarzeń o charakterze turystycznym m.in. fora, spotkania branżowe, konferencje oraz udział w targach turystycznych krajowych jak i zagranicznych.
- e) Realizacja projektu InterGlobal, ukierunkowanego na internacjonalizację przedsiębiorstw z województwa śląskiego. W ramach projektu prowadzono działania umożliwiające firmom udział w

targach zagranicznych poprzez prezentowanie swojej oferty oraz nawiązywanie kontaktów z partnerami biznesowymi z innych krajów.

W obszarze Gospodarka zidentyfikowano 4 dokumenty o charakterze strategicznym. W ramach tego obszaru możemy wyróżnić dwie grupy dokumentów: szeroko rozumianą przedsiębiorczość (rozwój gospodarczy, MŚP, rozwój działalności branżowych) oraz innowacyjność.

Statystyka dokumentów strategicznych dla obszaru GOSPODARKA:

- a) razem wszystkie dokumenty strategiczne: 46 z czego dokumenty z obszaru Gospodarka stanowią 8,7%,
- b) razem dokumenty strategiczne w obszarze Gospodarka: 4 dokumenty,
- c) kategoria innowacyjność: 2 dokumenty strategiczne, udział procentowy: 50%,
- d) kategoria szeroko rozumiana przedsiębiorczość: 2 dokumenty strategiczne, udział procentowy: 50%.

1.4.2. Projekty realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych

Kategoria INNOWACYJNOŚĆ: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Gospodarka:

1. Departament Rozwoju i Transformacji Regionu

- a) LEading coopErATION toWArds energy communities policies tackling energy povertY (LEEWAY): Głównym celem projektu jest zwiększenie zdolności władz regionalnych i lokalnych do opracowywania i wdrażania lepszych polityk regionalnych opartych na innowacyjności w

obszarach inteligentnych specjalizacji w zakresie odnawialnych źródeł energii. Instrument finansowania – Interreg Europe 2021-2027.

- b) Local identity driving traditional industry transition (LOTTI): Głównym celem projektu jest zwiększenie zdolności władz regionalnych i lokalnych do opracowywania i wdrażania lepszych polityk regionalnych opartych na innowacyjności w obszarach inteligentnych specjalizacji w zakresie tworzenia nowych kompetencji w tradycyjnych sektorach gospodarki oraz dostosowanie ich do nowych trendów związanych z postępem technologicznym, zmianą klimatu i globalizacją. Instrument finansowania – Interreg Europe 2021-2027.
- c) Piloting COllaborative ways to BEtter Living Locally (PICOBELLO): Głównym celem projektu będzie poprawa instrumentów polityki rozwoju regionalnego w regionach partnerskich poprzez proces współtworzenia, wymiany wiedzy na temat tego, jak europejskie regiony wdrażają trzy uzupełniające się wartości Nowego Europejskiego Bauhausu w swoich strategiach rozwoju: zrównoważony rozwój, estetyka, włączenie. Instrument finansowania – Interreg Europe 2021-2027.
- d) Social Competences for Research and Innovation Infrastructure (SOCORE): Głównym celem projektu jest zdiagnozowanie i zwiększenie kompetencji pracowników ośrodków badawczych, zarządzających infrastrukturą badawczą jako kluczowych interesariuszy dla regionalnego i międzynarodowego rozwoju badań i innowacji. Projekt zakłada wspieranie nie tylko umiejętności technicznych, ale także umiejętności społecznych, otwartej postawy, biegłości w środowisku międzynarodowym, przedsiębiorczego nastawienia i umiejętności zarządzania może przynieść korzyści z wykorzystania infrastruktury badawczej i innowacyjnej uczelni i ich pełnego potencjału, a tym samym zwiększenia wzrostu gospodarczego regionów. Instrument finansowania – Interreg Europe 2021-2027.

Kategoria KONKURENCYJNOŚĆ: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki

podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Gospodarka:

1. Departament Rozwoju i Transformacji Regionu

- a) Women's Employment and Entrepreneurship in Just Transition Territories – Just Femme. Zatrudnienie i przedsiębiorczość kobiet na terytoriach objętych sprawiedliwą transformacją: Celem tego przedsięwzięcia jest propagowanie polityk terytorialnych, które promują równy udział kobiet w zatrudnieniu, przedsiębiorczości i inicjatywach szkoleniowych, koncentrując się na powstających zielonych i cyfrowych łańcuchach wartości. Instrument finansowania – Interreg Europe 2021-2027.
- b) Digi Content: Głównym celem projektu jest wzmocnienie europejskiego przemysłu kreatywnego poprzez wykorzystanie rozszerzonej rzeczywistości (XR) i sztucznej inteligencji (AI). W ramach tej inicjatywy uczestnicy będą angażować się we wspólne wysiłki na rzecz wspierania innowacji, dzielenia się najlepszymi praktykami i zdobywania wiedzy z zróżnicowanej sieci klastrów branży kultury i branży kreatywnej oraz ośrodków badawczo-rozwojowych w całej Europie. Instrument finansowania – Interreg Europe 2021-2027.
- c) How to recognise, balance and repair Mining Damage on societies and the environment in the EU (EUMINDA): Głównym celem projektu jest ulepszenie instrumentów polityki rozwoju regionalnego przyczyniających się do zasady sprawiedliwej transformacji, aby lepiej rozpoznawać, równoważyć i naprawiać długoterminowe szkody górnicze głównie w procesie przechodzenia od wydobywania surowców kopalnych do produkcji energii odnawialnej. Instrument finansowania – Interreg Europe 2021-2027.

2. Fundusz Górnośląski S.A. w Katowicach

- a) InterGlobal – internacjonalizacja przedsiębiorstw sektora MŚP z województwa śląskiego: Projekt ma na celu rozwój i wzmocnienie procesów internacjonalizacji przedsiębiorstw działających na terenie

województwa śląskiego. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

Kategoria KONKURENCYJNOŚĆ: Projekty zakończone w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Gospodarka:

1. Zamek Cieszyn

- b) Szkoła Rzemiosł Cieszyn – 2 edycja: Szkoła Rzemiosł ma inspirować do rozwoju rzemiosła, poszukiwania nowych form jego wykorzystania, a także budować lokalną przedsiębiorczość w oparciu o te rzemiosła. Nauka obejmuje 6 technik rzemieślniczych: ceramikę, koronczarstwo koniakowskie, snycerstwo z elementami tapicerstwa tradycyjnego, rusznikarstwo, obróbkę wełny z elementami tkactwa, introligatorstwo z elementami konserwacji papieru oraz przedmioty z tzw. modułu biznesowego. Oferta Szkoły skierowana jest do osób dorosłych.
- Instrument finansowania – Fundusz Promocji Kultury, MKiDN

W ramach obszaru Gospodarka zidentyfikowano 9 projektów, w tym jeden został zakończony w 2025 roku. Projekty możemy przypisać do dwóch kategorii jako szeroko rozumianą innowacyjność oraz konkurencyjność.

Statystyka projektów dla obszaru GOSPODARKA:

- a) razem wszystkie projekty: 131 projektów z czego projekty z obszaru Gospodarka stanowią 6,9%,
- b) razem projekty w obszarze Gospodarka: 9 projektów,
- c) kategoria innowacyjność: 4 projekty, udział procentowy: 44,4%,
- d) kategoria konkurencyjność: 5 projektów, udział procentowy: 55,6%.

1.4.3. Zadania realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych

Kategoria GOSPODARKA: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Gospodarka:

1. Departament Promocji, Gospodarki i Sportu

- a) Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego: Realizacja otwartych konkursów ofert na zadania publiczne w dziedzinie działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości m.in.: organizacja warsztatów, konferencji, seminariów, forów, szkoleń, konkursów, misji oraz innych imprez o tematyce gospodarczej, promowanie atrakcyjności inwestycyjnej i możliwości eksportowych Województwa Śląskiego.

2. Departament Terenów Wiejskich

- a) Zlecenie 12 doświadczeń w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego: Przeprowadzenia 12 doświadczeń w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego w celu utworzenia Listy Odmian Zalecanych roślin do upraw na terenie województwa śląskiego.

3. Śląski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.

- a) Instrument „Fundusz inwestycji w młode talenty”: Celem zadania jest stworzenie sprzyjających warunków dla młodych osób do 35 roku życia

– studentów i absolwentów uczelni wyższych – do podejmowania i rozwijania działalności gospodarczej w województwie śląskim, co ma przyczynić się do zatrzymania ich potencjału w regionie oraz wzrostu innowacyjności i konkurencyjności lokalnej gospodarki.

- b) Instrument „Linia finansowa dla pośredników”: Instrument umożliwia Partnerom Finansowym uzyskanie środków umożliwiających sfinansowanie części (bądź całości) wkładu własnego w związku z realizacją Umowy Operacyjnej zawartej z Menadżerem Funduszu Powierniczego. W roku 2025 przeprowadzono czynności związane z możliwością skorzystania przez Partnerów z prawa opcji oraz opracowano i przyjęto do realizacji dokumentację dla instrumentu Linia Finansowa 2.0. Procedowano złożone wnioski o skorzystanie z prawa opcji, wypłacano kolejne transze zamówień podstawowych oraz monitorowano ich spłaty.
- c) Instrument „Reporęczenia”: Po zakończonym w lutym 2025 roku okresie budowy portfela jednostkowych poręczeń, weryfikacja sprawozdań w ramach monitoringu realizacji umowy o pośrednictwo finansowe. Przeprowadzono kontrolę u Pośrednika Finansowego.
- d) Instrument „Pożyczka innowacyjna”: Instrument dedykowany jest przedsiębiorcom na rozwój realizowany w oparciu o działalność innowacyjną, w tym wkład własny na instrumenty dotacyjne w ramach programów NCBIR, programu regionalnego lub innych programów wspierających sektor MŚP. W roku 2025 realizowany był monitoring budowy portfela jednostkowych pożyczek i weryfikacja sprawozdań z postępu realizacji zadania przez pośredników finansowych. Przeprowadzono również kontrolę u Pośrednika Finansowego.

Kategoria PROMOCJA GOSPODARCZA: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Gospodarka:

1. Departament Promocji, Gospodarki i Sportu

- a) Zadanie związane z promocją gospodarczą: Organizacja i udział w krajowych i zagranicznych targach inwestycyjnych, misjach i forach gospodarczych oraz seminariach i konferencjach o tematyce gospodarczej. Budowa, promocja i administracja portalu gospodarczego, dostęp do elektronicznych baz danych i informacji.

W ramach zadań finansowanych ze środków własnych w obszarze Gospodarka wskazano 7 zadań. Wyróżniono dwie kategorie zadań dotyczące gospodarki, działań z zakresu promocji gospodarczej.

Statystyka dla zadań z obszaru GOSPODARKA:

- a) razem wszystkie zadania: 594 zadań z czego zadania z obszaru Gospodarka stanowią 1,2%,
- b) razem zadania w obszarze Gospodarka: 7 zadań,
- c) kategoria gospodarka: 6 zadań, udział procentowy: 85,7%,
- d) kategoria promocja gospodarcza: 1 zadanie, udział procentowy: 14,3%.

1.5. OBSZAR: MIESZKANIEC

1.5.1. Wykaz dokumentów strategicznych realizowanych w obszarze Mieszkaniec

Kategoria EDUKACJA: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

- 1. Regionalna Polityka Rozwoju Edukacji Województwa Śląskiego** (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 1188/427/VI/2023 z dnia 31 maja 2023 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Regionalna Polityka realizowana jest m.in. w oparciu o zoperacjonalizowany Program Wdrażania ZSU 2030 dla Województwa Śląskiego, który obejmuje realizację następujących projektów: projekt "Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych", projekt „Śląskie. Zawodowcy 2”, projekt „Śląskie. Obserwatorium edukacyjne”, projekt „Śląskie. Inwestujemy w talenty PLUS”, projekt „Pierwszy krok w Kosmos”, projekt „Promocja edukacji wyższej”, projekt „Budowanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie poradnictwa zawodowego”. Dodatkowo w ramach realizacji zapisów dokumentu uczestniczono w spotkaniach, warsztatach i zespołach podejmujących zagadnienia kształcenia, w tym w odniesieniu do rynku pracy, prowadzono bieżący monitoring danych statystycznych w obszarach objętych dokumentem.

Kategoria KULTURA: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

- 1. Strategia rozwoju kultury w województwie śląskim na lata 2006-2020** (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr II/51/1/2006 z dnia 28 sierpnia 2006 r.). W I kwartale 2026 r. zakończono proces aktualizacji. Uchwałą nr

671/157/VII/2026 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 02.04.2026 r.
przyjęto nowy dokument: „Regionalną Politykę Rozwoju Kultury w
województwie śląskim do 2035 roku”. Najważniejsze działania podjęte w
ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) „Kody Kultury” – cykl autorskich spotkań z wybitnymi postaciami
związanymi z województwem śląskim, których działalność obejmuje
kulturę i sztukę. Projekt zainaugurowano w 2023 roku.
- b) „Bardzo Młoda Kultura – woj. śląskie” – program wspierający lokalne
partnerstwa na rzecz niezawodowej edukacji młodzieży oraz jej
podmiotowego uczestnictwa w kulturze. Projekt dofinansowano ze
środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach
programu Narodowego Centrum Kultury Bardzo Młoda Kultura 2023-
2025.
- c) „Fundusz Korfantowski” – program grantowy promujący postać
Wojciecha Korfante go poprzez współorganizację wydarzeń z zakresu
animacji kulturowej i edukacji historycznej we współpracy z różnymi
podmiotami w regionie.
- d) „Książcast” – autorski podcast o literaturze, w którym prowadzący z
Instytutu oraz zaproszeni goście omawiają najciekawsze i nagradzane
nowości wydawnicze. Podcast realizowany we współpracy z Radiem
eM.
- e) „Pędy twórcze” – kulturotwórcze działania skierowane do osób z
ograniczonym dostępem do kultury, w tym dzieci i młodzieży ze
szczególnymi potrzebami oraz osób z niepełnosprawnościami. Projekt
dofinansowano w ramach programu Kultura Dostępna 2024 ze środków
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. W ramach projektu
powstała także publikacja.
- f) „ODRArium plus SIZE” – projekt poświęcony dziedzictwu kulturowemu
związanym z Odrą, dofinansowany przez Ministerstwo Kultury i
Dziedzictwa Narodowego w ramach programu Kultura ludowa i
tradycyjna. W jego ramach powstała publikacja.

- g) XXVI Ogólnopolski Konkurs Krasomówczy – konkurs zakończony finałem w Sali Sejmu Śląskiego.
- h) Regionalne eliminacje Ogólnopolskiego Konkursu Recytatorskiego „Mały OKR”.
- i) 68. Ogólnopolski Konkurs Recytatorski – eliminacje regionalne dla szkół średnich i dorosłych.
- j) Edukacja dla sektora kultury i NGO – organizacja różnorodnych szkoleń i warsztatów dla instytucji kultury, organizacji pozarządowych i mieszkańców, w tym Forum Animatorów Kultury Województwa Śląskiego.
- k) „Rajza z Korfantym” – sieć inicjatyw kulturalnych dla dzieci, młodzieży i ich rodzin, promujących postać Wojciecha Korfanteo. Projekt dofinansowano z KPO, a film promowano podczas szeregu wydarzeń.
- l) Instytut im. Wojciecha Korfanteo jako instytucja akredytowana w Erasmus+ 2021-2027 – sektor „Edukacja dorosłych”. Misją instytutu jest poprawa jakości niezawodowej edukacji dorosłych w Europie oraz wzmocnienie Europejskiego Obszaru Edukacji poprzez kulturę. W 2025 roku zrealizowano szereg mobilności podnoszących kompetencje kadr kultury z regionu.
- m) „Śląskie Digitalium” – projekt mający na celu digitalizację i udostępnianie zasobów kultury województwa śląskiego poprzez Mobilne Centrum Digitalizacji, funkcjonujące w strukturze Instytutu.

2. Wojewódzki Program Opieki Nad Zabytkami w Województwie Śląskim na lata 2022-2025 (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/43/9/2022 z dnia 25 kwietnia 2022 r., Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/44/10/2022 z dnia 23 maja 2022 r.). Dokument w trakcie aktualizacji. Zakończenie prac nad dokumentem planowane jest na koniec I kwartału 2026 r. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) „Reformy w stroju”. Projekt dotyczy różnych aspektów tradycyjnego stroju śląskiego w jego regionalnych odmianach.

- b) „Konferencja konserwatorska wraz z przygotowaniem i wydaniem Wiadomości Konserwatorskich Województwa Śląskiego”.
- c) „II Forum Dziedzictwa Kultury Przemysłowej” – interdyscyplinarny projekt z zakresu ochrony i promowania dziedzictwa kultury przemysłowej jako elementu budowania marki miasta, regionu, państwa oraz kształtowania polskiej i europejskiej polityki turystyki kulturowej.
- d) „HERITON” – spotkania z dziedzictwem – cykl otwartych spotkań koncentrujących się wokół różnorodnych aspektów dziedzictwa kulturowego w województwie śląskim.
- e) „Forum Regionalne Między Małopolską a Górnym Śląskiem” – ukierunkowane na popularyzację dziedzictwa kulturowego w regionie małopolskim i górnośląskim.
- f) Projekt „Szałot kulturowy. Warsztaty o tradycji dla młodzieży”.
- g) Projekt „Odrarium plus size. Społeczne inicjacje zasobów etno” projekt dofinansowany przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Kategoria ZAGADNIENIA SPOŁECZNE: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2020-2030

(Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr VI/25/1/2020 z dnia 16 listopada 2020 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Strategia realizowana jest m.in. poprzez wdrażanie wynikających z niej dokumentów: Programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim na lata 2021-2030, Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim na lata 2021-2025, Regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w województwie śląskim do roku 2020, Programu przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w województwie śląskim na lata 2024-2028, Programu pn. Śląskie dla rodziny – Karta Dużej Rodziny,

Programu przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim na lata 2022-2030. Ponadto zapisy Strategii korespondują z zapisami Regionalnego planu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji w województwie śląskim na lata 2023-2025.

2. Program dla młodych (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 911/253/V/2018 z dnia 17 kwietnia 2018 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Założeniem „Programu dla Młodych” jest stworzenie dla młodzieży z województwa śląskiego możliwości rozwoju i kształtowania postaw potrzebnych do wzmacniania kapitału społecznego, służącego budowaniu społeczeństwa obywatelskiego. Istotę działań stanowi partycypowanie młodzieży w procesie decyzyjnym, zwłaszcza w sprawach jej dotyczących. Działania mają ułatwić młodym zdobywanie doświadczenia, wzmocnienie świadomości społecznej i wyposażenie ich w kompetencje umożliwiające pełnienie obywatelskich ról przyszłości. W ramach Programu funkcjonuje Młodzieżowy Sejmik Województwa Śląskiego – w 2025 roku odbyło się 6 sesji Młodzieżowego Sejmiku Województwa Śląskiego.

3. Program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 1960/265/VI/2021 z dnia 25 sierpnia 2021 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Śląski Ośrodek Adopcyjny w Katowicach w 2025 r. realizował działania polegające na zapewnieniu wysokiej jakości specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i diagnostycznego dla kandydatów do przysposobienia dziecka oraz rodzin adopcyjnych, a także na doskonaleniu kompetencji zawodowych kadry. Organizowano szkolenia, warsztaty, grupy wsparcia oraz inne ponadstandardowe formy pomocy, a także prowadzono działania informacyjno-edukacyjne promujące rodzicielstwo adopcyjne. Działania te były realizowane

zarówno w ramach statutowej działalności Ośrodka, jak i projektu „Skoordynowane wsparcie pre i post adopcyjne”. W 2025 roku przeprowadzono 324 adopcje w przysposobieniu krajowym.

- b) Prowadzenie placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej województwa śląskiego (1 – IOP oraz 5 – RPOT).
- c) Kontrola realizacji zadań zleconych Województwa Śląskiego w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej – zapewnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie województwa śląskiego.
- d) Prowadzenie działań związanych z deinstytucjonalizacją wojewódzkiej pieczy zastępczej poprzez: systematyczne zmniejszenie liczby miejsc w placówkach, oddziaływanie na samorządy w sprawie rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej, poszukiwanie miejsc w rodzinach zastępczych lub adopcyjnych dla dzieci umieszczonych w wojewódzkiej pieczy zastępczej, tj. regionalnych placówkach opiekuńczo-terapeutycznych i interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.

4. Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim na lata 2021-2025 (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr

1431/241/VI/2021 z dnia 15 czerwca 2021 r.). Dokument w trakcie aktualizacji.

Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Zlecono w trybie „małego grantu” realizację 15 projektów na realizację zadań Programu, które dotyczyły przede wszystkim świadczenia pomocy interwencyjnej i psychologicznej, specjalistyczne poradnictwo dla osób doświadczających przemocy domowej, zajęcia indywidualne i grupowe dla osób stosujących przemoc domową oraz działania wspierające kadrę bezpośrednio pracującą z osobami doświadczającymi przemocy domowej i stosującymi przemoc domową. Zorganizowano w trybie PZP 9 szkoleń, w tym 2 ustawowe obowiązkowe szkolenia umożliwiające uczestnictwo w nich nowym członkom Zespołów Interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy domowej w województwie śląskim. Łącznie przeszkolono 302 osoby realizujące zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej. Promowano i wsparto kampanię profilaktyczną z zakresu

przeciwdziałania przemocy domowej. W ramach aktualizacji dokumentu podjęto działania na rzecz opracowania Programu przeciwdziałania przemocy domowej w województwie śląskim na lata 2026-2030, w tym, zaktualizowano diagnozę problemów przemocy domowej w województwie śląskim, dokonano analizy jakościowej i ilościowej realizacji zadań Programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim na lata 2021-2025 według wskaźników ewaluacji oraz zredagowano projekt nowego Programu.

5. Regionalny program rozwoju ekonomii społecznej w województwie

śląskim do roku 2020 (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2428/82/V/2015 z dnia 22 grudnia 2015 r.). Program w trakcie aktualizacji. Finalnie nowy Program przyjęty przez Zarząd uchwałą nr 288/147/VII/2026 z dnia 19 lutego 2026 r. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Pomimo zakończenia okresu obowiązywania dokumentu, działania w nim ujęte były nadal realizowane: diagnozowano i monitorowano sytuację sektora ekonomii społecznej w województwie; tworzone nowe przedsiębiorstwa społeczne oraz podmioty ekonomii społecznej o charakterze reintegracyjnym, generujące nowe miejsca pracy; kontynuowano działania w ramach regionalnej sieci współpracy OWES, wspierano działania na rzecz ekonomii społecznej na poziomie gminnym (doradztwo specjalistyczne dla JST: aspekty społeczne w zamówieniach publicznych, zlecanie zadań publicznych podmiotom ekonomii społecznej przez JST, różne formy współpracy JST z sektorem ES, w tym ujęcie ES w strategiach rozwiązywania problemów społecznych); organizowano przedsięwzięcia o charakterze edukacyjno-informacyjnym adresowane do różnych grup docelowych (fora, konwenty, szkolenia, cykle edukacyjne); promowano ekonomię społeczną poprzez wdrażanie Znak Promocyjnego Ekonomii Społecznej „Zakup Prospołeczny”, prowadzono portale tematyczne. Realizowane działania zgodne były również z procedowanym projektem Regionalnego programu rozwoju ekonomii społecznej w województwie śląskim do roku 2030.

6. Program przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu w województwie śląskim na lata 2024-2028 (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 1107/26/VII/2024 z dnia 11 września 2024 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Sporządzono raporty pn.: Ocena zasobów pomocy społecznej. Województwo śląskie 2025; Diagnoza sytuacji w obszarze wsparcia rodziny i systemu pieczy zastępczej w województwie śląskim; Diagnoza sytuacji w zakresie usług społecznych i deinstytucjonalizacji w obszarze pomocy społecznej w województwie śląskim.
- b) Przygotowano projekty raportów pn.: Pomoc dla osób opuszczających zakłady karne i inne jednostki penitencjarne w województwie śląskim – edycja 2025; Diagnoza osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej.
- c) Uruchomiono Centrum wymiany dobrych praktyk z zakresu przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu – wirtualną przestrzeń, w której zgromadzone i upowszechnione zostały dobre praktyki, innowacyjne rozwiązania oraz sprawdzone modele wsparcia, możliwe do adaptacji na poziomie lokalnym, w szczególności w odniesieniu do osób z niepełnosprawnościami, długotrwale bezrobotnych, zagrożonych lub znajdujących się w kryzysie bezdomności oraz migrantów.
- d) Organizowano różnorodne formy podnoszenia kompetencji / kwalifikacji zawodowych dla kadr świadczących usługi społeczne, w tym na rzecz osób dotkniętych ubóstwem lub zagrożonych wykluczeniem społecznym
- e) Realizowano wsparcie dla 10 gmin województwa śląskiego, w efekcie którego przekształcono ośrodki pomocy społecznej w centra usług społecznych.
- f) Podejmowano działania na rzecz promowania pozytywnego wizerunku rodziny i wartości rodzinnych oraz osób starszych, w tym organizowano konkursy, konferencje, spotkania oraz udzielano grantów.

- g) Organizowano wydarzenia promujące zawody sfery społecznej oraz budujące pozytywny wizerunek kadr służb społecznych.
- h) Organizowano spotkania sieciujące podmiotów wspierających rozwój ekonomii społecznej w regionie.

7. Program pn. „Śląskie dla rodziny – Karta Dużej Rodziny” (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/16/10/2019 z dnia 16 grudnia 2019 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) W ramach programu pozyskiwano partnerów udzielających członkom rodzin wielodzietnych, posiadającym Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny, zniżek na wybrane produkty/usługi. Aktualna liczba partnerów wynosi 134. Zorganizowano konkurs „Przyjaciel Rodziny 2025” oraz wyłoniono pięciu laureatów. Ponadto prowadzono stronę internetową strona internetowa Śląskie dla rodziny która zawiera m.in. bazę zniżek dla rodzin, dobre praktyki laureatów w konkursach z obszaru polityki prorodzinnej oraz promuje partnerów programu.

8. Program współpracy Samorządu Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2026 (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/20/19/2025 z dnia 17 listopada 2025 r.). Program uchwalany co roku. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Program współpracy Samorządu Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na dany rok jest dokumentem o charakterze strategicznym, wyznacza kierunki tematyczne otwartych konkursów ofert na realizację zadań publicznych Województwa Śląskiego dedykowanych organizacjom pozarządowym, dotacji udzielanych w postaci pozakonkursowej oraz innych działań pozafinansowych. Sprawozdanie z przedmiotowego dokumentu przyjmuje Sejmik Województwa do końca maja każdego roku.

9. Regionalny plan rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji w województwie śląskim na lata 2023-2025 (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2378/464/VI/2023 z dnia 15 listopada 2023 r.). Dokument w trakcie aktualizacji. Przyjęcie Regionalnego planu rozwoju usług społecznych i deinstytucjonalizacji w województwie śląskim na lata 2026-2028 planuje się w I połowie 2026 r. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Śląski Ośrodek Adopcyjny w Katowicach w 2025 r. prowadził działania polegające na zapewnieniu wysokiej jakości wsparcia psychologicznego, pedagogicznego i diagnostycznego dla kandydatów do przysposobienia dziecka oraz rodzin adopcyjnych, a także na doskonaleniu kompetencji zawodowych kadry Ośrodka. Organizowano szkolenia, warsztaty, grupy wsparcia oraz inne ponadstandardowe formy pomocy, a także działania informacyjno-edukacyjne promujące rodzicielstwo adopcyjne. Działania te były realizowane zarówno w ramach statutowej działalności Ośrodka, jak i projektu „Skoordynowane wsparcie pre i post adopcyjne”. W 2025 roku przeprowadzono 324 adopcje w przysposobieniu krajowym.
- b) Ponadto realizowano 4 projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej: Koordynacja działań w zakresie polityki społecznej – ROPS WSL, CUS-Nowe spojrzenie na usługi społeczne, Deinstytucjonalizacja i wsparcie wojewódzkiej pieczy zastępczej, Kształcenie kadr i wsparcie nowych pracowników systemu pomocy i integracji społecznej w województwie śląskim.
- c) Przeprowadzono badanie monitoringowe wskaźników zawartych w RPDI 2023-2025 osiągniętych w 2024 r.

Kategoria RYNEK PRACY: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

- 1. Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2025** (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 672/74/VII/2025 z dnia 2 kwietnia 2025

r.). Plan uchwalany co roku. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Zadania związane z opracowaniem RPDZ były realizowane w I kwartale 2025 roku i obejmowały opracowanie diagnozy sytuacji na śląskim rynku pracy oraz zebranie w dokumencie zadań realizowanych przez poszczególne komórki WUP. Zadania powinny wiązać się z celem głównym RPDZ, którym był wzrost aktywności zawodowej i wzrost poziomu dobrej jakości zatrudnienia w regionie oraz dążyć do osiągnięcia co najmniej jednego celu szczegółowego. Następnie dokument podlegał opiniowaniu, kolejno przez Wojewódzką Radę Rynku Pracy, Wojewódzką Radę Dialogu Społecznego oraz samorządy powiatowe województwa śląskiego. Finalnie dokument został przyjęty przez Zarząd Województwa Śląskiego i stał się dokumentem obowiązującym.

Kategoria OBSZARY WIEJSKIE: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich Województwa Śląskiego do roku 2030 (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr V/25/8/2016 z dnia 27 czerwca 2016 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) W 2025 roku podjęto następujące zadania: realizacja Wojewódzkiego Programu Owca Plus do 2027 roku oraz zadania publiczne promujące Wojewódzki Program Owca Plus do 2027 r.; otwarte konkursy ofert na zadania publiczne w obszarze ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego pn.: „Śląskie dla pszczół” w 2025 r. oraz w zakresie organizacji wydarzenia pn.: „Święto Miodu” Województwa Śląskiego w 2025 r., zakończenia sezonu pasterskiego; „Śląskiego Święta Karpia”; organizacja konkursów dotyczących wsparcia gospodarstw edukacyjnych w województwie śląskim; „Inicjatywa sołecka”; „Piękna wieś województwa śląskiego”; „Kultywowanie Tradycji Lokalnych”; zakup pucharów; promocja walorów obszarów wiejskich

regionu poprzez współorganizację Dożynek Województwa Śląskiego oraz udział reprezentacji województwa Śląskiego w Dożynkach Prezydenckich w Warszawie; realizacja Programu Doświadczalnictwa Odmianowego; realizacja zadań związanych z ochroną gruntów rolnych i leśnych.

2. Wojewódzki program ochrony i rozwoju pszczelarstwa do roku 2030

(Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 1488/434/VI/2023 z dnia 5 lipca 2023 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) W 2025 r. zrealizowano otwarty konkurs ofert na zadania publiczne w obszarze ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego pn. „Śląskie dla pszczół”, a także otwarty konkurs ofert na zadania publiczne w obszarze ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego na organizację „Święto Miodu”.

Kategoria ZDROWIE I PROFILAKTYKA ZDROWOTNA: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Program pn. Centra Zdrowia Psychicznego w Województwie Śląskim – strategia rozwoju

(Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 3090/199/VI/2020 z dnia 29 grudnia 2020 r.). Dokument wymaga aktualizacji, jednak z uwagi na przedłużenie programu pilotażowego CZP do końca 2026 roku, planuje się opracowanie przedmiotowego dokumentu po jego zakończeniu. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Zadaniem Samorządu Województwa było opracowanie we współpracy z samorządami powiatów dokumentu określającego strategię rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego w zakresie CZP. Obecnie nadzór i kontrolę nad programem pilotażowym CZP sprawuje Ministerstwo Zdrowia. W dniu 1 grudnia 2025 r. odbyło się posiedzenie Wojewódzkiej Rady Zdrowia Psychicznego, które dotyczyło m.in. przedmiotowego dokumentu.

2. Program przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim na lata 2022-2030 (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/44/4/2022 z dnia 23 maja 2022 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) W ramach realizacji Programu przeprowadzono procedury przyznania dotacji, obejmujące cztery konkursy ofert na zadania z zakresu zdrowia publicznego, w tym zintegrowanej profilaktyki uzależnień i edukacji publicznej oraz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii (43 umowy), dwa nabory wniosków na zadania inwestycyjne dla podmiotów prowadzących działalność leczniczą w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii na rzecz rozwoju i modernizacji ich bazy materialnej (17 umów) oraz tryb wnioskowy, w ramach którego udzielono dotacji Wojewódzkiemu Ośrodkowi Uzależnienia i Współuzależnienia oraz podmiotowi prowadzącemu Centrum Integracji Społecznej (2 umowy). Łącznie przyznano 77 dotacji i zawarto 77 umów dotacyjnych. Ponadto zawarto dwa porozumienia partnerskie dotyczące współorganizacji konferencji edukacyjno-profilaktycznych dotyczące problematyki uzależnień i przemocy domowej.

3. Regionalna Polityka Zdrowia Województwa Śląskiego 2030 (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2735/299/VI/2021 z dnia 22 grudnia 2021 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Zarządzeniem nr 69/25 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 21 lipca 2025 r. powołano Regionalny Komitet ds. Zdrowia. W dniu 11 grudnia 2025 r. odbyło się posiedzenie przedmiotowego gremium.

4. Regionalny program rehabilitacji osób z chorobami układu kostno-stawowego i mięśniowego na lata 2024-2027 (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2620/471/VI/2023 z dnia 12 grudnia 2023 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Trwają prace nad opracowaniem Metodyki stawek jednostkowych w ramach operacji „Regionalny program rehabilitacji osób z chorobami układu kostno-stawowego i mięśniowego na lata 2024-2027”.

5. Regionalny program rehabilitacji osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi, w tym depresją na lata 2024-2027 (Uchwała Zarządu

Województwa Śląskiego nr 2620/471/VI/2023 z dnia 12 grudnia 2023 r.).

Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Trwają prace nad opracowaniem Metodyki stawek jednostkowych w ramach operacji „Regionalny program rehabilitacji osób z zaburzeniami i chorobami psychicznymi, w tym depresją na lata 2024-2027”.

6. Regionalny program polityki zdrowotnej dotyczący zwalczania otyłości i przeciwdziałania cukrzycy na lata 2024-2027 (Uchwała Zarządu

Województwa Śląskiego nr 2620/471/VI/2023 z dnia 12 grudnia 2023 r.).

Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Trwają prace nad opracowaniem Metodyki stawek jednostkowych w ramach operacji „Regionalny program polityki zdrowotnej dotyczący zwalczania otyłości i przeciwdziałania cukrzycy na lata 2024-2027”.

7. Śląski Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030

(Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2018/49/VII/2024 z dnia 18 grudnia 2024 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) W ramach realizowanych działań zorganizowano dwa konkursy ofert na realizację zadań z zakresu zdrowia publicznego, a także współorganizowano cztery konferencje oraz dwa warsztaty poświęcone zdrowiu psychicznemu dzieci i młodzieży. Ponadto zakupiono czas antenowy na potrzeby emisji materiałów informacyjno-edukacyjnych w radiu oraz telewizji.

Kategoria SPORT: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Strategia Rozwoju Sportu Osób z Niepełnosprawnościami w

Województwie Śląskim (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 1941/370/VI/2022 z dnia 25 października 2022 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji, jednak sugeruje się, aby ocena zasadności przeprowadzenia aktualizacji przeprowadzana była w 2026 roku. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Zadania mające na celu upowszechnianie kultury fizycznej dedykowane dla rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami poprzez: organizację imprez sportowych rangi wojewódzkiej, ogólnopolskiej i międzynarodowej z udziałem sportowców z niepełnosprawnościami; organizację zajęć sekcji sportowej z udziałem sportowców z niepełnosprawnościami; organizację zajęć praktyczno-teoretycznych w zakresie upowszechniania kultury fizycznej dedykowanych dla rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami.
- b) Nabór uproszczonych ofert realizacji zadania publicznego województwa śląskiego w trybie art. 19a „Małe granty” – wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej w roku 2025 (w tym z udziałem osób z niepełnosprawnościami).
- c) Organizacja imprez sportowych rangi wojewódzkiej, ogólnopolskiej i międzynarodowej.
- d) Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne w dziedzinie kultury fizycznej oraz bezpieczeństwa publicznego, obejmujące m.in. szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo, sportowców z niepełnosprawnościami oraz finansowanie badań diagnostycznych i lekarskich, w tym badań uprawniających do udziału w rywalizacji sportowej. W ramach oceny ofert uwzględniano m.in. liczbę zawodników z niepełnosprawnościami objętych wsparciem. Szkolenia dzieci i młodzieży pn. Program Klub, Uczestnikami zajęć oraz obozów sportowych realizowanych w ramach wsparcia mogą być wyłącznie

dzieci lub młodzież w wieku do 23 roku życia oraz osoby z niepełnosprawnościami bez ograniczeń wiekowych.

- e) Szkolenia dzieci i młodzieży pn. Program Klub. Uczestnikami zajęć oraz obozów sportowych realizowanych w ramach wsparcia mogą być wyłącznie dzieci lub młodzież w wieku do 23 roku życia oraz osoby z niepełnosprawnościami bez ograniczeń wiekowych.
- f) Wyróżnianie przez Marszałka Województwa Śląskiego najlepszych inicjatyw sportu osób z niepełnosprawnościami i najlepszych sportowców z niepełnosprawnościami osiągających wysokie wyniki sportowe na arenie ogólnopolskiej i międzynarodowej.

W obszarze Mieszkaniec zidentyfikowano 23 dokumenty o charakterze strategicznym, dwa dokumenty mają charakter roczny (tzn. są opracowywane i przyjmowane w cyklu rocznym), oraz sześć dokumentów jest w trakcie aktualizacji lub jej potrzebują. W ramach tego obszaru możemy wyróżnić siedem grup dokumentów dotyczących: edukacji, kultury, szeroko rozumianych aspektów społecznych, rynku pracy, obszarów wiejskich, a także zdrowia i profilaktyki zdrowotnej, sportu.

Statystyka dokumentów strategicznych dla obszaru MIESZKANIEC:

- a) razem wszystkie dokumenty strategiczne: 46 z czego dokumenty z obszaru Mieszkaniec stanowią 50,0%,
- b) razem dokumenty strategiczne w obszarze Mieszkaniec: 23 dokumenty,
- c) kategoria edukacja: 1 dokument strategiczny, udział procentowy: 4,3%,
- d) kategoria kultura: 2 dokumenty strategiczne, udział procentowy: 8,8%,
- e) kategoria zagadnienia społeczne: 9 dokumentów strategicznych, udział procentowy: 39,1%,
- f) kategoria rynek pracy: 1 dokument strategiczny, udział procentowy: 4,3%,
- g) kategoria obszary wiejskie: 2 dokumenty strategiczne, udział procentowy: 8,8%,

- h) kategoria zdrowie i profilaktyka zdrowotna: 7 dokumentów strategicznych, udział procentowy: 30,4%,
- i) kategoria sport: 1 dokument strategiczny, udział procentowy: 4,3%

1.5.2. Projekty realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych

Kategoria EDUKACJA: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

- a) Śląskie. Obserwatorium Edukacji: Stworzenie i funkcjonowanie obserwatorium edukacyjnego, które będzie wspierać Samorząd Województwa w identyfikacji wyzwań oraz podejmowaniu działań na rzecz usprawnienia i podniesienia poziomu edukacji w regionie, w tym lepszego adresowania interwencji w regionalnych programach operacyjnych. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.
- b) Zbudowanie systemu koordynacji i monitorowania regionalnych działań na rzecz kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie, w tym uczenia się dorosłych: Wdrożenie innowacyjnych i trwałych mechanizmów współpracy na gruncie kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego, uczenia się przez całe życie, sprzyjających odporności i doskonałości oraz cyfrowej i zielonej transformacji. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.
- c) Śląskie. Inwestujemy w talenty PLUS – II edycja: Celem projektu jest podwyższenie potencjału edukacyjnego i rozwojowego uczniów/

uczennic szkół ponadpodstawowych, tj. szkół ogólnokształcących oraz szkół o profilu zawodowym (szkół technicznych i branżowych I stopnia), szczególnie uzdolnionych, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, uczących się na terenie województwa śląskiego, poprzez wsparcie stypendialne. Celem jest również kształtowanie wśród uczniów/uczennic postawy „uczenia się przez całe życie”. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, budżet państwa.

- d) Śląskie. Zawodowcy 2: Celem projektu jest zwiększenie atrakcyjności kształcenia zawodowego w województwie śląskim poprzez lepsze dopasowanie oferty edukacji zawodowej do zmieniających się warunków rynku pracy. Działania podejmowane w projekcie będą polegać na realizacji wsparcia na rzecz uczniów/uczennic oraz przedstawicieli/przedstawicielek kadry szkół prowadzących kształcenie zawodowe, zwiększeniu roli uczelni wyższych w kształtowaniu oferty szkół o profilu zawodowym, budowaniu efektywnej i trwałej współpracy szkół z pracodawcami oraz kreowaniu i podtrzymywaniu pozytywnego wizerunku szkół prowadzących kształcenie zawodowe. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, budżet państwa.

2. Departament Projektów Regionalnych

- a) Pierwszy krok w Kosmos: Celem projektu jest upowszechnienie pozaszkolnych form edukacji przy wykorzystaniu potencjału regionalnej pozaszkolnej placówki specjalistycznej, wspieranie równego dostępu do wysokiej jakości pozaszkolnej oferty edukacyjnej w zakresie nauk matematyczno-przyrodniczych dla dzieci na wczesnym etapie edukacji, kształtowanie kompetencji kluczowych 7325 dzieci ze starszych grup przedszkolnych i uczniów klas I-III szkół podstaw. z terenu woj. śląskiego oraz podniesienie kompetencji kadry pedagogicznej Planetarium w obszarze nauczania przedszkolnego i wczesnoszkolnego. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

3. Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego im. Janusza Kusocińskiego w Raciborzu

- a) projekt w fazie przygotowania: Modernizacja hali sportowej przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego im. Janusza Kusocińskiego w Raciborzu: Rozwój bazy obiektów sportowych, służących polskiemu sportowi wyczynowemu, zapewniających odpowiednie warunki dla szkolenia i treningu sportowców, przygotowania kadry narodowej oraz organizacji zawodów. Instrument finansowania – Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej.

Kategoria KULTURA: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Biblioteka Śląska w Katowicach

- b) projekt w fazie przygotowania: Biblioteka w dobrym klimacie – modernizacja instalacji wody lodowej: Zapewnienie trwałej, nowoczesnej i bezawaryjnej infrastruktury technicznej Biblioteki Śląskiej, umożliwiającej właściwe przechowywanie zbiorów oraz podniesienie jakości, dostępności i efektywności świadczonych usług poprzez modernizację instalacji klimatyzacyjnej i stabilizację warunków środowiskowych. Instrument finansowania – MKiDN.
- c) projekt w fazie przygotowania: Poprawa efektywności energetycznej poprzez termomodernizację zabytkowego obiektu bibliotecznego w Katowicach przy ul. Francuskiej 12: Celem projektu jest kompleksowa poprawa efektywności energetycznej zabytkowego budynku Biblioteki Śląskiej. Dodatkowo zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców, użytkowników biblioteki, uczniów i studentów poprzez kampanię edukacyjno informacyjną dotyczącą efektywności energetycznej. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

- d) **Modern Lib. Wzmocnienie biblioteki jako centrum aktywizacji społecznej:** Celem projektu Biblioteki Śląskiej w Katowicach jest znaczne wzmocnienie obszaru odpowiedzialnego za aktywizację społeczną jak i pogłębienie współpracy, zintensyfikowanie procesu komunikacji i wymiany informacji nt. organizacji i jej możliwości, podtrzymywanie i ugruntowanie relacji z członkami otoczenia organizacji, co zostanie zrealizowane przez beneficjenta wraz z podległymi organizacji specjalistycznymi agendami. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

2. Filharmonia Śląska im. H. M. Góreckiego w Katowicach

- a) **Szymanowski i Kilar – wydanie płytowe:** Celem projektu jest utrwalenie i upowszechnienie twórczości Karola Szymanowskiego i Wojciecha Kilara poprzez realizację profesjonalnego nagrania fonograficznego i wydanie płyty CD, w tym pierwszego profesjonalnego nagrania II Koncertu fortepianowego Wojciecha Kilara, oraz zapewnienie szerokiego dostępu do efektów projektu w kraju i za granicą. Instrument finansowania – MKiDN.

3. Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”

- b) **ULiversum. Stworzenie wystawy stałej poświęconej pszczelarstwu:** Głównym celem jest ochrona i prezentacja dziedzictwa materialnego i niematerialnego regionu poprzez stworzenie nowej wystawy stałej na terenie Muzeum. Celem wystawy jest prezentacja nieudostępnianych dotąd zbiorów i zabytkowego spichlerza oraz ukazanie relacji człowieka i przyrody na przykładzie pszczelarstwa. Wystawa poszerza ofertę muzeum, pełni funkcję objaśniającą dla innych obiektów i została zaprojektowana z myślą o dostępności oraz odbiorze sensorycznym. Instrument finansowania – MKiDN.
- c) **Skarbiec dziedzictwa: Podniesienie atrakcyjności oferty kulturalnej i turystycznej Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”** poprzez utworzenie nowoczesnej bazy edukacyjno-kulturalnej. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

4. Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu

- a) Ochrona i podniesienie atrakcyjności turystycznej podziemnych wyrobisk Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrzu: Głównym celem projektu jest ochrona i podniesienie atrakcyjności turystycznej Muzeum Górnictwa Węglowego przez pełne wykorzystanie potencjału marki Sztolnia Królowa Luiza jako ośrodka turystyki i kultury o znaczeniu ponadregionalnym. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

5. Muzeum Górnośląskie w Bytomiu

- a) Modernizacja infrastruktury Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu: Głównym bezpośrednim celem projektu jest wzmocnienie roli kultury w rozwoju regionu poprzez podniesienie atrakcyjności i zwiększenie dostępności oferty kulturalnej Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu. Dodatkowym celem przedsięwzięcia jest poszerzenie i zwiększenie atrakcyjności oferty kulturalno-edukacyjnej, sprzyjającej włączeniu społecznemu, budowaniu kompetencji poznawczych oraz zwiększeniu udziału mieszkańców – zwłaszcza młodego pokolenia – w kulturze. Inicjatywa ma także tworzyć otwartą, integracyjną przestrzeń dla działań edukacyjnych, społecznych i współpracy z lokalnym otoczeniem. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

6. Muzeum Zamkowe w Pszczynie

- a) Rewitalizacja budynku gospodarczego, budynku oficyny wraz z otoczeniem i przystosowanie do prowadzenia działalności muzealnej: Celem działań jest wzmocnienie roli muzeum jako instytucji wspierającej zrównoważone planowanie przestrzenne i rozwój lokalny, realizowane we współpracy z innymi interesariuszami oraz jako zwornik społeczności lokalnej i aktywności kreatywnych. Jednocześnie działania te służą rozwojowi oferty edukacyjnej, poszerzeniu grona odbiorców oraz poprawie zarządzania obiektem dziedzictwa kulturowego. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

7. Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej

- a) projekt w fazie przygotowania: Relacje-Interpretacje – cztery numery tematyczne na dwudziestolecie: Wydanie czterech numerów tematycznych kwartalnika „Relacje–Interpretacje”. Instrument finansowania – Program Czasopisma, MKiDN
- b) projekt w fazie przygotowania: Tradycja i współczesność – remont sali wystawienniczo konferencyjnej: Celem wiodącym realizowanego zadania jest stworzenie nowoczesnej sali wystawienniczo-konferencyjnej, która będzie wizytówką instytucji, świadczącą o jej profesjonalizmie oraz ważnym miejscem pracy, wspierającym komunikację i współpracę. Jej design i funkcjonalność będą przyciągać nowych uczestników oraz zwiększać efektywność zespołów oraz prowadzonych seminariów, szkoleń i warsztatów. Instrument finansowania – MKiDN.

8. Śląskie Centrum Wolności i Solidarności im. Dziewięciu Górników z „Wujka”

- a) Śląska tożsamość. Adaptacja budynków historycznych kopalni Wujek na potrzeby działalności kulturalnej Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności-Etap 1: Głównym celem projektu jest łagodzenie skutków transformacji gospodarczej poprzez zmianę funkcji obiektów pokopalnianych kopalni „Wujek” na nowe funkcje społeczno-edukacyjno-kulturalne. Inwestycja polegać będzie na zagospodarowaniu terenów i obiektów na terenach przemysłowych, zdewastowanych i zdegradowanych, tj. tereny i obiekty byłej kopalni „Wujek” na cele społeczne i edukacyjne. Instrument finansowania Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

Kategoria ZAGADNIENIA SPOŁECZNE: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Departament Projektów Regionalnych

- a) Śląskie. Dla rozwoju wspólnego: Celem projektu jest wzmocnienie potencjału ludzkiego, organizacyjnego i funkcjonalnego co najmniej 100 organizacji społeczeństwa obywatelskiego z terenu województwa śląskiego umożliwiającego poprawę ich kondycji, efektywności prowadzonych przez nie działań, stabilności funkcjonalnej i trwałości podejmowanych działań poprzez udzielanie wsparcia finansowego w postaci grantów stanowiących zindywidualizowany instrument rozwoju danej organizacji. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, budżet państwa.

2. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego

- a) Deinstytucjonalizacja i wsparcie wojewódzkiej pieczy zastępczej: Celem działań jest zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin i systemu pieczy zastępczej w regionie poprzez deinstytucjonalizację opieki oraz rozwój rodzinnych form pieczy, w szczególności specjalistycznych rodzin zastępczych. Działania obejmują prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia, kształcenie kadr oraz realizację inicjatyw informacyjno-edukacyjnych na rzecz rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.
- b) projekt w fazie przygotowania: Wsparcie zdrowia i ergonomii w ROPS WSL – inwestycja w zdrową przyszłość: Głównym celem projektu jest eliminowanie zdrowotnych czynników ryzyka w miejscu pracy. Ponadto: zwiększenie świadomości zdrowotnej pracowników poprzez edukację w zakresie zdrowego stylu życia, profilaktyki chorób, sposobów radzenia sobie ze stresem oraz budowanie poprawnych nawyków zdrowotnych; poprawę warunków na stanowisku pracy poprzez zakup ergonomicznego wyposażenia; wzmocnienie zdolności do radzenia

sobie ze stresem i obciążeniem zawodowym poprzez działania zmniejszające ryzyko wypalenia zawodowego i wspierające zdrowie psychiczne. Instrument finansowania – Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

- c) Kształcenie kadr i wsparcie nowych pracowników pomocy i integracji społecznej w województwie śląskim: Celem projektu jest podniesienie kompetencji i kwalifikacji osób bezpośrednio świadczących usługi społeczne w środowisku poprzez realizację różnorodnych form wsparcia, tj. udział w superwizji i innych formach kształcenia, w tym: szkoleniach, warsztatach, coachingu i mentoringu. W grupie docelowej znajdują się osoby świadczące usługi społeczne zawodowo i niezawodowo. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

3. Śląski Ośrodek Adopcyjny w Katowicach

- a) Skoordynowane wsparcie pre i post adopcyjne: Celem projektu jest zapewnienie kompleksowego, wielokierunkowego wsparcia dla rodzin adopcyjnych oraz dzieci oczekujących na przysposobienie, poprzez prowadzenie skoordynowanych, specjalistycznych działań edukacyjnych, terapeutycznych i diagnostycznych, przeciwdziałających marginalizacji i wykluczeniu społecznemu. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

4. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

- a) Centra Integracji Cudzoziemców w województwie śląskim: Głównym celem projektu jest wzmocnienie legalnej migracji do województwa śląskiego oraz skuteczna integracja społeczno-gospodarcza cudzoziemców przybyłych do województwa śląskiego. Celami operacyjnymi są: legalizacja pobytu; uzyskanie podstawowej znajomości języka polskiego; uzyskanie wiedzy nt. uprawnień i obowiązków wynikających z przepisów prawa; uzyskanie informacji nt. sposobu załatwiania spraw bytowych; wzmocnienie współpracy organów administracji publicznej działających na rzecz migrantów.

Instrument finansowania – Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, Polski Program FAMI 2021-2027.

Kategoria RYNEK PRACY: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

- a) Opracowanie modelu prognozowania i monitorowania zmian na rynku pracy: Celem projektu jest opracowanie modelu badań diagnostyczno-prognostycznych w zakresie brakujących kompetencji/kwalifikacji zawodowych w branżach strategicznych i administracji publicznej województwa śląskiego na rzecz dostosowania kompetencji/kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz szkoleń dla pracowników publicznych służb zatrudnienia. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.
- b) Budowanie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej i promocji w zakresie poradnictwa zawodowego: Celem projektu jest stworzenie sieci współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie poradnictwa zawodowego (sektor oświaty, szkoły wyższe, sektor pracy, inne instytucje realizujące zadania z zakresu poradnictwa zawodowego). Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.
- c) Wsparcie PSZ w świadczeniu usług w ramach partnerstwa transgranicznego EURES–T: Instytucjonalne wsparcie urzędów pracy, które umożliwi realizację m.in. takich działań jak wsparcie polskich bezrobotnych i poszukujących pracy oraz polskich pracodawców w korzystaniu z mobilności na rynku pracy w obszarach transgranicznych (przygranicznych). Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

Kategoria ZDROWIE: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Biblioteka Śląska w Katowicach

- a) projekt w fazie przygotowania: Zdrowi Pracownicy Biblioteki Śląskiej:
Celem projektu jest poprawa stanu zdrowia i dobrostanu 238 pracowników poprzez wdrożenie kompleksowych działań eliminujących zdrowotne czynniki ryzyka w miejscu pracy oraz promujących zdrowy styl życia. W projekcie uwzględniono specyficzne potrzeby pracowników wynikające z analizy czynników ryzyka, takich jak długotrwała praca siedząca, obciążenia układu mięśniowo-szkieletowego, stres zawodowy oraz narażenie na czynniki środowiskowe. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

2. Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich

- a) Rozwój usług cyfrowych w Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich: Celem przedsięwzięcia jest usprawnienie funkcjonowania i poprawa jakości opieki medycznej świadczonej przez Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich) poprzez realizację kompleksowych działań w czterech zakresach kwalifikowanych. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

3. Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej

- a) Wdrożenie nowoczesnych rozwiązań cyfrowych w Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej w celu zwiększenia efektywności i bezpieczeństwa opieki zdrowotnej: Celem projektu jest usprawnienie procesów diagnostycznych, terapeutycznych oraz administracyjnych poprzez wdrożenie kompleksowych rozwiązań cyfrowych w szpitalu zakwalifikowanym do systemu podstawowego

szpitalnego zabezpieczenia świadczeń opieki zdrowotnej (PSZ). Efektem projektu będzie także wzmocnienie odporności systemu szpitalnego na zagrożenia cyfrowe oraz poprawa interoperacyjności systemów zewnętrznych i wewnętrznych. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

- b) Budowa wraz z wyposażeniem stacji uzdatniania wody w Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej – Wzrost dostępności i poprawa jakości usług medycznych: Celem zadania jest zapewnienie wszystkim jednostkom organizacyjnym Centrum realizującym świadczenia medyczne w zakresie leczenia szpitalnego, ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz podstawowej opieki zdrowotnej rezerwowego źródła zaopatrzenia w wodę pitną oraz do celów przeciwpożarowych. Instrument finansowania – Środki własne jednostki.

4. Katowickie Centrum Onkologii

- a) Podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa, cyfryzacja dokumentacji medycznej oraz rozwój e-usług i rozwiązań z zakresu sztucznej inteligencji w Katowickim Centrum Onkologii: Bezpośrednim celem realizacji projektu będzie zwiększenie efektywności udzielania świadczeń medycznych oraz zapewnienie pacjentowi właściwej opieki i lepszego dostępu do informacji na temat swojego stanu zdrowia. Kompleksowość i uniwersalność projektu pozwolą osiągnąć również cele szczegółowe. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.
- b) Podniesienie jakości i dostępności do procedur onkologicznych poprzez zakup sprzętu medycznego oraz rozbudowę Poradni Onkologicznej w Katowickim Centrum Onkologii: Bezpośrednim celem realizacji przedsięwzięcia jest zwiększenie dostępności do świadczeń onkologicznych oraz podniesienie ich jakości, co będzie miało wpływ na zmniejszenie zachorowalności i umieralności na choroby nowotworowe na terenie woj. śląskiego i kraju. Ponadto osiągnięte zostaną m.in. cele szczegółowe: Stworzenie nowoczesnej infrastruktury Poradni

Onkologicznej; Zmniejszenie kolejek oraz czasu oczekiwania na wykonanie procedur medycznych; Zwiększenie wykrywalności nowotworów (wcześniejsze zdiagnozowanie nowotworów); Zmniejszenie umieralności pacjentów na nowotwory; Wydłużenie okresu przeżywalności chorych na nowotwory; Skrócenie procesu diagnostycznego dla pacjentów onkologicznych. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

5. Kliniczny Szpital Psychiatryczny SPZOZ w Rybniku

- a) Projekt w fazie przygotowania: Budowa windy przy Pawilonie IX: Celem projektu jest likwidacja barier architektonicznych w Pawilonie IX poprzez budowę windy. Zgodnie z Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Instrument finansowania – PFRON.

6. Okręgowy Szpital Kolejowy w Katowicach – SPZOZ

- a) Cyfryzacja i podniesienie poziomu cyberbezpieczeństwa Okręgowego Szpitala Kolejowego w Katowicach -s.p.z.o.z.: Celem projektu jest usprawnienie funkcjonowania i poprawa jakości opieki medycznej świadczonej przez OSK w Katowicach - s.p.z.o.z. poprzez integrację i rozbudowę systemów informatycznych świadczeniodawcy, digitalizację dokumentacji medycznej istotnej z punktu widzenia leczenia i profilaktyki, działania zwiększające poziom cyberbezpieczeństwa szpitala oraz wdrożenia rozwiązań AI i połączenie do centralnego repetytorium danych medycznych. Instrument finansowania – Program Krajowy Plan Odbudowy i Wzmacniania Odporności.

7. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego

- a) CUS – Nowe spojrzenie na usługi społeczne: Celem projektu jest zmiana sposobu realizacji usług społecznych w kierunku ich skoordynowania poprzez utworzenie i wsparcie funkcjonowania Centrów Usług Społecznych na terenie 10 gmin woj. śląskiego. Projekt przewiduje wsparcie samorządów w działaniu na rzecz deinstytucjonalizacji usług społecznych w zakresie: wyboru ścieżki

utworzenia CUS, pomocy w przeprowadzeniu diagnozy związanej z rozpoznaniem potrzeb mieszkańców gminy oraz możliwych do realizacji działań wspierających, określania potencjału gminy pod kątem usług społecznych, możliwości wykorzystania NGO i innych podmiotów działających na jej terenie, pomocy w opracowaniu programu usług społecznych oraz zapewnienia nadzoru merytorycznego nad tworzonymi programami. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

8. REPTY Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach

- a) „Kompleksowa modernizacja i dostosowanie obiektów „Repty” Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach – III etap” W ramach realizacji zadania planuje się: dostosowanie szpitala do wymagań przeciwpożarowych, modernizację sieci wodnej, kanalizacji sanitarnej i deszczowej, a także montaż energooszczędnych systemów oświetlenia. Zakres realizacji inwestycji przyczyni się do poprawy jakości i komfortu pobytu pacjentów oraz do wzrostu bezpieczeństwa pacjentów i personelu. Instrument finansowania – PFRON.
- b) Zabudowa paneli fotowoltaicznych na dachach budynków "REPTY" Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach: Celem głównym projektu jest: Zwiększenie poziomu produkcji i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych przez GCR „Repty” poprzez montaż i wykorzystanie OZE (fotowoltaika, pompy ciepła). Głównym problemem, który zostanie rozwiązany dzięki realizacji projektu jest niedostateczny stan jakości powietrza oraz zbyt mała produkcja energii ze źródeł odnawialnych. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

9. Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich

- a) Poprawa funkcjonowania Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach

Śląskich w zakresie usług cyfrowych: Celem projektu jest poprawa funkcjonowania Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich, zwiększenie efektywności udzielania świadczeń, zapewnienie pacjentowi właściwej opieki i lepszego dostępu do informacji na temat swojego stanu zdrowia poprzez wsparcie procesów cyfrowych. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

10. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 3 w Rybniku

- a) Rozwój usług cyfrowych w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 3 w Rybniku: Celem przedsięwzięcia jest usprawnienie funkcjonowania i poprawa jakości opieki medycznej świadczonej przez SP ZOZ WSS Nr 3 Rybniku poprzez wdrożenie rozwiązań cyfrowych. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.
- b) Poprawa efektywności, dostępności i jakości opieki kardiologicznej w SP ZOZ WSS nr 3 w Rybniku (nazwa planistyczna: „Poprawa warunków świadczenia opieki kardiologicznej w SPZOZ WSS nr 3 w Rybniku”): Realizacja projektu pozwoli na podniesienie standardów leczenia pacjentów kardiologicznych, dostosowanie infrastruktury do wymagań aktualnych przepisów i wytycznych, a także zwiększenie efektywności organizacyjnej szpitala. Efektem inwestycji będzie wzrost odporności systemu ochrony zdrowia, poprawa efektywności leczenia chorób sercowo-naczyniowych oraz zwiększenie roli Szpitala jako regionalnego ośrodka wysokospecjalistycznego w zakresie kardiologii. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

11. Szpital Chorób Płuc w Siewierzu sp. z o.o.

- a) projekt w fazie przygotowania: Budowa mikroinstalacji fotowoltaicznej wraz z montażem magazynu energii na potrzeby budynków Szpitala Chorób Płuc w Siewierzu: Celem działań jest zwiększenie produkcji i

wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych przez Szpital Chorób Płuc w Siewierzu, a także zmniejszenie zapotrzebowania obiektów szpitalnych na energię z sieci elektroenergetycznej. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do obniżenia kosztów utrzymania budynków, poprawy stanu środowiska, wzrostu neutralności energetycznej oraz ograniczenia ryzyka wynikającego ze wzrostu cen energii, przy jednoczesnym efekcie edukacyjnym i ekologicznym. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

- b) projekt w fazie przygotowania: Poprawa jakości i dostępności świadczeń ambulatoryjnej opieki specjalistycznej w poradni przy Szpitalu Chorób Płuc w Siewierzu Sp. z o.o.: Celem projektu jest poprawa dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych udzielanych w poradniach specjalistycznych. Efektem projektu będzie funkcjonalna, nowoczesna i w pełni dostępna przestrzeń ambulatoryjna, dostosowana do potrzeb wszystkich pacjentów i spełniająca aktualne standardy jakości i dostępności. Inwestycja zapewni mieszkańcom regionu lepszych warunków korzystania ze specjalistycznej opieki medycznej. Realizacja projektu pozwoli na zwiększenie liczby udzielanych świadczeń, skrócenie czasu oczekiwania na wizyty oraz poprawę komfortu pacjentów i warunków pracy personelu. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.
- c) projekt w fazie przygotowania: Tlenoterapie domowe jako element kompleksowej opieki długoterminowej: Celem inwestycji jest poprawa dostępności i jakości opieki długoterminowej poprzez wprowadzenie mobilnych form tlenoterapii domowej, stanowiących uzupełnienie tradycyjnej opieki instytucjonalnej. Projekt odpowiada na rosnące potrzeby zdrowotne osób przewlekle chorych na choroby płuc, wymagających regularnego monitorowania parametrów życiowych i kontroli stanu klinicznego, a jednocześnie napotykających trudności w dostępie do świadczeń stacjonarnych. Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

- d) projekt w fazie przygotowania: Termomodernizacja budynku głównego Szpitala Chorób Płuc w Siewierzu w celu zwiększenia efektywności energetycznej i komfortu pacjentów: Projekt zakłada przeprowadzenie termomodernizacji budynku głównego Szpitala Chorób Płuc w Siewierzu, która poprawi efektywność energetyczną obiektu, zmniejszy zapotrzebowanie na energię ciepłą i obniży emisję zanieczyszczeń do powietrza. Inwestycja odpowiada na lokalne wyzwania związane z wysoką energochłonnością starej infrastruktury i problemem niskiej emisji. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

12. Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Bytomiu

- a) Rozwój usług cyfrowych w Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Bytomiu: Celem projektu jest poprawa jakości i efektywności opieki medycznej w szpitalu zakwalifikowanym do PSZ poprzez rozwój nowoczesnych, bezpiecznych i zintegrowanych rozwiązań informatycznych oraz cyfryzację procesów medycznych. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności.
- b) projekt w fazie przygotowania: Doposażenie Poradni Kardiologicznej Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu: Celem projektu jest zwiększenie dostępności do wysokospecjalistycznych świadczeń ambulatoryjnych w zakresie diagnostyki chorób sercowo-naczyniowych oraz poprawa jakości opieki nad pacjentem kardiologicznym poprzez doposażenie istniejącej poradni w nowoczesną aparaturę medyczną. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności.

13. Śląskie Centrum Przedsiębiorczości

- a) projekt w fazie przygotowania: Zdrowy i świadomy pracownik ŚCP: Celem projektu jest poprawa sytuacji zdrowotnej pracowników Śląskiego Centrum Przedsiębiorczości. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

14. Śląskie Centrum Reumatologii im. Gen. Jerzego Ziętka w Ustroniu Sp. z o.o.

- a) projekt w fazie przygotowania: Zwiększenie dostępności i zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych w AOS poprzez rozbudowę pawilonu AOS wraz z niezbędnym wyposażeniem: Celem projektu jest usprawnienie procesu diagnostycznego w ramach ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (AOS) poprzez modernizację, rozbudowę i doposażenie infrastruktury medycznej AOS, co umożliwi świadczenie usług o wyższym standardzie oraz rozszerzenie zakresu realizowanych procedur medycznych. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

15. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny im. Najświętszej Maryi Panny z siedzibą w Częstochowie

- a) Rozwój i modernizacja infrastruktury centrum opieki wysokospecjalistycznej poprzez kompleksową modernizację Klinicznego Oddziału Kardiologii w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie: Poprawa dostępności, jakości i bezpieczeństwa świadczeń kardiologicznych poprzez rozwój i modernizację infrastruktury oraz doposażenie w nowoczesny sprzęt medyczny w ramach realizacji inwestycji KPO. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności.
- b) projekt w fazie przygotowania: Przyspieszenie procesów transformacji cyfrowej ochrony zdrowia poprzez dalszy rozwój usług cyfrowych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Najświętszej Maryi Panny: Celem przedsięwzięcia jest usprawnienie funkcjonowania i poprawa jakości opieki medycznej poprzez integrację i rozbudowę systemów IT, digitalizację dokumentacji medycznej, działania zwiększające cyberbezpieczeństwo oraz wdrożenie rozwiązań AI i podłączenie do centralnego repozytorium danych medycznych. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

- c) Zakup sprzętu do diagnostyki patomorfologicznej: Celem projektu jest zakup sprzętów do diagnostyki patomorfologicznej dla Zakładu Patomorfologii mieszczącego się w strukturach Centrum Diagnostyki Patomorfologicznej Szpitala. Inwestycja zapewni pacjentom dostęp do najnowszych osiągnięć technologicznych, co będzie skutkować szybszą i dokładniejszą diagnozą w zakresie leczenia chorób nowotworowych. Instrument finansowania – środki budżetu państwa.
- d) Zakup sprzętu do rehabilitacji leczniczej dla pacjentów onkologicznych” w roku 2025: Poprawa dostępności i jakości rehabilitacji leczniczej dla pacjentów onkologicznych poprzez doposażenie podmiotu leczniczego w niezbędny sprzęt i urządzenia rehabilitacyjne. Instrument finansowania – środki budżetu państwa.

16. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju

- a) Zwiększenie dostępności do onkologicznych świadczeń zdrowotnych poprzez przebudowę i modernizację Oddziału Chirurgii Ogólnej i Chirurgii Onkologicznej, Oddziału Położniczo- Ginekologicznego (odcinek Ginekologii), Oddziału Urologii i Onkologii Urologicznej w ramach dostosowania infrastruktury i wyposażenia wraz z zakupem systemu robotycznego: Celem projektu jest zwiększenie dostępności do onkologicznych świadczeń zdrowotnych poprzez przebudowę oddziałów oraz utworzenie nowych sal łóżkowych o wzmożonym nadzorze medycznym, na każdym z odcinków. Zakup nowoczesnej aparatury medycznej, umożliwiającej diagnostykę i leczenie w zakresie onkologii, takiej jak np.: USG, RTG, kardiomonitor, aparaty do znieczulenia, pompy infuzyjne, respiratory, laparoskopy, diatermie, aparaty do podciśnieniowego leczenia ran, itp. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.
- b) Przyspieszenie procesów transformacji cyfrowej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju: Celem projektu jest przyspieszenie transformacji cyfrowej poprzez rozbudowę i integrację istniejących systemów informatycznych, wdrożenie rozwiązań umożliwiających zasilenie systemu P1 danymi medycznymi, działania

zwiększające poziom cyberbezpieczeństwa szpitala oraz wdrożenie rozwiązań pozwalających na integrację i wymianę danych z platformą usług inteligentnych (PUI). Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

17. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 4 w Bytomiu

- a) Przyspieszenie procesów transformacji cyfrowej ochrony zdrowia poprzez dalszy rozwój usług cyfrowych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu: Celem głównym projektu jest przyspieszenie procesów transformacji cyfrowej ochrony zdrowia poprzez kompleksowe unowocześnienie infrastruktury informatycznej oraz wdrożenie nowoczesnych usług cyfrowych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu, co przełoży się na poprawę jakości, efektywności i bezpieczeństwa udzielanych świadczeń zdrowotnych. . Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.
- b) projekt w fazie przygotowania: Modernizacja infrastruktury oraz bazy sprzętowej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu celem poprawy dostępu oraz podniesienie jakości opieki kardiologicznej: Celem głównym projektu jest rozwój i modernizacja infrastruktury Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu poprzez doposażenie w nowoczesny sprzęt medyczny oraz realizację niezbędnych robót budowlanych i adaptacyjnych, w celu poprawy jakości, dostępności i bezpieczeństwa świadczeń zdrowotnych w zakresie kardiologii. Instrument finansowania – Krajowy Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności.

18. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu

- a) Rozwój usług cyfrowych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 5. im. Św. Barbary w Sosnowcu: Celem przedsięwzięcia jest usprawnienie funkcjonowania i poprawa jakości opieki medycznej świadczonej przez Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu poprzez kompleksową transformację cyfrową.

Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

- b) Rozwój i modernizacja infrastruktury kardiologicznej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu: Celem projektu jest rozwój i modernizacja infrastruktury kardiologicznej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu. Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.
- c) Modernizacja i przebudowa wraz z wyposażeniem sal operacyjnych Centralnego Traktu Operacyjnego wraz z zapleczem, wyposażeniem oddziałów w sprzęt dla pacjentów onkologicznych wraz z utworzeniem strefy relaksu dla pacjenta onkologicznego: Celem projektu jest m. in. poprawa dostępu oraz jakości opieki onkologicznej poprzez rozwój i modernizację infrastruktury szpitali (należących do Krajowej Sieci Onkologicznej). Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

19. Wojewódzkie Centrum Pediatrii „Kubalonka” w Istebnej

- a) projekt w fazie przygotowania: Szpital przyjazny środowisku – program modernizacji energetycznej Wojewódzkiego Centrum Pediatrii „Kubalonka” w Istebnej: Celem projektu jest modernizacja systemu ogrzewania Wojewódzkiego Centrum Pediatrii "Kubalonka" w Istebnej poprzez modernizację kotłowni w oparciu o kotły na biomasę i powietrzne pompy ciepła oraz montaż instalacji fotowoltaicznej z magazynem energii dla kompleksu budynków Wojewódzkiego Centrum Pediatrii „Kubalonka” w Istebnej. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

Kategoria INNE: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Park Śląski im. Gen. Jerzego Ziętka Spółka Akcyjna

- b) Modernizacja Parku Śląskiego: Celem projektu jest nadanie Parkowi Śląskiemu szeregu funkcji, które będą służyły zabezpieczeniu potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców, a więc powiększeniu zasobu infrastruktury i poszerzeniu oferty kulturalnej, sportowej czy edukacyjnej, zwiększeniu zasobu infrastruktury rekreacyjnej, wypoczynkowej i turystycznej oraz potrzebie wsparcia dla przeciwdziałania bezrobociu i wykluczeniu społecznemu poprzez dostęp do tanich usług aktywnego spędzania czasu wolnego. Instrument finansowania – Środki wracające z Inicjatywy JESSICA RPO Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

Kategoria EDUKACJA: Projekty zakończone w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

- a) Śląskie. Inwestujemy w talenty PLUS – I edycja: Celem projektu jest podwyższenie potencjału edukacyjnego i rozwojowego uczniów/uczennic szkół ponadpodstawowych tj. szkół ogólnokształcących oraz szkół o profilu zawodowym (szkół technicznych i branżowych I stopnia), szczególnie uzdolnionych, znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, uczących się na terenie województwa śląskiego, poprzez wsparcie stypendialne. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, budżet państwa.

2. Muzeum Górnośląskie w Bytomiu

- b) Pracownia analiz molekularnych, konserwacji materiału genetycznego i bank DNA. Etap II: W ramach realizacji II etapu doposażenia pracowni powstała w pełni wyposażona „Pracownia analiz molekularnych i konserwacji materiału genetycznego” dedykowana dla potrzeb przygotowania eksponatów z zakresu dziedzictwa przyrodniczego (głównie bezkręgowców) do opracowania zapisu sekwencji genowych. Instrument finansowania – Promocja Kultur, MKiDN.

kategoria KULTURA: Projekty zakończone w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Filharmonia Śląska im. H. M. Góreckiego w Katowicach

- a) Mikołaj Piotr Górecki – koncerty fletowe – wydanie płytowe: Celem projektu jest trwale utrwalenie i upowszechnienie twórczości Mikołaja Piotra Góreckiego poprzez nagranie i wydanie płyty zawierającej trzy koncerty fletowe, w tym premierowe nagranie utworu dotychczas niewydanego fonograficznie, oraz zapewnienie szerokiego dostępu do efektów projektu w kraju i za granicą. Instrument finansowania – MKiDN.
- b) Symfonia tysiąca – Filharmonia Śląska i 1000 muzyków z całej Polski: Celem projektu jest pierwsze w historii Polski wykonanie przez 1000 muzyków VIII Symfonii Gustawa Mahlera „Symfonii tysiąca” oraz prawykonanie kompozycji Wojciecha Kilara w nowej wersji – „Kilar industrialnie”. Ponadto projekt stanowić będzie główne obchody jubileuszu 80-lecia Filharmonii Śląskiej. Instrument finansowania – Program Muzyka, MKiDN.
- c) Synergia nowych brzmień – zakup instrumentów, akcesoriów i zasobów rzeczowych na potrzeby Filharmonii Śląskiej: Głównym celem projektu był rozwój infrastruktury kultury poprzez doposażenie Filharmonii Śląskiej w kluczowe elementy instrumentarium, zaplecza technicznego

oraz infrastruktury informatycznej, co przełożyło się na podniesienie jakości działalności artystycznej, organizacyjnej i edukacyjnej instytucji. Instrument finansowania – MKiDN, środki z budżetu państwa.

2. Muzeum „Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie”

- a) Wystawa jubileuszowa „To nie jest skansen”: Celem projektu było stworzenie jubileuszowej wystawy ukazującej muzeum jako żywą, otwartą i inspirującą instytucję, odgrywającą istotną rolę w ochronie i interpretacji dziedzictwa. Wystawa służyła aktywizacji odbiorców, wzmacnianiu tożsamości regionalnej i narodowej, prezentacji dobrych praktyk muzealnych oraz uczczeniu 50-lecia działalności Muzeum. Instrument finansowania – MKiDN.

3. Muzeum Górnośląskie w Bytomiu

- a) Wyposażenie pracowni specjalistycznej w przenośny spektrometr fluorescencji rentgenowskiej (XRF): Przenośny spektrometr fluorescencji rentgenowskiej będzie wykorzystywany do identyfikacji materiału, z którego został wykonany zabytek, ale także pochodzenia zabytków ze względu na ich unikalny skład chemiczny. Przewidywane jest zastosowanie spektrometru również w przygotowaniu szczegółowego planu oraz w doborze właściwej metodyki konserwacji. Aparatura ta będzie wykorzystywana głównie w badaniach naukowych o charakterze poznawczym oraz w projektach badawczo-rozwojowych. Instrument finansowania – Fundusz Promocji Kultury, MKiDN.

4. Muzeum Śląskie w Katowicach

- a) Prace konserwatorsko-restauratorskie zabytkowej wieży wyciągowej szybu Warszawa: Obiekt został zaadaptowany na funkcję wieży widokowej w ramach budowy nowej siedziby Muzeum Śląskiego w Katowicach i pełni obecnie potrójną rolę: symboliczną, marketingową i emocjonalną. Z uwagi na zły stan techniczny istniejąca część wieży wymaga przeprowadzenia konserwacji konstrukcji stalowej wraz z rekonstrukcją zniszczonych elementów i pracami zabezpieczającymi

powłokami antykorozyjnymi, powstrzymującymi dalszą degradację.
Instrument finansowania – MKiDN.

- b) Zwiększenie dostępności wystaw w Muzeum Śląskim ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami, opiekunów z dziećmi oraz osób starszych: Zwiększenie dostępności obiektu Muzeum Śląskiego oraz usprawnienie zwiedzającym komunikacji i poruszania się w budynku Muzeum, w szczególności osobom z niepełnosprawnościami ruchowymi oraz osobom starszym. Instrument finansowania – Program Infrastruktura kultury, MKiDK.

5. Regionalny Instytut Kultury im. Wojciecha Korfatego

- a) Bardzo Młoda Kultura woj. śląskie 2023-2025: Celem zadania jest wsparcie lokalnych partnerstw w niezawodowej edukacji młodzieży na rzecz podmiotowego jej uczestnictwa w kulturze w oparciu o działania, m.in.: kampania informacyjna zapraszająca do udziału; kampania integracyjna dążąca do nawiązywania i rozwijania relacji wśród miejscowych wspólnot z moderującą rolą Instytutu; proces edukacyjny skierowany dla lokalnych partnerstw oraz realizowane w całym regionie projekty edukacji kulturowej. Instrument finansowania – Program Bardzo Młoda Kultura, NCK.
- b) Korfanty 360 – zakup systemu wystawienniczego dla Instytutu im. Wojciecha Korfatego: Celem projektu jest zakup systemu wystawienniczego dla Instytutu im. Wojciecha Korfatego umożliwiającego przygotowywanie wystaw o różnych formatach i w różnych aranżacjach – wystaw zewnętrznych, wystaw planszowych, ekspozycji eksponatów muzealnych oraz wystaw z wykorzystaniem elementów multimedialnych. Instrument finansowania – MKiDN.

6. Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej

- a) 55. i 56. Przegląd Zespołów Kolędniczych i Obrzędowych Żywieckie Gody Upowszechnianie, promocja i kontynuacja kultury ludowej i tradycyjnej. Instrument finansowania – Program Kultura Ludowa i Tradycyjna, MKiDN.

Kategoria ZDROWIE: Projekty zakończone w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Centrum Psychiatrii w Katowicach im. dr. Krzysztofa Czumy

- a) Instalacja OZE w Centrum Psychiatrii w Katowicach Celem projektu jest uzyskanie częściowej samowystarczalności w obszarze zużycia energii elektrycznej i ciepłej poprzez wykorzystanie energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych, w tym do produkcji ciepłą w układzie pompy ciepła w okresie powstania nadwyżki produkcyjnej energii elektrycznej oraz obniżenie emisji gazów cieplarnianych do atmosfery. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

2. Obwód Lecznictwa Kolejowego – SPZOZ w Bielsku-Białej

- a) Zakup i montaż paneli fotowoltaicznych na dachu Obwodu Lecznictwa Kolejowego – s.p.z.o.o. w Bielsku-Białej: Montaż instalacji fotowoltaicznej w celu zmniejszenia emisji zanieczyszczeń. Instrument finansowania – WFOŚiGW w Katowicach, środki własne.

3. REPTY Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka z siedzibą w Tarnowskich Górach

- a) Ochrona parku zabytkowego w Reptach etap I Przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów na obszarze ok. 10,8 ha. Instrument finansowania – WFOŚiGW w Katowicach.
- b) Ochrona parku zabytkowego w Reptach etap II: Przywrócenie lub zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemów na obszarze ok. 10,8 ha. Instrument finansowania – WFOŚiGW w Katowicach.

4. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 3 w Rybniku

- a) Zakup sprzętu do diagnostyki patomorfologicznej dla potrzeb SP ZOZ Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 3 w Rybniku: Celem

zadania jest zwiększenie dostępu do najnowszych osiągnięć technologicznych poprzez doposażenie w sprzęt do badań patomorfologicznych co spowoduje szybszą i dokładniejszą diagnozę w zakresie leczenia chorób nowotworowych. Instrument finansowania – środki budżetu państwa.

5. Wojewódzki Szpital Chorób Płuc im. dr. Alojzego Pawelca z siedzibą w Wodzisławiu Śląskim

- a) Odtworzenie źródła wody pitnej dla Wojewódzkiego Szpitala Chorób Płuc im. dr. Alojzego Pawelca w Wodzisławiu Śląskim: Odtworzenie własnego ujęcia wody pitnej dla szpitala. Instrument finansowania – WFOŚiGW w Katowicach.

6. Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 5 im. św. Barbary w Sosnowcu

- a) Zakup sprzętu do rehabilitacji leczniczej dla pacjentów onkologicznych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu: Celem projektu jest zakup sprzętu rehabilitacyjnego dla pacjentów onkologicznych. Instrument finansowania – środki budżetu państwa.
- b) Budowa windy zewnętrznej przy wejściu głównym do budynku Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu przy Placu Medyków 1: Celem projektu jest przeprowadzenie zadania inwestycyjnego pn. Budowa windy zewnętrznej przy wejściu głównym do budynku Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu przy Placu Medyków 1, dzięki któremu podniesiona zostanie jakość infrastruktury, jakość obsługi pacjentów, a także stan dostępności obiektu dla osób ze specjalnymi potrzebami. Instrument finansowania – PFRON.

W ramach obszaru Mieszkaniec zidentyfikowano 82 projektów finansowanych ze środków zewnętrznych, z czego 20 zostało zakończonych w 2025 roku. Projekty możemy przypisać do 6 kategorii: edukacji, kultury, zagadnień społecznych, rynku pracy, zdrowia oraz inne (sportu, turystyki i rekreacji).

Statystyka projektów dla obszaru MIESZKANIEC:

- a) razem wszystkie projekty: 131 projektów, z czego projekty z obszaru Mieszkaniec stanowią 62,6%.
- b) razem projekty w obszarze Mieszkaniec: 82 projekty.
- c) kategoria edukacja: 8 projektów, udział procentowy: 9,8%.
- d) kategoria kultura: 22 projekty, udział procentowy: 26,8%.
- e) kategoria zagadnienia społeczne: 6 projektów, udział procentowy: 7,3%.
- f) kategoria rynek pracy: 3 projekty, udział procentowy: 3,7%.
- g) kategoria zdrowie: 42 projekty, udział procentowy: 51,2%.
- h) kategoria inne (sport, turystyka i rekreacja i inne): 1 projekt, udział procentowy: 1,2%.

1.5.3. Zadania realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych

Kategoria EDUKACJA: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Departament Edukacji

- a) Otwarty konkurs ofert i małe granty: Wsparcie zadań publicznych Województwa Śląskiego na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, m.in. art. 19a (bez zadań realizowanych w ramach środków z MBO WSL). Podpisano 9 umów na zadania wyłonione w otwartym konkursie ofert w dziedzinie edukacji publicznej oraz 7 umów na realizację tzw. „małych grantów”.
- b) Wydarzenie w ramach edukacji regionalnej pn.: „Lekcja z sąsiedztwa! Edukacja regionalna w praktyce”: Popularyzacja dziedzictwa kulturowego, tradycji, języka, sztuki oraz historii regionu wśród mieszkańców województwa śląskiego poprzez bezpośrednie doświadczenie i udział w interaktywnych formach edukacji regionalnej.
- c) Opiniowanie wniosków o Honorowy Patronat Marszałka: Udzielenie 145 opinii w sprawie wyróżnień honorowych Marszałka Województwa Śląskiego.
- d) Wynagrodzenie dla ekspertów za udział w pracach komisji egzaminacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o stopień nauczyciela mianowanego: Zgodnie z art. 9g ust. 2 Karty Nauczyciela na organie prowadzącym ciąży obowiązek powoływania komisji egzaminacyjnych dla nauczycieli ubiegających się o stopień nauczyciela mianowanego – 8 wniosków.

- e) Zakup prawa do używania aplikacji firmy Vulcan dla jednostki samorządu terytorialnego: Zawarto umowę licencyjną VULCAN sp. z o.o. na zakup: Sigma, Vulcan Artykuł 30 i VULCAN Dotacje podręcznikowe.
- f) Program Niwki – dotacja dla Województwa Opolskiego: Program doskonalenia zawodowego nauczycieli języka niemieckiego, w szczególności języka mniejszości narodowej, jak i uczących w języku niemieckim i dwujęzycznie innych przedmiotów, a także nauczycieli rozwijających wśród uczniów wiedzę i umiejętności związane z kultywowaniem wielokulturowości i historii regionów.
- g) Dotacja dla Uniwersytetu Śląskiego na realizację Zadania Europejskie Miasto Nauki Katowice 2024: Upowszechnienie i pomnażanie osiągnięć nauki i kultury oraz działania na rzecz społeczności regionalnych.
- h) Dotacja dla Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na realizację zadania pn. „Śląski Festiwal Nauki Katowice”: Zapewnienie organizacji i promocji festiwalu, prezentacja osiągnięć nauki regionu, promowanie kadr Uniwersytetu Śląskiego.
- i) Dotacja dla Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na dotacji dla Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na współorganizację „Międzyuczelnianej Inauguracji Roku Akademickiego 2025/2026”: Zapewnienie współorganizacji „Międzyuczelnianej Inauguracji Roku Akademickiego 2025/2026”.
- j) Dotacja dla Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na dotacji dla Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na współorganizację na współorganizację Śląskiego Kongresu Oświaty: Współorganizacja Śląskiego Kongresu Oświaty.

2. Departament Edukacji / Jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie

- a) Pomoc zdrowotna: W myśl treści art. 72 ustawy Karta Nauczyciela Województwo Śląskie przeznacza corocznie w budżecie odpowiednie środki finansowe z przeznaczeniem na pomoc zdrowotną dla

nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej. W roku 2025 przyznano nauczycielom /emerytom/rencistom 171 zasiłków w ramach pomocy zdrowotnej.

- b) Nagrody Marszałka: Przyznanie Nagród Marszałka Województwa Śląskiego za osiągnięcia w zakresie pracy dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej, w tym realizacji zadań związanych z zapewnieniem bezpieczeństwa w czasie zajęć organizowanych przez szkołę oraz realizacji innych zadań statutowych szkoły, dla nauczycieli i dyrektorów szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie (przyznano 24 Nagród Marszałka).

3. Departament Inwestycji

- a) Prace modernizacyjne oraz poprawa efektywności infrastruktury elektrycznej, informatycznej oraz zabezpieczenia p.poż. w budynku Biblioteki Śląskiej przy Placu Rady Europy 1: Wykonano prace modernizacyjne oraz prace w zakresie infrastruktury elektrycznej, informatycznej oraz zabezpieczenia p.poż. w budynku Biblioteki Śląskiej.
- b) Prace modernizacyjne w budynku Biblioteki Śląskiej przy ul. Francuskiej 12 w Katowicach: W ramach zadania opracowano dokumentację techniczną, wykonano prace modernizacyjne w budynku Biblioteki Śląskiej oraz prowadzono nadzór inwestorski nad prawidłowością jego realizacji zadania.
- c) Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektów Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego im. Janusza Kusocińskiego w Raciborzu: W okresie sprawozdawczym opracowano dokumentację aplikacyjną.
- d) Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektu Medycznej Szkoły Policealnej Województwa Śląskiego w Zawierciu: W okresie sprawozdawczym opracowano dokumentację aplikacyjną.

- e) Poprawa efektywności energetycznej budynków Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli WOM w Bielsku-Białej: W okresie sprawozdawczym opracowano dokumentację aplikacyjną.
- f) Kompleksowa modernizacja energetyczna obiektu Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej „WOM” w Rybniku: W okresie sprawozdawczym opracowano dokumentację aplikacyjną.
- g) Roboty konserwatorskie na budynku zabytkowym Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej w Bielsku-Białej: W ramach zadania wykonano roboty konserwatorskie i budowlane na budynku zabytkowym Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej oraz prowadzono nadzór autorski i inwestorski nad prawidłowością jego realizacji.
- h) Przystosowanie dla niepełnosprawnych budynku internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Niesłyszących i Słabosłyszących w Raciborzu: W ramach zadania wykonano roboty budowlane w zakresie przystosowania dla osób niepełnosprawnych budynku internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Niesłyszących i Słabosłyszących oraz prowadzono nadzór inwestorski nad prawidłowością jego realizacji.

4. Departament Drogownictwa

- a) Przeprowadzanie egzaminów po kursach ADR oraz wydawanie zaświadczeń ADR: Przeprowadzono 548 egzaminów dla kierowców przewożących towary niebezpieczne, wydano 2666 zaświadczeń ADR uprawniających do przewozu towarów niebezpiecznych. Przeegzaminowano 3497 osób.
- b) Nadzór nad przeprowadzaniem egzaminów państwowych na prawo jazdy: Rozpatrzono 117 skarg na przebieg egzaminów na prawo jazdy przeprowadzonych na terenie województwa śląskiego przez Wojewódzkie Ośrodki Ruchu Drogowego. Ogółem WORD-y przeprowadziły 293141 egzaminów na prawo jazdy.

5. Departament Promocji, Gospodarki i Sportu

- a) Dotacja celowa z budżetu dla Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach: Udzielenie dotacji celowej na działalność Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na bieżącą działalność w zakresie upowszechniania i pomnażania osiągnięć nauki i kultury, w tym przez gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych, informacyjnych i archiwalnych oraz działanie na rzecz społeczności lokalnych i regionalnych, w szczególności poprzez organizację w dniach 28-31 maja 2025 roku w Katowicach XXXI Kongresu Międzynarodowej Federacji Prawa Europejskiego (FIDE).

6. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Gliwicach

- a) Jesienne dni urody: Dzień otwarty szkoły; Jesienny wizaż, analiza skóry, degustacja zdrowej żywności, suplementacja diety, porady stylistki – dobór odzieży.
- b) Wiosenne dni urody: Dzień otwarty szkoły; Wiosenny wizaż, analiza skóry, degustacja zdrowej żywności, suplementacja diety, porady stylistki – dobór odzieży.
- c) Konkurs kosmetyczny: Konkurs wizażu dla słuchaczek kierunku Technik usług kosmetycznych szkół policealnych, których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie.

7. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Katowicach

- a) Zakup inwestycyjny: Zakup traktora z funkcją odśnieżania.
- b) Konferencja „Kształcenie w Medyku Katowice trampoliną do sukcesu: Konferencja była skierowana do uczniów szkół ponadpodstawowych oraz osób zainteresowanych kształceniem w zawodach medycznych i kosmetycznych. Podczas wydarzenia zaprezentowano ofertę edukacyjną szkoły oraz zorganizowano warsztaty pokazujące praktyczne aspekty wybranych zawodów.

- c) Obchody Światowego Dnia Zdrowia: W ramach obchodów zorganizowano konferencję poświęconą aspektom prawnym pracy w zawodzie kosmetyczki oraz bezpieczeństwu wykonywania zabiegów kosmetycznych. Podczas wydarzenia omówiono aktualne przepisy, odpowiedzialność zawodową oraz granice kompetencji w branży beauty.
- d) Organizacja konferencji dotyczącej wcześniaków „#fioletowelove”: Konferencja była poświęcona wyzwaniom medycznym, społecznym i edukacyjnym dzieci urodzonych przedwcześnie. Podczas wydarzenia przedstawiono wystąpienia specjalistów oraz dobre praktyki w zakresie wsparcia zdrowotnego, edukacyjnego i społecznego. Spotkanie podkreśliło znaczenie współpracy ochrony zdrowia, edukacji i samorządu w budowaniu systemu opieki nad najmłodszymi.
- e) Organizacja konferencji „Promocja kształcenia zawodowego osób ze szczególnymi potrzebami”: Konferencja dotyczyła wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w planowaniu ścieżki zawodowej. Podczas spotkania omówiono m.in. diagnozowanie predyspozycji zawodowych, dobre praktyki edukacji włączającej oraz znaczenie pierwszych doświadczeń zawodowych. Wydarzenie umożliwiło wymianę doświadczeń pomiędzy przedstawicielami szkół i instytucji wspierających rozwój młodzieży.

8. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Raciborzu

- a) Konferencja: IX Raciborskie Dni Urody: W programie spotkania edukacyjne, doradztwo w zakresie pielęgnacji i wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych.
- b) VI Konferencja Bez Barrier poświęcona niepełnosprawnościom: Konferencję poświęconą sukcesom zawodowym, sportowym, artystycznym osób niepełnosprawnych.
- c) III Forum masażystów: Forum skierowane do masażystów, terapeutów i wszystkich osób zainteresowanych tematyką zdrowia, relaksu, nowoczesnym i holistycznym podejściem do pracy z ciałem.

9. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Województwa Śląskiego w Zabrzu

- a) X Forum Doradztwa Zawodowego we współpracy z METIS Katowice i PUP Zabrze: Zadanie obejmowało wykłady ekspertów, warsztaty zawodowe oraz spotkania z młodzieżą i dorosłymi w zakresie planowania ścieżki edukacyjno-zawodowej i kompetencji na rynku pracy.
- b) Dzień zdrowia i aktywności: Zadanie promujące prozdrowotny styl życia poprzez warsztaty i stanowiska edukacyjne z zakresu pierwszej pomocy, profilaktyki zdrowotnej, higieny jamy ustnej, pomiaru ciśnienia, diagnostyki podologicznej, masażu dłoni oraz zajęć fitness z elementami pilatesu.
- c) „Odkryć codzienność – ucieszyć się zdrowym życiem” – projekt zrealizowany w ramach VI edycji MBO WSL: Cykl wydarzeń powstałych jako odpowiedź na pojawiające się problemy zdrowia psychicznego oraz zwiększoną ilość chorób cywilizacyjnych wśród społeczeństwa lokalnego. W ramach zadania przeprowadzono warsztaty, zajęcia profilaktyczne i zorganizowano spotkania integrujące środowisko lokalne dzieci i młodzieży, rodziców oraz seniorów, wspierające relacje w rodzinie, eskapady górskie po oddech i wiedzę, promowano i praktykowano wdzięczność oraz aktywność fizyczną w codzienności.

10. Jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie

- a) A37 Kryzys uchodźczy na Ukrainie: Środki Województwa Śląskiego w związku z realizacją dodatkowych zadań oświatowych związanych z kształceniem, wychowaniem i opieką nad dziećmi i uczniami będącymi obywatelami Ukrainy, o których mowa w art.50 ust.1 pkt 2 ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- b) Dotacja celowa na podręczniki, materiały edukacyjne i materiały ćwiczeniowe: Zakup podręczników, materiałów edukacyjnych i

materiałów ćwiczeniowych dla uczniów szkół (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).

**11. Jednostki oświatowe, dla których organem prowadzącym jest
Województwo Śląskie/ Departament Edukacji**

- a) Prowadzenie szkół i placówek oświatowych: Prowadzenie szkół i placówek oświatowych.

**12. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy im. Ottona Lipkowskiego w
Krupskim Młynie**

- a) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Wymiana pokrycia dachowego i orynnowania dachu Sali gimnastycznej i łączników przy Sali gimnastycznej i grupy IV w Młodzieżowym Ośrodku Wychowawczym w Krupskim Młynie.
- b) Międzyośrodkowy Konkurs Ortograficzny „Dyktando”: Dyktando – konkurs kierowany do wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych, socjoterapeutycznych i innych.
- c) Ogólnopolski Bieg Przełajowy z Okazji Święta Odzyskania Niepodległości: Promowanie aktywności fizycznej oraz integracji uczestników. Rozwijanie sprawności fizycznej i wytrzymałości. Zachęcanie do aktywnego i zdrowego stylu życia.
- d) Mistrzostwa Polski MOW w Piłce Siatkowej: Promowanie aktywności fizycznej oraz integracji uczestników. Rozwijanie sprawności fizycznej i wytrzymałości. Zachęcanie do aktywnego i zdrowego stylu życia. Kształtowanie umiejętności współpracy zespołowej oraz rozwijanie „zdrowej” rywalizacji.

13. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Jaworzu

- a) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Wykonanie oświetlenia chodnika na odcinku brama wjazdowa do budynku szkoły.

14. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Kuźni Raciborskiej

- a) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Zakup pieca konwekcyjno-parowego z montażem i uruchomieniem.
- b) XXXIX Ogólnopolski Przegląd Zespołów Artystycznych MOW-ów „Kowadło 2025”: Wydarzenie kierowane do wychowanków młodzieżowych ośrodków wychowawczych – okazja do zaprezentowania talentów w następujących formach scenicznych: teatr, zespół wokalny i soliści.

15. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Radzionkowie

- a) Regionalny Turniej Piłki Siatkowej: Promowanie aktywności fizycznej oraz integracji uczestników. Rozwijanie sprawności fizycznej i wytrzymałości. Zachęcanie do aktywnego i zdrowego stylu życia. Kształtowanie umiejętności współpracy zespołowej oraz rozwijanie „zdrowej” rywalizacji. Integracja ze środowiskiem lokalnym.

16. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka

- a) Dotacja z Miasta Chorzów: Dotacja na zakup bieżącej literatury pedagogiczno-psychologicznej dla nauczycieli, realizujących założenia programowe systemu edukacji w ramach projektu „Wspomaganie warsztatu zawodowego nauczycieli realizujących założenia programowe systemu oświaty chorzowskich placówek oświatowo-wychowawczych na rok 2025 (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).

17. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka im. Józefa Lompy w Katowicach

- b) Rozszerzenie programu bibliotecznego: Aktualizacja i rozszerzenie komputerowego systemu bibliotecznego Prolib. Zakup oprogramowania: Multiwyszukiwarka INTEGRO Centralny Indeks; Moduł integracji z protokołem OAI-PMH; Automatyczne pobieranie kodów IBUK Libra w INTEGRO oraz Automatyczne pobieranie kodów Legimi oraz usług wdrożeniowych wymienionego oprogramowania.

18. Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Bielsku-Białej

- a) Konferencja metodyczna „Weryfikacja informacji w dobie sztucznej inteligencji: narzędzia i metody. Skuteczne rozpoznawanie dezinformacji i ochrona przed manipulacją”: Cel konferencji: wzmocnienie odporności na dezinformację oraz rozwinięcie umiejętności rozpoznawania fałszywych treści – także tych tworzonych lub modyfikowanych przez sztuczną inteligencję. Omówione zostały mechanizmy dezinformacji i sposoby ochrony przed manipulacją.
- b) Ogólnopolski tydzień bibliotek – „Biblioteka. Lubię tu być – 2025: Spotkania autorskie, konferencja dla nauczycieli i bibliotekarzy, zajęcia kreatywne i warsztaty dla dzieci, zwiedzanie zabytkowej siedziby biblioteki, wstawa książek i zbiorów audiowizualnych, gry planszowe – organizowane w dniach od 8 do 15 maja 2025 r.

19. Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne im. Mikołaja Kopernika w Chorzowie

- a) Dotacja z Miasta Chorzów: Dotacja na zadanie prowadzenia Planetarium Śląskiego (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- b) Pod obserwacją: Obserwacja Ziemi jako szansa dla przyszłości środowiska”: Podniesienie atrakcyjności oferty edukacyjnej i popularyzacyjnej Planetarium Śląskiego poprzez stworzenie pokazu pod sztuczne niebo planetarium zgodnie z najnowszymi standardami.
- c) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Rozbudowa obecnego systemu serwerowego o sprzęt UPS – wydatek majątkowy.
- d) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Rozszerzenie działalności edukacyjnej Planetarium i Obserwatorium Astronomiczne im. Mikołaja Kopernika w Chorzowie o radioastronomię oraz umożliwienie placówce włączenie się do badań prowadzonych wspólnie z innymi ośrodkami radioastronomii w Polsce.

- e) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Nowe animacje full dome, udźwiękowienie, tłumaczenie na język angielski, grafika, nagranie słowa, synchronizacja udźwiękowienia.
- f) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Zwiększenie oferty edukacyjnej i popularyzującej naukę. Zakup licencji nowych seansów na główną salę (8k) – wydatek majątkowy.
- g) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Ledon świetlny w kształcie logotypu Planetarium.
- h) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Zakup inwestycyjny kolorowych drukarek A3.
- i) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Zakup pralnicy do mopów.
- j) Organizacja i przeprowadzenie olimpiad dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w latach szkolnych 2022/2023, 2023/2024, 2024/2025: Zadanie publiczne ma na celu zorganizowanie i przeprowadzenie do 31 sierpnia 2025 r. trzech trójstopniowych zawodów ogólnopolskiej Olimpiady Astronomicznej oraz zorganizowanie udziału polskiej delegacji w zawodach międzynarodowych Olimpiady (dotacja z Ministerstwa Edukacji) (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- k) Organizacja i przeprowadzenie olimpiad dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych w latach szkolnych 2025/2026, 2026/2027, 2027/2028: Zadanie publiczne ma na celu zorganizowanie i przeprowadzenie do 31 sierpnia 2028 r. trzech trójstopniowych zawodów ogólnopolskiej Olimpiady Astronomicznej oraz zorganizowanie udziału polskiej delegacji w zawodach międzynarodowych Olimpiady (dotacja z Ministerstwa Edukacji) (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).

- l) Wystawa księżycowa w ramach obchodów Miesiąca Księżyca:
Organizacja specjalnej czasowej wystawy dotyczącej naszego naturalnego satelity.
- m) Organizacja święta „Dzień Ziemi”: Z okazji Miesiąca Ziemi organizacja obchodów dnia naszej planety poprzez wydarzenie „Elementy Ziemi – podróż przez świat pierwiastków” – wykłady, warsztaty, seanse oraz koncert.
- n) Organizacja wydarzenia „Cosmicon”: Festiwal Fantastyki, który stanowi połączenie rodzinnego pikniku futurologicznego wraz z konwentem fanów szeroko pojętej fantastyki.
- o) Działania towarzyszące Festiwalowi Horyzonty Nauki: Organizacja występów artystycznych oraz pokazów z okazji festiwalu Horyzonty Nauki na specjalnie zbudowanej scenie na placu Kopernika przed Planetarium - Śląskim Parkiem Nauki.
- p) Wystawa o czasie: Z okazji Miesiąca Czasu Planetarium zorganizowało wyjątkową czasową wystawę zegarów i klepsydr.
- q) Wydarzenie „Noc spadających gwiazd”: Obserwacja szczytu aktywności jednego z najbardziej spektakularnych rojów meteorów na placu przed Planetarium Śląskim z komentarzem astronoma, wicedyrektora Planetarium Śląskiego Damiana Jabłeki.

20. Regionalne Centrum Kształcenia Ustawicznego w Sosnowcu

- a) Piknik wiosenny: Wiosenny Piknik w szkole policealnej to rodzinne wydarzenie integracyjne, na które zapraszamy słuchaczy wraz z rodzinami i dziećmi oraz społeczność lokalną, oferującą wspólną zabawę w przyjaznej, wiosennej atmosferze.
- b) IV Konferencja Podologiczna Szkół Medycznych Województwa Śląskiego: IV Konferencja Podologiczna to wydarzenie edukacyjne skierowane do podologów oraz słuchaczy szkół policealnych na kierunku podolog, którego celem jest poszerzanie wiedzy, wymiana doświadczeń i podnoszenie kwalifikacji zawodowych. W ramach konferencji realizowane są specjalistyczne wykłady prowadzone przez

doświadczonych prelegentów, poświęcone aktualnym zagadnieniom i nowoczesnym rozwiązaniom w podologii.

21. Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie

- a) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Zakup kserokopiarki.
- b) Konferencja „Na drodze do dostępnej szkoły” I i II część cyklu:
Konferencja i poświęcona edukacji włączającej, pracy z grupą, klasą zróżnicowaną, ocenie funkcjonalnej. Miała na celu pogłębienie wiedzy, umiejętności, poznania najnowszych, aktualnych kierunków działań, spotkanie z wyjątkowymi prelegentami z dziedziny wsparcia dziecka, ucznia.
- c) Konferencja „Na drodze do dostępnej szkoły” I i II część cyklu:
Konferencja i poświęcona edukacji włączającej, pracy z grupą, klasą zróżnicowaną, ocenie funkcjonalnej. Miała na celu pogłębienie wiedzy, umiejętności, poznania najnowszych, aktualnych kierunków działań, spotkanie z wyjątkowymi prelegentami z dziedziny wsparcia dziecka, ucznia.
- d) Konferencja „Edukacja przez ruch jako praktyczna realizacja pedagogicznych oczekiwań dziecka”: Konferencja z warsztatami połączona z warsztatami prowadzonymi przez Dorotę Dziamską, twórczynię systemu Edukacji przez Ruch (EPR).
- e) Konferencja „Neurodydaktyka”: Konferencja poświęcona neurodydaktyce, relacjom i neuroróżnorodności w edukacji.
(neurobiologia i mózg uczenia się, neuroróżnorodność, język i komunikacja, emocje, relacje i mózg w praktyce edukacyjnej).

22. Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach

- a) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki:
Przebudowa infrastruktury serwerowej.
- b) Pisarze i poeci polscy – cykl konferencji: Patroni roku 2025: Antoni Słonimski, Maria Pawlikowska-Jasnorzewska, Józef Tischner, Stefan

Żeromski, Władysław Stanisław Reymont, Konferencje kierowane do nauczycieli przedmiotów humanistycznych, nauczycieli-bibliotekarzy.

- c) IV Kongres Języków Obcych: Wykłady poświęcone: zastosowanie sztucznej inteligencji i TiK w nauczaniu języków obcych, rola relacji w kształceniu kompetencji językowych.
- d) III Konferencja Edukacyjna – Autyzm. Życie/Bycie w spektrum: Wydarzenie miało na celu pogłębienie wiedzy na temat spektrum, zrozumienie różnorodności oraz podniesienie świadomości społecznej na temat życia osób ze spektrum autyzmu.
- e) X Śląski Kongres Prawa Oświatowego: Kongres poświęcony najważniejszym zmianom w prawie oświatowym, kwestii diagnozowania osiągnięć dzieci, klimatu szkoły, realizacji kierunków polityki oświatowej państwa, sztucznej inteligencji, kondycji psychicznej dorosłych, dzieci i młodzieży.
- f) IX Konfrontacje Humanistyczne: Główny cel zadania: przedstawienie zakresu zmian w ortografii polskiej, które wejdą w życie od 1 stycznia 2026 roku.
- g) X Śląski Kongres Nauczycieli Wychowania Przedszkolnego i Edukacji Wczesnoszkolnej: Kongres pn. STEAM'ove Love, kierowany do nauczycieli – eksperckie wykłady, 30 praktycznych warsztatów z zakresu nauk ścisłych, technologii, sztuki, zabaw w zakresie motoryki małej i dużej, stoiska wydawców, networking i wymiana dobrych praktyk.

23. Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Informacji

Pedagogicznej „WOM” w Rybniku

- a) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Osuszanie piwnic budynku Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej „WOM” w Rybniku. Wykonanie izolacji przeciwwilgociowej ścian fundamentalnych, osuszanie, wykonanie drenażu oraz remontu pomieszczeń piwnicznych.

- b) Konferencja w obszarze zdrowia w związku z ogłoszonym przez Senat RP Rokiem Edukacji Zdrowotnej i Profilaktyki: Konferencja „Zdrowie w harmonii – co można zrobić dla siebie i uczniów?”. Jej głównym celem jest wyposażenie nauczycieli w narzędzia edukacyjne profilaktyki zdrowia własnego, dzieci i młodzieży.
- c) Organizacja konferencji „Edukacja dla rynku pracy, czyli wartość kształcenia branżowego. Praktyczne kształcenie branżowe, czyli czego nie robi za nas sztuczna inteligencja i platforma wideo”: W programie konferencji znalazły się wystąpienia poświęcone m.in. roli doradcy zawodowego w erze sztucznej inteligencji, wpływowi świadomości edukacyjno-zawodowej na wybory młodych ludzi oraz zawodom przyszłości w dobie zielonej i cyfrowej transformacji.

24. Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie, Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Katowicach, Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Bielsku-Białej, Regionalny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i Informacji Pedagogicznej „WOM” w Rybniku, Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny METIS w Katowicach

- a) Doradcy metodyczni: Dotacja na finansowanie wydatków związanych z zatrudnieniem nauczycieli w celu realizacji zadań doradcy metodycznego w placówkach doskonalenia nauczycieli prowadzonych przez Województwo Śląskie w roku 2025.

25. Regionalny Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis” w Katowicach

- a) Kampania „Przestrzeń dla mediacji w szkole”: Celem kampanii jest wspieranie szkół i placówek w budowaniu pozytywnego klimatu społecznego oraz rozwiązywaniu sytuacji trudnych, w tym konfliktowych, które mają na celu promocję mediacji oraz rozwijanie kompetencji kadr zarządzających i uczących w zakresie rozwiązywania sytuacji konfliktowych.

- b) Kampania „Włączamy się – uczniowie ze SPE. Autyzm 2.0”: Kampania ma na celu wsparcie nauczycieli, wychowawców i specjalistów w pracy z dziećmi i młodzieżą ze zróżnicowanymi potrzebami edukacyjnymi.
- c) Kampania „CzytajMY”: Kampania ma na celu wspomaganie środowisk szkolnych w upowszechnianiu czytania, edukacji literackiej oraz wsparciu psychologiczno-pedagogicznym dzieci i młodzieży poprzez czytanie książek. Działania kierowane przede wszystkim do nauczycieli szkół podstawowych i ponadpodstawowych województwa śląskiego.
- d) Kampania społeczna pn. „Pomimo Bądź – wzmacnianie zdrowia psychicznego”: Kampania stworzona w ramach działań wspierających filary zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.

26. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy dla Niesłyszących i Słabosłyszących im. Marii Grzegorzewskiej w Raciborzu

- a) Piknik „Przyjaźń i bezpieczeństwo w domu, w szkole i wokół nas”: Wydarzenie w ramach obchodów Dnia dziecka, z udziałem zaprzyjaźnionych szkół oraz służb mundurowych, promujące wartości patriotyczne i edukację podopiecznych w zakresie bezpieczeństwa. Integracja i rozwój społeczny poprzez niezapomnianą zabawę.
- b) Mikołajkowy pociąg bez barier: Wydarzenie realizowane we współpracy z instytucjami oświatowymi, samorządowymi i kulturalnymi. Inicjatywa umożliwiła wspólne przeżywanie okresu świątecznego, wzmocniła wspólnotę lokalną, promując dostępność.
- c) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Kompensator mocy biernej z montażem i uruchomieniem.
- d) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Urządzenie Fortigate 90G z licencją FortiGuard Threat Protection.

27. Zespół Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu

- a) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Przebudowa w celu dostosowania do aktualnych warunków ochrony

przeciwpożarowej budynku B Zespołu Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu.

- b) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Zakup urządzenia wielofunkcyjnego.
- c) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Montaż systemu monitoringu wizyjnego na zewnątrz budynku basenu.
- d) Zadanie inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Zakup pieca konwekcyjnego do kuchni szkolnej.
- e) Dotacja z Polskiego Związku Pływackiego: Współpraca pomiędzy stronami w ramach realizacji zadania publicznego z obszaru szkolenia i współzawodnictwa sportowego związanego z: „Programem dofinansowania zadań z obszaru wspierania szkolenia sportowego współzawodnictwa młodzieży” w Zespole Szkół Ogólnokształcących Mistrzostwa Sportowego w Raciborzu (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- f) Mistrzostwa Szkół Sportowych w pływaniu oraz Międzynarodowe Zawody Pływackie o Puchar Marszałka Województwa Śląskiego: Kolejna edycja Międzynarodowych Zawodów Pływackich o Puchar Marszałka Województwa Śląskiego.

Kategoria KULTURA: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Departament Inwestycji

- a) Wymiana agregatów klimatyzacji w budynku Filharmonii Opery Śląskiej w Bytomiu: Zakres zadania obejmował demontaż starych agregatów klimatyzacji, dostawę i montaż nowych agregatów klimatyzacji oraz wykonanie niezbędnych prac instalacyjnych i związanych z uruchomieniem systemu.

- b) Częściowa modernizacja systemu przeciwpożarowego w Teatrze Rozrywki w Chorzowie: W ramach zadania opracowano dokumentację techniczną, wykonano niezbędne roboty budowlane, zmodernizowano kurtyny p.poż oraz dokonano wymiany uszczelnień zaworów kontrolno-alarmowych.
- c) Modernizacja siedziby Instytucji Filmowej Silesia-Film w Katowicach: W ramach zadania opracowano dokumentację techniczną w zakresie modernizacji budynku.
- d) Modernizacja układu zasilania i instalacji elektrycznej w Kinie Światowid: W ramach zadania zaktualizowano dokumentację techniczną, wykonano roboty budowlane związane z przebudową układu zasilania budynku oraz prowadzono nadzór inwestorski nad prawidłowością jego realizacji. Ponadto opracowano dokumentację techniczną związaną z modernizacją instalacji elektrycznej wewnętrznej.
- e) Wymiana pieca gazowego w Kinie Janosik w Żywcu: W ramach zadania wymieniono piec w Kinie Janosik w Żywcu.
- f) Wymiana pieca gazowego w Kinie Światowid w Katowicach: W ramach zadania wymieniono piec w Kinie Światowid w Katowicach.
- g) Wykonanie instalacji oświetlenia przeszkodowego schodów na małej sali Kina Kosmos w Katowicach: Wykonano prace w zakresie instalacji oświetlenia przeszkodowego schodów na małej sali w Kinie Kosmos.
- h) Działania naprawcze w zakresie hydroizolacji podziemnej części budynku Muzeum Śląskiego w Katowicach: W ramach zadania opracowano część dokumentacji, prowadzono konsultacje eksperckie, wykonano roboty naprawcze hydroizolacji podziemnej części budynku Muzeum Śląskiego oraz prowadzono nadzór inwestorski nad prawidłowością realizacji zadania.
- i) Zwiększenie dostępności wystaw w Muzeum Śląskim ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami, opiekunów z dziećmi oraz osób starszych: W budynku Muzeum Śląskiego zamontowano podnośnik osobowy.

- j) Modernizacja systemów technologicznych ekspozycji Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej: W ramach zadania zakupiono serwer z oprogramowaniem, program do ewidencji zbiorów bibliotecznych, urządzenia nawilżające i oprogramowanie do rejestracji wilgotności na salach ekspozycyjnych w oddziale Muzeum Dom Tkacza. Zakupiono również system oświetlenia sal wystaw tymczasowych.
- k) Remont elewacji frontowej Teatru Śląskiego: Przeprowadzono remont elewacji frontowej Teatru Śląskiego.
- l) Wymiana pokrycia dachu Chałupa z Goleszowa: Wykonano prace związane z poprawą stanu technicznego Chałupy z Goleszowa stanowiącej element ekspozycji Muzeum Górnos Śląski Park Etnograficzny w Chorzowie.
- m) Modernizacja gospodarki ciepłej oraz poprawa efektywności energetycznej infrastruktury Zespołu Pieśni i Tańca Śląsk im. Stanisława Hadyny w Koszęcinie: W ramach zadania opracowano dokumentację techniczną, w wybranych obiektach zamontowano pompy ciepła wraz z systemem sterowania i zarządzania energią, w Domu Pracy Twórczej wymieniono węzeł cieplny oraz zmodernizowano wentylację. Prowadzono nadzór inwestorski nad prawidłowością realizacji zadania.
- n) Prace modernizacyjne budynku przy pl. Sobieskiego 2 wynikające z zaleceń pokontrolnych: W ramach zadania wykonano prace modernizacyjne systemu sygnalizacji pożaru, instalacji odgromowej, prace modernizacyjne w pomieszczeniu archiwum oraz prowadzono nadzór inwestorski nad prawidłowością jego realizacji.
- o) Prace konserwatorsko-restauratorskie zabytkowej wieży wyciągowej szybu Warszawa: Wykonano prace konserwatorsko-restauratorskie zabytkowej wieży wyciągowej szybu Warszawa oraz prowadzono nadzór autorski, konserwatorski i inwestorski nad prawidłowością realizacji zadania.

2. Departament Kultury i Dziedzictwa Kulturowego

- a) Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego: W ramach otwartego konkursu ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego w 2025 roku udzielono dotacji na 49 zadań.
- b) Otwarty konkurs na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków: W ramach otwartego konkursu na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków w 2025 roku udzielono dotacji na 24 zadania.
- c) Stypendia Marszałka Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury; Udzielono 20 stypendiów w dziedzinie kultury.
- d) Nagrody Marszałka Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury: Przyznano następujące nagrody: Nagroda Teatralna „Złote Maski” w województwie śląskim, Nagroda im. Karola Miarki w województwie śląskim, Nagrody Marszałka Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury, Wydarzenie Muzealne Roku, Najlepsze Dyplomy Projektowe Akademii Sztuk Pięknych-Design32, Międzynarodowy Festiwal Kolęd i Pastorałek w Będzinie, 29. Biennale Plakatu Polskiego Katowice 2025, 15. Międzykulturowy Festiwal Folklorystyczny Zagłębie i Sąsiedzi, 47. edycja Biennale Malarstwa Bielska Jesień 2025, 15. Międzynarodowy Konkurs Muzyczny im. Michała Spisaka w specjalnościach instrumentów smyczkowych: skrzypce, altówka i wiolonczela.
- e) Pozostałe wydatki: Wynagrodzenia członków jury Złote Maski oraz opiekunowie stypendystów, zwrot kosztów podróży.
- f) Dofinansowanie działalności wojewódzkich instytucji kultury poprzez przekazywanie działalności podmiotowej na działalność: Dofinansowanie działalności 25 wojewódzkich instytucji kultury poprzez przekazywanie dotacji podmiotowej na działalność.

3. Departament Kultury i Dziedzictwa Kulturowego / Gmina Ogrodzieniec

- a) Udzielenie pomocy finansowej na zadanie pn. „Remont konserwatorski Zamku Ogrodzienieckiego w Podzamczu – baszta skazańców”: Pomoc finansowa na zadanie pn. „Remont konserwatorski Zamku Ogrodzienieckiego w Podzamczu – baszta skazańców”.

4. Departament Kultury i Dziedzictwa Kulturowego / Gmina Świętochłowice

- a) Udzielenie pomocy finansowej na zadanie pn. „Remont terenu i nawierzchni Miejsca Pamięci Ofiar Dwóch Totalitaryzmów”: Pomoc finansowa na zadanie pn. „Remont terenu i nawierzchni Miejsca Pamięci Ofiar Dwóch Totalitaryzmów”.

5. Departament Kultury i Dziedzictwa Kulturowego / JST w województwie śląskim

- a) Pomoc finansowa na dofinansowanie udziału nauczycieli w Studiach Podyplomowych z Wiedzy o Regionie: Pomoc finansowa na dofinansowanie udziału nauczycieli w Studiach Podyplomowych z Wiedzy o Regionie – udzielono pomocy 10 jednostkom na udział w studiach 15 nauczycieli.

6. Departament Kultury i Dziedzictwa Kulturowego (DK) / Miasto Będzin

- a) Udzielenie pomocy finansowej: Pomoc finansowa na zadanie pn. „Wykonanie robót budowlanych polegających na wzmocnieniu, renowacji i naprawie substancji zabytkowej Zamku Królewskiego w Będzinie”.
- b) Udzielenie pomocy finansowej: Pomoc finansowa na zadanie pn. „Prace remontowo-konserwatorskie pomieszczeń Pałacu Mieroszewskich w Będzinie – Zespół Pałacowo-Parkowy.

7. Biblioteka Śląska w Katowicach

- a) Współwydawanie miesięcznika społeczno-kulturalnego „Śląsk”: Współwydawanie miesięcznika społeczno-kulturalnego „Śląsk”.

8. Dom Pracy Twórczej im. Jerzego Pilcha w Wiśle

- a) Wiślańskie kolędowanie pod oknami – zapis dziedzictwa kultury:
Wiślańskie kolędowanie pod oknami – zapis dziedzictwa kultury.

9. Filharmonia Częstochowska im. Bronisława Hubermana

- a) Organizacja koncertu w ramach festiwalu Juromania 2025: Organizacja koncertu w ramach festiwalu Juromania 2025.

10. Filharmonia Śląska im. H.M. Góreckiego w Katowicach

- a) Synergia nowych brzmień – zakup instrumentów, akcesoriów i zasobów rzeczowych na potrzeby Filharmonii Śląskiej: Zakup instrumentów, akcesoriów i zasobów rzeczowych na potrzeby Filharmonii Śląskiej.

11. Instytucja Filmowa „Silesia-Film” w Katowicach

- a) Śląski Fundusz Filmowy: Śląski Fundusz Filmowy to skuteczne narzędzie finansowania projektów audiowizualnych, dzięki któremu co roku w województwie śląskim powstaje kilkanaście filmów fabularnych, krótkometrażowych, dokumentalnych i animowanych, tematycznie lub lokalnie związanych z regionem.

12. Instytucja Kultury Ars Cameralis Silesiae Superioris – Górnośląski Festiwal Sztuki Kameralnej w Katowicach

- a) Współorganizacja SnowFest Festival 2025: Współorganizacja SnowFest Festival 2025 jednego z największych w Polsce zimowych festiwali muzyczno-sportowych, łączącego koncerty z zawodami snowboardowymi i frezki.
- b) V edycja Zawodów Balonowych o puchar Marszałka Województwa Śląskiego: V edycja Zawodów Balonowych o puchar Marszałka Województwa Śląskiego.
- c) Współorganizacja „Carbon Silesia Festival”: Współorganizacja „Carbon Silesia Festival” popularnego, dwudniowego festiwalu muzyki elektronicznej odbywającego się w industrialnej przestrzeni Sztolni Królowa Luiza w Zabrze.

13. Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze

- a) Poniesienie opłaty stałej tytułem użytkowania górniczego części przestrzeni górotworu obejmującej wyrobiska końcowego odcinka sztolni Kościuszko od wylotu sztolni Czarnego Pstrąga w podłożu Tarnowskich Gór do ujścia zlokalizowanego w gminie Zbrostawice: Użytkowanie górnicze części przestrzeni górotworu obejmującej wyrobiska końcowego odcinka sztolni Kościuszko od wylotu sztolni Czarnego Pstrąga w podłożu Tarnowskich Gór do ujścia zlokalizowanego w gminie Zbrostawice.
- b) Święto Szlaku Zabytków Techniki oraz wykonywanie zadań Operatora Szlaku Zabytków Techniki : Organizacja wydarzeń w ramach Święta Szlaku Zabytków Techniki oraz wykonywanie zadań Operatora Szlaku Zabytków Techniki.

14. Muzeum Górnośląskie w Bytomiu

- a) Wkład własny do zadania pn. „Pracownia analiz molekularnych, konserwacji materiału genetycznego i bank DNA. Etap II”: Wkład własny do zadania pn. „Pracownia analiz molekularnych, konserwacji materiału genetycznego i bank DNA. Etap II”.
- b) Wkład własny do zadania pn. „Wyposażenie pracowni specjalistycznej w przenośny spektrometr fluorescencji rentgenowskiej (XRF)”: Wkład własny do zadania pn. „Wyposażenie pracowni specjalistycznej w przenośny spektrometr fluorescencji rentgenowskiej (XRF)”.
- c) Zakup rysunku autorstwa Nikifora Krynickiego „Cerkiew w Krynicy”: Zakup rysunku autorstwa Nikifora Krynickiego „Cerkiew w Krynicy”.

15. Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej

- a) Święto Szlaku Zabytków Techniki: Organizacja wydarzeń w ramach Święta Szlaku Zabytków Techniki.

16. Muzeum Zamkowe w Pszczynie

- a) Rewitalizacja Zameczku Myśliwskiego wraz z otoczeniem towarzyszącym i przystosowanie do prowadzenia działalności

muzealnej: Rewitalizacja Zameczku Myśliwskiego wraz z otoczeniem towarzyszącym i przystosowanie do prowadzenia działalności muzealnej.

17. Regionalny Instytut Kultury im. W. Korfanteo

- a) BRASS BANDOWE GRANIE. Cykl koncertów w Katowicach, Tychach, Pszczynie, Mysłowicach i w powiecie bieruńsko-lędzińskim: Realizacja zadania z Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego.
- b) Przystanek: Kultura – cykl wydarzeń kulturalnych, aktywizujących ruchowo, wokół literatury: Realizacja zadania z Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego.
- c) Współorganizacja Festiwalu Życia 2025: Współorganizacja Festiwalu Życia 2025.
- d) Korfanty 360 – zakup systemu wystawienniczego dla Instytutu im. Wojciecha Korfanteo: Zakup systemu wystawienniczego dla Instytutu im. Wojciecha Korfanteo.

Kategoria ZAGADNIENIA SPOŁECZNE: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Biuro Spraw Społecznych

- a) Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych: Zlecono opracowanie monitoringu „Wojewódzkiego Programu Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych i Przeciwdziałania ich Wykluczeniu Społecznemu oraz pomocy w realizacji zadań na rzecz zatrudniania osób niepełnosprawnych za lata 2023-2027”, który objął lata 2023-2024. W monitoringu dokonano obiektywnej i kompleksowej oceny postępów w realizacji celów oraz zadań określonych w Programie.
- b) Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych: Zorganizowano szkolenia stacjonarne prowadzone przez

certyfikowanego eksperta ds. dostępności cyfrowej skierowane do koordynatorów oraz liderów ds. dostępności.

- c) Wojewódzka Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych: Obsługa organizacyjna i merytoryczna Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych, obejmująca organizację posiedzeń, przygotowanie materiałów, wsparcie procesu opiniowania dokumentów oraz koordynację współpracy z właściwymi instytucjami i jednostkami samorządu terytorialnego.
- d) Realizacja zadań wynikających ze współpracy Marszałka Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi: Realizacja szkoleń dla ngo: „Wyzwania związane z realizacją zadań publicznych przez organizacje pozarządowe”, „Jak pozyskać środki na wzmocnienie działalności organizacji?”.
- e) Śląskie Orły Wolontariatu – Wolontariusz Roku 2025: Przedmiotem konkursu „Śląskie Orły Wolontariatu – Wolontariusz Roku 2025” jest wybór Wolontariuszy Roku 2025 w dwóch kategoriach: Indywidualnej oraz dla Organizacji. Celem konkursu jest docenienie wolontariuszy i organizacji wolontariatu oraz promowanie ich pracy, ukazanie różnorodności wolontariatu i odpowiedzialności, jaka się wiąże z podejmowaniem pracy wolontaryjnej oraz szerzenie idei wolontariatu.
- f) Posiedzenia Sejmiku Osób z Niepełnosprawnością: W 2025 roku Sejmik Osób z Niepełnosprawnością Województwa Śląskiego zrealizował szeroki program działań, obejmujący sesje tematyczne, konferencje specjalistyczne oraz inicjatywy wspierające rozwój polityki dostępności. Wydarzenia dotyczyły kluczowych obszarów zdrowotnych, społecznych i organizacyjnych, a także wzmacniały współpracę między instytucjami działającymi na rzecz osób z niepełnosprawnościami.
- g) Wojewódzki Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych: Wsparcie zadań publicznych Województwa Śląskiego na podstawie ustawy o działalności – udzielenie dotacji w trybie pozakonkursowym, tzw. małe granty dla organizacji pozarządowych (Tryb pozakonkursowy art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku

publicznego i o wolontariacie). Udzielono dotacji dla 11 organizacji pozarządowych prowadzących działalność pożytku publicznego.

- h) Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS: Przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych, których celem były działania z zakresu zapobiegania zakażeniom HIV wśród ogółu społeczeństwa związanych z ograniczeniem rozprzestrzeniania się zakażeń HIV i zapewnieniem odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.
- i) Posiedzenia Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Śląskiego: Organizacja i obsługa spotkań Rady Działalności Pożytku Publicznego Województwa Śląskiego obejmująca organizację posiedzeń, przygotowanie materiałów, przeprowadzenie procesów opiniowania dokumentów oraz koordynację współpracy z innymi instytucjami i jednostkami samorządu terytorialnego.

2. Departament Projektów Regionalnych

- a) Ogrody społeczne sposobem integracji na osiedlach mieszkaniowych – utworzenie dziewięciu ogrodów społecznych służących aktywizacji i integracji seniorów: Przekazanie dotacji celowej w ramach VII edycji Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego Województwa Śląskiego na utworzenie dziewięciu ogrodów społecznych służących aktywizacji i integracji seniorów. Celem zadania jest zwiększenie wiedzy o potrzebie bioróżnorodności w miastach oraz integracja społeczności bloków mieszkalnych Jastrzębia-Zdroju oraz Żor ze szczególnym uwzględnieniem seniorów poprzez wspólną działalność ogrodnictwa miejskiego.

3. Kancelaria Zarządu

- a) Śląskie. Dla Kobiety: Działania obejmują organizację, współorganizację i udział w wydarzeniach wspierających środowiska kobiece wraz z ich promocją i budowaniem relacji, a także realizację aktywności komunikacyjnych poprzez wynajem powierzchni wystawienniczych oraz

zakup materiałów i sprzętu promocyjnego w ramach inicjatywy „Śląskie. Dla Kobiety”.

- b) Śląskie. Dla Seniora: Organizacja, współorganizacja oraz udział w wydarzeniach zewnętrznych realizowanych na rzecz osób starszych, przede wszystkim ich aktywizacji, a także podejmowanie działań promocyjnych, komunikacja i budowanie relacji. Obsługa Śląskiej Rady Seniorów. Zakup paczek świątecznych dla kombatanów. Wynajem powierzchni wystawienniczej pod nośniki reklamowe i/lub stoisko edukacyjno-promocyjne Śląskie. Dla Seniora. Zakup materiałów oraz nośników promocyjnych/sprzętu wystawienniczego. Zakup czasu antenowego/emisja materiałów filmowych dotyczących polityki senioralnej realizowanej w województwie śląskim.
- c) Program dla Młodych: Działania obejmują realizację inicjatyw promocyjno-edukacyjnych skierowanych do młodych mieszkańców regionu, w tym wynajem powierzchni wystawienniczych i stoiska „Śląskie. Dla Młodych”, zakup materiałów i wyposażenia promocyjnego, wsparcie działań kulturalnych i edukacyjnych w obszarze bezpieczeństwa dzieci i młodzieży, funkcjonowanie Młodzieżowego Sejmiku Województwa Śląskiego oraz zakup publikacji książkowych.

4. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Województwa Śląskiego

- a) Udzielenie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego:
W ramach zadania prowadzono procedury i zawierano umowy w zakresie udzielania pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego, przeznaczonej na wsparcie dzieci osieroconych w wyniku wypadków, do których dochodziło w kopalniach węgla kamiennego zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego.
- b) Program przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim na lata 2022-2030: Zadania w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom realizowano w sposób ciągły poprzez wsparcie projektów konkursowych w zakresie organizowania różnych form wsparcia dla osób uzależnionych i ich rodzin/bliskich, wdrażania programów profilaktycznych spełniających standardy jakości profilaktyki uzależnień,

prowadzenia kampanii edukacyjnych, jak również doskonalenia zawodowego osób realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom. Wsparło projekty inwestycyjne podmiotów leczniczych realizujących zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii. Podjęto współpracę partnerską z podmiotami regionalnymi, w tym współorganizację działań edukacyjnych. Ponadto, monitorowano problemy uzależnień i zagadnień związanych ze środkami psychoaktywnymi jak też upowszechniano informacje w tym zakresie.

- c) Udzielenie pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego: W ramach zadania zrealizowano pomoc dla gminy, w której ucierpiało 11 gospodarstw domowych, w związku z wybuchem gazu w grudniu 2025 roku.
- d) Szkolenia, konferencje, konsultacje i inne z zakresu pomocy społecznej: W ramach zadania zorganizowano konkurs „Śląski Prometeusz 2025”, w ramach którego podczas gali finałowej, która odbyła się w Teatrze Rozrywki w Chorzowie, nagrodzono najbardziej wyróżniających się pracowników systemu pomocy społecznej w woj. śląskim. W grudniu zorganizowano Forum Jednostek Pomocy Społecznej Województwa Śląskiego w Wiśle, podczas którego poruszono najważniejsze kwestie związane z funkcjonowaniem instytucji w obliczu zmian systemowych, wyzwań dla pracodawcy jakim jest generacja Z jako pracownicy oraz zarządzanie ryzykiem w organizacjach publicznych.
- e) Diagnozowanie i monitorowanie wybranych problemów społecznych w regionie: Zadanie stanowi realizację zapisu art. 21 pkt 3a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. W 2025 r. w ramach realizacji zadania opracowano raport „Diagnoza i monitoring wybranych problemów społecznych w województwie śląskim – edycja 2024” zawierający informacje nt. wybranych problemów społecznych województwa śląskiego, w tym: ubóstwa, starzenia się mieszkańców, niepełnosprawności i niesamodzielności, bezrobocia, bezdomności, samobójstw oraz trudności w przystosowaniu po opuszczeniu jednostki penitencjarnej.

- f) Rozpoznawanie przyczyn ubóstwa oraz opracowywanie regionalnych programów pomocy społecznej wspierających samorządy lokalne w działaniach na rzecz ograniczenia tego zjawiska / Inspirowanie i promowanie nowych rozwiązań w zakresie pomocy społecznej: W ramach realizacji Programu w marcu 2025 r. uruchomiono wirtualne Centrum wymiany dobrych praktyk w obszarze przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu, gromadzące sprawdzone i innowacyjne rozwiązania możliwe do adaptacji na poziomie lokalnym. Działalność Centrum służy wzmacnianiu lokalnych systemów wsparcia oraz zwiększaniu skuteczności działań na rzecz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- g) Zapewnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie województwa śląskiego na lata 2022-2024: Prowadzenie placówek instytucjonalnej pieczy zastępczej: 5 regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych (RPOT). Placówki zapewniały całodobową opiekę i wychowanie dzieciom, które ze względu na stan zdrowia wymagający szczególnej opieki i rehabilitacji nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej. Dwie placówki prowadzone w strukturach ROPS: RPOT nr 1 w Bytomiu dla 14 dzieci; RPOT nr 2 w Bytomiu dla 13 dzieci. Trzy placówki prowadzone na zlecenie samorządu województwa w ramach otwartego konkursu ofert: RPOT nr 1 w Gliwicach dla 45 dzieci; RPOT nr 2 w Gliwicach dla 38 dzieci; RPOT w Bielsku-Białej dla 14 dzieci (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- h) Prowadzenie interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego – zapewnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej w województwie śląskim w latach 2024-2026: Prowadzenie Interwencyjnego Ośrodka Preadopcyjnego (IOP) z siedzibą w Częstochowie. Zadanie realizowane na zlecenie samorządu województwa w ramach otwartego konkursu ofert. Placówka zapewnia całodobową opiekę i wychowanie dzieciom do 1 roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w

rodzinnej pieczy zastępczej. Placówka posiada 15 miejsc (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).

- i) Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie śląskim na lata 2021-2025: W obszarze przeciwdziałania przemocy domowej ROPS realizował działania na rzecz doskonalenia zawodowego osób zaangażowanych w system wsparcia, w tym szkolenia, badanie potrzeb oraz inne formy profesjonalizacji. Równolegle wspierano inicjatywy organizacji pozarządowych oraz upowszechniano informacje i bazy danych dotyczące podmiotów wspierających osoby doznające przemocy, osoby ją stosujące przemoc oraz specjalistów pracujących w tym obszarze (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- j) Program „Śląskie dla rodziny – Karta Dużej Rodziny”: W ramach programu pozyskiwani są partnerzy udzielający członkom rodzin wielodzietnych, posiadającym Ogólnopolską Kartę Dużej Rodziny, zniżki na wybrane produkty/usługi. Zorganizowano konkurs o nagrodę indywidualną Marszałka Województwa Śląskiego pn. „Przyjaciół Rodziny 2025”. W ramach zadania prowadzono stronę internetową slaskiedlarodziny.pl, która zawiera m.in. bazę zniżek dla rodzin, dobre praktyki laureatów w konkursach z obszaru polityki prorodzinnej oraz promuje partnerów programu. Ponadto prowadzono działania związane ze wzmacnianiem współpracy różnych podmiotów, prowadzących działania na rzecz dzieci i rodzin.
- k) Polityka senioralna – „Śląskie dla Seniora”: W ramach zadania realizowano działania na rzecz wsparcia i aktywizacji seniorów w województwie śląskim, obejmujące m.in. koordynację projektu „Śląskie dla Seniora – Śląska Karta Seniora”, program małych grantów senioralnych, konkurs „Ambasadorzy Srebrnego Pokolenia” oraz inicjatywy informacyjno-promocyjne. Działania te uzupełniało prowadzenie i rozwój regionalnych platform internetowych poświęconych polityce senioralnej.

5. Śląski Ośrodek Adopcyjny w Katowicach

- a) Prowadzenie ośrodków adopcyjnych na terenie województwa śląskiego: Prowadzenie ośrodków adopcyjnych (publicznego Śląskiego Ośrodka Adopcyjnego w Katowicach wraz z trzema Oddziałami zamiejscowymi oraz dwóch niepublicznych ośrodków adopcyjnych). Do zadań ośrodka adopcyjnego wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy w szczególności: kwalifikacja i diagnoza dzieci zgłoszonych do przysposobienia, diagnoza i dobór rodziny przysposabiającej do potrzeb dziecka, prowadzenie szkoleń dla kandydatów do przysposobienia dziecka, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne osób, które już przysposobiły dziecko, zapewnienie pomocy psychologicznej kobietom w ciąży, które sygnalizują zamiar pozostawienia dziecka bezpośrednio po urodzeniu oraz promowanie idei adopcji i poszukiwanie kandydatów do przysposobienia dziecka (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).

Kategoria RYNEK PRACY: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

- a) Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2025 : Dokument określający priorytetowe grupy osób wymagających wsparcia oraz zadania zaplanowane do realizacji w ramach przyjętych działań kierunkowych, określonych po analizie sytuacji na rynku pracy oraz dokumentów strategicznych.
- b) Organizacja i realizacja badań w zakresie rynku pracy: Zrealizowano następujące badania: „Sytuacja zatrudnieniowa w barometrowych zawodach deficytowych prognozowanych na rok 2025 w województwie śląskim”, „Efektywność wsparcia finansowanego z Krajowego Funduszu Szkoleniowego w roku 2024 w województwie śląskim”,

„Barometr zawodów” (badanie ogólnopolskie). Przeprowadzono 34 panele eksperckie-barometrowe w 31 powiatowych urzędach pracy województwa śląskiego, w wyniku których powstały plakaty barometrowe dla powiatów i województwa śląskiego, opis do infografik oraz opracowano: Raport podsumowujący badanie Barometr Zawodów na 2026 r. w województwie śląskim (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).

- c) Realizacja Programu Regionalnego na rok 2025 adresowanego do osób bezrobotnych z powiatów o wysokiej stopie bezrobocia oraz objętych stanem klęski żywiołowej: Celem Programu jest aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych z powiatów o wysokiej stopie bezrobocia oraz objętych stanem klęski żywiołowej, zarejestrowanych w jedenastu Powiatowych Urzędach Pracy z województwa śląskiego, będących Partnerami w Programie, oraz doprowadzenie w wyniku realizacji Programu do zatrudnienia deklarowanej liczby Uczestników (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- d) Transgraniczne targi pracy on line (zakup dostępu do platformy): W lutym 2025 roku odbyły się transgraniczne targi pracy w formie online, z udziałem przedsiębiorców z Czech i Słowacji oraz polskich pracodawców. W wydarzeniu uczestniczyli także poszukujący pracy z Czech i Słowacji.
- e) Realizacja projektu „Bezpieczne kroki do zatrudnienia: Reintegracja poprzez integracyjne umiejętności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy”: Projekt zakłada opracowanie, zwalidowanie i przetestowanie kompleksowego programu szkoleniowego w obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy, opartego na tzw. mikropoświadczeniach.
- f) Prowadzenie rejestru instytucji szkoleniowych: Rejestr umożliwiał wyszukiwanie ofert szkoleniowych z całej Polski i dostępny był na portalu: System Teleinformatyczny Obsługi Rejestrów. W Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Katowicach wpis do Rejestru w 2025 roku uzyskało

368 instytucji szkoleniowych. 1503 instytucje zgłosiły kontynuację działalności, zmian we wpisie lub korekty dokonało 59 podmiotów. Wykreślone zostały 302 instytucje.

Kategoria OBSZARY WIEJSKIE: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Departament Terenów Wiejskich

- a) Szkolenia w ramach wdrażania „Wojewódzkiego programu upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników na lata 2021-2030”: Szkolenia w ramach wdrażania „Wojewódzkiego programu upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników na lata 2021-2030”.
- b) Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne pn.: „Wsparcie gospodarstw edukacyjnych w województwie śląskim w 2025 r.”: Przeprowadzenie bezpłatnych zajęć edukacyjnych dla min. 5000 dzieci i młodzieży z terenu województwa śląskiego oraz podjęcie działań promocyjnych w celu popularyzacji idei edukacji w gospodarstwach edukacyjnych.
- c) Udzielenie pomocy finansowej z budżetu Województwa Śląskiego w formie dotacji celowej gminom województwa śląskiego na realizację zadań wybranych w ramach Marszałkowskiego Konkursu „Inicjatywa Sołecka” w 2025 roku: Celem jest umożliwienie społeczności lokalnej realnego wpływu na zainwestowanie środków pochodzących z budżetu Województwa Śląskiego na przedsięwzięcia, które będą służyły jej rozwojowi.
- d) Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne dotyczące wspierania rozwoju gospodyń wiejskich aktywnych społecznie na terenie województwa śląskiego w 2025 roku – „Kultywowanie Tradycji Lokalnych”: W ramach konkursu doposażono Koła Gospodyń Wiejskich w stroje regionalne, wyposażenie zaplecza oraz sprzęt promocyjny, a

także zorganizowano warsztaty rękodzielnicze, kulinarne i tradycyjne wraz z zapewnieniem niezbędnych materiałów. Realizacja zadań przyczyniła się do organizacji wydarzeń kulturalnych, integracji lokalnych społeczności oraz aktywizacji kobiet na obszarach wiejskich.

- e) Małe granty: W roku 2025 zawarto 18 umów na realizację operacji w ramach tzw. „małych grantów”. Środki w głównej mierze zostały przeznaczone na kultywowanie tradycji lokalnych, rozwój wspólnot i społeczności wiejskich, aktywizację i integrację społeczności lokalnej.

Kategoria ZDROWIE: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Departament Nadzoru Podmiotów Leczniczych i Ochrony Zdrowia

1.1. Zadania inwestycyjne realizowane przez podmiot leczniczy:

- Łącząc Naturę i Leczenie: Rewitalizacja parku szpitalnego na terenie Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu wraz z budową infrastruktury towarzyszącej. (MBO VI edycja).
- Rewitalizacja Parku przy Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. N.M.P w Częstochowie oraz stworzenie Ogrodu Ekologicznego, placu zabaw, tężni solankowej dla pacjentów i mieszkańców województwa śląskiego (MBO VI edycja).
- Rewitalizacja terenów zielonych wokół Szpitala Chorób Płuc w Orzeszu (MBO VI edycja).
- „Repty” Górnośląskie Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach „Ścieżka zdrowia w Reptach wśród pachnących ogrodów” (MBO VI edycja).
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Rejonowe Pogotowie Ratunkowe w Sosnowcu: Wioząc Życie czyli Motoambulansem szybciej na ratunek (MBO VI edycja).

- Modernizacja Centralnego Bloku Operacyjnego Szpitala Wojewódzkiego w Bielsku-Białej.
- Modernizacja bloku nr 3 na potrzeby Oddziału Klinicznego Pediatrii w Szpitalu Specjalistycznym nr 2 w Bytomiu.
- Zakup sprzętu medycznego w postaci aparatu EEG dla potrzeby Oddziału Klinicznego Pediatrii Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu.
- Zakup sprzętu medycznego w postaci diatermii elektrochirurgicznej z systemem zamykania naczyń LigaSure dla potrzeb Oddziału Chirurgii Małoinwazyjnej i Zabiegów Krótkoterminowych Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu.
- Zakup sprzętu medycznego w postaci materacy do ogrzewania ciała pacjenta dla potrzeb Centralnego Bloku Operacyjnego Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu.
- Zakup sprzętu medycznego w postaci aparatu USG na potrzeby poradni położniczo-ginekologicznej Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu.
- Zakup sprzętu medycznego dla potrzeb Pracowni Histopatologii Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu.
- Zakup sprzętu medycznego dla potrzeb Działu Rehabilitacji Szpitala Specjalistycznego Nr 2 w Bytomiu.
- Zakup sprzętu medycznego w postaci detektora promieniowania gamma z wyposażeniem dla potrzeb oddziałów zabiegowych Szpitala Specjalistycznego nr 2 w Bytomiu.
- Wykonanie instalacji sygnalizacji pożaru w piwnicach budynków A1, A2, A3, C2, D1 oraz D2 Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 4 w Bytomiu.
- Wymiana instalacji zimnej wody w piwnicach budynku B – część niska Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 4 w Bytomiu.

- Modernizacja stacji hydroforowej dla potrzeb bytowych i p.poż. w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 4 w Bytomiu.
- Zakup łóżek dla Oddziałów w tym łóżek intensywnej opieki medycznej i intensywnej terapii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 4 w Bytomiu.
- Modernizacja Oddziału Neurologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 4 w Bytomiu.
- Zakup aparatów do hemodializy dla Stacji Dializ przez Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 4 w Bytomiu.
- Zakup sterylizatora niskotemperaturowego do sterylizacji nadtlenkiem wodoru – plazma dla Centralnej Sterylizatorni Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu.
- Wykonanie zabezpieczeń ppoż w budynku B część wysoka i część niska w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu – zamknięcie szachtów instalacyjnych na 6 piętrze.
- Wymiana czujek systemu sygnalizacji pożaru na poziomie piętra 1 i 2 w budynku B część wysoka Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu.
- Zakup 2 sztuk kolumn anestezjologicznych dla Bloku Operacyjnego Oddziału Chirurgii Naczyniowej i Ogólnej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu.
- Zakup 7 lamp operacyjnych na sale operacyjne Centralnego Bloku Operacyjnego oraz Bloku Operacyjnego Chirurgii Naczyniowej wraz z systemem podtrzymania napięcia (zasilaniem awaryjnym).
- Zakup wyposażenia dla Pracowni Endoskopii (gastroskop, kolonoskop, myjnia endoskopów, szafa do przechowywania endoskopów).
- Modernizacja Sali Intensywnej Opieki Medycznej Oddziału Neurologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu.

- Zakup sterylizatora parowego dla Centralnej Sterylizatorni w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 4 w Bytomiu.
- Budowa wraz z wyposażeniem stacji uzdatniania wody w Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej.
- Przebudowa Pawilonu nr 4 Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej – Poprawa jakości usług medycznych oraz warunków pobytu pacjentów.
- Zabezpieczenie dachu zespołu budynków Pawilonów nr 1 oraz nr 6 w Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej – zapewnienie warunków do prawidłowego funkcjonowania zlokalizowanych w budynkach poradni ambulatoryjnej opieki specjalistycznej oraz komórek administracyjnych.
- Zakup aparatury medycznej dla potrzeb Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej – poprawa jakości usług medycznych.
- Unowocześnienie i dostosowanie Oddziału Obserwacyjno-Zakaźnego, Hepatologii Zakaźnej i Nabytych Niedoborów Odporności do walki z COVID-19 i innych chorób zakaźnych wraz z przebudową III piętra budynku Szpitala Specjalistycznego w Chorzowie.
- Zahamowanie procesu degradacji obiektu zabytkowego poprzez wykonanie prac naprawczych związanych z zabezpieczeniem i izolacją fundamentów budynku głównego wraz z łącznikiem oraz budynku hepatologii Szpitala Specjalistycznego w Chorzowie.
- Wzrost standardów infrastruktury medycznej i technicznej w obszarze Traktu Operacyjnego oraz Bloku Porodowego z Salą cięć cesarskich poprzez kompleksową modernizację pomieszczeń oraz pełne zabezpieczenie energetyczne i przeciwpożarowe budynków B i C Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie przy ul. Bialskiej 104/118.
- Zwiększenie efektywności, dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych poprzez rozbudowę Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im.

Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie wraz z zakupem niezbędnej aparatury medycznej.

- Modernizacja Kuchni Szpitalnej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie poprzez zakup wyposażenia.
- Zakup aparatury medycznej dla potrzeb Oddziału Pediatrycznego z Pododdziałem Alergologii Dziecięcej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie.
- Zakup mammografu cyfrowego dla potrzeb Pracowni Mammografii znajdującej się w strukturze Zakładu Diagnostyki Obrazowej Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie.
- Zakup respiratora do pracy w środowisku rezonansu magnetycznego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie.
- Zakup zestawu laparoskopowego dla potrzeb Traktu Operacyjnego Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie.
- Zakup aparatów do hemodializ i foteli do hemodializ dla prawidłowego funkcjonowania Stacji Dializ Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie.
- Zakup mikroskopu operacyjnego okulistycznego dla potrzeb Oddziału Okulistyki Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie.
- Zakup urządzeń dla Zakładu Patomorfologii Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie.
- Zakup sprzętu do rehabilitacji leczniczej dla pacjentów onkologicznych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie.

- Zakup sterylizatora dla Centralnej Sterylizatorni w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym im. Najświętszej Maryi Panny w Częstochowie.
- „Kubalonka” w Istebnej: Zabezpieczenie p.poż. obiektu WCP „Kubalonka” w Istebnej.
- Przebudowa Oddziału Neurologii wraz z wyposażeniem w sprzęt i urządzenia medyczne w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju.
- Budowa chłodni odpadów medycznych przy Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju, Al. Jana Pawła II 7.
- Przebudowa hali agregatów prądotwórczych i rozdzielni głównej w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju wraz z zakupem agregatów prądotwórczych.
- Wykonanie dostosowania Wojewódzkiego Szpitala Rehabilitacyjnego dla Dzieci w Jastrzębiu-Zdroju do wymogów przeciwpożarowych.
- Przebudowa i modernizacja kotłowni do wymagań w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw w Beskidzkim Zespole Leczniczo- Rehabilitacyjnym Szpitala Opieki Długoterminowej w Jaworzu.
- Zakup, dostawa i montaż urządzeń do pomieszczeń kuchni Beskidzkiego Zespołu Leczniczo-Rehabilitacyjnemu Szpitala Opieki Długoterminowej w Jaworzu.
- Zakup, dostawa i montaż dwóch ultrasonografów dla potrzeb Beskidzkiego Zespołu Leczniczo-Rehabilitacyjnego Szpitala Opieki Długoterminowej w Jaworzu.
- Zakup, dostawa i montaż bieżni do pomiarów prób wysiłkowych wraz z zestawem sterującym i oprogramowaniem dla potrzeb Beskidzkiego Zespołu Leczniczo-Rehabilitacyjnego Szpitala Opieki Długoterminowej w Jaworzu.

- Przebudowa obiektu – budynku Katowickiego Centrum Onkologii przy ul. Raciborskiej 28 w Katowicach z przeznaczeniem na archiwum szpitalne.
- Utworzenie Europejskiego Centrum Okulistyki w Okręgowym Szpitalu Kolejowym w Katowicach – etap I i etap II.
- Modernizacja infrastruktury informatycznej Okręgowego Szpitala Kolejowego w związku z działaniami w zakresie tworzenia Europejskiego Centrum Okulistyki.
- Wymiana sieci kanalizacji sanitarnej budynku szpitalnego Okręgowego Szpitala Kolejowego w Katowicach – s.p.z.o.z.
- Zakup sprzętu medycznego i doposażenie Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich.
- Zakup narzędzi i elektronarzędzi na potrzeby Zespołu Sal Operacyjnych Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich.
- Zakup sprzętu do rehabilitacji leczniczej dla pacjentów onkologicznych Samodzielnego Publicznego Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej im. dr. Janusza Daaba w Piekarach Śląskich.
- Modernizacja pomieszczeń na potrzeby laboratorium z wyposażeniem, w tym w aparaturę do badań genetycznych (w kierunku gruźlicy, SARS CoV-2 i innych drobnoustrojów).
- Przebudowa i modernizacja poddasza i części II piętra na potrzeby działu farmacji oraz punktu przyjęcia i dystrybucji posiłków Szpitala Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach.
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 3 w Rybniku: modernizacja Oddziału Położniczo-Ginekologicznego.
- Modernizacja systemów i urządzeń ochrony przeciwpożarowej SPZOZ WSS nr 3 w Rybniku – etap II.

- Wymiana instalacji wody zimnej, c.w.u., cyrkulacji, kanalizacji sanitarnej, elementów instalacji wentylacji z robotami towarzyszącymi Pawilonu Diagnostyczno-Zabiegowego nr 3 w SP ZOZ WSS nr 3 w Rybniku – Pawilon nr 3 część pierwsza.
- Zakup sprzętu i aparatury medycznej dla potrzeb Bloku Operacyjnego SPZOZ Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 3 w Rybniku.
- Zakup sprzętu i aparatury medycznej dla potrzeb Oddziału Urologicznego i Onkologii Urologicznej SPZOZ Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 3 w Rybniku.
- Zakup sprzętu i aparatury medycznej dla potrzeb Oddziału Okulistycznego SPZOZ Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 3 w Rybniku.
- Modernizacja układów wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej sal zabiegowych Oddziału Urologii i Onkologii Urologicznej.
- Modernizacja układu wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej Sali zabiegowej Oddziału Okulistycznego oraz wykonania układu klimatyzacji części pomieszczeń piętra pierwszego i drugiego Pawilonu nr 2 SPZOZ WSS nr 3 w Rybniku.
- Zakup sprzętu i aparatury medycznej na potrzeby Pracowni Endoskopowej Oddziału Urologii i Onkologii Urologicznej SPZOZ Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 3 w Rybniku.
- Zakup sprzętu do diagnostyki patomorfologicznej dla potrzeb SPZOZ Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 3 w Rybniku.
- Przebudowa części przyziemia, parteru, pomieszczeń gospodarczo-socjalnych i biurowych oraz kaplicy na potrzeby relokacji Oddziału Rehabilitacji w Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich.
- Przebudowa i modernizacja pomieszczeń Centralnej Sterylizacji Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich.

- Przebudowa i rozbudowa części budynku szpitala dla potrzeb dostosowania lądowiska dla śmigłowców w Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich.
- Zakup mikroskopu operacyjnego do realizacji świadczeń z zakresu mikrochirurgii w warunkach bloku operacyjnego w Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich.
- Zakup respiratora hiperbarycznego niezbędnego do realizacji świadczeń z zakresu hiperbarii tlenowej w Centrum Leczenia Oparzeń im. dr. Stanisława Sakiela w Siemianowicach Śląskich.
- Kompleksowa modernizacja szybów windowych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu.
- Kompleksowa modernizacja poradni przyszpitalnych z wyposażeniem w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu, etap II i III.
- Utworzenie Sali hybrydowej wraz z wyposażeniem w postaci angiografu dwupłaszczyznowego przez Wojewódzki Szpital Specjalistyczny nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu.
- Modernizacja dachu budynku B Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 5 im. Ś. Barbary w Sosnowcu.
- Modernizacja Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii wraz ze zwiększeniem liczby łóżek w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu.
- Rozbudowa magazynu odpadów medycznych w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym Nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu.
- Budowa windy zewnętrznej przy wejściu głównym do budynku Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu przy Placu Medyków 1.
- Zakup sprzętu do rehabilitacji leczniczej dla pacjentów onkologicznych Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego Nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu.

- Kompleksowa modernizacja i dostosowanie obiektów „Repty” Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach – Etap I.
- Kompleksowa modernizacja i dostosowanie obiektów „Repty” Górnośląskiego Centrum Rehabilitacji im. Gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach (Etap III – Pawilony L,M,N,O,P,R).
- Dostosowanie pomieszczeń Śląskiego Centrum Rehabilitacji i Prewencji w Ustroniu do obowiązujących przepisów prawa poprzez modernizację oraz likwidację barier architektonicznych pokoi łóżkowych dla pacjentów.
- Poprawa jakości udzielanych świadczeń poprzez zakup sprzętu na potrzeby Działu Fizjoterapii Śląskiego Centrum Rehabilitacji i Prewencji w Ustroniu.
- Zakup aparatu do presoterapii i masażu limfatycznego na potrzeby Działu Fizjoterapii Śląskiego Centrum Rehabilitacji i Prewencji w Ustroniu.
- Modernizacja balkonów i tarasów Budynku Głównego Szpitala Kolejowego w Wilkowicach-Bystrej.
- Przebudowa i adaptacja pomieszczeń w związku z rozszerzeniem Oddziału Rehabilitacji Ogólnoustrojowej Szpitala Kolejowego w Wilkowicach-Bystrej oraz zakup sprzętu rehabilitacyjnego.
- Odtworzenie źródła wody pitnej dla Wojewódzkiego Szpitala Chorób Płuc im. dr. Alojzego Pawelca w Wodzisławiu Śląskim.
- Budowa drogi dojazdowej z modernizacją wodociągu na potrzeby ppoż. w Wojewódzkim Szpitalu Chorób Płuc im. dr. Alojzego Pawelca w Wodzisławiu Śląskim wraz z budową nowoczesnego parkingu z systemem poboru opłat.
- Kompleksowa modernizacja Wojewódzkiego Szpitala Chorób Płuc im. dr. Alojzego Pawelca w Wodzisławiu Śląskim w zakresie dostępności architektonicznej wraz z budową nowego dźwigu osobowego.

- Zakup aparatu cyfrowego RTG na potrzeby bieżącej działalności Szpitala Chorób Płuc w Orzeszu.
- Zakup sprzętu medycznego na potrzeby bieżącej działalności Szpitala Chorób Płuc w Orzeszu.
- Zakup 10 szt. wysokoprzepływowych koncentratorów tlenu na potrzeby bieżącej działalności Szpitala Chorób Płuc w Orzeszu.
- Zwiększenie dostępności do onkologicznych świadczeń zdrowotnych poprzez przebudowę i modernizację Oddziału Chirurgii Ogólnej i Chirurgii Onkologicznej, Oddziału Położniczo-Ginekologicznego (odcinek Ginekologii), oddziału Urologii i Onkologii Urologicznej w ramach dostosowania infrastruktury i wyposażenia wraz z zakupem systemu robotycznego przez Wojewódzki Szpital Specjalistyczny Nr 2 w Jastrzębiu-Zdroju.
- Wojewódzki Ośrodek Lecznictwa Odwykowego i Zakład Opiekuńczo-Leczniczy w Gorzycach: termomodernizacja budynku C.
- Modernizacja Pawilonu Chorych G w celu dostosowania budynków do przepisów ochrony przeciwpożarowej Wojewódzkiego Szpitala Neuropsychiatrycznego im. dr. Emila Cyrana w Lublińcu.
- Zakup nowych zestawów komputerowych z systemami operacyjnymi Windows 11 i pakietem biurowym dla Wojewódzkiego Szpitala Neuropsychiatrycznego im. dr. Emila Cyrana w Lublińcu.
- Kompleksowa przebudowa modelu leczenia psychiatrycznego wraz z modernizacją infrastruktury Klinicznego Szpitala Psychiatrycznego SP ZOZ w Rybniku.
- Modernizacja sieci ciepłowniczej c.o. i c.w.u. oraz instalacji zimnej wody wraz z wymianą nawierzchni w Klinicznym Szpitalu Psychiatrycznym SP ZOZ w Rybniku – etap III.
- Modernizacja Oddziału Psychiatrii Sądowej (Pawilon III – etap I i II) w Klinicznym Szpitalu Psychiatrycznym SPZOZ w Rybniku.

- Realizacja decyzji PPOŻ w zakresie klap przeciwpożarowych w Pawilonie XVII i Pawilonie VI w Klinicznym Szpitalu Psychiatrycznym SPZOZ w Rybniku.
- Kompleksowa modernizacja stacji rozprężania tlenu medycznego wraz z posadowieniem zbiornika kriogenicznego dla oddziałów psychiatrycznych oraz wymiana wewnętrznej instalacji gazów medycznych w Oddziale Internistycznym VIII SP ZOZ Szpitala Psychiatrycznego w Toszku.
- Modernizacja pomieszczeń na potrzebę opiniowania sądowo-psychiatrycznego w budynku głównym Centrum Psychiatrii w Katowicach przy ul. Korczaka 27.
- Zespół Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach: modernizacja budynku Zespołu Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach.
- Zakup i montaż paneli fotowoltaicznych na dachu Obwodu Lecznictwa Kolejowego – s.p.z.o.z. w Bielsku-Białej.
- Przebudowa pochylni dla osób z niepełnosprawnościami wraz z przebudową schodów wejścia głównego i wymianą drzwi wejścia głównego budynku w WZOZMDZiM w Częstochowie.
- Zakup analizatora immunochemicznego do Pracowni Diagnostyki Laboratoryjnej Obwodu Lecznictwa Kolejowego w Gliwicach.
- Zakup 85 zestawów komputerowych wraz z oprogramowaniem Windows 11 PRO dla Obwodu Lecznictwa Kolejowego w Gliwicach - SPZOZ.
- Zakup 3 szt. ambulansów specjalistycznych typu C wraz z wyposażeniem na potrzeby SP ZOZ Rejonowego Pogotowia Ratunkowego w Sosnowcu.
- Zakup 5 szt. ambulansów specjalistycznych typu C wraz z wyposażeniem na potrzeby Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego w Katowicach.

- 1.2. Nadzór nad działalnością 36 samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Śląskie: Nadzór nad działalnością 36 samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej poprzez: przeprowadzenie w podmiotach nadzorowanych kontroli planowych oraz kontroli doraźnych; rozpatrzenie wniosków dotyczących zmiany struktury organizacyjnej nadzorowanych podmiotów leczniczych, nabycia aparatury i sprzętu medycznego, zbycia sprzętu i aparatury medycznej, skarg, spraw różnych z zakresu działania nadzorowanych jednostek, jak również spraw związanych z organizacją systemu udzielania świadczeń zdrowotnych w regionie; opiniowanie i zgłoszenie uwag do projektów aktów prawnych z zakresu ochrony zdrowia; rozpatrywanie wniosków o zmianę statutów podmiotów leczniczych; opiniowanie stanowisk Konwentu Marszałków Województw RP; koordynacja zadań z zakresu e-zdrowia; przygotowywanie materiałów na posiedzenia Komisji Polityki Społecznej i Ochrony Zdrowia; przygotowywanie materiałów na posiedzenie Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego; udział w opiniowaniu procesu aktualizacji Wojewódzkiego Planu Transformacji.
- 1.3. Nadzór finansowy: Pokrycie ujemnego wyniku finansowego 8 spoz za 2024 rok.
- 1.4. Dofinansowanie działalności ZAZ: Dofinansowanie bieżącej działalności Zakładów Aktywności Zawodowej.
- 1.5. Aktywne i atrakcyjne półkolonie dla dzieci i młodzieży z niepełnosprawnościami - realizacja zadania w ramach VI edycji MBO: Celem przedmiotowego konkursu było wyłonienie realizatora projektu MBO. W ramach zadania przeprowadzono grupowe zajęcia mające na celu poprawę zdrowia oraz zwiększenie aktywności fizycznej uczestników. Zajęcia stanowiły wsparcie w codziennym funkcjonowaniu beneficjentów, a także stworzyły możliwość nawiązania kontaktów interpersonalnych i wzajemnego poznania się. Beneficjenci zadania uczestniczyli w różnorodnych zajęciach grupowych wspierających rozwój, sprawność fizyczną, funkcjonowanie sensoryczne oraz umiejętności społeczne.

- 1.6. Konkurs ofert na realizację zadania Województwa Śląskiego z zakresu zdrowia publicznego dotyczącego Śląskiego Programu Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030: Celami przedmiotowego konkursu były: promocja zdrowia psychicznego oraz wzmacnianie potencjału zdrowia psychicznego; wsparcie organizacji pozarządowych prowadzących hospicja (pracowników, podopiecznych i ich otoczenia) w zakresie wzmocnienia zdrowia psychicznego.
- 1.7. Promocja i ochrona zdrowia poprzez współorganizację z Miastem Sosnowiec cyklu spotkań z zakresu edukacji zdrowotnej: Organizacja 8 spotkań edukacyjnych z ekspertami z dziedziny zdrowia, adresowanych do mieszkańców województwa śląskiego ze szczególnym uwzględnieniem seniorów. Zadanie zrealizowano w ramach „Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025” oraz „Śląskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030”.
- 1.8. Promocja i ochrona zdrowia poprzez realizowanie porozumienia z Instytucją Filmową „Silesia-Film”: Organizacja 4 prelekcji przez specjalistów przed emisją filmów w Kinie Kosmos dla mieszkańców województwa śląskiego. Zadanie zrealizowano w ramach „Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025” oraz „Śląskiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2024-2030”.
- 1.9. Porozumienie z Miastem Bielsko-Biała oraz Powiatem Bielskim w sprawie współorganizacji przedsięwzięcia pn. II Dni Zdrowia: W ramach przedsięwzięcia zrealizowano szereg działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców subregionu południowego.
- 1.10. Prowadzenie działań promocyjno-informacyjno-edukacyjnych: W ramach działań zostały podjęte czynności w postaci: współorganizacji konferencji pn. „Relacje mają moc – o rodzinie, kryzysie i przywracaniu równowagi”; organizacja 4 Konferencji Regionalnych w: Katowicach, Częstochowie, Rybniku oraz Bielsku-Białej „Budowanie odporności psychicznej dzieci i młodzieży w świetle współczesnych wyzwań”; organizacja 2 Warsztatów w Katowicach pn. „Budowanie odporności psychicznej dzieci i młodzieży”; zakupu audycji i materiałów telewizyjnych na podstawie umów zawartych z

Telewizją Jaworzno (Wydawnictwo GM Sp. z o.o.), TVP 3 Katowice oraz Radiem ESKA (Rozgłósca Radiowa Rezonans Sp. z o.o.) obejmujących m.in. promocją zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, dorosłych, starszych oraz profilaktykę zachowań suicydalnych; zapewnienia usługi cateringowej podczas zorganizowanych konferencji; zakupu artykułów promocyjnych ze znakowaniem Województwa Śląskiego.

- 1.11. Współorganizacja 47. Zjazdu Polskiego Towarzystwa Neurochirurgów w Katowicach: Celem współorganizacji konferencji była promocja województwa śląskiego.
- 1.12. Przeprowadzenie usługi szkoleniowej dla pracowników samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej dla których podmiotem tworzącym jest Województwo Śląskie: Zorganizowano cztery szkolenia grupowe dla pracowników samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, obejmujące zagadnienia z zakresu podstaw prawa medycznego oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu i metod redukcji stresu.
- 1.13. Realizacja przedsięwzięcia pn. „Razem możemy więcej dla pacjentów z chorobą Alzheimera i ich rodzin i opiekunów” realizowanego w ramach VI edycji MBO: Celem konkursu było powierzenie wykonania zadania publicznego z zakresu zdrowia publicznego, wybranego w głosowaniu mieszkańców województwa śląskiego w ramach VI edycji Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego Województwa Śląskiego. Realizowane zadanie miało na celu objęcie wszechstronną opieką medyczną pacjentów z chorobą Alzheimera i ich rodzin.
- 1.14. Konkurs ofert na realizację zadania Województwa Śląskiego z zakresu zdrowia publicznego dotyczącego ochrony i promocji zdrowia w ramach „Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025”: Celem konkursu było zwiększenie świadomości mieszkańców województwa śląskiego w zakresie czynników wpływających na zdrowie, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych, poprzez działania edukacyjne i informacyjne ukierunkowane na profilaktykę zdrowotną, poprawę jakości życia seniorów oraz wsparcie ich opiekunów i osób zawodowo mających kontakt z osobami

starszymi (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).

2. Szpital Chorób Płuc w Siewierzu Sp. z o.o.

- a) Szatnia dla pielęgniarek: Modernizacja szatni pielęgniarek celem dostosowania ich do wymagań przewidzianych przepisami prawa oraz w związku z decyzją SANEPID-u.
- b) Podjazd do poradni przyszpitalnej: Sfinansowanie budowy podjazdu do poradni przyszpitalnej dla osób niepełnosprawnych.
- c) Termomodernizacja budynku administracji: Termomodernizacji budynku administracji szpitala wraz z remontem dachu oraz wymianą orynnowania.

3. Szpital Specjalistyczny w Zabrze Sp. z o.o.

- a) Modernizacja i remonty infrastruktury szpitala: Zmodernizowanie pomieszczeń Sali wykładowej na Oddziale Dermatologii, zmodernizowanie pomieszczeń Sali zabiegowej Pracowni Hemodynamiki, zmodernizowanie ciągów komunikacyjnych, zmodernizowanie pomieszczeń na potrzeby Apteki Szpitalnej (częściowo), opracowanie dokumentacji projektowej dot. budowy Centralnej Sterylizatorni, doprowadzono instalację gazów medycznych.
- b) Zakupy urządzeń i sprzętu medycznego: Zakupiono urządzenia i sprzęt medyczny.
- c) Doposażenie bazy magazynowej w zasoby niezbędne do realizacji zadań Ochrony Ludności i Obrony Cywilnej: Zakupiono urządzenia i sprzęt do realizacji zadań OLiOC.

4. Śląskie Centrum Rehabilitacyjno-Uzdrowiskowe w Rabce-Zdroju sp. z o.o.

- a) Przebudowa wraz ze zmianą sposobu użytkowania pomieszczeń byłej kotłowni na pokoje pacjentów oraz modernizacja łazienek Oddziału C na I i II piętrze dla Śląskiego Centrum Rehabilitacyjno-Uzdrowiskowego im. dr A. Szebesty w Rabce-Zdroju sp. z o.o.: Dostosowanie bazy

lokalowej dla pacjentów sanatoryjnych zgodnie z wymaganiami ustawowymi, z łazienkami przy każdym pokoju, z izolatką oraz z łazienkami dla n-sprawnych na I i II p, winda – platforma służąca pacjentom z problemami w poruszaniu się umożliwia zjazd/wyjazd na stołówkę z I i II piętra na parter.

- b) Zabezpieczenie przeciwpożarowe wszystkich przejść instalacyjnych między strefą techniczną a usługowo-mieszkalną w przyziemiu Pawilonu II: Realizacja decyzji KP Państwowej Straży Pożarnej nakazującej: dokonać uszczelnienia przejść przewodów instalacyjnych i wentylacyjnych w ścianach i stropach wydzielających strefy pożarowe oraz poszczególne budynki.
- c) Prace drogowe w ciągu drogi pożarowej do budynku Pawilonu II: Realizacja decyzji KP Państwowej Straży Pożarnej nakazującej: zapewnienie dla obiektu wymaganej drogi pożarowej (istniejący układ komunikacyjny nie spełnia wymagań stawianych drogom pożarowym: dojazd do budynku z ul. Nowy Świat do ul. Dietla oraz drogami wewnętrznymi).
- d) Wymiana okien na poziomie minus dwa z robotami montażowymi: Pomieszczenia dotychczas wyposażone w system grzania fawirami – nie dopuszczalnymi w pomieszczeniach służby zdrowia, zabudowa nowych okien spełniających normy izolacyjne, wykonanie nowych łazienek o współczesnym standardzie dla pacjentów oddz. B.
- e) Zakup wyposażenia pokoi remontowanego oddz. C: Wymiana zużytego wyposażenia pokoi (łóżka, materace, szafy, szafki przyłóżkowe, krzesła, stoły).
- f) Kompleksowa termomodernizacja segmentu basenowego w ŚCRU: Wymiana przeszklonej ściany oraz naprawa nawierzchni przyległego tarasu ze względu na brak właściwej izolacji cieplnej fasady basenu oraz okien. Teras wymagał remontu ze względu na zły stan techniczny przez co powodował przecieki do pomieszczenia podbasenia.
- g) Remont dachów/tarasów ŚCRU: Naprawa znacznej powierzchni dachów i tarasów (stanowiących dachy dla użytkowych pomieszczeń)

będących w bardzo złym stanie technicznym, co powodowało przecieki, zarówno w dachach blaszanych, krytych papą lub na tarasach krytych pianką poliuretanową lub płytkami lastriko.

- h) Dobudowa szybu windowego: Dotychczasowa jedyna winda nie spełnia wymogów windy szpitalnej – dobudowa zewnętrznego szybu windowego dostosowanego do wymogów określonych normy i przepisy w podmiotach leczniczych.
- i) Remont sali gimnastycznej w budynku szkoły: Poprawa bezpieczeństwa użytkowników Sali (dzieci) poprzez zerwanie starej podłogi – (duże uszkodzenia klepek), wymiana oświetlenia, wentylacja, położenie nowej wykładziny.
- j) Zakup sprzętu medycznego oraz rehabilitacyjnego: Wyposażenie pododdziału rehabilitacji kardiologicznej w niezbędny sprzęt medyczny dla programu KOS-zawał. Zakup łóżek do suchego hydromasażu – poszerzenie bazy zabiegowej.

5. Śląskie Centrum Reumatologii im. gen. Jerzego Ziętka w Ustroniu Sp. z o.o.

- a) Zakup aparatu RTG: Podniesienie jakości leczenia i diagnostyki dla pacjentów Centrum Reumatologii Sp. z o.o. poprzez wymianę przestarzałego RTG na RTG nowej generacji wraz z niezbędną adaptacją pomieszczeń.
- b) Zadanie inwestycyjne: Zniesienie barier architektonicznych i poprawa dostępności dla pacjentów poprzez montaż dźwigu osobowego wraz z modernizacją klatki schodowej pomiędzy ambulatoryjną opieką specjalistyczną, a pracownią diagnostyki obrazowej.
- c) Zakup sprzętu medycznego: Zakup sprzętu medycznego służącego poprawie jakości i dostępności do świadczeń medycznych stanowiących bieżącą działalność Spółki.

6. Uzdrowisko Goczałkowice-Zdrój sp. z o.o.

- a) Remont/konserwacja pokrycia dachowego w budynkach Uzdrowiska:
Celem prac było zapobieżenie przeciekom, poprawa ochrony obiektów przed czynnikami atmosferycznymi oraz utrzymanie dachów w należyłym stanie technicznym.
- b) Wymiana klimatyzacji i wentylacji w budynku kuchni i jadalni Uzdrowiska: Wymiana instalacji klimatyzacji i wentylacji w budynku kuchni i jadalni Uzdrowiska obejmowała realizację prac mających na celu poprawę warunków higieniczno-sanitarnych, komfortu użytkowania oraz zapewnienie właściwej wymiany powietrza w pomieszczeniach zaplecza gastronomicznego i części konsumpcyjnej.
- c) Modernizacja istniejących systemów sygnalizacji pożarowej SSP (projekt + realizacja): Zakończono zasadnicze prace związane z budową systemu sygnalizacji pożaru w Kompleksie Obiektów, obejmujące wykonanie tras kablowych, wymianę czujek, ręcznych ostrzegaczy pożarowych oraz centrali pożarowej. Aktualnie trwają prace związane z uruchomieniem systemu wizualizacji i adresowaniem elementów systemu, po których przeprowadzone zostanie szkolenie personelu.
- d) Modernizacja łazienek w obiektach Uzdrowiska: W ramach realizacji zadania pn. „Modernizacja łazienek w obiektach Uzdrowiska” w budynku sanatoryjnym Magnolia zakończono prace remontowe obejmujące 9 łazienek, wraz z jednoczesnym odświeżeniem przynależnych pokoi. rozpoczęto remont kolejnych łazienek w pawilonie sanatoryjnym Limba, gdzie aktualnie prowadzone są prace modernizacyjne.
- e) Przebudowa zabytkowego pawilonu Wrzos: Kompleksowa modernizacja i rewitalizacja zabytkowego Pawilonu „Wrzos”, niezbędna ze względu na jego zły stan techniczny oraz konieczność dostosowania obiektu do obowiązujących przepisów budowlanych i przeciwpożarowych. Realizacja projektu jest potrzebna, ponieważ pozwoli zapobiec dalszej degradacji cennego obiektu zabytkowego

oraz wyeliminuje istniejące zagrożenia dla bezpieczeństwa użytkowników.

- f) Zakup sprzętu gastronomicznego tj. zmywarki oraz zmywarki tunelowej: Zakupiono sprzęt gastronomiczny, tj. zmywarki oraz zmywarke tunelową.
- g) Zakupy inwestycyjne: zakup sprzętu rehabilitacyjnego i medycznego: Zakupiono szeroki zakres specjalistycznego sprzętu medycznego i rehabilitacyjnego, obejmującego wyposażenie diagnostyczne, terapeutyczne, rehabilitacyjne oraz pomocnicze, niezbędne do kompleksowej opieki nad pacjentami. Realizacja zakupów przyczyniła się do podniesienia jakości i dostępności świadczeń zdrowotnych oraz poprawy warunków leczenia i rehabilitacji.
- h) Rozbiórka szklarni zagrażającej bezpieczeństwu: Rozbiórka szklarni zagrażającej bezpieczeństwu, obejmowała likwidację wyeksploatowanego obiektu, którego stan techniczny stwarzał zagrożenie dla bezpieczeństwa użytkowników oraz mienia. Zakres prac obejmował demontaż konstrukcji szklarni, usunięcie elementów instalacyjnych, segregację i wywóz odpadów oraz uporządkowanie terenu po zakończeniu robót.

Kategoria SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Mieszkaniec:

1. Departament Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami

- a) Sprzedaż nieruchomości położonej w Rybniku: Zbycie nieruchomości położonej w Rybniku przy ul. Gliwickiej, oznaczonej geodezyjnie jako działka nr 4250/41 w związku z planowaną inwestycją Gminy Rybnik dotyczącą przeznaczenia ww. działki pod urządzenie stanowisk postojowych dla samochodów osób korzystających z przylegającego miejskiego Parku Leśnego „Wiśniowiec”.

2. Departament Inwestycji

- a) Przebudowa boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej nr 3 w Kłobucku W ramach zadania wykonano prace związane z przebudową boiska na boisko wielofunkcyjne przy Szkole Podstawowej nr 3 oraz prowadzono nadzór inwestorski nad prawidłowością realizacji zadania (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- b) Budowa zaplecza socjalno-szatniowego na boisku sportowym w miejscowości Cykarzew Północny: W ramach zadania prowadzono prace związane z budową zaplecza socjalno-szatniowego przy kompleksie boisk oraz nadzór nad prawidłowością realizacji zadania (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- c) Budowa sali gimnastycznej wraz z łącznikiem przy szkole w m. Sokolniki: W ramach zadania prowadzono prace związane z budową sali gimnastycznej wraz z łącznikiem przy Szkole Podstawowej (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- d) Budowa sali gimnastycznej w Wiśle Małej: W ramach zadania prowadzono prace związane z budową sali gimnastycznej wraz z łącznikiem przy Szkole Podstawowej (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- e) Przebudowa infrastruktury budynku basenu krytego przy ul. Chryzantem 10 w Rudzie Śląskiej: W ramach zadania została przebudowana infrastruktura budynku basenu krytego w Rudzie Śląskiej oraz wykonano prace w zakresie zagospodarowania terenu (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- f) Modernizacja hali sportowej KS „Michał” – wymiana nawierzchni W ramach zadania została wymieniona nawierzchnia hali sportowej KS „Michał” w Siemianowicach Śląskich (zadanie finansowane ze środków

zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania.).

- g) Modernizacja nawierzchni boiska przy Szkole Podstawowej nr 8 w Skoczowie: W ramach zadania wykonano modernizację boiska sportowego przy Szkole Podstawowej nr 8 w Skoczowie, która obejmowała wymianę nawierzchni boiska oraz urządzeń (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- h) Budowa hali sportowej w ramach inwestycji „Rozbudowa budynku Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w miejscowości Kalej”: W ramach zadania zostały zrealizowane roboty związane z budową hali sportowej oraz prowadzono nadzór inwestorski na prawidłowością realizacji zadania (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- i) Rozwój infrastruktury sportowej w Zabrze: W ramach zadania prowadzono prace związane z przebudową boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej nr 25 nr 43 oraz przy Zabrzeńskim Centrum Kształcenia Ogólnego i Zawodowego (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).
- j) Żorska Akademia Tenisa – budowa hali do tenisa ziemnego wraz z zapleczem szatniowym przy ul. Folwareckiej w Żorach: W ramach zadania realizowano roboty obejmujące budowę hali tenisa ziemnego wraz z zapleczem szatniowym (zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania).

3. Departament Promocji, Gospodarki i Sportu

- a) Upowszechnianie kultury fizycznej: Wsparcie realizacji zadania publicznego Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury fizycznej, które realizowano w zakresie: 1.Organizacji imprez sportowych rangi wojewódzkiej, ogólnopolskiej i międzynarodowej. 2.Organizacji konferencji szkoleniowej dotyczącej współpracy Urzędu

Marszałkowskiego Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi w zakresie kultury fizycznej oraz oceny współzawodnictwa sportowego i analizy wyników sportowych.

- b) Upowszechnianie kultury fizycznej dedykowane dla rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami: Zadanie mające na celu upowszechnianie kultury fizycznej dedykowane dla rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami poprzez: Organizację imprez sportowych rangi wojewódzkiej, ogólnopolskiej i międzynarodowej z udziałem sportowców z niepełnosprawnościami; organizację zajęć sekcji sportowej z udziałem sportowców z niepełnosprawnościami; organizację zajęć praktyczno-teoretycznych w zakresie upowszechniania kultury fizycznej dedykowanych dla rozwoju sportu osób z niepełnosprawnościami.
- c) Upowszechnianie kultury fizycznej: Zrealizowano w ramach VI edycji Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego w obszarze upowszechniania kultury fizycznej 5 projektów wybranych przez mieszkańców Województwa Śląskiego.
- d) Upowszechnianie kultury fizycznej: Wsparcie zadania publicznego Województwa Śląskiego, które zrealizowano w dziedzinie upowszechniania kultury fizycznej dzieci i młodzieży w zakresie szkolenia dzieci i młodzieży pn. Program Klub.
- e) Upowszechnianie kultury fizycznej: Zadanie publiczne województwa śląskiego w dziedzinie kultury fizycznej zrealizowano poprzez specjalistyczną diagnostykę sportową Medalistów Mistrzostw Polski w kategoriach młodzik, junior młodszy, junior starszy, młodzieżowiec reprezentujących Województwo Śląskie – Śląskie Diamenty.
- f) Upowszechnianie kultury fizycznej: Wsparcie zadania publicznego Województwa Śląskiego, które realizowano w zakresie:
Upowszechniania kultury fizycznej oraz bezpieczeństwa publicznego realizowane w następujących działaniach: Organizacja i uczestnictwo w regionalnych, ogólnopolskich i międzynarodowych imprezach sportowych. Organizacja szkolenia dzieci i młodzieży uzdolnionej

sportowo oraz sportowców z niepełnosprawnościami. Organizacja przedsięwzięć dotyczących sportu dla wszystkich, ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży niedostosowanej oraz środowisk o niskim statusie materialnym. Badania diagnostyczne i ogólnolekarskie kadry młodzików Województwa Śląskiego oraz badania uprawniające zawodników z niepełnosprawnościami do udziału w rywalizacji sportowej. Upowszechnianie kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży. Sport akademicki w zakresie upowszechniania kultury fizycznej. Szkolenie kadry wojewódzkiej młodzików w 2025 roku. Udział w Finałach Ogólnopolskich Olimpiad Młodzieżowych. Sporty lotnicze. Sporty motorowe.

- g) Tryb pozakonkursowy 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie: Udzielono dotacji w trybie pozakonkursowym dla 26 podmiotów uprawnionych w dziedzinie kultury fizycznej.
- h) Dotacje udzielone jednostkom ratownictwa górskiego - tryb pozakonkursowy: Udzielono dotacji celowej z pominięciem otwartego konkursu ofert podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego na finansowanie zadań w zakresie ratownictwa górskiego.
- i) Zakup pucharów: Zakupiono 325 pucharów.
- j) Zakup piłek: Zakupiono łącznie 450 piłek (w tym piłki do piłki nożnej, ręcznej, siatkowej oraz do koszykówki).
- k) Nagrody Marszałka Województwa Śląskiego za wybitne osiągnięcia sportowe: Nagrodzono 76 sportowców.

4. Departament Rozwoju Turystyki

- a) Otwarte konkursy ofert na zadania publiczne woj. śląskiego w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa: Wsparcie zadań w dziedzinie turystyki i krajoznawstwa: wytyczanie, znakowanie i utrzymanie szlaków turystycznych na obszarze Woj. Śląskiego; Śląskie. Bez Barier – wsparcie turystyki osób niepełnosprawnych; konkurs w ramach VI edycji MBO: Potęga pary – jak parowóz zmienił świat.

- b) Wojewódzkie Obchody Światowego Dnia Turystyki: Najważniejsze święto turystyki w województwie podczas którego zostały wręczone Dyplomy Marszałka Województwa Śląskiego za zasługi dla rozwoju turystyki.
- c) Rozwój produktu tradycyjnego: Organizacja finału regionalnego Konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”. Promocja podczas Ogólnopolskiego Finału Konkursu „Nasze Kulinarne Dziedzictwo – Smaki Regionów”. Udział w targach Smaki Regionów w Poznaniu i targach EKOstyl w Bielsku-Białej.
- d) Opracowanie Programu Rozwoju Enoturystyki w Województwie Śląskim: Program ma na celu wytyczenie celów i zadań związanych z rozwojem produktu turystycznego – enoturystyki w województwie śląskim.

5. Koleje Śląskie Sp. z o.o.

- a) Kolej na Beskidy: Organizacja wycieczek z przewodnikiem na terenie Beskidów z biletem Kolei Śląskich.

6. Park Śląski im. Gen. J. Ziętka S.A.

- a) Budowa odcinka kolei linowej na trasie Stadion – Planetarium na terenie Parku Śląskiego w Chorzowie: Inwestycja obejmuje wykonanie dokumentacji projektowej wraz z wszelkimi wymaganymi uzgodnieniami oraz budowę kolei linowej na trasie Stadion – Planetarium.
- b) Częściowa modernizacja dachu w budynku dyrekcji Parku Śląskiego S.A. wraz z remontem ściany murowanej oraz wymianą stolarki przy Al. Różanej 2 w Chorzowie: Inwestycja obejmowała wymianę okien, modernizację oraz remont dachu budynku Dyrekcji.
- c) Wykonanie modernizacji istniejącego systemu parkingowego na terenie Parku Śląskiego w Chorzowie: Inwestycja obejmowała wykonanie projektu technicznego modernizacji wraz z dostawą, instalacją, wdrożeniem zintegrowanego informatycznego systemu parkingowego, umożliwiającego kompleksowe zarządzanie parkingami.

- d) Wykonanie robót polegających na oczyszczeniu i uprzątnięciu terenu po dawnych ogródkach działkowych na terenie Parku Śląskiego w Chorzowie: Inwestycja obejmuje przygotowanie terenu pod utworzenie Arboretum w Parku Śląskim polegające na oczyszczeniu i uprzątnięciu terenu po dawnych ogródkach działkowych na terenie Parku Śląskiego.
- e) Remont Pawilonu Przyrodnika na terenie Parku Śląskiego: Inwestycja obejmowała wykonanie projektu, wymianę okien oraz wykonanie remontu budynku Pawilonu Przyrodnika.

7. Stadion Śląski w Chorzowie

- a) Remont łazienek w holu strefy VIP – poziom +00, +01: Wykonanie kompleksowego remontu łazienek w strefie VIP, wyremontowano 28 łazienek, do obsługi 3000 osób korzystających ze strefy VIP (VIP GOLD, VIP SILVER oraz zwykły VIP).
- b) Rozbudowa zalecza technicznego Stadionu Śląskiego: budowa obiektu dla przechowywania sprzętów do organizacji imprez sportowych i kulturalnych: Zaprojektowano i wybudowano hale do przechowywania sprzętu do organizacji imprez sportowych i kulturalnych. Hala ma na celu zwiększenie możliwości Stadionu Śląskiego, zagospodarowanie i zwiększenie powierzchni magazynowych w celu dostosowania obiektu do nowych wyzwań oraz realizacji nałożonych celów i planów na nadchodzące lata.

8. Śląski Ogród Zoologiczny

- a) Wieczór Marzeń w ZOO: Wyjątkowe wydarzenie o charakterze społecznym i edukacyjnym, organizowane z myślą o dzieciach zmagających się z chorobami przewlekłymi, niepełnosprawnościami oraz innymi trudnymi doświadczeniami życiowymi. Celem zadania jest stworzenie dla uczestników niezapomnianego, bezpiecznego i pełnego pozytywnych emocji wieczoru, który pozwoli im choć na chwilę oderwać się od codziennych trudności i spełnić ich marzenia o wyjątkowej wizycie w ogrodzie zoologicznym po godzinach jego funkcjonowania. (Patronat Marszałka Województwa Śląskiego).

- b) Budowa pomieszczenia magazynowego na słomę i pasze objętościowe: Projekt polegał na budowie pomieszczenia magazynowego przeznaczonego do składowania słomy oraz pasz objętościowych, wykorzystywanych w codziennym żywieniu zwierząt utrzymywanych w ZOO. Realizacja inwestycji miała na celu zapewnienie właściwych warunków magazynowania materiałów paszowych, poprawę bezpieczeństwa przeciwpożarowego oraz usprawnienie organizacji pracy związanej z obsługą zwierząt.
- c) Remont części muru oporowego wokół wybiegu dla wielbłądów: Zadanie polegało na remoncie wybranych odcinków muru oporowego zlokalizowanego wokół wybiegu dla wielbłądów, którego stan techniczny uległ pogorszeniu na skutek wieloletniej eksploatacji oraz oddziaływania warunków atmosferycznych. Celem realizacji zadania było przywrócenie właściwych parametrów technicznych i użytkowych konstrukcji, a także zapewnienie bezpieczeństwa zwierząt, pracowników oraz odwiedzających ZOO.
- d) Remont ogrodzenia przy Pawilonie Antylopiarni: Inwestycja objęła demontaż istniejącego, zniszczonego ogrodzenia, które ze względu na zużycie techniczne i obniżone walory użytkowe nie spełniało już swojej funkcji ochronnej ani estetycznej oraz zamontowanie nowego ogrodzenia wykonanego z drewna robinii akacjowej – trwałego i naturalnego materiału, który dobrze komponuje się z otoczeniem wybiegów zwierząt oraz spełnia wysokie standardy bezpieczeństwa wraz z montażem panelowych ogrodzeń technicznych wokół podwórek zwierząt, wyposażonych w odpowiednie bramy i furtki.
- e) Modernizacja lwiarni – wykonanie sztucznej skały: Zadanie polegało na modernizacji lwiarni poprzez wykonanie elementu sztucznej skały, stanowiącego integralną część aranżacji wybiegu dla lwów. Celem realizacji zadania było wzbogacenie przestrzeni bytowej zwierząt, poprawa warunków dobrostanu oraz zwiększenie atrakcyjności i funkcjonalności ekspozycji dla odwiedzających ogród zoologiczny.

- f) Zakup maszyn i urządzeń w celu doposażenia warsztatu: Zadanie polegało na zakupie maszyn i urządzeń przeznaczonych na doposażenie warsztatu technicznego Śląskiego Ogrodu Zoologicznego. Celem realizacji zadania było zwiększenie możliwości technicznych warsztatu, poprawa jakości i efektywności wykonywanych prac oraz zapewnienie bezpiecznych i ergonomicznych warunków pracy dla pracowników.
- g) Zakup pojazdów elektrycznych typu melex (2 szt.): Zadanie polegało na zakupie dwóch pojazdów elektrycznych typu Melex, przeznaczonych do użytkowania na terenie Śląskiego Ogrodu Zoologicznego. Celem realizacji zadania było usprawnienie transportu wewnętrznego, poprawa organizacji pracy oraz ograniczenie negatywnego wpływu działalności jednostki na środowisko naturalne.
- h) Zakup podnośnika koszowego (zwyżka): Zadanie polegało na zakupie podnośnika koszowego (zwyżki) przeznaczonego do wykonywania prac na wysokości) na terenie Śląskiego Ogrodu Zoologicznego. Realizacja zadania miała na celu poprawę bezpieczeństwa pracy, zwiększenie efektywności realizowanych zadań technicznych oraz uniezależnienie jednostki od usług zewnętrznych w zakresie prac wysokościowych.
- i) Enrichment wybiegu wraz z remontem wyspy dla gibbonów: Zakres zadania obejmował remont istniejącej wyspy, w tym wzmocnienie i odtworzenie elementów konstrukcyjnych, a także wykonanie i montaż nowych elementów wzbogacających środowisko bytowe gibbonów (enrichment), takich jak konstrukcje do wspinaczki, przesiadywania i przemieszczania się. Zastosowane rozwiązania zostały dostosowane do naturalnych potrzeb behawioralnych gatunku, w szczególności do aktywności lokomotorycznej, eksploracyjnej oraz społecznej.
- j) Przyroda w centrum uwagi w Śląskim ZOO - cykl wydarzeń w ZOO: W ramach realizacji projektu „Przyroda w centrum uwagi w Śląskim ZOO” zorganizowano cykl wydarzeń edukacyjno-ekologicznych, w tym m.in. Dzień Lasu, Dzień Pandy, Dzień Pszczoły oraz inne tematyczne akcje przyrodnicze. Wydarzenia miały charakter otwarty i były skierowane do

dzieci, młodzieży oraz rodzin, a ich głównym celem było kształtowanie postaw proekologicznych, zwiększanie świadomości przyrodniczej oraz promowanie ochrony środowiska i bioróżnorodności.

9. Zabytkowa Kopalnia Ignacy w Rybniku

- a) Święto Szlaku Zabytków Techniki: Organizacja wydarzeń w ramach Święta Szlaku Zabytków Techniki.

10. Zamek Cieszyn

- a) Święto Szlaku Zabytków Techniki: Organizacja wydarzeń w ramach Święta Szlaku Zabytków Techniki.

W ramach obszaru Mieszkaniec zidentyfikowano 385 zadań finansowanych ze środków własnych w 2025 roku. Zadania możemy przypisać do 7 kategorii: edukacji, kultury, aspektów społecznych i rynku pracy, obszarów wiejskich, zdrowia oraz sportu i turystyki i rekreacji.

Statystyka zadań dla obszaru MIESZKANIEC:

- a) razem wszystkie zadania: 594 zadań, z czego zadania z obszaru Mieszkaniec stanowią 64,8%.
- b) razem zadania w obszarze Mieszkaniec: 385 zadań.
- c) kategoria edukacja: 101 zadań, udział procentowy: 26,2%.
- d) kategoria kultura: 45 zadań, udział procentowy 11,7%.
- e) kategoria społeczne: 26 zadań, udział procentowy: 6,5%.
- f) kategoria rynek pracy: 6 zadań, udział procentowy: 1,6%.
- g) kategoria obszary wiejskie: 5 zadań, udział procentowy: 1,3%.
- h) kategoria zdrowie: 157 zadań, udział procentowy: 40,8%.
- i) kategoria inne (sport, turystyka i rekreacja): 46 zadań, udział procentowy: 11,9%.

1.6. OBSZAR: PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

4.6.1. Wykaz dokumentów strategicznych realizowanych w obszarze Przestrzeń i Środowisko

Kategoria TRANSPORT: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Przestrzeń i Środowisko:

1. Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego

Województwa Śląskiego (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr V/11/9/2015 z dnia 31 sierpnia 2015 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji.

Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) W 2025 r. zakupiono 6 szt. elektrycznych zespołów trakcyjnych w ramach umowy z dnia 29.02.2024 r. zawartej pomiędzy Województwem Śląskim a Newag S.A. na dostawę 22 sztuk EZT (wraz z opcją dostawy 8 szt. EZT) oraz świadczenie usług serwisowych dla dostarczonych EZT. Na zakup Województwo otrzymało dofinansowanie z programów FE SL 2021–2027 i Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO).

2. Regionalny Plan Transportowy dla Województwa Śląskiego (RPT)

(Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 209/484/VI/2024 z dnia 30 stycznia 2024 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Zapisy RPT warunkują bezpośrednio wydatkowanie środków FESL 2021-2027 w ramach Osi Priorytetowej IV Fundusze Europejskie dla sprawnego transportu. W wyniku ogłoszonych naborów realizowane są następujące inwestycje:
 - Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 925 od granicy miasta na prawach powiatu Ruda Śląska – A1 do granicy miasta na prawach powiatu Rybnik (Województwo Śląskie).

- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 925 – ul. Mikołowska w Rybniku (Miasto Rybnik).
- Budowa trasy N-S w Rudzie Śląskiej od ul. Bielszowickiej do autostrady A4 (Miasto Ruda Śląska).
- Zakup zeroemisyjnego taboru kolejowego (Województwo Śląskie).
- Rozbudowa i doposażenie zaplecza technicznego Spółki Koleje Śląskie Sp. z o.o. w Katowicach (Koleje Śląskie Sp. z o.o.).

Ponadto w ramach FESL 2021-2027 prowadzone są inicjatywy sprzyjające osiągnięciu celów RPT. W 2025 roku wybrano do dofinansowania projekty wspierające mobilność miejską w subregionach zachodnim i centralnym (w tym jeden projekt wybrany w trybie niekonkurencyjnym realizowany przez GZM we współpracy z Miastem Sosnowiec „Zrównoważona, inteligentna mobilność – kluczem do transformacji regionu – Etap 2”) oraz rozbudowę regionalnych tras rowerowych (we wszystkich 4 subregionach).

3. Regionalna Polityka Rowerowa wraz z planem sieci regionalnych tras rowerowych (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2309/461/VI/2023 z dnia 3 listopada 2023 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Udział w targach rowerowych o nazwie Fiets en Wandelbeurs w Utrechcie (Królestwo Niderlandów) w dniach 14-16 lutego – stoisko w ramach większego stoiska organizowanego przez POT. Prelekcja na temat tras rowerowych w Województwie Śląskim.
- b) Udział w targach rowerowych Bike Expo w Warszawie w dniach 5-6 kwietnia – stoisko wspólnie z ŚOT.
- c) Stoisko promocyjne na festiwalu rowerowym CZEWA BIKE FEST w Częstochowie w dniach 9-11 maja.
- d) Organizacja Ósmego Forum Oficerów Rowerowych w dniu 3 czerwca w Częstochowie. Udział ponad 80 samorządowców.

- e) Stoisko promocyjne na festiwalu rowerowym Happy Bike Beskidy w Bielsku-Białej w dniach 22-24 sierpnia.
- f) Trzecie spotkanie ekspertów rowerowych Regionalnego Trójkąta Weimarskiego. Współorganizacja i koordynacja udziału polskiej delegacji w wydarzeniu. Udział w warsztatach i konferencji. Prezentacja pt. „Jak Polacy jeżdżą na rowerach?” Lille, Francja, 22-24 września.
- g) Organizacja Pierwszego Forum Mobilności Rowerowej w ramach Kongresu Nowej Mobilności. Międzynarodowe Centrum Kongresowe w Katowicach, Katowice, 25 września.

Kategoria ŚRODOWISKO I PRZYRODA: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Przestrzeń i Środowisko:

1. Wojewódzki Program Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2027 (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2841/194/VI/2020 z dnia 9 grudnia 2020 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Realizacja zadań w ramach ogłoszonych konkursów przyniosła wiele wymiernych efektów, które znacząco wpłynęły na ochronę przyrody, rozwój tradycji pasterskich i promocję regionu. Dzięki projektowi wypasano łącznie 5 083 owce i 87 kóz, co pozwoliło zachować tradycyjny krajobraz kulturowy oraz przyczyniło się do ochrony różnorodności biologicznej. W Beskidach objęto wypasem aż 991,30 ha terenów, a na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej 23 ha, co pozwoliło nie tylko chronić cenne siedliska, ale również pielęgnować tradycyjne praktyki gospodarowania na tych obszarach. W ramach projektu zorganizowano również warsztaty edukacyjne, które promowały wiedzę o tradycyjnym pasterstwie i jego roli w ochronie środowiska. Powstała nowa baczka, która stała się symbolem odradzania się tej ważnej dla regionu tradycji. Zrealizowano także remont istniejących baczek, co znacząco poprawiło warunki pracy pasterzy i stworzyło przestrzeń dla

działań edukacyjnych i promocyjnych. Realizacja konkursów przyczyniła się również do organizacji licznych wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i promocyjnych, które miały na celu pielęgnowanie tradycji pasterskich oraz integrację lokalnych społeczności.

2. Strategia Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego do roku 2030

(Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr IV/28/2/2012 z dnia 12 listopada 2012 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Podjęcie przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwał nr: VII/18/9/2025 z dnia 22 września 2025 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu Las Grodziecki, VII/20/12/2025 z dnia 17 listopada 2025 r. w sprawie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd w części położonej w województwie śląskim.
- b) Realizacja Wojewódzkiego Programu Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2027.
- c) Audyt krajobrazowy województwa śląskiego – dokument został przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z dnia 23 czerwca 2025 r. w sprawie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego.
- d) Gromadzenie i udostępnianie informacji o środowisku w ramach geoportalu Województwa Śląskiego (ORSIP) – aplikacje z zakresu dziedzinowego „Przyroda i środowisko”, baza BIOGEO-Silesia.
- e) Działania w zakresie czynnej ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków na terenie parków krajobrazowych województwa śląskiego.
- f) Weryfikacja terenowa obiektów z bazy danych o georóżnorodności województwa śląskiego oraz bieżące uzupełnianie bazy.
- g) Uruchomienie Serwisu Przyrodniczego Województwa Śląskiego Śląskie. Przyroda.

- 3. Program usuwania azbestu z terenu województwa śląskiego do roku 2032** (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 1258/49/IV/2011 z dnia 19 maja 2011 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:
- a) Przygotowanie do Ministerstwa Rozwoju i Technologii informacji o realizacji programu oczyszczania kraju z azbestu za rok 2024 na poziomie wojewódzkim.
- 4. Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego** (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/5/1/2024 z dnia 23 września 2024 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:
- a) Sporządzono raport z Programu ochrony środowiska dla województwa śląskiego. Opiniowanie powiatowych programów ochrony środowiska.
- 5. Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028** (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/6/8/2024 z dnia 21 października 2024 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:
- a) Przygotowanie do Ministerstwa Klimatu i Środowiska informacji o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wraz z oceną ich efektywności za 2024 r.
Określono założenia i cele do planowanej kampanii informacyjno-edukacyjnej dotyczącej hierarchii sposobów postępowania z odpadami.
- 6. Program ochrony środowiska przed hałasem dla województwa śląskiego** (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VII/3/4/2024 z dnia 10 czerwca 2024 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:
- a) Realizacja działań wskazanych w programie przez Prezydentów Miast, Zarządzających Głównymi Drogami oraz Głównymi Liniami Kolejowymi.
- 7. Program ochrony powietrza dla województwa śląskiego** (Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/62/8/2023 z dnia 20 listopada 2023 r.).

Dokument wymaga aktualizacji. Pierwsze analizy rozpoczną się po otrzymaniu Rocznej oceny jakości powietrza w województwie śląskim za rok 2025.

Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Sporządzenie dla Ministra Klimatu i Środowiska rocznego sprawozdania z realizacji zadań wynikający z Programu ochrony powietrza oraz Planu działań krótkoterminowych z terenu województwa śląskiego.

8. Wojewódzki program upowszechniania znajomości przepisów ustawy o ochronie zwierząt wśród rolników na lata 2021-2030 (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2315/174/VI/2020 z dnia 14 października 2020 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Zadanie zostało zrealizowane poprzez zawarcie umowy ze Śląskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Częstochowie. W ramach umowy przeprowadzono 20 szkoleń dla rolników.

9. Polityka gospodarki niskoemisyjnej dla województwa śląskiego. Regionalna polityka energetyczna do roku 2030 wraz z Prognozą oddziaływania na środowisko (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego 2873/194/VI/2020 z dnia 9 grudnia 2020 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Aktywny udział w konsultacjach zapisów dokumentów strategicznych szczebla krajowego i regionalnego w obszarach objętych dokumentem. Bieżąca analiza rozporządzeń i dyrektyw UE związanych z polityką energetyczno-klimatyczną. Aktywny udział w konsultacjach projektów aktów prawa powszechnie obowiązującego w obszarach związanych z sektorem energetycznym, w tym wydobycia węgla kamiennego. Uczestnictwo w spotkaniach, warsztatach i zespołach podejmujących zagadnienia związane z obszarem objętym dokumentem, w tym przygotowywanie materiałów merytorycznych. Bieżący monitoring danych statystycznych oraz analiza publikacji/raportów w obszarach objętych dokumentem. Konsultacje w zakresie map potencjałów OZE

na potrzeby OPRO. Opiniowanie/testowanie narzędzia Mapy potencjału OZE wraz z kalkulatorem doboru instalacji będącego efektem projektu Life. Analiza propozycji zmian w zakresie Uchwały Antysmogowej. Opracowanie diagnozy strategicznej w obszarach objętych dokumentem na potrzeby aktualizacji SRW i oceny wyniku przeglądu śródkresowego FE SL 2021-2027. Współpraca w zakresie opracowania założeń funkcjonowania Polskiego Hubu Finansowania Efektywności Energetycznej.

10. Audyt krajobrazowy województwa śląskiego (Uchwała Sejmiku

Województwa Śląskiego nr VII/16/16/2025 z dnia 23 czerwca 2025 r.).

Dokument nowoprzjęty w 2025 roku, nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Przyjęcie oraz rozpoczęcie procesu wdrażania dokumentu m.in. poprzez opracowanie aplikacji mapowej „Audyt krajobrazowy”, umożliwiającej przeglądanie danych przestrzennych prezentujących Audyt krajobrazowy województwa śląskiego oraz zakładki „Gminy Audyt” dostępnej na stronie [internetowej Forum Przestrzeni Śląskie](#) stanowiącej zestawienie danych z Audytu krajobrazowego dla poszczególnych gmin.

11. Regionalny Plan Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego

(Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2178/116/VII/2025 z 2 października 2025 r.). Dokument nowoprzjęty w 2025 roku, nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Opracowanie diagnozy klimatycznej i identyfikacja obszarów wrażliwych, konsultacje i warsztaty z interesariuszami, przeprowadzenie Strategicznej Oceny Oddziaływania na Środowisko, procedura formalna i przyjęcie planu uchwałą, publikacja dokumentu i rozpoczęcie wdrażania poprzez:
 - Organizację przez Województwo Śląskie wydarzenia Climate-Con 2025 – III Śląski Konwent Klimatyczny. Jest to istotny element działań towarzyszących wdrażaniu Regionalnego Planu

Adaptacji do zmian klimatu dla województwa śląskiego. Konwent stanowił platformę współpracy i wymiany wiedzy pomiędzy administracją, nauką, biznesem i społeczeństwem, koncentrując się na kierunkach działań określonych w RPA.

- Przyjęcie RPA stało się impulsem do przygotowania przez Departament Projektów Regionalnych strategicznego projektu zintegrowanego w ramach Programu LIFE pn. „Kompleksowe wdrażanie Planu adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego” (LIFE25-IPC-PL-LIFE SILESIA4CLIMATE). W dniu 4 września 2025 r. złożono fiszkę projektu (etap 1 – Concept Note) w ramach naboru dwuetapowego LIFE. Po zakończeniu oceny etapu 1 Województwo Śląskie otrzymało pismo z Europejskiej Agencji Wykonawczej ds. Klimatu, Infrastruktury i Środowiska (CINEA) przy Komisji Europejskiej zapraszające do złożenia pełnego wniosku w etapie 2 (Full Proposal) w terminie do 5 marca 2026 r. Cel projektu LIFE SILESIA4CLIMATE: wdrożenie Regionalnego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego (RPA) poprzez zintegrowane działania inwestycyjne, organizacyjne, edukacyjne i replikacyjne w skali całego regionu.

Kategoria REWITALIZACJA: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Przestrzeń i Środowisko:

1. Regionalna Polityka Rewitalizacji Województwa Śląskiego (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2327/383/VI/2022 z dnia 21 grudnia 2022 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Województwo śląskie realizuje projekt pn. „Regiony Rewitalizacji Edycja 3.0”, którego elementem jest kontynuacja wsparcia doradczego z zakresu rewitalizacji dla gmin z terenu województwa śląskiego świadczonego przez Zespół ds. rewitalizacji funkcjonujący w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego. Zapisy dokumentu były

uwzględniane przez gminy przy opracowywaniu gminnych programów rewitalizacji. W 2025 r. w dwóch naborach wniosków o dofinansowanie w ramach Priorytetu IX Fundusze Europejskie na rozwój terytorialny Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027, tj. w działaniu 9.3 Rewitalizacja obszarów miejskich oraz 9.5 Rewitalizacja obszarów wiejskich, zastosowano kryteria merytoryczne oparte na wynikającej z Regionalnej polityki rewitalizacji województwa śląskiego delimitacji obszaru interwencji w aspekcie rewitalizacji – zróżnicowanie poziomu problemów.

2. Plan wsparcia i zarządzania rozwojem Parku Śląskiego (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 453/265/V/2018 z dnia 26 czerwca 2018 r.).

Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Zakończono modernizację kanału regatowego oraz przebudowę kąpieliska Fala. Rozpoczęto realizację umowy na budowę budynku socjalno-biurowego, garażu wielostanowiskowego, stanowisk parkingowych oraz stacji ładowania pojazdów elektrycznych. Rozpoczęto realizację umowy na remont i modernizację budynku Szyb Leśny oraz umowy na budowę placu zabaw przy Alei Leśnej. Podpisano umowę na remont ogrodu Rosarium. Ponadto kontynuowano modernizację ciągów komunikacyjnych oraz uregulowanie gospodarki wodnej. Trwa również realizacja projektu EKOPARK zielona perła śląska – podróż do bioróżnorodności.

Kategoria INNE: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Przestrzeń i Środowisko:

- 1. Regionalna Polityka Miejska Województwa Śląskiego** (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2703/297/VI/2021 z dnia 15 grudnia 2021 r.). Dokument nie wymaga aktualizacji. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) W ramach monitoringu przeprowadzono badanie ankietowe oraz przygotowano dwa opracowania z udziałem członków Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej: Raport monitoringowy Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego oraz referat dot. „Wypracowania mechanizmu wyboru „dobrych praktyk” oraz realizacja rekomendacji w ramach przeprowadzanych raportów monitoringowych Regionalnej Polityki Miejskiej”. Wypracowane zostały wnioski i rekomendacje stanowiące podsumowanie w opracowywanym corocznie Raporcie monitoringowym RPM, który został pozytywnie zaopiniowany przez Komitet Monitorujący ds. RPM i zostaną wykorzystane przy formułowaniu kolejnych edycji Raportu oraz do aktualizacji regionalnych dokumentów strategicznych.

W ramach obszaru Przestrzeń i Środowisko zidentyfikowano 17 dokumentów, w tym w roku 2025 przyjęto dwa nowe dokumenty, a jeden wymaga aktualizacji. W ramach tego obszaru możemy wyróżnić 4 grupy dokumentów dotyczące: środowiska i przyrody, transportu, rewitalizacji i inne.

Statystyka dokumentów strategicznych dla obszaru **PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO:**

- a) razem wszystkie dokumenty strategiczne: 46 z czego dokumenty z obszaru Gospodarka stanowią 37,0%,
- b) razem dokumenty strategiczne w obszarze Przestrzeń i Środowisko: 17 dokumentów,
- c) kategoria transport: 3 dokumenty strategiczne, udział procentowy: 17,6%,
- d) kategoria środowisko i przyroda: 11 dokumentów strategicznych, udział procentowy: 64,7%,
- e) kategoria rewitalizacja: 2 dokumenty strategiczne, udział procentowy: 11,8%.
- f) Kategoria inne: 1 dokument strategiczny, udział procentowy: 5,9%

4.6.2. Projekty realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych

Kategoria TRANSPORT: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Przestrzeń i Środowisko:

1. Departament Transportu Publicznego

- a) Zakup zeroemisyjnego taboru kolejowego: Nabycie 26 szt. czteroczołowych fabrycznie nowych elektrycznych zespołów trakcyjnych (EZT). Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.
- b) Uzupełnienie sieci kolejowej o połączenie kolejowe Jastrzębia–Zdroju z Katowicami: Modernizacja oraz odtworzenie/rewitalizacja infrastruktury kolejowej, celem uzyskania połączenia miasta o wielkości powyżej 10 tys. mieszkańców z miastem wojewódzkim (poprawa spójności komunikacyjnej regionu). Instrument finansowania – Budżet państwa.
- c) Zwiększenie zdolności przepustowej linii kolejowej nr 140 na odc. Katowice Ligota – Orzesze Jaśkowice poprzez budowę drugiego toru i dodatkowych przystanków osobowych: Modernizacja oraz odtworzenie/rewitalizacja infrastruktury kolejowej, celem uzyskania połączenia miasta o wielkości powyżej 10 tys. mieszkańców z miastem wojewódzkim (poprawa spójności komunikacyjnej regionu). Instrument finansowania – Budżet państwa, budżet GZM.
- d) Rewitalizacja linii kolejowej nr 190 na odcinku Skoczów – Bielsko-Biała jako niezbędny element połączenia Śląska Cieszyńskiego z Krakowem (Cieszyn – Skoczów – Bielsko-Biała – Wadowice – Kraków): Modernizacja oraz odtworzenie/rewitalizacja infrastruktury kolejowej,

celem uzyskania połączenia miasta o wielkości powyżej 10 tys. mieszkańców z miastem wojewódzkim (poprawa spójności komunikacyjnej regionu). Instrument finansowania – Budżet państwa, budżety partnerów projektu.

- e) Zakup 5 sztuk elektrycznych zespołów trakcyjnych: Nabycie 5 szt. czteroczołowych fabrycznie nowych elektrycznych zespołów trakcyjnych (EZT). Instrument finansowania – Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności.

2. Koleje Śląskie sp. z o.o.

- a) Rozbudowa i doposażenie zaplecza technicznego Spółki Koleje Śląskie Sp. z o.o. w Katowicach: Celem głównym projektu jest poprawa jakości i bezpieczeństwa przewozów świadczonych przez Koleje Śląskie Sp. z o.o. a tym samym poprawa i zwiększenie mobilności. Instrument finansowania – Program Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

3. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach

- a) Przebudowa DW 928 od DK 44 do DK 1: Inwestycja ma na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu oraz zapewnienie odpowiedniej płynności dzięki wprowadzeniu jednolitych przekrojów, poprawie stanu technicznego nawierzchni i budowie chodników, ciągów pieszo-rowerowych i ścieżek rowerowych. Jednym z założonych celów jest uzyskanie na całym odcinku nośności konstrukcji jezdni, która będzie pozwalała na dopuszczenie do obciążenia jej pojazdami o nacisku na pojedynczą oś wynoszącym do 115 kN. Instrument finansowania – Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.
- b) Budowa mostu nad rzeką Odra w ciągu DW 421: Nowa droga stanowić będzie istotny łącznik wewnątrzaglomeracyjny stanowiąc ważną oś komunikacyjną spajającą południową część województwa śląskiego i opolskiego na styku z Okręgiem Opawskim Republiki Czeskiej. Cele szczegółowe: wyprowadzenie ruchu z istniejącego przebiegu DW 421 relacji DW 915 i DK 45 – poza obszar zabudowy Grzegorzowic,

Łubowic i Ciechowic; upłynnienie ruchu tranzytowego na DW 421; poprawa bezpieczeństwa na DW 421; poprawa warunków ekologicznych i bytowych dla Łubowic, Grzegorzowic i Ciechowic; docelowo połączenie nowego przebiegu DW 421 z drogą DK 45 oraz drogą DW 922. Instrument finansowania – Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Rządowy Program Mosty Dla Regionów.

- c) Przebudowa skrzyżowania DW 786 z DP 1060S w miejscowości Wancerzów: Inwestycja będzie promować wymogi ochrony środowiska – w wyniku tej przebudowy ulegnie skróceniu czas przejazdu, co przyczyni się do zmniejszenia zanieczyszczenia środowiska dzięki ograniczeniu zużycia paliwa, a tym samym spadku wydzielania szkodliwych substancji do atmosfery. Inwestycja wpłynie na lepszą dostępność głównych szlaków drogowych województwa (DK1 i A1) dla miejscowości północno-wschodniej części regionu oraz przyczyni się do polepszenia dostępności Aglomeracji Częstochowskiej, która jest znaczącym centrum pielgrzymkowym. Instrument finansowania – Rządowy Fundusz Inwestycji Lokalnych, JST.
- d) Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 925 od granicy miasta na prawach powiatu Ruda Śląska - A1 - do granicy miasta na prawach powiatu Rybnik: Inwestycja ma na celu poprawę bezpieczeństwa ruchu oraz zapewnienie odpowiedniej płynności dzięki wprowadzeniu jednolitych przekrojów, poprawie stanu technicznego nawierzchni i budowie chodników, ciągów pieszo-rowerowych i ścieżek rowerowych. Jednym z założonych celów jest uzyskanie na całym odcinku nośności konstrukcji jezdni, która będzie pozwalała na dopuszczenie do obciążenia jej pojazdami o nacisku na pojedynczą oś wynoszącym do 115 kN. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.
- e) projekt w fazie przygotowania: Budowa obwodnicy m. Koziegłowy: Celem budowy obwodnicy jest poprawa spójności komunikacyjnej województwa poprzez usprawnienie ruchu tranzytowego, zwiększenie bezpieczeństwa oraz wyprowadzenie ruchu poza obszary zurbanizowane. Realizacja inwestycji przyczyni się do poprawy jakości

życia mieszkańców, ograniczenia oddziaływań środowiskowych oraz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej i rozwoju gospodarczego subregionu. Instrument finansowania – Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg.

Kategoria ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Przestrzeń i Środowisko:

1. Departament Projektów Regionalnych

- a) „Śląskie. Przywracamy błękit”. Kompleksowa realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego: Głównym celem jest kompleksowa i efektywna realizacja Programu ochrony powietrza oraz tzw. Uchwały antysmogowej, zaś kluczowym działaniem – system ekodoradztwa na terenie całego województwa śląskiego. Planowane działania zostały zaplanowane w ramach czterech grup (filarów): wsparcie realizacji działań naprawczych „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego”; rozwój know-how, narzędzi, metod i działań demonstracyjnych; wsparcie dla władz lokalnych; wzrost świadomości ekologicznej. Instrument finansowania – LIFE, NFOŚiGW, wkład własny partnerów.
- b) Śląskie Centrum Klimatu – Etap I: Celem głównym projektu jest utworzenie Śląskiego Centrum Klimatu (ŚCK) – regionalnego ośrodka rozwoju kompetencji i wiedzy w zakresie adaptacji do zmian klimatu. ŚCK będzie trwałym narzędziem wspierającym jednostki samorządu terytorialnego oraz mieszkańców województwa śląskiego w podejmowaniu działań na rzecz budowania odporności klimatycznej, zgodnie z priorytetami wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Województwa „Śląskie 2030 – Zielone Śląskie” oraz w Regionalnym Planie Adaptacji do zmian klimatu – pierwszym tego typu dokumentem w kraju – opracowanym przez Województwo Śląskie. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

- c) IP LIFE for Coal Mining Landscape Adaptation [LIFE IP COALA] IP LIFE dla Adaptacji Terenów Pogórnich [LIFE IP COALA]:
Zwiększenie odporności obszaru regionu morawsko-śląskiego na skutki zmian klimatu oraz w dłuższej perspektywie dążenie do utrzymania i poprawy jakości środowiska oraz życia jego mieszkańców. Celem jest współpraca, wymiana doświadczeń i wykorzystanie dobrych praktyk Kraju Morawsko-Śląskiego w zakresie adaptacji do zmian klimatu terenów pogórnich, a także opracowanie „Regionalnego Planu Adaptacji do zmian klimatu dla Województwa Śląskiego”. Dodatkowo, w ramach projektu zrealizowano m.in. badanie opinii publicznej – mieszkańców województwa śląskiego na temat skutków zmian klimatu i potrzeb adaptacyjnych, a w latach: 2023 i 2025 zorganizowano Śląski Konwent Klimatyczny CLIMATE-CON. Instrument finansowania – LIFE, NFOŚiGW.
- d) Wdrażanie Regionalnego Planu Działań dla Klimatu i Energii dla województwa małopolskiego (LIFE-IP EKOMALOPOLSKA / LIFE19 IPC/PL/000005): Cel ogólny dla województwa śląskiego: Wymiana informacji i budowanie współpracy na rzecz realizacji wspólnych zadań związanych z ograniczeniem emisji gazów cieplarnianych oraz zwiększeniem udziału energii ze źródeł odnawialnych. W ramach projektu w regionie podjęte zostały czynności dotyczące realizacji usług badawczych polegających na analizie klimatu dla województwa śląskiego oraz usługi badawczej polegającej na określeniu stanu referencyjnego i potencjału OZE w regionie. Wyniki analiz są podstawą do zaplanowania i przygotowania regionalnych dokumentów uwzględniających zmiany klimatu oraz politykę klimatyczną. Podjęte zostały także działania informacyjno-edukacyjne mające na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat otaczających nas zmian klimatu na poziomie lokalnym i regionalnym. Instrument finansowania – LIFE, NFOŚiGW.

2. Park Śląski im. Gen. Jerzego Ziętka Spółka Akcyjna

- a) EKOPARK zielona perła Śląska – podróż do bioróżnorodności: Projekt jest realizowany poprzez wdrożenie: działania z zakresu ochrony przyrody i wspierania rozwoju bioróżnorodności w tym ekosystemów, tj.: ekosystemu leśnego i wodnego; utworzenie poprzez przebudowę Parkowego Centrum Bioróżnorodności wraz z niezbędną infrastrukturą i wyposażeniem; przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej zwiększającej poziom świadomości ekologicznej. Realizacja projektu przyczyni się do stworzenia cennych przyrodniczo miejsc o ograniczonej dostępności człowieka, oddanych głównie naturze oraz miejsc, które zapewnią „podróż do bioróżnorodności” poprzez odwiedzanie rozproszonych miejsc (ekosystemów, siedlisk) połączonych bezemisyjnymi formami komunikacji w tym pieszej i rowerowej przy uwzględnieniu możliwości zastosowania nawierzchni spełniających wymogi „zielonej infrastruktury”. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

3. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

- a) Bioróżnorodne Parki Krajobrazowe Województwa Śląskiego: Projekt ma na celu m.in.: przeprowadzenie szeregu dobrze skoordynowanych działań ochronnych w obrębie zagrożonych ekosystemów środowiska przyrodniczego w skali Polski i Europy; ochrona wartości przyrodniczych i krajobrazowych obszarów cennych przyrodniczo; wspieranie rozwoju bioróżnorodności na terenie parków krajobrazowych województwa śląskiego; ochrona (zachowanie) cennych przyrodniczo biotopów o dużej bioróżnorodności – ekosystemów otwartych - siedlisk charakteryzujących się cennymi elementami flory i fauny; utworzenie miejsca ochrony różnorodności biologicznej na obszarze miejskim (ekopark); podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa. ”. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.
- b) Dobre praktyki w zakresie ochrony cennych przyrodniczo siedlisk i gatunków w PK "Orlich Gniazd": Celem działań jest ochrona,

zachowanie i odtworzenie cennych oraz zagrożonych siedlisk nieleśnych, w tym muraw kserotermicznych, łąk trzęślicowych i torfowisk, o łącznej powierzchni ponad 70 ha. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do zachowania i wzbogacenia bioróżnorodności oraz ochrony unikatowych zbiorowisk roślinnych charakterystycznych dla tych ekosystemów. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

- c) Opracowanie wskazań do czynnej ochrony obszarów cennych przyrodniczo na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji przyrodniczej na terenie PK Stawki oraz Załęczańskiego PK: Celem działań jest pozyskanie aktualnych danych przestrzennych oraz uzupełnienie wiedzy o cennych przyrodniczo obszarach województwa śląskiego, w szczególności Załęczańskim Parku Krajobrazowym i Parku Krajobrazowym Stawki, w celu zaplanowania skutecznej ochrony czynnej. Systematyczne gromadzenie i monitorowanie danych pozwoli na efektywne działania na rzecz ochrony rzadkich gatunków i siedlisk oraz optymalizację sposobów i kosztów ich realizacji. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027.

4. Muzeum Śląskie w Katowicach

- a) Adaptacja zabytkowych budynków pokopalnianych na potrzeby Muzeum Śląskiego w Katowicach: Celem projektu jest rewitalizacja i adaptacja zabytkowych obiektów dawnej kopalni Katowice na potrzeby kulturalno-edukacyjne Muzeum Śląskiego poprzez kompleksową modernizację budynków szybu Bartosz oraz wieży ciśnień. Inwestycja umożliwi stworzenie wielofunkcyjnych przestrzeni widowiskowych, ekspozycyjnych i usługowych, sprzyjających realizacji wydarzeń kulturalnych, edukacyjnych i społecznych. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

5. Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Katowicach

- a) Utworzenie systemu zarządzania terenami przemysłowymi WSL poprzez rozszerzenie istniejącego systemu zarządzania terenami pogórnymi (OPI TPP 3.0): Przedsięwzięcie polega na rozbudowie systemu zarządzania terenami przemysłowymi i przekształconymi, w tym pogórnymi województwa śląskiego, które istnieją lub powstaną w wyniku transformacji gospodarczej regionu. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

Kategoria TRANSPORT: Projekty zakończone w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Przestrzeń i Środowisko:

1. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach

- a) Rozbiórka i budowa wiaduktu nad torami PKP w ciągu DW 906 w km 0+729 w miejscowości Lubliniec o nr ew.133: Celem projektu jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez podniesienie klasy nośności do klasy A, zapewnione będzie bezpieczeństwo użytkowania i bezpieczeństwo konstrukcji. Ponadto nastąpi poprawa bezpieczeństwa ruchu kolejowego, kołowego i pieszego. Transport po obiekcie będzie odbywał się bez ograniczeń tonażowych co wpłynie na rozwój gospodarczy w rejonie oddziaływania. Równa nawierzchnia wpłynie na komfort akustyczny mieszkańców w rejonie wiaduktu. Instrument finansowania – Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.
- b) Przebudowa DW 934 od m. Imielin do DK 44: Celem projektu jest poprawa dostępności, efektywności i jakości głównych szlaków drogowych na obszarze woj. śląskiego. Cele szczegółowe: wzrost dostępności głównych szlaków drogowych woj. śląskiego (DK44 i sieci bazowej TEN-T: DK1) oraz Metropolii Górnośląskiej. Ponadto realizacja inwestycji przyczyni się do zwiększenia przepustowości, ograniczenia oddziaływań środowiskowych, obniżenia kosztów eksploatacji oraz

wzmocnienia konkurencyjności i spójności regionu. Instrument finansowania – Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych.

- c) Przebudowa DW 948 od DK 52 do DW 946: Ogólnym celem projektu jest poprawa dostępności, efektywności i jakości głównych szlaków drogowych na obszarze woj. śląskiego poprzez przebudowę DW 948. Cele szczegółowe: poprawa dostępności DK 52 i Żywca (lokalny ośrodek rozwoju); wzrost przepustowości i płynności ruchu na drodze łączącej miejscowości Woj. Śląskiego i Woj. Śląskie z Małopolskim. Ponadto realizacja inwestycji przyczyni się do zwiększenia przepustowości, ograniczenia oddziaływań środowiskowych, obniżenia kosztów eksploatacji oraz wzmocnienia konkurencyjności i spójności regionu. Instrument finansowania – Rezerwa subwencji ogólnej.
- d) Przebudowa DW 408 na odcinku od m. Gliwice do granicy województwa, etap I budowa obwodnicy Sośnicowic: Głównymi celami budowy nowego odcinka drogi wojewódzkiej nr 408 jest przejęcie ruchu pojazdów ciężarowych jadących w ciągu DW 408 zmierzających do węzła z autostradą A4 (węzeł Ostropa) oraz wyprowadzenie ruchu tranzytowego na DW 408 poza obszar zwartej zabudowy Sośnicowic. Spowoduje to upłynnienie ruchu tranzytowego na DW 408, poprawi bezpieczeństwo ruchu na DW 408 oraz warunki ekologiczne dla Sośnicowic. Instrument finansowania – Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg.

Kategoria ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ: Projekty zakończone w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Przestrzeń i Środowisko:

1. Departament Projektów Regionalnych

- a) Projekt zintegrowany LIFE „Wdrażanie Programu ochrony powietrza dla województwa małopolskiego – Małopolska w zdrowej atmosferze” (LIFE-IP MALOPOLSKA / LIFE14 IPE PL 021): Głównym celem projektu dla Województwa Śląskiego jest wykonanie szeregu działań

mających usprawnić realizację Programu ochrony powietrza i tzw. uchwały antysmogowej dla województwa śląskiego. Instrument finansowania – LIFE, NFOŚiGW.

2. Śląski Ogród Zoologiczny

- a) Zielona przystań – Zakładanie mini ogrodów botanicznych, mini arboretów przy placówkach, w których prowadzona jest edukacja ekologiczna: Celem projektu jest przywrócenie i zapewnienie ochrony właściwego stanu ekosystemu na obszarze 0,08ha. Instrument finansowania – WFOŚiGW w Katowicach.

3. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

- a) Waloryzacja przyrodnicza oraz opracowanie wskazań do ochrony obszarów cennych przyrodniczo Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich: Celem projektu było uzyskanie wiarygodnych i aktualnych danych przestrzennych i uzupełnienie stanu wiedzy na temat bogatych przyrodniczo obszarów województwa śląskiego i Parku Krajobrazowego Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich oraz wskazań do ich ochrony. Dane te posłużą do opracowania precyzyjnego planu działań ochrony czynnej jak i biernej walorów przyrodniczych w perspektywie wieloletniej oraz będą stanowić fundament do utworzenia Planu Ochrony Parku Krajobrazowego. Instrument finansowania – WFOŚiGW w Katowicach.

W ramach obszaru Przestrzeń i Środowisko wykazano 28 projektów finansowanych ze środków zewnętrznych, w tym 7 projektów zakończonych w 2025 r. W ramach tego obszaru możemy wyróżnić 3 grupy projektów dotyczące: transportu, środowiska i przyrody oraz rewitalizacji.

Statystyka projektów dla obszaru **PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO**:

- b) razem wszystkie projekty: 131 projektów, z czego projekty z obszaru Przestrzeń i Środowisko stanowią 21,4%.
- c) razem projekty w obszarze Przestrzeń i Środowisko: 28 projekty.

- d) kategoria transport: 15 projektów, udział procentowy: 53,6%.
- e) kategoria środowisko i przyroda: 11 projektów, udział procentowy: 39,3%,
- f) kategoria rewitalizacja: 2 projekty, udział procentowy: 7,1%.

4.6.3. Zadania realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych

Kategoria TRANSPORT I KOMUNIKACJA: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Przestrzeń i Środowisko:

1. Departament Drogownictwa

- a) Bieżące utrzymanie (letnie i zimowe) dróg wojewódzkich, których zarządcą jest Zarząd Województwa Śląskiego, realizowane w systemie powierzenie powiatom: W ramach zadania realizowane jest bieżące utrzymanie dróg wojewódzkich w ramach porozumień zawartych na utrzymanie dróg z powiatami: częstochowskim, gliwickim, kłobuckim, myszkowskim, pszczyńskim, raciborskim oraz zawierciańskim. Prace realizowane w ramach zadania to: utrzymanie nawierzchni dróg i chodników, drogowych obiektów inżynierskich, roboty interwencyjne, roboty utrzymaniowe, roboty zabezpieczające, utrzymywanie czystości pasa drogowego, utrzymywanie zieleni przydrożnej, utrzymywanie rowów i elementów systemu odwodnieniowego, utrzymywanie oznakowania pionowego i poziomego, zabezpieczenie sprzętu i materiałów do zimowego utrzymania dróg, usuwanie skutków gołoledzi i śliskości pośniegowej, odśnieżanie jezdni i usuwanie śniegu.
- b) Remont nawierzchni chodników na drogach wojewódzkich w powiecie raciborskim związany z bieżącym utrzymaniem dróg wojewódzkich: W

ramach zadania zostanie wykonana wymiana nawierzchni chodników wraz z podbudową, wymiana krawężników i obrzeży, wymiana i regulacja elementów odwodnienia wraz z robotami towarzyszącymi na następujących odcinkach: ciąg pieszy przy drodze wojewódzkiej nr 421 w miejscowości Ciechowice, ciąg pieszy przy drodze wojewódzkiej nr 917 w miejscowości Krzanowice, ciąg pieszy przy drodze wojewódzkiej nr 915 w miejscowości Zawada Książęca. Projekt porozumienia został uzgodniony z powiatem raciborskim.

- c) Uzupełnienie i utrzymanie zieleni w obrębie Ronda Szczygłowice w ciągu drogi wojewódzkiej nr 924 w Knurowie: Gmina realizowała zadanie związane z utrzymaniem zieleni w Obrębie Ronda Szczygłowice w ciągu drogi wojewódzkiej nr 924 w Knurowie, której zarządcą jest Zarząd Województwa Śląskiego. Zadanie finansowane było ze środków finansowych Województwa i Gminy w proporcji 50/50.
- d) Budowa i przebudowa infrastruktury drogowej w ciągach dróg wojewódzkich, których zarządcą jest Zarząd Województwa Śląskiego realizowana we współpracy z gminami i powiatami: Realizacja zadania ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa niechronionych uczestników ruchu. Zadanie dotyczy budowy chodników, ścieżek pieszo-rowerowych, zatok autobusowych oraz przebudowy skrzyżowań w oparciu o porozumienia zawierane z gminami i powiatami. W 2025 roku obejmowało 24 zadania.
- e) Rozpatrywanie wniosków o nadanie numerów drogom powiatowym i gminnym: W roku 2025 zostało rozpatrzonych łącznie 38 wniosków (35-gminne, 3-powiatowe) w sprawie nadania numerów dla dróg gminnych i powiatowych.
- f) Opiniowanie inwestycji drogowych zlokalizowanych na terenie woj. śl. na podstawie art. 11b ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych: Wydano 190 opinii nt. planowanej inwestycji drogowej – na podstawie art. 11b ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 10

kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych.

- g) Projekty organizacji ruchu: Rozpatrzenie 799 projektów związanych z organizacją ruchu drogowego.
- h) Kontrole oznakowania: Wykonanie 95 kontroli wykonania zadań technicznych wynikających z realizacji projektu organizacji ruchu o charakterze stałym oraz 2 kontrole prawidłowości zastosowania, wykonania, funkcjonowania i utrzymania wszystkich znaków drogowych, urządzeń sygnalizacji świetlnej, urządzeń sygnalizacji dźwiękowej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego na całej sieci ok. 1276 km podległych dróg.

2. Departament Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami

- a) Oddanie w dzierżawę nieruchomości na rzecz Górnośląskiego Towarzystwa Lotniczego S.A.: Zawarcie umów dzierżaw nieruchomości stanowiących własność Województwa Śląskiego położonych w granicach Portu Lotniczego „Katowice” w Pyrzowicach w związku z decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

3. Departament Terenów Wiejskich

- a) Realizacja zadań realizowanych na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych: Dofinansowanie realizacji zadań z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Środki budżetowe przeznaczone są m.in. na budowę i modernizację dróg dojazdowych do gruntów rolnych oraz zakup sprzętu informatycznego i komputerowego na zadania związane z ochroną gruntów rolnych.

4. Departament Transportu Publicznego

- a) Realizacja umowy o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego z operatorem POLREGIO S.A.: Świadczenie usług publicznych w zakresie wykonywania kolejowych przewozów pasażerskich w okresie od 15 grudnia 2019 do 8 grudnia 2029 r.

- b) Realizacja umów o świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego z operatorem Koleje Śląskie Sp. z o.o.:
Świadczenie usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego w wojewódzkich przewozach pasażerskich w transporcie kolejowym na terenie województwa śląskiego.
- c) Uzgadnianie rozkładu jazdy pociągów kursujących na zlecenie Województwa Śląskiego: W zakres zadania wchodzi: przygotowanie projektów rozkładów jazdy pociągów, uzgodnienie ich z operatorami i województwami ościennymi oraz konstrukcja rozkładu w PKP PLK.
- d) Opiniowanie projektów przebudowy i budowy infrastruktury kolejowej na terenie Województwa Śląskiego: W zakres zadania wchodzi: opiniowanie projektów przebudowy i budowy infrastruktury kolejowej na terenie Województwa Śląskiego, opiniowanie projektów rewitalizacji, modernizacji lub zbycia infrastruktury dworcowej.
- e) Aktualizacja dokumentu pn. „Plan zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Śląskiego”:
Aktualizacja zapisów dokumentu mającego na celu poprawę jakości systemu transportowego i jego rozwój zgodny z zasadami zrównoważonego rozwoju poprzez m.in.: poprawę efektywności funkcjonowania systemu transportowego jako instrument zwiększania wydajności systemu z jednoczesnym ograniczaniem kosztów, integrację systemu transportowego w układzie gałęziowym i terytorialnym, wspieranie konkurencyjności gospodarki obszaru instrument rozwoju gospodarczego, ograniczenie negatywnego wpływu transportu na środowisko naturalne i warunki życia.
- f) Udzielanie zezwoleń na wykonywanie regularnych i regularnych specjalnych przewozów osób w krajowym transporcie drogowym:
Przygotowanie 151 decyzji administracyjnych i 117 postanowień w sprawie zezwoleń na wykonywanie przewozów regularnych i regularnych specjalnych w krajowym transporcie drogowym.

5. Departament Rozwoju Turystyki

- a) Organizacja Szóstego i Siódmego Forum Oficerów Rowerowych:
Warsztaty z udziałem doradców i ekspertów dot. realizacji i promocji
Regionalnej Polityki Rowerowej Województwa Śląskiego – Forum
Oficerów Rowerowych w Częstochowie.

6. Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach

- a) Bieżące utrzymanie (letnie i zimowe) dróg wojewódzkich, których zarządcą jest Zarząd Województwa Śląskiego: W ramach zadania realizowane jest m.in.: Bieżące utrzymanie dróg wojewódzkich w ramach zawartych umów na utrzymanie dróg w powiatach: będzińskim, tarnogórskim, cieszyńskim, rybnickim, żywieckim, mikołowskim, wodzisławskim, bieruńsko-lędzińskim, lublinieckim. Okresowe przeglądy roczne, pięcioletnie, patrolowanie dróg w powiatach: częstochowskim, gliwickim, bielskim. Wymiana barier energochłonnych w powiecie będzińskim i bielskim. Wykonanie badań laboratoryjnych. Bieżące utrzymanie i naprawy elementów konstrukcyjnych. Utrzymanie przejść podziemnych. Utrzymanie przeprawy promowej. Bieżące utrzymanie przepompowni. Użytkowanie gruntów pokrytych wodami. Monitoring porealizacyjny. Monitoring przyrodniczy. Usługi geodezyjne. Monitoring pracy sygnalizacji świetlnych. Utrzymanie sygnalizacji. Generalny pomiar ruchu. Naprawa uszkodzonej skarpy w wyniku powodzi. Wykonanie przeglądów obiektów inżynierskich. Demontaż, zabezpieczenie i transport pomnika Tadeusza Kościuszki. Projekt aktualizacji pracy sygnalizacji świetlnych.
- b) Budowa i przebudowa dróg wojewódzkich, których zarządcą jest Zarząd Województwa Śląskiego: W ramach zadania prowadzonych było ponad 40 inwestycji dotyczących m.in.: budowy obwodnic, przebudowy węzłów autostradowych, przebudowy i rozbudowy dróg, przebudowy skrzyżowań, rozbiórki i budowy mostów i wiaduktów, budowy chodników oraz ciągów pieszego i pieszo-rowerowych.

Kategoria ŚRODOWISKO I PRZESTRZEŃ: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Przestrzeń i Środowisko:

1. Departament Ochrony Środowiska, Ekologii i Opłat Środowiskowych

- a) Zezwolenie na zbieranie odpadów: Wydanie 144 zezwoleń na zbieranie odpadów.
- b) Zezwolenie na przetwarzanie odpadów: Wydanie 11 zezwoleń na przetwarzanie odpadów, 15 decyzji zmieniających zezwolenia na przetwarzanie odpadów.
- c) Pozwolenie na wytwarzanie odpadów: Wydanie 29 pozwoleń na wytwarzanie odpadów.
- d) Pozwolenie na wytwarzanie odpadów uwzględniające zezwolenie na przetwarzanie odpadów: Wydanie 6 pozwoleń na wytwarzanie odpadów uwzględniających zezwolenie na przetwarzanie odpadów, 19 decyzji zmieniających pozwolenia na wytwarzanie odpadów uwzględniających zezwolenie na przetwarzanie odpadów.
- e) Pozwolenie na wytwarzanie odpadów uwzględniające zezwolenie na zbieranie odpadów oraz zezwolenie na przetwarzanie odpadów: Wydanie 34 pozwoleń na wytwarzanie odpadów uwzględniających zezwolenie na zbieranie odpadów oraz zezwolenie na przetwarzanie odpadów.
- f) Zezwolenie na odzysk odpadów poza instalacjami i urządzeniami: Wydanie 5 zezwoleń na odzysk odpadów poza instalacjami i urządzeniami, 4 decyzji zmieniających zezwolenie na odzysk odpadów poza instalacjami i urządzeniami.
- g) Zezwolenie na zbieranie zakaźnych odpadów medycznych i zakaźnych odpadów weterynaryjnych: Wydanie 3 zezwoleń na zbieranie zakaźnych odpadów medycznych i zakaźnych odpadów weterynaryjnych.

- h) Zatwierdzenie instrukcji prowadzenia składowiska odpadów: Wydanie 3 decyzji zatwierdzających instrukcje prowadzenia składowiska odpadów.
- i) Zgoda na zamknięcie składowiska odpadów: Wydanie 7 decyzji zmieniających decyzje udzielające zgody na zamknięcie składowiska.
- j) Uznanie za produkt uboczny: Wydanie 3 decyzji uznających produkt lub substancje za produkt uboczny, 5 decyzji zmieniających decyzje uznających produkt lub substancje za produkt uboczny.
- k) Program gospodarowania odpadami wydobywczymi: Wydanie 1 decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami wydobywczymi.
- l) Zgoda na wydobywanie odpadów ze zwałowiska/składowiska: Wydanie 5 decyzji udzielających zgody na wydobywanie odpadów, 3 decyzji zmieniających zgodę na wydobywanie odpadów.
- m) Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi: Weryfikacja rocznego sprawozdania wójta, burmistrza, prezydenta miasta z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi.
- n) Sprawozdanie z realizacji programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych Weryfikacja sprawozdania wójta, burmistrza, prezydenta miasta oraz starosty z realizacji programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych.
- o) Opiniowanie powiatowych programów ochrony środowiska: Przygotowanie 7 opinii do powiatowych programów ochrony środowiska.
- p) Decyzje w zakresie wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych: Wydanie 33 decyzji w zakresie wspólnotowego systemu handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych.
- q) Decyzje w zakresie oddziaływania hałasu w środowisku: Wydanie 14 decyzji w zakresie oddziaływania hałasu w środowisku.

- r) Decyzje w zakresie wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza:
Wydanie 26 decyzji w zakresie wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza.
- s) Udostępnianie informacji o środowisku i jego ochronie: Udzielenie 573 informacji o środowisku i jego ochronie (na wniosek).
- t) Prowadzenie kontroli, w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska podmiotów posiadających decyzje administracyjne, określające warunki korzystanie ze środowiska, wydane przez Marszałka Województwa Śląskiego: Przeprowadzono 25 kontroli w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska, przeprowadzono 29 kontrole w zakresie prowadzenia recyklingu odpadów opakowaniowych. W wyniku stwierdzenia naruszeń przepisów o ochronie środowiska przez kontrolowane podmioty, sporządzono 30 wystąpień do Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska.
- u) Decyzje udzielające/zmieniające pozwolenia zintegrowane: Wydano 84 decyzje w sprawach dotyczących udzielenia/zmiany pozwoleń zintegrowanych.
- v) Zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów z terenów nieruchomości będących własnością gminy – z wyjątkiem nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu: Wydanie 2616 decyzji zezwalających na usunięcie drzew i krzewów z terenów nieruchomości będących własnością gminy – z wyjątkiem nieruchomości będących w użytkowaniu wieczystym innego podmiotu.
- w) Wymierzanie administracyjnej kary pieniężnej za: usunięcie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia, zniszczenie drzewa lub krzewu, uszkodzenie drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa: Wydanie 51 decyzji związanych z zadaniem w tym 23 decyzje wymierzające administracyjne kary pieniężne za: usunięcie drzew lub krzewów bez wymaganego zezwolenia, zniszczenie drzewa lub krzewu, uszkodzenie drzewa spowodowane wykonywaniem prac w obrębie korony drzewa.

- x) Pomoc finansowa dla gminy Wręczyca Wielka na zadanie pn.: „Budowa automatycznych stacji do usuwania azotanów z wody na ujęciu w Szarlejce oraz Borowce”: Zadanie polegało na wykonaniu instalacji do usuwania azotanów na SUW w Borowcu i Szarlejce oraz na budowie niezbędnej infrastruktury towarzyszącej (zbiorników popłuczyn, kanalizacji technologicznej, sieci międzyobiektowych i przyłączy). Zrealizowano wszystkie roboty montażowe i budowlane, w tym modernizację układów technologicznych i wykonanie włączeń do istniejących rurociągów. Osiągnięto pełny efekt ekologiczny – woda uzyskała zgodne z wymaganiami poziomy azotanów, potwierdzone decyzjami PSSE. Stopień wykonania: 100%.
- y) Monitoring przyrodniczy skutków realizacji „Wojewódzkiego Programu Aktywizacji Gospodarczej oraz Zachowania Dziedzictwa Kulturowego Beskidów i Jury Krakowsko-Częstochowskiej – Owca Plus do roku 2027: Monitoring przyrodniczy stanu i reakcji rzadkich i chronionych gatunków roślin oraz siedlisk przyrodniczych w związku z prowadzonymi w ramach programu zabiegami ochrony czynnej dla zachowania różnorodności biologicznej terenów w oparciu o gospodarkę pasterską.

2. Departament Terenów Wiejskich

- a) Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne promujące Wojewódzki Program – Owca Plus do roku 2027: W 2025 roku realizowano szeroki pakiet działań edukacyjnych, promocyjnych i kulturalnych ukierunkowanych na upowszechnianie dziedzictwa pasterskiego Beskidów oraz Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Inicjatywy obejmowały warsztaty tematyczne dla dzieci i młodzieży (m.in. z gry na instrumentach pasterskich, wyrobu serów, obróbki wełny i pracy psów pasterskich), gry terenowe popularyzujące tradycyjne pasterstwo oraz wydarzenia regionalne o charakterze edukacyjno-kulturalnym. Działaniom towarzyszyło przygotowanie materiałów promocyjnych i edukacyjnych oraz organizacja pokazów i konkursów, co przyczyniło

się do aktywizacji społeczności lokalnych, promocji kultury wołoskiej oraz przekazania najmłodszym wiedzy o tradycjach regionu.

- b) Otwarty konkurs ofert na zadania publiczne w obszarze ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego pn.: „Śląskie dla pszczół” w 2025 r.: W ramach konkursu zakupiono oraz nasadzono i wysiano rośliny miododajne, zakupiono węzę pszczelą dla pszczelarzy oraz środki do dezynfekcji i higieny uli. Ponadto zorganizowano: zajęcia edukacyjno-ekologiczne dla dzieci, młodzieży i dorosłych (w ramach działania m.in. doposażono pracownie pszczelarskie, zakupiono ule, odzież pszczelarską); szkolenia dla pszczelarzy; działania promocyjne polegające m.in. degustacji produktów pszczelich, wydruku i rozdysponowaniu ulotek i broszur o pszczołach i środowisku przyrodniczym oraz o produktach pszczelich podczas wydarzeń regionalnych, wykonaniu podcastu i reportażu.
- c) Otwarty konkurs na zadanie publiczne ofert w obszarze ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego w zakresie organizacji wydarzenia pn.: „Święto Miodu” Województwa Śląskiego w 2025 r.: W ramach konkursu zorganizowano III Święto Miodu Województwa Śląskiego w Bielsku-Białej. Przygotowano infrastrukturę i oprawę artystyczną do przeprowadzenia wydarzenia. Zorganizowano także 3 wykłady pszczelarskie, 2 warsztaty edukacyjne, 5 konkursów o tematyce pszczelarskiej w tym dla KGW najlepsza potrawę na bazie produktów pszczelich oraz degustację produktów pszczelich. Ponadto propagowano działania ekologiczne zachęcano do sadzenia roślin miododajnych poprzez rozdawanie nasion i roślin miododajnych (zakupionych w ramach zadania 400 szt. nasion i 250 szt. roślin) uczestnikom wydarzenia. Wydarzenie było promowane w mediach lokalnych.

3. Śląski Fundusz Rozwoju Sp. z o.o.

- a) Instrument „Po Dotację! – Pożyczka dla JST” Instrument skierowany jest do jednostek samorządu terytorialnego (gmin i powiatów województwa śląskiego), które znajdują się na liście do dofinansowania

w ramach FE SL 2021-2027 i zdecydują się pokryć wkład własny do projektów oraz dodatkowe wydatki ściśle związane z realizowanymi inwestycjami w obszarze szeroko rozumianych „zielonych inwestycji”. W roku 2025 realizowano działania promocyjne wśród władarzy miast i gmin (wizytacje, mailing, kontakt telefoniczny, prezentacje podczas wydarzeń organizowanych na terenie województwa) oraz procedowano ocenę złożonego wniosku o pożyczkę.

4. Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

- a) Realizacja zadań związanych z ochroną krajobrazu i dóbr kultury na obszarach parków krajobrazowych województwa śląskiego. Zadanie obejmuje następujące działania: monitoring terenu Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego (ZPKWŚ), opracowanie projektów uchwał w sprawie Parków, opiniowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów ogólnych, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i inwestycji realizowanych na terenach PK, stanu zachowania obiektów zabytkowych; ochrona środowiska poprzez monitoring terenu ZPKWŚ w celu inwentaryzacji dzikich wysypisk śmieci, nielegalnego odprowadzania ścieków, wydobywania surowców mineralnych oraz projekty i zadania związane z ochroną czynną: usuwanie drzew i krzewów w obrębie obszarów cennych przyrodniczo i krajobrazowo na powierzchni 5,5 ha. Zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania.
- b) Wydatki i zakupy inwestycyjne: Wymiana routera typu UTM wraz z konfiguracją w Biurze ZPKWŚ w Będzinie.

W ramach obszaru Przestrzeń i Środowisko wykazano 50 zadań finansowanych ze środków własnych. W ramach tego obszaru możemy wyróżnić dwie grupy zadań dotyczące: transportu i komunikacji oraz środowiska i przyrody.

Statystyka zadań dla obszaru **PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO**:

- a) razem wszystkie zadania: 594 zadań, z czego zadania z obszaru Przestrzeń i Środowisko stanowią 8,4%.

- b) razem zadania w obszarze Przestrzeń i Środowisko: 50 zadań.
- c) kategoria transport i komunikacja: 19 zadań, udział procentowy: 38,0%.
- d) kategoria środowisko i przyroda: 31 zadań, udział procentowy 62,0%.

4.7. OBSZAR: ZARZĄDZANIE I WSPÓŁPRACA

4.7.1. Wykaz dokumentów strategicznych realizowanych w obszarze Zarządzanie i Współpraca

Kategoria ADMINISTRACJA: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Zarządzanie i Współpraca:

1. Regionalna Polityka Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego

Województwa Śląskiego do roku 2030 (Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego nr 2840/194/VI/2020 z dnia 9 grudnia 2020 r.) Dokument wymaga aktualizacji. Prowadzona jest analiza niezbędnych zmian oraz ich zakresu. Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) Przeprowadzono badanie ewaluacyjne: „Ewaluacja mid-term „Regionalnej Polityki Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego do roku 2030” dla potrzeb przeglądu śródkresowego.

Kategoria WSPÓŁPRACA: Wykaz dokumentów strategicznych, których realizacja wynika z celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Zarządzanie i Współpraca:

1. Strategia Systemowej Współpracy EUWT TRITIA na lata 2021-2027

(Uchwała Walnego Zgromadzenia EUWT TRITIA nr 11/1/2022 z dnia 27 września 2022 r.). W związku z podjęciem decyzji przez regiony członkowskie

EUWT TRITIA o likwidacji Ugrupowania, dokument nie będzie aktualizowany.
Najważniejsze działania podjęte w ramach realizacji dokumentu w 2025 roku:

- a) LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit”. Kompleksowa realizacja programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego. Plan działań: wspieranie realizacji działań naprawczych Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego; rozwój know-how, narzędzi, metod i działań demonstracyjnych; wsparcie dla władz lokalnych; wzrost świadomości ekologicznej.
- b) Opracowanie Smartguide – mobilnego przewodnika turystycznego po Trójstyku – obejmującego obszar 3 ośrodków turystycznych – Śląsk Cieszyński (Těšínské Slezsko – CZ), Region Kysuc (SK), Śląsk Cieszyński (PL). Wykorzystana zostanie istniejąca aplikacja mobilna Smartguide, do której przeniesione zostaną informacje ze stron internetowych uczestniczących obszarów turystycznych.
- c) Zakończenie realizacji projektu: Nowe wyzwania demograficzne i choroby mózgu w krajach grupy V4. Plan działań: wsparcie instytucji o profilu społecznym i edukacyjnym; wspólne ponadnarodowe działania w zakresie polityki na rzecz osób starszych i wsparcia osób niepełnosprawnych w różnym wieku, angażujące instytucje o profilu społecznym i edukacyjnym; działania edukacyjne i szkolenia dla kadr socjalnych i społeczno-opiekuńczych, wspierające ten sektor, a także pośrednio wpływające na poprawę dobrostanu osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich opiekunów.
- d) Zakończenie realizacji projektu: Cyfrowe pogranicze. Wsparcie materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego na obszarze pogranicza polsko-słowackiego w dobie transformacji cyfrowej. Plan działań: pozyskanie nowych turystów (w tym osoby z niepełnosprawnością) spoza regionów; wzrost intensywności turystyki transgranicznej realizowanej przez mieszkańców sąsiednich regionów; koordynacja wspólnego rozwoju produktów i zrównoważony rozwój turystyki; podnoszenie kwalifikacji pracowników branży turystycznej.

W ramach obszaru Zarządzanie i Współpraca zidentyfikowano 2 dokumenty.

Statystyka dokumentów strategicznych dla obszaru **ZARZĄDZANIE I WSPÓŁPRACA:**

- a) razem wszystkie dokumenty strategiczne: 46 z czego dokumenty z obszaru Zarządzanie i Współpraca stanowią 4,3%,
- b) razem dokumenty strategiczne w obszarze Zarządzanie i Współpraca: 2 dokumenty,
- c) kategoria administracja: 1 dokument strategiczny, udział procentowy: 50,0%,
- d) kategoria współpraca: 1 dokument strategiczny, udział procentowy: 50,0%.

4.7.2. Projekty realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe, finansowane ze środków zewnętrznych

Kategoria USŁUGI: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Zarządzanie i Współpraca:

1. Departament Cyfryzacji i Informatyki

- a) Cyberbezpieczne Śląskie: Celem grantu „Cyberbezpieczne Śląskie” będzie wdrożenie kolejnych rozwiązań podnoszących poziom cyberbezpieczeństwa w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Śląskiego. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027.
- b) Regionalne e-usługi dla samorządowych jednostek organizacyjnych Województwa Śląskiego: Celem projektu jest wdrożenie elektronicznego systemu zarządzania dokumentacją EZD RP oraz zwiększenie poziomu cyberbezpieczeństwa w wybranych jednostkach organizacyjnych

Województwa Śląskiego. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

2. Departament Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami

- a) projekt w fazie przygotowania: Podniesienie jakości, dostępności oraz zwiększenie wykorzystania administracyjnych zasobów mapowych – etap II: Celem projektu jest zwiększenie jakości i dostępności cyfrowej danych geodezyjnych i kartograficznych, w tym opracowanie i udostępnienie w ramach rozwoju świadczonych już e-usług, nowych lub lepszej jakości zasobów geodezyjnych dla wybranych obszarów, właściwych dla poszczególnych Partnerów Projektu. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

3. Departament Projektów Regionalnych

- a) projekt w fazie przygotowania: Podniesienie kompetencji kadr Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego oraz jednostek organizacyjnych samorządu województwa – II etap: Celem projektu jest podniesienie kompetencji oraz zwiększenie wiedzy i umiejętności zasobu kadrowego jednostek organizacyjnych Województwa Śląskiego w obszarze zdrowia w zakresie metod zrównoważonego zarządzania. Cel zostanie zrealizowany poprzez uzyskanie wiedzy na temat faktycznych potrzeb szkoleniowych ww. kadr, zwłaszcza w obszarze doskonalenia procesów zarządzania, planowania procesowego, zadaniowego i zarządzania przez cele, a także dobranie odpowiednich instrumentów wsparcia dla wzmocnienia potencjału kadrowego i zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb, z uwzględnieniem aspektów cyfrowej i zielonej gospodarki oraz zapewnienie wsparcia szkoleniowego dla kadr jednostek organizacyjnych. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

4. Departament Promocji, Gospodarki i Sportu

- a) projekt w fazie przygotowania: Skill up to thrive together: Celem projektu jest zwiększenie wiedzy i kompetencji pracowników samorządowych w zakresie obsługi inwestora i przyciągania inwestorów do regionu. Instrument finansowania – Projekt Erasmus Plus.

5. Departament Zarządzania Zasobami Ludzkimi

- a) Podniesienie kompetencji kadr UMWSL: Celem projektu jest podniesienie jakości usług publicznych poprzez rozwój kompetencji i kwalifikacji zawodowych pracowników Urzędu, ze szczególnym uwzględnieniem kompetencji cyfrowych i zielonych. Instrument finansowania – Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.

6. Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach

- a) Wsparcie PSZ w świadczeniu usług w ramach sieci EURES : Głównym celem projektu jest modernizacja instytucji i służb rynków pracy realizujących zadania Europejskiej Sieci Służb Zatrudnienia EURES w celu oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia osobom bezrobotnym, poszukującym pracy oraz pracodawcom z terenu województwa śląskiego na rzecz dostosowania umiejętności, kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy, przepływów i mobilności na rynku pracy. Instrument finansowania – Europejski Fundusz Społeczny Plus.

Kategoria PROMOCJA: Projekty realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Zarządzanie i Współpraca:

1. Filharmonia Śląska im. H. M. Góreckiego w Katowicach

- a) projekt w fazie przygotowania: Piąty Międzynarodowy Kurs Dyrygencki im. Grzegorza Fitelberga: Propagowanie dziedzictwa muzycznego i sztuki dyrygenckiej pośród szerokich kręgów odbiorców w kraju i na świecie. Wyłonienie i promocja utalentowanych dyrygentów młodego pokolenia. Promowanie dziedzictwa muzycznego kompozytorów polskich i zagranicznych pośród społeczności regionalnej, krajowej, międzynarodowej. Promocja Międzynarodowego Konkursu Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga oraz Filharmonii Śląskiej na arenie międzynarodowej. Instrument finansowania – Program Edukacja artystyczna, MKiDN.

2. Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej

- a) projekt w fazie przygotowania: 63. Tydzień Kultury Beskidzkiej, 57. Festiwal Folkloru Górali Polskich, 35. Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne: Realizacja celów statutowych związanych z zorganizowaniem, i przeprowadzeniem działań cyklicznych mających na celu promocję i krzewienie kultury. Instrument finansowania – Program Kultura ludowa i tradycyjna, MKiDN.

Kategoria PROMOCJA: Projekty zakończone w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków zewnętrznych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Zarządzanie i Współpraca:

1. Filharmonia Śląska im. H. M. Góreckiego w Katowicach

- a) XIII Międzynarodowe Dni Henryka Mikołaja Góreckiego „Pieśni śpiewają”: Celem projektu jest upowszechnianie i utrwalanie twórczości Henryka M. Góreckiego jako istotnego elementu polskiego i światowego dziedzictwa muzycznego poprzez koncerty, działania edukacyjne oraz inicjowanie nowych dzieł inspirowanych jego twórczością. Realizacja projektu przyczynia się do poszerzania dostępu do kultury muzycznej, także w środowiskach o ograniczonej ofercie artystycznej. Instrument finansowania – Program Muzyka, MKiDN.

2. Instytucja Kultury Ars Cameralis Silesiae Superioris – Górnośląski Festiwal Sztuki Kameralnej w Katowicach

- a) Festiwal Ars Cameralis 2024. Program literacki: Wiodącym celem była animacja czytelnictwa i upowszechnianie wiedzy o literaturze. Festiwal przyczynia się do wytworzenia środowiska czytelniczego, pobudzenia lokalnego kręgu literackiego, a także stwarza przestrzeń do wymiany myśli. Instrument finansowania – Program Promocja Czytelnictwa, MKiDN.

3. Regionalny Ośrodek Kultury w Bielsku-Białej

- a) 62. Tydzień Kultury Beskidzkiej, 56. Festiwal Folkloru Górali Polskich, 34. Międzynarodowe Spotkania Folklorystyczne: Realizacja celów statutowych związanych z zorganizowaniem, i przeprowadzeniem działań cyklicznych mających na celu promocję i krzewienie kultury. Instrument finansowania – Program Kultura ludowa i tradycyjna, MKiDN.

W ramach obszaru Zarządzanie i Współpraca wykazano 12 projektów finansowanych ze środków zewnętrznych, w tym 3 projekty zakończono w 2025 roku. W ramach tego obszaru możemy wyróżnić 2 grupy projektów dotyczące: usług i szeroko rozumianej promocji kulturalnej województwa (w zakresie tworzenia markowego produktu kulturalnego).

Statystyka projektów dla obszaru **ZARZĄDZANIE I WSPÓŁPRACA:**

- a) razem wszystkie projekty: 131 projektów, z czego projekty z obszaru Zarządzanie i Współpraca stanowią 9,2%.
- b) razem projekty w obszarze Zarządzanie i Współpraca: 12 projektów.
- c) kategoria usługi: 7 projektów, udział procentowy: 58,3%.
- d) kategoria promocja: 5 projektów, udział procentowy: 41,7%.

4.7.3. Zadania realizowane przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych

Kategoria WSPÓŁPRACA: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Zarządzanie i Współpraca:

1. Departament Edukacji

- a) Otwarty konkurs ofert na wyłonienie podmiotu koordynującego organizację spotkania Szczytu Młodzieży Regionalnego Trójkąta Weimarskiego w 2025 roku: Celem współpracy Województwa Śląskiego z partnerami z Niemiec i Francji w ramach Regionalnego Trójkąta Weimarskiego jest wspieranie transformacji gospodarczej, ekologicznej, społecznej i kulturalnej regionów partnerskich oraz rozwój dialogu międzykulturowego. Działania te obejmują m.in. współpracę młodzieży poprzez Szczyty Młodzieży, projekty kulturalne oraz wymianę doświadczeń w zakresie dziedzictwa przemysłowego.

2. Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

- a) Członkostwo Województwa Śląskiego w organizacji pod nazwą „European Social Network” (ESN): W 2018 r. rozpoczęto proces związany z przystąpieniem Województwa Śląskiego do European Social Network (ESN), organizacji, która od 20 lat aktywnie działa na rzecz rozwoju usług społecznych i polityki społecznej w Europie. Przystąpienie do organizacji pozwala na nawiązywanie kontaktów i partnerstw z innymi członkami ESN, w celu zdobywania doświadczeń, wymiany informacji, dzielenia się dobrymi praktykami i wdrażania wspólnych projektów w dziedzinie integracji społecznej. Umożliwia również dostęp do najnowszych raportów i wyników badań w zakresie włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa.

Kategoria USŁUGI I ZARZĄDZANIE: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Zarządzanie i Współpraca:

1. Biuro Bezpieczeństw

- a) Dofinansowanie dla Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach: Przekazanie zakupu nowoczesnych i ekonomicznych środków transportu, sprzętu kwaterunkowego, sprzętu teleinformatycznego oraz psów służbowych wraz z akcesoriami umożliwiającymi wykonywanie czynności służbowych.

- b) Dofinansowanie dla Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Tarnowskich Górach: Przekazanie środków finansowych na Fundusz Wsparcia Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej na wsparcie finansowe rozpoczętej inwestycji pn. „Budowa strażnicy Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowskich Górach”.
- c) Dofinansowanie dla Komendy Wojewódzkiej Straży Pożarnej w Katowicach: Przekazanie środków finansowych na Fundusz Wsparcia Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej na dofinansowania zakupu trzech samochodów, tj. samochodu specjalnego z drabiną mechaniczną, ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego oraz średniego samochodu ratowniczo-gaśniczego.
- d) Dofinansowanie dla Komendy Wojewódzkiej Straży Pożarnej w Katowicach: Przekazania przez Województwo Śląskie na Fundusz Wsparcia Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej środków finansowych przeznaczonych na zakup dwóch samochodów do przewozu zbiorowego funkcjonariuszy PSP województwa śląskiego.
- e) Dofinansowanie zakupu samochodów ratowniczo – gaśniczych dla Ochotniczych Straży Pożarnych z terenu województwa śląskiego: Udzielenie pomocy finansowej dla 33 gmin województwa śląskiego na dofinansowanie zakupu samochodów ratowniczo-gaśniczych dla ochotniczych straży pożarnych w województwie śląskim.

2. Departament Cyfryzacji i Informatyki

- a) Ewaluacja mid-term Regionalnej Polityki Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego Województwa Śląskiego do roku 2030: Ewaluacja wykonana dla potrzeb przeglądu śródkresowego. Zapewnienie efektywności wdrożenia Polityki SI. Zestawienie wniosków i rekomendacji, które zostaną wykorzystane w kształtowaniu procesu realizacyjnego dotyczącego sposobu wdrożenia Regionalnej Polityki Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.
- b) Przeniesienie węzła Śląskiej Regionalnej Sieci Szkieletowej (ŚRSS) w Cieszynie: Zaprojektowano oraz wykonano przeniesienie węzła

zlokalizowanego w Cieszynie przy ul. Katowickiej 22 do szafy teletechnicznej umiejscowionej w rejonie stacji Orlen, oddalonej o około 213 metrów od pierwotnej lokalizacji, na trasie przebiegu Śląskiej Regionalnej Sieci Szkieletowej (ŚRSS).

3. Departament Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami

- a) Ujawnianie nabytych na rzecz Województwa Śląskiego praw do nieruchomości w zakresie dróg wojewódzkich: Regulacje stanów prawnych w księgach wieczystych w zakresie dróg wojewódzkich w miastach na prawach powiatów: Ruda Śląska, Gliwice, Żory, Jastrzębie Zdrój, Zabrze i Rybnik (52 działki).
- b) Regulacja stanu prawnego nieruchomości na potrzeby wojewódzkiej jednostki organizacyjnej: Nabycie z mocy prawa nieruchomości znajdującej się w Chorzowie w rejonie ul. Słowiańskiej / al. Wycieczkowej na potrzeby Muzeum Górnośląski Park Etnograficzny w Chorzowie.
- c) Regulacja stanu prawnego nieruchomości na potrzeby wojewódzkiej jednostki organizacyjnej: Regulacja stanu prawnego z przeznaczeniem na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej położonej w Bielsku-Białej przy Alei Krakowskiej poprzez nabycie prawa użytkowania wieczystego gruntu na potrzeby Śląskiego Zarządu Nieruchomościami w Katowicach.
- d) Regulacja stanu prawnego nieruchomości na potrzeby wojewódzkiej jednostki organizacyjnej: Nabycie nieruchomości położonej w Sosnowcu przy Alei Zagłębia Dąbrowskiego na potrzeby Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu.
- e) Opracowanie Programów prac urządzeniowo-rolnych dla Gmin: Suszec, Mierzęcice, Ciasna, Pawonków i Pilica – obszar wiejski: Zadanie obejmuje opracowanie programów prac urządzeniowo-rolnych dla obszarów wiejskich wybranych gmin, które opisują aktualny stan rozwoju obszarów wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej gmin. Programy pozwalają na ustalenie

zapotrzebowania gminy na realizację zabiegów urządzeniowo-rolnych w zakresie: scaleń gruntów, budowy i modernizacji dróg transportu rolnego, zalesień oraz cieków i melioracji wodnych.

- f) Opracowanie Założeń do projektu scalenia gruntów oraz Studium środowiskowego wraz z oceną wpływu projektu na środowisko dla obrębu Kleszczowa gm. Pilica: Zadanie obejmuje opracowanie Założeń do projektu scalenia gruntów oraz Studium środowiskowego wraz z oceną wpływu projektu na środowisko, które są koncepcją projektu ogólnego scalenia przygotowaną zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Pozwalają wszcząć postępowanie scaleniowe zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 26 marca 1982 r. o scalaniu i wymianie gruntów oraz stanowią niezbędny załącznik do wniosku starosty o dofinansowanie realizacji projektu w ramach środków unijnych przeznaczanych dla Województwa Śląskiego w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.
- g) Prowadzenie ewidencji wojewódzkiego zasobu nieruchomości: Prowadzenie i aktualizacja ewidencji wojewódzkiego zasobu nieruchomości oraz nieruchomości Województwa Śląskiego oddanych w użytkowanie wieczyste w formie elektronicznej bazy danych pod nazwą Nieruchomości Województwa Śląskiego (realizacja obowiązku wynikającego z art. 23 ust 1 pkt 1 oraz ust. 1b-c ustawy o gospodarce nieruchomościami).
- h) Aktualizacja zbiorów danych bazy danych obiektów topograficznych (BDOT10k) dla obszaru wybranych powiatów województwa śląskiego oraz opracowanie dwóch cyfrowych arkuszy mapy topograficznej w skali 1:10 000 dla części IV: Baza Danych Obiektów Topograficznych (BDOT10k) stanowi ogólnodostępne, referencyjne źródło wysokiej jakości danych przestrzennych o dokładności odpowiadającej mapom topograficznym w skali 1:10 000, obejmujące m.in. informacje o sieci komunikacyjnej, użytkowaniu terenu, budynkach, środowisku i rzeźbie terenu. Dane te wspierają realizację zadań publicznych i gospodarczych, w szczególności w obszarach planowania przestrzennego, ochrony środowiska, zarządzania kryzysowego oraz

bezpieczeństwa, zasilając wojewódzki zasób geodezyjny i kartograficzny. Aktualizacja objęła następujące obszary: część I (powiat częstochowski, powiat kłobucki), II (powiat myszkowski, powiat zawierciański), III (powiat bielski, powiat wodzisławski), IV (powiat bieruńsko-lędziński, powiat pszczyński).

- i) Podniesienie jakości, dostępności oraz zwiększenie wykorzystania administracyjnych zasobów mapowych subregionu południowego województwa śląskiego (PJDW): Utrzymanie osiągniętych celów projektu PJDW, w tym współdziałanie z sześcioma Partnerami projektu w celu utrzymania uniwersalnego subregionalnego zbioru dokumentów cyfrowych stanowiącego rdzeń geoprzestrzennych baz danych jednostek organizacyjnych administracji publicznej szczebla gminnego, powiatowego i regionalnego umożliwiających świadczenie zaawansowanych e-usług zgodnie z wymaganiami i standardami technicznymi oraz prawnymi na poziomie krajowym i europejskim zwiększając efektywność funkcjonowania administracji. Projekt zakończono 30.12.2021 r. W dniu 13.12.2022 r. rozpoczął się pięcioletni okres trwałości projektu.
- j) Współdziałanie z jednostkami samorządu terytorialnego subregionu południowego: WSL zawarło porozumienie partnerskie a następnie umowę partnerską z Powiatem Bielskim, Powiatem Cieszyńskim, Powiatem Żywieckim, Miastem Bielsko-Biała, Miastem Cieszyn, Gminą Czechowice-Dziedzice, w celu przygotowania i realizacji projektu pn: Podniesienie jakości, dostępności oraz zwiększenie wykorzystania administracyjnych zasobów mapowych – etap II. W ramach zadania przeprowadzono postępowanie w ramach zamówienia publicznego na opracowanie dokumentacji niezbędnej do złożenia wniosku o dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. 10 września 2025 r. przedmiotowy projekt został wybrany do dofinansowania.

4. Departament Inwestycji

- a) Podniesienie funkcjonalności i estetyki budynku przy ul. Dąbrowskiego 23 w Katowicach: W ramach zadania zaktualizowano dokumentację techniczną.
- b) Dostosowanie pomieszczeń RODN WOM w Katowicach na potrzeby Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego: Dostosowano pomieszczenia Ośrodka na potrzeby Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

5. Departament Organizacji Urzędu

- a) Ochrona mienia Województwa: Przeprowadzenie postępowania na wspólne ubezpieczenie 56 jednostek Województwa Śląskiego. Postępowanie pozwoliło na weryfikację potrzeb ubezpieczeniowych jednostek Województwa i poprawy bezpieczeństwa mienia województwa. Zwiększył się poziom ochrony przy znacznym spadku kosztu ubezpieczenia.

6. Departament Projektów Regionalnych

- a) Prowadzenie prac przygotowawczych i monitorujących w celu opracowania i realizacji projektów: W ramach zadania zrealizowane były usługi doradztwa w zakresie przygotowania i weryfikacji założeń projektu planowanego do realizacji przez Departament PW oraz usługi doradcze polegające na analizie dokumentów projektowych.

7. Departament Rozwoju i Transformacji Regionu

- a) Audyt krajobrazowy województwa śląskiego: Audyt krajobrazowy województwa śląskiego został przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VII/16/16/2025 z 23.06.2025 r. Dokument realizowany był w 6 etapach, w ramach których zidentyfikowano typy i podtypy krajobrazów, sporządzono ich charakterystykę i dokonano oceny stanu ich zachowania, wskazano krajobrazy priorytetowe, zidentyfikowano zagrożenia dla możliwości zachowania wartości krajobrazów, wskazano rekomendacje i wnioski dotyczące

kształtowania i ochrony krajobrazów, a także określono lokalne formy architektoniczne zabudowy.

- b) Proces wdrażania Audytu krajobrazowego województwa śląskiego, w tym uzgadnianie i opiniowanie lokalnych dokumentów planistycznych: W 2025 r., tj. od czasu wejścia w życie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego opracowano: 120 uzgodnień projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin w tym szczególnych form planu miejscowego; 2 uzgodnienia projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin; 68 uzgodnień planów ogólnych; 56 wnioski w odpowiedzi na zawiadomienia gmin o przystąpieniu do sporządzenia gminnych aktów planowania przestrzennego. W zakresie tzw. „specustaw” – przygotowano 11 opinii.
- c) Aktualizacja Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego: W ramach zadania realizowana była umowa na usługę ekspercką polegającą na wykonaniu prac właściwych dla Konsultanta ds. zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+. W ciągu roku odbywały się konsultacje, warsztaty oraz spotkania merytoryczne zespołu projektantów prowadzone przez Konsultanta.
- d) Proces wdrażania Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+, w tym uzgadnianie i opiniowanie lokalnych dokumentów planistycznych: W 2025 roku opracowano: 89 uzgodnień projektów decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego/o ustaleniu warunków zabudowy; 323 uzgodnień projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gmin w tym szczególnych form planu miejscowego; 2 uzgodnienia projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin; 95 uzgodnień planów ogólnych; 23 opinie dot. gminnych programów rewitalizacji; 231 wnioski w odpowiedzi na zawiadomienia gmin o przystąpieniu do sporządzenia gminnych aktów planowania przestrzennego. W zakresie tzw. „specustaw” – przygotowano 52 opinie.

- e) Forum Przestrzeni: Wieloletnia inicjatywa samorządu województwa ukierunkowana na kształtowanie świadomości roli przestrzeni publicznej, wymianę wiedzy, edukację i promocję poprzez organizację konferencji, seminariów, warsztatów. W 2025 r. w ramach zadania przygotowane zostały 2 referaty. Podjęto również współpracę z Uniwersytetem Śląskim w Katowicach przy organizacji, w dniach 5-7 grudnia 2025 r. V Międzynarodowej Interdyscyplinarnej Konferencji „Senses in Architecture, Urban Landscaping and Design. SAUL 2025” objętej Patronatem Marszałka Województwa Śląskiego.
- f) Organizacja prac Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej (WKU-A): W 2025 roku odbyło się 11 posiedzeń WKU-A, w tym posiedzenia obiegowe, objazdowe, stacjonarne i on-line, poświęcone m.in. Konkursowi „Najlepsza Przestrzeń Publiczna Województwa Śląskiego 2025” oraz monitoringowi Regionalnej Polityki Miejskiej. W ramach prac przygotowano cztery referaty dotyczące Konkursu NPP 2025 oraz Raportu Monitoringowego, obejmujące m.in. identyfikację dobrych praktyk i realizację rekomendacji monitoringu.
- g) Opiniowanie strategii, programów rozwoju i innych dokumentów strategicznych: Wydano: 17 opinii Zarządu Województwa dotyczących sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie, określonych w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, w projekcie strategii rozwoju gminy lub strategii rozwoju ponadlokalnego.

8. Beskidzkie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Żywcu

- a) Wykonanie prac scaleniowych na obiektach: Pawłów i Żerdziny, Gródczanki gm. Pietrowice Wielkie, Owsiszcze i Nowa Wioska, Tworków gm. Krzyżanowice oraz Pietraszyn gm. Krzanowice: Celem scalenia gruntów jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości

do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu.

Wykonawcą prac scaleniowych realizowanych w ramach porozumienia ze Starostą jest BBGiTR (jednostka wykonawstwa geodezyjnego).

- b) Zakupy i zadania inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: Wykonanie przyłącza kanalizacji deszczowej przy budynku biurowym w Żywcu; zakup monitora interaktywnego na potrzeby realizacji zadań statutowych, wykonywanie prac scaleniowych; zakup bezzałogowego statku powietrznego na potrzeby realizacji zadań statutowych, wykonywanie prac scaleniowych; zakup sprzętu nawigacyjnego GNSS – 2 szt. na potrzeby realizacji zadań statutowych, wykonywanie prac scaleniowych; zakup komputerów na potrzeby realizacji zadań statutowych, wykonywanie prac scaleniowych; zakup laptopa na potrzeby realizacji zadań statutowych, wykonywanie prac scaleniowych; zakup ploterów na potrzeby realizacji zadań statutowych, wykonywanie prac scaleniowych.

9. Częstochowskie Biuro Geodezji i Terenów Rolnych w Częstochowie

- a) Wykonanie prac scaleniowych na obiektach: Baby, Jacków i Widzówek gm. Kruszyna, Stanisławów i Zarębice gm. Przyrów oraz Garnek, Chmielarze gm. Kłomnice, Turzyn, Paulinów gm. Lelów, Rokitno Szlacheckie gm. Łazy: Celem scalenia gruntów jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne ukształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu. Wykonawcą prac scaleniowych realizowanych w ramach porozumienia ze Starostą jest CzBGiTR (jednostka wykonawstwa geodezyjnego).
- b) Opracowanie Założeń do projektu scalenia gruntów oraz Studium środowiskowego wraz z oceną wpływu projektu na środowisko obrębu Kleszczowa, gmina Pilica: Założenia do projektu scalenia gruntów – są dokumentem poprzedzającym prace scaleniowe, w którym określa się granice obszaru scalenia gruntów, analizę istniejącego stanu oraz kierunki proponowanych zmian, w szczególności: przebieg istniejących i

projektowanych dróg, usytuowanie gruntów zajętych przez urządzenia melioracji wodnych lub innych urządzeń wodnych oraz przewidzianych do wykonania na tych gruntach takich urządzeń, gruntów przeznaczonych na cele miejscowej użyteczności publicznej. W założeniach określa się również zakładany do realizacji zakres zagospodarowania poscaleniowego.

- c) Wykonanie prac scaleniowych na 5 obiektach: Baby, Jacków, Widzówek gmina Kruszyna; Stanisławów, Zarębice gmina Przyrów; Garek, Chmielarze gmina Kłomnice; Turzyn, Paulinów gmina Lelów' Rokitno Szlacheckie (część) gmina Łazy: Celem scalenia gruntów jest tworzenie korzystniejszych warunków gospodarowania w rolnictwie i leśnictwie poprzez poprawę struktury obszarowej gospodarstw rolnych, lasów i gruntów leśnych, racjonalne kształtowanie rozłogów gruntów, dostosowanie granic nieruchomości do systemu urządzeń melioracji wodnych, dróg oraz rzeźby terenu. Prace scaleniowe realizowane są w ramach podpisanych Porozumień ze Starostą.
- d) Regulacja stanu prawnego działek drogowych na rzecz Województwa Śląskiego: Wykonanie dokumentacji geodezyjnej niezbędnej do regulacji stanu prawnego działek zajętych pasem drogowym drogi wojewódzkiej w zakresie niezbędnym do złożenia wniosku o uzyskanie decyzji Wojewody Śląskiego o nabyciu z mocy prawa własności działek leżących w części w pasach drogowych dróg wojewódzkich na rzecz Województwa Śląskiego.
- e) Wykonanie wymian gruntów w obrębach: Łazy (gmina Łazy); Kromolów, Pomrożyce (gmina Zawiercie); Nakło (gmina Lelów): Celem wymiany gruntów jest racjonalne ukształtowanie gruntów wchodzących w skład gospodarstw rolnych, polegające na zmianie ich położenia w drodze wzajemnej wymiany. Wymiana gruntów, tak jak scalenia gruntów, również przyczynia się do poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych, obejmowanych takim postępowaniem, w szczególności rozłogu ich gruntów. Wymianę gruntów przeprowadza się na zgodny wniosek wszystkich właścicieli gruntów. Wymiany gruntów realizowane są w ramach podpisanych Porozumień ze Starostą.

- f) Prace geodezyjne dotyczące nieruchomości Województwa Śląskiego: Zaplanowanie i wykonanie dokumentacji fotograficznej przy użyciu bezzałogowego statku powietrznego, opracowanie wyników z nalogu.
- g) Opracowanie Programów Prac Urzędzeniowo Rolnych dla gmin Pilica – obszar wiejski i Pawonków: Zadanie obejmuje opracowanie programów prac urzędzeniowo-rolnych dla obszarów wiejskich wybranych gmin, które opisują aktualny stan rozwoju obszarów wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej gmin. Programy pozwalają na ustalenie zapotrzebowania gminy na realizację zabiegów urzędzeniowo-rolnych w zakresie: scaleń gruntów, budowy i modernizacji dróg transportu rolnego, zalesień oraz cieków i melioracji wodnych.
- h) Zakupy inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: zakup 7 szt. laptopów wraz z oprogramowaniami i akcesoriami na potrzeby zadań związanych z działalnością. Wymiana sprzętu wykorzystywanego przez długotrwale użytkowanie; modernizacja przestarzałej technologicznie analogowej centrali telefonicznej na centralę cyfrową VoIP w celu poprawy jakości połączeń w budynku biurowym (nieruchomości Województwa Śląskiego oddanej w trwały zarząd jednostce); wykonanie wewnętrznej instalacji hydrantowej w celu dostosowania budynku do obecnie obowiązujących przepisów p.poż na nieruchomości Województwa Śląskiego oddanej w trwały zarząd jednostce; modernizacja instalacji elektrycznej w budynku Biura na IV piętrze oraz w piwnicy wraz z remontem pomieszczeń biurowych na IV piętrze w celu poprawy stanu technicznego budynku będącego nieruchomością Województwa Śląskiego oddanej w trwały zarząd jednostce; wymiana uszkodzonej nawierzchni wewnętrznego parkingu biurowego wraz z odwodnieniem w celu poprawy bezpieczeństwa oraz estetyki nieruchomości Województwa Śląskiego oddanej w trwały zarząd jednostce; zakup bezzałogowego statku powietrznego na potrzeby realizacji zadań statutowych jednostki; zakup sprzętu nawigacyjnego GNSS 2 szt. do wykonywania pomiarów w terenie przy realizacji zadań statutowych jednostki.

10. Wojewódzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Katowicach

- a) Organizacja konferencji naukowo-technicznej pt.: „Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego – AI na szczycie GIS”: Popularyzacja narzędzi oraz rozwiązań zmierzających do podniesienia efektywności realizacji zadań publicznych. Rozwój własnych kompetencji cyfrowych, sprawnego zarządzania danymi w regionie i budowa społeczeństwa informacyjnego. Zdobywanie nowych odbiorców i nawiązanie współpracy w zakresie wykorzystania geoportalu ORSIP 2.0 z jednostkami samorządu terytorialnego województwa śląskiego.
- b) Organizacja obchodów GISDay 2025 pn.: „Śląski GISDay”: Przybliżenie szerokiemu gronu odbiorców potęgi systemów informacji geograficznej oraz ich zastosowania w wielu dziedzinach życia, a także podkreślenie roli całej społeczności użytkowników systemów GIS. Wymiana doświadczeń w zakresie wdrażania nowych technologii GIS. Praktyczne spojrzenie na technologię, wyjście poza ramy teoretycznej nauki i zobaczenia, w jaki sposób nowoczesne rozwiązania GIS realnie kształtują otaczający nas świat.
- c) Prowadzenie wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego: Prowadzenie wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym: pozyskiwanie, ewidencjonowanie, gromadzenie i przechowywanie materiałów i danych oraz wykonywanie kopii zabezpieczających materiały i dane, udostępnianie materiałów i danych z wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym odpłatne udostępnianie materiałów i danych i nieodpłatne przekazywanie danych.
- d) Prowadzenie Regionalnej Infrastruktury Informacji Przestrzennej Województwa Śląskiego ORSIP 2.0: Prowadzenie i rozbudowa wojewódzkiego geoportalu ORSIP 2.0 gromadzącego dane przestrzenne z obszaru woj. śl. Współpraca z departamentami i jednostkami marszałka woj. śl. celem usprawnienia zarządzania

województwem śląskim na wszystkich szczeblach administracji publicznej, sprawnego przepływu danych pomiędzy jednostkami, instytucjami i podmiotami gospodarczymi. Dostarcza mieszkańcom, przedsiębiorcom i turystom m.in. informacji z zakresu bezpieczeństwa, przyrody i środowiska, danych historycznych, danych geostatystycznych, gospodarki przestrzennej, nieruchomości, transportu, turystyki, innych danych regionalnych.

- e) Prowadzenie systemu OPI TPP 2.0: Aktualizacja i modyfikacja istniejących danych dla terenów przemysłowych i pogórnich oraz algorytmów oceny potencjału terenów pogórnich. Analiza nowo zgłoszonych terenów pogórnich i przemysłowych przez gminy województwa śląskiego. Kwalifikacja terenu pod kątem dodania do systemu OPI TPP 2.0. Współpraca z wykonawcą w czasie aktualizacji i rozbudowy systemu. Administrowanie i zarządzanie systemem. Obsługa aplikacji do zgłaszania wykonawcy systemu błędów lub problemów w działaniu systemu.
- f) Zakupy inwestycyjne związane z funkcjonowaniem jednostki: zakup półki do macierzy; zakup monitora multimedialnego.
- g) Prowadzenie wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego: Prowadzenie wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym: pozyskiwanie, ewidencjonowanie i przechowywanie materiałów i danych oraz wykonywanie kopii zabezpieczających materiały i dane, udostępnianie materiałów i danych z wojewódzkiego zasobu geodezyjnego i kartograficznego, w tym odpłatne udostępnianie materiałów i danych oraz nieodpłatne przekazywanie danych. (Zadanie finansowane ze środków zewnętrznych – ujęte w zadaniach z uwagi na brak projektowego charakteru zadania.).

Kategoria PROMOCJA REGIONU: Zadania realizowane w 2025 roku przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego i jednostki podległe finansowane ze środków własnych w ramach celów strategii rozwoju województwa wyznaczonych w obszarze Zarządzanie i Współpraca:

1. Biuro Spraw Społecznych

- a) Opiniowanie wniosków o Honorowy Patronat Marszałka : Udzielenie 19 opinii w sprawie nadania Honorowego Patronatu Marszałka Województwa Śląskiego.

2. Departament Cyfryzacji i Informatyki

- a) Patronaty Marszałka: Udzielono 3 Patronaty Marszałka w zakresie konferencji naukowo-technicznej pt. „Regionalna Infrastruktura Informacji Przestrzennej na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego – AI na szczycie GIS”, festiwalu prezentującego różnorodność aplikacji AI oraz konferencji poświęconej cyberbezpieczeństwu, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony infrastruktury krytycznej oraz systemów OT i ICS.

3. Departament Edukacji

- a) „Europa w kadrach – fotograficzna mapa polskiej prezydencji”: Celem konkursu fotograficznego skierowanego do uczniów i studentów była promocja polskiej prezydencji w Unii Europejskiej poprzez ukazanie zaangażowania Polski w procesy integracji europejskiej oraz podkreślenie bogatej tożsamości regionalnej województwa śląskiego.

4. Departament Promocji, Gospodarki i Sportu

- a) Zadania związane ze współpracą zagraniczną: Obsługa delegacji zagranicznych przybywających do Województwa Śląskiego w ramach współpracy partnerskiej (transport, gastronomia, noclegi, wynajem sal, wynajem sprzętu do tłumaczenia, usługi przewodnickie, bilety wstępu itp.) oraz organizacja wydarzeń o charakterze międzynarodowym. Tłumaczenia ustne konsekwentne i symultaniczne w czasie oficjalnych spotkań, konferencji oraz seminariów będących wynikiem bieżącej

realizacji współpracy międzyregionalnej; tłumaczenia pisemne przysięgłe i zwykłe (teksty porozumień, umów).

- b) Zadania związane z promocją Województwa Śląskiego w Brukseli:
Organizacja spotkań, konferencji oraz działania na rzecz promocji Województwa Śląskiego w Brukseli, w tym tłumaczenia.
- c) Marszałkowski Budżet Obywatelski: Otwarty konkurs ofert na zadanie publiczne Województwa Śląskiego o nazwie „Gra planszowa o Parku Śląskim”.
- d) Działania w zakresie promocji województwa śląskiego jako Regionu Partnera Mistrzostw Świata 2025 w Piłce Ręcznej Mężczyzn do lat 21:
Działania w zakresie promocji Województwa Śląskiego jako Regionu Gospodarza Mistrzostw Świata 2025 w Piłce Ręcznej Mężczyzn do lat 21. Działania związane z Mistrzostwami, których elementem jest promocja Województwa Śląskiego podczas wydarzeń sportowych (mecze, turnieje, działania komunikacyjne w tym: media społecznościowe, konferencja prasowa, transmisje online, telewizja).
- e) Promocja herbu i znaku graficznego logo Województwa Śląskiego:
Świadczenie usług promocyjno-reklamowych wchodzących w skład tzw. pakietu sponsorskiego dotyczącego wydarzenia pn. Festiwal Tauron Nowa Muzyka Katowice, które odbyło się w dniach 19-22 czerwca 2025 roku w Katowicach. Świadczenie usług promocyjno-reklamowych wchodzących w skład tzw. pakietu sponsorskiego dotyczącego wydarzenia pn.: ING SILESIA BEATS, które odbyło się w dniach 19-21 czerwca 2025 r. w Parku Śląskim w Chorzowie. Świadczenie usług promocyjno-reklamowych wchodzących w skład tzw. pakietu sponsorskiego podczas wydarzenia pn. XXX Wielka Gala Izby Rzemieślniczej oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości. Świadczenie usług promocyjno-reklamowych wchodzących w skład tzw. pakietu sponsorskiego dotyczącego wydarzenia pn. Air Show Rudniki, które odbyło się w dniach 1-2 sierpnia 2025 r. na Lotnisku Rudniki w Kościelcu. Świadczenie usług promocyjno-reklamowych wchodzących w skład tzw. pakietu sponsorskiego dotyczącego

wydarzenia pn. Fajer Festiwal, które odbyło się w dniach 21-22 sierpnia 2025 r. w Parku Śląskim w Chorzowie. Świadczenie usług promocyjno-reklamowych wchodzących w skład tzw. pakietu sponsorskiego dotyczącego wydarzenia pn. Puchar Polski w Dogtrekkingu 2025, które odbyło się zgodnie z następującym harmonogramem: 12.04.2025 r. Lubliniec, 10.05.2025 r. Bielsko-Biała, 7.06.2025 r. Chorzów, 20.09.2025 r. Wisła.

- f) Promocja walorów Województwa Śląskiego w ramach wydarzenia Sylwester w latach 2025-2029: Wykonanie świadczeń w ramach kampanii informacyjnej oraz kampanii promocyjnej przez TVP S.A. w likwidacji na rzecz Województwa w ramach wydarzenia pn. „Sylwester z Dwójką 2025”.
- g) Reklama atrakcyjności województwa oraz promocja regionu: Promocja aplikacji „Śląskie” – usługa wynajmu powierzchni reklamowej na Paczkomatach InPost. Promocja aplikacji „Śląskie” – Opracowanie i realizacja kampanii reklamowej w mediach masowych, promującej aplikację mobilną Zamawiającego pn. „Śląskie.”. Kampania zawierała następujące działania: reklama w Google Ads, reklama w Meta Ads, reklama w serwisie YouTube. Przeprowadzenie kampanii promocyjnej Województwa Śląskiego w radiu internetowym – radio357.pl. Projekt Zima to zimowy cykl plenerowych wydarzeń telewizji TVN promujący aktywny wypoczynek i ofertę górskich miejscowości, realizowany w 2025 roku w Istebnej, Wiśle, Szczyrku i Bielsku-Białej. Udział Województwa Śląskiego obejmował obecność w transmisjach na żywo oraz materiały promocyjne w programach TVN, prezentujące region jako atrakcyjny, całoroczny kierunek turystyczny łączący sport, rekreację i kulturę. Produkcja filmu, w języku polskim i w wersjach językowych: angielskiej i niemieckiej, promującego walory turystyczne, gospodarcze, naukowe, sportowe i kulturalne województwa śląskiego wraz z jego skróconymi wersjami. Zakup czasu antenowego na przygotowanie, realizację i emisję audycji radiowych pn. „Śląskie” na antenie Polskiego Radia – Regionalnej Rozgłośni w Katowicach „Radio Katowice” Spółki Akcyjnej w likwidacji z siedzibą w Katowicach. Usługa

montaż, demontaż, transport, serwisowanie i magazynowanie nośników promocyjnych Województwa Śląskiego.

- h) Świadczenie usług promocyjno-reklamowych w ramach pakietu sponsorskiego: Maraton Trzech Jezior; 24. PKO Półmaraton dookoła Jeziora Żywieckiego; Wyścig by „Tomasz Marczyński”; 49. Międzynarodowy Wyścig Kolarski Infomax – Kryterium Asów; Puchar Świata UCI (Downhill) i Puchar Świata UCI (Enduro); Indywidualne Drużynowe Mistrzostwa Polski Seniorów Szabli, Szpadzie i Florecie Kobiet i Mężczyzn; Silesia Cup; II Mistrzostwa Polski Południowej w Sportowych Rajdach Konnych i Zawody Międzynarodowe CEI1 i CEI2; FIBA QUEST – 3x3 City Tour z awansem na World Tour w Shenzen w Chinach; Mistrzostwa Balonowe – IV Baloniada; Indywidualne Drużynowe Mistrzostwa Polski Seniorów Szabli, Szpadzie i Florecie Kobiet i Mężczyzn; Mistrzostwa Europy w Koszykówce Mężczyzn 2025; Jurajski Podniebny Show; Rajd Wisły; FIS Skoki Narciarskie; III Festiwalu Piłki Ręcznej Silesia CUP 2025.
- i) Udział w wydarzeniach promujących województwo: Wynajem powierzchni wystawienniczej pod nośniki reklamowe Województwa Śląskiego podczas wydarzeń kulturalnych, sportowych, jubileuszowych itp.: Przystanek Zdrowia, Regionalne Mistrzostwa w Ratownictwie Medycznym, 26. Bieg po Nowe Życie, Kongres Nowej Mobilności, Górnośląska Barbórka, Spotkanie Gwarków w ramach obchodów święta górniczego Barbórka, wydarzenie pn. Podaruj innym częśćkę siebie.
- j) Wynajem powierzchni wystawienniczej wraz z infrastrukturą: Mistrzostwa Mażoretek Okręgu Południowo- Zachodniego; Międzyklubowa Sesja Sparingowa – Boxing Sparring Friday; Mistrzostwa Polski Mażoretek 2025; Puchar Europy Juniorów Młodszych w Judo; 31. Bieg Fiata; XXIV Międzynarodowy Miting Lekkoatletyczny Beskidian Athletic; Letni Bieg Zbója; Silesia Bike; 27. Memoriał Jana Ciołczyka; Międzynarodowy Zawodowy Turniej Kobiet ŚLĄSKIE OPEN; GAC Rosa Challenge Tour; Hokejowa Liga Mistrzów (CHL); 49. VIVA PARK Cieszyńska Barbórka; XXIV Turniej Koszykówki

Ulicznej im. Tomasza Tomczykiewicza; Synerise Ogólnopolskie Mistrzostwa Szkół i Przedszkoli- Katowice 2025; VII Memoriał im. Janusza Sikorskiego- międzynarodowy turniej siatkarski; Hokejowa Liga Mistrzów (CHL); Turniej Europejskiego Pucharu Narodów IIHF; Bieg Niepodległości i Marsz Nordic Walking; Mecz Polskiej Ligi Boksu Olimpijskiego – BKS Concordia Knurów vs Golden Team Nowy Sącz; Hokejowa Liga Mistrzów (CHL); Superpuchar Polski w hokeju na lodzie; I Mecz w Pucharze CEV – BKS Bostik ZGO Bielsko-Biała vs. Dinamo Zagrzeb; Uroczysta Gala 90-lecia Ruchu Olimpijskiego w Częstochowie i 50-lecia RR PKOl; Międzynarodowy mecz tenisa stołowego Polska – Austria.

- k) Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii:
Badanie ekwiwalentu medialnego w zakresie skuteczności promocyjnej marek „Województwo Śląskie”, „Śląskie”, „Śląskie. Pozytywna energia”.
- l) Zakup usług pozostałych i materiałów promocyjnych: Drukowanie i dostarczenie materiałów promocyjnych w tym: kalendarze, foldery, zakładki do książki, notesy, planery, broszury, koperty, torby papierowe, naklejki. Dostawa artykułów promocyjnych ze znakowaniem. Zakup materiałów promocyjnych (w tym: gadżety, wyroby, artykuły na wyposażenie stoisk, wydawnictwa promocyjne własne, zdjęcia promocyjna, nośniki promocyjne itp.).

5. Departament Rozwoju i Transformacji Regionu

- a) Konkursy „Na najlepsze prace dyplomowe i kursowe z zakresu urbanistyki, gospodarki przestrzennej i zrównoważonego rozwoju” organizowane przez TUP i SARP: Celem Konkursów jest integracja środowisk zajmujących się problematyką rozwoju przestrzennego województwa śląskiego oraz kształtowanie świadomości w zakresie roli architektury i przestrzeni publicznej w rozwoju regionu. W 2025 r. przyznano Honorowy Patronat Marszałka Województwa Śląskiego konkursowi na Dyplom Roku organizowanemu przez Towarzystwo Urbanistów Polskich oddział Śląsk. Laureat konkursu TUP

uhonorowany został podczas Gali konkursu NPP w Muzeum Śląskim, otrzymał Nagrodę Marszałka Województwa Śląskiego.

6. Departament Rozwoju Turystyki

- a) Festiwal Górnej Odry: Wydarzenie zorganizowane w obiektach położonych w Krainie Górnej Odry (powiaty rybnicki, raciborski, wodzisławski) w dniach 27-29.06.2025 r. Projekt ma na celu rozwój KGO, z wszystkimi jej walorami: kulturowymi, przyrodniczymi, historycznymi, kulinarnymi.
- b) Święto Jury Krakowsko-Częstochowskiej „Juromania”: Wydarzenie zorganizowane w obiektach położonych na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej w dniach 19-21.09.2025 r. Projekt ma na celu rozwój Jury Krakowsko-Częstochowskiej, z wszystkimi jej walorami: kulturowymi, przyrodniczymi, historycznymi, kulinarnymi.
- c) Festiwal Beskidów i Śląska Cieszyńskiego "Dziewięćsił": Wydarzenie zorganizowane w obiektach położonych na terenie marek Beskidy i Śląsk Cieszyński w dniach 6-8.06.2025 r. Projekt ma na celu rozwój ww. marek z wszystkimi jej walorami: kulturowymi, przyrodniczymi, historycznymi, kulinarnymi.
- d) Udział w targach i imprezach turystycznych: Udział w krajowych i zagranicznych imprezach turystycznych.
- e) Patronaty: Udzielenie 14 Patronatów Marszałka w zakresie imprez o charakterze turystycznym.
- f) Promocja sieci regionalnych tras rowerowych województwa śląskiego: Udział w targach i imprezach turystycznych (rowerowych).

7. Departament Terenów Wiejskich

- a) Zakup pucharów: Zakup pucharów dla laureatów konkursów.
- b) Konkurs „Piękna wieś województwa śląskiego”: Konkurs ogłaszany jest w 5 kategoriach: najpiękniejsza wieś, najpiękniejsza zagroda wiejska, najlepsze przedsięwzięcie odnowy wsi, najlepszy lokalny twórca, najlepsze przedsięwzięcie popularyzujące tradycje, obrzędy i

zwyczaje ludowe. Konkurs kierowany jest do gmin wiejskich i miejsko-wiejskich województwa śląskiego.

- c) Współorganizacja XXV Dożynek Województwa Śląskiego:
Współorganizacja XXV Dożynek Województwa Śląskiego, które odbyły się w miejscowości Woźniki na terenie gminy Woźniki w powiecie lublinieckim w dniu 31 sierpnia 2025 r. Celem zadania jest promocja Województwa Śląskiego oraz kultury i regionalnych tradycji.
- d) Udział reprezentacji Województwa Śląskiego w Dożynkach Prezydenckich: Udział reprezentacji Województwa Śląskiego w Dożynkach Prezydenckich w Warszawie w dniach 13-14 września 2025 r. Celem zadania jest promocja Województwa Śląskiego oraz kultury i regionalnych tradycji.
- e) Zlecenie dostawy pucharu na XXV Dożynki Wojewódzkie: Zakup pucharu na XXV Dożynki Województwa Śląskiego.
- f) Zakończenie sezonu pasterskiego w województwie śląskim:
Wydarzenie ma na celu popularyzację kultury, folkloru i sztuki ludowej oraz pasterstwa.
- g) Przedsięwzięcie pn. „Śląskie Święto Karpia”: Wydarzenie ma na celu popularyzację kultury, tradycji chowu i hodowli ryb naszego regionu oraz promocję obszarów zależnych od rybactwa.
- h) Patronaty Marszałka: Udzielenie 1 opinii o członkostwo w Komitecie honorowym podczas IV Mistrzostw Europy Trębaczy Myśliwskich oraz 8 opinii o patronat Marszałka Woj. Śląskiego.

8. Kancelaria Zarządu

- a) Patronaty Marszałka: Udzielenie 670 Patronatów Marszałka w zakresie społecznym, kulturalnym, edukacyjnym, sportowym i promocyjnym, które swoim charakterem wpisują się w realizację celów publicznych oraz ideę wspierania inicjatyw służących dobru wspólnemu.

9. Regionalny Instytut Kultury im. W. Korfatego

- a) Święto Szlaku Zabytków Techniki: Organizacja wydarzeń w ramach Święta Szlaku Zabytków Techniki.

10. Zespół Pieśni i Tańca „Śląsk” im. St. Hadyny w Koszęcinie

- a) Udział Zespołu Śląsk w EXPO w Osace, Kansai 2025 – Japonia: Udział Zespołu Śląsk w EXPO w Osace, Kansai 2025 – Japonia.

W obszarze Zarządzanie i Współpraca zidentyfikowano w 2025 roku 152 zadań finansowanych ze środków własnych. W ramach tego obszaru możemy wyróżnić 3 grupy zadań dotyczących: współpracy, usług i zarządzania oraz szeroko rozumianej promocji województwa.

Statystyka zadań dla obszaru **ZARZĄDZANIE I WSPÓŁPRACA**:

- e) razem wszystkie zadania: 594 zadań, z czego zadania z obszaru Zarządzanie i Współpraca stanowią 25,6%.
- f) razem zadania w obszarze Zarządzanie i Współpraca: 152 zadań.
- g) kategoria współpraca: 2 zadania, udział procentowy: 1,3%.
- h) kategoria usługi i zarządzanie: 58 zadań, udział procentowy 38,2%.
- i) kategoria promocja regionu: 92 zadań, udział procentowy 60,5%.

4.8. PODSUMOWANIE CZĘŚCI DRUGIEJ

4.8.1. Ramy strategiczne i spójność interwencji

Druga część Raportu o stanie Województwa Śląskiego za 2025 rok koncentruje się na realizacji polityk publicznych, dokumentów strategicznych oraz programów rozwojowych na poziomie regionalnym. Działania podejmowane przez Samorząd Województwa Śląskiego realizowane były w oparciu o obowiązujące strategie, programy sektorowe oraz dokumenty operacyjne, w szczególności Strategię Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”, która w 2025 roku była w trakcie aktualizacji.

Zakres interwencji obejmował liczne obszary tematyczne i był ukierunkowany na realizację celów rozwojowych w czterech głównych obszarach: gospodarka, mieszkaniac, przestrzeń i środowisko oraz zarządzanie i współpraca. Dane raportowe potwierdzają spójność działań z przyjętymi kierunkami polityki regionalnej oraz ich ciągłość w ujęciu wieloletnim.

4.8.2. Dokumenty strategiczne i programowe

Analiza Raportu wskazuje, że największy udział dokumentów dotyczył obszaru „Mieszkaniac”, co odzwierciedla rosnące znaczenie zagadnień społecznych, zdrowotnych i demograficznych w polityce regionalnej. Istotną część stanowiły również dokumenty związane z przestrzenią i środowiskiem. Najmniejszy udział odnotowano w obszarze zarządzania i współpracy, który pełnił funkcję wspierającą realizację pozostałych polityk.

4.8.3. Realizacja projektów i zadań rozwojowych

Jednym z kluczowych elementów II części Raportu jest prezentacja projektów realizowanych przez Województwo Śląskie, w tym projektów finansowanych ze środków zewnętrznych. W 2025 roku realizowano znaczną liczbę projektów o różnej skali i zasięgu terytorialnym, obejmujących zarówno inwestycje infrastrukturalne, jak i działania miękkie.

Największa liczba projektów dotyczyła obszaru „Mieszkaniec”, w szczególności ochrony zdrowia, kultura, polityki społecznej, edukacji oraz wsparcia grup wymagających szczególnej interwencji. Znaczący udział miały również projekty związane z przestrzenią i środowiskiem, obejmujące m.in. inwestycje środowiskowe, transportowe oraz rewitalizacyjne. Projekty z obszaru gospodarki koncentrowały się głównie na wsparciu przedsiębiorczości, internacjonalizacji oraz współpracy z instytucjami otoczenia biznesu. Z kolei w obszarze zarządzania i współpracy projekty można było podzielić na te dotyczące usług „administracyjnych” oraz promocji regionu.

4.8.4. Fundusze Europejskie i inne środki zewnętrzne

Analiza raportu potwierdza wysoką sprawność Województwa Śląskiego we wdrażaniu i realizacji środków Unii Europejskiej. W 2025 roku kontynuowano realizację programów w ramach perspektywy 2021-2027, w tym Funduszy Europejskich dla Śląskiego, z istotnym udziałem środków dedykowanych sprawiedliwej transformacji. Poziom zakontraktowania środków unijnych utrzymywał się na bardzo wysokim poziomie, co świadczy o sprawności instytucjonalnej oraz zdolności regionu do absorpcji funduszy. Dane raportowe wskazują, że największa część środków finansowych została przeznaczona na projekty społeczne i środowiskowe.

4.8.5. Podsumowanie II części Raportu

Podsumowując drugą część Raportu, dane wskazują na wysoką aktywność Samorządu Województwa Śląskiego w obszarze realizacji polityk i programów rozwojowych, przy zachowaniu spójności z dokumentami strategicznymi i priorytetami regionalnymi. Interwencje miały charakter wielosektorowy i terytorialnie zróżnicowany, odpowiadając na zidentyfikowane potrzeby społeczne, gospodarcze i przestrzenne regionu.

5. ZAŁĄCZNIKI

1.1. INFORMACJA O PRZYJĘTYCH UCHWAŁACH SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego w roku 2025 został opracowany na podstawie informacji przekazanych przez Departamenty Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

1. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 20 stycznia w 2025 r. (sesja nr VII/X/2025):

- a) Uchwała nr VII/10/1/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Gminy Cieszyn, przeznaczonej na wsparcie gospodarstw domowych poszkodowanych podczas wybuchu gazu w kamienicy przy ul. Głębokiej w Cieszynie w dniu 29 grudnia 2024 roku.
- b) Uchwała nr VII/10/2/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla Powiatu Pszczyńskiego na realizację zadania w postaci organizowania publicznego transportu zbiorowego w powiatowych przewozach pasażerskich w transporcie drogowym.
- c) Uchwała nr VII/10/3/2025 w sprawie złożenia wniosku o zezwolenie na utworzenie dwóch oddziałów o profilu mundurowym Straży Granicznej.
- d) Uchwała nr VII/10/4/2025 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach.
- e) Uchwała nr VII/10/5/2025 w sprawie zmiany przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego w Radzie Społecznej Wojewódzkiego Zakładu Opieki Zdrowotnej nad Matką, Dzieckiem i Młodzieżą z siedzibą w Częstochowie na kadencję 2024-2028.
- f) Uchwała nr VII/10/6/2025 w sprawie poparcia działań zmierzających do nabycia akcji Górnośląskiego Towarzystwa Lotniczego S.A.

2. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 10 lutego w 2025 r. (sesja nr VII/XI/2025):

- a) Uchwała nr VII/11/1/2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2025-2035.
- b) Uchwała nr VII/11/2/2025 w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2025 rok.
- c) Uchwała nr VII/11/3/2025 w sprawie zaciągnięcia kredytów długoterminowych dla Województwa Śląskiego w 2025 roku.
- d) Uchwała nr VII/11/4/2025 w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie w roku 2025 pomocy finansowej Miastu Mikołów z przeznaczeniem na współfinansowanie realizacji projektu pod nazwą „Zwiększenie zdolności przepustowej linii kolejowej nr 140 na odcinku Katowice Ligota – Orzesze Jaśkowice poprzez budowę drugiego toru i dodatkowych przystanków osobowych” w ramach Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2029 roku.
- e) Uchwała nr VII/11/5/2025 w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie w roku 2025 pomocy finansowej Miastu Bielsko-Biała z przeznaczeniem na współfinansowanie realizacji projektu pod nazwą „Rewitalizacja linii kolejowej nr 190 na odcinku Skoczów – Bielsko-Biała jako niezbędny element połączenia Śląska Cieszyńskiego z Krakowem (Cieszyn – Skoczów – Bielsko-Biała – Wadowice – Kraków)” w ramach Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2029 roku.
- f) Uchwała nr VII/11/6/2025 w sprawie wyrażenia zgody na obciążenie hipoteką umowną nieruchomości Województwa Śląskiego położonej w Sosnowcu, Plac Medyków 1, objętej księgą wieczystą numer KA1S/00041536/4.
- g) Uchwała nr VII/11/7/2025 w sprawie pozostawienia bez rozpoznania anonimowej skargi.
- h) Uchwała nr VII/11/8/2025 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Klinicznego Szpitala Psychiatrycznego SPZOZ w Rybniku.

- i) Uchwała nr VII/11/9/2025 w sprawie poparcia działań zmierzających do zmiany podmiotu tworzącego dla Szpitala Wojewódzkiego w Bielsku-Białej

3. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 17 marca w 2025 r. (sesja nr VII/XII/2025):

- a) Uchwała nr VII/12/1/2025 w sprawie rozpatrzenia skargi przeciwko sposobowi przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Audytu krajobrazowego województwa śląskiego.
- b) Uchwała nr VII/12/2/2025 w sprawie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego – Rozstrzygnięciem Nadzorczym Wojewody Śląskiego nr IFIII.4131.1.38.2025 z dnia 23 kwietnia 2025 r. stwierdzono nieważność uchwały.
- c) Uchwała nr VII/12/3/2025 w sprawie uchwalenia aktualizacji Planu zrównoważonego rozwoju publicznego transportu zbiorowego Województwa Śląskiego.
- d) Uchwała nr VII/12/4/2025 w sprawie przyjęcia oświadczenia dotyczącego ogłoszenia roku 2025 Rokiem Przewodników Turystycznych.
- e) Uchwała nr VII/12/5/2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2025-2035.
- f) Uchwała nr VII/12/6/2025 w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2025 rok.
- g) Uchwała nr VII/12/7/2025 w sprawie zmiany w planie dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez jednostki oświatowe oraz finansowanych z nich wydatków na 2025 rok.
- h) Uchwała nr VII/12/8/2025 w sprawie udzielenia w 2025 roku pomocy finansowej Gminie Ogrodzieniec.
- i) Uchwała nr VII/12/9/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej Powiatowi Żywieckiemu.
- j) Uchwała nr VII/12/10/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej Miastu Lubliniec.

- k) Uchwała nr VII/12/11/2025 w sprawie udzielenia w 2025 roku pomocy finansowej Miastu Będzin.
- l) Uchwała nr VII/12/12/2025 w sprawie określenia zadań, na które Województwo Śląskie przeznacza środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych w 2025 roku.
- m) Uchwała nr VII/12/13/2025 w sprawie zmiany uchwały w sprawie ustanowienia nagród Marszałka Województwa Śląskiego za osiągnięcia w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury.
- n) Uchwała nr VII/12/14/2025 w sprawie zmiany przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego w Radzie Społecznej Szpitala Wojewódzkiego w Bielsku-Białej na kadencję 2023-2027.

4. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 14 kwietnia w 2025 r. (sesja nr VII/XIII/2025):

- a) Uchwała nr VII/13/1/2025 w sprawie upamiętnienia 1000. rocznicy koronacji pierwszego króla Polski Bolesława Chrobrego.
- b) Uchwała nr VII/13/2/2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2025-2035.
- c) Uchwała nr VII/13/3/2025 w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2025 rok.
- d) Uchwała nr VII/13/4/2025 w sprawie zmiany w planie dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez jednostki oświatowe oraz finansowanych z nich wydatków na 2025 rok.
- e) Uchwała nr VII/13/5/2025 w sprawie udzielenia w 2025 roku pomocy finansowej Gminie Świętochłowice.
- f) Uchwała nr VII/13/6/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej z budżetu Województwa Śląskiego w formie dotacji celowej gminom województwa śląskiego na realizację zadań wybranych w ramach Marszałkowskiego Konkursu „Inicjatywa Sołecka” w 2025 roku.
- g) Uchwała nr VII/13/7/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego, przeznaczonej na wsparcie dzieci

osieroconych w wyniku wypadków, do których doszło w KWK „Knurów-Szczygłowice” Ruch Szczygłowice w dniu 22 stycznia 2025 roku oraz KWK ROW Ruch Marcel w dniu 27 stycznia 2025 roku.

- h) Uchwała nr VII/13/8/2025 w sprawie listy zadań rekomendowanych do dofinansowania z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach „Programu rozwoju infrastruktury sportowej w województwach” Edycja 2025 zgłoszonych przez gminy i powiaty województwa śląskiego.
- i) Uchwała nr VII/13/9/2025 w sprawie rozwiązania Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej TRITIA z ograniczoną odpowiedzialnością i otwarcia jego likwidacji uchwała częściowo zrealizowana (otwarto likwidację EUWT, proces w toku).
- j) Uchwała nr VII/13/10/2025 w sprawie zmiany uchwały Nr VII/10/3/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 stycznia 2025 roku w sprawie złożenia wniosku o zezwolenie na utworzenie dwóch oddziałów o profilu mundurowym Straży Granicznej.
- k) Uchwała nr VII/13/11/2025 w sprawie przekazania petycji według właściwości.
- l) Uchwała nr VII/13/12/2025 w sprawie przekazania petycji według właściwości.
- m) Uchwała nr VII/13/13/2025 w sprawie przekazania skargi według właściwości.
- n) Uchwała nr VII/13/14/2025 w sprawie zmiany składu Komisji Rozwoju i Zagospodarowania Przestrzennego.

5. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 14 maja w 2025 r. (sesja nr VII/XIV/2025):

- a) Uchwała nr VII/14/1/2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2025-2035.
- b) Uchwała nr VII/14/2/2025 w sprawie zmian budżetu Województwa Śląskiego na 2025 rok.

6. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 26 maja w 2025 r. (sesja nr VII/XV/2025):

- a) Uchwała nr VII/15/1/2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2025-2035.
- b) Uchwała nr VII/15/2/2025 w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2025 rok.
- c) Uchwała nr VII/15/3/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej Miastu Jastrzębie-Zdrój, przeznaczonej na wsparcie dziecka osieroconego w wyniku wypadku, do którego doszło w KWK „Borynia-Zofiówka-Bzie” Ruch Borynia w dniu 13 marca 2025 roku – uchwała niezrealizowana (Miasto Jastrzębie Zdrój zrezygnowało z podpisania umowy dotacyjnej z uwagi na odmowę przyjęcia zasiłku celowego przez osobę uprawnioną).
- d) Uchwała nr VII/15/4/2025 w sprawie przyznania dofinansowania i wyrażenia zgody na zawarcie umów o dofinansowanie ze środków PFRON, na okres dłuższy niż jeden rok budżetowy, robót budowlanych dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych, z wyjątkiem rozbiórki tych obiektów.
- e) Uchwała nr VII/15/5/2025 w sprawie zawarcia Porozumienia między Województwem Śląskim (Rzeczpospolita Polska) i Prowincją Liaoning (Chińska Republika Ludowa) o ustanowieniu stosunków opartych na partnerstwie i przyjaźni po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw zagranicznych.
- f) Uchwała nr VII/15/6/2025 w sprawie oceny sytuacji na rynku pracy województwa śląskiego i realizacji zadań w zakresie polityki rynku pracy w 2024 roku.
- g) Uchwała nr VII/15/7/2025 w sprawie wskazania kandydatów Sejmiku Województwa Śląskiego do składu Rady Śląskiego Oddziału Wojewódzkiego Narodowego Funduszu Zdrowia.
- h) Uchwała nr VII/15/8/2025 w sprawie zmiany przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego w Radzie Społecznej Szpitala Chorób Płuc im. Św. Józefa w Pilchowicach na kadencję 2024-2028.

- i) Uchwała nr VII/15/9/2025 w sprawie zmiany składu Komisji Edukacji, Nauki i Kultury.
- j) Uchwała nr VII/15/10/2025 w sprawie przekazania petycji według właściwości.

7. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 23 czerwca w 2025 r. (sesja nr VII/XVI/2025):

- a) Uchwała nr VII/16/1/2025 w sprawie udzielenia wotum zaufania Zarządowi Województwa Śląskiego.
- b) Uchwała nr VII/16/2/2025 w sprawie rozpatrzenia i zatwierdzenia sprawozdania rocznego z wykonania budżetu Województwa Śląskiego w 2024 roku oraz sprawozdania finansowego Województwa Śląskiego za 2024 rok.
- c) Uchwała nr VII/16/3/2025 w sprawie absolutorium dla Zarządu Województwa Śląskiego z tytułu wykonania budżetu Województwa Śląskiego za rok 2024.
- d) Uchwała nr VII/16/4/2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2025-2035.
- e) Uchwała nr VII/16/5/2025 w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2025 rok.
- f) Uchwała nr VII/16/6/2025 w sprawie zmiany w planie dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez jednostki oświatowe oraz finansowanych z nich wydatków na 2025 rok.
- g) Uchwała nr VII/16/7/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom województwa śląskiego w ramach konkursu ofert dla gmin i powiatów województwa śląskiego pod nazwą: Wzmocnienie lokalnych systemów przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim w 2025 roku.
- h) Uchwała nr VII/16/8/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla gmin województwa śląskiego na dofinansowanie zakupu samochodów ratowniczo-gaśniczych dla ochotniczych straży pożarnych w województwie śląskim.

- i) Uchwała nr VII/16/9/2025 w sprawie przyznania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane w roku 2025 przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego.
- j) Uchwała nr VII/16/10/2025 w sprawie przyjęcia Zasad udzielania i rozmiaru obniżek tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych nauczycielom pełniącym stanowiska kierownicze w jednostkach oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie.
- k) Uchwała nr VII/16/11/2025 w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania stypendiów w ramach projektu „Śląskie. Inwestujemy w talenty PLUS – II edycja” w ramach programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027.
- l) Uchwała nr VII/16/12/2025 w sprawie zmiany uchwały w sprawie nadania statutu Zespołowi Wojewódzkich Przychodni Specjalistycznych w Katowicach.
- m) Uchwała nr VII/16/13/2025 w sprawie zmiany uchwały w sprawie nadania statutu Wojewódzkiemu Szpitalowi Specjalistycznemu nr 4 w Bytomiu.
- n) Uchwała nr VII/16/14/2025 w sprawie zmiany uchwały w sprawie nadania statutu Centrum Pulmonologii i Torakochirurgii w Bystrej.
- o) Uchwała nr VII/16/15/2025 w sprawie pozbawienia drogi wojewódzkiej nr 927 – ul. Wojska Polskiego i ul. Łącznej w Mikołowie – od skrzyżowania z DK 81 do skrzyżowania z DK 44 kategorii drogi wojewódzkiej.
- p) Uchwała nr VII/16/16/2025 w sprawie Audytu krajobrazowego województwa śląskiego.
- q) Uchwała nr VII/16/17/2025 w sprawie zawarcia Porozumienia o współpracy między Województwem Śląskim i Regionem Hauts-de-France po uzyskaniu zgody ministra właściwego do spraw zagranicznych.
- r) Uchwała nr VII/16/18/2025 w sprawie zmiany przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego w Radzie Społecznej Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpitala Psychiatrycznego z siedzibą w Toszku na kadencję 2024-2028.

- s) Uchwała nr VII/16/19/2025 w sprawie wskazania kandydata Sejmiku Województwa Śląskiego na członka Regionalnej Rady Ochrony Przyrody.
- t) Uchwała nr VII/16/20/2025 w sprawie zmiany uchwały Nr VI/62/5/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego wysokość stawek i szczegółowe warunki przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego, szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oraz wysokość nagród ze specjalnego funduszu nagród dla nauczycieli szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 2023 roku, poz. 8624 z późn. zm.).

8. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 25 sierpnia w 2025 r. (sesja nr VII/XVII/2025):

- a) Uchwała nr VII/17/1/2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2025-2035.
- b) Uchwała nr VII/17/2/2025 w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2025 rok.
- c) Uchwała nr VII/17/3/2025 w sprawie udzielenia w 2025 roku pomocy finansowej z budżetu Województwa Śląskiego w formie dotacji celowej Gminie Wręczyca Wielka.
- d) Uchwała nr VII/17/4/2025 w sprawie zmiany uchwały Nr VII/12/12/2025 z dnia 17 marca 2025 roku o podziale środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, przypadającym według algorytmu w 2025 roku na realizację zadań Samorządu Województwa Śląskiego określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych.
- e) Uchwała nr VII/17/5/2025 w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie umowy sprzedaży nieruchomości za cenę niższą niż jej wartość rynkowa oraz na zawarcie umowy nieodpłatnego obciążenia nieruchomości ograniczonym prawem rzeczowym.

- f) Uchwała nr VII/17/6/2025 w sprawie zmiany uchwały Nr VII/16/7/2025 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23 czerwca 2025 roku w sprawie udzielenia pomocy finansowej gminom województwa śląskiego w ramach konkursu ofert dla gmin i powiatów województwa śląskiego pod nazwą: Wzmocnienie lokalnych systemów przeciwdziałania uzależnieniom w województwie śląskim w 2025 roku.
- g) Uchwała nr VII/17/7/2025 w sprawie zmiany przedstawiciela Sejmiku Województwa Śląskiego w Radzie Społecznej Wojewódzkiego Pogotowia Ratunkowego w Katowicach na kadencję 2024-2028.
- h) Uchwała nr VII/17/8/2025 w sprawie rozpatrzenia skargi na działalność Zarządu Województwa Śląskiego.
- i) Uchwała nr VII/17/9/2025 w sprawie rozpatrzenia skargi na Marszałka Województwa Śląskiego.
- j) Uchwała nr VII/17/10/2025 w sprawie rozpatrzenia skargi Fundacji Fort Kosocice z siedzibą w Krakowie dotyczącej otwartego konkursu ofert na zadania publiczne Województwa Śląskiego w dziedzinie kultury oraz ochrony i upowszechniania dziedzictwa kulturowego w 2025 roku.
- k) Uchwała nr VII/17/11/2025 w sprawie przyjęcia Apelu do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawie przywrócenia współfinansowania instytucji kultury – Panteon Górnośląski w Katowicach.

9. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 22 września w 2025 r. (sesja nr VII/XVIII/2025):

- a) Uchwała nr VII/18/1/2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2025-2035.
- b) Uchwała nr VII/18/2/2025 w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2025 rok.
- c) Uchwała nr VII/18/3/2025 w sprawie zmiany w planie dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez jednostki oświatowe oraz finansowanych z nich wydatków na 2025 rok.
- d) Uchwała nr VII/18/4/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa śląskiego na

realizację zadań w ramach „Programu rozwoju infrastruktury sportowej w województwach” – Edycja 2025.

- e) Uchwała nr VII/18/5/2025 w sprawie udzielenia w 2025 roku pomocy finansowej Miastu Będzin.
- f) Uchwała nr VII/18/6/2025 w sprawie ustalenia wysokości opłaty za przeprowadzenie egzaminu państwowego na prawo jazdy w wojewódzkich ośrodkach ruchu drogowego działających w województwie śląskim.
- g) Uchwała nr VII/18/7/2025 w sprawie zmiany uchwały Nr VI/62/5/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego wysokość stawek i szczegółowe warunki przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego, szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw oraz wysokość nagród ze specjalnego funduszu nagród dla nauczycieli szkół i placówek oświatowych, dla których organem prowadzącym jest Województwo Śląskie (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 2023 roku, poz. 8624 z późn. zm.).
- h) Uchwała nr VII/18/8/2025 w sprawie zmiany uchwały w sprawie nadania statutu Bibliotece Śląskiej w Katowicach.
- i) Uchwała nr VII/18/9/2025 w sprawie obszaru chronionego krajobrazu Las Grodziecki.
- j) Uchwała nr VII/18/10/2025 w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Góra Zamkowa”.
- k) Uchwała nr VII/18/11/2025 w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dobra-Wilkoszyn”.
- l) Uchwała nr VII/18/12/2025 w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie Obszaru Chronionego Krajobrazu „Meandry rzeki Odry”.

- m) Uchwała nr VII/18/13/2025 w sprawie rozpatrzenia skargi na Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.
- n) Uchwała nr VII/18/14/2025 w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej podjęcia przeciwdziałań w przypadku tworzenia na terenie województwa ośrodków dla imigrantów.
- o) Uchwała nr VII/18/15/2025 w sprawie rozpatrzenia petycji.
- p) Uchwała nr VII/18/16/2025 w sprawie przyjęcia apelu do Ministra Zdrowia.

10. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 20 października w 2025 r. (sesja nr VII/XIX/2025):

- a) Uchwała nr VII/19/1/2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2025-2035.
- b) Uchwała nr VII/19/2/2025 w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2025 rok.
- c) Uchwała nr VII/19/3/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej dla gminy Czerwionka-Leszczyny na dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego.
- d) Uchwała nr VII/19/4/2025 w sprawie udzielenia pomocy finansowej Miastu Rybnik, przeznaczonej na wsparcie dzieci osieroconych w wyniku wypadku, do którego doszło w KWK „Knurów-Szczygłowice” Ruch „Knurów” w dniu 11 sierpnia 2025 roku.
- e) Uchwała nr VII/19/5/2025 w sprawie zmiany wysokości wynagrodzenia Marszałka Województwa Śląskiego.
- f) Uchwała nr VII/19/6/2025 w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie w roku 2025 pomocy finansowej Miastu Mikołów z przeznaczeniem na współfinansowanie realizacji projektu pod nazwą „Zwiększenie zdolności przepustowej linii kolejowej nr 140 na odcinku Katowice Ligota – Orzesze Jaśkowice poprzez budowę drugiego toru i dodatkowych przystanków osobowych” w ramach Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2029 roku.

- g) Uchwała nr VII/19/7/2025 w sprawie zmiany uchwały Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie wyrażenia zgody na udzielenie w roku 2025 pomocy finansowej Miastu Bielsko-Biała z przeznaczeniem na współfinansowanie realizacji projektu pod nazwą „Rewitalizacja linii kolejowej nr 190 na odcinku Skoczów – Bielsko-Biała jako niezbędny element połączenia Śląska Cieszyńskiego z Krakowem (Cieszyn – Skoczów – Bielsko-Biała – Wadowice – Kraków)” w ramach Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej – Kolej+ do 2029 roku.
- h) Uchwała nr VII/19/8/2025 w sprawie zmiany uchwały w sprawie nadania statutu Śląskiemu Centrum Wolności i Solidarności.
- i) Uchwała nr VII/19/9/2025 w sprawie zmiany załącznika do uchwały Nr V/46/8/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2017 roku (Dziennik Urzędowy Województwa Śląskiego z 2017 r., poz. 6267 z późn. zm.) w sprawie przyjęcia Regulaminu przyznawania nagród Marszałka Województwa Śląskiego za wybitne osiągnięcia sportowe.
- j) Uchwała nr VII/19/10/2025 w sprawie pozbawienia kategorii dróg wojewódzkich odcinka drogi położonego na terenie Powiatu Pszczyńskiego.
- k) Uchwała nr VII/19/11/2025 w sprawie uchylenia uchwały w sprawie określenia wymagań, jakie powinien spełniać projekt budżetu obywatelskiego Województwa Śląskiego.
- l) Uchwała nr VII/19/12/2025 w sprawie przyjęcia oświadczenia o ogłoszeniu w województwie śląskim roku 2026 Rokiem Górali i Obrzędów Pasterskich.

11. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 17 listopada w 2025 r. (sesja nr VII/XX/2025):

- a) Uchwała nr VII/20/1/2025 w sprawie przyjęcia oświadczenia dotyczącego uczczenia pamięci Wincentego Witosa w 80. rocznicę śmierci.
- b) Uchwała nr VII/20/2/2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2025-2035.

- c) Uchwała nr VII/20/3/2025 w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2025 rok.
- d) Uchwała nr VII/20/4/2025 w sprawie zmiany w planie dochodów gromadzonych na wydzielonym rachunku przez jednostki oświatowe oraz finansowanych z nich wydatków na 2025 rok.
- e) Uchwała nr VII/20/5/2025 w sprawie udzielenia w 2025 roku pomocy finansowej jednostkom samorządu terytorialnego województwa śląskiego na dofinansowanie udziału nauczycieli w Podyplomowych Studiach z Wiedzy o Regionie.
- f) Uchwała nr VII/20/6/2025 w sprawie warunków wynagradzania egzaminatorów przeprowadzających egzaminy kandydatów na kierowców i kierowców.
- g) Uchwała nr VII/20/7/2025 w sprawie określenia rodzajów świadczeń przyznawanych w ramach pomocy zdrowotnej dla nauczycieli korzystających z opieki zdrowotnej oraz warunków i sposobu ich przyznawania.
- h) Uchwała nr VII/20/8/2025 w sprawie zmiany nazwy wojewódzkiej samorządowej instytucji kultury – Śląskiego Centrum Wolności i Solidarności.
- i) Uchwała nr VII/20/9/2025 w sprawie uchylenia statutu Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach nadanego uchwałą Nr I/20/8/2000 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 29 maja 2000 roku w sprawie utworzenia Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach.
- j) Uchwała nr VII/20/10/2025 w sprawie nadania Statutu Wojewódzkiemu Urzędowi Pracy w Katowicach.
- k) Uchwała nr VII/20/11/2025 w sprawie Programu współpracy Samorządu Województwa Śląskiego z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2026.
- l) Uchwała nr VII/20/12/2025 w sprawie Parku Krajobrazowego Orlich Gniazd w części położonej w województwie śląskim.

- m) Uchwała nr VII/20/13/2025 w sprawie zmiany uchwały Nr VI/61/5/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 30 października 2023 roku w sprawie powierzenia w rozkładach jazdy pociągów 2023/2024, 2024/2025 i 2025/2026 Województwu Opolskiemu zadania organizacji publicznego transportu zbiorowego w kolejowych przewozach pasażerskich na liniach komunikacyjnych Racibórz – Kędzierzyn-Koźle i Częstochowa – Opole.
- n) Uchwała nr VII/20/14/2025 w sprawie powierzenia w rozkładzie jazdy pociągów 2025/2026 Województwu Łódzkiemu zadania organizacji publicznego transportu zbiorowego w kolejowych przewozach pasażerskich na linii komunikacyjnej Częstochowa – Widzów Teklinów – Radomsko – Łódź.
- o) Uchwała nr VII/20/15/2025 w sprawie powierzenia organizatorowi publicznego transportu zbiorowego zadania własnego Województwa Śląskiego na rok 2026.
- p) Uchwała nr VII/20/16/2025 w sprawie pozbawienia kategorii dróg wojewódzkich odcinka drogi położonego na terenie Powiatu Zawierciańskiego i Powiatu Będzińskiego.
- q) Uchwała nr VII/20/17/2025 w sprawie rozpatrzenia skargi na działania oraz zaniechania Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach.
- r) Uchwała nr VII/20/18/2025 w sprawie rozpatrzenia skargi na działania wykonawcy (Budimex S.A.) oraz inwestora (Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach) w związku z utrudnieniem dostępu do lokalu użytkowego przy drodze wojewódzkiej nr 928 w miejscowości Gostyń.
- s) Uchwała nr VII/20/19/2025 w sprawie przyjęcia apelu Sejmiku Województwa Śląskiego w sprawie zwiększenia wysokości Funduszu Kolejowego przyznawanego województwom przez Ministerstwo Infrastruktury.

12. Wykaz uchwał Sejmiku Województwa Śląskiego przyjętych 15 grudnia w 2025 r. (sesja nr VII/XXI/2025):

- a) Uchwała nr VII/21/1/2025 w sprawie ogłoszenia roku 2026 Rokiem Dziewięciu Górników z „Wujka”.

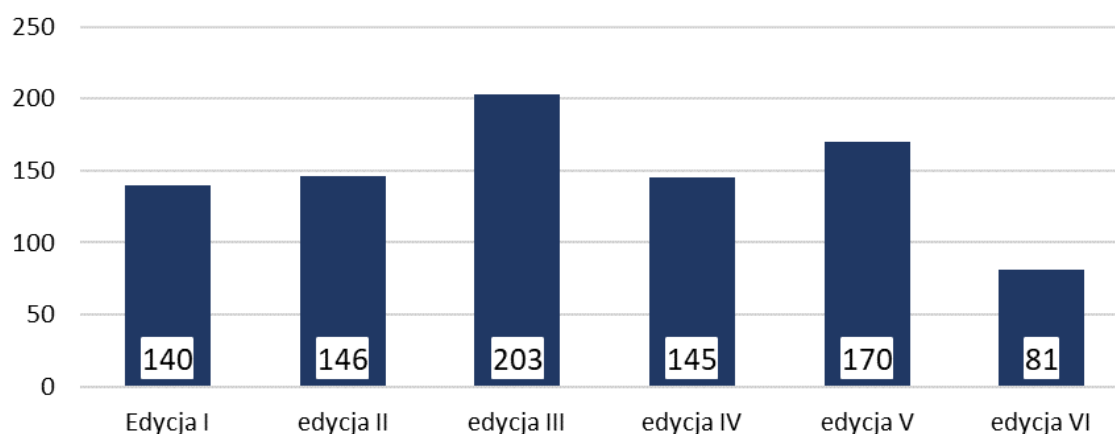
- b) Uchwała nr VII/21/2/2025 w sprawie przyjęcia oświadczenia dotyczącego uczczenia pamięci Karola Miarki w 200. rocznicę jego urodzin.
- c) Uchwała nr VII/21/3/2025 w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2026-2037.
- d) Uchwała nr VII/21/4/2025 w sprawie budżetu Województwa Śląskiego na 2026 rok.
- e) Uchwała nr VII/21/5/2025 w sprawie zmian Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego na lata 2025-2035.
- f) Uchwała nr VII/21/6/2025 w sprawie zmian budżetu i w budżecie Województwa Śląskiego na 2025 rok.
- g) Uchwała nr VII/21/7/2025 w sprawie określenia „Kryteriów podziału kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie form pomocy oraz zadań fakultatywnych”.
- h) Uchwała nr VII/21/8/2025 w sprawie pozbawienia kategorii dróg wojewódzkich odcinka drogi położonego na terenie powiatu tarnogórskiego.
- i) Uchwała nr VII/21/9/2025 w sprawie powołania doraźnej Komisji – „Kapituły Odznaki Honorowej za Zasługi dla Województwa Śląskiego”.
- j) Uchwała nr VII/21/10/2025 w sprawie powołania doraźnej Komisji ds. Projektów Rządowych.

1.2. SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI MARSZAŁKOWSKIEGO BUDŻETU OBYWATELSKIEGO WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Poniższa informacja przygotowana przez Departament Projektów Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Wprowadzenie Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego Województwa Śląskiego (zwanego dalej MBO) jest konsekwencją zapisów ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o zmianie niektórych ustaw w celu zwiększenia udziału obywateli w procesie wybierania, funkcjonowania i kontrolowania niektórych organów publicznych. W latach 2019-2025 UMWSL zrealizował sześć edycji Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego. Na realizację projektów wyłonionych w ramach tej inicjatywy przeznaczono łącznie **43 035 218,92 zł**. Liczba wniosków złożonych w poszczególnych edycjach przedstawia poniższa tabela.

Wykres 51. Liczba wniosków złożonych w poszczególnych edycjach MBO.

Źródło: opracowanie własne Departamentu Projektów Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego.

Analiza liczby projektów zgłaszanych w poszczególnych edycjach wskazywała na ograniczone zainteresowanie mieszkańców udziałem w Marszałkowskim Budżecie

Obywatelskim. Pomimo podejmowanych działań informacyjnych i promocyjnych, poziom zaangażowania społecznego nie osiągnął zakładanych rezultatów. Niski poziom partycypacji społecznej mieszkańców województwa śląskiego prowadził do wątpliwości co do skuteczności tej formy współdecydowania o wydatkowaniu środków publicznych. Choć idea udziału mieszkańców w kształtowaniu polityk publicznych pozostaje istotnym elementem rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, doświadczenia z realizacji MBO ujawniły szereg ograniczeń, w tym brak ustandaryzowanych procedur oceny merytorycznej czy preferencje dla projektów popularnych, nie zawsze zgodnych z polityką rozwoju i potrzebami długofalowymi województwa.

W związku z powyższym, **Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą nr VII/19/11/2025 z dnia 20 października 2025 r.** podjął decyzję o zakończeniu realizacji Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego w dotychczasowej formule. Środki finansowe, które dotychczas były przeznaczane na realizację MBO, zostały uwzględnione w projekcie budżetu Województwa Śląskiego na rok 2026 w wysokości 5 mln zł, w ramach działu 750 „Administracja publiczna” rozdziału 75095 „Pozostała działalność” paragrafu § 2360 „Dotacja celowa z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielona w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego”. Wskazane środki zostaną przeznaczone na realizację działań w ramach Śląskich Inicjatyw Społecznych i przekierowane na inicjatywy społeczne realizowane przez organizacje pozarządowe.

Z perspektywy strategicznej oraz efektywności wydatkowania środków publicznych uznano, że mechanizmy otwartych konkursów ofert oraz małych grantów stanowią bardziej skuteczne i transparentne narzędzia realizacji zadań publicznych niż formuła Marszałkowskiego Budżetu Obywatelskiego. Jednocześnie umożliwiają one lepsze dopasowanie działań do rzeczywistych potrzeb społecznych oraz zapewniają wyższy poziom kontroli i oceny efektów realizowanych projektów.

1.3. WYBRANE DANE STATYSTYCZNE

DOTYCZĄCE WOJEWÓDZTWA

ŚLĄSKIEGO NA TLE INNYCH REGIONÓW

Tabela przedstawiająca pozycję województwa śląskiego w zakresie wartości wybranych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego na tle pozostałych województwa została oznaczona w następujący sposób, że nagłówkom (kolumnom) przyporządkowano skróty oznaczające województwo, czyli: DOL – dolnośląskie, KP – kujawsko-pomorskie, LBL – lubelskie, LUB – lubuskie, ŁÓD – łódzkie, MAŁ – małopolskie, MAZ – mazowieckie, OP – opolskie, POD – podkarpackie, PDL – podlaskie, POM – pomorskie, ŚL – śląskie, ŚW – świętokrzyskie, WM – warmińsko-mazurskie, WIEL – wielkopolskie oraz ZACH – zachodniopomorskie.

Tabela 25. Pozycja województwa śląskiego w zakresie wartości wybranych wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego.

Wskaźnik	DO L	KP	LB L	LU B	ŁÓ D	MA Ł	MA Z	OP	PO D	PD L	PO M	ŚL	ŚW	WM	WIEL	ZACH
PKB na 1 mieszkańca (w cenach bieżących) (zł), 2024 r.	2	9	16	11	6	7	1	10	14	12	5	4	13	15	3	8
WDB na 1 pracującego (w cenach bieżących) (zł), 2023 r.	2	10	16	8	7	11	1	9	15	14	4	3	13	12	6	5
WDB według grup sekcji PKD 2007 (A – rolnictwo), 2023 r.	10	7	13	3	11	15	5	8	16	9	4	12	14	2	6	1
WDB według grup sekcji PKD 2007 (B-F – przemysł), 2023 r.	2	11	15	7	5	12	1	9	14	13	4	3	6	16	10	8
WDB według grup sekcji PKD 2007	5	14	10	15	4	9	1	8	16	10	6	2	12	13	3	7

Wskaźnik	DO L	KP	LB L	LU B	ŁÓ D	MA Ł	MA Z	OP	PO D	PD L	PO M	ŚL	ŚW	W M	WI EL	ZA CH
(G-T – usługi), 2023 r.																
Nakłady na działalność B plus R w relacji do PKB (%) =, 2024 r.	4	11	5	16	7	1	2	11	6	14	3	8	15	10	9	13
Przyrost naturalny na 1 000 mieszkańców, 2024 r.	11	9	8	10	15	1	3	13	5	6	2	14	16	7	4	12
Współczynnik dzietności, 2024 r.	15	11	8	9	6	4	1	14	7	5	3	11	16	10	2	13
Wskaźnik zatrudnienia osób w wieku 18-59/64 lata (%), 2024 r.	8	5	3	6	10	13	16	1	8	12	3	15	6	10	2	13
Liczba osób pobierających renty z tytułu niezdolności do pracy z pozarolniczego systemu ubezpieczeń społecznych na 1 000 mieszkańców, 2024 r.	2	14	7	4	16	3	10	6	15	12	8	1	13	11	5	9
Saldo migracji wewnętrznych na pobyt stały, 2024 r.	4	11	16	8	9	3	1	7	14	10	2	15	13	12	5	6
Saldo migracji zagranicznych na pobyt stały, 2024 r.	7	12	9	11	8	2	1	16	10	5	4	15	13	14	3	6
Wskaźnik urbanizacji (%), 2024 r.	3	10	14	5	7	13	4	12	16	8	6	1	15	9	11	2
Emisja zanieczyszczeń pyłowych z	8	2	12	5	5	7	8	2	8	14	14	1	4	16	12	8

Wskaźnik	DO L	KP	LB L	LU B	ŁÓ D	MA Ł	MA Z	OP	PO D	PD L	PO M	ŚL	ŚW	W M	WI EL	ZA CH
zakładów szczególnie uciążliwych na km2 (ton/km ²), 2024 r.																
Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ilości odpadów komunalnych ogółem (%), 2024 r.	13	12	1	15	8	5	11	2	9	7	4	3	16	10	6	14

Źródło: opracowanie własne na podstawie Banku Danych Lokalnych GUS.

Powyższa tabela przedstawia sytuację społeczno-gospodarczą województwa śląskiego oraz jego stan środowiska na tle pozostałych regionów Polski. W tabeli pozycję wyższą od województwa śląskiego zaznaczono kolorem zielonym, niższą kolorem czerwonym, a tę samą pozycję kolorem białym.

Wkład województwa śląskiego w wytwarzanie Produktu Krajowego Brutto jest wysoki, region zajmuje 2. miejsce w kraju (prawie 9% wartości PKB wytworzonego w Polsce). W przypadku pozycji województwa w odniesieniu do wartości PKB na 1 mieszkańca w 2024 roku region utrzymał się na 4. pozycji, niepokojący jest jednak postępujący trend wyraźnej utraty znaczenia województwa śląskiego względem innych wiodących gospodarczo województw (w szczególności mazowieckiego, dolnośląskiego i wielkopolskiego). Województwo śląskie jest regionem charakteryzującym się znikomym udziałem rolnictwa w strukturze gospodarki – pod względem wartości dodanej brutto pochodzącej z tego sektora region zajmuje dopiero 12. miejsce w kraju. Zdecydowanie największa część WDB województwa pochodzi natomiast z sektora usług (pod względem wartości dodanej brutto województwo jest na 2. pozycji w Polsce). Również wysoką 3. lokatę w kraju zajmuje wartość dodana brutto wytworzona przez sektor przemysłowy województwa śląskiego.

Województwo śląskie charakteryzuje się niekorzystną sytuacją demograficzną. Populacja regionu należy do najliczniejszych w kraju, a gęstość zaludnienia jest zdecydowanie najwyższa, co z kolei przekłada się na najwyższy w Polsce stopień urbanizacji. Jednocześnie województwo boryka się z problemami starzenia się społeczeństwa oraz odpływu migracyjnego. Co więcej odnotowuje się wysokie wartości ubytku naturalnego (14. pozycja w Polsce pod względem przyrostu naturalnego, niezmiennie od dwóch lat). Niski przyrost wiąże się bezpośrednio z niskim współczynnikiem dzietności. Niska wartość współczynnika równa 1,04 kształtuje się zdecydowanie poniżej wartości, która uznawana jest za zapewniającą prostą zastępowalność pokoleń (2,1). Odpływ migracyjny ludności z województwa śląskiego następuje zarówno poza granice kraju, jak również w inne rejony Polski, o czym świadczy ujemne saldo migracji. W zakresie zarówno migracji wewnętrznych, jak i odpływu za granicę region lokuje się na przedostatnim miejscu w kraju.

Województwo śląskie boryka się także z pewnymi problemami dotyczącymi rynku pracy. Świadczy o tym relatywnie niski wskaźnik zatrudnienia wśród osób w wieku produkcyjnym (dopiero 15. miejsce wśród województw), jednocześnie spora jest grupa osób korzystających ze świadczeń społecznych związanych z niezdolnością do pracy. Pod względem liczby pobierających renty z tego tytułu region jest na 1. miejscu w kraju.

Województwo śląskie od wielu lat charakteryzuje się najwyższą emisją zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Natomiast korzystnym jest fakt, że region jest jednym z liderów w zakresie ilości selektywnie zbieranych odpadów komunalnych oraz osiąganego poziomu ich recyklingu (udział odpadów zbieranych selektywnie i przekazywanych do recyklingu do ogólnej masy wytwarzanych odpadów komunalnych plasuje województwo śląskie na 3. miejscu w kraju).